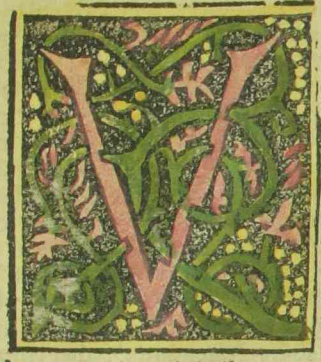
II
12824
Incunabel

E.S.

II
12824
Incunabel

Prologus

¶ Joannis canonici doctoris clarissimi: ordinis minorum: super octo libros phisicorum questiones incipiunt.

Venite ad me oēs qui laboratis et agenerationib⁹ meis adiplebo vos. Ecclesiasti. c°. 3°. ¶ Quot et quantos fructus scientie notitia et cognitio nobis afferat oñdit ille sapiens inter hui⁹ mūdi sapientes diuinis fulgoribus illustratus sapientie caplo. 4. ita dicēs. Proposui illā scilz sciam regnis et sedibus. et diuitias nihil esse dixi in oparatione illius. qm̄ oē aurū in oparatiōe illi⁹ arena est exigua. Ad idē ꝯmentator. Cū quis existimauerit delectationē que ē in scīdo: omnē delectationē pretermittet. Ad idē Augusti. libro de spiritu et aīa. Quoniā dictū ē mihi vt meipsū cognoscā: sustinere nō possū vt me habeā icognitū. Magna nāq negligētia est nescire quid sit illud quo celestia tā profūde cognoscim⁹. quo nālia tā subtili indagamine inuestigam⁹. Propter igit̄ ꝟ predicta nostrū itellectū allicientia ad huius phisice cōsideratiōis notitiā quā christo duce nūc pre manib⁹ exponēdā habemus cuz sūma diligentia ad hoc est attendendū. et ad hocipsa cū magnis vocib⁹ et clāgoribus nos incitat et hortat̄: dicens. venite. ꝛc. ¶ In qbus quidē verbis tria breuiter oñdunt̄. Prio nāq ostēdit̄ nālis sciētie humilitas benigna: que bneigne nos ad ipsā incitat et exclamat cū magnis rugitib⁹ cōmonēdo. cū premittit̄. Venite ingt ad me. Juxt̄ illud psal. venite filij audite me: timorē domini docebo vos. idest sciētiā et sapiētiā docebo vos. q principiū sapiētie timor dñi. Sapie p. c. Cz° tangit̄ et ostēdit̄ quos incitat et exclamat se solaz ipsis intime propalādo: cū subinfert̄. venite oēs inquit qui laboratis. Juxt̄ illud. vigilātib⁹ et nō dormiētib⁹ iura subueniunt. Nā qui nō laborat nō mānducet. ¶ Tertio tangit̄ vel ostēdit̄ donū dulciferū quo nos satiat suis agenerationib⁹ et notitys adiplēdo: cū cōcludit̄. et agenerationibus meis adiplebo vos. Ipsa nāq pōt dici illa arbor habēs fructū dulcissimū. de q̄ Danielis. 4°. legit̄: q nabuchodonosor vidit quādā arborē in medio trepositaz cui⁹ altitudo nimia celos tāgebat. eius aūt latitudo erat terrā velās: cui⁹ etiā folia et fruct⁹ erāt dulcissimū: sub q̄ pascebātur aīalia et bestie. quē fructū dulcissimū nobis cōcedere dignet̄ ille qui viuit et regnat in secula seculoz. Amē. ¶ Nec qz in oī ordine essētiali ē ōne re ad aliqō vnū simplr̄ pmū: oīa illi⁹ ordis ptinēs eminēt̄: et a q̄ oia dependēt. nō cū i scia sit ordo essētialis pclonū ad pmissas: et pmissaz ad principia: et principiorū ad ultimos: erit dare ibi vnū primū simplr̄. qđ appellat̄ subiectū in tali scientia. ideo ad euidentiā phīe: de ei⁹

Veritur subō talē pfero cōnē. igitur prio. Utrū substātia finita in suo ꝯceptu cōmuni inquantū nālis sit pmū subiectū et adeq̄tū scientie nālis. ¶ Et videt̄ q nō. nā cuicunq cōpetit rō mālis subiectiua: eidē cōpetit ratio quiditatiua et diffinitiua. sed substantie finite in suo cōceptu cōmuni nō cōpetit ratio quiditatiua et diffinitiua. g̃ ꝛc. maior pz p posterior. vbi dicit̄ q de subiecto oz presuppōere quid est. et qz est. quid est: quātū ad diffinitionē. et qz est: qz pz̄a passio probatur de subiecto p diffinitōnē subiecti. oportet g̃ q subiectum habeat diffinitionē. maior pz. nā ratio diffinitiua p philosophū septio methaphīce. et ꝓ pphirū cōstat ex genere et differētia. sed substātia finita in suo cōceptu cōi nō habet gen⁹ supza se. nec pcōsequēs dīas. g̃ ꝛc. ¶ Secūdo ad idē. oē qđ est subiectū in aliq̄ scia dicit aliquē vnū cōceptū vniuocū oibus in illa scientia ptractatis. sz substa finita in suo cōceptu cōmuni nō ē hoc respectu oium q̄ tractātur i scia nāli. g̃ ꝛc. maior pz. tū quia ē equinocis nō ē sciētia. de subō aūt est scia. subiectū ergo in scia nō poterit esse equocū. tū zo quia equocū solā vocē dicit cōem. sola aūt vox scōm ꝯmētatorē nō potest esse subiectū in aliq̄ scia. Ex quo caueāt illi qui dicunt ens esse equocū quo mō possint saluare q methaphisica sit de ente vt de subo. maior rōis principalis patz. tū qz illa q̄ differūt p extrēa ꝯtradictoria vel p formas equalētes extremis ꝺictorioz nō habēt aliquē vnū cōceptū ꝯmunē vniuocū. sed substātia corporalis et incorporalis differūt penes extrēa ꝺictoria vel penes formas equalētes extremis ꝯtradictorijs. g̃ ꝛc. maior patet. nā cōtradictoria distāt in infinitū. ergo et illa q̄ differūt per ꝺictoria distāt in infinitū. ꝓbatio ꝑme. tanta est distātia inter distincta q̄ta est inter distinctiua. sz distinctiua puta extrēa ꝯtradictoria distāt in infinitū. probo. inter ipsa ei nō cadit mediū. g̃ ꝛc. tū etiā quia extremis cōtradictorijs nihil est cōmune. g̃ nec eg pollentibus ipsis. maior prosilli patz. tū quia substātia corporalis habet pro annexo formā non spiritualē. substantia vero incorporalis formā spiritualē. et ista cōtradicūt. tū etiā qz corporali et incorporali nihil est cōe vniuocū. Io. metha. ¶ Itē. cuicūq enti cōpetit ratio subiectiua vnius alicui⁹ scie realis: sibi ꝯpetit ꝺa vnitas realis circūscripto oī itellectu. sed subā in suo cōceptu ꝯmuni non dicit aliquē cōmunē cōceptū realē omnib⁹ substantijs ergo sibi nō ꝯpetit ratio subiectiua. maior ꝓbat̄. tū qz effectus nūq̄ est maioris entitat] q̄ sua causa. nec mēsuratū q̄ mēsura. subiectū vero est mēsura et causa sciētie. Ad ipsū enī tanq̄ ad subiectissimū reducūt̄ omia in sciētia pertractata. ergo si scientia ē realis subiectū suū debet habere vnitatē realē. minor probat̄. tū quia accipio angelū beri productū et substātiā. siue aliū āgelū bodie productū. tūc arguo sic. substātia angelica beri producta fuit beri simplr̄ ens. et angelus bodie productus fuit beri simplr̄ nō ens. ergo bui⁹ angeli bodie producti ad angelū beri ꝓductū nulla erit realis vnitas. ꝓnaz probo. nā dato q sic sit: sequūtur duo incōueniētia. Primū q de⁹ nihil posset nouiter creare. ꝓbo. illud nō pōt nouiter creari cui⁹ precessit aliqua entitas realis. qz creatio nihil presupponit. sed bui⁹ angeli bodie ꝓducti precessit aliqua entitas realis. per te. quia i angelo ꝓducto beri ponis q talis substantia in conceptu cōmuni dicat aliquā vnitatē realē. zm̄ incōueniēs quod iducit̄ est. q anibilato vno singulari anibilarentur oīa. ꝓbo. quia anibilato vno individuo anibilant̄ oia que sūt i ipso. si ergo detur q sit aliq̄ realis vnitas cōmunis in boc āgelo et in illo ipso anibilato anibila-

qz

Hic liber est Monasterij Sancte Virginis Dorotheae in Vienna Pannoniae

bitur talis realis vnitas. ꝛ per cõsequẽs oẽs angeli. ergo ꝛc. ¶ Preterea. si substãtia finita in suo cõceptu coi esset subiectũ in nãli phia sequeret ꝙ angeli essẽt ō cõsideratiõe phie nãlis. sed ꝑ est falsũ. g̃ ꝛc. Probatõ buius falsitatis. tũ quia oia in phia pertractata sũt corruptibilia et corpozalia. angelus autẽ nec ẽ corruptibilis nec corpalis. nec ad ea reducibilis. tũ etiã ꝙ oia ptractata in phia nãli sũt mobilia. ãgelus aũt nõ est mobilis. probatio. quia oñe qõ mouetur parti est in termio ad quẽ et partĩ in termio a quo. ex. 6. phicoꝝ. sed ãgelus nõ habet partẽ et partẽ. ergo ꝛc. tũ etiã quia nullũ inextensũ siue indiuisibile est subm alic⁹ extẽsi vel diuisibilis. ꝙ subm et accidẽs debẽt adeq̃ri. angelus aũt est indiuisibilis ꝛ inextẽsus. nõ eni habet aliquã quãtitatẽ. ergo nõ est subiectũ motus. igitur angelus nõ potest esse mobilis. ¶ Preterea quia in titulo questionis ponit vtrũ substãtia. ꝛc. inquãtũ nãlis sit primũ subiectũ et adeq̃tũ. ꝛc. probo ꝙ nãlitas nõ sit sozãlis ratio ꝛ adeq̃ta subiecti huiꝰ scie. ꝙ mobilitas est ratio formalis et adequata subiecti huiꝰ scientie. ergo nõ naturalitas. ergo suba ꝯmunis sub hac rõe nõ est hic subiectũ. antecedẽs ꝓbaꝝ. illud ẽ rõ formalis subiectiua in hac sciẽtia per quod hec sciẽtia distiguitur ab oibus alys sciẽtys. sed per mobilitatẽ distiguiꝝ. vt patet. 6. methaphisice vbi dicit ꝙ hec sciẽtia per mobilitatẽ distingui tur a matheinatica et diuina. ergo ꝛc. consequentia tenet. quia naturalitas et mobilitas distincta sunt.

In oppositum Arguitur sic. omni substantie finite inest mobilitas. ergo substãtie finite in suo cõceptu cõmuni iest nãlis rõ subiectiua. cõsequẽtia patz. quia oia mobilia sunt ō cõsideratiõe phie nãlis. aũs probabitur inferi⁹. ꝙ autez naturalitas sit formalis ratio subiectiua probaꝝ. mobilitas nõ est hic formalis ratio subiectiua. g̃ est naturalitas. cõsequẽtia tenet. nã omnis opinio ponit ꝙ naturalitas vel mobilitas est formalis rõ subiectia. aũs probatur. nulla ratio formalis subiectiua probaꝝ de aliq̃ subiecto illius sciẽtie a priori. quia sciẽtia presupponit subiectũ ꝛ eius rationẽ formalẽ. sed mobilitas probaꝝ de substãtia finita a priori. ergo ꝛc. mior ꝓbatur. nã arguẽdo sic. oñe quod habet naturã est mobile. quia natura est principiũ motꝰ et quietis. sed substantia finita

Respondeo habet naturã ergo ꝛc.

In ista questiõe sic intẽdo procedere. Primo nãq; ad euidentiã philosophie naturalis et eius subiecti tractabiꝝ in gñali de sciẽtia et subiecto. Secũdo ponẽtur alique cõclusiões negatiue ꝛ aliq̃ affirmatiue per quas apparebit veritas et solutio ad q̃stionẽ. Tertio aliqua dubia remouebo: et opinionem de indiuisionibus aureoli improbabo.

Circa primum Articulũ ipsũ dearticulando sic procedeꝝ. quia ꝓmo videbiꝝ sciẽtie vnitas qualis sit. Secũdo quot modis potest aliquid sciri. Tertio. que est ratõ primi subiecti in scientia. et quot sunt eius cõditiones.

Circa primum est vna solennis opinio cuiusdaz subtilis bacchalarij cathelani g̃ ita super primũ sentẽtiaꝝ ponit sc3 ꝙ vnitas habitꝰ sciẽtifici est vnitas cuiusdã forme simplicis existẽtis in intellectu que tota acquiriꝝ quãtũ ad substantiã per ꝓmã demõstrationẽ. sed per sequẽtes ōmõstratiões illa forma augmẽtatur et acqrit diuersos gradus intẽsionis et nouũ respectũ ad obiectũ. ita ꝙ non ymaginatur ꝙ ex distinctiõe obiectoꝝ specifica sit distinctio specifica habituũ sciẽtia ꝝ sicut ymaginaꝝ scotus. Quã opinionẽ sic ꝓbat. si tot essẽt habitꝰ sciẽtifici specie distincti q̃t sũt obiecta scibilia specie distincta sequereꝝ ꝙ aliquis habitꝰ scientificꝰ habẽs pro obiecto ens creatũ posset esse perfectior habitu habẽte deum pro obiecto. cõsequẽs est falsũ. ergo et antecedẽs. falsitas cõsequẽtie patz. quia illa sciẽtia est perfectior alia q̃ est de pfectiori obiecto. hoc dicit cõmentator sup primiũ de aia. deus autẽ excedit oñe ens creatũ. cõsequẽtia ꝓbaꝝ. habitꝰ qui habet deũ pro obiecto finitꝰ est et finitos gradus habet i perfectiõe. sint g̃ illi. io. vt zo. et accipio habitũ q̃ habet pro obiecto ens creatum vt infimã speciẽ specialissimã que adminꝰ habet vnuz gradũ. si g̃ ad variationẽ specificã obiectoꝝ segtur variatio in habitibꝰ quãdo g̃ habuerimꝰ tot obiecta specie distincta quot erũt gradus i habitu hñte deũ ꝑ obiecto: tũc erit eq̃lis. ꝛ qñ plura: tũc erit pfectior. g̃ ꝛc.

Ista opinio non placet mihi. credo enim salua sua gra ꝙ sit falsa. et improbatur. vt patebit i eliciẽdo ꝓpriã ꝯclusionẽ. Preterea ratio eiꝰ non cogit. Primo. quia ratio facit cõtra eũ. nam idẽ incõueniẽs qõ ipse probat ego ꝓbabo de sua opione. nã suppositio ꝑ qõ supponit ipe ꝙ habitꝰ habẽs deũ ꝑ obiecto adeq̃to habeat. io. gradus. suppositio etiã ꝙ habitus habẽs ens creatũ pro obiecto habeat duodeci demõstratiões qõ est possibile. cũ g̃ scõz ipsũ per aliam ꝛ aliã demõstrationẽ acgraꝝ aliꝰ et alius gradus in habitu vt ipse dicit. segꝝ ꝙ iste habitus qui habet. iz. gradus esset pfectior hitu g nõ habz nisi. io. gradꝰ. hoc ipse reputat icõueniẽs. g̃ ꝛc. Et ideo ꝓ me ꝛ pro ipso soluo negãdo ꝯnaz. nec ꝓbatio valet. nã gradus qui sunt in habitu hñte deũ pro obiecto sũt alteri⁹ rõis ab illis qui sũt in habitu habẽte ens creatũ ꝑ obiecto. et iõ nõ possũt adeq̃ri. ¶ Cõfirmaꝝ ista solutõ. ponaꝝ ꝙ substãtia habeat. io. gradus. et ponaꝝ ꝙ deꝰ in infinitũ intenderet albedinẽ nũq̃ tñ albedo esset perfectior nec eq̃ pfecta sic̃ ipsa substãtia. ita in ꝓposito. ꝛ iõ ista ratio habet multos manifestos defectꝰ. Primo. quia facit cõtra eũ. quod ẽ maximꝰ defectꝰ in quocũq; z⁰ quia arguerẽ per rationẽ suã ꝙ deꝰ posset facere ꝙ albedo esset pfectior ipsa substãtia. cũ deꝰ in infinitũ possit ipsã albedinẽ intẽdere successiue. Tertiꝰ defectꝰ est. quia sua ratõ peccat per fallaciã nõ cause vt cause putat ei esse causã illud qõ adducit. qõ tñ nõ ẽ. vt ōclãtũ ẽ i soluẽdo.

Ideo est alia opio Aureoli qui poit ꝙ vnitas scientie est vnitas nũeralis cuiusdã totalitatis resultãs ex cõiũctiõe pticulariũ habituũ respiciẽtiũ diuersas cõclusiões. ita ꝙ dicit ꝙ distictio in habitibꝰ nõ est ex distinctiõe specifica obiectoꝝ. nã alicui innumerabiles habitꝰ phie nobis deficerẽt. cũ innumerabiles sint spẽs ō gbus nõ habemꝰ demõstratiões. hoc autẽ reputat icõueniẽs. et manifeste falsũ.

Ista etiam opinio nõ placet mihi. nã tũc seqꝛetur ꝙ nũq̃ aliqs habitꝰ sciẽtificus posset in nobis agenerari. cũ vnitas totalitat] nũq̃ sit nisi ex cõiunctione oim partiũ. sicut patet de domo. vt exẽplificat pro se. hoc autẽ est manifeste falsũ. Preterea ratio sua facit ꝯtra eũ. nã si vnitas habitus resultat ex

coniūctiõe particulariū habituū sequit̄ q̄ innumerabiles particulares habitus nobis deficiant. qõ ipse reputat icõueniens. Et ideo pro me ⁊ pro eo dico q̄ sic̄ non habeo pro icõueniẽti q̄ innumerabiles demõstratiões nobis deficiãt in ꝓpria: sic nõ habeo pro incõueniẽti q̄ innumerabiles bit⁹ specifice distincti i ꝓpria nob deficiãt.

Et ideo obmissis bis duab⁹ opiniõibus est alia opinio doctor⁹ subtilis Scoti cũ q̄ me teneo qui ponit q̄ cũ habit⁹ intellect⁹ sit quedã qualitas generata ex frequẽti cõsideratiõe vel vna pfecta iclinãs ad cõsimilẽ speculationẽ respectu ꝓpry obiecti a quo gignitur põt poni duplex habit⁹. vn⁹ proprius qui formaliter iclinat ad speculationẽ obiecti tam q̄ naturalis eius similitudo ex ei⁹ cõsideratiõe derelicta. Ali⁹ est habit⁹ cõmunis qui virtualiter inclinat ad speculationem alterius in quo obiectum aliquod virtualiter cõtinet̄. ꝓ hoc habitui cozrñdet vnitas specifica que distinguit̄ ex specifica distinctiõe obiectoꝝ in ordine ad aliquã passionẽ demõstrãdã. Secũdo vero cozresponder vnitas gener⁹. ita q̄ sic ymaginoz de ista cõclusiõe q̄ quot sũt obiecta specifice distincta scita formaliter in ꝓpria: tot sunt habit⁹ ꝓprii specifice distincti. q̄ tamen oẽs sub vno habitu generali cõtinent̄. Unde licet sint scita omnia virtualit̄ in notitia subiecti cõmunis ⁊ principioꝝ: tamen sciũtur formaliter ꝑ proprią et specialẽ demõstrationẽ. ¶ Hec autẽ opinio sic probat̄. act⁹ speculandi circa diuersa obiecta specifice distincta sũt specifice distincti. ergo et eoꝝ habit⁹ per istos actus agñati. cõsequẽtia tenet. quia habit⁹ per actus distingũtur. hoc etiã patet in habitib⁹ moralibus. añs probat̄. nam maioz est distinctio actuũ specifice distinctoꝝ q̄ actuũ eiusdẽ obiecti. sed illi qui sũt eiusdẽ obiecti distinguũt̄ numeraliter. ergo et alꝫ plus q̄ numeraliter. sed distinctio maioz q̄ nũeralis est distinctio specifica vel maioz ergo. ⁊c. ¶ Cõfirmat̄. q⁊ demonstratio causat sciẽtiam ergo alia et alia demõstratio causat aliã et aliã sciẽtiã. nõ idẽ addit̄ vtrobiq̄. ergo segtur hoc de isto.

Quantum ad z^m huius primi articuli vbi erat videdũ quot modis aliquid potest sciri: dico duo pũcta. ꝓ primus est. q̄ aliquid põt sciri vt intelligi q̄dr upliciter. Juxta quod pono tres cõclusiones negatiuas. ⁊ vnã affirmatiuã. ¶ ꝓ prima cõclusio ẽ ista q̄ perfectissima notitia nõ potest haberi de aliquo in respectu ad aliud. Hoc probat̄. nã notitia respectiui presupponit notitiã absoluti. sed perfectissima notitia nullã aliam presupponit. ergo ⁊c. maioz patz. q⁊ sic̄ res se habet ad esse: ita ad itelligi. sz esse respectiui presuppõit esse absoluti. ergo ⁊c. ¶ Secũda cõclusio ẽ ista. q̄ perfectissima notitia siue cognitio nõ potest haberi de aliquo sub ratiõe passiõis. ꝓbat̄. q⁊ notitia passionis presuppõit notitiã subiecti. ergo ⁊c. ¶ Tertia cõclusio est ista. perfectissima cognitio siue notitia nõ potest haberi de aliquo i cõmuni. ꝓbat̄. nam perfectissima notitia alicui⁹ non stat in vniuersali nec in cõfuso. sed notitia in cõmuni est vniuersalis ⁊ confusa. ergo ⁊c. ¶ Quarta cõclusio affirmatiua est hec. notitia habita de aliquo secũdũ rationẽ eius formalẽ ⁊ quiditatiuaz est perfectissima cognitio ⁊ scientia nobilissima. ꝓbatur. quia illa cognitõ secũdũ quaz habetur pfectissimus cõcept⁹ rei est perfectissima. sed cognitõ q̄ cognoscitur aliquid in suo cõceptu q̄ditatiuo est huiusmodi. ergo ⁊c. ꝓbat̄ minoz. quia cognitio diffinitiua est cognitio perfectissima. Cõfirmatur. quia ille conceptus

Secundus nullũ alĩ ꝓsupponit. ergo ⁊c. punct⁹ est iste. q̄ aliquid potest sciri vel intelligi dupliciter. Uno modo abstractiue. Alio modo intuitiue. ¶ ꝓ cui⁹ euidentia est notandũ. q̄d est notitia intuitiua. et quid abstractiua. Respõdeo et dico q̄ notitia intuitiua est illa q̄ respicit suũ obiectuz per se ⁊ primũ vt existẽs in re extra et presens in ꝓpria existẽtia vel in aliquo eminẽtiori ipsi cognoscẽti tam q̄ obiectũ clare et ĩmediate cognitũ. Juxta quod aduertendũ est q̄ ex eo q̄ dicit suũ primũ et per se obiectuz est positũ in ẽ mentẽ Scoti in primo sentẽtiarũ q̄ omnis actus habet primũ obiectũ a quo essẽtialiter depẽdet. et habet obiectũ z^m a quo essẽtialiter nõ depẽdet. sed tẽdit in illud virtute primi obiecti. iste autẽ actus ad illa obiecta sic se habet q̄ impossibile est eũdem actum sine habitudine ad primũ obiectũ a quo essentialiter depẽdet remanere. potest aũt remanere sine habitudine ad secũdũ a quo accũtaliter dependet. ꝓbanť ille due ꝓpositiões. quia nihil potest esse sine eo a quo essẽtialiter depẽdet. patet. quia si sic. iã depẽderet contingẽter et nõ necessario. q̄ autẽ possit esse sine eo a quo accidẽtaliter depẽdet patz. quia depẽdentia accidẽtalis est cõtingẽs. ergo ⁊c. Exẽplũ huius ponit̄ a doctore. idẽ est actus visionis essẽtie diuine. ⁊aliarũ rerũ in essentia. sed essẽtia est primũ obiectuz. res vise secũdariũ. verũtamẽ non posset remanere eadẽ visio nisi esset eiusdẽ essentie. posset tamen remanere absq̄ hoc q̄ esset rerũ visaꝝ in ea. 2° ponit̄ in descriptiõe notitie intuitiue q̄ obiectũ sit realit̄ existens in ꝓpria existentia et nõ in aliquo repzesentãte sed in se. quod dicitur ad differentiã notitie abstractiue: que habetur de pluuia ipsa nõ existẽte. Tertio dico: qõ sit clare visum. ad differẽtiã illoꝝ que nõ clare vidẽtur. vt cũ homo videtur a longe et nõ cognoscitur vtrũ sit homo vel bos. Notitia vero abstractiua est illa que respicit suũ obiectũ nõ vt existens nec vt presens in ꝓpria existentia sed vt presens in specie: vel in suo repzesentatiuo.

Quantum ad vltimũ huius articuli vbi videda erat ratio primi subiecti. et eius cõditiones. Dico ꝓ hõ cũ Frãciſco de marchia q̄ illud habet rationẽ primi subiecti i scia quod ẽ primũ tripliciprimitate. ꝓ primo. primitate generatõis. 2° primitate perfectõis. 3° primitate intẽsionis. Dico ergo primo q̄ eius notitia sit prima primitate generatõis. ꝫ ẽ q̄ notitia eius ꝓ genereť q̄ notitia alioꝝ. quod patet. nã notitia in sciẽtia depẽdet ex notitia primi subiecti. cognitio autẽ posterioꝝ presuppõit notitiã prioꝝ. Secũdo dico q̄ regritur q̄ notitia eius sit pfectioz q̄ aliquius alterius. quia notitia subiecti est pfectioz q̄ notitia passionis ⁊ omniũ alioꝝ in illa sciẽtia cõsideratoꝝ. Unde notitia passiõis respicit notitiã subiecti. sic̄ notitia cõclusiõis respicit notitiaz principioꝝ. vnde ꝓpter istã subiecti sciẽtie primitatẽ dicit ꝓbs 2° posterioꝝ. q̄ tunc scimus simplr̄ quãdo scim⁹ quid est. scilz de subiecto. tũc aũt secũdũ qd: quãdo quale aut quãtũ. et idez habeť tertio metba. Tertia etiã primitas patet. nã notitia subiecti nõ intendit̄ ꝓpter notitiã passiõis. imo ecõuerso tã notitia passionis q̄ omniũ alioꝝ in sciẽtia cõsideratoꝝ ꝓpter subiecti primi notitiã intẽdit̄. et

ideo dicit ille doctor q; differẽtia est inter obiectũ ade quatũ potẽtie. et inter subiectũ ꝓmariũ sciẽtie. Unde dico q; quãtũ ad istã ꝓmitatẽ triplicẽ quã subiectus sciẽtie habet distinguit ab obiecto potẽtie. primũ enĩ obiectũ potẽtie nõ habet esse ꝓmũ secũdũ aliquã ꝓmitatẽ predictã. color eiqui est ꝓmũ obiectũ visus nõ est ꝓmũ ꝓmitate generatõis. nec enĩ color ꝓmo videtur. sed singularis color videt ꝓmo. quia singulariũ est sensus. 2° posterioꝝ. nec ꝓmitate perfectõis nec enĩ color vt color est perfectissimũ visibile: sed aliquia eius species. imo aliquod indiuiduũ speciei. nec ꝓmitate intẽsionis. nullaeni species est ꝓpter genus: imo potius ecõuerso. ¶ Circa quod ẽ intelligẽdũ q; sicut recte ponitur de potẽtia q; habet duplex obiectũ: sic recte ponitur de sciẽtia q; habet duplex subiectus. potẽtia enĩ ꝓmo habet aliquod obiectũ quasi materiale et quãtitatiuũ. habet etiã aliud quasi formale et specificũ. De ꝓmo est exẽplũ. nã omnia singularia sunt sic obiectũ potẽtie. non hoc singulare vel illud tantũ. sed omnia sũt obiectũ adequatũ. De 2° est exẽplũ. nã colõ in omni est obiectũ formale specificũ potẽtie visiue. nã quod est formalis ratio vidẽdi est color. quia q; q; videtur hoc est sub ratione coloris. et illud tale nõ potest esse singulare. quia si sic: quicqd videret vel sentiret: videret vel sentiret sub ratione illius singularis: Eodẽ mõ ymaginor de subiecto sciẽtie. nã quoddã est subiectũ materiale. sic in metha[ca] subiectus materiale est oñe ens: de quo tractatur in illa sciẽtia. subiectum vero formale z specificũ est ipsũ ens inquãtũ ens. quic quid enĩ tractat in methaphisica: tractat sub rõne entis. ¶ Est autẽ ali⁹ modus dicẽdi doctor] subtilis Scoti. qui supra primũ sentẽtiaꝝ describit primũ subiectũ sciẽtie. hoc mõ. ꝓmũ subiectũ sciẽtie est qõ habet cõceptũ quiditatiuũ nõ inclusũ virtualiter in aliquo ꝓrioꝝ ad illã scientiã pertinẽte. primo notũ. secũdũ rõnẽ ꝓpriam. formalẽ et absolutã. virtualiter ꝓrio continẽs notitiã omniũ veritatũ. adeq̃tus toti illi sciẽtie cuius est subiectũ. ¶ Unde ex ista descriptione elicit sex ꝓditiões subiecti in sciẽtia. ꝓma. q; habeat cõceptũ entitatiuũ siue quiditatiuũ. ꝓbatur. tũ quia õ nõ ente nõ est sciẽtia. Tũ quia si illud subiectũ habet partes subiectiuas de eis ꝓdicabit in quid. quod nõ eẽt si cõceptũ quiditatiuũ nõ haberet. ¶ Secũda ꝓditõ ẽ hec q; ille cõceptus nõ sit iclusus virtualiter in aliquo ꝓrioꝝ ad illã sciẽtiã pertinẽte. ꝓbatur sic in essentialiter ordinat] oportz stare ad aliquod primũ simplr siue ꝓrio notũ in illo ordine. sed inter cõsiderata in scientia est ordo essẽtialis secũdũ ordinẽ cognitõis. ergo neẽe est ibi stare ad aliqõ primũ simpliciter ꝓrio notũ et per cõsequẽs non inclusũ virtualiter in aliquo ꝓriori ad illã sciam pertinẽte. et illud dico esse subiectũ primũ. maior est euidẽs. sed mior ꝓbatur. quia in cõsideratis in aliqua sciẽtia est ordo essẽtialis cõclusionũ ad ꝓncipia. et mediatoꝝ ad imediata. et imediatorũ ad termios speciales siue ꝓprios. quia ꝓncipia cognoscimus ĩquãtũ termios cognoscim⁹. ꝓrio posterioꝝ. ẽ termin⁹ predicat⁹ ad terminũ subiectus ordinat essentialiter. quia ab eo essẽtialiter dependet. et cum habeat causã sui esse et sue cognitiõis in subiecto. vnde ista resolutio stat ad subiectũ. cũ ergo sic ordinate se mutuo ꝓsupponãt cõsiderata in sciẽtia: oportet iter illa esse ordinẽ essentialẽ. ¶ Tertia cõditio est. q; sit ꝓrio notũ. ꝓbatur sic. de subiecto oportz ꝓcognoscere seu ꝓsuppõere quid est. et quia est. ex primo posteriorũ. ¶ Quarta cõditio est. q; sit primũ secũdũ ꝓpriã rationẽ formalẽ et absolutã. Dico ꝓpriã. quia si per rationẽ alteri⁹. iam esset virtualiter inclusũ in natura alterius. quod ẽ cõtra secũdã cõditionẽ iã dictã. Dico formalẽ. quia formalitas rei est ratio cognoscẽdi rẽ. Dico absolutã. quia respectiua ꝓsupponit absolutã. z iõ si subiectũ sciẽtie esset notũ secũdũ rõnẽ respectiuã z nõ absolutaz iã esset virtualiter ꝓtẽtũ in aliquo ꝓrioꝝ ad illã sciẽtiã pertinẽte. ¶ Quita cõditio ẽ. q; sit ꝓrio vtualiter cõtinẽs notitiã omniũ veritatũ. quid autẽ sit vtualiter ꝓtinere: alibi patebit. et ideo omitto. ꝓbatur ergo ista ꝓditio quita sic. oĩs effectus adeq̃tus cõtinet ꝓrio virtualiter a sua causa adeq̃ta. sed quecũq; scientia ẽ effect⁹ adeq̃tus sui ꝓmi subiecti. ergo zc. maior ꝓz. quia oppositũ predicati infert oppositũ subiecti. scilicet q; nõ est adeq̃tus effect⁹ illi⁹ cause. mior patz. quia subiectũ est cã scie. si ergo ẽ subiectũ primũ adequatũ et ipsa sciẽtia est adeq̃ta. ¶ Sexta cõditio ẽ. q; sit adequatũ toti illi sciẽtie cui⁹ ẽ subiectũ. ꝓbat. quia oĩa determiata in illa sciẽtia ad primũ subiectũ reducunt et ad ipsũ oĩa alia habẽt attributionẽ. nã vel sunt partes subiecti integrales. vel essẽtiales. vel subiectie. vel passiones eius. vel effect⁹ eius aliquo mõ. vel sũt negatiões vel priuationes. vel vie quedã pura gñatiue vel corruptiue. vel dispões. hoc exprẽsse dicit pbs q̃rto metha. c. i. ponẽs ex⁹ ò sano. z ꝺ de ꝓrio arti. ꝓncipali.

Circa secundum articulũ principale vbi erant videde aliq̃ ꝺclusiones negatiue. et alique affirmatiꝰ. pono primo. 6. cõclusiones. ¶ ꝓria est. q; ens sub quacũq; ratione sumptũ nõ põt esse subiectũ materiale in pbia. ¶ Ad cuius euidẽtiã est sciendũ. q; in oi subiecto sciẽtie est aliquid mãle. et aliquid formale. qõ patz. si dicã linea visualis est subiectũ in pspectiua: linea dicit mihi mãlẽ rationẽ subiecti. visuale dicit mihi rationẽ formalẽ. quia linea nõ sub quacũq; rõne est subiectũ in perspectiua. sz tantũ inquãtũ visualis est. Numer⁹ etiã relatus ad sonuz est subiectũ in musica. Numerus vo sub ratiõe nũeri ẽ subiectũ in arismetica. ꝓbo ergo ꝺclusionẽ. q; aristo. dicit in q̃rto metha. in ꝓncipio. est autẽ scia quedã que speculat ens inquãtũ ens. z postea subdit. aliaꝝ enim nulla intẽdit vniuersaliter de ente inquãtũ ens verũ partẽ eius abscidẽtes aliquã. circa hãc speculãtur. ergo zc. Tum quia per similẽ textũ sexto metha. qñ vo pbica scia est circa gen⁹ quoddã entis natura circa talẽ est substãtiã in qua est primũ motus et stat⁹ in ea. ergo zc. Tum etiã per rationẽ sic. quia si ens sub q̃cunq; rõne sũptũ esset materiale subiectũ in pbia. seq̃retur q; ipsa subalternaret methaphisice. cõsequẽs est falsũ. ergo z antecedẽs. falsitas ꝺntis patz per pbm sexto methaphisice dicẽtẽ ipsas esse diuersas z distinctas sciẽtias. Diuidit enĩ pbs sciẽtiã in pbicam. methaphisicaz et mathẽaticã. cõsequẽtia patz. quia illud qõ cõtrahit ens ad standũ ꝓ subo in pbica scientia. vel est aliqua ꝺra accidentalis. et sic habet ꝓpositũ. scilz q; subalternat metha[ca]. nã hec est vna cõditio scie subalternate q; addat aliquã differẽtiã accidẽtalẽ super scientiã subalternãtẽ. si sit differẽtia per se. ergo per se cõstituit

aliquod vnum particulare sub ente. ¶ Nam omnis differentia per se alicui cōmuni adueniens constituit aliqō particulare sub illo cōmuni. ⁊ sic habet ꝓpositum. Ex hoc cōcludo ꝙ opinio thomistaꝝ que ponit ꝙ ens mobile est subiectū in pbia nāli est falsa. tum qz ponit mobilitatē esse rōnē formalē subiecti pbie naturalis. tum qz physica non esset tunc prima sciētia. ¶ Intelligēdū tamen est ꝙ quando dico ꝙ ens mobile non est subm in pbia naturali potest intelligi dupliciter. vel per ens mobile ita ꝙ mobilitas sit formalis ratio subiecti: ⁊ ꝙ ens supponat simplr. ⁊ sic intelligēdo negandū est ens inquantū mobile esse hic subiectū. Si aūt intelligatur ꝙ ens mobile hoc est illud quod est mobile ⁊ qō a nobis circūloquit substantia in suo ꝯceptu cōmuni vt sic bene concedo. hoc autem non intelligit hec opinio.

Secunda conclusio est ꝙ impossibile ē corpus esse materialē rōnē subiectiuā sciētie naturalis. quod probatur. Illud non est ratio materialis subiectiua sciētie naturalis ad quod non habēt obiecta cōsiderata in sciētia ⁊ pertractata per se attributi onē. sed obiecta per se tractata in scientia naturali nō habēt attributionē ad corpus. ergo ⁊c. maior patet. qz hec est vna conditio subiectiua in sciētia. minor pater. quia aliqua non corporea sunt per se mobilia. sed obiecta per se mobilia sunt per se cōsiderata a sciētia naturali: vt patet ex sexto metha. ergo aliqua nō corporea sunt per se considerata a scientia naturali. sed illa cum sint nobiliora corpore nō habent attributionē ad corpus. ergo ⁊c. ¶ Ad istam maiorem, pbandā pono duas ꝓpositiones. ¶ Prima est ꝙ quilibet angelus est naturaliter ⁊ per se mobilis. Panc ꝓbo sic. quilibet angelus ē in potentia passiua ⁊ naturali ad vbi. ergo quilibet angelus est naturaliter ⁊ per se mobilis. antecedēs patet quia illud quod est receptiuū alicui⁹ forme qua caret: est in potentia passiua ad illā recipiēdū. sed angelus est hm. ergo ⁊c. ꝓbatio minoris. quia angelus non potest esse illimitatus ad omne vbi. quia sic esset imēsus. ⁊ ꝙ non habeat illud ꝓbo. quia non est vbiqz. hoc enim soli deo cōuenit. sed posse recipere aliquid nihil aliud est q̄z ee in potentia passiua ad illud. ergo ⁊c. consequētia principalis patet. quia vbi est terminus motus localis. ergo si aliquid habet potentiā passiuam ad vbi: illud erit necessario mobile localiter. ¶ Secunda ꝓpositio ē ista. ꝙ angelus potest se mouere localiter. ꝓbatur sic. cuicunqz enti inest potentia passiua ad aliqd acquirendū perfectionis est in eo ꝙ habeat potentiā actiuam ad illud acquirendū. sed in angelo inest potētia passiua respectu ipsius vbi non habiti. ergo ⁊c. maior patet. quia potentia actiua in quocūqz est perfectionem dicit in ipso. minor patet per primam ꝓpositōez ¶ Confirmatur. quia illud quod est perfectionis in imperfecto attribuendū est enti perfectiori. sed grauia ⁊ leuia ⁊ omnia alia habent in se potentiam actiuā sui motus. q̄ tamen sunt entia ipfectiora angelo. ergo multo plus attribuenda est potentia actiua ipsi āgelo qua possit se mouere localiter. mior patet sexto pbicorum ¶ Cōfirmat. vbicūqz est mouēs et mobile. et virt⁹ mobilis nō excedit virtutē mouētis: ibi pōt esse mot⁹. sed angelus habet virtutē mouendi. quia mouet corp⁹ cui ꝑiūgit. vt motor. est etiā mobilis. quia existens in vno vbi est in potētia ad aliud. vt dictū est. nec vtus mobilis excedit virtutē mouētis. quia fūt in eadē natura. ergo in angelo pōt esse motus localis. ita ꝙ hec confirmatio ꝓbat ꝙ nō tātū sit mobilis localiter. sed ꝙ moueat se localiē. ¶ Sed iuxta has ꝓpões dubitat duplr scilz ꝙ angelus nō moueat nec moueat se. Tū qz oīe quod mouet est in loco. angelus autē nō est in loco. qz nō est corp⁹. q̄rto pbicoꝝ. Tum etiā qz indiuisibile nō mouetur. sed angelus est huiusmodi. ergo ⁊c. maior ꝑz et habet a pho sexto pbicoꝝ. Tū etiā qz secūdū pbm quarto pbicoꝝ si esset dare vacuū in rez natura: mot⁹ fieret in instāti. eo ꝙ nō esset resistētia ex parte medy. cū ḡ āgelo nihil possit resistere: āgel⁹ mouebit in istāti qō negat aristo. ¶ Ad euidētiā hui⁹ dubitatiōis notandū. ꝙ aliqd esse in loco pōt sumi dupliciter. vno mō dimensionaliter et extensiue. Alio modo ꝓsentialiter ⁊ determinatiue. primo modo est in loco omne quod locū occupat et extendit. secūdo mō est in loco omne illud quod non habet quo possit occupare locum. primo modo angelus nō potest esse in loco. sed secūdo modo bene est in loco. Et sic patet ad primū. ¶ Ad secundū pōt dici ꝙ indiuisibile nō mouet motu cuius subiecto corresp̄det locus dimēsionaliter et extensiue. non autē est sic de motu angeli. Vel potest dici ꝙ verum est de indiuisibili de genere quantitatis. vt punctus. nō est autē sic angelus indiuisibilis. ¶ Ad tertiū dicendum. ꝓ cuius euidentia sciendū est ꝙ successio causatur in motu tripliciter. vno modo ex parte termi. quia terminus nō est natus acquiri indiuisibiliter. secūdo mō ex parte medy. puta ex medy resistētia. tertio modo ex parte subiecti. eo ꝙ subiectum nō est natū recipere terminū simul. Dico ergo ꝙ successio in motu angeli non causatur ex parte medy sed ex parte termini. Et sic patet quid sit dicēdū. ¶ ꝑ hoc etiā euadi potest illa difficultas aristotelis. quia si esset dare vacuū: lapis ꝓiectus simul esset sursū et deorsū. potest dici ꝙ ꝓ tanto dicit hoc. quia illa successio non esset ex parte medy resistentis. tamē simpliciter non esset simul: sed successiue. ¶ Ex ꝓdictis cōcludo corrélarie. ꝙ philosophia naturalis vt tradita ab Aristotele reperitur est erronee et insufficienter tradita. Hoc ꝓbo sic. excludens a scientia aliquid quod per se est de cōsideratione illius scientie: tradit erronee et insufficienter illam scientiā. sed sic fuit Aristoteles in ꝓposito. ergo et ceā. maior patet ex dictis suis. et mior ꝓbatur ex superius dictis. quia omne mobile naturale est per se de considerationē pbie naturalis. patet ex sexto metha phisice. sed angelus est naturaliter mobilis. vt ꝓbatum est superius. ergo est per se de consideratione philosophie naturalis. sed ipse excludit dicēdo substantias incorporeas habere rationē puri actus ⁊ necesse esse duodecimo methaphisice. et per ꝯsequēs esse imobiles. quod est falsum et erroneum. ¶ Et cōfirmatur. quia sexto phisicoꝝ et septimo solū attribuit motum onē et motum corpori naturali. ergo secūdū cū solum corpus esset subiectū in philosophia. quod ꝓbatum est esse falsū. ¶ Sed diceres ꝙ aristoteles loquitur vere et de veritate philosophie: non autē de veritate fidei et theologie. ¶ Contra. vitas nūqz cōtradicit veritati. ergo veritas theologica nō ctradicit veritati physice. si ergo non loquitur vere secūdū vnam veritatē. nec secundū aliam. ¶ Preterea ꝓbatū est ꝙ loqué-

do naturaliter angelus est mobilis. ergo pertinet ad considerationē naturalis. et ideo dico magis ꝙ aristoteles non solum secundum theologum. sed etiam secundum physicum vel secundū veritatē philosophie fuit insufficiēter ⁊ falso modo locutus de naturali philosophia. vel quia non habuit notitiā plenā de rebus naturalibus. vel si habuit oppositū posuit. ¶ Juxta qō est sciēdū ꝙ scientia naturalis potest dupliciter considerari. vel vt tradita ab aristotele. vel in se ⁊ absolute. primo modo est hic subiectum corpus. secundo modo substantia finita in suo conceptu communi.

Tertia conclusio principalis est. ꝙ mobilitas nō est formalis ratio subiectiua sciētie naturalis. quod probo per rōnem factam in oppositum ad principale. quia probatur de subiecto scientie naturalis a priori: vt fuit ibi probatum. ¶ Preterea omne subiectum primū scientie per rōnē formalē subiectiuam qua dicitur. subiectū ꝯtinet virtualiter omnes primas veritates illius sciētie. ſꝫ subiectū primū philosophie non continet virtualiter per rōnem mobilitatis oēs veritates primas physicas. ergo ⁊c. maior patet. quia illa est conditio subiecti primi. vt patuit superius i primo articulo. minor probatur. qz illud quod est rō mēsurandi ⁊ causandi scientiā est ratio ipsam virtualiter continēdi. sed mobilitas non potest eē ratio mēsurādi nec causandi sciam physicā. ergo ⁊c. minor huius ꝓsillogismi ꝓbatur. qz respectus formalis qualis est mobilitas non ē ratio causandi absolutū ꝗlis ē scia phica.

Quarta conclusio principalis est ista ꝙ mobilitas est propria passio adequata subiecti scie naturalis. quod ꝓbatur sic. omnis aptitudo que non est de conceptu quiditatiuo alicuius subiecti: sed ⁊ est ipsi ſbo per se in secūdo modo ⁊ fm ꝙ ipsum ⁊ adequate est propria passio. sed mobilitas est huiusmodi respectu subiecti scientie naturalis. ergo ⁊c minor probatur. mobilitas enim non ꝑdicatur in quid de subiecto naturalis scientie: ⁊ predicatur ꝙuertibiliter: ⁊ inest soli et semper. patet sexto metha. oīa inquit naturalia sunt mobilia ⁊ ecōuerso. ⁊c. Idem habet primo ⁊ scō phycoꝝ. vbi dicitur ꝙ natura est principiū motus ⁊c. Ex hoc concludo corrolarie ꝙ opinio cōmunis que tenet ꝙ mobilitas est ratio formalis primi subiecti philosophie naturalis est falsa. ut ꝓbat̄ in sequēti ꝛclōne.

Quinta conclusio est ꝙ substantia finita in suo conceptu cōmuni est subiectū materiale philosophie naturalis. quod patet sexto metha. vbi dicitur sic. Quoniam vero physica scientia est circa genus quoddam entis vt supra. ⁊c. vnde intendit dicere ꝙ substantia que est principium motus ⁊ quietis ē subiectum philosophie naturalis. sed omnis substantia finita siue angelica siue corporea est principiū motus ⁊ quietis vt probatū est supra. ergo ⁊c. dico finitā propter deum. ¶ Item ratione probatur sic. illud est subiectū in philosophia naturali ad quod habent attributionē omnia mobilia ⁊ sub quo continētur. sed ad substantiā finitam reducuntur ⁊ habent attributionem omnia mobilia ⁊ sub ipsa continentur. angelus enim non potest habere attributionem ad corpus cum sit nobilior. ⁊ tamen est mobilis vt probatum est. ergo ⁊c. Ex quo concludo vnum corrolarium ꝙ necessarium est ponere extra intellectū aliquam vnitatem realem minorem vnitate numerali ita ꝙ nulla via imaginari possum ꝙ vnitas animalitatis nec substātie in qua cōueniūt suppositā posita sub ipsis sit vnitas facta per intellectum. Tum quia omne factum per intellectum ē accidens. sequeret igit̄ tūc ꝙ homo ⁊ asinus cum dicimus ꝙ conueniunt in animali ꝙ conuenirent in vno accidēte. Tum etiam quia quod predicatur de aliquo ente reali quiditatiue est in re circūscripto omni intellectu. sed animal quod est cōmune ⁊ est genus ē huiusmodi. ergo ⁊c. Tum etiam quia substantia. vt patet ex conclusione prima est hic subiectum. scientia autē realis debet habere subiectuz reale ⁊ cōmune. ¶ Teneāt ergo qui volunt partē oppositā. nā a me ē icōceptibil ⁊ iopinabilis. de hoc magis i. q. de idiuiduatiōe dicēt.

Sexta conclusio ⁊ vltima est. ꝙ naturalitas ē formalis ratio subiectiua in scientia naturali vnde nihil aliud intelligo per naturalitatē nisi conceptum quiditatiuū substantie mobilis per quem conceptū ipsa est principiū motus ⁊ quietis. vt patet. z. phi ſcoꝝ. Natura est principiū motus ⁊ getis. ¶ pono ergo ꝙ subiectum scientie naturalis est substātia finita sub hac rōne formali que est naturalitas. hoc probatur sic. quia sub illa rōne aliquid est subiectum formale in scientia sub quo continentur virtualiter ⁊ perfectionaliter omnia tractata in illa scientia. patet per cōditiōes subiecti. sed substantia finita sub tali rōne est huiusmodi. nā nō potest continere nisi p pfectionē eius rōnē cuius est conceptus quiditatiuus. huiusmodi aūt est naturalitas. ¶ Confirmatur. quia ille est conceptus pfectior qui haberi ꝑ̄ssit de re. sed superius dictū fuit ꝙ de rōe subiecti ē ꝙ sit pfectius oībus iscia ꝛsideratis. ergo ⁊c

Quantum ad vltimū articulū principalē vbi erant quedam dubia remouenda moueo aliqua dubia. ¶ Primū dubiū est. quia dictuz fuit in positione ꝙ mobilitas est propria passio primi subiecti philosophie naturalis. ꝗdeo queritur. Vtruz sit diuisa vel indiuisa a primo subiecto huius scientie. Et iuxta hoc primo tangā vnū modū subtilē aureoli. secundo ipsū improbabo. tertio dicā ad propositum. ¶ Quantū ad primū distinguit aureolus ꝙ quedam ē indiuisio absoluta. ⁊ q̄dā respectiua. idiuisio absoluta ē qua aliquid ē indiuisū a se. ſꝫ indiuisio respectiua ē q̄ aliquid ē idiuisū a nō se. De prima patet. nā eēntia diuina ē indiuisa a se idiuisiōe absoluta. ⁊ ē idiuisa ab attributis idiuisiōe respectiua ita ꝙ propter talē diuersā idiuisionē dicebat ꝙ tradictoria posse verificari i diuinis nō ꝑ aliquā distictionē extra ītellectū que ibi sit Nā ibi ē sūma simplicitas. et ꝑ cōs sūma vnitas. nō ē ergo ibi aliqs modus distictōis. ſꝫ bñ aliqs modus nō identitatis que in deo fundat̄ propter istas indiuisiones. ¶ Secundū dictum aureoli est ꝙ indiuisio absoluta dicit̄ coipso qz. ſ. fundat̄ supra rē nō in ordine ad extremū. ſꝫ dicit̄ respectiua qñ fundat̄ supra rē i ordine ad extremū. illa ergo idiuisio qua aliquid ē idiuisū a se dicit̄ absoluta. indiuisio aūt qua aliqd dr̄ idiuisus ab alio dr̄ respectiua. qz ē i ordine ad aliud. oē enī absolutū ꝓscindit ab ordine ad aliud. relatiuū vero ꝛcludit hoc. ¶ Tertiū dictū aureoli ē ꝙ idiuisio cū sit q̄dā priuatio pōt ꝛparari ad duo. sicut quelibet priuatio. vt ad illud qō priuat. vel ad illud supra quod fūdat̄. ⁊ qō supponit. cecitas. n. pōt ꝛparari ad visum quē priuat.

vel ad oculū quē supponit et supra quē fundatur. Similiter indiuisio pōt cōparari vel ad illud quod ꝓuat et sic dicit relationē. priuat enī diuisionē. que quidem diuisio est relatio. et sua priuatio. Potest etiā cōparari ad rem in qua fundatur. et sic potest dici absoluta. eo ꝙ fundatur supra rē que nō est in ordine ad extremū.

Contra hunc modū dicēdi arguit. primo ratione ꝓpria. et ostēdo manifeste ꝓtradictionē in suo modo dicēdi. ꝓbādo ꝙ nulla indiuisio sit absoluta. imo ꝙ omnis sit respectiua. Nā ois ratio includēs formaliter relationē vel que est formaliter relatio est formaliter respectiua ⁊ nō formaliter absoluta. sed omis indiuisio est huiusmodi. ergo ⁊c. maior patet. nā ipsa relatō dicit qd respectiuū. mior ꝓbatur sic. oīe indiuisū est vnū. ergo ois indio est vnitas. oē vnū est idē. ergo ois vnitas ē idēitas. ergo a ꝓio ad vltimū. ois indio est idēitas. sed idētitas ē pura relatio. ergo ⁊c. cōsequētie ꝓie patet. ꝑ locū a cōiugat. ¶ Sm ꝓbat etiā iste modus dicēdi Burcoli per quēdā doctorē subtilē modernū hoc mō. qñcūq; aliq; quattuor ꝟbinatiue accepta sic se habēt ꝙ duo ex vno latere sūt opposita alijs duob⁹ ex alio latere existentib⁹. vnde si alterū mēbrū istius partis sit possibile et alterū ipossibile. et alterū similiter ex altera parte erit possibile. puta illud qō correspōdet mēbro possibili. ⁊ reliquū erit ipossibile. puta illud qō correndet mēbro ipossibili. sed in ista distinctiōe quā ponis sūt qttuor mēbra. duo ex parte indiuisiōis. puta indiuisio absoluta q̄ aliqd est indiuisū a se. et indiuisio respectiua q̄ aliquid ē indiuisū a nō se. et alia duo istis opposita ex parte diuīs. scilz diuisio absoluta que opponit indiuisioni absolute. ⁊ dio respectiua que opponit indioni respective. et ex parte diuisionis alterū mēbrū est possibile. puta istud ꝙ aliquid sit diuisū a non se. quodcūq; enī est diuisū ab alio a se est diuisū. Aliud autē mēbrū est impossibile videlicet ꝙ aliquid sit diuisū in se. nihil enī est diuisibile i aliqua nisi vt illa sunt aliquo mō aliud ab ipso. sic totum nō diuiditur in partes nisi ꝓ quāto ipse partes sūt distincte ab ipso toto. ergo ponere ꝙ aliqd sit diuisū i se: vel a se: hoc necessario est ipossibile. sic ergo est neciō ipossibile ꝙ sit diuisū a se. et neciō possibile ꝙ sit diſuz a nō se. ergo ex alio latere puta ex parte indiōnis mēbrū correspōdēs mēbro ipossibili erit ipossibile. puta ꝙ aliquid sit indiſū a nō se. et aliud ē possibile. puta ꝙ aliquid sit indiuisū a se. Maior duplicit declarat. primo exēplo. ⁊° rōe. Exēplo sic. accipio ex parte cāe duo mēbra. puta ipsā causā esse priorē suo effectu. et causā esse posteriorē suo effectu. ex parte autez effectus alia duo istis correspōdētia. puta effectū esse priorē sua cā. et effectū esse posteriorez sua causa. mō hic ita est ꝙ sic ex pte cause aliud mēbrū est possibile neciō puta ꝙ cā sit prior suo effectu. aliud autē ipossibile. puta ꝙ cā sit posterior suo effectu. ita ex parte effect⁹ mēbrū correndis mēbro possibili ex parte cāe. quod quidē est effectū eē posteriorē sua causa est possibile. aliud autē ē ipossibile. videlicet effectū esse priorē sua causa. sicut illud cui correspōdet. eadē autem possibilitate qua est possibile causā esse priorē suo effectu: est possibile effectū eē posteriorē sua causa. et eadē ipossibilitate qua est ipossibile causā esse posteriorē suo effectu. est ipossibile effectum esse priorem causa. Secundo probatur ratione quia quando aliqua duo membra sic se habēt ad alia duo ꝙ vnū opponit vni. et aliud alteri. et vnū tantuz mēbrum ex vno latere est possibile. ⁊ aliud ipossibile: impossibile est ꝙ vtrūq; mēbrū ex alio latere sit possibile vel impossibile. sed i ratiōe ꝓdicta est huiusmodi. ergo ⁊c. maior patet. quia possibile non opponitur possibili. sed impossibili tantū. ergo si vtrunq; mēbruz ex vna parte esset possibile. ⁊ vnū solū ex alia parte. sequitur ꝙ mēbro quod est possibile ex illa parte nō opponitur aliquod mēbrū alteri⁹ partis. sed vtrunq; mēbrū illius partis opponitur tantū alteri mēbro alteri⁹ partis. puta ei quod est impossibile. ergo ⁊ cetera.

Iste ergo modus dicēdi de istis indiuisionib⁹ non placet mihi. Et ideo dico aliter ponendo de distinctione mobilitatis et cuiuscūq; alterius passionis a subiecto: septē propōnes. ¶ Prima propositio est hec. ꝙ nulla ꝓpa passio ꝑ se cadibilis est i predicamēto. Hoc probat. tū quia primo sequeretur processus in infinitū. Probatio. quia si caderet in predicamento: caderet sicut species. omnis autē species ē scibilis. et per ois habēs propriā passionē. et tunc de illa propria passione argueret sicut de pria. et sic in infinitū. Tū etiā quia idē esset essētialiter idem cū aliquo ⁊ distīgueret essētialiter ab eo. probat. nā ois ꝓpria passio. vt dicūt isti est essētialiter distincta a subo cui⁹ est. accipio ergo illā propriā passionē illi⁹ predicamenti in quo ponit illa iquātū ponit inferi⁹ est idē essētialit cū illo ꝓdicamēto. inquātū passio ē distincta essētialr. vnū qōq; autē ad qōcūq; ꝓparatū sēper habet suā ꝓpriā essentiā. ergo nec codē respectu nec diuersis poterit esse idē essētialit cū aliq̄. et distictū essētialr ab eo. tū etiaz. quia idē distingueret essētialit a seipso. Probo. nā sm istos ꝓpria passio distiguit essētialr a subo cui⁹ est. tūc accipio illā propriā passionē illius ꝓdicamēti. ⁊ arguo sic. gcqd distinguitur essentialiter ab aliquo superiori distinguit essentialr a quolibz eius inferiori. sz illa propria passio distinguit essētialr ab isto supiori. et ipsa est inferior ad ipsū. ergo distinguit a se. ¶ Cōtra istā ꝓpōnē arguit sic. nā ois propria passio ē q̄dā naturalis potētia. sed talis est ſpēs q̄litat. vt patz i ꝓdicamētis. ergo ⁊c. Rndeo. si tua ratio valeret. ꝓbaret ꝙ ois dria esset de gñe qualitat. puta rōnabilitas ⁊ talia. qō vt credo nō cōcederes. nā tūc accñs cōstitueret substātiā intrisece. ⁊ predicaret ō suba per se: quod est falsū. Ideo dico ꝙ ibi sumitur naturalis potētia vel impotētia ꝑ quadā facilitate naturali. vel difficultate ad actū.

Secunda propositio est hec. ꝙ nulla ꝓpa passio est formalr suba. nec formalr accidēs. ꝙ ñ sit formālr suba ꝓbat. nā suba nō ē ōmr ato. primo posterioz. tū ēt. qz suba eēt pa⁹ respcū accñt. qō ē falsū. nā ꝓpa pa⁹ cāt ex pncipijs subi. nō sic ē de suba respcū accñt. Sz ꝙ nō sit accñs formālr. ꝓbat sic. tū qz oīe accñs ē de aliquo. 9. ꝓdicamētoz. tū passio nulli⁹ ꝓdicamēti ē. vt ꝓbat ex pria ꝓpōe. tū ēt qz mā nuda nō pōt esse subiectū alicuius accidentis. cū forma substātialis sit primus actus qui informat materiā. tum etiam. quia omne accidēs accidit. Dicitur enī accidēs ab accidēdo. ꝓpria autē passio non accidit. cū probet de subo demōstratic. ⁊ pōnis ē ipossibile sibi ñ iesse. tū ēt qz accñs ⁊ subm faciūt vnū p aggregatōnē. ⁊ de tali ñ ē scia. 6. metha. scia aūt ē bit⁹ cōclusionis in q̄ cōcludi-

tur propria passio de subiecto. prio posterior. ergo ꝛc.

Contra hanc propōnē arguo sic. primo per Boe ciū dicentē q̄ omne propriū emanat de genere accidentis. Et iterū. videris dicere cōtra totā philosophiā. tota enim phia videtur clamare. q̄ oīe quod est vel est substātia vel accidēs. ꝛ sic videtur diui di ens ab Algazele in sua metbaphisica. ℂ Respōdeo ad primū. et dico q̄ verū est secundū modū. omne eni propriū habet modū accidentis. non tamē secundum rem. in deo enim inquātū deus cū sit subiectū in sacra theologia vt tenet ꝯmunis opinio sibi inest aliqua passio. nam in omni scientia probatur ꝓpria passio de subiecto. in deo tamē nullū est accns. Cōfirmatur p̄dicta solutio. dicit enī aristo. quinto methaphice q̄ differentia est quedā qualitas. oportet ergo q̄ intelligaī secūdū modū. et non secundū rē. nam vt dictū est nulla q̄litas cōstituit qditatie substātiā. cū sit posterior. ℂ Ad secūdū dicendū q̄ omne quod vel est substātia vel accidēs. sic intelligitur. vel est idē cū substantia. vel ē idē cū accidēte. vel est aliquid substantie. vel aliquid accidentis. vel aliter sic. omne quod est. vel est substantia vel accidens. verū est formaliter vel identice. propria autē passio licet non sit formaliter substantia vel accidens. est tamen hoc vel illud identice.

Tertia propositio est hec. q̄ nulla propria passio est distincta essētialiter a subiecto cui⁹ est passio. Hoc probatur sic. omnis ratio realis et positia alicui inexñs circūscripto et denudato et preciso ab oi eo quod nō est ipsū vel non est idez essētialiter secum. est necessario cū illo idē essentialiter. sed circunscripto homīe siue per intellectū siue realiter ab omni extrinseco sibi essentialiter: adhuc ꝓpria passio sibi existit. ergo ꝛc. maior includit predicatū i subiecto. et oppositū predicati infert oppositū subiecti. minor probaī. nam circūscripto homīe ab omni tali extrinseco. vel de⁹ posset sibi dare actum ridēdi. vel nō. si sic. ergo homo potest illū actū recipere. sed oīe quod pōt recipere actū ridendi est risibile. cū risibilitas nihil aliud sit nisi quedā aptitudo ad actum ridēdi. ergo ꝛc. ℂ Confirmatur ista probatio. nulla potentia actiua est respectu ipossibilis. ergo potētie actiue ex parte dei corresp̄det aliqua potētia passiua. ex parte creature. si deus scōm scilicet q̄ deus nō possit dare. Contra. tum quoniā deus non esset omnipotēs. nec eius potentia esset infinita. tū etiam quia quādo actu ridebat poterat sibi dare actū ridendi p̄o semper. cū eius potētia non possit variari nec minui. nec augeri. Istam rationē credo insolubilē vt patet intuēti. nec vnq̄ aliqs potuit eā mibi soluere Et si ad ipsā aliquid dicatur cū illo quod dicī formeī ratio et ducaī sicut prius cōtra eum. nam forte dicerētur q̄ deus posset sibi dare. et hoc recte. prius dādo risibilitatē. postea actum. vel dicetur q̄ potest sibi dare. nec ex hoc sequitur q̄ homo sit in potētia: nisi solū priuata risibilitate. Contra istos duos modos soluēdi replicēī sicut prius hoc addito. nā deus poterat sibi dare propinque et formaliter quādo actu ridebat. ergo ꝛ nūc. ergo non valet solutio. Soluat ergo q̄ poterit.

Quarta propositio est ista. q̄ nulla propria passio est separabilis a subiecto cuius est. Hoc satī patet ex dictis. ipsa tamē probabiī inferi⁹ in quarta questiōe de separatiōe accidentis a subiecto.

Quinta propositio est ista. omnis propria passio distinguiī formaliter et qditatiue a subiecto cuius est. Hoc probatur. naz vnū nō predicaī de altero perfeitate primi modi. ꝛ hoc solū et nēcio requiritur ad istam identitatem. vt ponit Scotus.

Sexta propositio est. q̄ nulla aptitudo ad aliquē actū siue propria passio quod idē est: est distincta essētialiter ab eo cuius est. Hoc probatur sicut tertia propositio. nā circunscripto omni extrinseco adhuc ista aptitudo inest illi. cum pro tunc deus possit sibi dare actū. ergo ꝛc.

Septima propositio est. q̄ omnis aptitudo adequata alicui subiecto que nō est de ꝛceptu eius quiditatiuo: omnis talis est propria passio eius cuius ē. Ista probatur sic. nā omne quod predicaī de alio in secundo modo dicēdi per se est eius propria passio. aptitudo autē talis est huiusmodi. ergo ꝛc. minor probaī. nā nō potest dici q̄ predicetur per accidēs. cū sit idē essentialiter cū subiecto cuius est. vt patet ex precedēti ꝓpōne. ergo per se. et non in primo modo dicēdi per se. cuz non sit de eius ꝛceptu quiditatiuo. vt supponitur. nec in tertio. nec in quarto. ergo ꝛc.

Secundum dubiū principale est. Utrū mobilitas sit entitas absoluta. vel respectiua. Videretur eni alicui q̄ nō sit respectiua. ꝛ argueret sic. nulla entitas respectiua p̄escidit a termio. mobilitas est huiusmodi. ergo ꝛc. minor patet. qz illud inquātū ad aliquid dicitur non est actu sed tantū aptitudine et potentia. maior probatur. nā relatiua posita se ponūt. ꝛ perēpta se perimūt. ℂ Respōdeo ponēdo hanc propositionē. scilicz q̄ mobilitas est entitas formaliter respectiua. et quod dicitur de mobilitate itelligas de omni ꝓpria passione. Probatur ergo propositio sic. oīs entitas que est ratio referēdi aliquid ad aliud et que non potest ꝛcipi sine termio: omnis talis ratio est formaliter respectiua. sed omnis propria passio est huiusmodi. ergo ꝛc. maior patet. omne eni absolutū inquātū absolutū p̄escindit a termino. minor probatur. quia omnis aptitudo dicitur respectie ad illud cuius est aptitudo. ℂ Dico ergo q̄ non est i aliquo predicamēto. vt dictū est superi⁹. Sed forte crederet aliqs q̄ ex quo dicit entitatem respectiuā q̄ esset in genere relationis. hoc autē improbatū est superi⁹. ℂ Ad rationem dico q̄ maior est vera solū de respectu actuali. ꝛ est falsa de respectu aptitudinali. aptitudo autē naturalis ē respect⁹ aptitudialis. iō p̄escidit a tmio i actu.

Tertium dubiū principale est. vtrū de mobili inquātū mobile possit esse sciētia. dicimus eni inquātū mobile. qz scia phica est de mobilibus. ℂ Et videī q̄ nō. tū qz scia est de ꝓpetuis ꝛ icorruptibilib⁹ ꝛ sēpiternis. prio posterior. ꝛ ꝓpetuitas ꝛ corruptibilitas sūt differētie opposite. ergo eidez nō pūt cōpetere. tū quia oīe illud de quo ē sciētia est vniuersale. vniuersale autē nō est corruptibile. nec ecōuerso. solū ei singulare corrūpiī. ergo ꝛc. ℂ Rndeī et dī q̄ ō corruptibili inquātū corruptibile ē pōt esse scia. ꝛ ō mobili inquātū mobile. ꝓbaī. qz pūt brē ōmonē. ꝓbaī. qz ō illis q̄ sūt pōt haberi scia. puta ō grādie ꝛ pluuia. ergo ꝛ ōmratō. mobilia aūt sūt hꝫ. g ꝛc. ℂ Ad pmā rationem dicitur q̄ esse perpetuū potest accipi dupliciī: vno modo per coexistentiā omnis differētie tēporis.

Alio mō per abstractionē ab omni differentia tempo
ris. si primo modo itelligitur talis perpetuitas: dico q
non regitur ad subiectū sciētie q sit perpetuū. pba
tur. quia mobilitas que ponitur ratio subiectiua scié
tie naturalis nō saluatur in rebus perpetuis per coexi
stētiā oīs differētie tpis. ergo sequitur q talia nō sunt
scibilia in sciētia naturali. certe nō. si secūdo modo in
telligit vera est q sciētia est perpetuoz. z dicit ppetui
tas per abstractionē. qz scōm se formaliter vt est scibi
le nō requirit aliqua dria tpis. qz non est necessariū q
sit vel fuerit vel q forte nunq̄ erit. ¶ Corruptibile aūt
per oppositū potest dupl'r accipi. vno modo priuatiue
alio modo negatiue. nā corruptibile priuatiue duo in
cludit. vz. eē in isto tpe z nō in alio. z negatiue nō eē in
aliquo tpe nec in isto nec in illo. z ideo dicit corruptibi
le negatiue. qz nō est aptū natū habere corruptionē. et
ió abstrahit in sua rōne formali ab omni dria tpis cor
rūpētis. ¶ Si autē accipit corruptibile priuatiue penes
primū modū: sic opponit sibi perpetuū per coexistiaz
in omni dria tpis. z isto modo dicit corruptibile priua
tiue. qm̄ in se aptū natū est habere corruptionē. ¶ Ad
secūdū. dicedo maiorē. z cū dicit in minori. nullū vle ē
corruptibile. dico q nō ē corruptibile de se z prio. sz ex
ñti bñ dicedo. ¶ Pōt aliter dici q vle eē corruptibile
pōt esse dupl'r. vno mō p se. alio modo p aliud. primo
modo vle nō ē corruptibile. secūdo mō bñ. ¶ Ex tra
oñdo q vle p se sit corruptibile accipiēdo cōruptibile
in cōmuni abstractū ab hoc corruptibili z ab illo. tunc
arguo sic. idem de seipso per se z essentialiter predicat
ergo corruptibile in cōmuni de seipso per se z essentia
liter p̄dicat. ergo ista eēt vera. corruptibile in cōmuni ē
per se corruptibile. ¶ Preterea. oīs propria passio per se
primo inest alicui cōi. naz oē qđ per se inest aliquibus
pluribus inest eis per aliqđ cōmune cui per se primo iest
corruptibilitas aūt ē quedā ppria passio vt dictū fuit
in. 7. ppōne primi onby. ergo z̄c. ¶ Tertio qz si deū q
sit corruptibile per accīs z ponat in esse: tunc de ipso ñ
presupponit qz ē: quod tñ oportet q p̄supponat de oī
eo de quo ē scia. ¶ Rñdeo ad primū z dico q li per se: vt
pōt determiare inherētiā p̄dicati ad subiectū. vel pōt
determiare p̄dicatū. si primo modo sic est vera: si secū
do mō sic ē falsa. vñ vtraq̄ illarū stat. s. q corruptibile
sit corruptibile: z q corruptibile nō sit corruptibile. pri
ma est vera. qz idez de seipso predicatur formalit. scōa
est vera predicatiōe denomiatiua. vñ cōcedere ꝯtradi
ctoria p̄dicata de eodē subiecto dūmodo vna sit essen
tialis z alia denomiatiua nō est incōueniēs. q tñ ꝯtra
dictoria denominēt idē subiectū vel q vtrūq̄ predice
tur de eodē eadē predicatiōe esset incōueniēs. exēplz
accipio pri⁹ scōz q pri⁹ ē rōe fūdamēti ē pus posteriori
accipio pus scōm q correlatiuū ē z nō rōne fūdamenti
z sic pus nō est prius posteriori. qz vt sic ē p̄dicatio eius
dē de seipso z est p se in prio mō. z ista est vera. prius nō
est pus posteriori cuz sint simul natura: qz correlatiua.
z per ons vnū nō est prius altero. nec hoc est incōueni
ens q hec sīl stent. nā secūda predicatio est denomiati
ua. pma vero eēntialis. ¶ Ad scōm dico q corruptibi
bile pōt sumi dupl'r. vno mō vt est cōtractū z determi
natū per differentiā indiuidualē. verbi gratia. hō ē cor
ruptibilis p differentiā indiuidualē: vel p hec hec ita tez
cōtractus. alio mō vt precisum a differētia indiuidua

li. verbi gratia. vt corruptibile scōz se sumēdo pmo mō
corruptibile inest singulari primo z p se. z² mō iest vni
uersali primo z p se. ita etiā dicetur de actu correspōdē
te isti potētie. qz vt cōtractus inest singulari vt nō con
tractus inest vniuersali. eiusdē eni est potētia z actus l
libro de sōno z vigilia. ¶ Aut sic dicatur q nō est differē
tia inter accidēs cōmune z propriū. qz etiā accidēs cō
mune vt contractū inest singulari: vt nō cōtractū vni
uersali. ergo z̄c. ¶ Rñdeo negādo p̄iam. vnde notandū
est q hec ē differētia inter accidēs cōmune z proprium.
qz accīs cōmune causat ex ppriis pncipys idiuiduali
bus: ppriū vo causat ex ppriis pncipys speciei. vnde
risibilitas nō inest p se huic boi. nisi qz risibilitas cōse
quitur boiem i ꝯmunii natura specifica. nō sic ē ō acci
dēte cōi. nō eni est homo albus eo q albedo cōsequat
boiem in cōmuni. sed qz prius cōsequitur boiez hunc.
¶ Ad tertiū dico q sufficit precognoscere de subiecto
qz est in aptitudie vel potētia sic. s. q esse existere non
sit sibi p̄hibitus sicut esse chymere. q ät actu existat
hoc sibi accidit: nos enim habemus scientiam de rosa
vni formiter: quando est z quando non est.

His visis respōdeo ad rōnes pncipales. z pri
mo ad primā: p cuius euidentia po
no aliqua dicta. ¶ Primū ē istud q ipossibile ē aliquē
cōceptū p̄dicari quiditatiue nisi sit quiditatiu⁹. hoc p
batur sic. nā omnis cōceptus qui quiditatiue p̄dicat ē
quid illi⁹ de quo p̄dicatur. z per ons quiditatiu⁹. ¶ Ex
quo infero correlariū q cū omne supius p̄dicet de suo
inferiori quiditatiue q oīs conceptus supioz ē cōcept⁹
quiditatiuus: vel dicit cōceptuz quiditatiuū. ¶ Secū
dū dictū est q cōceptus quiditatiu⁹ in plus se habz q
ceptus diffinitiuus. hoc pbat sic. nam oīs cōcept⁹ su
perioris est conceptus quiditatiuus. vt pbatum est supi
us. non tñ est diffinitiu⁹. naz nō oē tale supius habz ge
nus z differētias que ppie requirūtur ad diffinitōez:
vt ens. ¶ Tertiū dictū est q accidit subiecto scie q ba
beat diffinitiōez. nā deus ē subiectū theologie. z tñ nō
habet diffinitionē. cuz ibi nō sit genus nec differentia.
¶ Quartū dictū est q aliquē cōceptū eē quiditatiuuz
pōt esse dupl'r. vno mō tanq̄ ꝯstituibilis ex principys
gditatiuis: vt qōlibz inferi⁹ respectu supioris. alio mō
tanq̄ ꝯstitutiuū vel p̄cipiatiuū vt se habet ens respe
ctu inferioz z similia. z per hoc patet ad rōnē. Ad fozi
mā cū dicitur. cuicūq̄ cōpetit z̄c. dico q si itelligat de
diffinitiōe propie sūpta que est ex genere z differētia.
z de quiditate que ē expressa z significata p diffinitio
nē: dico q maioz est falsa. si aūt per diffinitionē intelli
gis aliquē conceptū quiditatiuū p̄dicatiōe in quid p̄di
catiū vel quiditatiuū. i. entitatiuū. tūc bene cōceditur
maioz. z minoz est falsa. vt patet ex primo dicto. vñ ali
quiditas z gditas nō sunt nisi entitates vage sūpte. vn
de sicut dico quidā homo z aliquis hō. homo significa
tur sub quadā ratione vaga. sic cū dicit quiditas z alig
ditas significatur ipsa entitas vage sūpta. ¶ Ad secun
dū cōcedo maiorē z nego minorez. ad probationē. ad
primā dico p cuius euidētia pono talē ppositionē vni
uersalē. q non oportet esse tantā distinctionē iter ali
qua duo distincta p aliqua duo distinctiua quāta ē ipo
rū distinctiuo z adinuicē. qđ declaro. duo idiuidua di
stinguūtur per differētias idiuiduales vel per quosdā
gradus entitatios z hypo. i. cōmunicabiles. q qdē fm

mentē Scoti se totis sūt distincti. dicūt enī cōcept⁹ simpliciter simplices nihil penit⁹ includētes ita q̄ sūt irresolubiles. nō autē est sic de idiuiduis per illos gradus cōstitut⁹. hui⁹ autē ꝓpōnis et regule ratio pōt esse. naz huiusmodi talia distincta vltra ista distinctiua aliquid aliud icludūt in q̄ possūt habere ꝓueniētiā. ¶ Secūda ꝓpositio est ista. q̄ ꝺdictoria sumūtur dupliciter. vno mō formalr. alio mō materialr et substractiue. ꝓmo⁹ nihil est eis ꝯmune. z⁹ bene. ideo patet ad primā rationē. ¶ Ad secūdā probationē cozruptibili et incozrupti bili. rc. dico q̄ verū ē ꝓhice loquēdo. ita q̄ cozruptibile z icozruptibile i nullo gñe ꝓhico ꝓueniūt. bñ autem possūt cōuenire in gñe logico vel methaphico. vocat autē genus ꝓhicū cui cozrūdet gñabilitas vel cozruptibilitas. ita q̄ oia sub ipso cōtēta sūt generabilia et cozruptibilia. gen⁹ autē logicū est illud q̄ ꝓdicat de pluribus specieb⁹ in qd. et sic idē dico de gñe methaphico. ¶ Ad tertiū cōcedo maiorē et nego minorē. ad ꝓmā probationē de angelo beri producto dico q̄ hui⁹ bodie producti beri nulla fuit entitas nūeralis z simplr. sed bñ specifica et scōm qd. Ad aliā probationē q̄ nihil possz nouiter creari. nego ꝓnam. nā licet in creatōne nō presuppōat aliq̄ numeralis entitas. bene tñ aliqua specifica. Ad aliā probationē q̄ vno anihilato. rc. nego. naz ista esset vera si esset vnitas illa indiuisibilis sicut partes. q⁹ omnes partes cōtinui fūdant vnā vnitatē. z tamen vna pōt manere alia anihilata. vnde dico etiā q̄ possibile est q̄ aliqd anihilet simplr quantū ad suā totā entitatē catheqoreumatice suple sūptā. et tamē remanebit tota sua entitas sincathegoreumatice sūpta sicut patet hic. ista syllaba. ba: pōt anihilari remanentibus. b. et. a. seorsū. idē dico in oibus cōpositi. Unde sic ymaginor q̄ in quolibz idiuiduo est aliqua entitas q̄ de se nō est hec dicēs vnitatē quādā minorē vnitate numerali ex natura rei in qua aliq̄ plura sunt indistincta. q̄ quidē licet seper sit ꝺiuncta cū differētia indiuiduali. et ita per cōsequēs singular] quasi denoiatiue: tamen quātū est de se dicit vnitatē realē minorē vnitate nūerali. que qdē vnitas est ꝓpe in oibus eadē. et que accipit esse simplr per primū idiuiduū ꝓductū. per alia autē indidua producta nō accipit esse nisi scōm quid. puta q⁹ cōmunicatur alteri et alteri per nouā productionē idiuiduoꝝ. et scōm hoc de illa materia possunt cuadi multe difficultates. aduertāt ergo in hac materia disputātes. ¶ Ad q̄rtā cōcedo ꝓnam. Ad ꝓbatōnē falsitat] ad primā q⁹ angeli nō sūt cozporales. dico q⁹ cozpalia nō solū sunt de cōsideratiōe philosophie naturalis. Et si Auicēna vel cōmētator vel aliqs ali⁹ dicat oppositū: nego ipsos tāq̄ ignorātes z nescientes aliquid de motu angeli. Ad alias probationē q̄ seq̄rē q⁹ angelus esset mobilis. cōcedo. sed tu probas q⁹ nō. q⁹ oīe quod mouet parti est i termio. rc. pōt vno⁰ dici q⁹ verū ē de illo qō mouetur scōm extētionē et dimēsionē loci. nō autē de illo qō nō est in loco circūscriptiue. Aliter dicit Scotus in secūdo sententiaꝝ. q⁹ parti z partim vno mō distingūtur cōtra totū. et sic quādo mobile est divisibile parti hoc est secūdū vnā partē est in termino a quo. et secūdū aliā est in termio ad quē. Alio mō diuiditur parti z parti cōtra totaliter. et sic si aliquod indiuisibile mouetur parti est in termio a quo. quia nō totaliter ipsuz dimisit. et parti est in termio ad quē. q⁹ nō totaliter ipsū acquisiuit. vnde illa partibilitas nō debet referri ad mobile. sed ad formā que acquirit et ad terminū a q̄ receditur. Ad tertiā ꝓbationē. nullū iextensū. rc. dico q⁹ accidēs extensū et diuisibile ē duplex quoddā permanēs. et quoddā successiuū. de ꝓmo maior est vera. non autē de secūdo. quare nō valet. ¶ Ad quitū cōcedo cōsequētiā. et nego antecedēs. Ad ꝓbationē. quia hec scientia distinguitur ab alys per mobili tatē. dico q⁹ verū est tanq̄ per posterius. per ꝓmus aūt distinguit ab alys scientys q̄litatē. Et sic patet q̄stio.

Queritur Utrū magl vniuersalia sint magis nota z ꝓmus nota ab intellectu. ¶ Et videt q⁹ nō. nā que sūt ꝓpositiora sūt nobis magis z ꝓmus nota. sed min⁹ vniuersalia sūt huiusmodi. ergo rc. maior ē aristo. et ꝯmenta tor in hoc ꝓhemio. mior ꝓbat. illud quod se habet per additionē ad aligd illud tale est magis cōpositum. sed minus vniuersalia se habēt per additionē ad magis vniuersalia. ergo rc. maior hui⁹ prosillogismi patz. quia quod se habet per additionē ad aliud videt esse pars eius. minor patet. q⁹ min⁹ vniuersalia p magl vniuersalia diffiniūtur. ergo rc. ¶ Preterea. qō est pri⁹ secūdū naturam est pri⁹ et magis notū quo ad naturā: z posterius quo ad nos. magis vniuersalia sūt huiusmodi. ergo rc. maior est aristo. in ꝓbemio isto. minor ꝓbat. naz omnis diffinitio ē ex priorib⁹ nature respectu illius cuius est. diffiniētia enī sunt partes diffinitoruz. pars vero est prior natura suo toto. sed magl vniuersalia diffiniūt⁹ min⁹ vniuersalia. vt dictū fuit. ergo rc. pōt etiā probāri principalis minor per Auicenā qui dicit q⁹ secūdū naturā prius intēdūtur vniuersalia. nō enī natura intēdit hoc singulare generare. sed hominē scōm se. vt ipse dicit. ¶ Ite ad principale arguit auctoritate phi in prio posteriorꝝ in quo dicit. simplr autē prioza z notioza sūt que longius sūt a sensu. sunt autē longioza maxime vlia. ergo. rc. ¶ Preterea. illa q̄ sunt difficilia ad cognoscēdū nō sunt nobis magis et pri⁹ nota. sz vniuersalia sūt huiusmodi. ergo rc. maior icludit predicatū in subiecto. minor probatur. quia illa que sūt a sēsu remotissima sunt etiā ad cognoscendū difficillima. ex primo methaphi. vlia sūt hꝰ. vt habet ibidē. ergo rc. ¶ In oppositū est aristoteles in hoc ꝓhemio vbi dicit q⁹ vlia sunt magl et prius nota nobis. Ite potest adduci ratio quā aristoteles facit. omis nostra cognitio incipit a magis cōfuso et a toto. vniuersale est huiusmodi. vt patet ibidē. Item. illud prius occurrit itellectui cuius singulare pri⁹ occurrit sensui. sed singulare magis vniuersalis prius occurrit sensui. ergo rc. maior patz. nam qualē ordinem habēt vniuersalia ad intellectū: talē videntur habere singularia ad sensū. et cōuerso minor probatur ex primo phisicorū vbi dicitur q⁹ prius pueri primo vocant omnes viros patres. rc. deinde distingūt illum ab isto. et vocant istū virū patrem. illū vero non. ¶ Confirmatur etiā experimento. quia pri⁹ a remotis percipitur de aliquo viso q⁹ est aliquod corpus. postea percipitur q⁹ est animal. deinde q⁹ est tale vel tale animal. ergo rc.

Ad questionē istā rndeo sic ꝓcedēdo. ꝓmo tractabo de notitia singularī et eius cognitōne. Zo de notitia vlis. Tertio tangetur

vtrū ad notitiā perfectā cūiuslibet effectus regrat necessario cognitio omniū cāz. ¶ De prio articulo ponā tres distinctiões. Prima est q singulare é triplex. quod dā abstrabés ab existētia. nō eni singulare ō se ēmina/tur ad exīam: sīc nec vle. et tale singulare é per se ī genere nihil includēs pter naturā speciei ꝛ proprietatē individuale p quā est hoc. quelibet ei ordinatio p̄dicamti tota abstrahit ab existētia. Scōo mō accipit singulare inquātū existēs é et nō includēs aliqō accidens. ꝛ tale singulare pōt dici simul totū. exīa aūt nō é de ratione alicui nec inquātū qd. nec inquātū participās quid quia existētia é oino ex cōceptū formalē et quiditatiū: saltē in creatur. Tertio pōt sumi singulare inquātus includēs nō solū existētiā: sed etiā oia alia accidentia circūstātia. puta: quātitatē. qualitatē. locū. tēpus. ꝛ hꝰ et sic é ens aggregatū ꝛ vnū p accidens. ¶ Secūda distinctio é ista q intellectio é duplex. quedā é q̄ dicitur abstractiua seu gditatiua. et hec abstrahit ab exīa obiecti respiciēs solū gditatē eius vt quiditas é. vt cognitio habita de rosa non exīste seu vt nō exīs est. tñ pñs in specie repñtāte. Alia é intellectio q̄ dicit intuitiua. vt visio. et hec respicit obiectū p̄sēs per se existēs in sua existētia: ita q est exīt] vt existēs est. ¶ Tertia distinctio est ista. q obiectū intellectꝰ quoddā é prio intellectū. ꝛ quoddā nō prio. Dicit aūt obiectū p esse intellectū quod adeq̄t actū itelligēdi. nō p quod nō adequat. exēplū in simili qñ videt aliqō bipedale ꝛ ipsum totū adeq̄t visionē. sed pars eiꝰ licꝫ per se videat: non tamē adeq̄t visionez. silr cū intelligit spēs puta hō: tota species itelligit vt adequās intellectionē. et é prio intellecta. sed ptes speciei puta genꝰ ꝛ dīa licet p se vtrū q̄ intelligat nō tamē p. qz neutrū p se adeq̄t intellecti

Hoc viso dicio aliq̄s cōclusiões. onem talē.

¶ Prīa est. q singulare quolibet mō sūptū est per se itelligibile ō natura sua. Dāc oīdo sic. singulare é vē ens. g̃ singulare é per se itelligibile. cōsequētia pz. qm̄ intelligibilitas absolute seq̄t entitatez. cū ens sit obiectū itellectꝰ. vt suppono. p nūc. ꝛc. añs p bat. qz singulare icludit totā entitatē gditatiuā superiorē. et includit etiā vltra hoc dīaz individuale vel existentiā. vel aliqō accidēs quoꝝ neutrū diminuit fz addit ad entitatē. g̃ et ad itelligibilitatē. ¶ Secūda cōclusio principalis est q singulare p̄mo: scilz vt est pscidēs ab existētia est cognoscibile notitia abstractiua. Hoc pbatur. nā notitia abstractiua est obiecti nō vt existēs est. sed singulare p̄mo: pscidit ab exīa. g̃ ꝛc. maior pz p secūdaz distinctionē. minor pbat p primā. ¶ Tertia cōclusio principalis é q singulare scōo mō sūptū. scz cū existētia et tertio mō sūptū. scz cū illis accidētibꝰ et circūstātys pōt cognosci notitia intuitiua. Hoc pbat. nā notitia intuitiua é obiecti existētis vt exīs est. sed singlare secūdo mō et tertio mō sūptū est existēs. g̃ ꝛc. maior ꝛ minor patēt in prīa et scōa distinctiōibꝰ. ¶ Quarta cōclusio est q singlare scōz suā ētitatē q̄ singlare: é p se itelligibile a nobis p statu isto saltē intellectiōe abstractia. cuiꝰ oppositū tenet cōmunis opinio. Dāc oīdo sic. oīs potentia ponēs p se dīaz ītellectiones q̄ cognoscit illa. sed itellectꝰ noster per se pōt differētiā intē vle et singulare. g̃ ꝛc. maior pbat. nā impossibile é q aliqua potētia pōat differētiā inter aliq̄ que totaliter ignorat. minor patet. qz itellectꝰ noster dicit vle nō esse singulare. et ecōuerso. ergo ꝛc. Preterea ad idē. illud quod p se a nobis nō cognoscit non possumꝰ diligere. sed singulare est per se a nobis volitū. ergo et cognitū. maior patet. per Augustī. 9. de trinitate dicentē. Inuisa possumus diligere: incognita nequaq̄. ꝛ ad idē Aristo. tertio ethicoꝝ capᵒ tertio. ꝛ ad idē Augustī. 9. de trinitate. quod quis ignorat nullo pacto diligere pōt. Minor patz. qz preceptū de dilectiōe est magis respectu singularis q̄ respectu vlis. vnde Jo. i. Qui nō diligit fratrē suū quem videt quomodo deū quē non videt diligere potest: g̃ intelligimus singulare. Confirmatur etiā minor. quia deum diligimus: et proximū diligimus. ergo per se singulare volitū est. Confirmat ratio. quia si intellectus per se non itelligeret singulare: volūtas non posset per se velle actum singularē. nec per consequēs peccare. quod est falsuz. conseqntia patet. quia voluntas non potest per se velle nisi quod é ab intellectu per se cognitū. ¶ Quinta cōclusio est. q singulare est p̄mo per se cognitū nobis. Probatur. illud est nobis primo cognitū quod primo mouet intellectū: sed singulare é huiusmodi. ergo ꝛc. maior patet. quia obiectuz mouet potentiā. minor etiaz patet. nam omnes actus et oēs operatōnes sunt circa singularia. vt hētur prio meth. Preterea in potentys subordinatis quaruz posterior accipit suū obiectū a priori. illud est primo cognituz a potentia posteriori quod sibi primo potentia inferior administrat. sed intellectus ꝛ potentie sensitiue sūt potentie subordinate. potētie aūt sensitiue primo administrant intellectui singulare. ergo ꝛc. minor ꝓbatur. quia illud primo sibi administrant quod primo apprehendere possunt. sed singulare est huiusmodi. ergo ꝛc. Preterea. illud est prius cognitū a potentia intellectiua quod primo sibi representat species intelligibiles. sed illud est singulare. ergo ꝛc. maior patet. quia intellectus nihil apprehēdit nisi per representationē speciei. minor probatur. illud eni primo representat sibi species intelligibiles a quo gignūtur. sed species intelligibiles gignūtur a singularibus. ergo ꝛc. Confirmat ratio per dictū Scoti. quia species intelligibilis representat primo singulare vagū. secundo naturā humanam specificā absolute sine accidentibus et circunstantys. tertio singulare signatuz cum illis differentys ꝛ circūstantys. Hoc aūt inferius magis declarabitur. Preterea ad principale. in omni argumētatione premisse sunt prius note et magis note q̄ conclusio. sed in argumentatione inductiua procedimꝰ a singularibus ad vniuersalia. ergo ꝛc. maior patet. nam cōclusio non cognoscitur nisi per premissas. ex primo posterioꝝ. minor patet ex primo thopicoꝝ. et secūdo prioꝝ. Confirmatur ratio per dicta in q̄rto thopicoꝝ. Inductio est progressus a singularibus ad vniuersalia. ꝛ a magis notis ad minus nota. magis autem dico esse nota que sūt secundum sensum. Quinto arguitur sic. omnis potētia abstrahens aliquod obiectum ab aliquo prius cognoscit illud a quo abstrahit q̄ illud quod abstrahit. sed intellectus abstrahit vniuersale a singularibus. ergo. ꝛc. maior patet. quia aliter talis potētia abstraheret ignoranter. Minor patet per omnes cōmuniter opinantes. Preterea. totum est notius q̄ partes. tunc probatur sic. illud quod est primo totum est primo notum ꝛ magis notū. sed singulare est huiusmodi. ergo. ꝛc. pre/

suppositū patet ꝑ huius. maior ꝓz ex ꝓsupposito. minor patet. qz singulare plura icludit. quoꝝ vnū se habz vt actus. z reliquū vt potētia. ¶ Cōtra istā cōclusionē arguit ꝓio auctoritate aristo. 2° de aīa. et i mult] locis per totā ꝑhiam. dr enī 2° de aīa qꝫ sensus est singulariū intellect⁹ vero vliū. deiñ subdit. vniuersale dū intelligit. singulare dū sentit. ¶ Cōfirmat. distincte potētie habēt distincta obiecta. sensus z intellect⁹ sūt huiusmodi. g̃ ꝛc. maior patz. qz per actus distinguūt potētie. act⁹ vo per obiecta. minor vo de se nota est. ¶ ꝓterea. itellectus noster ꝓcedit de iperfecto ad ꝑfectū. sed vniuersale é iperfecti⁹ singulari. g̃ ꝛc. maior patz. et ēt minor. quia oē singulare é actualius et plura includit. ergo ꝛc. ¶ Ad ista rñdeo. Ad ꝓmū cū dicit. intellect⁹ est vniuersaliū. dico qꝫ illa auctoritas itelligit sic. videlz qꝫ sensus é singulariū cū ꝓcisiōe. intellect⁹ vero non cū ꝓcisiōe é vniuersaliū. sed ēt singulariū. ¶ Ad confirmationē respōdeo. ꝓ cui⁹ euidētia est sciēdū qꝫ ō numero potētiaꝝ quedā sunt disparate. vt visus. audit⁹. ꝛc. et ille potētie ita se habēt qꝫ illud qō vna appbēdit ipossibile é qꝫ alia appbēdat. quedā vo sūt subordinate. z ille sūt duplices. quia q̄dā sūt equales. ita qꝫ qcqd vna pōt appbēdere et altera. vt itellect⁹ et volūtas. et tales possūt habere idē obiectū z eq̄ ꝛmune. Unde et credo qꝫ ens inquātū ens é obiectū adeq̄tuz tā intellectus q̄ volūtat]. licet forsā verū et bonū sint quedam rōnes determiatiue obiecti itellect⁹ et volūtat]. Alie vo sūt subordinate ñ tamē eq̄les. vt itellect⁹ et potētie sēsitiue. z ille sic se habēt qꝫ qcqd potest potētia inferior potest z superior. et adhuc plus. z ille potentie habent distincta obiecta sc̄m magis cōmune z min⁹ cōmune. ¶ Ad tertiū. ꝓ cui⁹ euidētia est notādū qꝫ in cogniti one est duplex ꝓcessus. quidā simplic] originis. vt itelligere hoc ꝓi⁹ boc. et boc post ℔. alius é ordo cuiusdaz causalitat]. vt itelligere hoc ꝑ hoc. in ꝑ ꝓcessū intellectus ꝓcedit de iperfecto ad ꝑfectū. in 2° ꝓcessu é ecōtrario. nā sēper cā ꝓior é et perfectior suo effectu. ī isto ergo 2° ꝓcessu é ꝓcessus ō ꝑfecto ad ipfectū. z iste est in ꝓcessu cognitiōis singular] ad vle. et sic ꝓz ad formā ratiōis. ¶ Aliter rñdet ꝟrācisc⁹ de marchia dicēs. qꝫ perfectio z iperfectio possūt referri ad duo. scilz ad modū cognoscēdi respectu eiusdē obiecti. vel ad obiectū cognitū. et vtroq; mō intellect⁹ noster ꝓcedit de iperfecto ad ꝑfectū. Et ꝓbat ꝓio quātū ad modū cognoscēdi dicēs. qꝫ itellect⁹ noster ꝓio itelligit obiectū cōfuse. et postea distincte. Unde itellecto singulari itelligit vle cōfuse. postea itelligit perfectiori itellectiōe puta: distincte. Similr itellect⁹ noster ꝓcedit ō ipfecto ad ꝑfectū quātū é ex parte obiecti. nā singulare dicit quādā materialitatē et quādā inabstractionē secūdū rē et sc̄m rationē. vle vero qō secūdū rē est absolutuz dicit imaterialitatē q̄ qdē est ꝛditō obiecti. z ita patet quo mō sēper ꝓcedit de ipfecto ad ꝑfectū. g̃ ꝛc. ¶ Secta 2°a est. qꝫ nulla potētia nec sensitiua nec intellectiua ꝓ statu isto pōt cognoscere vel intelligere singulare sub ratiōe ꝓpa singular]. ꝓbat ista 2°a Scoto sic. ois potētia appbēdēs aliqō obiectū sc̄ōs aliquā rōnez ꝓpriā z sc̄m aliquā ꝓpriā vnitatē pōt ipsū appbēdere z ipsū distinguere sub tali ratiōe et vnitate a quocūq; nō tali: quocūq; alio extrīseco circūscripto. sz itellect⁹ et sēsus nō possūt distinguere singulare vnū ab alio nō tali sub tali rōne et vnitate quocūq; alio circūscripto. ergo. maior ꝑbat. nam ꝓpria rō vniuersaliusq; z ꝓpria ratio vnitat] sūt sufficiēs cā distinctiua bui⁹ aquocūq; qō non é tale tali rōne z vnitate maior ꝑbat. nā si ꝑ potētiā diuinā duo indiuidua eiusdē speciei. puta due albedines: esset in eadē parte subiecti eq̄ intēse ita qꝫ in nulla tali circūstātia dist⁹ guerētur: nulla potētia nec intellectiua nec sensitiua posset distinguere illas albedines esse duas. Similr declarat de duob⁹ boib⁹ vel indiuiduis. si de⁹ eos faceret oīno silēs: et nō differrēt ꝑ aliq̄s bꝰ circūstātias. ꝓbat etiā alia rōne. obiectū appzbēdit a potētia sc̄m rōnē secūdū quā mouet potētiā. et sc̄m illā rōnē nō appbēdit secūdū quā non mouet sed obiectū mouet potētiā nō sub rōne singularitatis: g̃ ꝛc. maior patz. quia potētia nūq; appzebēdit obiectū nisi vt obiectū mouet ipsā potētiā. et eodē mō appbēdit q̄ mouet. Maior ꝑbat. ad cui⁹ euidētiā pono duas ꝓpones. ꝓria é ista qꝫ in oī actiōe ꝓcipiū formale habet esse natura cōis hoc ꝑbat. sc. illud é ꝓcipiū agendi in quo agēs assimilat passo. sed hoc é aliq̄ cōi. g̃ ꝛc. maior patet. qz iter agēs et patiēs debet esse aliq̄ similitudo. ex ꝓio de gñatiōe z corruptiōe. ℔ etiā magl pater in gñatiōe vniuoca. licet i oīb⁹ vniuersaliter sit vasēper enī agēs itēdit sibi assimilare passū. cū cātio z ci⁹ entitas reluceat in passo. maior ꝓz. qz ꝓueniētia solū est in coi. ¶ ꝓterea ꝓbat qꝫ eadez ꝓpō sit vera. nulla potētia cōtinet aliq̄ pla eiusdē ratiōis sine aliq̄ ordine et sine aliq̄ rōne vna ꝛmuni. sz potētia actiua alic⁹ agentis cōtinet multa ꝓducibilia eiusdē rōnis vel eiusdez speciei. z nō sine aliq̄ ordine. vt patet. ergo illa cōtinet sub aliq̄ vna rōne coi. ¶ Jtē ꝑ sillogizo sic ista rōnē. qz agēs sc̄m illā rōnē é ꝓcipiū agēdi sc̄m quā in virtute sua actiua cōtinet illa multa agēda. sz hoc é sc̄z vnam rōnē cōem. vt ꝓbatū é. g̃ ꝛc. Secūda ꝓpositio é ista. qꝫ differētia idiuidualis vel ipsa singularitas in actione alicui⁹ singular] est quedā ꝛditio et quedā ratio sine q̄ nō ꝓducit actio cuiuslibz singularis. Hoc ꝑbat sic. illud qō est de se limitatiuū z determiatiuū alic⁹ actiōis z é ꝓcipiū sine q̄ nō pōt fieri actio nō est ꝓcipiū actōis sed é ꝑcise rō sine q̄ nō. differētia indiuidualis é hꝰ. ergo ꝛc. maior patz. nā aliud é esse ꝓcipiū actiōis. aliud é esse limitatiuū actiōis. minor ꝑbat. nā ipsa differētia indiuidualis vel ipsa singularitas é quidā act⁹ limitatus vel vltimus ānexus necessario cuilibet singulari. ergo ꝛc. ¶ Ad predicta ergo ꝛclōe est subtilis imaginatio scoti in hoc stans: qꝫ cū dicit singulare sentit vel intelligit ꝛcurrūt ibi tria. ¶ ꝓimo ꝛcurrit illud quod appbēdit. z illud é singulare. ¶ 2° ꝛcurrit formalis rō appbendēdi secūdū quā ipm appzebēdit. z hoc est nā cois. Tertio ꝛcurrit ibi quedā ratio sine q̄ nō. z hꝰ é differētia ipsa idiuidualis. vel ipsa singularitas. vnde sic quādo albedo videt ꝛcurrit ibi quātitas sicut rō sine qua nō albedo nō pōt videri: nō tn est formalis rō videndi. sic etiā differētia idiuidualis é rō sine q̄ nō: nō tn est formalis. Ratio autē ꝓdicte ꝛclusiōis é: que iā virtualit̄ é tacta in sc̄a rōne ꝓcipali hui⁹ cōclusiōis. et é ista. qz potētia nō é nata appbēdere obiectū nisi sc̄z qꝫ ipsū obiectū mouet potētiā. et qz nō mouet nisi sub rōne alicui⁹ cōmunis. vt patet ex ꝓria ꝓpōe. g̃. ꝛc. ¶ Ex ꝓtra ista ꝛclusionē arg̃ sic. qz si nec intellect⁹ nec sēsus possūt appbendere singulare sub rōne ꝓpa singularis

tunc sequeret q̄ sensus nō magis determiate cognosceret ipsū singulare q̄z intellect⁹. ℣ autē est falsū et contra philosophū in multis locis. ergo ꝛc. ¶ Respōdeo et dico q̄ sensus tantū cognoscit singulare intuitiue: ꝛ nō abstractiue. intellect⁹ vo vtroq; mō. et ideo dicit̄ per appropriationē q̄ sēsus est singulariū: quia nō est vniuersaliū cognoscitiu⁹. sicut itellect⁹ qui vtriusq; dicit̄ cognoscitiu⁹. et ideo sensus magis determiate cognoscit singulare. qz cognoscit eius essentiā pñtē et actualē. sed nō eius quiditatē absolutā. ¶ Sed circa illam respōsionē insurgit dubitatio. si sensus vel intellect⁹ illā differētiā idiuidualē cognoscūt: ¶ Rndeor dico q̄ intellectus intelligere vel sensū sentire illā differētiaz indiuidualē pōt esse duplicit̄. vel scz q̄ cognoscat ipsā differētiā indiuiduale distincte vt differt a natura alterius indīdui ꝛ ab alia differētia idiuiduali. vel q̄ cognoscat ipsā differētiā indiuiduale cōfuse vt est ipsius singularis et vt icludit̄ in ipso singulari ꝺstituto ex ipsa natura ꝛ differētia indiuiduali. ℣ primō dico q̄ nec sensus nec intellect⁹ cognoscūt ipsā differētiā idiuiduale per quā vnū indiuiduū differt ab alio indiduo. ℣ cūdo mō tam sensus q̄z intellect⁹ cognoscūt differētiā indiuiduale. quia cognoscūt ipsū totū cōstitutū ex natura et differētia indiduali. ℣ nec tamē differētia inter sensū et intellectū. quia sēsus nō cognoscit differētiā idiuiduale distincte: nec ipsā naturā distincte. itellect⁹ autē bñ cognoscit ipsā naturā distincte. ℣ probatō vtriusq; scz p̄mi et secūdi sit. quia si duo idiuidua ponerētur simul in eodē loco neutra potētia distigueret vnū ab alio. nec sensus. nec itellect⁹. sed si participaret differētiā indiuiduale distincte vni⁹ indīdui ab alio idiuiduo cū p̄sētialit̄ tūc intellect⁹ posset distiguere vnuz ab alio. qō est falsū. quia tūc cognosceret vel posset cognoscere illā differētiā. ergo neutra potētia cognoscit illā differētiā idiuiduale. ¶ Scōo sic. quia si essēt duo boies oīno sīles nullus esset qui sciret distiguere vnū ab alio. zm similiter probat̄. qz illud quod cognoscit p se ꝑio aliquod totū cognoscit oēs partes ei⁹ vt icludūtur in ipso. sed sensus cognoscit cōpositū totū. ergo ꝛc. ¶ Vltia ꝓclusio hui⁹ articuli sit ista. q̄ singulare circūstantionatū secūdū cōceptū istū distinctiuū quē habz ab alys cognoscit̄ a nobis a posteriori q̄si per aliquā lineā reflexā. ℣ hec cōclusio ꝓbat̄ sic. nā sīc est i natura: ita debet esse in arte. sed i natura sic ē scōm Auice. primo phicoꝝ q̄ natura ꝑio intrēdit singulare vagū. secūdo ipsā naturā absolute. vltio autē intrēdit ꝛ producit ipsū singulare signatū. ergo intellect⁹ similr̄ vltio itelliget singulare istud signatū et circūstationatū. ¶ Cōfirmat̄. quia sicut ē in repzesentando: ita in intelligendo. sed species itelligibilis vt dictū est ꝑi⁹ ꝑio repzesentat intellectui singulare vagū. zo ipsā naturā absolute. tertio ipsū singulare signatū. et quātū ad istū vltimū cōceptū ipsius singulaꝛ habem⁹ recursū ad fātasmata vbi circūstātie ille ꝛ cōditōes magis determiate repñtantur. ita q̄ cōceptū perfectiozē quē possumus habere de indīduo vt distinguit̄ ab alio est cōceptus aggregat⁹ et per accñs et nō simplr̄ simplex. qō appet. nā eodē mō res intelligim⁹ quo alteri significam⁹ ꝛ exprimim⁹. sed volēdo notificare vel significare notitiā de aliquo singulari exprimim⁹ secūdū cōceptū istū aggregatū. et nō aliter. vt patz. quoniā si volumus de aliquo boīe dare notitiā dicimus q̄ ipse est talis bō bñs talē faciē latā et nasū simū. et magnos oculos. et sic ō alys circūstātys. Et per hoc soluūtur multe ꝓtroversie que sūt in philosophia. et inter doctozes.

Quātū ad zm articulū vbi est videndū. vtrū scilicet vl'e sit nobis ꝑi⁹ et magl notū ¶ Respōdeo ꝑio ponēdo decē distinctiōes. zo aliq̄s cōclusiōes. ¶ De ꝑio fit ista ꝑia distinctō. scz q̄ aliqd pōt esse ꝑi⁹ notū triplr̄. Uno mō ꝑiozitate ozigis vel generationis. cui⁹ videlz cognitio ꝑi⁹ generat̄ i nobis vt se habet accñs respectu substātie. zo mō ꝑiozitate perfectionis. cuius scilz cognitō est perfectioz. Tertio mō ꝑiozitate adequatiōis quando videlicet potētia adeq̄t sibi obiectū cōmūe: ita q̄ nihil apprehēdit nisi ꝓtentū sub illo ꝛ per rationē illi⁹ sicut se habet ens respectu itellect⁹. ¶ Secūda distinctio ē. q̄ aliqd esse ꝑius cognitū ꝑiozitate pfectiōis pōt itelligi dupliciter. Uno mō vt pfectio se tenet ex pte obiecti cogniti vide licet qñ illud obiectū ē perfecti⁹ in se. vt substantia respectu accidentiū. Alio⁹ vt perfectio se tenet ex parte cognitionis. puta quando illud pfecti⁹ cognoscim⁹. vt se habet accidēs respectu substātie. ꝑia igitur cognitō est perfectioz in se. zª vero secūdū ꝓportionē obiecti ad potētiā. qz potētia illi magis ꝓportionatur. ¶ Tertia distinctio sit ista q̄ adeq̄tio cōceptionis et cōcepti accipit̄ triplr̄. Uno mō cōparādo cōceptionē toti⁹ ad cōceptionē partis. vt fuit declārātū in tertia distinctōe precedēt] articuli. Alio⁹ cōparādo cōceptionē vni⁹ partis ad cōceptionē alteri⁹ partis. sic ei aliq̄ totū adeq̄t sibi ꝓceptionē suā: ita pars quādo est distincta ab alia p se precise cōcipit̄ ꝛ adeq̄t cōceptionē sui. Alio⁹ cōparādo cōceptionē ad obiectū adeq̄tū potētie cōceptie. et illa adeq̄tio in hoc est. qz nihil ꝓcipit̄ a potētia ꝓceptiua nisi sit participās aliquo mō formalē rationē illius obiecti q̄ ponit̄ adeq̄tū. ꝛ isto⁹ loquēdo de adeq̄tione nihil cōtētū sub obiecto adeq̄t illā potētiā cōceptiuaz nec cōcipit̄ per se ꝑio. sed solū huius est illud ꝯmune. ¶ Quarta distinctio ē q̄ obiectū ꝑimū intellect⁹ pōt dupliciter diuersificari. qz quoddā est p̄mū ꝑimitate adeq̄tiōis et cuiusdā vniuersalis ꝓtinētie. aliud ē ꝑimū i rōne motiui. qō quidem mouet potētiam. ꝛ nihil mouet nisi sub rōne illi⁹. ꝛ ℣ est duplex. qz quoddā est formale ꝛ specificū oia cōtinēs. sīc cōmūe cōtinēs oia obiecta motiua ipsius itellect⁹. ꝛ ℣ est q̄ditas sēsibilis in ꝯmuni. Aliud est q̄si māle et nō specificū. et ℣ ē quiditas sēsibilis vage sūpta. puta aliq̄ quiditas sēsibilis singular] nō signata. ¶ Quīta distinct̄ ē. q̄ vl'ius dicitur dupliciter. Uno mō causatiue. alio mō predicatie. ꝑimo mō dicitur vniuersali⁹ illud quod cōtinet in virtute sua plures effect⁹. zo mō dr̄ vl'ius illud qō est cōmuni⁹: et pōt ō plurib⁹ predicari. ex m p̄mi. vt deus ē respectu cuiuscūq; cause secūde. exēplū scōi. vt aial respū boīs dicit̄ vl'ius. et quodlibet superi⁹ respectu inferiorum. ¶ Sexta distinctō est. q̄ totū dicit̄ duplr̄. vel totalitate vniuersalitat]. vel tōlitate ꝓtinētie essētialis. ꝑimo mō se habet superi⁹ respectu inferioꝝ. nā iferiora respiciūt superi⁹ sicut partes subiectiē suū totū vl'e. zo mō se habz iferi⁹ respū supior] sui. vt bō respū aialis. oē inferi⁹ ꝓtinet essētialit̄ suū superi⁹. sīc totū suaz parte essētialē. ¶ 7ª distinctō ē q̄ ꝓfusū dr̄ dupl'. vel ꝓfusione vl'itat] que ē ꝓfusio ꝑdicatia. vel ꝓfusiōe partium

intrinsecaꝫ. ℙrimo mō omne superius est confusum respectu inferiorꝫ. 2° modo omne totū respectu suarū partiū. ¶ Octaua distinctio est. q cognitio vel notitia intellectiua alicuius est duplex. cōfusa videlicꝫ. 7 distincta. ℙrima cognitio est de re secūdū quid nominis vel in suo vniuersali. vt cognoscēdo hominē quia aīal. Secūda notitia est de re per ꝓncipia sua intrinseca distincte 7 explicite sūpta. vt cognoscēdo hominē q aīal rationale mortale. ¶ Nona distinctio est ista 7 est lādulfi q aliud est itelligere aliqd actualiter. et aliud habitudinaliter vel habitualiter. et aliud virtualiter. Actu aliter enī intelligere est quādo aliquid actu intelligit vel percipit vel ꝯcipitur. habitualiter. quādo obiectū est sic ꝓsens in ratione actus intelligibilis q intellectus statim pōt habere circa illud. Virtualiter vō aliquid intelligitur quādo est pars rei intellecte. vt intelligendo hominē actualiter intelligo aīmal virtualiter ¶ Decima distinctio sit hec. et est scoti. q refert dicere aliquid cōcipi cōfuse. et concipi aliquid cōfusū. ℙrimū enī notat modū cōfusionis in notitia. cōcipitur enī aliquid cōfuse. idest modo cōfuso: quia notitia cōfusa. 2m vero notat cōfusionē in obiecto. quādo scilꝫ obiectus confusū cōcipitur. Similiter refert dicere aliquid cōcipi distincte. 7 distictū. quia ꝓrimū notat modū distinctionis in notitia. cōcipitur enī aliquid distincte: quia modo distincto. 2m vero notat modū in obiecto ꝯcepto. Et q ista differāt patet. quia potest aliqd cōfusū concipi distincte. possum enī distincte cōcipere aīal quod est aliquid cōfusū per sua ꝓncipia. potest etiā aliquid distinctū confuse cōcipi. possū enī concipere hominē q ē distinctum confuse. habendo tantū quid nominis ei⁹. vel in suo cōmuni secūdum q animal.

℘remissis his distinctionibus: pono q̄ttuor cōclusiōes. ¶ ℙrima est q notitia distincta ꝓius est nobis notū magis vniuersale: q̄ minus vniuersale. ℙāc ꝓbo sic. illud qō est ratio distincte cognoscēdi aliquid ꝓius cognoscit notitia distincta. sed magis vniuersale ē huiusmodi respectu min⁹ vniuersalis. ergo 2c̄. maior patet de se. nullus enī negaret eam. minor ꝓbatur. quia notitia distincta alicui⁹ non potest haberi nisi resolutēdo ipsū in sua ꝓncipia intrinseca. sed magis vniuersale est de intrinseca ratione ipsius min⁹ vniuersalis. ergo 2c̄. ¶ Sed dices. verū est respectu eiusdē q ꝓius habetur notitia distincta de homine vel de aliquo alio per magis vniuersale. et hoc videt ratio concludere. sed q habeat ꝓius notitia distincta ipsius superioris: hoc ratio tua nō ꝓbat Et ideo ꝓbat aliter. ꝓio de ipso ente sic. illud qō ꝓius cognoscit aliquo non pōt cognosci nisi distincte. ꝓi⁹ enī oportet idē distincte cognoscere: q̄ per ipsū aliqd cognoscatur. sed ens est huiusmodi respectu oīm suoꝝ inferiorꝫ. ergo 2c̄. maior patet de se. minor ꝓbatur. tū quia ens est de intrinseca ratione omniū inferiorꝫ. ergo nullū inferius potest distincte cognosci nisi ꝓi⁹ cognito ente. tū quia ens dicit cōceptū simpliciter simplicē ergo non potest cognosci nisi distincte. nam simpliciter simplex vel totaliter scit. vel totaliter ignoratur. Secūdo ꝓbo de alys sic. illud sine quo distincte cognito nō pōt cognosci aliud distincte est ꝓius illo in ordine cognoscēdi distincte. sed sine vniuersaliori distincte cognito ñ pōt distincte cognosci aliqō iferi⁹. ergo 2c̄. maior patꝫ. minor ꝓbatur. quia minus vniuersale icludit in suo cōceptu magis vniuersale et omnia que sūt de intrinseca ratione ei⁹ vsq; ad ens. ¶ Confirmatur per Auicenā sexto metha^ce^ qui dicit. metha^ph^ica ē ꝓior alys scientys in ordine distincte cognoscēdi. sed ipsa est de ente vniuersalissimo. ergo 2c̄.

Secunda conclusio est hec de qua forte magis dubitant aliqui. q notitia cōfusa ꝓius est nobis notū min⁹ vniuersale. puta species specialissima. nō quecūq;. sed illa cuius singulare ꝓi⁹ mouet sensū. ℙanc ꝓbo sic. oē agens naturale nō ipeditus producit effectū perfectiorē q̄ potest. sed itellectus in primo actu itelligēdi quo p̄cedit actū volūtat⁹ est mere agens naturale cū specie intelligibili 7 fantasmate: que ꝯcurrūt effectiue ad intellectionē vt cause partiales vnā causā naturalē totalē ꝯplētes. ergo producūt notitiā perfectiorē q̄ possint. maior patet. quia da oppositū: iam nō esset naturalis. quia nō ageret secundū vltimū potētie sue. minor patet. quia vt sic nullū istorū dependet ab actu volūtat⁹. tūc vltra. sed notitia perfectior q̄ haberi possit est speciei specialissime. cū sit intelligibile perfecti⁹. ergo notitia ꝯfusa ꝓius cognoscitur minus vniuersale. ¶ ℙreterea. illud ꝓi⁹ cognoscitur cognitione ꝯfusa cuius abstractio ē facilior. sꝫ minus vniuersale ē huiusmodi. ergo 2c̄. maior ꝓz. qz vlia intelligimus absolute abstrahēdo qz eorꝫ cognitio est abstractiua. minor ꝓbat. qz abstractō min⁹ vniuersalis fit a min⁹ oppositū. nam gen⁹ abstrahit a distictū spēcie. species autē solū a distictis nūero. ergo est facilior. ¶ ℙreterea si nō. ergo ipossibile essꝫ intelligere min⁹ vniuersale nō intelligēdo magis vle. cōsequens ē falsū. ergo et antecedēs. cōsequētia patꝫ. si ꝓius intelligitur magis vniuersale cōfuse. falsitas ꝓntis patet. quia geometer multa ꝓbat de linea nō cognoscēdo tamē vtrū sit substantia vel accidēs. ergo habet ꝯceptū ꝯfusū de linea nō habēdo de aliquo superiori. ¶ Cōfirmatur per Auice. sexto metha^ce^. metha^ph^ica est vltia i ordine cōfuse cōcipiēdi: ergo ens qō est eius subiectū vltimo cognoscit ꝯfuse. ¶ ℙreterea. illud qō fort⁹ mouet intellectū ē magis notū saltē notitia cōfusa. min⁹ vniuersale est huiusmodi. ergo 2c̄. ꝓbat minor. tū qz propinquior est illi qō primo mouet puta singulari. tū quia actualior. nā quanto aliquid est vniuersali⁹ tanto potētiali⁹. ergo quāto ē min⁹ vniuersale tāto magis actuale. tū etiā quia perfectior. nā quāto aliquid est minus vle tāto plura icludit. ¶ ℙreterea illud vle ē magis 7 ꝓi⁹ notū apud itellectū cui⁹ singulare ꝓi⁹ 7 magis mouet sēsū. sed ℔ est singulare speciei spēcialissime. ꝓbo. tū qz agēs nāle nō ipeditū producit effectū perfectiorem q̄ possit. sꝫ visio singular⁹ speciei specialissime ē ꝓfectior 7 illa a ꝓbus causat sūt agentia nālia. ergo 2c̄. tū qz tale singulare ē actuali⁹ et ꝓfecti⁹. vt ꝓz. ergo 2c̄. ¶ Ex ꝓtra ꝯclusionē arg̃. qz illud vle ē ꝓius cognitū apud intellectū cui⁹ singulare ꝓio mouet sensū. sꝫ ℔ ē singulare magis vlis. vt patꝫ experimēto Auice. ō aliquo viso a remoti⁹. qz ꝓio iudicat eē corꝓ⁹ q̄ aīal. g̃ 2c̄. Ista ratio facit etiā ꝓtra rationē vltio factā in ista ꝯclusione. ¶ Ad hoc respōdet lādulph⁹ dicēs q huiusmodi ratio est maxima distantia. vnde nō est ad ꝓpositū. quia cū aliquid videt a remotis nō est i ꝓportionata distātia Ego autē dixi q illud particulare facit ꝯceptū speciei

specialissime qō fortius mouet sensū. z per ois oportet q sit pportōate distātie. Nec obstat illud primi phico rū q vlioza sūt nobis prius nota. nec etiam illud Auicenne q dicit q ens z vnū prima impssione imprimūt in anima. Ad Aristo. dicēdū est primo q est vex notitia distincta incōplexū sūt partes z incōplexū sūt tota notitia confusa. Uñ phs intēdit ibi dare modū deueniendi in notitiā distinctā. z hoc est per diuisionē magis vlis z magis confusi. Ad aliud Auicenne dico q vex est cōplexū ad eox distinctā notitiā. z hoc est per diuisionē.

Tertia conclusio sit ista. magis vle cātiue pri⁹ē notū prioritate perfectōis. hāc pbo sic. illud est pri⁹ notū perfectōe qō est obiectū perfecti⁹. sed magis vle cātiue est bō. ergo zc. maior patet. q illud qō pfectiorē notitiā pōt cāre de se tale est obiectū pfectius. ergo zc. minor pbat. q vle cātiue est qō in sua virtute cōtinet plures effectus: sed illud quod sic est: est perfectius sicut deus. ergo z cetera.

Quarta conclusio sit ista q vle vt est qōdā totū totalitate otinentie essentialis est prius z magis notū notitia confusa. hāc pbo sic. cōpositū est magis z prius notū notitia confusa. primo phisicox. sed vle vt est qōdā totū: est magis vle cōpositū q eius partes. ergo zc. minor pbat. q hō est cōpositior alali z rōnali z omnib⁹ superiorib⁹. Cōfirmat q geometer ex ceptu confuso linee z pūcti. procedit ad cognēdū diffinitionē ei⁹: z passionē. Sed ctra. ex 6o thopicox diffinitū est minus notū diffinitōe. Confirmat q diffinitio datur simplr p priora: z tūc priora eēnt min⁹ nota. qō ē icōueniēs. Ñdeo. ad primū q diffinitū est min⁹ notū notitia distincta. Ad scōm cōcedo q diffinitio semper dat pp priora z illa sūt magis z prius nota notitia distincta: sed posteri⁹ notitia confusa. z sic nō est ctra nos.

Quantum ad vltimū articulū vbi est videdū. vtrū ad cognitionē pfectā cuiuslibet rei dependētis a quolibet genere cause requirat cognitio cuiuslibet cause. Ñdeo. ad cuius euidētiā pmitto vnā distinctionē. z est ista. q cognitio ē duplex. Que dā imperfecta vt qñ cognoscit cā p effectū alia pfecta z pter qd. vt qñ cognoscit effcūs p cāz. de prima nihil ad ppositū: sz tm de scōa. Juxta qō pono talē distinctionē. q illa cognitio perfecta dr dupl'r. vna est q res cognoscit absolute qd est. alia est q nō solū cognoscit qd est res in se. sed etiā cognoscit in ordine ad alia ex qb⁹ dependet. loquēdo de cognitōe pfecta primo mō pono vnū tale dictū. q ad perfectā cognitionē cuiuslibet rei talis nō requirit cognitio cuiuslibet cause. qō. pbat sic. nā tūc sequer q ois diffinitio daret p additamēta. hoc est falsū. ergo zc. ona pz. nā cause a quibus dependet talis res sūt extrinsece. P. qō est qditatiue diffinibile quo cūq; alio extrinseco circūscripto pōt qditatiue notificari quocūq; alio circūscripto. maior pz. nam diffinitio notificat qditatē. minor pz. q extrinsecū nō ponit i diffinitōe. Loquēdo aūt de cognitōe pfecta. scōo mō pōt poni talis distinctio: q talis cognitio ē duplex. vna ē in genere: z alia extra genus. Cognitio perfecta i genere ē cognitio rei infra limites vnius generis sicut pfectus ē faber q cognoscit ferrū sufficiēter fm q est subiectū actionis sue: z medicus silr sanitatē: z isto mō ad cognitionē pfectā nāle sufficit cognoscere oia genera cāx scōm qō nō excedit genus cōsiderationis nālis: verbi gratia. sufficit. n. ad cognitionē pfectā rei nālis i genere cognitio prime cause efficiētis incōplexū est primū mouens. nec regrit eius cognitio pfecta in se sicut z de alys causis. Tamē ad cognitionē rei extra genus q est rei fm oēm rōem q est cognoscibilis. z ad istā regrit cognitio prime cause fm se. sed hec cognitio nō est boī possibilis i hac vita. q aūt regratur cognitio talis cause. pbat. q sicut res se hz ad esse ita ad cognosci: sed res dependet i esse a suis causis. ergo z i cognosci. q aūt cognitio pfecta q ē rei extra genus nō sit boī possibilis i hac vita. pbat. p cuius euidētia pono aliq̄s ppositōes. Prima est. q ois cognitio de deo q pōt hēri p statu isto ē cognitio hīta p effectū equocū. hoc pbat. potētia vtēs i sua actōe aliquo istrumēto nō pōt i aligd nisi mediāte illo istrumēto: vel mediāte cāto p illud istrumētū. sed itellect⁹ possibilis vtit intellectu agēte tanq̄ quodā istrumēto p statu isto. ergo zc. itellectus aūt agēs nō pōt i deū: sz tm i effectū equocū dei: puta i spēs obiecta repsētātes ergo zc. Confirmat ratio q de deo nihil cognoscimus nisi p ista sensibilia. sed ista sūt eius effectus equoci. vt patet. ergo zc. Secunda ppositio est q ois cognitio habita de deo p statu isto est notitia confusa indistincta obscura z i quodā enigmate. ad hāc pbandā supponit hoc fundamētū dependēs ex prima ppositōe. q cognitio habita de deo est p effectū equocū. tūc arguitur sic. effectus q nō adequat virtutē sue cause nō iducit i cognitionē pfectā z distinctā z clarā sue cause. sed nullus effectus adequat virtutē dei. ergo zc. Tertia ppositio est q nullus conceptus qditatiuus est possibilis haberi de deo i vita ista. hoc pbat sic. q nullus conceptus pōt haberi de deo hic nisi obscurus z indistinctus: sed conceptus qditatiuus est clarus z distinctus z pprius. ergo zc. maior patet. ex scōa ppositōe. minor patet de se. Quarta ppositio est. q conceptus pfectior qui possit haberi de deo ē. q ē ens infinitū. hoc pbat. ille conceptus p quē oēs pfectionē pbamus de deo: z p quē gegd est imperfectionis a deo remouemus. est perfectior qui haberi possit de deo in vita ista. sed cōceptus entis infiniti est huiusmodi. minor probatur. Nā si discurras per omnia que probas de deo nō poteris probare nisi per hoc q deus est ens infinitum. ergo zc. Quinta propositio est ista que est Francisci de marchia q nullum conceptū quiditatiuum. tam substantie create q̄ increate: nec materialis: nec imaterialis habemus i vita ista. probatur. quia ille conceptus qui potest haberi de substantia nō habetur nisi ex sensibilibus. tunc arguitur sic. impossibile est aliquem conceptū continere virtualiter aliquē conceptum perfectiorem suo proprio conceptu. sed cōceptus quiditatiuus substantie est perfectior cōceptu proprio accidentis. ergo proprius conceptus accidentis non potest continere virtualiter conceptum quiditatiuum substantie. ergo per accidens non possumus deuenire in proprium z quiditatiuum conceptum substantie. Preterea habens conceptū proprium z essentialez alicuius obiecti potest distinguere illud obiectū ciscūscripto quocunq; posteriori conceptu: z potest distinguere a quocunq; non ipso per illum conceptū proprium. stante enim apud intellectum ratione distinguēdi aliqua potest distinguere. conceptus autem proprius z essentialis rei est sufficiens ratio distinguēdi ipsaz a quocunq; nō ipsa. sed remotis omnibus accidētibus

a substãrys i oi ordine ad ipsas. intellectus noster nõ hz
p gd distinguat vnã ab alia. nõ. n. distinguit boiez a leo
ne: nisi qz videt eũ esse alterius figure z operationis zc.
ex tali. n. variatõe arguit variationẽ z diuersitatẽ ipsa-
rũ essentialẽ. ¶ Sed ctra istã ꝓpositionẽ arguiť. Tuz
primo: qz seqreť q de nulla substãtia haberemus de-
mõstrationẽ. ꝯs est falsũ. ergo z añs. falsitas ꝯtis pa
tet. qz tũc de nulla substãtia possemus habere demon-
strationẽ z sciaz. ꝯña ꝑbať. qz diffinitio subiecti est me
diũ i demõstratõe: sed diffinitio z gditas sũt idẽ. ergo
zc. Tũ etiã qz ꝛceptus attributi z ꝛclusi ꝑsupponit illũ
ꝛceptũ cui attribuiť z de quo ꝛcludiť. sed itellectus ali
qd attribuit substãtie z de ipsa aliqd cõcludit. ergo zc.
¶ Rñdeo ad ꝑmũ. vnus doctoz ꝛcedit q i isto statu nõ
possumus habere demõstrationẽ a priori z propriã de
substãtia. vnde probamus de triãgulo habere tres an-
gulos p angulũ extriseciũ. qõ nõ est eius ratio gditatiua.
¶ Aliter dici potest q demõstratio est duplex. q̃dã ha-
bita p propriã diffinitionẽ z ꝛceptũ eius gditatiuũ z p
priũ. z illa de quacũq; re est impossibilis haberi pro statu
isto: alia ẽ quasi p diffinitionẽ circũloquẽtẽ illã propriã
nobis ignotã z talis bene põt haberi i via. ¶ Ad scõm
dicit. vno modo q itellectus nihil attribuit substãtie
nec aliqd ꝛcludit de illa. attribuit inq̃ illos modos en
ti: postea illi aggregato: puta ex hoc mõ q est p se ens z
ex ente ponit hoc nomẽ qõ est substãtia. ¶ Aliter dr q
verꝝ ẽ q ꝑsupponit qd quasi ꝛfuse z idistincte: z hoc põt
ꝛfirmari: qz itellectus nõ põt attribuere aliquid alicui
qõ ignorat. ergo oportet q aliquo mõ cognoscat itelle
ctus ꝛceptũ gditatiuũ substãtie. ista aũt notitia est ꝛfu
sa z idistincta. ¶ Sexta propositio est ista q itellectus
noster habet pro statu isto aliquẽ ꝛceptũ tã priuatiuũ
q̃ positiuũ soli substãtie cõpetẽtẽ. probať de positiuo.
nã itellectus ꝛcipit de substãtia q est substans accñti-
bus. hoc aũt soli substãtie cõpetit. ergo zc. de ꝑuatiuo
probať. nã itellectus ꝛcipit de substãtia qõ est ens nõ i
alio subiectiue qõ soli substãtie cõpetit. ergo zc. ¶ Cir-
ca qõ est sciẽdum q itellectus noster hz p statu isto de
suba tres ꝛceptus sibi ꝓprios: quoꝝ nullus ẽ sibi essen
tialis. quoꝝ etiã alig sũt positiui: alig sũt priuatiui. pri-
mus ꝛceptus est iste. s. q substãtia est substans: z habet
modũ substãdi oibus accidẽtibus: z iste modus essen-
di iest sibi i ordine ad posterius: puta in ordine ad acci
dẽtia z ab isto modo essendi ipositũ est nomẽ substãtie
substãtia. n. a substando dicit. z hoc mõ ꝓprie deus nõ
debet dici substãtia. vñ Augu. 7º de tri. dicit esse dictus
abusiue deũ esse substãtiã. z iste modus essendi est po-
sitiuus z extra rõez substãtie. ꝑmũ p3. qz hz vtrũq; ex-
tremũ positiuũ. puta substãtiã que substat. z accñs cui
substat. Scõz etiã p3. quoniã substare dicit ordinẽ sub
stãtialẽ ad accñtia. ordo aũt iste nõ põt esse de itriseca
rõe substãtie. ¶ Scõo hz aliũ modũ essẽdi i ordine ad
prius: z talis ꝛceptus est nõ esse i alio subiectiue. z ille
modus essendi est negatiuus z extra rõem substãtie.
qõ patet. qz negatio ẽ extra rõez positiui. ¶ Tertio hz
aliũ ꝛceptũ i ordine ad se: vt p se stare. z esse ens i se. z il
le modus essendi est negatiuus scõz rẽ. licet nõ secũdũ
nomẽ: qõ patet. qz esse i se idẽ est qõ nõ habere aliquid
p subiecto. ergo etc. ¶ Sed ctra. modus essẽdi substã
tie est nobilioz mõ essẽdi accidẽtis: sed ꝓprius modus
essendi accidẽtis est positiuus. qz esse i alio. ergo et pro
prius modus substãtie essendi erit positiuus. cũ positi
uũ sit nobilius priuatiuo. ¶ Rñdeo et dico q licet foz
maliter itrisece oẽ positiuũ sit nobilius priuatiuo siue
negatiuo quocũq; tñ aliqua negatio põt cõsurgere ex
nobiliori et pfectiori rõe subiecti q̃ affirmatio sit. exẽ
plũ. licet corporeitas sit formaliter nobilior icorporei
tate. qz corporeitas est aliqd positiuũ. icorporeitas ve
ro pure priuatiuũ vel negatiuũ: tñ fũdamẽtaliter icor
poreitas est nobilior et pfectior corporeitate. qz ex pfe
ctiori ꝺditõe subiecti ꝑsurgit: sic i ꝓposito põt dici q li
cet modus essendi accidẽtis sit formaliter perfectior
qz positiuus q̃ modus substãtie q est negatiuus: est tñ
modus substãtie fũdamẽtaliter pfectior z mãliter. qz
ꝑsurgit ex pfectiori ꝺditõe subiecti. ¶ Septima ꝓposi
tio est q de nullo accidẽte p statu illo possumus habe-
re cõceptũ gditatiuũ. ꝑbať. qz habẽs cõceptũ gditati-
uũ z ꝓpriũ alicuius põt illud diffinire quocũq; alio cir
cũscripto. patet: qz diffinitio nõ dependet ab aliquo ex
triseco. sed itellectus nõ põt diffinire accidẽs sine ordi
ne ad extrisecũ. ergo zc. minor ꝑz p oia discurrẽdo. Nã
si diffinias mihi albedinẽ. dicez q albedo ẽ color disgr
gatiuus visus. ecce iã tu diffinis i ordine ad extrisecũ.
ergo zc. Cõfirmať p Boetiũ z est etiã cõfirmatio gnte
ꝓpositõis: q dicit q differẽtie rez essẽtiales sũt nobis
ignote. differẽtia aũt ista facit ad cõceptũ gditatiuum.
ergo zc. ¶ Sed cõtra hãc ꝓpositionẽ arguiť sil z cõtra
gntã põt argui sic. ois potẽtia cognoscẽs aliqõ obiectũ
cõmune scõz relationem ad aliqua extrema cognoscit
necessario illa extrema. ꝑz. nã relatio non põt cognosci
cognitis extremis. sed intellectus noster cognoscit ens
inq̃tũ ens iclusũ i vno cõceptu gditatiuo: ergo cogno-
scit z iclusionẽ illã. sed iclusio ẽ relatio cuius extremũ
est cõceptus gditatiuus. ergo zc. ꝑ istã rõez ꝑbať q
ois cõceptus gditatiꝰ de quolibet habeť ꝑ statu isto
¶ Rñdeo p cuius euidẽtia pono istã distinctionẽ q ens
accipiť duplr: vno mõ absolute scõz rõem entitatis. z
sic ẽ qõdã itelligibile vno actu sicut hõ. ¶ Alio mõ põt
accipi i relatõe ad ea i gbus reperiť formalis rõ entita-
tis. z hoc ẽ vt icludiť i oibus entibꝰ sicut superius i ife-
rioribus: z scõm hoc pono tria dicta. ¶ Primũ ẽ q ens
ꝑmo mõ nãliter ẽ attigibile ab itellectu viatoris. ꝑz. qz
ẽ eius obiectũ ꝑmũ. ¶ zm dictũ ẽ q ens scõo mõ nõ est
nãliter attigibile ab intellectu viatoris. ꝑz. qz si sic. tũc
oẽ ens eẽt nãliter attigibile ab itellectu viatoris. pba
tur. qz ẽ ipossibile q aliqd cognoscať vt icluſũ i aliqbꝰ
nisi cognoscãtur illa i quibus icludiť sicut ꝓbat ratio.
¶ 3m dictũ ẽ q ens zº mõ ẽ ꝑmũ obz nãlr. i. ad qõ nãlr i-
clinať itellectꝰ viatoris. nã vnũqõq; nãliter iclinať ad
suã pfectionẽ. scõm hoc ergo p3 ad rõez: q licet itelle-
ctus itelligat ens qõ icludiť i oibus entibus: nõ tñ itel-
ligit illud vt icludiť i illis. qz tũc optime seqretur q in-
fertur. z hoc de tertio articulo.

His visis ad rões ꝑncipales rñdeo z adnertas ad scõz articulũ: z ad distinctões z cõ-
clusiones positas ibi. nã nulla rõ fit neq; fieri põt qn p
ipsas soluať. nã ille rões q̃ ꝓbãt q vlia sũt magis z pri-
us nota bñt veritatẽ de notitia cõfusa: vt ipsa sũt q̃dã
tota. z de notitia distincta vt ipsa sũt q̃dã partes. dictuz
. n. ẽ i ꝑmo z zº articulo. q ꝑñt eẽ partes. Alie aũt rões
q̃ ꝓbãt mínº vlia eẽ magis nota bñt veritatẽ de notitia
cõfusa. vt ipsa sũt q̃dã tota: z de notitia distincta: vt sunt

quedã partes. ⁊ sic ꝑz ad secũdã questionem.

Queritur Utrũ a deo ⁊ creatura substãtia ⁊ accñte ꝓsit abstrahi aliqs vnus cõceptus realis ⁊ vniuocꝰ. Et videt ꝙ nõ. ꝓmo auctoritate Ari. i hoc ꝓmo ꝙ dicit ꝙ ꝓncipiũ ꝓcedẽdi ꝓtra parmenidẽ ⁊ melissũ est ꝙ ens dr multipliciter. ⁊ ꝓ porphirium. d. si qs oia entia vocet equoce igt nũcupabit. ¶ Itẽ Aristo. 4. metha. dicit ꝙ ens dr anagogice de ſba ⁊ accñte: igr nõ vniuoce cũ videant repugnare. ¶ ꝓ. rõe arguit sic. nulla rõ vna ꝑbilis pot ꝑbi vel diuidi nisi ꝑ ⁊tractiua aliq̃. ergo ista ꝓtractiua entis sint. a. ⁊. b. tũc. a. ⁊. b. vel sũt ens vel nihil si nihil. ergo ens ꝑbit ꝑ nihil. ⁊ sic aliqñ ens ꝓstitueret ex nihilo. si ens. ergo ens bis icludit i eodẽ. semel i se. ⁊ semel i ⁊tractiuo. Et sil'r seq̃ret ꝙ dicẽdo ens ẽ infinitũ vel ens ꝑ se erit nugatio qz ens ponit ꝓmo i se. zº i ⁊tractiuo. Et itez si ponas ꝙ tale ⁊tractiuũ sit ens. vel ergo ẽ ꝓmo diuersũ. ⁊ i nullo penit⁹ ꝓuenies cũ aliquo ente. vel differes i aliquo ⁊ i aliquo ꝓuenies. si des ꝓmũ ꝑdicis tibi ipsi. ⁊ das nobis ꝓpositũ. ꝙ vz i ente nõ ꝓuenit cũ aliquo. ⁊ ꝑ ons nõ ẽ ens. si aũt sit differẽs cũ q̃cũq; sit dr̃ia i aliquo sñi ꝓueniãt ⁊ i aliquo differãt. ꝯ. metha. g̃ illud ꝑctiuũ bz aliqd quo differt ab alio ente. ⁊ cũ idẽ ñ sit ꝓncipiũ ꝓueniẽtie ⁊ dr̃e respectu vni⁹ ⁊ eiusdẽ: tũc accipio illud i quo differũt vel ẽ ens vel nihil. si nihil vt ꝓi⁹ ꝑdicis tibi. ⁊ itez qz ens nõ ꝓstituit neq; distinguit ꝑ nihil. ℣ si ens arguã vt ꝓmo. vel ꝓmo diuersũ vl' dr̃ne. ⁊ sic ꝓcessus i infinitũ. ¶ ꝓ. se totis. ⁊ ꝓmo diuersis ⁊ i infinitũ distãtib⁹ nõ pot ee aliqs ꝓcept⁹ cõis vniuocꝰ ⁊ realis: ſz deus ⁊ creatura sũt hꝺ. ergo ⁊c. maior ꝑz. qz oppositũ ꝑdicati i fert oppositũ ſbi. minor ꝑbat sic. qz si ꝺs et creatura se totis nõ distinguũt. ergo i aliquo ꝓueniũt. et i aliquo dr̃nt. et ꝑ ons ꝺs br̃et partẽ et partẽ. et sic ꝺs nõ eẽt simpl'r simplex qꝺ est manifeste ꝺ fidẽ. ¶ Cõfirmat ista rõ. simpl'r simplex a quocũq; distinguit se toto distinguit. hãc ꝓpositionẽ glibet necessario ꝓcederet cũ nõ possit br̃e ptẽ q̃ ꝓueniat et partẽ q̃ dr̃at. et ſpal'r ꝓcedũt istã oẽs scotizãtes cũ sit ꝓpõ Scoti. ¶ ꝓ. Frãcisc⁹ de marchia g tenet istã ptẽ credẽs ꝓcludere: arguit sic de deo et creatura ꝑ duas rões q̃rũ ꝓma ẽ hec. rõ cõis deo ⁊ creature vel ẽ necesse eẽ vel nõ. si sic. sequũt duo icõueniẽtia. primũ ẽ ꝙ i quolibet erit neče eẽ. qꝺ. n. de se ẽ tale vbicũq; reperit ſp ẽ tale. g̃ i creatura erit neče eẽ. qꝺ ẽ manifeste falsum: cũ ipsa ⁊ ois ei⁹ entitas sit ⁊tingẽs. zm qꝺ segt ẽ oppositũ: qz qꝺ ẽ neče eẽ ẽ de se hoc aliqd qz nihil ẽ neče eẽ nisi sit determinatũ i effcũ. nihil aũt ẽ determinatũ ex se. nisi qꝺ de se ẽ singulare. vle aũt ñ existit ex i effcũ nisi mediãte aliquo singulari. g̃ rõ ista entis erit singularis de se. ſz ꝓstat ꝙ tale singulare nõ pot esse cõe plib⁹ distinct⁹ eẽntialr. cꝺ sũt ꝺs ⁊ creatura. g̃ ⁊c. ¶ Si aũt dicas ꝙ hꝺ rõ non sit neče eẽ. g̃ neq; ꝺs. pbõ ꝓñe. qz nullũ ꝓstitutũ ex alio ẽ magl nečiũ suo ꝓstituti⁹uo. ꝑz. qz ꝓstitutũ cõparat ad ꝓstitutiões: sic ꝺclusio ad ꝓmissas: ⁊ effcũs ad cãs. ſz ipossibile ẽ ꝙ ꝺ fit magis necessaria q̃ ꝓncipia: nec effcũs q̃ cã. al'r magis nečiũ de pẽderet a min⁹ nečio. ⁊ ita ꝺ nečia nõ depẽdet a ꝓncipio. cõtigẽti. si g̃ ista rõ nõ ẽ nečia: ⁊ ẽ in deo formal'r seu icludit. g̃ aliq̃ rõ iclusa i deo ẽ q̃ nõ ẽ nečia de se. ſz neq; ẽ ab alio ꝓriori cũ nihil sit ꝓri⁹ illa: neq; ab aliquo posteriori cũ nullũ posteri⁹ sit cã ꝓrioris: ⁊ ita nullo mõ ẽ necesse eẽ. g̃ nec ꝺs ista rõ ez entis icludẽs: qꝺ ẽ hereſis manifesta. ¶ ꝓ. ois rõ realis cõis ⁊ vna plificabilis ⁊ diuisibilis i aliq̃ pl'a. ⁊ ꝑ plres rões ꝑbilis et determinabilis ẽ nečio vna et real'r potẽtialis et finitalis: ſz ois rõ realis potẽtialis et finitalis ẽ formal'r deo repugnãs. g̃ etc. maior ꝑz. qz diuidi soli⁹ ẽ potẽtie. sic diuidere ipsi⁹ act⁹. Tũ qz oẽ ꝑbile ⁊ determinabile ꝑ aliq̃s rões ẽ actuale et ꝑfectibile ꝑ eas. et ꝑ ons ipz ẽ finibile. et potẽtiale. qz aliqd pot sibi addi. minor ꝑbat. Tũ qz ꝺs ẽ pur⁹ ⁊ simplex act⁹ ⁊ ifinit⁹ nihil hns aliqd mixtũ de potẽtia nec de finito. Tũ qz i deo eẽt cõpositio. qz vbicũq; sũt radices ⁊ ꝓncipia cõpositõis ibi ẽ cõpositio: ⁊ sic ꝺs nõ ẽ simpliciter simplex. Tũ qz ois rõ finibilis ⁊ limitabilis ⁊ potẽtialis dicit ꝑfectionẽ. g̃ ⁊c. ¶ Cõfirmat. minor. qz in rõib⁹ fm sub ⁊ supra ⁊ eẽntialr ordinatis q̃to aliq̃ ẽ superior. tãto potẽtialior: ⁊ q̃to iferior tãto actualior. illa ꝑz i ordine ꝑdicamẽtali de gñe spẽ ⁊ idiuiduo. ⁊ etiã qz q̃to aliq̃ rõ min⁹ icludit de actu tãto magis ẽ potẽtialior. ſz q̃to superior est tãto min⁹ includit de actu. g̃ ⁊c. ¶ Cõfirmat eadẽ rõ sic. qz illa rõ cõis deo ⁊ creature vl' ẽ de se potẽtialis vel nõ. si sic. g̃ aliqd potẽtiale ẽ in deo: qz qcqd ꝓuenit ꝑz se alicui ꝓuenit ei ꝙbicũq; reperiat. ℣ i zm arguo sic. nulla rõ ꝺbẽs ẽ potẽtialior ꝺcta. ſp. n. ꝺbẽs se bz respcũ ꝺbilis ꝑ modũ act⁹. g̃ si illa rõ cõis deo ⁊ creature nõ ẽ potẽtialis multo magis nec aliq̃ rõ ꝺbẽs eã. g̃ cũ creatura nihil aliud icludat nisi ipsã ⁊ cõbẽtẽ eã q̃rũ neutra ẽ ex se potẽtialis segt ꝙ nulla erit i creatura potẽtialis rõ: sicut nec i deo. hoc aũt ẽ falsum qz tũc eẽt eq̃ simplex ⁊ act⁹ pur⁹ sic ꝺs. g̃ ⁊c. Et itez qz qꝺ nõ ẽ de se potẽtiale nõ cõponit cũ aliquo vt potẽtiale cũ actuali. ſz ens cõponit cũ aliquo hoc mõ. ergo ⁊c. ¶ ꝓ. Idem idẽ arguit Abo. de agno i ſũma ꝺ gẽtiles li. ꝓmo. illud qꝺ ꝑdicat de plib⁹ vniuoce ẽ simplici⁹ ⁊ ꝓriusquolibet illoꝝ de quo ꝑdicat. ſz deo nihil ẽ simplicius nec ꝓri⁹. g̃ ⁊c. ¶ ꝓ. effcũs q nõ recipit formã siłez ei fm spẽz ꝑ quã agẽs agit nomẽ ab illa forma sũptũ ꝼz vnicã ꝑdicationẽ recipe nõ pot: ſz entia creata ad spẽz diuine volũtatis nõ ꝓueniũt. g̃ de deo ⁊ entib⁹ creatis nihil ꝑdicat vniuoce: ſz ens dr̃ de deo ⁊ entib⁹ creatis. g̃ ⁊c. ma. ꝑz exẽplo. ignis. n. ꝓducꝰ a sole nõ dr̃ vniuoce calidus cũ sole: nã ignis ẽ formal'r calidus. sol vero cal'r. minor ꝑbat. qz entia creata diuisim ⁊ ptibil'r recipiũt qꝺ i ꝺo simpl'r ⁊ vl'r ꝓtinet. ¶ ꝓ. seq̃ret ꝙ ens eẽt gen⁹ ꝑ diffinitionẽ gñis. ¶ ꝓ. ad idem arguit Gerardus carmelita primo quolibet. q. prima. vniuoca ꝓificat i vno noie et vna rõe: ſz ipole ẽ deũ ⁊ creaturã i aliq̃ parificari. g̃ ⁊c. ¶ In oppositũ arguit sic. nullus ꝺcept⁹ equoc⁹ est ſbm primũ alicui⁹ scie realis nec obz adeq̃tũ potẽtie intellectiue nec extremũ alicui⁹ vere ꝺdictõis. ſz ens bz oia ꝑdicta. g̃ ⁊c. maior ꝑz. q̃tũ ad tres sui ptes. prima ꝑs ꝑbat. Tũ primo qz nulla scia ẽ de sola voce. Tuz etiã qz de sola voce nõ ꝑbatur passiones vere reales cũ passio ꝑbet de ſbo ꝑ ꝺceptũ qditatiuũ ſbi. ⁊ itez primo posterio. scia ẽ vni⁹ gñis ſbi ptes ⁊ passiones ꝺsideras. Ex quo ꝑz ꝙ de multiplici nec de equoco ẽ. scia ſcẽa ꝑs maioris ꝑz. nã ois potẽtia realr bz obz adeq̃tũ reale ⁊ vnũ: vñ nõ vr̃ ꝓsse ꝙ sola vox sit obz adeq̃tum itellcũs nr̃i. 3ª ꝑs ꝑz. qz i equoc⁹ nõ ẽ ꝺdictio ẽ. n. ꝺdictio ꝺ nois solũ: ſz rei ⁊ nois. primo elẽcoꝝ. g̃ ⁊c. minor etiã ꝑz. q̃tũ ad oẽs sui ptes. prima ⁊ tertia pars patẽt ꝑ Arz. 4. metha. dicit. n. ꝙ ens ẽ ſbz i metha. ⁊ oẽz ꝺdictionẽ accipit ꝑ ee ⁊ nõ

eē.scōa pa p3 p Auicēnā ⁊ supponit hic tāq̄ vera ⁊c.

Rñdendo in ista qōe sic ꝓcedaz.⁊ p recitabit op.aureoli.z° ipa iprobabit ⁊ eius demonstrationes soluentur.tertio ponam opi. proprijam.quarto ponam aliquas ꝓpositiones.

Quantū ad primū ē imaginatio aureoli ponens tria.primo ponit qōdā pambulū. scōo ꝓbat principale intētū.3° referat modū. ¶ Est g̃ pambulū istō qō declatur.s.q̄ aspect⁹ intellect⁹ pōt termiari ad aliquid mere ofusū ⁊ idistinctū absq̄ B q̄ terminet ad aliquā rōez ꝓpriaz vl cōez. B ät sic ꝓbat.itellectus pōt q̄scūq̄ rōes distinctas separare.sed alia ē rō ofusiōis ⁊ mixte notitie:⁊ alia determinatōis ⁊ distinctōis.g̃ñ ē impole q̄ ꝓceptum mere ofusuz ⁊ mixte notitie possit aliqs bre absq̄ aliq̄ rōe ōterminata cui innitat. Ulteri⁹ ꝓbat principale intentū:⁊ ē istō.s.q̄ conceptus ētis ñ includit aliquā cōez rōez i q̄ cōicent oia ētia. imo vt dicit remanet denudat⁹ et expoliat⁹ ab oi rōe. et hoc ꝓbat ⁊ dicit demōstratiue. ¶ Prima demōstratio ē ista cōcept⁹ q ē idē oib⁹ rōib⁹ nullo penit⁹ acqsito nō bz in se aliquā vnā rōez cōez.imo ē oēs rōes cōfuse ⁊ indifferinite.sed ꝓcept⁹ entis ē idē oib⁹ rōib⁹ nullo penit⁹ addito.ergo cōcept⁹ entis nō bēt aliq̄ vnā rōem: sed ē oēs rōes cōfuse ⁊ idiffinite.maioz bēt duas ptes.vnā negatiuā:et aliā affirmatiuā.negatia ꝓbat:q2 vt dicit tenet in vtute primi principy q̄cūq̄ vni et eidē sūt eadē eodē mō idētitatis quo sūt idē in tertio inter se sūt eadē.sed cōstat q̄ rōes ꝓprie entiū nō sūt eedē imo diuise inter se sicut entia.g̃ nō pñt eē idē penit⁹ alicui rōi vni gn sal té addāt aliq̄ ꝓpriā rōem illi in q̄ cōueniūt p quā iter se formal⁹ distinguūtur entia.q2 al⁹ oia essent simpl⁹ vni⁹ rōis.si.n.differūt aut eadē rōe ꝓueirēt: ⁊ differrēt: qō ē ipossibile.aut oz dare in q̄libet re rōem q̄ dīnt eē additā rōi in q̄ cōueniret:cui⁹ oppositū sumit in rōe.s. q̄ nulla rō addat.affirmatiua.pbat sic.nisi ille ꝓcept⁹ in idē coincideret cū oi rōe determinata nō idētificaretur oib⁹ nisi etiā eēt cōfusus ⁊ indeterminat⁹ nō coincideret in idētitatē cū oi rōe determinata:sed p oppositū tū si indeterminat⁹ sit tūc coincideret.ꝓbat.aliqs cōcept⁹ indeterminat⁹ cū explicāte ⁊ determinate ē oino idē q̄tū ad rōez cōceptā q̄uis dīat in mō ꝓcipiēdi implicite ⁊ explicite.ipsa.n.eadē rō ꝓcepta implicite ⁊ ofuse explicat seipsā dū cōcipit explicite ⁊ distincte:aliogn si eēt alia rō iaz nō explicaret sed adderet.minoz p3.q2 gcgd tale poneret illud eēt ens.⁊ sic illud tale nō eēt illud additū nec distinctū ab ente. ¶ Scōa demōstratio ē ista:⁊ arguit sic.q̄cūq̄ alique dīe diuidētes aliquē cōceptū sic se bñt.q̄ nō ē possibile dare mediū p abnegationē ⁊ idriaz vtriusq̄ ille cōcept⁹ sic diuisus ē denudat⁹ ab oi vna rōe.s3 ꝓcept⁹ entis didit p absolutū ⁊ respectiuū quoz nō ē mediū p abnegationē ⁊ idriaz vtriusq̄.ergo ⁊c.maioz p3.cōstat.n.q̄ si cōcept⁹ icludit vnā rōem i se oz illā eē idīnte dīas ⁊ mediā p idriaz vtriusq̄. Exēplū rō sēsibilis nō ē rōalis nec irrōalis:sed abstracta ⁊ media ⁊ idīns ad vtrūq̄.vñ si rō sēsibilis eēt rō rōabilitatis vel irrōabilitatis nēcio sēsibile diuisū p rōale ⁊ irrōale ñ diceret vnā rōez.p3 ergo maioz.q2 pdicatū icludit i subo.minoz ꝓbat.q2 nō ē possibile imaginari q̄ nō sit aliq̄ rō q̄ nō sit actu absoluta vel respectiua cū ꝺdictozie se bēant eē ad se ⁊ eē ad aliud. ¶ Ꝑ.q̄ intellectus attribuit aliquē cōceptū vnū aliq⁹ fm aliā ⁊ aliā rōez ille cōcept⁹ nō dicit vnā ⁊ eadē rōem.hec demōstratio vt dicit inuit a pho ⁊ cōmentatore.4.metha.sed ꝓcept⁹ entis ⁊ aliqd nō attribuit.x.pñtis fm vnā ⁊ eadē rōem. g̃ ꝓcept⁹ iportat⁹ p ens ⁊ aliqd nō dicit aliq̄ vnā rōem ma.p3 pop^m.q2 al⁹ dīc vnā rōez.iō itellcūs attribuit eē ⁊ asino aialitatē p eadē rōez.vz p rōez sēsibilē. vñ si aliqs ꝓcept⁹ bz vnā rōez cuicūq̄ attribuit p illā rōez vnā attribuit.mi.ꝓbat.alia.n.rō cō eē aliqd simpl⁹. ⁊ alia ō eē aliqd p3 qd:c°aliqditas pōt eē alteri⁹:nūc aūt eē q̄titatis ē eē p ptibilitatē alteri⁹:⁊ q̄litat eē ē p dissilitudinē ⁊ dispositionē alteri⁹:sic sanitas vrine nō ē nisi eē signū sanitat⁹:⁊ sanitas dicte ñ ē nisi eē efficiū sanitat⁹. Inducere ät sanitatē ⁊ significare eā ñ ē p eadē rōem. sil⁹ eē aliqditatē i se ⁊ eē aliqditatē ñ a se s3 alteri⁹.s.sic dispō vel partibilitas vel bitudo vel ozigo nō ē eiusdē rōis i eē aliqditatē:⁊ sic cō alys. ¶ Ꝑ si ꝓcept⁹ ent] iportat aliq̄ vnā rōem.g̃ rōes ꝓpe entiū sūt ex rōem ent]. ⁊ per cōs sūt nihil.s3 B ē ipole.g̃ ⁊c.ꝓa ꝓbat.si.n. iportaret aliq̄ rōez ꝓceptibilē illa ñ eēt eadē cū q̄libet iplicita:nā esset ꝺdictio q̄ aliq̄ rō sit sil⁹ iplicita ⁊ explicita. Ex B ꝓcludit vlteri⁹ q̄ cū pdicta ⁊ inumerabilia icōueniētia seq̄nt nece ē q̄ ꝓcept⁹ ent] sit simpl⁹ oē ꝓceptibile ideterminate ⁊ iplicite ⁊ ofuse: ita q̄ nullū ꝓceptibile i eo iplicite reliquat ⁊ cū ꝓceptibile ⁊ rō idē sint reliqt q̄ nulla rō explicite sit ibi nec ꝓpa nec cois:sed ei⁹ ꝓcept⁹ ē ōnudat⁹ ab oi ꝓceptibili ⁊ ab oi rōe i actu. ¶ Ulteri⁹ 3° referat modū vbi ponit q̄dā dcā. ¶ Primū dcm̄ est istō q̄ gen⁹ bēt duplicē vnitatē.ꝓma ē cuiusdā rōis quā actu iportat:q̄ tm̄ ē potētialis respcū rōnū q̄ per dīas iportāt.z^a ē cuiusdā ofusionis ⁊ ideterminatōis respcū suoz iferioz. ¶ z^m dcm̄ iuxt B ē:q̄ gen⁹ iportat duplicē ideterminationē. vnā per modū cuiusdā sbstracti perfectibilis per rōes dīaz. Aliā respcū idiuiduoz sue rōis. sic al⁹ ad B al⁹ ⁊ ad illō. ⁊ vtraq̄ ista z ofusionū vl ideterminationū initit tāq̄ fūdamēto alicui actuali ⁊ diffinito: puta rōi sēsibili. ¶ 3^m dcm̄ ē q̄ spēs bz vnā ideterminationē.s.respcū suoz iferioz.nec iportat aliqd determinabile per modū forme potētialis perfectibilis per modū sbstracti ab aliq̄ rōe q̄ sibi addi possit. Est.n. ei⁹ rō determinatissima nec potētialis ad aliq̄ aliā rōez.iō ñ ꝺbit per dīas.rō tñ sua ē penit⁹ ofusa ⁊ ideterminata respcū idiuiduoz sue rōis. ofusio ät ista accidit rōi determinatissime p spēz iportate:qō p3.q2 tota rō spēi saluat in idiuiduo exclusa ideterminatōe ⁊ ofusiōe quā bēbat.put erat i ꝓceptu specifico. ¶ 4^m dcm̄ ē q̄ ꝓcept⁹ spēi ē ꝓceptus oiuz idiuiduoz ofusus ⁊ ideterminat⁹:imixt⁹ tñ cuidā rōi q̄ per exclusionē ofusionis et rōez determinatōis ꝺbit ad qōlibet idiuiduū.s3 ꝓcept⁹ gñis ē ꝓcept⁹ spēi mixt⁹ et ofusus imixt⁹ cuidā potētiali rōi q̄ ñ ē determiatissime:s3 expectat vlteriorē determinationē.ꝓcept⁹ ät ent] ē ofusus et imixt⁹ et ñ admixt⁹ alicui rōi determinatissime vl potētiali.B ē rō aureoli vel positio fidelē recitata.

Hūc vo q̄tū ad 2^m articulū arguo ꝺ istā opinionē ponēdo aliqs ꝓpōes per q̄s dcā imaginatio ifrigef. ¶ Prima ꝓpō ē ista q̄ aspect⁹ itellcūs ferri nō pōt nisi sup aliqd qō ē ꝓceptibile.bāc ꝓbo sic. q2 nihil ē attingibile ab intellcū nisi possit cōcipi ab intellcū.s3 aspect⁹ intellcūs ñ pōt ferri nisi sup illud qō ē attingibile ab itellcū.g̃ aspect⁹ itellcūs ñ pōt ferri nisi sup aliqd ꝓceptibile.maioz ē euidēs:q2 aliqd itelligi ab itellcū ⁊ itelligibilē ꝓcipi ē idē dcm̄.g̃ ipole ē itelligi qō ē ipole

itelligibil'r ꝯcipi ab itellectu. ⁊ p ois p3 ppō. imo vī op
positū i adiecto q̄ sit aliq̄d ab itellectu itelligibile ⁊ nō
sit ꝯceptibile ab itellectu. ¶ Scōa ppositioē. oē illud i
qō ferī aspect⁹ intellect⁹ ē aliq̄ rō. bāc oīdo. rō ⁊ cōce
ptibile idē sūt. q̄ḡd. n. b3 rōez ꝯceptibilē b3 rōez alicu
ius rōis: vt sic dicā. s3 oē in qō inferī aspect⁹ intellcūs ē
ꝯceptibile. ḡ oē tale ē aliq̄ rō. maioꝛ ē nota ex tminis. ⁊
etiā ē data ab aduersario. p3 minoꝛ ex pcedēti ppōne.
Ex quo ꝯcludo cozrelarie q̄ cūcept⁹ entis possit diffi
cte ꝯcipi qō b3 distinctā ꝯceptibilitatē. ⁊ p ois distictā
rōez. cui⁹ oppositū dicit imaginatio aureoli. ¶ Tertia
ppō ē q̄ q̄cūq̄ ꝯueniūt aliquo vno ꝯceptu ꝯueniūt in
vna aliq̄ rōe. b̄ pbo sic. q̄cūq̄ ꝯueniūt i aliquo vno ce
ptibili ꝯuēiūt i aliq̄ vna rōe. p3 ex p̄mis duab⁹ ppōib⁹:
sed q̄cūq̄ ꝯueniūt i aliquo vno ꝯceptu ꝯueniūt in ali
quo ꝯceptibili. ḡ ⁊ i aliqua vna rōe. Ex qua ꝯcludo coz
relarie q̄ ens dicit aliq̄ vnā rōez ppriā cū dicat aliquē
vnū ꝯceptū: vt dicit etiā aureolus. ¶ Quarta ppositio
q̄ ꝯcept⁹ ppr⁹ entis ē aliqua rō ppria. bāc pbo sic. nā
illud q̄ nulla rō ē nec i re nec i itellectu nō ē aliq̄d ite
ligibile. si ergo ppr⁹ ꝯcept⁹ entis non ē aliq̄ vna ratio
nō erit intelligibile: ⁊ tunc erit nihil nam quod non est
itelligibile ē nihil. vñ etiā negatōes ⁊ p̄uatōes si apph̄ē
dunt ab itellectu apph̄ēdunt vt aliq̄ rō saltē i itellectu.
¶ ꝑ. ois reduplicatio reduplicat aliq̄s rōez. s3 reduplī
catio addit enti. ḡ circa ens reduplicat aliq̄s rōem: non
aliq̄s alicui⁹ entis spālis. ḡ aliq̄s ppriā entis vt ens. in
noꝛ p3. 4. metha. vbi dī. est ḡ scia q̄ speculat ens inq̄ntū
ens. ¶ ꝑ. oē qō ē sōm ppriū alicui⁹ scie bēt aliq̄s rōem
ppriā: qz oppositū hui⁹ nō ē itelligibile. s3 ens ē sb̄z p
priū i metha. vt nūc suppono. ḡ ⁊c. ¶ ꝑ. ipossibile videt
q̄ ꝯcept⁹ illi⁹ qō ē rō formalis aliq̄s⁹ vt sint talia q̄ nō
sit aliq̄ rō i se. s3 entitas ē rō formalis alys entibus vt
sint talia. s. entia. ḡ entitas ē i se aliq̄ rō formalis. maioꝛ
ē euidēs. q̄ō. n. in se nō ē aliq̄ rō quō alys erit rō formā
lis: Apparet etiā p exēplū. nā si aial in se ñ ē aliq̄ rō for
malis nō pōt cē rō formalis alys vt sint aialia. ⁊ iō di
cit aial i se aliq̄s rōez. minoꝛ ē euidēs. sicut. n. humanī
tas ē rō formalis qua hō ē hō. ita entitas ē rō formalis
qua ens sit ens. ¶ ꝑ. p rōez Fracisci de marchia. itelle
ctus ꝯcipiēs aliqua sub ppr⁹ rōib⁹ eoꝝ ꝯcipit ea me
diāte aliq̄ rōe coi. oꝛ. n. q̄ ꝯcipiat ea sub aliq̄ rōe ppria
vel coi. s3 itellcūs distribuēdo ens p quolibet diuidē
do qōl3 ens ꝯcipit oīa entia: nō sub rōib⁹ ppr⁹ eoꝝ. ḡ
⁊c. pbatio minoꝛis. itellcūs viatoꝛis nō pōt intelligere
ifinita sil' sub rōib⁹ ppr⁹ eoꝝ. s3 intellcūs distribuēdo
ens p quolibet distribuit p ifinitis. qz distribuit p oib⁹
potētialib⁹ q̄ sūt ifinita. Ifinite. n. sūt spēs numeroꝝ
i potētia. ḡ nō pōt itellcūs oīa p q̄b⁹ distribuit ipm ens
itelligere sub ppr⁹ rōib⁹. ḡ cū itelligat p3 aliq̄s rōem.
intelliget p3 rōez cōez oīb⁹. s3 rō hōis nō ē nisi rō entis in
coi. ḡ ⁊c. ¶ ꝑ. 2⁹ arguit sic idē doctoꝛ. q̄cūq̄ cōfūdūtur
sic q̄ nō remanēt in se distincta ꝯfūdūtur in aliq̄ rōne
tertia alia a ꝯfusis. Impossibile ē. n. idē ee ꝯfūdēs ⁊ cō
fusū respcū sui ipsi⁹: s3 oīa entia i feriora ꝯfūdūtur i rōe
entis. ḡ ipsa ē ab oīb⁹ distincta. sic ꝯfusū ⁊ nō ꝯfusū: sed
oīa entia in feriora vt cōparātur sine accipiūtur in rōne
entis in coi ꝯfūdūtur in ea. vt aūt accipiūtur in se ⁊ p̄m
ppas rōes eoꝝ sūt incōfusa ⁊ distincta. oꝛ. ḡ entis rōem
fore aliā rōib⁹ iferiorē. Ex quo ꝯcludo cozrelarie q̄ ꝯce
pt⁹ entis ñ ē ōnudat⁹ ab oī vna rōne: cui⁹ oppositū dicit
aureolus: iō p3 falsitas illi⁹ opinionis. ¶ Quinta ppo-
sitio ē ista q̄ aspect⁹ intellcūs ñ pōt ferri sup aliq̄d ōnuda
tū ab oī rōe. bāc oīdo ex p̄dictis sic. oē illud in qō ferī
aspect⁹ intellcūs ē aliq̄ rō. ḡ intellcūs ñ pōt ferri sup ali
qd ōnudatū ab oī vna rōe. p̄ma ē euidēs. s3 añs apparet
ex scōa ppōe. ¶ Ex his infero cozrelarie pambulū pce-
dēt̄ imaginationis eē simplr falsū cū dicit q̄ aspectus
intellcūs pōt tminari ad aliq̄d mere ꝯfusū ⁊ indistictū
absq; h̄ q̄ tminet ad aliq̄ vnā rōez ppriā vel coēz. nec
rō istius pambuli ꝯcludit cū dī q̄ intellcūs pōt q̄scūq;
rōes distinctas separe. dez ista maioꝛ. ⁊ etiā minoꝛ. cū
dī q̄ alia ē rō ꝯfusionis ⁊ mixte notitie ⁊c. ꝯcedo etiaz
istā. s3 2⁹ ñ segt ex p̄missis cū iferī. ḡ ñ ē ipossē q̄ ꝯcept⁹
mere ꝯfusus ⁊ mixte notitie possit bēri absq; aliq̄ disti
cta rōe cui initat. p3. n. manifeste q̄ mutat abstractū in
cōcretū: s3 debet fieri ferre. ḡ intellcūs pōt h̄e ꝯceptū ō
illa rōe q̄ ē ꝯfusio absq; h̄ q̄ hēat ꝯceptū de illa rōe q̄ ē
distictio ⁊ hāc ꝯclonē ꝯcedo. ex h̄. n. nihil hēs: qz cōmit
tit fallacia figure dictiōis. ¶ Ad rōes p̄dicte ꝯclusionis
rñdeo. Ad p̄mā vn⁹ doctoꝛ dicit hic q̄ maioꝛ ñ ē vera.
ad pbationē p illud p̄ncipiū dicit q̄ p̄ncipiū illud hēt
veritatē q̄n illud i aliquo aliq̄ sūt eadē ñ est illimitatū.
nā tale pp sui illimitationē pōt eē idē cū plib⁹ realr di
stinct] iter se. exēplū de diuina eētia q̄ ē eadē cū trib⁹
psonis. concept⁹ aūt entis ē sūme illimitat⁹ pp sūmam
coītatē quā b3. ¶ Alr pōt dici forte negādo minoꝛē. nā
hic hēo vnā regulā certā q̄ oē inferī⁹ h3 distinctionem
aliq̄s ex itellcm a suo supioꝛi. ⁊ p ois aliq̄d addit supra
illud. concept⁹ ḡ entis ñ coincidit in idētitatē oīodā cū
oīb⁹ rōib⁹ nullo penit⁹ addito. ¶ Ad scōaz demonstra
tionē pōt dici q̄ illa vocata demonstratio peccat i ma
ioꝛi ⁊ in minoꝛi. ⁊ i conclusione. i maioꝛi. qz iplicat icom
possibilia. s. q̄ sit aliqs ꝯcept⁹ qditatiue p̄dicabilis. ⁊ p
ꝯcept⁹ qditatiuos diuisibilis ⁊ nullā tū rōez icludit vel
iportat: q̄ḡdē incompossibilitas ex p̄dictis declarat apparet.
In minoꝛi p̄ōe peccat. cū. n. assumit q̄ eē ad se ⁊ eē ad
aliō sūt ꝺdictoria. ⁊ dico inter ipsa non ē mediū. q̄ro. n.
a te si eē ad se: ⁊ eē ad aliud sint extrema formalia ꝺdi
ctionis vel mālia. si formalia ḡ alterꝝ ē puꝝ nihil. si mā
lia. ergo oībus illis q̄ pōt eē sic extrema ꝺdictoria nul
la rō pōt eē neutra. Sed rationale ⁊ irrationale possūt
esse extrema mālia ꝺdictionis. ergo nulla ratio potest
eis esse neutra: qō est manifeste falsū. In conclusione
peccat. qz concludit falsū ex falsis. ¶ Ad formā ergo ra
tionis nego minoꝛē: nec pbatio eius valet: vt dictū est
vnde concedo q̄ aliqua ratio potest concipi p abnega
tionē absoluti ⁊ respectiui q̄ḡdē in se non est absoluta
nec respectiua: sed neutra. vnde ratio entis in coi nec ē
ad se nec ad aliud positiue ⁊ ꝺrie: sed est vtriq; priuati
ue: sicut aial nec est rationale nec irrationale vt p̄cedī
spēs nisi priuatiue: qz ad vtrūq; est in potentia licet sit
vel includat neutrū positiue. ¶ Oz contra. qz nulla ra
tio inferior est absolubilioꝛ ratione superioris. sed ratio
substātie que est inferior ratione entis cū sit absoluta
formaliter ⁊ positiue talis ē absolutioꝛ quacūq; ratio
ne non sic absoluta vt est ratio entis. ergo non includit
illā. ¶ ꝑ. ad idē replicat aureolus sic. ipossibile est aspe
ctū intellectus terminari ad aliquā rationē nisi intelli
gat eā ad se ⁊ sine termino coīntellecto vel non ad se: s3
terminū coīntelligēdo. sed si non coītelligit terminus
ratio est absoluta. Si vero coīntelligit terminus ratio-

est respectiua. ergo talis media ratio excogitari non potest. maior pz. qz cointelligere z non cointelligere terminu ꝑm eāde rōez sūt ꝺictoria imediata. ¶ Ad ꝑmū rñdit magister ℟ācisc⁹ de marchia sic. q absolutū sumit triplr. vno mō. put diuidit ꝺ dependens. z isto mō. ōs ē simplr ens absolutū: qm̄ bz eē oino idepēdēs. alio mō. vt distinguit ꝺ ens ꝺctū siue restrictū. 3° mō vt distinguit ꝺ tra relatiuū: tūc ad ꝓpositū dico q absolutū put sumit ꝑmo z scōo mō. s. put distinguit ꝺ dependēs vel cōtra ꝺctū siue restrictū. maior ē vera. qz sic oīs rō superior ē absolutior rōne iferioris. isto modo intelligēdo q rō superioris ē magis idepēdēs q̄ iferioris: cū iferi⁹ dependeat a superiori. z ñ econuerso: z etiā min⁹ ꝺcta z min⁹ restricta q̄ illa. vt pz. ergo. ¶ Tertio modo aūt accipiēdo absolutū. s. vt distinguit ꝺ relatiuū ñ ē vera: qz sic rō aliq̄ inferior z absolutior rōe superioꝝ sicut rō ſ be rōe entis: qz rō ſ be ē absoluta formalr z positiue: ratio aūt entis ñ ē absoluta nec respectiua isto modo. vt dcm̄ est. ¶ Ad z^m dicēdū q aliq̄ rationē itelligi ñ cointellecto termino potest eē duplr. vel qz ista ratio formalr est ad se: z oē illud qō sic itelligit ē ꝑpe z formalr absolutū. vl qz ista rō ñ ē formalr ad aliud: ñ tñ formalr ē ad se. z illud qō p istā rationē itelligit ñ cointellecto termino ñ oz q sit formalr z ipropē absolutū nisi abstractū voceē absolutū. ꝺcedo ergo q ratio ꝑpa entis ñ est absoluta nec respectiua. īmo ē neutra q̄ditatiue z vtraq̄ ꝑmissiue. z ß ē singularci oī ratione trāscēdēti. ¶ Ad tertiam ꝺmonstrationē ꝺcedit maior si sit alia et alia ratio se tenēs ex pte ꝺcept⁹ q attribuit z ñ ex pte eoꝝ qbus fit attributio. alr nullus concept⁹ eēt vniuoc⁹. Alia. n. est ratio aialitatis scōz eē qō bz i boie. z alia scōz eē qō bz in asino. ¶ Ad minorē nego eā si accipiat ratio vt se tenēs ex pte entis. ¶ Ad ꝓbationē ꝺco q lz sit alia ratio proꝑria de eē aliqd simplr z de esse aliqd: cui⁹ aliqditas sit de eē alteri⁹. tñ rō ipsi⁹ eē eadē ē z vtriq̄ cois z abvtroq̄ neutra. ¶ Ad 4^m ꝺcedo ꝑmā ꝺñaz. s. q oēs rōes ꝓpe entiū sūt extra ꝓpriā rōez entis. sicut rōes ꝓprie iferiorū sūt extra proꝑriā rōez superioꝝ: rō. n. superioris abstrahit a rōib⁹ ꝓpꝛus iferioꝝ. z cū ifertur. ergo sunt nihil. nego ꝺñaz. lz. n. rō ꝓpria entis alias nō includat tñ rōes alie rōez entis icludūt. rō. n. peccati forma. argūā enim sic vniformiter. rōes ꝓprie bois z leonis sunt extra ꝓpriā rationē animalis: patet. ergo leo z homo non sūt aialia: qō est falsū. patet q ꝺñā nihil valet.

Quantū ad tertiū articulū vbi est opinio ꝓpria ponēda z scotica defēdēda sic ꝓcedā. ꝑmo ponā aliq̄s ꝺistictōes. scōo ponā aliq̄s ꝺclusiones. De ꝑmo sit ista ꝑma ꝺistictio q ꝺcept⁹ pōt sumi multipliciter. vno mō. p potētia ꝺceptiua seu itellectiua. 2° mō ꝓrōe ꝺcipiēdi seu spē itelligibili. tertio mō ꝓactu ꝺcipiēdi seu itelligēdi. q̄rto mō ꝑ aliquo p actū itellectus formato seu elaborato: vt aliq doctores loquunt. qnto mō ꝑ obiecto ꝺceptibili seu itelligibili. sexto pro obiecto ꝺcepto. i. p obiecto vt actu terminat actū ꝺcipiēdi vel itelligēdi: qō idem ē. qō relucet obiectiue in actu ꝺcipiēdi. ¶ Scōa ꝺistictio ē Scoti q vniuocatio ē triplex. q̄dā phīca: q̄dā logica: z q̄dā metha. ¶ Vniuocatio phīca est vnitas nature ex nā rei: circūscripto oī opere itellectus z de illa vniuocatōe phīs logitur 7° phīsicoꝝ. qñ ꝺcit q i spē specialissima est ꝓprie cōparatio z nō i genere: qz spēs spālissima. ꝺcit ynā nāz. vniuocā nō aūt genus: sed latēt equocatōes i generibus. genus. n. ꝺcit equocū equocatōe opposita vniuocatōi phīce. eo q non cognōscit sibi vna nā vel hypostasis extra sed plures: scōm qō ꝺcit cōmētator z Themisti⁹ sup libz̄ de aia: z vniuocatio ista solū ē spēi spālissime q̄ vere ꝺcit vnā nāz vnitate reali. minorē tñ q̄ sit vnitas numeralis. ¶ Vniuocatio logica ē vnitas alicuius realitatis vel itētōis ꝑme ꝺcepte sub vna intētione logica. verbi grā. sub intētōe generis vel ꝺrie vel alicui⁹ alteri⁹ scōe intētōis. logic⁹. n. ꝺsiderat bz scōas intētōes adiūctas primis. ¶ Ex quo ꝺcludo cōrelarie. primo q aliq̄ trā scēdēs ē ꝓprie vniuocatōe logica. z licet nulla scōa itētio puta genus vel ꝺria cōpetat trāscēdēti alicui extra gen⁹ exñti: sicut pz: tñ aliq̄ sibi cōpetit saltē itētio vltis q̄ ē logica z scōa itētio. ¶ z° ꝺcludo q aliqd eē vniuocū vniuocatiōe logica z equocū equocatiōe phīsica non repugnat. patet. n. ex ꝓdictis q genus est vniuocū vniuocatōe logica z equocū equocatōe phīsica. ¶ Vniuocatio methaphīsica ē vnitas alicui⁹ prime itētionis abstrahibilis p itellectū a pluribus ex natura rei circūscripta quacūq̄ itētōe scōa logica: z scōo mō trāscēdentibus nō ipugnat vniuocatio. ¶ Ex quo ꝺcludo cōrelarie q aliqd ē vniuocū metha. qō nō est vniuocū phīsice ꝓprie loquendo. ¶ Tertia ꝺistictio est q sicut pōt poni duplex ratio i qua aliqua ꝺueniūt. s. trāscēdēs z ꝓdicamētalis. sil⁹ pōt dupl⁹ distīgui vniuocatiōis modus: vt dicat q est q̄dā vniuocatio trāscēdēs z q̄dā ꝓdicamētalis. sed secūdus modus dicendi est famosior. ideo phīs logitur vt plurimū de ipso z antiq doctores. vnde scōm illā ꝓpositionē famosā z dignitatē scotizātiū. cuilibet enti cōrespōdet ꝓportionabiliter sua ꝓpria vnitas. z cū ens de oībus prediceē ipsū consegtur aliqua vnitas. z hoc nō aspiciētes aliq doctores q̄plurimū a veritate deuiauerūt. ¶ Quarta ꝺistinctio q̄ est ℟ācisci de marchia sup primū sentētiaꝝ est q quatuor sūt gradus vniuocatōis. ꝓpter quoꝝ diuersitatē diuersificātur opiniones de vniuocatōe entis. vniuocū. n. ꝺcēdit in sua vniuocata quadruplr. ¶ Primus gradus est quādo aliqd ꝺcēdit scōm eandē rationē z scōm eūdē modū essendi cōmunē eis. z scōz eūdē ordinē essentialē. z scōm eūdē gradū pfectōis essentialē. z ille gradus siue modus vniuocatōis ē pfectissimus gradus possibilis reperirī in creaturis: sed ista vniuocatio ē tātū spēi specialissime. species. n. spālissima vt albedo ꝺcēdit i sua īdiuidua scōm eādē rationē z ꝑm eūdem modū essendi eis cōmunē. p3. z ꝑm eūdē ordinē eētialē eis cōmunē. z ꝑm pḥm scōo metha. ordo essētialis ē iter species. nō aūt iter indiuidua: z ideo species nō ꝺcēdit p prius i vno īdiuiduo q̄ i alio: accidit. n. indiuiduo einsdē speciei q sit prius alio. accidit etiā īdiuiduo eiusdē speciei q sit perfectius alio. possunt. n. esse duo īdiuidua eiusdē speciei eque pfecta. z ideo species ꝺcēdit i ea scōz eūdē gradū eque pfectū. z hoc per se: et hinc est q i specie specialissima est tātū pfectissima cōparatio. ¶ Scōs gradus est minor isto. z est quādo aliqd ꝺcēdit i sua vniuocata secūdū eādē rationē. z secūdū eūdē modū essendi: z secūdū eundē ordinē essentialē. nō aūt ꝺcēdit i ea secūdū eūdē gradū pfectōis: quō ꝺcēdit genus aliq̄s subalternū: vt aial i suas species p rōale z irrōale. puta substātia aiata sensibilis est i oibus spēbus scōz eūdē modū eēndi. z scōz eūdē ordi

nē eēntialē. vt dr̄ 7° metha. nō tm̄ descēdit i eas scōz eū dē gradū pfectōis eēntialē. aliū. n. gradū pfectōis alias bz bō q̄ brutū. z ideo i hoc. s. i diuersitate graduū genus recedit ab vniuocatiōe: z accedit ad equocationē. ꝓpter qō dicit pb̄s 7° phisicox. q̄ latēt equocatōes in generib⁹. ℣n quib⁹ vbis pb̄s inuit duo. ꝓrio. n. inuit mltiplicitatē z diuersitatē graduū gn̄is penes qō attēdit eius equocatio. ℣z° inuit vnitatē rōis ei⁹ penes quā ē eius vniuocatio. z hoc cū dic. latēt equocatōes i gn̄ib⁹. sub aliq̄. n. bz̄ bn̄t equocatōes latere fi latēt. ℣ ät sub q̄ latēt ille equocatōes graduū generl ē vnitas rōis ipi⁹. latēt ēt ibi ꝓpter diuersitates graduū. q grad⁹ sūt eius dē rōis formal. ℣z° gradus vniuocatōis ē mioz p̄dcis duob⁹. z ē q̄n aliqd descēdit i sua iferioza scōm eādē rōnem z scōz eūdē modū essendi. nō tm̄ scōz eundē gradū pfectōis essendi: z essentialē ordinē. sicut numerus descēdit i suas spēs. descēdit. n. numerus scōz eādē rōem numeri i coi. z scōz eūdē modū essendi. sed tm̄ scōz aliū z aliū gradū pfectōis. pfectioze. n. gradū numeri participat ternarius q̄ binarius. descēdit etiā i ordine quodā essentiali nō ordine superiox z inferiox: sed ꝓprius descēdit i vnā spēz q̄ i aliā. vt prius i binariū q̄ i ternariū z sic ascēdēdo: ℣t q̄tū ad talia vniuoca dicit p̄bus 5. metha. q̄ spēs rer̄ sūt sicut numeri. sicut. n. spēs numeri bn̄t eēntialē ordinē: ita spēs rer̄ sūt iter se eēntialiter adiuicē ordinate. z iste gradus vniuocatōis accedit ad analogiā: vñ numerus ē vniuocū in q̄tum scōm vnā rōez descēdit i suas spēs z p̄dicaf̄ de eis. analogū aūt vt nō descēdit scōz eūdē ordinē eius tm̄ spēs bn̄t inter se ordinē eēntialē. ℣x quo p̄z q̄ ipsa analogia se tenet z pōt stare cū vniuocatōe. ¶ Quartus gradus ē minoz p̄dictis. z est q̄n aliqd descēdit i sua iferioza scōz eādē rōez tm̄. nō tm̄ scōz eūdē modū eēndi. nec scōz eūdē gradū pfectionis. nec scōz eūdē ordinem eēntialē: z sic ens descēdit i substātiā z accn̄s. rō. n. entis ē i se eadē in substātia z accn̄te. bz tm̄ diuersū gradū pfectōis i eis. substātia. n. pfectioz ē eēntialr accn̄te. ꝓrius. n. descēdit ens i sbam q̄ i accidens. sba. n. ꝓsupponit accidenti. z° bz alium modū essendi in sba q̄ in accidente. in substātia. n. existit indepēdēter ab alio subiectiue. ℣n accn̄te ät bz oppositū modum essendi. iste aūt est ifimus gradus vniuocatōis habēs multū de equocatōe: qz bz diuersitatē graduū: z modi essendi: z diuersitatē ordinis. ideo tale est sil̄ vniuocū equocū z analogū. est vniuocū q̄tū ad vnitatē rōis cōis. equocū aūt q̄tū ad diuersitatem graduū: z modi essendi. Analogū aūt q̄tū ad ordinē. z hinc est q̄ alia aspiciētes ad diuersitatē graduū pfectionis. z modox eēndi tm̄. dicūt q̄ ens est equocū. ¶ Alij attēdētes ad ordinē quo ens descēdit i substātiā z accidēs. z ad ordinē quē habēt sua iferioza iter se dicūt ipz analogū. ¶ Alij vero vniuocū ad eius vnitatē rōis attēdētes. z sic diuersificātur opiniones de enteque oēs opiniones certe vex dicūt i aliquo. ¶ Quīta distinctio ē eiusdē i ꝓmo. q̄ nō habem⁹ vniuocū equocū: z analogū. differūt aūt hoc mō. qz vniuocū est cuius nomē significās est vnū: z itētio significata est vna tm̄. vñ vniuocū dr̄ rōe vnitatis nois significātis z itētōis significate. vnde ista duo. s. ipsū nomē significās: z itētio significata cōparādo adiuicē referūtur vnifozmiter ad se i rōe signi ad significatū. z ecōuerso. q̄tū ad hoc q̄ sicut nomē qō est signū z vnū ita itētio significata est vna.

¶ Equocū vero est cuius nomē est vnū: intētiōes vero plures. vnde i equiuocis vnitas nois significātis distincta est ab vnitate intētionis significate: sicut multitudo vel pluralitas distinguit̄ ab vnitate. ¶ Ex q̄bus p̄z q̄ vniuocū z equocū conueniūt i vnitate nois. qz vtrobiq̄ est nomē vnū. differūt tamē i diuersitate intētionis significate. qz in vniuoco est vna intētio. in equoco aūt plures. ¶ Analogū aūt est qō significat vnitatem alicuius rōis scōz prius z posterius dictā. ¶ Ex hoc sequūtur tria correlaria. ℣primū est qō i equocis nō differūt suppōsita z significata: ipsū. n. equocū. vt dictū est non significat aliqō vnū cōmune pluribus iferioribus. sed significat ꝓmo z imediate plura. z ideo nō est aliud significatū a suppōsitis suis ꝓ q̄bus pōt supponere: non aūt sic est de vniuoco. qz nomē vniuocū significat vnā itētionē cōmunē multis iferioribus. pōt aūt nō solum supponere ꝓ illa itētōe quā significat. sed etiā ꝓ oibus iferioribus q̄bus eius significatū cōpetit. sicut patet cū dicit̄. oīs homo currit. z ita aliud est significatū vniuoci z eius suppōsiti. ¶ Scōz corrclariū est q̄ vniuocū est prius natura ipso equoco: z oē equocū semper reducit̄ ad vniuocū sicut multitudo ad vnitatē. hoc p̄z. qz aut qōlibet istox qō significat equocū est vniuocū. aut nō: si sic: habet ꝓpositū. si nō: cū nō sit ꝓcedere in infinitū in significatis nominū nec i nominibus significātibus. tandē est deuenire ad aliqua. quox qōlibet z per se est vnū. z ita equiuocū reducitur ad vniuocū. sicut multa ad vnū: vt dicit philosophus primo metha. q̄ illud qō nō significat vnū nihil significat. ¶ Tertiū corrclariuz est q̄ inter vniuocū z equiuocū formaliter nō est dare mediū. licet eēt dare materialiter aliquo modo scilicet quātū ad ordinē suppositox. qō patet. qz sicut iter vnū z nō vnum seu plura nō est dare medium. sicut nec inter equiuocum z vniuocū. ergo omne nomē vel significat vnam itētionem: z sic est vniuocum: vel nō vnā: sed plures: z sic est equiuocum. ostat autem q̄ iter ista duo nō est dare medium formaliter: scilicet iter vnum z plura. z ideo iter vniuocum z equiuocum nō est dare mediū. nā analogū nō est mediū nisi materialiter tantū. accidit. n. vniuocis z equiuocis q̄ suppōsita eox habeāt ordinē attributōis adiuicē. i hoc aūt ordine differt analogū ab vniuoco z equiuoco. qōlibet enim borū abstrahit ab isto ordine. licet etiā cū isto saluet̄ vniuocū. qz habentia huiusmodi rationē z ordinē attributionis etiā habēt vnā rationē cōmunē. z tūc tale analogū se tenet cū vniuoco z nō est vniuocū. Quādo aūt talia habētia huiusmodi ordinē nullā habēt rationē cōmunē. tunc tale analogū se tenet cum equiuoco. z ideo omne analogū est formaliter vniuocū vel equiuocū. licet accidētaliter rationē. s. dicti ordinis vtrūq̄ accidētaliter differat ab vtroq̄. ¶ Sexta distinctio est que est Scotica. q̄ refert dicere esse vniuocū z esse vniuoce p̄dicatū. albedo. n. est quid vniuocū i diuersis subiectis iquātū est in illis scōm eius nomē z scōm eius rationē. nō tamē de ipsis vniuoce predicaf̄. nā predicari vniuoce est predicari quiditatiue. differt iquā predicatio vniuoca a predicatōe denominatiua. vñ esse vniuocū pluribus nō est nisi esse eiusdē rōis i oibus quēadmodū se habet albedo respectu subiectox. ¶ Sic pōt dici de ente qō est vniuocū. nō tm̄ de oibus vniuoce p̄dicaf̄. quia non predicatur de suis passionibus vniuoce: cum non

predicetur quiditatiue de eis. nec ꝙ etiã de vltimis differentys: tamen sua ratio est eadem apud omnia.

De secundo huius articuli pono aliquas cõclusiones. prima est. ꝙ ens sumptũ coiter nõ est vniuocũ oibus entibus vniuocatiõe physica. hãc ꝓbo sic. ꝯceptui entis coiter sũpto nõ correspõdet vna nattura i re extra. ergo ꝯcept⁹ entis nõ ẽ vniuoc⁹ tali vniuocatõe. s. physica. añs ẽ euidẽs. qz ꝯcept⁹ ẽtis i cõi sũpti subsũt oĩa ẽtia ỗ ꝙb⁹ certũ ẽ ꝙ nõ dñt aliquã vnã naturã. oña etiã patet ex precedentib⁹. puta ex scõa distictione. ¶ Secũda ꝯclusio sit hec. ꝙ ens cõiter sũptũ ẽ vere vniuocũ oib⁹ ẽtib⁹ vniuocatione logica. hanc oñdo sic. id qõ dicit aliquã vnã realitatẽ vel primã itẽtionẽ ꝯceptã sub aliqua itẽtione logica ẽ vniuocũ vniuocatõe logica. sed ens cõiter sũptũ est hi⁹. g̃ ꝛc. maioꝛ pz ex diffinitõe vniuocatõis logice posite superi⁹. minoꝛ etiã est euidẽs. qz licet ens coiter sũptũ nõ ꝯcipiat sub itẽtõe generis vel dñe vel alicui⁹ scõe itẽtionis i genere: ꝯcipit tñ vel ꝯcipi põt sub itentõe vniuersalis q̃ vtiq; ẽ itẽtio logica ꝛ scõa. ¶ Tertia ꝯclusio. est ista. ꝙ ens coiter sũptũ ẽ vniuocũ oib⁹ entibus vniuocatõe metbaphisica sic itelligẽdo ꝙ ens dicit aliquẽ vnũ ꝯceptũ realẽ abstrabibilẽ ab oib⁹ entib⁹ participãtibus ens gditatiue. ꝑm quẽ ꝯceptũ ens est predicabile de oi ente gditatiue ꝛ realiter ꝛ vniuoce ꝛ i gd. hãc ꝯclusionẽ oñdo sic. ois itellectus certus de vno ꝯceptu ꝛ dubius de diuersis i gbus ille cert⁹ gditatiue icludit: habet ꝯceptũ illũ de quo est certus aliũ a ꝯceptib⁹ de gbus est dubius ꝛ vniuocũ illis. sed itellectus hois põt esse certus de aliquo ꝙ sit ens. dubitãdo tamẽ vtrũ sit deus vel creatura substãtia vel accidens. ꝛ sic de oib⁹ alys i gbus icludit ens gditatiue sicut patet. ergo ꝯceptus entis est alius a ꝯceptibus dubys ꝛ vniuocus illis. ita ꝙ de se est neuter: tñ icludit gditatiue in vtroq; illoꝝ. maioꝛ pz. qz ipossibile est eũdẽ ꝯceptũ eidẽ itellectui simul esse certũ ꝛ dubiũ. ergo vel est alius ꝛ habet ꝓpositũ. vel nullus: ꝛ tũc nõ ẽ certitudo de aliquo ꝯceptu. est ergo alius. si ergo gditatiue icludit i illis. sequitur ꝙ nõ tãtũ erit alius. sed etiã vniuocus eis. minoꝛ declarat primo de deo ꝛ creatura. qz glibet pñus antiquus fuit certus de hoc qõ ponebat pmũ principiũ esse ens: puta vnus q̃ posuit ignẽ esse principiũ. alius aquã. q̃ libet. n. erat certus ignẽ vel aquam esse ens. erat tamẽ eis incertũ vtrũ esset ens creatũ vel increatũ. p̃mũ vel nõ pmũ. ꝓbo. nõ. n. erat certus ꝙ esset ens pmũ. qz tũc de falso fuisset certus. falsũ aũt nõ ꝯuenit sciri. nec etiam erat certus ꝙ esset ens nõ pmũ. qz tũc oppositũ nõ posuisset. ¶ Scõo ꝓbat de substãtia ꝛ accidẽte. nã phi diuersi diuersimode opinãtur de luce. vnus. n. posuit ꝙ est accidẽs. alius ꝙ est corpus ꝛ substãtia. ꝛ ille q̃ posuit ꝙ est substãtia est certus ꝙ est ens. nõ tamẽ est certus ꝙ sit sic substãtia qz esset certus de falso. nec ꝙ non est substãtia. qz oppositũ ponit. ¶ Ex quo ꝯcludo correlarie. ꝙ hec ratio est apud oẽm hoiez insolubilis. qõ ꝓbatur. ratio fundata in primo principio quod quisquis negat mentitur. ꝛ totam philosophiam destruit: est apud omnem hominem insolubilis. predicta ratio est huius modi. vide eam. ergo ꝛc. ¶ Pro euidentia tamẽ huius rationis ꝛ ad ipsam solidandam pono aliquas propositiones. prima est ista ꝙ cõceptus entis nulli potest esse dubius. hoc ꝓbatur sic. illud qõ est subiectuꝫ primi ꝛ certissimi principy de cuius veritate nullus potest dubitare est notissimũ. sed conceptus entis est huiusmodi. ergo ꝛc. maioꝛ patet. nã notitia propositionũ dependet ex notitia terminoꝝ. ex pmo poste. minoꝛ patet. 4. metba. de hoc primo principio. ipossibile est idem simul esse ꝛ nõ esse. ¶ Cõfirmat ꝑ Algazelẽ primo tractatu sue metba. capitulo secũdo. diuisione prima. q̃ dicit sic. itel lectus apprehẽdit ens secũdũ modũ imaginatiõis sue sine aliquo dubio: nec eget ad apprehẽdẽdũ descriptione seu diffinitõe. ¶ ℞. Aui. primo metba. capitulo 9no dicit. notitia entis nõ acquirit ex alys notioribus se. ¶ Circa hoc aliqs posset dubitare an ꝯceptus entis sit vniuocus vel equocus. ¶ Rndeo ꝙ ña non valet. qz dubitare de his nõ est dubitare de ꝯceptu entis i se. sz de qbusdam sibi attributis. vnde simpliciter simplex aut totaliter scitur aut totaliter ignoratur. cũ nõ habeat partẽ secũdũ quã possit sciri. ꝛ partẽ secũdũ quã possit ignoꝛari. hec ẽ ratio Scoti habẽs oꝛtũ ex. 7. metba. in fine. ¶ Secũda ꝓpositio est ista. ꝙ ꝯceptus substantie vel accidẽtis dei vel creature potest esse alicui dubius. hoc patet experiẽtia: ꝛ etiam probatum est in ratione precedenti. ¶ Tertia propositio est ista. ꝙ certitudo de conceptu entis non est certitudo solius vocis. probatur. qz certitudo primi principy eiusq; terminoꝝ non est certitudo solius vocis: probatur. nam in ipsa solũ nõ potest fundari primũ principiũ. ¶ Cõfirmatur ꝓpositio. qz philosophi inquirẽtes primũ principium certi erant ꝙ ipsum erat ens reale cũ solũ sibi cõpetat ratio primi principy. dubitabãt aũt qõ ens erat. nõ ergo erãt certi de ꝯceptu solius vocis. ergo ꝛc. ¶ Quarta ꝓpositio est ista. ꝙ ꝯceptus entis est cõceptus quiditatiuus. hoc ꝓbatur. ꝯceptus qui predicatur i quid est quiditatiuus. sed ꝯceptus entis ẽ huiusmodi. ergo ꝛc. minoꝛ probatur. qz ad interrogationẽ factã per gd de aliquo. optime respõdetur ꝙ est ens. ¶ ℞. qõ predicatur essentialiter ꝛ nõ per modũ qualis. predicatur quiditatiue. ens p̃dicat essentialiter secũdũ cõmẽtatoꝛẽ. 4. metba. ꝯmẽto 2⁹. ergo. itelligẽdũ tamẽ ꝙ licet ꝯceptus entis sit quiditatiuus i se. nõ tamẽ predicatur de omnibus quiditatiue: sed de aliquibus denominatiue. vnde de passionibus nõ predicatur quiditatiue. sed denominatiue vt iferius ostẽdetur. ¶ Pro euidẽtia tamẽ huius ꝓpositionis notãdũ est ꝙ ꝯceptus quiditatiuus dicitur dupliciter. vno modo pro omni ꝯceptu pertinẽte ad quiditatẽ rei. ꝛ isto modo tã ꝯceptus generis q̃ differẽtie dicitur quiditatiuus. ¶ Alio modo pro solo illo ꝯceptu qui predicatur in quid. ꝛ isto modo ꝯceptus generis est quiditatiuus. conceptus autem differentie est qualitatiuus. ¶ Secundo sciendum est ꝙ quiditatiuũ dicitur multipliciter: vno modo essentiatiue quo omnẽ essentiã tã creatã q̃ increatã absolutã vel respectiuam. qz. s. ipsũ est aliqua essentia. secũdo modo dicitur aliquid gditatiuũ ostitutiue vt omne illud qõ itrinsece ostituit aliquid: siue sit materia siue sit forma: vel gen⁹: vel differentia. tertio modo dicitur aliquid quiditatiuuꝫ specificatiue. vt omne illud qõ aliquam rem specificat. cuiusmodi est differentia specifica vel forma rei vltima. quarto dicitur aliquid quiditatiuum representatiue. vt omne quod ẽ repreſẽtatiuum alicuius quid. siue sit verbum personale. siue species intelligibilis: siue actus intelligendi. ¶ Quinto dicitur aliquid quiditati-

uum indicatiue. vt omne qđ quiditatiue idicat. vt diffinitio. ¶ Sexto dicit aliquid quiditatiuū ꝑdicatie. vt ꝯquid predicat in quid. ¶ Ex his posſūt accipi q̄dam cozrelaria. ¶ primū ē. ꝙ oīe quiditatiuū cōſtitutie ē quiditatiuū eſſētiatiue. ſed nō ecōuerſo. hoc patz. ¶ 2m cozrelariū ē. ꝙ oē quiditatiuū ſpecificatie: ē quiditatiuus cōſtitutie. ſed nō ecōuerſo. pz. oīa enī ſpecifica ē quditatiue ſpecifica ⁊ ēt ꝟſtitutie. gen⁹ āt ꝟſtitutie. ſz nō ſpecificatie. ¶ 3m cozrelariū ē iſtud. ꝙ quditatiuū repñtatiue nō ē quiditatiuū eſſētiatiue. nec ꝟſtitutie. nec ꝑdicatie nec idicatie. et hoc illi⁹ qđ repzeſētat. ¶ Juxta qđ pono tria dicta. ¶ ꝓ primū ē. ꝙ cōcept⁹ entis vt ē illud qđ ꝯcipit abſtractiue cū ꝑciſiōe termiationis q̄ t̄miat actū cōcipiēdi ē quditatiu⁹ eſſētiatie. pz. nā ſola eſſētia ē illud q̄ aliqđ quificat eſſētiatie. cōcept⁹ aūt ent] ſic accept⁹ eſt idē ꝙ eſſētia. ¶ 4m dictū ē. ꝙ cōcept⁹ entis ſūptus ꝑ actu cōcipiēdi. vel pro aliq̄ per actū ꝯcipiēdi formato: ñ eſt quditatiu⁹ niſi repñtatie. pz. ¶ Tertiū dictū ē iſtud. ꝙ cōcept⁹ entis accept⁹ pro obiecto ꝯcepto: eſt quditatiuus predicatie. patet. quia ē ſuperi⁹. ¶ Quita ꝓpoſitō eſt iſta. ꝙ cōcept⁹ entis ē diſtinct⁹ a cōceptu oīm entiū particulariū. probat. ipoſſibile ē eūdē cōceptū eidē intellectui ſimul eſſe certū et dubiū. ſed cū certitudie de cōceptu entis ſtat dubitatio de cōceptu cuiuſlibz ent] in particulari. vt pz ex declātis. ergo ꝛc. ¶ ꝓ. ipoſſibile eſt aliq̄ plura i vno ⁊ eodē cōceptu cōuenire ⁊ differre. ſed de⁹ et creatura. ⁊ oīa entia particularia conueniūt in cōceptu entis. qz vtrūq; eſt vere ens. ⁊ tñ differūt rationibus ꝓpriis ⁊ cōceptib⁹. ergo ꝛc. ¶ ꝓ. paſſiones inſunt ſubiecto adeq̄to ſcōz aliquā ꝓpriā rōnē. vl ſcōz aliquē ꝯceptū vnū proprium. ſz ens habet ꝓprias paſſiones. 4⁹ metha. ḡ ꝛc. ¶ Sexta ꝓpō ē iſta. ꝙ nullū equocū dicit aliquē vnū cōceptū ꝓpriū ſuis equocat]. niſi forte nominis. pbat. nā nō dicit niſi ſolā vocē cōem. ¶ Septima ꝓpō ē hec. ꝙ cōcept⁹ equoci ñ eſt ꝯcept⁹ qditatiu⁹. pbat. nā nō dicit niſi ſolā vocē cōmunē. nulla aūt vox predicat quiditatie de aliq̄ va re. ergo ꝛc. ¶ Ex q̄ ꝯcludo vnū cozrelariū. ꝙ cū cōcept⁹ ent] ſit quditatiu⁹ ⁊ diſtinctus ab alijs ꝙ ipe erit vniuoc⁹. ¶ Ꝟz ad rōnez Scoti ꝑ tertia cōcluſiōe rñdet Aureolus q iſtā rōnē ſic nitit ipedire q̄ druplr. ⁊ prio oñdit ꝙ ille modus arguēdi nō valet. Nō ſic pz. qz vn⁹ et idē cōcept⁹ nō pōt eſſe certꝰ ⁊ dubius. ſed itellect⁹ eſt certꝰ ꝙ ens dicit aliquē vnū cōceptū. ⁊ dubitat vtrū ſit analogū vel equiuocū. vel vniuocū. ergo eſt dare aliquē cōceptū qui nec ſit analog⁹. nec equiuoc⁹. nec vniuoc⁹. quod eſt falſum. ¶ ꝓ ad idē ſcōz ſic. ad dictū alicui⁹ qđ ego ſcio ipoſſibile eſſe mētiri: dicētis canis eſt i platea. vel in macello. habeo aliquē cōceptū certū ꝙ aliq̄ res deſignata per hoc nomē canis eſt i platea. ⁊ tamen dubito vtrū ſit illa res latrabilis. vel piſcis. ergo ſignificat canis vnū cōceptū cōmunē. qđ eſt falſū. ḡ forma arguēdi nō valet. ¶ ꝓ. ad formā. ſoluēdo ꝓpōit diſtinctionē ō ꝯceptu alio dicēs. ꝙ cōcept⁹ ali⁹ pōt itelligi duplr. vel alietate dionis ⁊ ſepate rōnis. vel alietate totalitat]. qz ſcz ꝯcept⁹ toti⁹ eſt ali⁹ a ꝯceptu partiū. Et ille ē duplex: qz qñq; ꝯcipit determinate vtrūq;. vel altez. qñq; ſub q̄daz ꝟfuſo ⁊ mixto. ex⁹. videns m̄tos minutos colōes nō diſcernit eos: ſz i quodā mō mixto ⁊ ꝟfuſo videt eos. tūc rñdet ad miozē. ꝙ ꝯcipiēs potētias ale eſſe ens bz quēdā ꝯceptū totalem mixtū. nō determinatū. puta bui⁹ vel illius. ſcz ſubē vel accñt]. ¶ ꝓ 4⁹ alibi ꝯcedit maiozē ⁊ miozē. ⁊ cū iferē. ḡ ꝯcept⁹ ent] nō ē ꝯcept⁹ ſubē determiate vel accñt]: ꝯcedit ꝙ ē vtrūq; ideterminate. nec ꝓpter ꝛ vt dicit ſeq̄t: ꝙ dicat aliquē ꝯceptū ꝑciſibilē ab illis vel abſtrahibilē.

Cōtra hūc rñdēt argḡ ꝑ. ꝙ ipſe ſup ꝑmū ſētētiarū dicit diſtictōne ſcōa: ꝙ iſta rō ōmſatie ꝓbat ꝙ cōcept⁹ entis ē ali⁹ ab oib⁹ cōceptib⁹ entiū particulariū. ſz ꝛ ē qđ itēdo ꝯcludere q̄ ad pñs per iſtā rōnē. ḡ prie rñſiōes vel rōnes ꝑdicte vane ſūt. demōſtratio ḡ nō eſt ſolubilis. ¶ Addit ēt ille ꝙ hec rō nō ꝓbat vnitatē rōnis: ſz tātū vnitatē ꝯcept⁹. ¶ Contra ꝛ. qz vi deꝝ icludere ꝯdictionē. ſcz ꝙ ſit vnitas ꝯcept⁹. ⁊ nō ſit vnitas rōnis. pro eodē enī accipio ꝯceptū. ⁊ rationem obiectalē. ¶ ꝓ oñdo ꝙ nulla illaꝝ reſponſionū valet. ¶ prīa enī reſpōſio q̄ eſt ꝑ iſtātiā ꝯmittit fallam figure dictionis. mutādo qđ in q̄le. nā analogia. vniuocatō ⁊ equocatio ſūt q̄dā ſcōe intētiones. et nō prime. ens aut ē dicit p̄mā intētionē. nullus aūt ꝯcept⁹ prie intētiōis eſt formalr concept⁹ ſecūde itētionis. refert ergo dicere ꝯceptus vniuocationis. analogie ⁊ equocatōnis. et ꝯceptū analogū. vniuocū. et equocū. cū ergo dicit conceptū analogie ⁊ vniuocationis eſt accipere cōceptuz quid. cū vero dicit cōcept⁹ equoc⁹ vel analogus: ē accipere cōceptū qualē quid. quia denoiatiue ſumit. patz ergo ꝙ ꝺ dicit iſta reſpōſio. ¶ Rñdeo ad illā iſtātiā. ꝙ ꝯcept⁹ entis nō ē cōcept⁹ analogi vl vniuoci vel equoci formalr. licet poſſet eſſe vniuoc⁹ analog⁹ vel equoc⁹ denoiatie. ñ ḡ ſeq̄t vt dicit. ꝙ ſit dare aliquē ꝯceptū qui ſit analog⁹. equoc⁹. vel vniuoc⁹. ſz bñ ſeq̄t ꝙ ꝯcept⁹ entis nō eſt ꝯcept⁹ analogic⁹ formalr. ⁊ cū dr. cōcept⁹ ent] nō ē ꝯcept⁹ analogici. ḡ nō ē analog⁹. nō valz. vñ cū oīs modus ſoluēdi peccās ꝑ falſaz ſit ipoſſibilis: ſeq̄t ꝙ dicta inſtātia ⁊ ſolutio ſit ipoſſibilis. ¶ Ad 2m cū dr. ad dictū alicui⁹. ꝛc. poſito iſto caſu tali ꝙ ſit aliqs q̄ ñ poſſit mētiri. dico ꝙ ñ ē ſil'e. qz canis ñ dicit aliquē cōceptuz cōmunē: ſed ſolū vocē. ens aūt dicit piſſimū cōceptū. ⁊ i poſito caſu nō ſū certꝰ niſi de ꝯceptu noīs. ⁊ ille ē ali⁹ noialiter a ſuis ſignificat]. ¶ Ad ētiā rōnē q̄ eſt ad formā. dico ꝙ multiplicit peccat. tū. quia vbi ē alietas: ibi eſt diſtinctio. ergo ponere alietatē ſñ diſtinctione ē ponere appoſitū i abiecto. Iſta ergo diſtinctio de alietate cōceptus iplicat repugnātiā. tū. quia non videt ſcientifice dictū: ꝙ conceptus omniū entiū apprehendatur in quodā ꝯceptu mixto. ſic mixti colores i celatura. tū. qz ſaltē habem⁹ ſecūdū iſtā rationē. ꝙ concept⁹ entis eſt alius a cōceptu cuiuſlibet entis in ꝑticulari. qđ eſt prōpoſitum. ſed quali alietate: poſtea dicet. ¶ Ad quartā rationē. patet ꝙ concedit prōpoſitū. quia conceſſa maiozi et minozi rationis neceſſario ſequit concluſio. ꝯcedere ergo p̄miſſas ⁊ negare cōcluſionem eſt reſpōdere ad concluſionē. quod non eſt bonū: nec logice dictum. ¶ Preterea. iplicat p̄cōceſſi oppoſitū. prio enī cōceſſit ꝙ ꝯcept⁹ entis nō ē determiate ꝯceptus ſubē vel accidentis. et poſtea dicit ꝙ non eſt preciſibilis vel abſtrahibilis ab alijs. ¶ Confirmat ſic. quia omnis cōceptus qui ſic ſe habet ad omnes alios cōceptus ꝙ eſt ali⁹ ab eis alietate nō conuertentie eſt preciſibilis ⁊ abſtrahibilis ab eis abſtractiue et preciſiue. ſed concept⁹ entis ſic ſe bz ad cōceptū oīm entiū ſpēaliū. ſic ē cuidēs ō ſe. igit ꝯcept⁹ ent] eſt p̄ciſibilis a ꝯceptu cuiuſlibz ent] ſpecialis. qđ tñ ipe negat. pz ḡ ꝙ iſta rō mācet i ſuo vigore.

Et ideo est alter modus soluēdi thome anglici i questionib⁹ p̄ñicis: qui istā rationē nitit̄ soluere tripliciter ꝛ impedire. ℙrimo inquā impedit eam impedimento Aureoli. quod iam patuit supra. scōo vo impedit eā dicēs. q cū certū sit mihi q ratōnale ē quodā ens. dubito tñ an sit differētia specifica bois. vl ei⁹ ꝓpria passio. si ratio Scoti valet. segt̄. dicit ipse: q cōceptus entis sit abstrahibilis ꝛ vniuoc⁹ ꝓpe passioni et differētie. qō tñ vt dicit ipse: Scot⁹ negat. dicit ei q nihil est abstrahibile ab vltia differētia ꝓpter ei⁹ simplicitatē. Tertio rñdet ad formā rationis q notū fuit plūs q quātitas erat ens. vñ bñ sciebāt q sub aliquo ente significato ꝓtinebat̄. sub quo tñ ignorabāt. vnde hoc disiūctū fuit eis notū. q sit hoc ens vel illud. puta substātia vel accēs: dubitabāt tamē sub qua parte buius disiūcti cōtineret̄. et ideo dicit ipse nō sequit̄ q cōcept⁹ entis sit alius a cōceptu substantie vel accidētis. quia erāt certi de cōceptu entiū disiunctiue.

Contra istū arguit̄. ꝓio ꝓtra solutionem ad formā rationis. Videt̄ q ratio nō remoueat. ꝓio sic. itellect⁹ alicui⁹ hominis vl est cert⁹ de disiūctis duob⁹ secūdū eoꝝ ꝓprias rōes. vel scōm aliquā rationē cōem eis. nō secūdū aliquā ratōnē cōem eis. p te. qz nulla ē eis talis ꝓis. g scōm aliqs ꝓpias. tūc sic. itellect⁹ est cert⁹ de duob⁹ disiūctis scōz ꝓprias rōes eorū. g est cert⁹ de qlibet parte disiūctiōis. g p ꝓñs nō ignorat alterā ptē disiūctionis. cui⁹ oppositū dicit. g vl ista reſpōsio iplicat oppositū. vel oꝝ ꝛcedere q itellect⁹ est cert⁹ de disiūctis. nō scōz aliquā rōnē ꝓpriā. sz scōz aliquā rōez cōem. qō ē ꝓpositū. ℙ. itellect⁹ cert⁹ ō vno cōceptuū disiūctie habet aliū ꝛceptū de illo ab illis de qb⁹ est cert⁹ disiūctie. ista pz p ꝓtradictionē. sz itellect⁹ est cert⁹ sine disiūctiōe aliq̄ de cōceptib⁹ oīm entiū cū disiūctione. g isti ꝛcept⁹ nec̄io sūt alij ꝛ distincti. ℙ. itellect⁹ noster ē cert⁹. p te: de cōceptu ent. ꝛ dubitat ō cōceptu dei deſmiate. g ille cōcept⁹ est distinctus nec̄io ab isto. sz nullū equocū alteri dicit cōceptū distictū ab illo. vt pz ex precedētib⁹. g ꝛc. ℙ. Cōtra ꝛm modū ipediendi argt̄ sic. nā duplicit peccat. ꝓio. qz Scot⁹ nō dicit qn cōcept⁹ entis sit vniuoc⁹ in respū ad qōcūq ꝛpare tur. nō tñ vniuoce p̄dicāt̄. qō ꝓbāt̄. qz vnūqōq retinet suā rōnē ꝓpriā ad qōcūq cōpatū. cū g cōcept⁹ ent. habeat aliquā rōnē ꝓpriā. vt ꝓbatū ē ex p̄missis: segt̄ q i ꝛpatiōe ad vltias dīas ꝛ ad qōcūq aliud ꝛcept⁹ ent. sit vniuoc⁹. ñ tñ de ipsis vniuoce p̄dicāt̄. cū de ipsis nō p̄dicet̄ i qd. vt ifer⁹ appebit. ℙ. ꝛcc. peccat. qz i rōe Scoti addit̄ q ille ꝛcept⁹ p̄dicāt̄ i qd. de vltis aūt differentys nō p̄dicāt̄ i quid. g pz q ille modus soluēdi nulli⁹ ē exītie. g rēanet ꝓdicta rō. soluat eā g poterit. ℙ. ꝛc. ad p̄ncipale tertiaz ꝛcl̄one thōe argt̄ sic. p duas rōnes frīs Heraldi odonis. q arguit sic. i gbuscūq icludit̄ realiter ꝛ formalit̄ ꝛ essētialit̄ vnū extremū vni⁹ ꝛ eiusdez ꝓtradictōis: illis ē cois aliq̄ ratio realit̄ ꝛ formalit̄ ꝛ essētialit̄. pz. qz extremū ꝓtradictionis oz bre vnitatē nō nois solū: sz rei ꝛ nois. ꝛ tūc si extremū icludit̄ realt̄ ratio est realis. si essētialiter: essētialis. sed i deo ꝛ creatura. suba ꝛ accīte. ꝛ in gbuscūq entib⁹ spālib⁹ hoc icludit̄. ꝓbo. ℙ. ꝓio euidētia buius mīoris accipio extrema vni⁹ cōtradictiōis. ꝛ sit illud oīo nihil. qō egpollet nulli rei. qz qō nulla res ē: nihil ē. g cōtradictoriū isti⁹ oīo nihil est aliq̄ res. tūc arguo sic. deus ꝛ creatura. substātia ꝛ accīs. quodlibet istoꝝ vel est aliqua res. vel nulla res. p ꝓtradictoria. si nulla res. g nihil. si aliq̄ res. tūc vel essētialiter. vel realit̄. vel itētionalit̄. si itētionalit̄. ergo de⁹ ē res per itellectū būanū. ℙ. ꝛc⁹ argt̄ sic ad idē. q̄cūq sūt distincta nō per cōem rōnē icluſā in eis habēt aliquā rōnē sibi ꝓmunē i q̄ sūt indistincta. hoc ē euidēs. sed de⁹ et creatura. suba ꝛ accīs sūt iter se distincta. non p cōem rōnē inclusā in eis. ergo ꝛc. ꝓbo mioꝛē. qz deus et lapis sūt distincta. tūc vel lapis distinguit̄ a deo iquātū res. vel iquātū suba. vel nō. si sic. g ois res ꝛ ois suba est a deo distincta. ergo ipsemet a se. ℙ. Cōfirmat̄. qz nulla rō est distictiua alicui⁹ ab aliquo qō ñ cadit sub ꝓtradictorio illi⁹ rationis. exēplū. albedo ñ est distictia albi ab aliquo. nisi a nō albo. sed aliq̄ ratio icludit̄ i oco sub cui⁹ cōtradictorio ñ cadit creatura. puta ens vel suba. ergo ꝛc. ℙ. ℙ. Scot⁹ ad idē. si ens ñ diceret vnū ꝛceptū cōem deo ꝛ creature seq̄ret̄ q ō deo ñ posſz haberi aliqua distincta cognitio. Bn aūt ē falsū scōz ℙaulū. Inuisibilia eni dei p ea q̄ facta sūt itellecta cōspiciunt̄. ꝓbatio ꝓñe. nullū obiectū ꝓpriū pōt exīmere vel gignere nobiliorē effectū suo ꝓprio sibi simīlimo ꝛ adeq̄to. sz cognitio dei acgsita i creaturis. cū ipe sit ens primū. nō depēdēs. cā oīm ñ cāta est nobilior q̄ sit aliq̄ cognitō cuiusl cūq obi cāti. g oz q ista eliciat̄ p aliqō cōceptū i ipis.

Quarta cōclo est ista. q vniuocatō ꝛcept⁹ entis ē vere realis. sic itelligēdo: q ens vt ꝛmune deo ꝛ creature: suba ꝛ accīti bz vnitatē realē. ñ ratōnis. ℙoc ꝓbat̄ sic. illud qō p̄dicat̄ essētialit̄ ꝛ igd ō aliquo ente reali ē nec̄io reale. ens ē hō. vt pz ex ꝓcedentibus. ergo ꝛc. ℙ. illud qō ꝓsupponit̄ oi actui itellect⁹ habet suā realitatē ex itellectū. sed ens scōm proprium cōceptū pręsupponit̄ omni actui intellect⁹. cū sit eius obiectū adequatū et primū. ergo ꝛc. ℙ. Confirmat̄ ratio. quia causa vt cā est precedit suū effectum. sed obiectū per se intellect⁹ est per se causa actus intelligendi. secūdū Augusti. 9o de trinitate sic dicentē. liquido eni tenendū est. q ois res quā cognoscimus generat in nobis notitiam sui. ab vtroq eni paritur notitia. a cognoscente. et cognito. hec Augusti. cū ergo ens sit obiectū intellectus nostri. ergo ꝛc. ℙ. ꝓ ꝛcessa. quod ē subiectū ꝓpriū ꝛ primariū habitus ve realis habz ꝓpriā ꝛ veram realitatē. obiectū eni est causa habit⁹. sed ens iquātū ens ē subiectū habit⁹ metaphīci q ē ve realis. g ꝛc.

Pro euidentia huius cōclusionis pono alias propositiones. ℙ. ꝓria est ista. q ab aliquibus se totis realitate subiectiua distinctis potest abstrahi aliquis conceptus prie intentionis. hoc ꝓbat̄. nā ab indiuiduis eiusdē speciei potest abstrahi vnus cōceptus prime intentionis. sed ipsa sūt se totis distincta realitate subiectiua. quia in nullo tali tertio nec nūerali subiectiue cōueniūt. ergo ꝛc. ℙ. Secūda propō est hec. q ponere aliquē conceptū prime intentionis esse cōmunē deo et creature: non est tollere q deus ꝛ creatura se totis realiter distinguant̄. saltē realitate subiectiua. hoc patet ex precedenti propositione. ℙ. Tertia propositō est ista. q proprie vniuocatōni conceptus entis nō corespōdet aliqua res subiectiua et in effectu. ꝓbatur. nā illis que se totis realiter realitate subiectiua distinguntur: non potest esse aliqua res subiectiua cōis. sed deus et creatura realitate subiectiua distinguntur. ergo deo et creature nō pōt esse ꝓis aliqua rō subiectiua

vna. et per cõsequẽs proprie vniuocationi conceptus entis nõ correspõdet aliqua res vna i effectu. ¶ Est ãt aduertẽdũ. q cuilibet conceptui reali vniuoco corrñdet duplex realitas. vna in se. alia in suis inferioribus. pria realitas est obiectiua. secũda est subiectiua: siue in effectu. sed pria abstrahit ab existẽtia actuali ⁊ ab illis que actualẽ existẽtiã cõsequũtur. sed scõa cõcernit actualẽ existentiã ⁊ que ipsã cõsequũtur. Exẽplũ. cõceptui specifico hois correspõdet vno mõ realitas nature ratiõalis nõ determiata ad hoc suppositũ vel ad illud. Alio mõ correspõdet sibi eadẽ realitas vt determiata diuisa et participata in diuersis suppositis. prio hec realitas nõ habet esse nisi obiectiuũ et vnitatẽ propriã correspondentẽ illi realitati. 2o modo habet esse subiectiuũ i effectu. et sic nõ correspõdet sibi aliq̃ vnitas sed poti⁹ pluralitas. cũ sit in illis plurificata. vt dictũ est. ¶ Ista tamẽ plura possũt esse fũdamẽtũ remotũ predicte vnitatis. Similiꝫ conceptui entis corrñdet realitas duplicit. vno mõ. ipsa entitas nõ determiata ad hanc vel illaꝫ entitatẽ. nec ad existere vel nõ existere. nec ad hũc modũ essendi vel ad illũ. ⁊ scõm hãc realitatẽ habet ppriã vnitatẽ et eẽ obiectiuũ pcise. ⁊ scõm hãc accidit et sibi ois ẽtas significata: ⁊ ois mod⁹ essẽdi determiat⁹. alio⁹ correspõdet sibi ipsa entitas vt ẽ determiata et plificata i diuersis suppositis actu exñtib⁹. et scõm hãc nõ habet esse obiectiuũ. nec aliquã ppriã vnitatẽ: imo totalẽ diuersitatẽ. nisi qs vellet dicere q̃ habet vnitatẽ analogie ⁊ habitudinis q̃ ẽ inter ipsa in qb⁹ existit. ¶ Sed ꝓtra. deus et creatura. substãtia ⁊ accidẽs cõueniũt in rõne entis realis. vt tu dicis. ⁊ eadẽ distingũtur se tot⁊ realiter secũdũ rẽ. ergo iplicas cõtradictionẽ. ¶ Rñdeo ⁊ dico q̃ predicta se totis distigũtur scõz realitatẽ subiectiue acceptã. et cõueniũt realiter secũdũ realitatẽ obiectiue acceptã. vocãdo realitatẽ oẽm cõceptũ prie intentionis. ⁊ sic patz nõ esse ꝓtradictõnẽ in dictis. ¶ Quarta ppositio est ista. q̃ vnitas cõcept⁹ entis est sũme opposita vnitati nũerali. pbaꝫ. nã illa que habẽt oppositas ꝺdões in sũmo videnꝫ esse sũme opposita. sz vnitas cõceptus entis ⁊ vnitas nũeralis habẽt oppositas cõditiões. q̃ ⁊c. ¶ Ad euidẽtiã mioris est sciẽdũ. q̃ vnitas nũeralis est determiatissima et distinctissima et maxima. qõ patet. nã nulla vnitas est ipsa determiatior. ⁊ ideo per nullã aliaꝫ determiaꝫ. nulla eni vnitas ẽ ipsa distinctior. ⁊ ideo vnitas ipsa est principiũ nũeri. nulla vnitas ipsa inferior. et ideo defectus sub ipsa ẽ impossibilis. ¶ Sed p oppositũ. vnitas ppria cõcept⁹ entis est indeterminatissima. cuꝫ sit trãscẽdẽs et tante indifferẽtie quãte intelligi potest. ⁊ est indistinctissima. ⁊ ideo cũ nulla numere ponit. nec cõpositionẽ. nec aggregationẽ facit. est eni mima. quia mior ipsa itelligi nõ potest in cõceptib⁹ realibus procedẽdo. licꝫ eni vnitas generis sit minima: non tamen simpliciter.

Contra quartã cõclusionẽ arguit. q̃ cõcept⁹ entis nõ sit realis. quia qõ diuidit per aliqua duo nõ ẽ alterũ determiate. sed ens diuidit per ens reale ⁊ ens rationis. 6⁹ methaphice. ergo ⁊c. ¶ Respõdeo negãdo assũptũ. sc̃z q̃ ens vt ẽ vniuocũ nõ diuidit per ens reale ⁊ ens rõnis. vt patebit i sequẽti cõclusiõe. ¶ Quita cõclusio ẽ ista. q̃ ens vt ẽ vniuocũ nõ est cõmũe enti reali et rationis. ¶ Pro cui⁹ euidẽtia pono duo preambula. Primũ est. qd itelligatur p ens rationis? dico q̃ p ens rationis itelligo oẽ illud ⁊ solũ illud qõ habet esse p actũ potẽtie collatiue vel ꝓparatiue. ita q̃ sua entitas nõ habet esse circũscripto actu itellect⁹. sed ab ipso in esse ⁊ in fieri depẽdet. ¶ 2m̃ preãbulũ est. q̃ per ens reale intelligo illud qõ habet esse circũscripto oi actu itellectus cõparatiuo ⁊ cuiuscũq̃ potẽtie collatiue. sz hoc premisso pbo cõclusionẽ sic. illud qõ predicaꝫ quidditatiue et essẽtialiter de aliquo ve enti reali qõ habet esse circũscripto oi actu intellect⁹. est nẽcio quid reale hũs esse circũscripto oi actu itellect⁹. pater. exquo essẽtialiter de illo predicaꝫ. sed nullũ tale potest essẽtialiꝫ predicari nec aliquo mõ de ente rationis. q̃ ⁊c. sed oẽ vniuocũ predicaꝫ essentialiter de suis vniuocatis. ¶ ꝑ. illõ tale cõe vniuocũ enti reali ⁊ enti rationis. vel ꝑsupponitur ab aliquo actu itellect⁹. vel nõ ꝑsupponiꝫ. ⁊ etiam vel causaꝫ per actũ itellect⁹. vel nõ causatur p huiusmodi actũ. si ꝑsupponiꝫ et nõ causatur. ergo vere habet esse reale. reale autẽ non potest ꝑdicari de ente rationis. si nõ ꝑsupponiꝫ per actũ itellect⁹: sed causatur. q̃ tale nõ põt predicari de ente reali essẽtialiꝫ. q̃ nõ est quid vniuocũ. ¶ Est ergo sic imaginãdũ ⁊ est imaginatio Scoti super primuꝫ sẽtẽtiarꝫ. q̃ enti reali et enti rationis nõ potest esse aliquid cõe vniuocuꝫ. ita q̃ ens quod dicit per ens reale ⁊ ens ratiõis: nõ dicit aliquã rationẽ cõmunẽ: sed solã vocẽ. et illud ens sic cõe nõ ẽ subiectũ in methaphica. cũ methaphic⁹ sit solũ artifex realis. ⁊ per oñs quelibet pars sui subiecti debet eẽ realis sic̃ est suũ subiectũ. ¶ Dico tamẽ pro euidẽtia hui⁹ aliquas ppões. Pria. q̃ omnib⁹ entibus rationis est aliqõ cõmũe vniuocũ. puta ens ratõnis. pbaꝫ. quoniã a participãtib⁹ formaliter aliquã rationẽ cõmunẽ ẽ abstrahibilis aliqua cõcept⁹ vniuoc⁹. entia aũt rõnis participãt aliquã vnam rationẽ. qz esse rationis. q̃ ⁊c. ¶ Secũda propositio est ista. q̃ oibus entibus realibus ẽ aliquis cõmunis cõceptus realis vniuoc⁹. hoc patz ex tertia cõclusione hui⁹ articuli. ¶ Tertia ppositio est ista. q̃ nullus cõceptus realis potest esse vniuoc⁹ entibus rationis. probaꝫ. quia vniuocũ vniuocans predicatur quidditatiue de suis vniuocatis. ens autẽ reale non predicatur qditatiue de entib⁹ rationis. vt patet. ergo ⁊c. ¶ Quarta propositio est ista. q̃ nullus cõceptus entis rationis potest esse vniuocus entibus realibus. probatur. nam predicari conceptũ rationis de ente reali est implicare appositũ in obiecto. ergo cõceptus rationis entibus realibus vniuocus esse non potest. ¶ Sed cõtra istam conclusionez arguit Aureolus. primo contra Scotum. dicens. q̃ scotus videtur contradicere principys suis. Ratio sua est ista. omnis itellectus certus de vno conceptu et dubius de diuersis habet cõceptũ aliũ de illo ꝺ quo est certus ab illis de quibus est dubius: et vniuocũ illis. illud dicit ipse videtur esse principiũ Scoti. sed potest aliquis esse certus de aliquo q̃ sit ens: et dubitare vtrũ reale vel rationis. ergo ens vt diuiditur per ens reale et ens rationis dicit aliquem cõceptum cõmunẽ vniuocũ illis. ¶ Preterea ad idẽ arguit vnus doctor sic. omis potentia feribilis super aliqua plura obiecta: habet aliqõ vnũ cõe ⁊ proprium obiectum sub quo omnia illa continentur. sed intellectus potest ferri super ens reale et ens rationis. ergo oportet q̃ hoc sit in virtute alicuius primi obiecti. sed obiectum primũ intellectus nõ est sola vox. vt etiam dicit

Scot⁹.nã potẽtia realis habz obiectũ reale ꝓmũ. ḡ ꝛc. ℣.magis distant deus ⁊ creatura q̃ ens reale ⁊ ens rõnis.tũ qz de⁹ et creatura distãt in infinitũ. nõ sic aũt ens reale et ens rõnis.tũ qz ens rõnis ꝑdicaꝫ de creatura et in ipsa fũdatur.sed per re deus ⁊ creatura cõueniũt in aliq̃ vno cõceptu.ergo multo magis ens reale ⁊ ens rationis. ¶ Rñdeo ⁊ dico. q̃ ad hoc q̃ aliqs cõceptus sit aliqbus plurib⁹ vniuoc⁹ nõ regritur solũ q̃ sit alius alietate vocis.sed ẽt q̃ sit alius alietate ꝓpẽ ratõnis cui inititur.tũc ad fozmã dico.q̃ quãdo aliqs est cert⁹ de aliquo q̃ sit ens;dubitãs vtrũ reale.vel rationis est cert⁹ de ꝛceptu solius nois. ¶ Hz dices.idẽ dicã ad rõnẽ tuã p quã ꝓbas vniuocationẽ dei ⁊ creature. Rñdeo rõnẽ fac si potes.hoc autẽ facere nõ poteris. si bene aduertas ad ꝓpõnes que illã rationẽ solidãt ⁊ mu niũt.vt cõtra omnẽ sagittã possit defendi. ¶ Ad scõaz premitto illud quod dicit Scot⁹ in suis theozomatib⁹. q̃ intelligibile itellectõnẽ natura precedere necesse ẽ. ⁊ idẽ põt haberi ex dictis Augusti.⁊ in q̃stionib⁹ de es se intelligibili diffusius declãtur. ¶ 2ᵐ dictũ est.q̃ obiectũ itellect⁹ nõ depẽdet ab itellectu. ſz obiectũ itelle ctus habet rationẽ p̃ suppositi respectu itellect⁹. vt pa tet supra.ḡ obiectũ itellectus nõ depẽdet ab itellectu. ¶ Tertiũ dictũ est. q̃ oñe per se contẽtũ sub obiecto fozmali itellect⁹:est per se obiectũ intellect⁹.ḡ oñe qõ est per se cõtentũ sub obiecto fozmali itellect⁹ est depẽ dẽs ab itellectu. ¶ Quartũ dictũ est.q̃ nullũ ens ratio nis ẽp se cõtẽtũ sub obo fozmali itellect⁹. ꝓbaꝫ. nã illõ cui repugnat qõ ꝛpetit oĩ per se cõtẽto sub fozmali ob iecto itellect⁹:nõ est per se cõtẽtũ sub fozmali obiecto itellect⁹.sed enti rationis repugnat indepẽdẽtia itelle ctus.ab itellectu vel ab egpollenti. qõ dico. ꝓpter ali quas potẽtias collatiuas.ḡ ens ratõnis nõ est per se cõ tentũ sub fozmali obiecto itellect⁹. ¶ Quitũ dictũ ẽ. q̃ enti rationis non ꝛpetit itelligibilitas per se. ℣probaꝫ. nã qõ ñ cõtineꝫ p se sub fozmali obiecto itellect⁹ nõ est idẽ idẽtice suo cõtẽto nec ẽ virtualiter icluſũ in ipso ñ habet per se itelligibilitatẽ.hoc patet ex declarat] supe rius.sed ens rationis non ꝛtineꝫ per se sub fozmali ob iecto itellect⁹.patz ex precedẽti.nec est idẽ identice ali cui suo contẽto.ens enĩ rationis enti reali idẽtificari ñ potest.nec ẽ virtualiter i ipso incluſũ.ſic passio in subie cto.qz ens rationis nõ potest esse passio entis realis.er go ens rationis non habet per se itelligibilitatẽ. ¶ 6ᵐ dictũ est. q̃ enti ratiõis cõpetit itelligibilitas p accñs. ꝓbatur.naz oñe qõ potest itelligi per se ẽ intelligibile per se.pz ex pcedẽti.ergo qõ non est itelligibile p se est itelligibile p accidẽs. ¶ Septimũ dictũ est.q̃ intelligi bilitas entis rationis ẽ intelligibilitas equoce.hoc pz ex predictis. nihil enĩ ꝛpetit ei vniuoce cuz ente reali. ¶ Ex predictis ígiꝫ patz.q̃ ens rationis non habet ra tionẽ proprie intelligibilẽ.nec actui intellect⁹ presup ponitur nccio. ¶ Ad fozmã rationis potest dici q̃ itel lectus non ferꝫ vnifozmiter obiectiue in ens reale:et ens rationis.qz in ens reale ferꝫ siẽ in per se obiectũ. in ens autẽ rationis siẽ in illud qõ obycitꝫ sibi per acci dens.ideo nego consequẽtiam. Ad ꝓbationẽ antece cedentis patet ex prebabitis. Ad ꝓbationẽ oñe. cõce do q̃ vni⁹ potẽtie est vnũ obiectũ proprĩũ ⁊ adequatũ sub cuius ratione attingitur qcquid per se ab ea attin gitur.vel saltẽ est idẽ idẽtice actui participãti fozmalr rationẽ eius. nũc autẽ ens rationis non est per se attin gibile ab itellectu.vt patet ex dictis superi⁹. ¶ Ad ter tiam nego maiorẽ. nã plus distãt extrema alicui⁹ distã tie q̃ cõtẽta sub altero extremoꝝ. sed ens reale et ens rationis sũt extrema cuiusdã distãtie.sed deus ⁊ crea tura continẽtur sub ente reali.ergo ens reale ⁊ ens ra tionis magis distãt q̃ deus et creatura. Ad probatio nẽ potest dici.q̃ inter deũ et creaturã est distãtia per infinitatẽ intensiuã ipsius dei.sed talis distãtia nõ tol lit omnẽ rationẽ cõuenientie.sed distantia que ẽ inter ens reale et ens rationis tollit omnẽ rationẽ cõueniẽ tie.vt patet ex declaratis i corpore questiõis. ¶ Ad ali am probationẽ dico.q̃ illa predicatio nec fũdatio non arguit maiorẽ identitatẽ.certuz enĩ est q̃ duo indidua eiusdẽ speciei min⁹ distingũtur q̃ accidens ⁊ subiectũ. et tamẽ accidẽs fundaꝫ in subiecto ⁊ predicatur õ sub iecto.vnũ autẽ indiuiduũ eiusdẽ speciei nõ potest sic ĩ aliquo fundari.nec de aliquo predicari.

Serta cõclusio est.q̃ licet concept⁹ entis sit in se vniuocus ⁊ ad quecũq̃ comparatus dicet vnã rationẽ aliquã.non tamen est de omnib⁹ vniuoce predicabilis.nec quiditatiue.quod ꝓbatur ꝓio sic. il lud quod cadit in diffinitione aliquoꝝ vt additũ: non predicatur qditatiue de illis.nec per se.sed ens cadit i diffinitione aliquoꝝ vt additũ.ergo ꝛc. maioz patz. et probaꝫ mioz.quia septimo methaphĩce dicit.q̃ ĩ diffi nitione passionis ponitur subiectũ vt additũ. ens autẽ habet passiones multas.vt veꝝ.bonũ.vnũ. ex quarto methaphĩce. ¶ ℣.oñe quod predicatur quiditatie de aliquo subiecto est idẽ illi per se primo modo cũ passio nibus suis.ergo ꝛc.maioz patet.quia solũ illa et oia illa de primo mõ pertinẽt ad quiditatẽ. minoz patet. quia subiectũ non est idẽ passioni in primo mõ. nã magis es set idẽ subiectũ passioni q̃ passio subiecto. ¶ Cõfirma tur mioz.quia predicationes per se nõ cõuertunt.ꝓio posterioꝝ.sed passiões entis predicanꝫ per se de ente. ergo nõ ecõuerso. ¶ ℣reterea probatur eadẽ cõclusio quãtũ ad vltimas differẽtias. videlicet q̃ de ipsis nõ predicaꝫ ens quiditatiue.⁊ hoc sic.concept⁹ primo di uersi sũt nihil cõmune penit⁹ includẽtes.sed cõceptus vltimaꝝ differentiaꝝ sunt huiusmodi. ergo ꝛc. maior patet quinto methaphĩce. vbi ponitur differẽtia inẽ dif ferentia et diuersa.nã differentia.vt dicitur ibi: sũt ali cui idem entia.ita q̃ in aliquo sui cõueniũt:⁊ in aliquo differunt. diuersa autez in nullo sui cõueniũt. ꝓbatur minoz.nã accipio duas differentias vltimas.scilz.a.et b.tũc.a.et.b. vel sũt differentia.vel diuersa.si diuersa: habeo propositũ. si differẽtia. ergo in aliquo cõueniũt et in aliquo differũt.ex premissis.tũc accipio illa per q̃ differũt.vel sũt differentia.vt diuersa.si diuersa: eadẽ ratione standũ erat in primo. vel saltẽ habetur q̃ ens nõ predicatur de istis quiditatiue.si differentia. vt pri us arguã.et sic erit ibi processus in infinitum. ¶ ℣rete rea.conceptus eius quod est ratio differendi precise: est simpliciter non includens conceptum alium com muniozẽ. sed fozmalis ratio differentie est huiusmodi ergo ꝛc.maior patet.qz si includit cõceptũ aliũ ꝓiozem puta.entis.oportet q̃ ĩ illo cõueniat cũ aliquo et p oñs nõ est precise ratio differẽdi.mioz pz.tũ ex nomie ⁊ ra tione.tũ per porphyriũ dicẽtẽ.q̃ ois differentia specifica facit aliud. ¶ ℣.si dr̃ia icluderet conceptuz entis:

tūc in ol diffinitiōe essz nugatio. ꝯns ē falsū ergo z aīs. ꝓbatio ꝯne. tū qz nugatō est qñ idē bis repetit. sz si diferētia ipsū ens icluderet ens repeterēt bis. s. semel in aiali: et semel in rationali. ¶ Iste tres ratōnes solēnes sūt Scoti: per quas dicta ꝯclo ꝓbat. inter quas ꝑmaz reputo isolubilē. nec vnq̄ aliquis fuit ausus tētare solnere. licet vn⁹ doctor tētet vltimā illā soluere. qđ tangetur inferi⁹ in illa questione de genere z dīa. ¶ Cōtra istā cōclusionē quātū ad passiones ent] arguit Aureolus sic. ois entitas i se idiuisa z ab alys diuisa: vt ab alis diuisa in se ē vna pret aliā. si ergo entitas est formaliter distincta ab vnitate: erit ab illa formalr distincta vl diuisa z ise idiuisa. z p ꝯns in se vna preter illā qđ est ꝑtra dictio. essz eni vnitas preter vnitatē. ¶ ꝑ. quecūq̄ sūt distincta sūt plura. sed vbi ē pluralitas ibi est dare vnitates admin⁹ duas. ergo si vnitas ē distincta ab ente vltra vnitatē ē alia vnitas. z tunc de illa vnitate queraz vt pri⁹. vel ē distincta ab ente. vel nō. si sic: ergo ipsa sūt plura. sed vbi est pluralitas ibi sūt due vnitates adminus. ergo ꝛc. ¶ Respōdeo ad ꝓdicta. ꝓ cui⁹ euidentia est notādū. qđ ista sūt adiuicē ordinata. est iquā prima indio que ē via ad vnitatē: et nō est ipsa vnitas. z⁹ ē vnitas ad quā terminat indio. Tertio ē idētitas q̄ ē relatio fundata super vnitatē. Scōz hoc ergo dico. qđ nō segtur qđ si est idiuisum qđ sit vnū. nā indiuisio non est vnitas. sed segtur vnitatē: z est via ad vnitatē. vide alibi prolixi⁹. puta in iterrogationib⁹. interrogatione secta. ¶ Ad z^m cōcedo qđ q̄cūq̄ sunt distincta sūt plūa. sed nō segtur qđ vbi est pluralitas qđ ibi sint formaliť due vnitates. sed bñ segtur qđ sūt ibi duo vna. vnū quidditatiue. et aliud denoiatiue. ita qđ per eandez vnitatē per quā vnitas ē vna qditatie: p eādē ens ē vnū ꝺnoiatie.

Quantum Ad vltimū articulū bui⁹ questiōis pono alīqs ꝓpones. ¶ ꝓria ē. qđ cōceptus entis ē ꝺissimus z sūme prim⁹. Hoc probat. qz ꝺcept⁹ ille quē nullū positiuū pōt subterfugere. imo oēs sūt infra ei⁹ ambitū: est ꝺmunissim⁹ et sūme prim⁹. sed cōcept⁹ entis ē huiusmodi. ergo ꝛc. ¶ ꝑ. ille cōceptus cui primo solū opponit ꝓria negatio est sūme prim⁹ et cōissim⁹. sed cōcept⁹ entis est huiusmodi. ergo ꝛc. mioꝛ pz. qz nō esse est ꝓria negatio que ꝓprio opponit ipsi enti esse. ¶ Cōfirmat ꝓpō. quia primū principiū habet cōceptū cōmunissimū pro subiecto z p primū. ista patet. nā primitas ꝓpositōnis ē ex primitate termioꝝ. subiectū ꝑmi principy est ens. q̄rto methaphice. g ꝛc. ex quo cōcluditur qđ nulla ratio ē cōmunioꝛ ente. ¶ Sed contra. quecūq̄ sūt idē cōueniūt in aliquo vno cōi. sed ocptus entis est idē cū omnibus cōceptib⁹. ergo oportet qđ sit aliqs cōcept⁹ vn⁹ cōmunis in quo ꝺueniant. ¶ Cō firmat ratio qz si concept⁹ entis ē cōmunis. vel cōuenit in aliquo cū alys entibus. vel in nullo. si primū: habeo ꝓpositū. oportebit inquā qđ illud sit ꝺmuni⁹. cum seper illud in quo aliqua cōueniūt sit cōmuni⁹ extrēis ꝺueniētib⁹. si in nullo. ergo nō sunt idez. ¶ ꝑ. illud qđ dicitur de ente z de nō ente est cōius ente. sz plura sūt huiusmodi. ergo ꝛc. mioꝛ probat plura exēpla adducēdo. primo. quia significari per nomē cōuenit enti et nō enti. inquantū nomē est. z⁹ quia nō homo qđ est nomē infinitū est ꝺmūe enti et nō enti. bene inquaz dicit. qđ nihil est nō homo. cum affirmatio hominis vere negatur ab ipso. vñ cū nihil non sit homo: segtur qđ sit ñ homo. Tertio quia possibile potest dici de ente z de non ente. dicim⁹ eni de antixpo qui non ē: qđ possibilis est. Quarto. quia ꝑdicari cōuenit enti et nō enti. dicimus eni nihil ē nihil. Quinto. quia formalitas cōuenit enti et nō enti. ꝓbatio. qz nihil z ens distinguūtur formaliť. vel sūt nō idē formalr. qz forte diceres qđ nihil nō ē distinctū. cū idē z distincta sint passiones entis distincte. ꝓprio metha. z de quocūq̄ dicit passio de eodē dicit et subiectū. per qđ posses ꝓbare qđ nihil esset ens. qđ ē cōtradictio: z ideo p cauillatione nō euades. qz dicā qđ ñ sūt idē formaliter. sed quecūq̄ non sūt idē formaliter habēt formalitates per quas nō sūt idez. ¶ Rñdeo. p cui⁹ euidentia est sciēdū. qđ cōitas in cōceptib⁹ multipliciter pōt accipi. ꝓprio in ordine cōceptuū predicamētaliū. z⁹ in ordine cōceptuū realiū z quiditatiuoꝝ. tertio. in ordine cōceptuū denoiatiuoꝝ realiū. quarto. i ordie cōceptuū q̄litercūq̄ entiū. ¶ In ꝓprio ordine cōcept⁹ ꝑdicamētales sūt cōmunissimi. ita qđ nō habēt supra se aliq̄ cōmunē cōceptū in ordine decē predicamentoꝝ. nullum enim habent predicamentum cōmune. ¶ In se cūdo ordine cōcept⁹ entis cōis deo z creature qditatie est ꝺissim⁹. ita qđ nullus ꝺcept⁹ qditatiuus ē cōioꝛ deo z creature cū ipse ꝺcept⁹ entis. ¶ In tertio ordine ꝺcept⁹ trāscēdētes cōuertibiles cū ente sūt cōissimi. ¶ In q̄rto ordine ens vt est cōmūe enti reali z enti rationis z cui cūq̄ per aīam fabricato ē ꝺissimū. z sub isto ente credo posse cōcipi oīa entia ꝓpriatia z sic ista talia. ita qđ penitus nulla ratio cōceptibilis pōt ipsū subterfugere.

Ad rationes respōdeo. ¶ ꝓ euidētia ꝑmo pono duo dicta. ¶ ꝓprimū est. qđ ꝓprie loquēdo superi⁹ et inferi⁹ nō cōueniūt in aliq̄. ꝑz. quia tūc esset ꝓcessus in infinitū. nā tūc q̄rā de illo alio. oportz eni qđ illud sit quid superi⁹ ad ista. z sic procedā sicut prius. ¶ z^m dictū est istud. qđ superi⁹ est illud i q̄ inferius cōuenit cū aliquo. et est idē idētitate nō adeq̄ta ¶ ꝑ per hoc ad formā dico. qđ cōcept⁹ entis nō cōuenit in aliquo tertio cū cōceptu bui⁹ entis. sed est illud i quo aliq̄ entia ꝺueniūt. vnde licet i nullo tertio cōueniant: est tamē illud in quo oīa cōueniūt. z sic seipso cōuenit. ¶ Ad ꝺfirmationē rñdeo z dico. qđ ꝺcept⁹ entis i nullo tertio cōuenit. sed ipsū seipso est ratio bui⁹ cōueniētie. et ideo nō segtur qđ nō sit idē. ¶ Ad z^m. ꝓ cui⁹ euidentia est sciendū. qđ ens in q̄rto ordine vt visū est: dr de oī cōceptibili. et etiaz de extremo cōtradictoꝛio entis qđ est subiectū ꝑmi principy. et ideo ratio ista probat bene qđ sit aliquid cōmuni⁹ ente qđ est in z⁹ ordine. nō autē primo. quod ē in quarto ordine. significatū g per nomē z possibilitas z nomē infinitū. z huiusmodi. talia sūt cōtēta sub ente in q̄rto ordine. et illud nō dicit nisi solā vocē cōmunē eis. ¶ Secūda ꝓpō est ista. qđ ens vt de eo logmur habet cōtradictōnē vere. ¶ Circa qđ sciendū est. qđ opinio quoꝛūdā quaz sepe audiui volētiū omnē textū aristo. destruere chymerizantiū et fingētium ens ñ habere ꝺdictōnē ē falsa. Et motiuū eoꝝ stat in ꝺ qđ illud cōtradictoꝛiū esset itelligibile. sed oīne itelligibile est ens. et tunc esset ens. qz nulla potētia apprehēdit aliquod obiectū nisi sub ratione ꝑmi obiecti. ens autē est ꝑmū obiectū intellectus. scōz Auicēnā. si ergo ens hēret ꝺdictōnē segt qđ illa esset ens. sz iter ens z ens nō est ꝺtradictio. ¶ Cōfirmat. qz cōtradictiōis extremū negatiuū ē factū ab aīa. negatio ꝺo ab anima ē.

sed factū ab anima est aliquo mō ens. inter ens autē ⁊ ens nō est cōtradictio. ḡ ⁊c. ¶ Cōtra illū modū dicendi quē reputo falsū arguit̄ ꝓio auctoritate Arist. 4°. methaphice. q oēm ꝛtradictionē accipit penes esse ⁊ non esse. hoc nō esset: nisi ens haberet ꝛtradictionē. ¶ ꝓterea. aristo. vult ibidē arguere cōtra illos q negabant illud ꝓncipiū. ℑmpossibile ē idē simul esse ⁊ nō eē. et arguit sic ꝛtra eos. illud ꝓncipiū est firmissimū cui⁹ opositū nō potest cōsentiri. ſz opposito ꝓmi ꝓncipy nō potest assētiri. ergo ⁊c. maiorē eni ꝓbat aristo sic. nam ꝛtradictoria esset i eodē. nā opiniones cōtradictorioꝝ sunt cōtrarie. vt ipse dicit. quid ergo valet ista ratio: ni si esse ⁊ nō esse fundēt cōtradictionē: certe nihil. ¶ ℙ. in fine quarti methaphice. aristo. ꝓbat q inter ꝛtradictoria nō est dare mediū. ¶ Cū ꝓio. quia inter veꝝ ⁊ falsū nō est dare mediū. oīs eni oratō est ṽa vel falsa. sed verū est esse qđ est. ⁊ falsuz nō esse quod nō est. sed esse et nō esse sūt cōtradictoria. vt dicit. ḡ ⁊c. ¶ Cū ēt. q i ḡta ratione dicit. q tūc seḡref q esset dare aliquā factionē que nō esset ḡnatio vel cozruptio. oīs eni ḡnatio icipit a nō esse. cozruptio ṽo ab esse. quare ꝛcludit q iter esse ⁊ nō esse nō est dare mediū. pz ḡ plane q arist. vult ens habere cōtradictoziū. ¶ ℙ pōt argui sic. cuicūq ē opposita aliq̄ ṽna negatio illud habet cōtradictoziuz. ſz ens ē bō. ḡ ⁊c. maioz patet. q affirmatio ⁊ negaᵒ eiusdē de eodē cū alys cōdōnib⁹ regſit ad hoc q̄ sūt i libro elēchoꝝ faciūt ꝛtradictionē. ergo ⁊c. mioz ꝓbat̄. q⁹ potest affirmari. ḡ ⁊ negari. pz ꝛña. per Aristo. i 2°. piarme. ¶ ℙ. i oi oppōne ē dare vnā primā oppōnē in quā oēs alie reducūt̄. ḡ i oppōne ꝛtradictoria ē dare vnā ꝑmā cōtradictionez. ſz illa nō est alicui⁹ entis ſpecialis. q⁹ q̄ rōne de vno eadē rōne de alio. ḡ oportz q illa sit ipsi⁹ entis vl⁹ sūpti cōe ad oīe ens reale. ḡ ⁊c. ¶ ꝓio cuius euidētia ⁊ eoꝝ soluēdio rōnib⁹ est sciēdū q ens pōt sumi dupliciter. vno⁹ vt cōmūe ad oīa entia realia. Alio⁹ vt cōmūe ad oīa entia siue realia siue rōnis i aīa vl⁹ exaīam. ꝓio mō vt dictū est dicit cōceptū vniuocū et est subiectū ꝑmi ꝓncipy. 4°. metha. Alio⁹ dicit solū nomen vt fuit ꝓbatū. p q̄ potest adduci vna ratio ℨrācisci ō mairōis. q ab extrēis cōtradictiōis formalit̄ sūptis nō potest abstrahi aliqs cōcept⁹ cōis vniuoc⁹. aliās iter ipsa sūpta formalit̄ esset dare mediū. ſz alteꝝ ꝛtradictoriorꝝ est ens rationis. q⁹ nihil ē ens rōnis. itellect⁹ eni fingit alteꝝ extremū cōtradictionis. ḡ ⁊c. secūdū ꝫ dico. q enti ꝑmo⁰ sūpto ē ꝛtradictoziū. ⁊ hoc ꝓbāt rōnes ꝑdicte. enti eni 2°mō sūpto nihil ē cōtradictoziū. nā i eq uocis nō ē cōtradictō. q⁹ ꝛtradictio nō ē nois solū: ſz rei ⁊ nois. ꝑ elēchoꝝ. ⁊ ita ꝛcludūt eoꝝ rōes ⁊ opinio. ¶ 3ª ꝓpō est ista. q accñs ē simplr̄ et p se p illud qđ ē ex sua rōne ꝓpa. ſz scḋario ⁊ exñti sit ens ex q̄daz analogia ad substantiam. ꝓbatur. q⁹ posterius sub rōne posterioris nō ē cā ꝓioris vt ꝓi⁹ est. ſz analogia accñtl ad substātiā ē posterior ipso accñte. qm̄ habitudo ē posterioz fūdamēto. ergo analogia accidētis ad subaz nō ē cā p̄cisa entitatl accñtl. ⁊ per ꝛña accñs nō ē p̄cise ex analogia ad substātiā. ¶ ℙ. absolutū ē ꝓi⁹ respectio. ſz quātitas ē qd absolutū. habitudo autē quātitatl ad subaz ē qd respectiuū. ḡ quātitas ꝓrius ē ens q̄ itelligat̄ in analogia ad substātiā. ¶ ℙ. nihil est tale actu p solā aptitudinē. sed illa aptitudo nō est nisi quedaz habitudo. ergo ⁊c. ¶ Quarta ꝓpositio est. q vniuocatō ⁊ analogia pñt se cōpati in eodē cōceptu simul. hec ꝓbatur. omnis ratio non tollens alteri⁹ rationē est illi alteri ꝓpossibilis. sed ratio analogie nō tollit rationē vniuocatiōis. ergo ⁊c. mioz patet. nā vniuoca sūt quoꝝ nomē est ꝛmune ⁊ ratio substātie est eadē. sed aliqua possunt participare eādē rationē. licet per ꝓi⁹ et posteri⁹. ergo ⁊c. ¶ Cōfirmat̄ ꝓpositio. concept⁹ alicui⁹ generis est analogicus. sed iste est vere vniuoc⁹. ergo ⁊c. añs patet de nūero. q ꝓius dicit̄ de dualitate que ꝓio est numer⁹: q̄ de multis alys. ¶ Quīta ꝓpō est. q cōcept⁹ entis est abstrahibilis a cōceptib⁹ alioꝝ entiū. probatur. quia cōceptus aliquibus plurib⁹ ꝛmunis est ab ipsis abstrahibilis. ſz cōceptus entis est huiusmodi. ḡ ⁊c. ¶ Ubi est sciēdum q abstractio est duplex. ſz ꝓcisiua. ⁊ diuisiua. ꝓcisiuā voco illā secūdū quā aligd includens plures rōnes potest ꝓcise cōcipi secūdū vnā illaꝝ. vel vna ipsarum potest ꝓcise ꝛcipi secūdū seipsā. vt ꝛcipiēdo animalitatē ꝓcise. Sed abstractio diſiua ē qua aligd separatur ab aliquo itellectu diuidēte. ¶ De ꝓia abstractōne pono aliq̄ dicta. ¶ ꝓimū est. q mlta sūt ḋisepabilia scḋz se. que tamē sūt ſeparabilia ⁊ abstrabilia per itellectū. patz de mathēaticis. ¶ zm dictū est. q i huiusmodi abstractione nihil affirmat̄ vel negat̄. exercet̄ eni solū per simplicē operationē itellectus. et ideo i huiusmodi abstractione falsitas nō cōsistit. vñ z°. plḋico ꝛ dicitur. q abstrahentiū non est mendaciū. ¶ De secūda abstractione pono aliqua dicta. ¶ ꝓimū dictū est. q omne quod potest vere negari ꝺ aliquo potest vere abstrahi ab eo abstractione diuisiua. ¶ zm dictū est illud. q oē quod vere nō potest negari ab aliquo: ñ pōt vere abstrahi ab eo. isto mō. ¶ Tertiū dictū est. q i ista abstractiōe cōsistit veritas vel falsitas. ¶ Quartuz dictū est. q ex ista abstractiōe ꝓcisiua inferre diſiuā est ꝛuertere abstractionē veracē in mēdacē. ¶ Sexta ꝓpō est. q ꝛcept⁹ entis est indifferēs cōceptib⁹ alioꝝ entiū. ꝓbat̄. oīe ꝛmūe est indr̄ns illis qb⁹ est ꝛmūe. sed cōcept⁹ entis ē cōis cōceptib⁹ alioꝝ entiū: ḡ ⁊c. ¶ ꝓio euidentia huius ꝓpositionis est notādū. q indifferentia est multiplex. quedā idētitatl. alia cōmunitatl. alia receptiōis. alia actionis. alia diſiūctionis. ꝓimā hñt illa q̄ sūt eadē: eo mō quo sūt eadē. sūt i quā indr̄a. i. nō dr̄a. Secūdā hñt supioza respcū inferioꝝ. Tertiā habet materia respectu formaꝝ. Quartā habet agēs qđ est indifferēs ad hanc actionē vel ad illā. Quintā hñt ꝓpositiōes ꝓtbetice diſiūctiue. ¶ Septia ꝓpō ē. q cōcept⁹ entis habet quādā neutralitatē respectu aliorū cōceptuū. ꝓbat̄. omnis cōcept⁹ indeterminatus respectu aliquoꝝ et nullū eoꝝ includēs habet neutralitatē respectu ipsoꝝ. sed concept⁹ entis est huiusmodi. ergo ⁊c. ¶ ꝓio euidētia hui⁹ propositionis ē notāduz. q duplex est neutralitas. quedā inclusionis ⁊ indeterminationis. et quedā inclusionis et non indeterminationis. ꝓimaz neutralitatem habēt superioza respectu inferioꝝ suoꝝ. nā superius nullū inferioꝝ quiditatiue icludit. ⁊ de se est indifferēs ⁊ ideterminatū ad qđlibet inferioꝝ. Scḋam neutralitatē habet subiectū respectu suarum ꝓpriaꝝ passionuz. nam passio non includitur quiditatiue in cōceptu quiditatiuo subiecti. tamē subiectum est de se determinatū ad suas ꝓpas passiones. ¶ Octaua ꝓpositio est. q conceptus entis habet quādā alietatem a conceptibus aliorum entiū.

patet.quia est distinctus. ¶Ubi sciendū.q alietas est multiplex.quedā oppositionis.z hec est inter cōcept⁹ oppositos.quales sūt conceptus differentiarū diuidētiū aliquod genus. Alia est disparationis. et hanc hūt cōceptus disparati.puta duarū specierū sub eodē genere. Alia est determinabilis z determinatiui. et hec ē in conceptibus generis et differentie. Alia est alietas inclusionis et indeterminationis. et hec est in conceptibus inferiorū et superiorum.et hec vltima alietas ꝓpatitur secū verissimā identitatē. ¶Nona propō est ista. q inter ꝺceptus quiditatiuos possibiles haberi de deo z creatura:solus cōceptus entis ē simpliciter simplex. Probatur.nā ipse non potest resolui in aliū priorem z cōmuniorem cōceptū se.et hunc voco cōceptū simpliciter simplicē. ¶Decima propō est ista.q concept⁹ cuiuslibet speciei predicamenti est vere cōpositus.ꝓbatur sic. Tū.quia est vere diffinibilis.diffinibile autem habet partes.pars autem z pars faciunt cōpositionē. Tū etiā.quia est resolubilis in aliū conceptum cōmuniorem. Ex quo patet.q opinio Jacobi de viterbio tenentis oppositū nihil valet.nec obstat illud dictum.q accidētia sunt simplicia.intelligitur nāq de simplicitate opposita ꝓpōni ex vā materia et vera forma.

His visis respondeo ad rōnes pricipales. ¶Ad auctoritatez Aristo.primo phicorū. q ens dicitur multipliciter.dico.q intelligitur de multiplicitate suppositali.parmenides enī ponebat q omia entia erant aliquod vnū suppositū. ¶Ad porphiriū.si quis omia entia vocet.zc.dico.q intelligit de equiuocatione predicamētali.que stat cum vniuocatiōe transcendenti. ¶Ad aliud.4.methaphice.dico q cū vniuocatione stat analogia. ¶Ad primā rationē dico q illa ꝺtrahentia per que ens cōtrahitur nō sunt ens formaliter.licet sint ens idētice.puta quia sunt eadē enti.z iō dicit̄ q sunt primo diuersa.nam in nullo ꝺmuni ab ipso abstrahibili cōueniunt quod includant. eorum enī conceptus sūt simpliciter simplices.nō tamē sequitur q sint nihil.sūt enī ens per identitatē.nō tamē per inclusionē. ¶Ad aliam rationē dico.q deus et creatura sūt primo diuersa z in infinitū distantia i realitate subiectiua.nō autē realitate obiectiua vel i cōceptu reali. nec tamen sequitur q de⁹ sit cōpositus. quia ibi propē nō est pars et pars. ¶Ad rationē Ocāciscī de marchia. dico.q ratio entis de se nec est necesse esse nec ꝓtingēs sed est nō necesse esse priuatiue.nō positiue.puta p rationem cōtingētem.est enī vtrūq; permissiue.sed ē neutrū positiue. ¶Ad probationez.quia tūc deus nō esset necesse esse.nego.et cū probas q nullū cōstitutum.zc. ¶Pro euidētia istius pono istā propositionē.q esse cōstitutū ex alys nō conuenit proprie deo.ex quo patz defect⁹ probatiōis.hec enī dicit iperfectionē que i deo nō reperitur. ¶Ad aliā rationē.Pro cui⁹ euidentia pono aliqua dicta. ¶Primū ē.q ꝺcept⁹ entis non est formaliter finit⁹ nec infinit⁹.cū per vtrūq; diuidatur.sed est vtrūq; permissiue.neutrū vero positiue. vnde lz contrabibile per differentiā proprią.cuiusmodi ē gen⁹:sit limitatū.nō tamen cōtrahibile per modos extrīsecos ¶Ad illud quod videbat̄ facere cōtra hoc.quia infinito nihil potest addi.enti vero bene potest addi.dico q ista est vera de infinito quātitatiue et intēsiue. tamen infinito permissiue bene potest fieri additio.nō alicui⁹ essentialiter distincti.sed alicui⁹ cōtracti. Per istud dictum patet solutio vnius partis rationis. ¶Zm dictum est istud.q proprie rationi entis nō cōpetit proprie cō possibilitas.patet.quia sibi nō repugnat infinitas intēsiua. Tū.quia ens est indifferēs ad omnē rationē tam cōpossibilē.q incōpossibilem. ¶Ad illud aūt quod videbatur esse cōtra hoc q omne cōtrahibile est potētiale.dico q verū est de contrahibili per aliqua a se realit̄ distincta.ex quo patet q cōcept⁹ entis proprie non est potentialis.nec ipse quātū est de se facit cōpositionem proprie sūptā.saltē in re.sed bene in cōceptu. que qdē cōpositio deo nō repugnat.nec obstat illud. q diuidi ē potētie.nā ista est vera de diuisione in aliq realiter distincta ab ipso. ¶Tertiū dictū est.q ratio entis est potētialis sumēdo large.z finibilis.sumēdo ista pro quadam determiabilitate. nec iste ratiōes tales repugnāt deo.nec dicūt proprie iperfectionē positiue.sed bene negatiue.et hoc est quia nō dicūt perfectionē positiue sed bene permissiue. certū iquā q positiue perfectior est musca q̄ ens.cū includat ipsū.et preter hoc āpliusꝰ licet nō permissiue.ex quo soluetur vna ratio per quaz probat̄ q aliquid iperfecti⁹ musca esset in deo.zc. Per ista dicta soluūtur dicta Ocāciscī de marchia z oēs probationes.si bene applices ad intellectū. ¶Ad pmā rationez thome.dico q licet in re nō sit aliqd simplicius deo.tn nō est incōueniēs secūdū itellectū abstractū intelligere aliquē ꝺceptū esse simpliciorē cōceptu dei.et esse priorē prioritate vnitat̄ z cuiusdā nō ꝺuertentie. ¶Ad scōaz eiusdē.si tua ratio valet: segtur q plāta et sol nō cōueniūt in aliq vniuoce.arguā enī sic̄ z tu. effectus qui nō recipit formā similē ei secūdū speciē p quā agēs agit nomē ab illa forma sūptū scōz vniuocā ꝓdicationē recipe nō pōt.illa ē tua maior.sz plāta a sole p/ducta nō recipit formā subē scōm speciē similē p quaz agēs agit.q̄ zc.dico q̄ q tua maior habet vitatē de vniuocatiōe specifica.quā nō pono iter deū z creaturam. ¶Ad tertiā eiusdē.dico q nō segī q ens sit gen⁹.nā ñ descēdit scōm eūdē modū essēdi.qō regrit̄ ad rōnē generis.vt pz ex ꝓcedētib⁹. ¶Ad rōnē carmelite.dico q p rōnē ei⁹ probarē q bō et musca nō ꝺueniūt in aīali. cū bō sit pfect⁹ aīal.z p ꝺās nō possunt parificari i rōne aīalis. ¶Ad formaz ergo rōnis dico.q ad Ꝝ q aliq vniuocētur i aliq vno ꝺceptu:sufficit q participēt formaliter eūdē cōceptū de se indifferētē ab illa.q autez participēt rōnē illi⁹ eque pfecte vel nō:Ꝝ accidit.vñ lz rō ei⁹ quātū ē de se sit vna z eq̄ pfecta i vno sic̄ i reliq. tn pfectiori mō pōt pticipari ab vno q̄ ab alio: scōz q rō ꝺctiua ē pfectior i vno q̄ i alio. Ꝝ āt se tenet ex pte illoꝝ p q̄ ꝺbit̄. ¶Et sic sufficiat ꝓ pñti q̄stione.

Queritur Utrū actualis sepatio accīt̄ a subo cū existentia eiusdē icludat ꝺdictionem ex tmis. ¶Nō sic videt̄.illud qō ē alicui⁹ formaliter ꝺstitutiuū z eiusdē ab alio formaliter distictiuū z qō ē ꝺctiuū ent̄ ad ipsū nō est ab illo sepabile:z ei⁹ sepatio icludit ꝺdictionē ex termis.sz esse i aliq subiue ē bō.ergo zc.maior includit predicatū in subiecto.maior patz per totā philosophiā. et gnto metha⁰⁰.vbi Aristo.dicit ens in ens per se.z in ens in alio.ita q esse in alio cōstituit accīs.et per Ꝝ distinguit̄ accīs a suba.et per illū modū essēdi i alio ens

cõtrahit ad accñs. ¶ Cõfirmat rõ. qz sic se habet suba ad esse per se. ita accñs ad esse in alio. passiões enī diuisū cte vnifozmit se habēt ad illa quoz sūt passiões. sed es se substātiā z nō esse p se est ipossibile. g eē accñs z non esse in alio ēipossibile. ¶ ℞. ipossibile ē aliquā entitatē ab alia essētialiter dependētē posse esse sine illa. sz accidēs dependet essētialr a subiecto. g ꝛc. maioz pz. nā hec est differētia iter essētialiter ordiata. z accñtalr. nā in ordine essētiali nūq posteriº pōt eē sine priozi. si ei poss set esse sine illo: dependeret cōtigēter. z nō necio et etiā essētialr. in ordie autē essētiali nūq posteriº pōt esse sñ priozi. h ē ppō posita a Scoto in tractatu de prio prin cipio. caº p. qui sic dicit. illud dicit essētialr ab alio dpē dere qō necio ipso idiget ad essēdū. hec ille. mioz pbatur. qz subiectū ē priº sua ppria passione. et ēt subiectū est priº secūdū diffinitōnē q cūq accñte. 7º metha. sed priozitas diffinitōnis ē priozitas essētialis. g a p ad vltiū accñs ē posteriº essētialr ipso subiecto. sz posterius essētialiter dependet a suo priozi. cū posterius absolute dependeat a priozi. g eodē addito vtrobiq sēper sequi/ tur. ¶ ℞. accñs esse suba z iplicat ꝛtradictionē: g accñs esse per se z nō i alio iplicat ꝛtradictōnē. pbat ꝛma. nā qō ē ens per se ē suba. gnto metha. z per oēm phiaz. er go si accñs ē sepabile z nō i alio esset p se. z p ꝛmā suba. ergo ꝛc. ¶ ℞. aristo. prio phicoz cōtra Parmenidē di cit accñs esse isepabile a subiecto. ergo ꝛc.

Ad oppositū. illud qō apud aliquā potētiā est possi bile nō includit ꝛtradictionē ex ītmis. sed sepª accidētis a subiecto cū exña eiusdē ē possibilis apō ali quā potētiā: vt pz ī sacramento eucharistie. vbi per fi dē ponimº accñs sine subiecto. g ꝛc. hoc ēt dicit Iohā. papa. zzº. qui hoc tāq fidē certā determiat accidētia il la sine aliq subo esse. cōtra multos fatuos a gbº fatuissi me sepe audiui accidētia illa esse in aere subiectie. cer tū est inquā q nullo aere exñte imo si in vacuo ponaī illud sacramētū per possibile vel ipossibile: adhuc fie/ ret trāſbstātiatio panis z vini i sacramētū corpozis xpi virtute illoz vboz. ¶ ℞ qz accñs nō migrat de subo i subiectū. prius autē nō erāt in aere subiectie. ergo nec postea. ¶ Item qz aer nō ē collocatus.

Rñdeo Jn ista qstione sūt qttuoz faciēda. ℞ prio nāq videdū est. si actualis sepatio accidēt ꝛis z absoluti includat ꝛtradictionē ex termis. 2º videbit de ac/ cidēte pprio. puta ō ppria passione. Tertio videbit ō relatiuo. puta de relatiōe. Quarto. aliq dubia remoue bo. ¶ Circa primū pono duas ꝛcones. ¶ ℞ ria ºest. q actualis sepatio accidētis cōis z absoluti cū exña eiusdē ab oī subiecto nō icludit contradictionē ex termis. hoc pbat sic. oīs potētia infinita oēm potētiā finitam excedēs pōt qcqd illa. z plus. sz potētia ꝛseruatiua dei ē infinita: cū sit secū idē. g poterit qcqd pōt potētia crea ta z finita q̄libet. z plus. sed potētia sensitiua z itellecti ua nostra itelligit accidēs nō itelligēdo subiectū z sine subiecto. g potētia dei creatiua z cōseruatiua potit cō/ seruare ipsū sine subiecto. maioz patet. qz aliter nō essz infinita. nec excederet finitā. pbatur mioz. prio de sen su. obiectū enī sensus ē quoddā accñs. 2º de itellectu. qz accidēs est prio cognitū ab itellectu q̄ substātia. cū oīs nostra cognitio dependeat a sensibilibº. et etiā cū so la accidētia habeāt per se ppriū repzesētatiuū apud i/ tellectū. ¶ ℞. oīs perfectio precisa ab oī iperfectione ē perfectissimo attribuēda: z cui nulla pfectio deest. sed posse cōseruare hoc sine hoc z in tali cōseruatiōe nihil coexigere est maxie perfectōnis. vt patet. ergo deo g ē perfectissimº est ista pfectio attribuēda. maioz pz. naz aliter iā sibi deficeret aliq pfectō. z nō esset ifinite pfe ctionis. ¶ ℞. vt probatū est s de facto est ita. vt pz ī sa/ cramēto eucharistie. ¶ Cōfirmat pdicta 2º. ppōe vul/ gata apud oēs theologos q̄ ē illa. qcqd potest deº medi ante causa scōa: pōt sine illa et vtute ppria. aliter aliq pfectio esset in creatura q̄ deesset ipsi deo. licet tamen ista ppō sit vera specialiter in gñe cāe efficientis. z ita theologi ipsam itelligūt. ¶ Cōfirmat etiā ex q̄dā ppō ne coī apud scotizātes. q̄ ē hec. q primū idependēs pōt termiare dependētiam cuiuslibet create entitat. et pōt supplere vicē cuiuslibz terminātis. cū cālitate cuiusli/ bet cause secūdarie eminēter ꝛtineat. vices g subiecti z dependētie quā habet accñs ad subiectū deº pōt tmi/ nare z supplere. caueat g fidelis glibet ne aligd de dei potestate auferat. nec de eiº perfectiōe. neq̄ enī auris audiuit nec ī coz hois ascēdit quāta eiº sit magnificen tia z potestas. verūtamē nō possuz adhuc percipe nec ꝛcipere oīa accidētia esse separabilia. Jnuenio ei q̄daz accidētia q̄ tātā dependētiā habēt ad subiectuz z ad ali quid in subiecto: q deº nō potest supplere vicē terminā tis illā dependētiā. et hoc nō est ppter dei īperfectionē sz magis ppter īperfectionē entiū: z perfectionē dei. ī/ ter illa accidētia iuenio q est sanitas. sanitas enī ē ade quatio humoz. z i tali adeq̄tiōne ipsa stat z fūdat. z de mult] alijs imagineris. vt de his q̄ videtur essētialiter dependere a subiecto. ¶ Jux istā cōclusionē pono istaz ppositionē. z ex dictis cozrelarie cōcludo q iherentia actualis est distincta essētialiter ab accidēte. ¶ ℞ ꝛo cu ius euidētia est notādū. q iherētia ē duplex. q̄dā actu alis. z q̄dā aptitudinalis. Jnherētia actualis nihil ali ud est nisi quedam actualis vnio accidentis ad subie/ ctum. sed aptitudinalis nihil aliud est nisi quidam oz/ do essentialis et quedam naturalis aptitudo et incli natio accidētis ad subiectum. Hoc premisso probatur ꝛpositō predicta. illa inherētia a qua accidēs potest actualiter separi ē distincta essētialiter ab accidēte. sz inherētia actualis ē huiusmodi. g ꝛc. mioz patet ex pre missis. nā iherētia actualis nūq iest ipsi accidēti. nisi vt actu vnit subiecto. sz pōt esse accidēs actu nō vnitū vt patet ex pdictis. ergo ꝛc. ¶ Sed ꝛtra istā ppōnem arguitur. prio sic. illud q̄ accñs est formalr ens nō ē es/ sentialiter distictū ab accidēte. sed actuali iherētia ac cidēs formalr iheret. g ꝛc. mioz patet septio metha. ac cidētia nō sūt entia nisi in eo q entis. sez substātie. g p istā vnionē quā appellas actualē inherētiaz accidēs ē formalr ens. ergo nō distinguit ab accidēte essētialr. ¶ ℞. si sic. seqret q ista iherentia iphereat accidēti. nā oē accñs iheret subiecto. sz iherētia ē accidēs. ergo in/ heret subiecto. sz nihil inheret nisi per inherētiā. g si i/ herētia inhereret. ergo iheret per iherētiā. tūc etiā q̄ro de illa inherentia vel ē distincta ab accidente cuiº est. vel nō. si nō: cadez rōne stādū fuit in primo. z etiā seq/ tur ppositū. si sic: pceder vt prius in infinitū. ¶ ℞ ꝛte rea si sic esset: ista iherentia esset posterioz accidēte. nā oīne accñs posteriº est subiecto. sz ista inherētia nō potest esse posterioz accidēte. nā cū oīne prius sit in ali quo signo in quo nō est posteriº: sequeret tūc q accñs

existeret ⁊ nulli ibereret i illo ꝓzi. ⁊ ita ꝓus eēt nāliter. qō ē ipossibile. ¶ Rñdeo ad primū ꝺcedo maiozē ⁊ nego minozē: ad ꝓbationē dico q quotiēs dr̄ cā. totiēs dr̄ i eo q. vt bētur. 5. metha. qñ ergo dicit Aristo. q accña nō sūt entia nisi i eo q entis. li i eo q denotat aliq̄ cālitatē subiecti respectu accñtis: ⁊ ista ē cālitas effectiua: ita q entitas accñtis ē effectiue p subiectū. formaliter aūt ieſt sibi p suā ꝓpriā rōez. ¶ Ad z^m. p cuius euidētia pono duas regulas vni equalētes. prima ē hec quā ponit Scot⁹: q qñcūq; aliqd ē tale denoiatiue ⁊ aliud foz maliter tale. stādū ē i illo qō ē formaliter tale. ¶ Scōa regula ē ista q ē eadē cū ꝓma: sub alys verbis tn̄ posita qñcūq; i aliquo ē aliqō mediū i eodē non oz tali medio assignare aliud mediū. ſz ipsū seipso i tali ē mediū ⁊ rō. Exēplū q qō declarantur ꝓma ⁊ scōa regula. a. ē idē. b. denoiatiue ita q idētitas ē mediū i idētificatōe ipsius a. cū. b. idētitas aūt ē talis formaliter. puta eadē qditatiue. si ergo idētitas sit alicui alteri idē nō oz q p aliq̄ aliā idētitatē. ſz ipsa seipsa ē eadē alicui tali. Iste regule sūt generales ⁊ p eas multe rōes sūt soluēde. pz ergo i ꝓposito q ē stat⁹ ⁊ nō ē ꝓcessus i finitū. ¶ Ad tertiā cōcedo ꝺñaz. ad ꝓbationē falsitatis dico q duplex est priozitas. q̄dā tpis ⁊ q̄dā nature. ⁊ differt hec ab illa. nā in ꝓzitate tpis extrema vt sic sunt icōpossibilia eē sil̄. In priozitate aūt nature nō: imo bñ. vñ fm q dicit vn⁹ doctoz notabilis ꝓzitas nature nō ē q vnū sit i vno signo i quo reliquū nō sit. sed illa ꝓzitas nō est aliud nisi ꝑsuppositio hui⁹ ab hoc in alteritate nature. ⁊ sic pz ad rōez q nō oz q accña sit i aliquo signo in quo nō ē inherentia. nā ibi ē solū ꝓzitas nature. ¶ Sed dubitaſ circa ꝑdicta i quo ꝑdicamēto sit ꝑdicta iherētia actualis. ¶ Rñdeo. qdā doctoz dicit q reducit ad ꝑdicamentū cui⁹ ē modus. n. nō ponit i aliquo ꝑdicamēto p se. sed reducit ad ꝑdicamētū cuius ē. Hoc mihi nō placet. nā respectus nō reducit ad gen⁹ absolutū. ſz ista iherētia ē respectiua. cū sit quedā vnio ⁊ sine terminis ꝺcipi nō pōt. ⁊ ideo dico aliter cū Frācisco de marchia q ipsa ē de genere relatōis. vñ sciēdū q iherētia accñtis ad subiectū icludit duo. ꝑmo. n. icludit respectū ifozmātis ad ifozmabile: siue pficiētis ad pfectibile iq̄tū accñs ifoz mat ⁊ pficit subiectū. subiectū aūt ifozmaſ ⁊ pficit ab accñte. ⁊ iste respectus ē cōmunis forme substantiali ⁊ accidētali. qz vtraq; ifozmat ⁊ pficit subiectū. licet vna fm gd. ⁊ alia simplr. ¶ Scōa iherētia accidētis icludit respectū dependētie ad subiectum inq̄tū initiſ i eēndo ipsi subiecto: ⁊ ꝓpter hoc forma accidētalis distinguiſ coīter a forma substātiali. ⁊ fz hoc dicēdū ē q iherētia accidētis q̄tū ad neutrū modū ē i genere accidētis absoluti. sed i genere relatōis. qō sic pz. qz respectus informabilis ⁊ ifozmātis est quedā relatio. qz ifozmās ⁊ informabile sūt relativa p se. filr dependentia cuiuslibet dependētis est relatio q̄dā. Verū tamē scias q predicti duo respectus. vt mihi videt̄ possūt fūdari in quolibet accidēte siue absoluto siue respectiuo. ⁊ ideo nō videt̄ q isti duo respectus ꝑcise faciāt iherētiā esse p se de ꝑdicamēto relationis. sed eo. qz ipsa formaliter ⁊ qditatiue est respectus. ¶ Scōa ꝺclusio principalis est q aptitudinalis separatio accidētis a subiecto p nullā potentiā est possibilis. imo manifeste iplicat ꝺdictionē ex terminis sic itelligēdo q nulla potētia pōt facere qn accidēs hēat aptitudinē quādā: ⁊ iclinationē nāle essendi i subiecto. hoc ꝓbaſ sic. nā facta separatōe huius aptitudinis vel dens potest ponere tale accidēs i subiecto aliquo: vel nō. si nō. ergo deus nō est tn̄ potēs sicut q̄ ponebat: si sic: ergo ipsū accidēs poni i aliquo ē possibile. nā nulla potētia pōt ponere aliqd i aliquo nisi ipsuz sit possibile poni i illo. alias potētia esset respectu ipos sibilis. si ergo accidēs pōt poni facta separatōe illius aptitudinis. ergo fcā separatōe adhuc hz illā q̄ est vera ꝺdictio. ¶ Cōfirmaſ rō. qz deus nō pōt facere q nō pos sit esse accidēs i subiecto. ergo non pōt facere q accñs nō possit poni i subiecto ¶ ꝓ. oē ens vel est ens l se. vel ens i alio: facta ergo separatōe accidētis a subiecto vel ē ens p se: vel ē ens i alio. nō p se. qz tūc eēt substātia. si i alio vel actualiter: vel aptitudinaliter. non actualiter: qz suppositū est q sit separatū. ergo segtur q aptitudinaliter. segtur ergo q ista aptitudo ⁊ iclinatio nō ē separabilis ab accidēte. ¶ Iuxta istā cōclusionē ꝺcludo corrolarie duas ꝓpositōes. ¶ Prima ꝓpositio ē q iherētia aptitudinalis ē eadē eēntialiter ipsi accidēti vbi tamē sciēdū q Scotus facit vim in verbis. dicit. n. q ista inherētia aptitudinalis est eadem essentialiter ipsi accidēti. non tn̄ de essentia accñtis. Esse. n. de essentia vt ipse dicit est esse de ꝺceptu qditatiuo alicuius. Esse aūt idē eēntialiter est eē alicui itrinsecū ⁊ eēntiale. ꝓmū ifert scōz: z^m aūt nō ifert ꝓmū vt dicit. i verbis nō facio magnā vim. ꝓbo igiſ supradictaz ꝓpositionē. ois ratio positiua alicui inexistēs circūscripto ab omni eo q est extra eius essentiā est illi idez essentialiter. alias nō eēt fcā totalis circūscriptio. ſz circūscripto accñte ab oi eo qō ē exᵉ eius eēntiā talis iherētia ieſt sibi. q̄ ⁊c. ꝓbaſ mi noz. circūscribaſ. n. accidēs ab omni tali extrinseco vel deus potest ponere ipsū i subiecto. vel non. ⁊ arguas sicut i precedēti ꝺclusione. ¶ Secūda ꝓpositio est ista q neutra iherētia ē eadē qditatiue ipsi accidēti. ꝓbaſ. nullū formaliter respectuū ē idē formaliter cū forma liter absoluto. ꝑdicte iherētie sunt huiusmodi. ergo ⁊c. minoz ꝓbaſ. primo de actuali iā ꝓbatū est. de aptitudi nali patet. qz aptitudo est respectus. Intelligēdū tamē est q hec iherētia aptitudinalis i nullo ꝑdicamento est per se. est tamē per reductionē siue reductiue i illo cu ius est. ⁊ est i genere idirecte. predicaméta. n. essentia liter sunt distincta. quare sequitur q illa inherētia ap titudinalis cum sit de esse cuiuslibet accidentis: in nul lo predicamento potest per se poni vel esse.

Quantum ad secūdū articulū principalem vbi erat vidēdū de separatione ꝓprie passionis a subiecto sic ꝓcediť. ¶ Primo recitabiť vna opinio ⁊ eadē ꝓbabiť. secūdo dicā aliter ad q̄stionē. de primo est vna opinio cuiusdā doctoris. q apud tho losanos articulus fidei reputaſ: q ponit q ꝓpria passio est separabilis a subiecto. dicūt. n. q licet deus nō pos sit facere ꝺdictionem primi modi. tamē pōt facere ꝺdi ctionem secūdi modi. vt videlicet q bō nō sit risibilis. ¶ Predicta opinio sic ꝓbaſ: omne prius iquātū prius: est separabile a quocūq; posteriori p diuinā potētiā: ⁊ a quocūq; a quo essentialiter nō dependet: sed subiectū ē prius sua propria passione. ⁊ ab ipsa essentialiter nō de pēdet. qz nullū prius dependet essentialiter a posteriori. ergo ⁊c. maior ꝓbatur sic. tū qz omne idepēdēs est separabile a quocūq; a quo essentialiter nō dependet. nihil. n. ē iseparabile ab alio nisi ꝓpter quādā necessa,

c

riã exigẽtiã. q̃ gdẽ exigẽtia ꝺpẽdẽtiã ipoꝛtat. tũ etiã qꝛ gcgd deus põt ꝺseruare ꝑ aliquo signo. vel istanti sine alio. põt ⁊ ꝑ quocũq; cũ eque sit potẽs semp. sed ꝓius inq̃tũ ꝓius est i aliquo signo i quo nõ ẽ sit cũ posterio ri. nã i illo ꝓiori nã quo subiectũ ꝓcedit passionem vel passio ẽ vel nõ ẽ. si ẽ. ergo iã sit' sũt. si nõ habeo ꝓpositũ. minoꝛ ꝓncipalis rõis patet: qꝛ cã ꝓcedit effectũ: ⁊ ꝓmo est aligd anteq̃ sit aptũ natũ. passio aũt ẽ cãta ex ꝓncipys subiecti. ¶ ℔. potẽtie eque ifinite ⁊ eque potẽtes ⁊ nõ se excedẽtes: si vna ẽ distincte feribilis i aliqua plura: ⁊ reliqua. sed potẽtia itellectiua dei ⁊ eius potentia ꝑductiua. ⁊ ꝺseruatiua sũt eque ifinite ⁊ eque potẽtes: ⁊ se nõ excedẽtes. ꝑz. cũ q̃libet sit ifinita qꝛ nihil ẽ finitũ i deo. ⁊ cũ ifinitũ nõ possit eẽ maius alio. segtur ne/cessario ꝓpositũ. ergo ꝑ oñs cũ potẽtia dei intellectiua sit distincte feribilis i subiectũ ⁊ passionẽ. cũ sint entita/tes distincte: ⁊ vna ꝓius alia: ⁊ hoc etiã potest itellectus creatus. ergo sequit' necessario q̃ eius potẽtia itellecti ua ꝑductiua ⁊ ꝺseruatiua possint i subiectũ tm̃ ⁊ nõ in passionẽ. ¶ Cõfirmat' rõ. qꝛ gcgd deus põt intelligere põt ꝺseruare. sed deus subiectũ sine passione intelligit. ꝑz ex ꝓcedẽti ꝓpositõe. ergo ⁊c. ¶ Sed ꝺtra istũ modũ dicẽdi. quẽ reputo ipossibilẽ ⁊ iplicatẽ ꝺtradictionẽ: ar guo sic. primo de hoc qõ dicit q̃ deus põt facere ꝺtradi ctionẽ secũdi modi ⁊ nõ primi. ꝓbo q̃ hec sit contradi/ctio: qꝛ vbicũq; ẽ affirmatio ⁊ negatio eiusdẽ de se ibi ẽ ꝺtradictio primi modi. sed i omni ꝺtradictõe ẽ separa/tio eiusdẽ de se. ergo ⁊c. ꝑz ꝑ te ois ꝺtradictio primi mo di ẽ ipossibilis. ergo ois ꝺtradictio est ipossibilis: qõ est ꝺtra te. ꝓbat' maioꝛ. qꝛ idẽ de seipso i ꝓmo mõ ꝑdicat': cũ modi ꝑdicãdi sint ſcõm idẽtitatẽ quãdã. ⁊ maioꝛ sit identitas eiusdem ad se: q̃ ad alterum. minoꝛ ꝓbatur. qꝛ nũq; ẽ ꝺtradictio nisi sit negatio eiusdẽ de eodẽ. pri/mo eleco ꝓ. ꝺtradictio ẽ rei ⁊ nois ⁊ nõ alterius. ꝑz eius dẽ. ¶ Dices. q̃ idẽ de seipso nõ ꝑdicat' i ꝓmo mõ dicẽdi ꝑ se. ¶ Cõtra. tũ qꝛ q̃ro i quo mõ: nõ i tertio. qꝛ iste nõ ẽ modus ꝑdicãdi. primo poste. nec i alijs vt ꝑz. tũ qꝛ non euadis. qꝛ maioꝛ ẽ ꝺtradictio quãdo separat' ⁊ negatur idẽ a se oino idistictũ q̃ quãdo separat' aligd ab ipso ex natura rei distictũ. alias aũt cũ sit coicabile ⁊ icõuerti/bile cũ pet⁹ q̃ ẽ icoicabilis distinguit' ex nã rei ab ipso: ¶ Cõfirmat'. separatio eiusdẽ a se apud oẽz potẽtiã est ipossibilis. sed vera ꝺdictio ẽ separatio eiusdẽ a se ita est hic vt ꝓbatũ ẽ. ergo ⁊c. ¶ Alias rões adducã in sequẽti ꝺclusione quas audacter soluãt si possunt. ⁊ ideo pono istã ꝺclusionẽ mihi certã ⁊ idubitabilem. q̃ ipsa ꝓpria passio ꝓ nullã potẽtiã ẽ separabilis a suo subiecto. ꝓba tur ꝺsimili rõne sicut de iberẽtia aptitudinali sic. qꝛ se/parata passione a subiecto. puta risibilitate ab boie. vt' deus põt sibi dare actũ ridẽdi. vel nõ: si nõ: ergo non est eque potẽs sicut ꝓius q̃ ꝺabat: nec esset ꝺpotẽs. si sic cũ nulla potẽtia sit respectu ipossibilis. segtur q̃ hõ sit possibilis recipere actũ ridẽdi. ꝑz hoc nõ esset nisi esset risibilis. ergo ⁊c. ¶ Dicco q̃ separara passiõe deus põt sibi dare actũ ridẽdi. ipse sic posset recipere. nõ tñ fo/rmaliter: ꝑz fũdamẽtaliter solũ. qꝛ videlicet entitas ho/minis q̃ erat fũdamẽtũ risibilitatis remanet cui nõ re pugnat bre talẽ actũ ꝑ potẽtiã diuinã: nõ aũt formal'r qꝛ eẽ formal'r potẽtiale ad actũ ridẽdi ẽ formal'r risibi/le ⁊ habere formaliter ipsã passionẽ. ¶ Cõtra vt ꝓi⁹. qꝛ deus formaliter põt dare actũ ridẽdi ꝑ eãdẽ rõez. ergo tu es formaliter potẽs recipere ꝑ idẽ. stat ergo rõ isolu bilis ⁊ nõ põt perire. ¶ ℔. ad ꝓncipale arguit' sic. ꝺclu sio ꝺmõstratõis potissime ꝑ nullã potẽtiã põt eẽ falsa. ꝑz si passio separaret' a subiecto hoc seq̃ret'. ergo ⁊c. ma ioꝛ ꝑz: nã cum scia sit habitus ꝺclusionis ꝺmõstrate ⁊ sci/entia nõ possit eẽ ex falsis. diffinit' inq̃ ꝑ eẽ ex veris et ex ipossibilib⁹ aliter se habere. primo poste. ⁊ ideo esse scias ex falsis iplicat ꝺdictionẽ primi modi. qõ ẽ ipossi bile scõz qõ isti dicũt. ergo ⁊c. minoꝛ ꝑz. nã ista ꝺclusio ẽ ꝺmõstratiua. bõ ẽ risibilis. ꝑz si eẽt separata passio nõ eẽt risibilis. ergo sequit' q̃ ẽ falsa. ¶ ℔. eẽ triãgulũ ⁊ nõ habere. ꝛ. est eẽ triãgulũ ⁊ nõ eẽ triangulũ. sed triãgulũ nõ eẽ triãgulũ ẽ ipossibile ⁊ iplicatio ꝺdictõis ꝓmi mo di. ergo eẽ triãgulũ ⁊ nõ bre. ꝛ. ẽ ꝺdictio ⁊ ipossibile. sed bre. ꝛ. ẽ ei⁹ passio. ergo ⁊c. ¶ ℔. quõ dicẽt q̃ sit entitas si ne vnitate certe nõ pñt: cũ ois entitas sit i se idiuisa: cuꝛ non sit diuisa: nec distincta. ergo sequitur q̃ sit vna.

Ad rationes huius opinionis. ad ꝓmam dico q̃ maioꝛ bz veritatẽ i ꝓri essen tialiter distincto a posterioꝛi. ad ꝓbationẽ ꝓmã cõcedo totũ vsq; ad illud q̃ exigẽtia dicit dependẽtiã. hoc. n. nõ ẽ vex. ¶ Ad aliã ꝓbationẽ dico de ꝑsenti. q̃ eẽ pri⁹ natura nõ ẽ eẽ ꝓius i aliquo signo i quo nõ ẽ posterius licet oppositũ dicat Ladulfus. sed esse ꝓius nã nõ est aliud nisi ꝑsuppositio bui⁹ ab boci q̃dã alteritate natu re. licet. n. pateri diuinis ꝓsupponat' a filio sicut gene rãs ꝑsupponit' a generato. qꝛ tamẽ sũt ambo eiusdẽ na ture: ideo coiter a doctoꝛibus i diuinis nõ ponit' ꝓioꝛi tas nature. sed oꝛiginis. i hoc solũ differũt: ꝓioꝛitas na ture ⁊ oꝛiginis. qꝛ ꝓoritas nature ẽ ꝑsuppositio ⁊ depẽ dẽtia bui⁹ ab boc i q̃dã alteritate nature. oꝛiginis ve/ro i idẽtitate. ⁊ hoc nota diligẽter. Frater Landulfus oppositũ bui⁹ fẽtit. dicit. n. q̃ q̃cũq; sũt ꝓioꝛa nã sic se bñt q̃ vnũ ẽ i aliquo signo i quo reliquũ nõ ẽ. ⁊ ideo di cit q̃ ꝺdictoꝛia eẽ sil' vera i eodẽ istãti tpis pñt. ꝑz nõ na ture. ꝺtra q̃ tñ videt' veritas de ꝑsenti. ꝺria. n. q̃ min⁹ opponũtur nõ sũt cõpossibilia i eodẽ istãti tpis. de hoc alibi. ¶ Ad aliã rõez rñdeo ꝑ qua pono aliquas ꝓpositiones. ¶ ℔. prima ẽ ista q̃ nõ q̃cd deus itelligit põt ꝓducere. ꝑz. Intelligit inq̃ se. ⁊ etiã duo ꝺdictoꝛia. ⁊ ta/mẽ hoc nõ posset ꝓducere. ¶ Scõa ꝓpositio ẽ hec. q̃ itellectus diuin⁹ sil' oia itelligit. ita q̃ nõ põt itelligere vnũ sine alio: ꝑz. nam aliter eẽt mutabilis ⁊ mutaret'.

¶ Tertia ꝓpositio ẽ hec. q̃ itellectus diuinus itelligit obiecta distincta distincte. vt distictio se tenet ex parte ob iecto ꝓ. nõ ex parte itellectõis. ꝑz. nam itelligit eo mo/do quo sunt. si ergo sunt distincta intelligit modo di/stincto. ¶ Quarta ꝓpositio ẽ. q̃ potẽtia ꝑductiua dei ⁊ itellectiua ꝓprie nõ dicũtur se excedere. nã nõ sũt in eodẽ genere potẽtie. excessus aũt dicit cõparationẽ q̃ habet esse i eodẽ genere. ⁊ ite ꝓ. q̃ excessus repugnat in finitati. vnde licet i plura possit potẽtia intellectiua q̃ ꝑductiua. qꝛ tamẽ vtraq; est ifinita. ideo non ꝓprie est excessus. ꝑ hoc patet ad formã. potẽtie eque ifinite ⁊ eque potentes ⁊c. ꝺtur maioꝛ. tunc nego minoꝛem. i plura enim potest intellectus q̃ potentia conseruatiua nec ꝓductiua. cum ꝓbas q̃ non. quia vtraq; est infi nita. volo: sed qꝛ ille potẽtie nõ sunt in eodẽ genere po/tẽtie. ideo nõ habeo ꝓ impossibili q̃ vna potentia in finita possit in plura: q̃ alia potentia infinita alterius tamen rationis ⁊ generis ⁊ potentie. ergo maius infini

to non habetur pro impossibili in diuersis.

Quantum ad tertiū articulū de separatōe relationis a fūdamēto pono istā cōclusionē q̄ nō ē ipossibile deo separare relationē a fundamēto cū extītia eiusdē ⁊ speciali᷑ de illis relatōibus i q᷒bus nō ē talis dependētia ad fūdamētū. gn deus possit supplere vicē terminātis sine iperfectōe. nā de alys si q̄ sint ē ipossibile. ¶ Ad euidētiam hui⁹ cōclusionis pono q̄ttuor dicta. ꝑmū ē q̄ possibile est relationē actualiter separari a fūdamēto: ꝓbatio hui⁹. q̄cūq; eēntialiter distinguūtur sūt separabilia mutuo. relatio ⁊ fundamētū sūt bꝰ. ergo ⁊c. maior ꝓbaᷣ. sicut se bz ipossibilitas separatōis ad idētitatē eēntialē. ita possibilitas separatōis ad diuisionē eēntialē. sz ad idētitatē eēntialē nēcario seq̄t ipossibilitas separatōis. g̃ ad distinctōez eēntialē nēcario seq̄t possibilitas separatōis. minor pz. q᷑ sūt distincto rū genex absolutū ⁊ respectiuū. Si dicas maior ēt̄a si sint absoluta distincta eēntialiter. si aūt altex ē respectiuū ꝓpter dependētiā ei⁹ ad absolutū nō ēa fūdamento separabile. ¶ Cōtra. q᷑ hoc nihil ipedit. ꝓbatio huius. Illud. n. q̄ō ita dependet ad aliud q̄ ei⁹ dependētiaz pōt aliud ab illo terminare pōt eē actualiter sine illo. sz relatio sic dependet ad fūdamentū q̄ ei⁹ dependētiam pōt terminare aliud ab illo. ergo pōt eē actu sine illo. maior est euidēs. q᷑ tota rō iseparabilitatis ponebaᷣ ex parte dependētie ⁊ termini ei⁹. si ergo aliqd pōt supplere vicē illi⁹ termini. ergo nō necessario illa dependētia erat ad illū terminū. minor ꝓbaᷣ: q᷑ ꝑmū simpl᷑r idependēs pōt terminare oēz dependētiā ⁊ supplere vicē cuiuslibet terminātis eā. sed deus ē hꝰ. ergo ⁊c. ¶ Cōfirmaᷣ ista rō. q᷑ q᷒ro quō fūdamētum ad q̄ō ē relatio dependēs se bz ad ipsā: vel i genere cause efficiētis. vel finalis. vel formalis: vel mālis. si ꝑmis duob⁹ modis hētur ꝓpositū. q᷑ pōt ds supplere oēz cālitatē extrisecā. si 3° mō. vel ē mā i qua vel ex q̄. si i qua i hoc ꝙuenit cū acc̄nte absoluto. sz hoc nō obstāte acc̄ns absolutū pōt eē actu sine subiecto. ergo et relatio. Si dicaᷣ q̄ se bz sicut mā ex qua vel forma neutrū hoz pōt eē. ois. n. cā siue mālis ex q̄. siue formalis vel ē iex̄ns p se cāto. sz fūdamentū nō in existit relatōi. ergo ⁊c. ¶ Cōfirmaᷣ. q᷑ mā ex q̄ ⁊ cā formalis faciūt vnū p se cātū. sz ex fūdamento ⁊ relatione nō fit vnū per se sed p acc̄ns. g̃ ⁊c. ¶ ꝓ. si dependentia est rō insepabilitatis cū materia ⁊ forma ad se dependeant mutuo. vnū ab alio nō poterit separi actualiter. cōclusio est falsa. g̃ aliq̄ premissaꝝ. non minor. g̃ maior. ¶ Confirmaᷣ. q᷑ si deus pōt ponere actu mām sine forma q᷑ pōt supplere vicē cuiuslibet in rōe termini. ⁊ ita ponere pōt relationē sine fūdamento. q᷑ pōt supplere vicē fūdamēti in rōe termini. ¶ 2m dictū est. q᷒ relatio pōt eē actual᷑r sine extremis. ꝓbaᷣ. Tū q᷑ relatio distinguiᷣ eēntial᷑r ab extremis. ergo pōt eē actu sine eis ꝯña pz. q᷑ eēntialis distinctio aliquox ē rō sufficiēs separabilitatis. añs pz. q᷑ sūt distinctox genex. Tū etiā q᷑ si hoc ñ eēt: hoc eēt q᷑ diceret dependētiā ad extrema. sz hoc nō obstat. ergo. minor ꝓbaᷣ. q᷑ q̄ō pōt eē sine dependētia pōt eē sine termino dependētie. sz relatio pōt eē sine dependētia actuali ad extrema. g̃ ⁊c. maior pz. q᷑ rō q̄re dependēs coexigit terminū dependentie ē ipsa dependētia. minor ꝓbaᷣ. q᷑ cū actualis dependētia sit respectus itrisec⁹ aduenies ē alteri⁹ ꝑdicameti a relatōe q̄ ē itrisecus aduenies. ergo sūt distincta essentialᷣ. ⁊ p ꝯña mutuo separabilia. Tū q᷑ si relatio dependētis coexigit extrema: q̄ro i quo gñe cause sūt: si extrinsece ds pōt supplere vicē oīs cause extrisece. ⁊ ē ꝓpositū. si itrisece hoc ē absurdū q᷒ absoluta sint itriseca relatōi. ¶ Cōfirmatur. q᷑ ꝑmū idependēs pōt t̄minare oēz dependētiā q̄tū sufficit ad exītiā rei actualē. sed ds est hꝰ. ergo pōt p se t̄minare dependētiā relatōis. ¶ Cōfirmaᷣ. q᷑ ds potest supplere vicē cuiuslibet cause extrisece terminātis. sz extrema sūt extriseca terminātia dependētiā relatōis. ergo sine ipsis ds pōt facere relationē. ¶ 3m dictū ē hoc. extrema relatōis pñt eē actual᷑r sine relatōe. ꝓbatio hui⁹. oē pri⁹ nā absolutū ⁊ distinctū real᷑r pōt eē sine ꝺdictione absq; posteriori a quo eēntial᷑r nō dependet. sz extrema sūt hꝰ respectu relatōis. ergo ⁊c. maior ē euidēs q᷑ si deꝰ oppositū ꝓtius nā dependebit a posteriori. ⁊ sic seq̄tur q᷒ pri⁹ nō eēt pri⁹. q̄m pri⁹ i suo ꝓtiori nō dependet a suo posteriori. ¶ Cōfirmaᷣ. q᷑ ē ꝓpositio vulgata Scoti. minor pz de se. ¶ ꝓ. fūdamētū pōt existere nō exīte relatōe. q᷑ ē pri⁹ nā ea. sz ista ꝓtioritas nature respectu relatōis ē i t̄mino. ergo vtrūq; extremū pōt eē sine relatōe ⁊ ita erūt duo alba absq; silitudine. maior est euidēs. minor pz. q᷑ relatio oriᷣ ab extremis. ¶ Cōfirmatur. q᷑ si ds pōt facere hoc album absq; sua silitudine. ⁊ hoc albū sine sua. ergo duo alba sine silitudine. ¶ Sed dices q᷒ nō segtur. nā aliqd ē necessariū in hoc albo q̄ ponit aliud albū. q᷑ tūc necessario fūdat silitudinē. q̄ō tū nō ē necessariū nō posito alio albo. ꝯra. cā ꝑcisa q̄re albedo pōt eē sine silitudine ē. q᷑ ē pri⁹ nā illa: vel saltē ē cā efficiēs: vel sufficiēs: nā absolutū pri⁹ non dependet ab aliquo posteriori. sz nāz. ergo illud q̄ō tollit ab albedine istā ꝓximitatē respectu silitudinis nō tollit gn possit stare sine illa. sz aliud albū cātū nō tollit ꝓximitatē. ergo ñ tollit gn hec albedo possit eē sine silitudine stāte alia albedine i alio. ¶ Quartū dictū ē. q᷒ vnū correlatiuum pōt actu existere sine alio. ꝓbaᷣ. Tū q᷑ distinguiᷣ eēntialiter vt euidēs ē. ergo vnū pōt real᷑r existere sine alio. Tū q᷑ si nō bꝛes dicere q᷒ hoc bz eē ꝓp dependētiā mutuā. q̄ necessario se exigūt. ¶ Cōtra dupl᷑r. Tū q᷑ ostat q᷒ vnū nō dependet ab alio tanq̄ a cā itriseca. ergo extriseca. sz ds pōt supplere oēz talē. ergo ⁊c. Tū q᷑ vnū dependet ad aliud ⁊ vt ad t̄minū sue dependētie. sz ds ē sufficiēs suppletiuū vni⁹ correlatiui inq̄tū t̄minat dependētiā alteri⁹. ergo pōt existere vnū sine alio ⁊ ei⁹ dependētia t̄minabiᷣ ad deū. ¶ Cōfirmaᷣ. q᷑ sicut se bz sōm ad acc̄ns absolutū i ratiōe sustētātis: ita vnū correm ad aliud i rōe terminātis: sz ds pōt suspendere rōez sustētātis a sbo respectu acc̄ntis absoluti. ergo ⁊ rōez terminātis ab vno correo respectu alteri⁹. minor patet in sacrameto eucharistie. ¶ Cōtra istā cōclusionē sūt aliqua dubia. ꝑmo q̄tū ad ꝑmū dictū q᷒ si ds pōt separare relationē a fūdamēto sic q᷒ suppleat vicē fūdamēti i ei⁹ dependētia cū fūdamētū i formeᷣ relatōe. g̃ ⁊ ds. ꝯña ē falsū. q᷑ ds nullo acc̄nte i formaᷣ. ergo ⁊c. ꝯña ꝓbaᷣ. q᷑ fūdamētū p modū i formatōis fūdat relationē. euidēs ē. ¶ 2° q̄tū ad 2m dcm q᷒ si relatio pōt eē sine extremis. g̃ relatio nō ē relatio. ꝯñs iplicat ꝺdictionē. ergo ⁊ añs. p ꝓbaᷣ ꝯña: q᷑ de rōe relatōis ē q᷒ sit ꝓncipiū referēdi vnū extremū ad aliud: sed amotis extremis nullius ad alterū pōt eē ꝓncipiū referēdi. ergo ⁊c. ¶ Cōfirmaᷣ. q᷑ eē relatōis ē eē ad aliud vt ad terminū. ¶ 3°. q̄tū ad ⁊tiū dictū: q᷑ si extrema pñt eē sine relatōe vt duo alba si

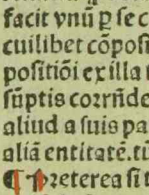
ne similitudine. ergo relatio nō ē relatio. ꝫñs implicat ꝫdictionē. ergo ꝫ añs. ꝓbaꝫ ꝫña: qꝫ relatio ē respectus itrisec⁹ aduenies q̄ten⁹ necessario ponit positis extremis. ¶ Cōfirmaꝫ. qꝫ ipossibile ē eē duo alba ꝫ nō eē similia: ꝫ hoc nō ē nisi p similitudinē. ergo non pñt esse sine ipsa. ¶ 4°. q̄ ad q̄rtū dictū: qꝫ nihil pōt eē sine illo qō ē de ꝓmo itellectu ei⁹: ꝫ vnū correlatiuū ē b⁹ respectu alteri⁹ correlatiui. ergo ꝛc. maior ē euidēs. minor ꝓbaꝫ. qꝫ vnū diffinit aliud vt ponit i pñtis. ¶ Cōfirmaꝫ. qꝫ relatiua posita se ponūt ꝫ empta se pimūt. ergo ꝛc. ¶ ℙ. si ōs vt dicis pōt supplere vicē vni⁹ correlatiui respcū alteri⁹. g̃ vicē filij stāte pre. ꝫ fili⁹ ēve fili⁹ pris sui. g̃ ōs ē ve fili⁹ creature: qō ē falsū. imo absurdū. ¶ Rndeo ad ꝓmū dicēdo ꝙ ibi ē fallacia accñtl. ¶ Ad cui⁹ euidētiā ē sciēdū ꝙ accñtl ad ꝫ b⁹ ē duplex bitudo. vna ē dependētl ad illud ad qō dependet vt ad tminū sue dependētie. alia ifozmatiui ad ifozmabile ꝫ iste bitudines sunt distincte. ꝓbatio bui⁹. ¶ Tū qꝫ ꝓma ponit ipfectionē i accñte. ipfectionis. n. ē dependere. nullā tñ ipfectionē ponit i tmino dependētie. ¶ Scōa ponit pfectionē in accñte. qꝫ vt ifozmat subiectū ē ei⁹ pfectio actualis. ponit tñ ipfectionē i subiecto qō ifozmat. ¶ Tū qꝫ sūt separabiles pōt. n. aliqd terminare dependētiā alicui⁹. nō tñ segtur ꝙ ifozmeꝫ ab ipso. nā de fcō i triduo mortis xp̃i aia fuit vnita ꝙbo. vt termino sue dependētie. nō tñ vt subiecto informabili. qꝫ verbū diuinū nō fuit ifozmatū ab aia. ¶ Ad fozmā rōis dico ꝙ accidit fūdamēto vt terminat dependētiā relatōis ꝙ ifozmeꝫ ab ipsa. ꝫ ideo deus pōt supplere vicē illi⁹ nō i rōe ifozmatiui qꝫ hoc ē ipfectōis: ꝫ i rōe terminātis seu terminatiui. ꝫ hoc nō dicit ipfectionē. ¶ Cōfirmaꝫ. qꝫ exquo iste habitudines sunt distincte deus pōt supplere vicē fūdaméti respectu vnius nō aūt alterius. ¶ Ad 2m nego ꝛñam. ¶ Ad ꝓbationem dico ꝙ si de rōe relatōis ē ꝙ sit ꝑncipiū referēdi verū ē aptitudinaliter q̄tū ē ex se: ꝙ aūt sit rō referēdi aliq̄ actualiter hoc accidit. ¶ Ad ꝛfirmationē dico ꝙ eē relatōis ē esse ad aliud aptitudinaliter: ꝫ nō actualiter. ¶ Hec solutio ꝛfirmaꝫ sic. sicut se b⁹ eē i ad accñs absolutū ita se b⁹ eē ad aliud ad accñs respectiuū: ꝫ accñs absolutū pōt eē sine esse i actualiter. ergo ꝫ respectiuū pōt eē sine eē ad aliud actualiē. ¶ Ad ttiā nego ꝛñam. Ad ꝓbationē dicēdū ꝙ relatio est respectus itrisecus aduenies. qꝫ necessario sequiꝫ positis extremis necessitate nature. nō tamē necessitate simpliciter. quia nō cōparādo ad potētiā prie cause. ¶ Ad confirmationē dico ꝙ ipossibile est esse duo alba ꝫ nō esse similia fūdaméraliter per rōnez albedinis. nō tñ optet ꝙ formaliter per rōnez similitudinis. ꝫ ꝓbatur hoc p rōem Aristo. ꝑdicaméntis capitulo de qualitate. ꝓpositū ē q̄litatiſ ꝫ eā sil'e vel dissimile dici. g̃ ꝙuenit sibi circunscripta silitudine ꝫ re alterius ꝑdicaméti. aliter non esset ꝓpriū: ꝫ duo alba vere participāt eē de genere qualitatis. g̃ amota silitudine duo alba erunt silia fūdamētaliter p albedinē. ¶ Ad 4m maior dē. ꝫ mior ē falsa. Ad ꝓbationē dicēdū ꝙ vnū correlatiuū diffinit aliō vt extrisecū ꝫ additū sibi. ¶ Ad ꝛfirmationē dicēdū ꝙ relatiua posita se ponunt ꝛc. de fcō ꝫ via nature. ōs aūt pōt istā mutuā coexigētiā tollere. ¶ Ad aliud qñ dr ꝙ tunc ōs eēt filius creature. dico ꝙ nō segtur. nā in fi°. respectu pris ē duo ꝛsiderare: vz filiationē qua formaliter dicit filius. ꝫ terminū pñitatis. terminat. n. filius dependētiā pris ad ipsū. ex ꝓmo bz rōez correlatiui. ex 2° rōem terminatiui. supplet ergo deus rōez filij nō rōne ꝓmi: ꝫ ideo segtur ꝙ sit filius: ꝫ tñ rōe scōi. ꝫ ideo erit terminus patris. ergo patet ꝙ non sequitur additum.

Quantum ad q̄rtū articulū vbi erant aliq̄ dubia remouēda moueo aliq̄ dubia.

¶ Primū vt ex substātia ꝫ accñte resultet aliqua vna tertia entitas per se alia ab vtroq. ¶ Rndeo ꝫ dico ꝙ nō. qō ꝓbo ꝓmo sic. nā si sic q̄ro de isto 3° aut illud tertiū cōpositū est p se subsistēs. aut alteri iberēs cum iter hec duo nō sit dare mediū: si est p se subsistēs. ergo est p se substātia: ꝫ ita accñs erit pars substātie: qꝫ accñs ē pars illius cōpositi: qō ē ipossibile. Si aūt illud cōpositū sit alteri iberēs illud ergo cōpositū ē accñs. ꝫ ita substātia erit pars accñtis: qñ substātia est pars illius cōpositi: qō est ipossibile. ergo nō est p se subsistēs nec alteri iberēs. ꝫ ꝛñs nihil: qꝫ oē cōpositū aut est ens per se aut i alio. ¶ ℙ. qō aduenit rei ⁊stitute in esse cōpleto ē sibi accidēs: ꝫ si ex subiecto ꝫ accidēte resultat aliq̄ tertiū cōpositū ipsum aduenies subiecto ꝫ accidēti ⁊stituto i esse cōpleto sui generis. ergo illud cōpositū esset i se formaliter accidēs ꝫ cū oē accidēs regrat suū subiectū ꝓpriū. ergo illud cōpositū tertiū haberet subiectū ꝓpriū cui iberet. ꝫ q̄rā de isto cōposito ꝫ suo subiecto ꝓprio: aut ex eis resultat aliq̄ tertiū cōpositū: aut nō. si nō: eadē rōe nec ex ipso subiecto primo ꝫ accñte primo resultabit aliq̄ tertiū cōpositum. Si sic q̄rā de illo cōposito ꝫ sic erit ꝓcessus i ifinitū i cōpositis resultātibus ex subiecto ꝫ accidēte. vel stādū erat i primo: ꝙ ex subiecto ꝫ accidēte non resultat aliq̄ tertiū cōpositū. ¶ ℙ. idē sic declaro. si ex substātia ꝫ accñte resultet aliq̄ tertiū cōpositū. illud cōpositū erit pfectius formaliter subiecto ꝫ accidēte. qꝫ oē totū est perfectius sua parte. Sed q̄ro aliq̄ ens ē perfectius si debeat generari. tāto pfectiozi generatōe generaꝫ. qꝫ generatio specificaꝫ a termino. Si ex subiecto ꝫ accidēte resultat aliq̄ tertiū ꝓpositū. ergo generatio ista cōpositi eēt pfectioz generatōe cōpositi substātie: ꝫ ita generatio fm qd eēt pfectioz generatōe simplr. qꝫ generatio illa cōpositi ē fm qd. ergo pz ꝙ ex subiecto ꝫ accidēte nō resultat aliq̄ tertiū. ¶ Sed ꝛtra istā ꝛclusionē arguo sic. ꝓmo ois trāsmutatio q̄ est p se vna bz vnū terminū p se vnū. sed alteratio ē p se vna trāsmutatio cuius terminus nō est subiectū nec forma sed cōpositū ex vtroq. ergo ꝛc. maior pz. vnitas. n. trāsmutatōis accipiꝫ a termino ad quē 3° phisicoꝝ. minor pz 7° metha. ¶ ℙ. cuilibet cōpositōi cozrñdet aliqd p termino: ꝫ cōpositū cozrñdēs non est subiectū nec forma: qꝫ vtrūq; istoꝝ ē cōponēs nec ambo sil'e eadē rōe. qꝫ vt sic ambo sil'e cōponūt. ꝫ tūc vel cōponūt se vel aliqd aliud a se: nō se. qꝫ idē nō cōponit se ipsū: si aliud habeꝫ ꝓpositū. ¶ ℙ. aut iter subiectū ꝫ accidēs sūt due cōpositōes aut tñ vna. si iter ipsa est tñ vna cōpositio ꝫ cuilibet vni cōpositōi cozrñdet vnū cōpositū tñ. ergo ꝓpositiōi ex subiecto ꝫ accñte cozrñdet vnū cōpositū. ꝫ cōpositū vnū nō ē s b⁹ nec accñs tñ: qꝫ nō ē magis rō de vno q̄ de alio: nec ambo sil'e: qꝫ tūc nō eēt vnū cōpositū. ergo ē aliq̄ tertiū resultās ex vtroq: qō ē ꝓpositū. ¶ Si aūt iter ipsa sūt due cōpositiones ꝫ cuilibet cōpositōi cozrñdet suū cōpositū ꝓpriū sic erūt ibi duo cōposita distincta. qō ē magis absurdū ꝙ ꝓposito qꝫ ibi sūt duo ꝓposita alia resultātia ex subiecto ꝫ accꝫ

dēte nō sūt sm̄ z accns. sz sūt cōponētia non cōpositā. ergo eēnt ibi duo cōposita alia resultātia ex subiecto z accnte: z ita hēt ꝓpositū. ¶ Rndeo. ad pmū pōt dici q terminus alteratōis ē duplex. vnus mālis. alius formalis. ꝓmus terminus ē ipsū aggregatū. 2us ē ipa forma. vnitas ergo alterationis sufficit q accipiat ab vnitate termini formalis. ¶ Ad 2m z 3m sil̄r rndeo. ꝓto cui9 euidētia ē sciēdū q duplex est cōpositio. q̄dā cū bis vt mā cū forma. ¶ Alia ex bis vt ex mā z forma. z iter has duas ꝓpositōes ē q̄druplex dr̄ia. ꝓma qñ ꝓpositio ex bis ē posterior z ꝓsupponēs ꝓpoēz cū bis. ¶ Scōa q2 i cōpositione cū bis idē ē cōponēs z cōpositū. ꝫn ꝓpoē aūt ex bis aliud ē cōponēs z aliud ē cōpositū. ¶ 3a dr̄ia ē q2 in ꝓpositōe cū bis quot sūt cōponētia tot sūt cōposita. i cōpositōe aūt ex bis plā sūt ꝓponētia q̄ ꝓpositā. ¶ Quarta q cōpositio cū bis reperit̄ i quolibet genere cū alio genere. ꝓpositio vero ex bis nō nisi i eodē genere: p hoc pz. cū. n. ꝓpositio subiecti z accntis sit ꝑcise cōpositio cū bis huic ꝓpositōi nō cozrñdet aliq̄ vna ētitas tertia. ibi inq̄ idē ē ꝓponēs z ꝓpositū z quot sūt ꝓponētia tot sūt ꝓpositā. ¶ 2m dubiū ꝑncipale ē vtr̄ subiectū z accns faciāt vnū p se. ¶ Rndeo duplex ē vnitas. q̄dā vnitas idētitatis. q̄ qdē vnitas ē absoluta nō formal̄r: q2 idētitas ē relatio: sz fūdamētaliter p q̄to nō fūdat̄ i aliqua tali relatione. Est alia vnitas vnionis z illa ē respectiua z formaliter fūdat̄: q2 sup vnionē fūdat̄ relatio: z ista ē duplex q̄dā q̄ extrema vniūtur vt iter se ꝑcise z nō i alio quo tertio. ¶ Alia qua nō solū extrema vniūtur iter se sz etiā i aliquo 3°. Exēp lū ꝑmi vt subiectū z accns q̄ nō vniūtur i aliquo tertio ꝓposito. Exēplū scōi vt mā z forma q̄ iter se z i aliquo 3° vniūtur. q2 i ꝓposito. z scōz hoc dico tria dicta. ¶ Primū ē q sm̄ z accns nō faciūt p se vnū vnitate idētitatis. pbat̄. nam sūt distincta. distincta aūt vt distincta nō sūt idē. ¶ 2m dictū ē q sm̄ z accns faciūt p se vnū vnitate vnionis z hoc iter se. pbat̄: q̄cūq vniūtur nullo alio mediāte faciūt p se vnū vnitate vnionis iter se. sm̄ z accns sūt hꝫ: g̃ z̄c. vtraq; pz. ¶ 3m dictū ē q sm̄ z accns nō faciūt p se vnū vnitate vnionis i aliquo 3°. pbat̄. ex gbuscūq; vnitatib9 nō resultat aliq̄ vnū 3m illa nō sūt vnū vnitate vnionis i 3°. pz ex declaratis. subiectū z accns sūt hꝫ ex precedēti dubio. g̃ z̄c. Et ad istā mētē aduertēs Ari. i 5° meta. z ī mltis alys locis dicit subiectū z accns facere vnū p accns. q2 vz ex ipis ñ resultat aliq̄ 3m in q̄ sint vnum. ¶ 3m dubiū ꝑncipale ē vtr̄ accns possit itelligi sine sm̄. ¶ Rndeo ponēdo tria dicta. ¶ Primū ē q accns ñ copulatū sūptuz in abstracto pōt intelligi sine subiecto. pbat̄. oīs potētia magis abstractiua pōt magl itelligere ꝫ sine hoc q̄ potētia minus abstractiua: sed sensus appzehēdit vnum vnibiliū sine alio: quia colozem sine dulcedine: que tñ sunt vnita in lacte ergo multo magis itellectus potest itelligere vnum vnibiliū sine alio cuiusmodi sūt subiectū z accns. ¶ ꝑ. oīs entitas absoluta essentialiter distincta ab alia pōt itelligi sine alia: sz accns ē huiusmodi respectu subiecti. ergo z̄c. maioz pz. nā vbicūq; est alia z alia rō obiecti: q̄r vna ab altera nō depēdet ibi pōt itellect9 distincte ferri. entitas. n. ē rō obiectiua itellect9. q2 ens ē obiectū itellect9. minoz pz de se. ¶ Cōtra. itellectus itelligēs rē alr̄ q̄ sit ē falsus. sz itelligere accns sine subiecto cū nō sit sine ipso ē ipsū itelligere alr̄ q̄ sit. ergo z̄c. ¶ Cōfirmat̄. q2 sicut se bz res ad eē ita ad itelligi. sz accns nō ē sine subiecto. ergo z̄c. ¶ Rndeo itelligi rē alr̄ q̄ sit: pōt eē dupl̄r. vno mō. q2 nō itelligitur eo mō quo ē. nō tñ itelligit̄ sub mō repugnante sue ꝓprie nature. vbi gr̄a. itelligēdo deū nō tñ eo mō quo ē. ei9. n. ceptū ꝓpriū z qditatiuū nō possum9 itelligere i via. z ista itellectio rei nō ē falsa. ¶ Alio mō itelligit̄ res alr̄ q̄ sit: q2 nō itelligit̄ eo mō quo ē. sz itelligit̄ sub mō repugnāte sue ꝓprie nature vt itelligēdo deū eē corporeuz z ista ē falsa. ꝑma ē i ꝓposito. scōa nō. ¶ Scōa distinctio ē ista. q duplex ē itellectio q̄dā ꝑcisiua. alia vero diuisiua: vt superi9 i q̄ōe de ente fuit dictū. ꝓma itellectiōe itelligit̄ accns sine subiecto. scōa vero nō. ¶ 2m dictū ē hoc. q accns i ꝓcreto nō pōt itelligi sine subiecto. pbat̄ illud qō ꝓcernit z ꝓnotat subiectū aliqō nō pōt itelligi sine illo. accns i ꝓcreto ē huiusmodi. g̃ z̄c. z in hoc pono ꝓcretū differre ꝑcise ab abstracto. q2 ꝓcernit z cōnotat subiectū: abstractū aūt nō: vñ ꝓcretū non ē nisi entitas abstracti ꝓcretiue sūpti. cū. n. oē accns possit p̄dicari de subiecto: z albedo sit accns i sm̄ exns. z nū q̄ possit p̄dicari nisi i ꝓcreto. segt̄ q nō differt a sei abstracto. ¶ 3m dictū ē q accns copulatū quo ad nos nō pōt itelligi sine subiecto nec i abstracto nec i ꝓcreto. sz de nā sua possit itelligi sine sm̄. z dr̄ accns copulatū qō dat itelligere sm̄ vt similitas dat itelligere nasū. pbat̄. nā ex quo dat itelligere non pōt itelligi sine ipso. hoc etiam pz: q2 ipossibile ē ꝓcipere similitat̄ ē gn ꝓcipiam9 nasi curuitatē. q2 hec ē sua rō. de se tñ cū sit distincta entitas pōt itelligi sine illa. ¶ 4m dubiū ē vtr̄ accns possit eē subiectū accntis pōt itelligi dupl̄r. vno mō primam z imediatū. alio mō secūdariū z vltimatū. z sz hoc dico duo dicta. ¶ Primū ē q accns pōt eē subiectū accntis primariū z imediatū. pbat̄. oē accns reale z absolutū bz. p sm̄ illud de quo p̄dicat̄. sz accns reale z absolutū pōt p̄dicari de accnte vt dicēdo superficies ē alba. ergo z̄c. ¶ ꝑ. relatio pōt fūdari sup qōlibet gen9 entis. ¶ ꝑ. ꝓpria passio ipsius accntis ē accns. ergo z̄c. ¶ 2m dictū ē q accns nō ē subiectū vltimatū accntis. pbat̄. illud qō nō substat vltimate alteri nō ē suū subiectū vltimatū. accns ē hꝫ respectu alterius. ergo z̄c. maioz pz. subiectum dr̄ a substādo. minoz patet. q2 oī accidēti aliqd substat: sed illud cui aliquid substat non substat vltimate. ergo z̄c. ¶ Cōtra primū dictū arguit vnus doctoz. illud qō depēdet eadē depēdētia qua alterꝫ nō potest illius depēdētiā terminare. omne. n. qō terminat depēdētiā alicuius est idepēdēs depēdētia illa ad subiectū. ergo illā depēdētiā ad subiectū nullum accidēs pōt terminare vllo mō. ¶ Cōtra scōz pōt argui de q̄stitate sacramēti i altari. q2 est vltimū subiectū albedinis cū nō sit aliqd substās. ¶ Ad primū respōdeo. ꝓcedo maiorē. ad minorē dico q licet accidēs sit depēdēs dependētia ad subiectū vltimū nō tamē omne est depēdēs depēdentia ad aliqō subiectū mediatū z qō quasi mediū alteri substendi primā depēdētiā. videlicet ad subiectū vltimū nō potest accidēs naturaliter terminare licet bene supernaturaliter. vt patet i sacramento. vt deducit ratio ōtra secūdū dictū. ¶ Ad secūdā rationē ꝓcedo illud supranaturaliter: de quo ꝓcedo q nō est bene possibile. ¶ Quintū dubiū vtrū ens descēdat i substātiā z accidens per illos modos essendi qui sunt esse per se z esse in alio aut per aliquas rationes ꝓriores: ita q distinguātur ꝑcise per istos modos vel per aliquas rationes.

priozes. ¶ Rñdeo z dico q licet ens descēdat secūdū eāde rōes in substātiā z accidēs. z per diuersos modos essendi. prius tamē descēdit in ista p aliqua prioza istis modis essendi. hoc ꝑbaꝫ sic. substātia z accidēs distinguūtur formaliter z positiue. sed ꝓprius modus essendi substātie q est esse p se nō est aliqd positiue sed negatiue vel priuatiue. nihil. n. ē realiter i se siue existit p se nisi qđ dicit esse per se zc. ergo substātia ab accidēte nō pōt ꝑmo differre p istū modū suū: sicut nec accidēs per suū. ¶ ℘. qz accidēs absolutū nō distinguit a substantia p aliqđ respectiuū. sed modus eēndi accītis q est esse i alio subiective est respectus nihil dicēs absolutū. ergo substātia z accidēs p aliqua prioza istis modis distinguitur. p illa aūt p q̄ ens primo descēdit substātia et accīs primo distinguit. ergo. zc. ¶ ℘. si prius distinguit p istos modos. aut distinguit p eos vt actuales: aut p eos vt aptitudinales. nō primo modo: qz accidēs separatū nō ē a substātia distinctū: nec scđo mō: qz aptitudo nō dat alicui distinctionē. ¶ Cōfirmaꝫ. qz illa q̄bus primo accīs z substātia distinguūtur sūt intrinseca eis. modi aūt q̄bus accidēs z substātia distinguit sūt eis accidētales z extrinseci. ergo zc. ¶ ℘. nullū posterius est causa prioris. sed substātia z accidēs habēt distinctionē prioꝛē q̄ illa q̄ est p istos modos siue distinguit aliq̄bus q̄ sunt prioza ipsis modis eēndi. ergo zc. ꝓbatio minoris ē qz distinctio modoꝝ essendi substātie z accidētis ē ꝓpter distinctionem entitatū ipsoꝝ. ideo. n. substātia z accidēs habēt diuersos modos essendi. qz diuersas habēt entitates. diuersitas ergo modoꝝ oriꝛ ex diuersitate entium. ergo zc. ¶ ℘. illa q̄ distinguūtur p aliq̄s realitates magis distinguūtur q̄ illa q̄ distinguūtur tantū p diuersū modū. sed substātia z accidēs magis distinguūtur q̄ q̄cūq; substātie iter se. iter quas tamē est distinctio nō p modos p̄cise: sed p aliqua prioza: qz p entitates diuersas. ergo zc. ¶ Sed ꝓtra hoc arguiꝛ. qz oē vniuocū habēs aliquas differētias ꝓter modos eēndi ē genus. ens aūt cōmune ad. 10. gña ē hꝫ p te. ergo zc. ¶ Rñdeo q oē vniuocum descēdēs i aliqua p aliquas differētias z secundū eūdē modū essendi i eis est genus. ens aūt licet descendat p differētias: nō tamē secūdū eūdē modū eēndi: imo ꝑm diuersū. quare zc. ¶ Ad rōes p̄cipales. ℘. ꝓ euidentia quaꝛ est notādū: q oē p se z eē i alio sumiꝛ dupliciter. ¶ Uno modo aptitudinaliter. ita q oē p se negat aptitudinē ad iherendū. esse aūt i alio dicit istā aptitudinez ad actualē inherendū. ¶ Alio modo potest sumi actualiter vt li esse per se negat inherentiā actualē vt subiectū. esse autem in alio dicit illā. ꝓmo mō oē per se. s. aptitudinaliter est intrinsecū substātie. z esse in alio est intrinsecū accidenti. ¶ Et hoc mō isti modi s. esse per se z eē i alio sūt quidam modi ens diuidentes per quos saltē p posterius ꝓtrahitur ad substātiā z accidēs tanq̄ per rationes circūscribentes nobis rōnes formales substātie z accidētis. ¶ Et isto modo impossibile ē q accīs sit p ens. qz sic esset substantia. Sumendo aūt esse per se z esse in alio secūdo modo non sunt intrinseca ꝑdictis. eē. n. per se isto modo potest ꝓpetere accidēti. z ita non facit differre substātiā ab accīte cū vtrīq; possit cōpetere. ¶ ℘. per hoc patet ad primā rōnem. deꝫ maior. ad minorem dico q ibi sumiꝛ esse per se z esse in alio aptitudinaliter. ¶ Ad cōfirmationē ꝑz per ꝑdicta: qz accipiendo eē per se z eē in alio vnifōrmiter. s. aptitudinaliꝛ sicut se hꝫ esse per se ad ſbam. sic esse in alio ad accīs. ¶ Ad aliud ꝓcedo maiorē. ad minorē dico q aliqd esse posterius alio eēntialiꝛ potest eē dupliciꝛ. ¶ Uno mō q ꝑz suam essentiaz sit posterius: alio modo q non soluz scōz suam eēntiaz sit posterius. sed etiā q habeat ordinem quēdam essentialem z quādam dependentiam essentialez que arguit ipossibilitatē exīstēdi sine alio prioꝛi. primo modo accidens est posterius substātia essentialiter. z ista posterioritas nō arguit dependētiam eēntialē z ipossibilitatez exīstēdi sine illo prioꝛi. scōa vero posterioritas non ē in accīte respectu subiecti. ¶ Ad tertiū dico q oē quod nō ē i alio subiectie potētialiter est substātia. non autē oē quod non ē i alio actualiter. Unde sicut eē ſbam z nō eē per se ē impossibile. ita eē accidens z non esse in alio saltem potentialiꝛ est ipossibile. ¶ Ad auctoritatez ꝑbi ꝑ ꝑhicorum. dico q loquiꝛ vt nālis z naturaliter. nos aūt q̄rimus de possibili de quo dictum est q sic: puta per potentiam diuinam.

Queritur Utrū totū p se sūptū dicat aliq̄ entitatē tertiaz distinctā realiter ab oībus partibus siꝛ sūptis. z videꝛ q nō. ꝓmo p cōmētatorē ꝑmo phisicoꝝ: vbi dicit q totū est aliud a qualibet parte nō tm ab oibus partibus siꝛ sūptis. ¶ ℘. arguit aureolus. nā tūc seq̄reꝛ q diffinitio nō diceret totā entitatē diffiniti. ꝓñs ē falsū septimo metha. ergo z añs. ꝓña ꝑbaꝫ. qz tūc i cōpositō eēnt tres res. s. materia z forma z ista tertia entitas. Diffinitio aūt solū dicit duas. s. mām z formā septimo metha. hoc qdē vt est materia. illud vero vt forma. ¶ ℘. preterea argꝛit vnus alius: qz numerus ternarius esset qua ternarius: ꝑbaꝫ: qz quādocūq; aliqua vnitas addiꝛ tribus ꝛstituit numerus quaternarius. cū ergo i numero ternario sint tres vnitates. p te aūt addiꝛ aliqua vnitas quā dicit ternarius ꝓter tres vnitates. ergo erit ibi qua ternarius addita vnitate. ¶ ℘. preterea seq̄reꝛ ꝓcessus i infinitū. ꝑbo. accipio istā tertiā vnitatē quā ponis. illa facit vnū p se cū materia z forma cuz sit vnita eis: sed cuilibet cōpositioni correspōdet cōpositū. ergo illi cōpositiōi exilla tertia entitate z duabus partibus simul sūptis corrñdet aliq̄ cōpositū. ergo si cōposituz dicat aliud a suis partibus seq̄reꝛ q illud cōpositus diceret aliā entitatē. tūc de illa ꝓcedam sicut prius i infinitum. ¶ ℘. preterea si totū distingueꝛeꝫ realiter a suis partibus vel icluderet aliq̄ entitatē ꝓter partes vel nullā. si nullā ergo nō distinguit realiter. nā impossibile est aliqua distingui realiter nisi icludāt distinctas entitates. vbi. n. ē distinctio ibi est alia z alia vnitas. z ꝓña alia z alia entitas cuz multiplicata passione multiplicet subiectum. ¶ Si dicas q icludat alia cū omne icluſū essentialiter fit pars icludētis z omne icluſū exigat aliquā aliā entitatē icludētē. sequitur q ista tertia entitas sit pars illius icludētis. z tūc querā de ista parte z toto cuius est sicut prius procedā. sequitur etiā q vltra istā entitatem sit alia entitas: qđ est euidenter falsum.

In oppositum est Aristo. primo phisicoꝝ: z ratio sua ē talis. quia si totum non distingueretur a partibus simul sumptis: tūc partes simul sumpte essent eedem inter se: consequēs est falsum quia vt dicit: tunc totum esset indiuisibile. ꝓbat consequentiam. quia quecunq; vni z eidem sūt

eadem inter se sunt eadem. ꝛcetera.

Rñdeo In ista questione sic ꝓcedã. primo videbitur specialiter de diffinitione ꝛ diffinito: si ipsa ex natura rei distinguãtur. nã gdã dicũt ipsa nõ distingui ex natura rei. sed tamẽ dicunt totũ ꝛ partes eẽ distincta. hoc aũt vt ondã implicat ꝓtradictionẽ. ¶ Secundo videbitur de quolibet toto ꝛ partibus.

Quantum ad primũ est quedã opinio ffrãcisci de marchia supra septimũ metha. q̃ diffinitio ꝛ diffinitum nõ distinguũtur ex natura rei. sed sũt eadẽ totaliter: qz illud idẽ qõ dicit diffinitũ iplicite dicit diffinitionẽ explicite. nam diffinitio dicit duo. dicit. n. gditatẽ rei: ꝛ dicit eã explicite. Quãtũ ad ꝑmũ ꝓuenit diffinitio cũ diffinito. qz eãdẽ gditatẽ quã dicit diffinibile: dicit diffinitio. ꝯtũ ad scõm differt ab eo: qz diffinitũ dicit eãdẽ gditatẽ idistincte nõ resoluẽdo eẽ i sua ꝓncipia. hoc aũt ꝓbaf sic. qz ex eisdẽ ꝓncipys ꝛ eodẽ mõ se hñtibus non resultat nisi idẽ ꝓncipiatũ. sed diffinitio ꝛ diffinibile sunt ex eisdẽ ꝓncipys eodẽ mõ se hñtibus. ergo diffinitio ꝛ diffinibile nõ distinguũtur ex nã rei. ꝓbatio minoris. ꝓncipia diffinitõis ꝛ diffinibilis sunt genus ꝛ differẽtia. ¶ ßsta opinio salua sua gratia nõ est vera. vñ credo q̃ ibi ꝑ pueris loquebaf. hec. n. opinio multis modis ꝛ multis opinionibus suis ꝺicit. ¶ Et ideo dico aliter ponẽdo duas ꝯclusiones. ¶ ꝓma est ista q̃ diffinitio ꝛ diffinitũ sũt idẽ formaliter ꝛ quiditatiue. ꝓbatur. qz quecũq; sũt de se iuicẽ ꝑdicabilia perfectate primi modi sẽ idẽ formaliter ꝛ quiditatiue. diffinitio ꝛ diffinitũ sunt huiusmodi. ergo ꝛc. maior patet. solũ. n. illa de primo modo pertinẽt ad gditatẽ. ꝛ ista est ꝓpositio formalizãtium oiuz. s. Scoti ꝛ alioꝝ. ꝛ minor patet primo posterioꝝ. ¶ Secunda ꝯclusio est q̃ diffinitio ꝛ diffinitũ distinguũtur ex natura rei ita q̃ ꝓter oẽm actũ itellectus habẽt aliquã distinctionẽ. ꝓbatur primo sic. quibuscũq; verificãtur ꝓtradictoria ꝓdicamẽta realiter ipsa sũt distincta saltẽ ex natura rei. sed de diffinitione ꝛ diffinito hec verificantur. ergo. ꝛc. maior patet per primũ principiũ. minor ꝓbatur accipiẽdo ista duo contradictoria. videlicet cõstituere realiter ꝛ nõ ꝯstituere realiter: ista verificãtur de diffinitõe ꝛ diffinito. qz de diffinitõe verificaf ꝯstituere realiter loquẽdo de ipsa ꝯtũ ad illud qõ dicit extra itellectũ. diffinitio. n. dicit nisi partes gnto metha. ꝛ in ꝑmio phisicoꝝ. partibus aũt debeẽ constituere. ita q̃ si sint reales eis cõpetit realiter constituere. de diffinito aũt verificaf nõ ꝯstituere realiter cũ sit realiter ꝯstitutũ. ¶ ꝯ. ois entitas fũdãs realiter aliquã vnitatẽ quaz alia fũdare nõ põt est distincta ab illa realiter. sed entitas diffiniti fũdat aliquã vnitatẽ realẽ ꝛ nõ entitas diffinitõis: ergo ꝛc. maior patet: nã alia ꝛ alia vnitas arguit aliã ꝛ aliã entitatẽ. minor patet. qz bõ q̃ ẽ diffinitũ fũdat realiter vnitatẽ gditatiuã ꝛ est vnũ gditatiue. aial aũt ꝛ rõale qõ est diffinitio nõ sũt vnũ gditatiue. nã differẽtia est extra rationẽ generis tertio metha. ꝛ etiã qz si essent vnũ gditatiue sufficeret vnũ i diffinitiõe bois ꝛ sic eẽt nugatio i diffinitõe. ¶ ꝯ. ois entitas i itellectu causans maiorẽ notioritatẽ ꝯtũ alia dicit aliq̃ entitatẽ ꝛ aliqd distinctũ ex natura rei ab illa. sed diffinitũ fundat maiorẽ notioritatẽ ꝯtũ diffinitio ꝑmo phisicoꝝ. ergo ꝛc. maior pz. qz ipossibile est q̃ aliqd causet aliqd i intellectu qõ aliud causare nõ põt qn dicat ꝛ icludat ante actũ itellectus aliqd ꝑter illud. quare. n. hoc magis causat hãc notitiã ꝯtũ illud nõ põt dici nisi ꝑter aliqd qõ dicit hoc ꝑter illud aliud. ¶ ꝯ. i demõstratõe potissima medium reale demõstratõis debet differre ex natura rei ab vtroq; extremo: aliter ꝑbareꝝ idẽ ꝑ idẽ. sed diffinitio est medium i demõstratõe potissima. ergo ꝛc. ¶ Cõtra modũ dicẽdi ffrãciscũ de marchia de iplicito ꝛ explicito arguitur sic. ois rõ explicãs bz rõem aliquoꝝ duoꝝ diuidẽtiũ aliqõ tertiũ. sed duo diuidẽtia aliqõ tertiũ habẽt aliq̃ distinctionẽ ex natura rei ab illo tertio. ꝛ illud tertiũ ẽ aliqd resultãs ab illis. ergo ꝛc. patet minor. qz nihil ẽ seipsũ diuidẽs nec explicãs nec distinguẽs. cum ergo diffinitio explicet suũ diffinitũ ergo segtur q̃ distinguit ex natura rei. ¶ Cõfirmaf. ois distinctio nõ vana sortit robur ab aliqua distinctõe i re. illa. n. distinctio ẽ vana cui nulla rñdet distinctio i re. intellectus. n. falso distinguit illa q̃ i re nõ sũt distincta. ergo cũ scõz ipsũ diffinitio ꝛ diffinitũ differãt rõe. ergo ex natura rei. qõ est ꝓpositũ. licet ista ꝓfirmatio nõ ꝯcludat ipsũ est tñ apparens. ¶ Ad rõez quã adducit patet. ꝓsupponit. n. vnũ manifeste falsũ. aut. n. logtur de diffinitõe ꝯtũ ad rẽ supra quã fũdaf: aut ꝯtũ ad illã itẽtionẽ scõaz fũdatam. Si ꝓmo mõ certũ est q̃ ipsa nõ bz rõez ꝓncipy ꝛ vt sic nõ ẽ nisi partes. puta aial rõale ꝛ mortale q̃ sũt partes bois. ¶ Si secundo modo certum est q̃ implicat manifestũ impossibile. intentio enim ipsa non principiatur ex animali ꝛ rationali cum ista sint res.

Quantum ad secundũ articulũ pono aliquas ꝯclusiones. ¶ ꝓma ẽ ista q̃ totũ ꝑ se ꝯstitutũ dicit aliq̃ tertiã entitatẽ distinctam ab oibus partibus sil' sũptis. hoc ꝓbaf sic. ois entitas realis real'r causata ab aligbus duobus ẽ realiter distincta ab illis. sz entitas totius ẽ realis real'r causata a partibus sil' sumptis. ergo ꝛc. maior pz. eadẽ. n. res nõ causat seipsaz nec ẽ prior realiter seipsa. causa. n. ꝛ effectus realiter distinguũtur. ꝓbatio minoris. Nã mã ꝛ forma sũt cause cõpositi: sz nõ nisi vnite ꝛ sil' sũpte. nã diuisim sumpte nõ causãt. ergo ꝛc. ¶ ꝯ. ois entitas q̃ est ꝑ se primus terminus alicuius generatõis realis ẽ distincta a gbuscunq; alys ex nã rei q̃ nõ põt eẽ ꝓmus ꝑ se terminus generationis. sz entitas cõpositi ꝛ nõ partiũ ẽ terminus ꝓmus ꝑ se generatõis vt pz septimo metha. ergo ꝛc. ¶ Cõfirmaf. ois trãsmutatio ꝑ se vna bz aliquẽ terminum ꝑ se vnũ. sz ille terminus ẽ cõpositũ septimo metha. ergo cõpositũ dicit aliq̃ entitatẽ vnã distictã ab ipsis ex gbus ẽ. ¶ ꝯ. ois ꝑ se vnitas bz aliq̃ ꝑ se entitatẽ ꝓpriã tanq̃ ꝓpriũ fũdamẽtũ: aliã a gbuscũq; alys: sz vnitas cõpositi ꝑ se vnius ẽ vnitas ꝑ se. vna. ergo bz aliq̃ ꝓpriã entitatẽ ꝑ fũdamẽto. sz illud fũdamẽtũ nõ põt eẽ entitates partiũ: qz ꝓpria vnitas regrit vnã entitatẽ. partes aũt nõ sũt vna entitas. ergo ꝛc. maior patet. ois. n. ꝓpria passio regrit ꝓpriũ subiectũ tanq̃ ꝓpriũ fũdamẽtũ: ꝛ ipsa multiplicata multiplicaf subiectũ. minor etiam patet de se. vnitas. n. cõpositi est ꝑ se vna. ¶ Cõfirmatur ratio. nã si cõpositũ nõ diceret aliq̃ entitatẽ tertiã. tũc cõpositũ ex materia ꝛ forma nõ esset magis vnum nec ꝑ se vnũ q̃ aceruus lapidũ. ꝓis ẽ ꝓtra ꝓbz octauo metha. ergo ꝛc. ꝓña patet. nã ille aceruus est verissime sue partes. ꝛ ite ꝝ qz vnũ ꝑ accidẽs est magis vnũ q̃ vnũ aggregatũ ꝛ minus vnũ q̃ illud qõ est ꝑ se vnum. ¶ ꝯ. ois ꝓpria passio ꝛ ꝓpria operatio bz aliqõ subiectũ

cui ꝑmo p se iest. sz illud non ē mā nec forma nec ambo
sīl sūpta: nā ipsa vt sic sūt plā, z ite ex qz illud ē subiectū
risibilitatis qđ potest ridere. sed nec materia nec for-
ma potest ridere nec ambo simł. sumpta. ergo z cetera.
¶ Ꝑ. entitates possibiles existere sine alia sūt distincte
ex nā rei ab illa alia. sz mā z forma sīł sūpte sūt possibi-
les existere ꝺposito corrupto. ergo zc. maioꝛ pz. eadē. n.
res nō pōt sīł manere z nō manere. nec idē ex nā rei. ꝓ
bař minoꝛ. Tū ꝑmo qz Ari. dicit i fine septimi metha. qꝺ
destructa illa syllaba. ba. adhuc remanēt seoꝛsū. b. z. a.
Tū etiā qz i resurrectōe ꝓsupponūť ptes tā mā qꝫ for-
ma: z tn añ resurrectionē nō ē illud ꝺpositū. Dices qꝺ sīł
sūpte nō sūt possibiles eē sine cōposito. ¶ Cōtra. totū vt
icludēs ptes ē diuisibile i illas. nā nō ē alꝛ diuisibile ni-
si vt ē icludēs. sz nō ē diuisibile i illas nisi ille possint se-
parari ab illo z vt sic sūt vnite z sīł sūpte. ergo zc. ¶ Ꝑ.
cause itrisece i ꝺposito aliqd cānt nō se. qz idē nō cāt se
ipsū. nec altera alterā. qz ꝓncipia nō sūt ex alterutris ꝑ-
mo phisicoꝝ. ergo aliqd aliud. hoc nō ē aliud qꝫ tertia
entitas ꝺpositi. imaginoꝛ ergo sic. qꝺ ex mā z forma re-
sultat pullulat z oꝛiť aliꝫ vna tertia entitas q ē entitas
ꝺpositi. ¶ Scōa ꝺclusio ē ista qꝺ ista tertia entitas ꝺpo-
siti sz sit ex nā rei distincta ab oībus ptibus sīł sūptis nō
tn distinguiť eēntialť ꝺtra multos ignoꝛātes huiusmo-
di distinctōes idifferēter loquētes de hac z de illa dicētes
partes z totū distingui eēntialť. hec aūt ꝺclusio ꝓbař sic.
oīs entitas itrisece z eēntialť i alia iclusa ipsāqꝫ itrisece
ꝺstituēs z cōponēs ē necessario idē illi eēntialť. entitas
ptiū ē huiusmodi. ergo zc. maioꝛ pz. Tū qz distinctū eēn
tialť ab aliquo nō icludiť i ipso eēntialť nec itrisece. Jn
clusū. n. ē idē eēntialť cū icludēte aliquo mō. ergo q̄lis
ē iclusio talis ē idētitas iter illa. vt si aliqd includiť i ali-
quo p itellectū est idē illi p itellectū. ergo zc. Tū etiā qz
nihil ē eēntialť ꝺstitutū p illud a quo eēntialť distinguiť
p illud. n. p qđ i eē ꝺstituiť eēntialť per illud a quocūqꝫ
alio distinguiť eēntialť: qz eadē sūt ꝓncipia eēndi z disti
guēdi. sz nihil distinguiť ab alio eēntialť nisi p illud qđ ē
idē secū eēntialť. ergo zc. ¶ Ulꝝ pōt de ista ꝓpōne talis
rō formari. vnaqꝫqꝫ res distinguiť eēntialť ab oībus ñ ta
libus p sua ꝓncipia itrisecа: sz nihil distinguiť ab alio eēn
tialť p aliqd distictū ab ipso eēntialť. ergo zc. maioꝛ pz.
qz eadē sūt ꝓncipia eēndi z distinguēdi. ¶ Ꝑ. qcūqꝫ sunt
alicui rei idē gditatiue sūt idē ei eēntialť. sz ptes sūt idē
totī gditatiue. ergo zc. maioꝛ pz. qz idētitas gditatiua ē
idētitas eēntialis. minoꝛ pz. septimo metha. vbi docet
pbs. diffiniꝛe rē p sua ꝓncipia itrisecа z ꝺstitutiua z par
tes rei. vñ ibi pbs ꝺmēdat Architā q diffiniebat rē per
mā z formā. diffinitio aūt z q ptinēt ad diffinitionē sť
idē gditatiue cui isūt. ¶ Ulꝝ p euidētia huiꝰ ꝺclusionis
notāda sūt ꝟba Fracisci de marchia qꝺ icē i alio duo di
cit. ꝑmo dicit distinctionē eius qđ ē i alio ab illo i quo ē. se
cūdo dicit aliꝫ vnitatē iter ipsa. ꝓmum pz. qz qđ nullo
mō ē distinctū ab aliquo nullo mō ē i eo. idē. n. nō pōt eē
i seipso. ¶ Scōz etiā pz. qđ. n. ē i alio oz aliquo mō eē idē
cū eo alꝛ qōlibet eēt i quolibet. ¶ Et si queras qđ istoꝝ
magis dicit eē i alio vel vnitatē vel distinctionem. Dico
qꝺ vnitatē cuius ratio est. qz oē qđ ē i alio dicit quandā
indiuisionē. idiuisio aūt arguit vnitatē. quare zc. ¶ Gz
ꝺtra istā ꝺclusionē arguiť. Jmpossibile ē ꝺdictoꝛia ꝑdi
cāmēta de eadē eēntia ꝑdicari. sz de eē totius z eē par-
tiū verificātur ꝺdictoꝛia ꝑdicamēta. ergo zc. minoꝛ pz.
qz ꝺstituere realꝛ z nō ꝺstituere realꝛ. vt supꝛa. ergo zc.
¶ Cōfirmať. eadē eēntia nō cōstituit se: nec ē sine ipsa.
eēntia aūt partiū ꝺstituit eēntiam totius: z pōt esse sine
ipsa. ergo zc. ¶ Rñdeo. maioꝛ ē vera de eēntia eadē ex
nā rei. sz tn eē totius z partiū sint eadē: distinguūtur tn
ex nā rei. ¶ Ad ꝺfirmationē ꝑ idē dico qꝺ eēntia partiū
nō ē ipsamet eēntia totius oīmoda idētitate. est. n. iter
ipsa distinctio aliꝫ extra itellectū quā distinctionē nō bz
idē cū seipso. ¶ Tertia ꝺclusio. qꝺ totū p accīs nō dicit
aliꝫqꝫ tertiā entitatē vltra partes: puta ex subiecto z ac-
cidēte aggregatū nō dicit aliqd ꝑter subiectū z accidēs.
ꝓbař. nā illud qđ diceret vltra partes vel eēt suba vel
accīs. nō sba: qz accīs nō ē pars sbe. nec accīs: qz sba
nō ē pars accīntis. ergo zc. Jsta aūt ꝺclusio ē plixius ꝓ
bata i q̄rto articulo p̄cedētis qōis i ꝑmo dubio. vide ibi
¶ Quarta ꝺclusio qꝺ ista entitas totius p se ē entitas ab
soluta. ꝓbař. oīs entitas q ē terminus generatōis ē ab-
soluta. ista ē bꝫ. ergo zc. maioꝛ pz. gnto phisicoꝝ. Jn ad
aliqd nō ē motus. nec generatio. ꝓbař minoꝛ septimo
metha. ¶ Ꝑ. de cuiuscūqꝫ eēntia sūt entitates formalꝛ
absolute ipsū ē absolutū formalꝛ: sz de eēntia huius en
titatis sūt mā z forma q sūt entitates formalꝛ absolute
ꝓbatio. nulli entitati respectiue debeť rō ꝓncipij cum
oīs entitas formalꝛ respectiua p̄supponat aliqđ funda-
mētū ꝑus. ergo zc. ¶ Cōtra hoc arguit Aureolus. Oīs
entitas absoluta ab alia realꝛ distincta ē possibilis eē sī-
ne illa alia a q distinguiť. sz p te entitas totius ē absolu-
ta z distincta a partibus. ergo zc. ¶ Rñdeo. maioꝛ ē vera:
si illud nō sit idē eēntialꝛ z nō dependēs ab ipso eēntia-
liter. iter partes aūt z totū ē idētitas eēntialis z dependē
tia. ergo zc. ¶ Quita ꝺclusio ē ista. entitas cōpositi disti
cta a partibus ē forma totius q ē qditas. Ad cuius euidē
tiā pono sex dicta. Primū dictū ē istud. qꝺ duplex ē for
ma. q dā ptis vt illa q iformat mās z ē ps ꝺpositi. ¶ Alia
ē forma totius vt tota rei entitas abstractiue sūpta. vt
humanitas z hec dř forma totius. ¶ Scōz dcm ē qꝺ for
ma totius nō ē alia a forma partis. puta humanitas ab
alia i boīe q̄ sit supueniēs z aliqd ipsius totius. dř aūt eē
totius. qz pfectius ꝺstituit ꝺpositū qꝫ forma partis. ꝓbō
huius. qz tūc i boīe eēt alia forma ꝺstituēs boīez q̄ eēt p
fectioꝛ aīa itellectiua. qđ est absurdū dicere. ¶ Tertiū
dcm ē qꝺ forma totius nō ē aliqđ mediū vniēs mās for-
me ad ꝺstituēdū p se vnū. hoc ꝓbař. qz q̄rit de ipa quō
facit p se vnū cū mā z forma ptis. qm nō est dare aliqđ
mediū: sz vel ipsa ex se vniť: z sic stādum fuit i ꝑmo vel
erit ꝓcessus i infinitū. ¶ Quartū dictū qꝺ forma totius
nō est aliꝫ forma vltra formā partis q̄ sit pficiēs mate
riā z formā. ꝓbař. qz oē qđ pficiť ab aliqua forma vna
bz rōez vnius pfectibilis: sz mā z forma partis nō sunt
bꝫ. ergo zc. Tū qz sūt alterius rōis. Tū qz vnū ē ꝑpie
pfectibile. z aliud actus pfectissimus. z hec ē rō q̄re fa-
ciūt vnū p se. q̄rto metha. ergo mā z forma nō pficiunť
ab aliqua forma vna coi. ¶ Quitū dictum est qꝺ forma
totius ē ipsa nā tota siue gditas ꝺstituēs totū eēntiati-
ue. ita qꝺ nō ē forma i formās: sz forma qua suppositum
dicit ens quiditatiue. nō sic itelligēdo qꝺ forma totius
sit causa ꝑtis totius. i. causans totū cū materia z for-
ma partis. sed ipm totū p̄cise z absolute ꝺsideratum
eo mō quo loquitur auicēna. 5. meta. suc. qꝺ egnitas est
tn egnitas. ¶ Sextū dictū ē qꝺ forma totius ē alia re-
aliter a forma partis. hoc apparet ex dictis z ex secun-

da ꝺclusione.qm̃ totū ꝺicit aliquā entitatē realiter ꝺistinctā a partibus.sed illa entitas ē forma totius.ergo. ¶Sed ꝺistā ꝺclusionē arguit aureolus.quero igt quō imaginaris istā entitatē.aut eni sic ꝙ ipa fundetur supra materiā ⁊ formā partis:aut sic ꝙ solū fundetur supra materiā.ita ꝙ materia sit eius principiū subiuum ⁊ forma principiū formale.nō primo mō:qz tūc forma i ꝓposito entificaretur ⁊ qꝺificaretur.⁊ nō entificaret. qꝺ videt falsū.nec scꝺo mō.qz effcūs formalis ñ ꝺiffert a forma.sz forma ista totius ē fm te effcūs formalis.ergo nō ꝺiffert a forma partis cuius ē effectus. ¶Sz illud ar.peccat multiplr.tū qz ꝗrit fūdamētū illiꝰ tertie entitatis cuius nō est ꝓprie fundamētū.tū qz esto.ꝺico ꝙ fundamētū eius ñ est mā ⁊ forma:nec alt̄ istoꝝ.sed eius fundamētū ꝓpriū ⁊ primū ē ipz ſnpositū aut cōpositū:qꝺ ꝓbatū ē eē aliud a partibus.oī enim entitati formali corrñdet adeq̄te aliqd qꝺ bz eē p ipaz:sic būnitati hoc qꝺ ꝺico bō:nō corpus nec aia.⁊ hoc ꝺato totus ꝓcessus rōis eēt nullus. ¶Ad ēt qz ꝺato ꝙ eius fundamētū eēt mā.forma aūt principiū formale ꝺifferret a forma.oīs eiz effcūs realr ꝺistinguit a sua cā.qz nihil causat seipz.vñ volo ꝙ effcūs formalis nō separetur a forma.qz ipossibile ē aliqd eē formalr albū sine albedi

Ad rōes ne:sz nō sequitur.ergo nō ꝺistinguitur. ꝓncipales rñꝺeo. Ad ꝑmā ꝓmētatoꝛis pōt ꝺici ipz excusādo ⁊ curialr exponēdo:sz forte mlti ipz ñ recipent.ꝙ ꝓmētatoꝛ vult ibi ponere ꝺrias iter ꝑtes ꝺiuisim tētas ⁊ sīl sūptas.qz partes ꝺiuisim sūpte ñ itegrāt totū.⁊ iō nō sūt iꝺē toti itegratiue.partes aūt sīl sūpte itegrāt totū:⁊ iō sūt iꝺē toti itegratiue.hoc āt non obstāte totū ꝺicit aliq̄ entitatē itegratā ex ꝑtibus sīml sūptis. ¶Ad secūꝺū aureoli ꝓcedo ꝺnaz ꝙ ꝺiffinitio ⁊ ꝺiffinitū ꝺistinguūtur ex nā rei. ¶Ad ꝓbōnē huius falsitatis ꝺico ꝙ ꝺiffinitio integrat ⁊ ꝺicit itegratiue ⁊ inꝺicatiue siue explicatiue totā entitatē ꝺiffiniti. hoc aūt nō obstāte ipz ꝺicit aliq̄ entitatē tertiā itegratā seu explicatā ⁊ iꝺicatā.ꝑ ꝺiffinitionē. ¶Ad tertiū.nego ꝺnaz ad ꝓbōnē ꝺico ꝙ i numero ē ꝺuplex vnitas.vna mālis alia formalis.vnitas mālis i nūero ternario ē vnitas q̄ ē ps eius fz vnā opinionē:vel saltē fūdamētū entitatis ternary.⁊ ꝑ istas vnitates māles numerus variat ⁊ multiplicat.vt si sūt tres ē numerus ternarius.si quatuoꝛ quaternarius ⁊ sic de alys.Est aūt alia vnitas formalis i numero q̄ ē ꝺsecutiua tanq̄ posterius ⁊ passio ꝺsequēs entitatē numeri i eē ꝺstitutā.vnitas eni ē passio entis:ita ꝙ qualibet entitatē segtur ꝓpriōabilr sua ꝓpria vnitas.⁊ ꝑ istā vnitatē numerus ē formaliter vnus.⁊ per istā nō multiplicat nec variat numerus.ꝑ hoc satis pz ad formā.sz eni entitas numeri ternary ꝺicat ꝓpriā vnitatē i bis tribus vnitatibꝰ:qz tñ illa non ē mālis sed formalis iō ꝑ illā numerus nō variat. ¶Ad quartū.nego illū ꝓcessū.ꝓcedit eni eius ꝓbatio ex nimis grossa imaginatōe.vñ ꝑ eius solōne pono istā ꝓpōnē.ꝙ nulla entitas facit ꝓpōnē cū aliquo nisi respectu illius habeat rōnē actus vel potētie. Ista ꝓpō habet ab arīsto.8.meta.ꝺicit eniz ꝙ materia ⁊ forma faciūt ꝓpōnē vel vnū ꝓpōne.⁊ hoc nō ē nisi qz hoc ē actꝰ ⁊ illud est potētia.cū ergo ista tertia entitas ꝓpositi ñ se hēat ꝓprie i rōe actus nec potētie respectu materie vel forme:iō cū ipis ꝓprie nō facit ꝓpōnē.vñ nō segt. ē vnitū ergo facit ꝓpōnē.simplicia nāq̄ iꝺcludūt rōnes aliq̄s vnitas eis:nō tñ faciunt ꝓpōnē.vt pz. In diuinis eni est qꝺā vnitas ⁊ vnio:⁊ tñ ibi nulla ē ꝓpō. ¶Ad gntū ꝺico duo.primū est istud.ꝙ totū ꝺicit aliquā entitatē ꝓter partes.ex ꝓcꝺētibꝰ pz. Secūꝺū ē ꝙ ista entitas quā ꝺicit nō bz rōez inclusi:ita ꝙ includat in seipa. Iꝺē eni in seipso nō icludit vt pz ex notabili quoꝺā tertie ꝺcl̄onis:bz tñ rōez includētis respectu partiū. Ꝺico ergo ꝙ bñ ꝺicit aliquaz entitatē.⁊ tñ nullā icludit ꝓter partes.iclusū eni ē pars includētis.⁊ ꝑsupponit aliud tanq̄ includēs:qꝺ nō pōt eē ꝺe ista tertia entitate.

Queritur Utrū in iꝺiuiꝺuis eiusꝺē spēi sint aliq̄ rōes positiue ⁊ ꝓpry generis eorūdem ⁊ numeraliter intrisece ꝺistincte.⁊ videt ꝙ nō. Nam ille rationes vel essent addite nature specifice eis cōi vel ipis iꝺiꝺuis per illas rōnes numeralr ꝺstitutis:sz neutrū istorū potest ꝺari.ergo ꝛc̄.maioꝛ pz ex sufficiēti ꝺiuisione.minoꝛ ꝓbat. nō eni addi pñt nature cōi.tū qz ipa non esset cōis nec remaneret sicut cōis. Impossibile est enim aliquā formā alicui addi quin ꝺet sibi addito eē tale formale illa aūt rō est singularitas vel ratō singularitatis.ergo cuicūq̄ addita facit ipm singulare.tum etiaz qz cōitas ⁊ singularitas sunt rationes opposite.ergo in eoꝺez in cludi nō pñt.illi ergo nature nō est addita illa rō:nec in iꝺiuiꝺuo.qz cū omne additū ꝑsupponat illud cui additur:ista rō ꝑsupponeret inꝺiuiꝺuū in eē inꝺiuiꝺuali.et sic inꝺiuiꝺuū nō eēt iꝺiniꝺuū ꝑ illā rōnē. ¶Ꝑ.in quacūq̄ ꝓpōne vbi sunt alia ⁊ alia cōponentia ibi sunt alia ⁊ alia ꝓposita.si ergo in sorte eēt aliqua talis rō naturaz specificā ꝺeterminās ipa faceret quāꝺaz ꝓpōnē cū natura specifica.sed ista ꝺuo ꝓponētia sūt alia a materia ⁊ forma.ergo in sorte eēt ꝺuplex ꝓpō:qꝺ est absurꝺū. maioꝛ pz.qz ꝓposita ꝺiuersificanť scōm ꝓponētia:cum etiā p ista habeāt esse,⁊ iꝺem est principium essendi et ꝺistinguendi. ¶Confirmatur.quia ista ratio talis vel ē materia vel forma vel compositū vl aliquid includēs vel aliqꝺ ꝺsequens hoc.sed nullum istoꝝ est. ergo ꝛc̄. Non materia vel forma.quia ista includuntur in natura specifica in cōmuni.nec ꝓpositum.nam ipsa ꝺicitur ꝺistinctiua huius compositi ab illo.⁊ est ratio partialis huius compositi.nec ꝺsequens hoc.quia iam esset iꝺiuiꝺuatio sine ipsa cum ꝺsequens ꝓsupponat añcedens ꝺstim. ¶Ꝑ.quecunq̄ ꝺistinguūtur per priuatiuā rōnē vel quantitatē non ꝺistinguuntur per rōnes ꝓpry generis.iꝺiuiꝺua sunt bꝫ.ergo ꝛc̄.minoꝛ ꝓbat primo ꝺe priuatione vel negatione.quia iꝺiuiꝺuum ꝺicitur quod est iꝺiuisum.iꝺiuisum aūtem non est nisi per iꝺiuisionem.nihil eniz habet effectum formalem nisi per formam.secundo per quantitatē.ꝺiuisio ⁊ iꝺiuisio quantitati congruit.primo ꝓbicoꝛ.⁊ quinto meta.ꝺiuisibilitas primo ⁊ per se cōpetit quātitati.tūc sic.nihil est per se tale nisi per illud per quod est primo ⁊ per se tale:sed quantitas est primo ⁊ per se ꝺiuisibilis ergo iꝺiuiꝺuum non est ꝺiuisum vel ꝺiuisibile nisi ꝑ

Ad oppositum quantitatem. arguitur sic.Quecunq̄ eēntialiter vel numeraliter ꝺistinguuntur includunt aliquas rationes ꝓpry generis positiuas intrinsece per quas numeraliter ꝺistinguuntur. Iꝺiuiꝺua eiusꝺem speciei sunt huiusmoꝺi.ergo ꝛc̄.maioꝛ patet.cadē eniz

sunt principia essendi et distinguendi. ratio autē que nō est positiua et que est alterius generis cū sit distincta essentialiter nō erit cōstitutiua in esse essentiali. minor p3 ō se

Rndeo cum possit separari in actuali existētia. vbi sic procedetur. primo declarabitur titulus qōnis sufficiens esse. quod dico ꝓpter aureolū q oppositū ꝓbat. Secūdo ondetur ꝓpositū que est ista rō idiuiduatōis et q nō. Tertio qr ista tota qō fundatur super illā bzigam de vnitate numerali. ideo queritur vtrū extra intellectū sit aliqua vnitas realis positiua minor q3 sit vnitas numeralis. ¶ Quantuz ad primuz pono quedam preambula. Primū pambulum est q3tuz ad intellectū questionis q9 fm Scotū non est intentio querentiuz de hac materia querere de causa alicuius secūde intentōis quā impozrat nomē indiuidui. qr ista est a oparante effectiue et ab intētōe secūda formalr. nec q3itur de rōne formali fm quā indiuiduū. puta soz. est vnū numero. qr vnitate numerali res est vna numero formaliter sicut entitate res dr formalr ens. sz qr in entibus est aliqd cui repugnat diuidi in plura quoz qō libet sit ipm cui repugnat diuidi in plures partes subiectiuas. q3itur de causa huius repugnātie. nō dico de causa formali. qr causa formalis e repugnātia. qr formaliter repugnātia suis rōibus formalibus repugnāt sed intētio qōnis est qd est imediatū fundamētū talis relatōis et que sit talis repugnātia de quo est questio. ¶ Ex quo ꝛcludo correlarie q9 illi q dōt idiuiduū esse p materiā māliter: et per formā formalr. et per quātitatē quātitatiue nō intelligūt titulū qōnis: vt p3 ex pambulo. Si enī ille modus dicēdi valeret: silr dicā q9 indiuiduū est albificatiue per albedinē. et faciatiue per faciem et sic de alys. quō ergo tot valētes doctozes circa hanc mām dubitassent si iste esset intellectus qōnis: ¶ Scoz pambulū est istud. q9 per indiuiduatōez sine per vnitatē numeralē nō intelligo vnitatē indeterminatā scōm quā quodlibet in spē dicitur vnū numero. sed intelligo vnitatē signatā vt hanc. ita q9 sicut e dictū indiuiduū impossibile e diuidi in partes subiectiuas. et q3itur rō illius impossibilitatis. q3itur ergo causa nō singularitatis i coi sed huius singularitatis signate in spāli. s. vt h determinate. ¶ Tertiū pambulū est qñ aliqd respicit duos actus ielicitos siue habituales: ordinatos tñ fm prius et posterius. idē est q3rere qd sit cā vnius actus et alterius. verbi gra rōalitas in boe respicit istū actū q e eē rōale vt prioze. et istū aliū. q est eē susceptiuū disciplineper quā e rōnalis. et ecōuerso. ¶ Similiter circa rē singularē sūt isti duo actus. s. eē hoc. et eē idiuiduū: hoc qō e eē hoc e actus prioz et qd positiuū. eē aūt idiuiduū e actus posterioz et qd priuatiuū. Idē ergo e q3rere per qd res est indiuidua. et per qd sit h. vñ ista sūt noia synonoma qd sit cā idiuiduatōis et idiuiduitatis et singularitatis et numeralis vnitatis. ¶ Quartū pambulū. q9 in rez nā sunt quatuoz vnitates. qdā e numeralis. alia specifica alia gñis. alia vero trāscendēs. ita q9 iste sunt subordinate scōm prius et posterius et scōm magis perfectū et minus perfectū. prima enī vnitas e pfectioz. et e vnitas numeralis. q9 aūt ille vnitates sint distincte ꝓbatur. quoz cūq3 entitates sunt distincte et eoz vnitates sunt distincte. sed entitates indiuidui et alioz sunt distincte. ergo ꝛc. ꝓbatur minor. qr impossibile est fm vnā et eādē entitatē oio indistincta eē ofozmitatē et diffozmitatē. sed aliqua sunt ofozmia in vna ita q9 nō i alia vt p3. ergo ꝛc. ¶ Pis visis ꝓbo qōnē de idiuiduatōe eē sufficiētē et bonā. Dis qō aliqō vez supponēs et aliqō dubiū q3rēs e bona et optima et sufficiens ꝓdecā e bō. ergo ꝛc. maioz p3. 7. meta. et iō dicit ibiō phs q9 q3rere q3re bō e bō nihil e q3rere. qr nullū dubiū q3rit. silr q3rere quare homo e asinus nihil e q3rere. quia supponit falsū. minor ꝓbatur: cū enī q3ro qd e cā indiuiduatōis suppono q9 aliqua res sit idiuisa. et hoc e verū sed vltra hoc q3ro qd sit cā huius idiuiduatōis. et hoc e dubiū. nā quō tot valētes doctozes hoc q3iuissent nisi dubitassent: ¶ Cōfirmatur. qr ois qō q3rēs querēda et supponēda supponēs e bona. ꝓdcā e bō. ergo ꝛc. ¶ Sz ꝫ hoc arguit aureolus. dicit enim q9 qō qua q3ritur p qd idiuiduū sit idiuiduū realr nihil e q3rere et qō e nulla. et ꝓbatur sic. illa qō que q3rit per qd res e res est nulla. sz q3rere per qd res e singularis est q3rere per qd res est res. ergo est nulla. nā in eo q9 res e: est singularis. nulla enī res vt dicit est vlis. qō pōt sic ꝓbari. qr omne qō e exaiaz ideo e qr vnū numero e vt dicit boecius in li. ō vnitate et vno. ¶ ꝫ. ois qō supponens falsum est nulla ꝓdicta e bō. ergo ꝛc. maior p3. 7. meta. minor ꝓbat. nā ista qō psupponit q9 i rez nā sit aliqd idifferēs ad hoc et ad illud. et qō ꝛtrabat per illas rōnes idiuisibiles. q9 aūt hoc sit falsū alibi ꝓbatur sic. oe indifferens ad aliquos actus oppositos vel distinctos potest ab vno in aliū trāsmutari. Si ergo homo e idifferēs ad hāc ꝛiaz idiuidualē vel ad illā pōt trāsmutari ab vna i aliā. et sic humanitas sortis pōt trāsmutari i platonē. qō e absurdū. ¶ Rndeo negādo minorē. Ad ꝓbatōez cum dicis omne quod ꝛc. Uno mō dicitur hic q9 li omne vel distribuit q9 singulis genez. vel p gñibus singulox: si p singulis genez sic est vera. si p gñibus singulox sic e falsa. singulū eim suppositū alicuius cois est aliqua entitas singularis. coia aūt non sunt singularia. ¶ Aliter dicitur secundū doctrinā scoti. q9 aliquid eē vnum numero vel singulare potest intelligi dupliciter: vno mō de se et trinsece et essentialiter. alio mō extrinsece et denominatiue. secundum hoc dicitur q9 quicquid est in singulari est singulare denominatiue et extrinsece. nam omne tale coniungitur cum singulari. et per ꝛsequens habet denominari a singulari. de se autem dicit aliq3 vnitatem que non est numeralis sicut declaratur per exemplum. corpus dicitur animatuz quasi extrinsece et non de se sed per aliud. quia per illud in quo e. homo autez dicitur animatus intrinsece et essentialiter sicut hic homo. ¶ Ad secundū. cōcedo q9 supponit aliquod tale esse indifferēs. et hoc non est falsum. Ad ꝓbationem dico q9 illud non est verum quando illud quod se habet per indifferentiaz se habet vt vniuersale vel vt non vnum numero. sic dico q9 homo vt homo se habz per indifferentiam ad album et nigrum: et tamē homo vt homo per se non transmutatur ab albo in nigrum: quia actus et operationes circa singularia sunt in ꝓoemio metaphice. Item est falsa si illa ad que se habet p indifferētiā simul sint compossibilia circa illud vt lac se habet pe indifferentiā ad albedinem et dulcedinez et tamen non dicitur mutari ab vno in aliud. plura aūt indiuidua sunt compossibilia in eadem specie. Item est falsa si illa ad que se hz per idifferētiā nec̄io participent illud. Indiuidua aūt nec̄io participant speciem.

Quantum ad 2m articulū vbi erat videdū qd sit ꝓncipiū idiuiduatiōis pono alias ꝯclusiones. ¶ Prima ē ista q ſba mālis ꝛ q̄cūq; nā ſpecifica nō ē de ſe hec ꝛ ſingularis. hoc ꝓbaſ. cuicūq; ꝯuenit numeralis multitudo ipz de ſe nō ē hoc nec ſingulare. ſz ſbe mālī ꝛ cuilibet nature ſpecifice ꝯuenit ℔. vt pz. ergo ꝛc. maioꝛ pz. q̄ oppoſitū ꝑdicati ifert oppoſitū ſbi. minoꝛ pz. qm̄ cuicūq; ꝯuenit hr̄e pl̄es ptes ſubiectiuas ꝛ pl̄a ſubiecta ſibi ꝯuēit mlt̄itudo numeralis. ſbe. n. mālī ꝛ cuilibet nature ſpecifice hoc ꝯuenit. ergo ꝛc. ¶ ℔. ipoſſibile ē itellectū itelligere rē vere ſub rōe oppoſita ſibi ꝛ ꝺicto modo. ſz ſi ſba mālis ꝛ q̄libet talis nā eēt eēntialr de ſe hec itellcūs itelligēs eā ſub rōe vlis itelligeret eam ſub rōe oppoſita ſibi. q̄ vlitas opponit̄ ſingularitati. ergo p ꝯnō itellcūs nūq; itelligeret niſi rē ſingularē vere. ꝛ tñ ꝛz ipſos ſingulare nūq; intelligit̄ p ſe. ¶ ℔. cuiuſcūq; vnitas ē realis ꝛ ꝓpria. ꝛ minoꝛ vnitate numerali ipz de ſe nō ē hoc ꝛ ſingulare. ſed vnitas nature ſpecifice exīntis i iſto lapide realis ꝛ ꝓpa ē minoꝛ vnitate numerali. ergo ꝛc. maioꝛ pz. q̄ nihil ē de ſe vnū vnitate numerali minoꝛi ſibi ſufficiēte. minoꝛ huius rōis ꝓbabit̄ i ſequēti articulo huiꝰ q̄ōnis. ¶ Ex hoc ꝯcludo cozrelarie q opinio dicētiū q nā ē ex ſe ſingularis ē falſa. vñ ꝺñt q nō ē imaginādū q nā ſit ꝓz ſingulari. ꝛ poſtea q eueniāt ſibi ā̃ſi ab extra ſingularitates nā oē q̄ ē ſingulare vt ꝺñt. q̄ ꝓbāt p Arī. 7° meta. q ſic dicit. ſba cuiuſcūq; rei ē ꝓpa illi cuiꝰ ē. ꝛ nō ieſt alteri. ſi ergo ex nā ſua ē ꝓpria illi cui ieſt ex nā ſua nō ieſt alteri. ergo nā ſua ē ſingularis. ¶ Rñdeo. aliq̄d eē ꝓpriū alicui pōt eē dupl'r. Uno mō de ſe ꝛ de nā ſui. alio mō p aliq̄d ℈bēs quo poſito nō pōt alteri ieſſe. ſz de ſe nō repugnet ineſſe alteri. Primo mō. nā nō ē ꝓpria. ſz ſcōo mō bñ. ¶ Scōa ꝯclusio ē iſta q idiuiduatio nō pōt eſſe p negationē. hoc ꝓbaſ: nulla ipfectio repugnat alicui formalr niſi p aliq̄d poſitiuū. ſz diuidi p pl̄es ptes ſbiuas ē q̄dā ipfectio. ꝛ iō nō cōpetit eēntie diuine cui etiā repugnat idiuiduatio. ergo hoc non erit niſi p aliq̄ pfectionē ꝛ entitatē poſitiuā ſibi ieñtē. ergo hoc nō ē ꝓpriē p negationē nec p priuationē. ¶ ℔. nulla entitas priuatiua ē ꝯſtitutiua itrīſece alicuiꝰ entitatis formalr poſitiue. ſz ſoꝛ. ieē ſuo idiuiduali ē entitas formalr poſitiua. vt pz. ergo ꝛc. ¶ Cōfirmaſ. q ꝛ q̄ro vñ iſta negatio ē hec. Ex quo ꝯcludo cozrelarie q opinio dicētiū idiuiduū eē per duplicē negationē ē falſa. ¶ Sed ℈ hoc ipſi arguūt. nihil ē idiuiſū niſi per idiuiſionē. ſz oē idiuiduū ē q̄d idiuiſū ꝛ idiꝰ ē neꝰ q̄dā. ergo ꝛc. ¶ Rñdeo. iſti q ſic arguūt nō itelligūt titulū q̄ōis. ego. n. q̄ro de iſto fūdāmēto quo huic ieſt idiuiſio ꝛ quo fūdamēto alicui cōpetit eē indiuiſū. nō aūt q̄ro de rōe formali: q̄ aliq̄d ē indiuiſū. nā hec ē per indiuiſionē formalr ſicut per albedinē ē aliq̄d formalr albū. ¶ Tertia ꝯclusio ē iſta. q indiuiduū nō ℈z eē per actualē exīntiā. hoc ꝓbaſ. illud q̄ñ ē de ſe diſtinctū nec determinatū nō pōt eē ꝓncipiū diſtinguēs vel determinās aliud. ſz eē exīntie ē ℈. ergo ꝛc. minoꝛ pz. exīntia. n. ē coīcabilis ſicut eſſentia. ¶ Cōfirmaſ. q ꝛ q̄ro p q̄d diſtiguāt exīntie i hoc ꝛ alio. ¶ ℈z ꝯtra hoc arguit henricus de gandauo. q videt eſſe huius opi. actus diſtiguit ꝛ ſeparat. ¶ Rñdeo ꝛ dico q eo mō quo ē actus eo mō diſtiguit. ſi ē eēntialis eēntialr. ſi accīntalis accīntalr. eo mō quo eſt actus eo mō diſtinguit. ¶ Quarta ꝯclō ē q idiuiduatio nō ℈z eē per q̄titatē nec per aliqua accīntia. hoc ꝓbaſ. nullū ꝓius ꝓſtituit in eē per aliq̄ poſterius. ſed ſubm̄ q̄ ē ſingulare ē ꝓrius quocūq; accīnte. 7. meta. ergo ꝛc. ¶ ℔. q̄cūq; in diuidualr ꝛ numeralr diſtinguūt eēntialr diſtiguuntur. cū ergo eadez ſint ꝓncipia eēndi ꝛ diſtinguēdi oz q illa per q̄ eēntialr diſtiguūtur ſint eis itrīſeca. ſz nulla accīnſ ē ℈. ergo. ¶ Cōfirmatur. q ℈us pōt ſeparare ſuaz ab oī accīnte. ꝛ itez q idiuiduū ē q̄d aggregatū per accīnſ. ꝛ per ꝯnſ aggregatū per accīnſ erit termīus trāſmutatōis. q̄ oia ſunt ipoſſibilia. De q̄titate pōt ſpecialr ſic ꝓbari. q̄cūq; ſt idiuidua p aliq̄d formalr vnū ſunt formaliter vnū. nā per vnū vt vnū nō pñt aliqua eē formaliter plura. ſz idiuidua oīuz genez ieodē ſ ℈o exīntiū ſunt q̄ta eadē q̄titate. ergo ſi idiuiduatio fit p q̄titatē oia eēnt vnū idiuiduū. q̄ ē ſt ipoſſibile. maioꝛ pz primo de gñatōe. q ide in q̄tū ide ſemper ē natū facere ide. ¶ Cōtra hoc arguit q̄d doctoꝛ q ē partis oppoſite. diuiſio ꝛ idiuiſio q̄titati ꝯgruūt. ¶ Rñdeo. verū ē de diuiſiōe i partes itegrales ꝛ q̄titatiuas nō āt i partes ſubiuas. vel vez ē de diuiſiōe vel idiuiſione q̄titatiue. ſed nō ſubſtractoꝛ iſtaz partiū q̄titatiuaz ¶ Quinta ꝯclō ē. q idiuiduatio nō ℈z eē per mām nec per formā. ꝓbatur. q̄ q̄cūq; ſunt de gditate ſpēi nō cōſtituūt rē in eē idiuiduali. mā ꝛ forma ſunt ℈. ergo ꝛc. maioꝛ pz. q̄ de cuiuſcūq; gditate ſunt ꝓncipia idiuiduantia ipz de ſe ē idiuiduū. minoꝛ pz. 7. met. vbi archytam ꝺmēdat ariſto. q rē diffiniebat per māz et formā. ¶ ℔. de mā arguitur ſpāl'r. nā eſt eadē mā i generato ꝛ coꝛrupto. ergo gñatio ꝛ coꝛruptio erūt ſīl. ꝛ cū i accīntibus nō ſit mā. i accīntibꝰ nō erit idiuiduū. quoꝛ vtraq; ē falſū. ergo. ¶ Opinio igitur thomiſtaz q dicūt q per māz. ꝛ magri petri de alūnia q dicit q per formā ē iſufficiēs. nā q̄ro ab eis per qd mā ꝛ forma ſint indiuidua. ꝛ per qd differūt cū ſe ipis totis ſic q non poſſint differre cū ſint differētia. ¶ ℈z ℈ hoc arguūt. primo q eadē ſunt ꝓncipia eēndi ꝛ diſtiguēdi. ¶ Scōo de forma. q actus ſeparat ꝛ diſtinguit. 7. meta. ¶ Tertio de mā. nā illa ſunt vnū numero quoꝛ mā eſt vna nūero. 5. met. ¶ Rñdeo ꝛ dico q eo mō quo ſunt ꝓncipia eēndi: ſunt ꝓncipia ꝛ diſtiguēdi. mā igit ꝛ forma ſunt ꝓncipia eēndi ſpecifice: nō tñ in eſſe idiuiduali. ꝛ ideo ſūt ꝓncipia diſtiguēdi nō qualrcūq; neca gbuſcūq; ¶ Ad ſecūdū dico q forma ſeparat ꝛ diſtinguit. vez ē ſpecifice ꝛ formaliter nō aūt numeralr vl mālr. Et ſi dicas oīs diuiſio ē a forma. vez ē ſpecifica ꝛ formalis. ¶ Ad aliud de mā dico q mā pōt dupliciter cōſiderari. vno mō vt ē altera pars ꝯpoſiti. alio mō vt diſtiguit cōtra q̄titatē. Primo mō nō logtur ariſt. q ipa ſit ꝓncipiū indiuiduationis. ſed ſecundo modo bene. nam illa differētia indiuidualis vt videbitur non pertinet ad q̄titatez que optime poterit vocari materia. quia ſicut per materiam res eſt ſubycibilis ita per illam differētiam indiuidualē res conſtituitur in eſſe vltimo ſubycibili. ¶ Sexta concluſio eſt affirmatiua ℑoānis Scoti. q vnaquecq; res eſt indiuidua et ſingularis per aliquem gradum entitatis positiuum determinantem per ſe naturam ad ſingularitatem. illi autem gradus noīe cōi vocāt̄ dr̄ie idiuiduales vel dr̄ie vltie. noīe aūt magis ſpāli vocāt̄ hecceitates vel entitates hypoſtatice. i. q̄dā gradus incoīcabiles ꝛ ꝓncipiū icoīcabilitatis ꝛ gradus ſub nā ſpecifica vel ſub hypoſtaſi ꝛtē.

ti tanq̃ determinotiua ꝛ ꝺtractiua q̃dã nature ſpecifice. ꝛ hoc vltimo videt̃ dicere Damaſcenus i logica ſua a quo forte habuit originẽ hec opinio ſcoti. hec autem opinio ſic ꝓbat̃. primo ex imꝓbatione dictaꝝ opinionũ. qz cũ nõ ſit per aliquod extrinſecũ vt ꝓbatũ eſt. ſz per intrinſecũ. ꝛ ſz nõ ſit mã nec forma ſequit̃ nec̃io q̃ per ꝓdictos gradus ẽtitatis. ¶ ℔. oĩs vltima vnitas ẽ per aliquẽ gradũ entitatis vltimatũ. ſz vnitas numeralis eſt vnitas vltimata. ergo illa erit per aliquẽ gradũ entitatis vltimatũ. ſed iſte gradus nõ ẽ mã nec forma. tum ex ꝓcedẽtibus. tum etiã qz vnitas numeralis materie oꝫ q̃ ſit numeralis per aliquẽ vltimũ gradũ. ergo oꝫ ponere nec̃io q̃ illi tales gradus ſint bꝰ ꝺrie in diuiduales vel becbeitates: per q̃s quodlibet indiuiduum eſt hoc. maior pater. qz cuilibet entitati cozrñdz ſua ꝓpria vnitas: ꝛ ecõuerſo. ¶ ℔. ꝛ eſt rõ ſcoti iudicio meo difficilis. oĩs ꝺria ꝺriũ reducitur ad aliqua primo diuerſa. alioquin nõ eẽt ſtatus in ꝺntibus. ſed indiuidua ꝓprie differũt quia ſunt alicui idem entia. ergo eoꝝ ꝺria reducẽt ad aliqua ꝑmo diuerſa. iſta primo diuerſa nõ ſunt nã in iſto ꝛ illo. nã in nã conueniunt. ergo ꝓeter nãm in hoc ꝛ in illo ſunt alia q̃bus hec differunt. ſed hec non ſũt aliqua extriſeca. ergo erunt aliq̃ entitates poſitiue per ſe dererminates nãm. ¶ ℔. ꝓtereꝛea oẽ inferius ĩcludit aliquid per ſe quod nõ includit ſuperius. hoc nõ eſt niſi aliquis gradus entitatis determinãs. ergo ꝛc. ¶ Ité ſicut vnitas in coi ꝓſegt̃ entitatẽ in cõmuni ita q̃cũq̃ vnitas per ſe cõſegtur entitatẽ aliquã per ſe. ergo vnitas ſimplr qualis ẽ vnitas indiuidui cui repugnat nõ eẽ hoc ſignatũ cõſegt̃ p ſe aliq̃ entitatẽ. nõ aũt cõſegt̃ per ſe entitatẽ nature. qz illius eſt per ſe vnitas aliqua ꝓpria minor illa. ergo ſegt̃ aliquã aliã entitatẽ per ſe nãm determinatẽ. ¶ Ad maiorem declarationẽ ꝓprietatũ illius entitatis indiuidualis norandũ ẽ q̃ illa entitas a qua ſumit̃ talis perfcã vltimata vnitas habet aliquã ſilitudinẽ cũ ꝺria ſpecifica. differẽtia enĩ ſpecifica põt cõparari ad aliq̃ infra ſe ꝛ aliq̃ ſupra ſe. ꝛ ad aliq̃ iuxta ſe. Si cõparet̃ ad aliq̃ infra ſe repugnat ſibi ꝛ illi q̃ per ipam cõſtituit̃ diuidi in plura ſpecifice differentia. ita in ꝓpoſito iſti entitati indiuiduali repugnat primo plurificatio in q̃cũq̃ inferiora ſiĩa. ꝛ ſic ipi idiuiduo q̃ per ipm cõſtituit̃ i eẽ indiuiduali repugnat diuidi in idiuidua. et nõ ſolũ eſt ꝺria inter entitatẽ ꝛ nãm indiuiduantẽ ꝛ ſpecificaz. qz ſpecifica conſiſtit in vnitate minori q̃ ſit vnitas numeralis. quia i entitate quiditatiua quã cõſequit̃ vnitas ſpecifica nõ ꝺat repugnãtiã ad quancũq̃ diuiſionẽ ad inferius. ſed ſolũ ad gditatiuã diſtinctionẽ. ſed indiuiduatio qua cõſtituit̃ indiuiduũ in vltimata ꝛ pfectiſſima vnitate facit repugnãtiã ad diuiſionẽ oĩodam. in qua diuiſione ꝑdicẽt diuiſũ a diuidẽtibus ꝑdicatiõe gditatiue dicẽte. hoc eſt hoc. ꝛ ſecũdũ hoc declaratur ꝓpoſitũ. qz exquo eſt alia vnitas idiuidualis q̃ vnitas ſpecifica ſequit̃ q̃ ſit alia entitas q̃ ſpecifica. ¶ 2o ꝺparãdo entitatẽ ſpecificã ad ſupioza ſic ad entitatez a q̃ ſumit̃ rõ generis. ꝛ ꝺparãdo entitatẽ indiuiduatẽ ad entitatẽ nature ſiue ſpecificã eſt ꝺueniẽtia ꝛ ẽ ꝺria. ꝺueniẽtia ẽ in hoc. qz ſicut vna ad modũ actus ſe bꝫ reſpectu illius ſupioris quod per ipaꝫ ꝺterminat̃. ſic et alia. ſed ꝺria eſt in hoc. qz vna ꝺtrahit̃ ad eẽ quiditatiuum ꝛ gditatiue cõſtituit̃. qz ipa eſt gditatiue realitas ſed alia. ſ. indiuidualis nõ ꝺtrahit ad eẽ gditatiuũ. qm̃ nec ipa ẽ gditatiua entitas ſed primo diuerſa ab omni eẽ gditatiuo. aliter q̃ per ſe ꝺſtituit̃ nõ poſſet eẽ de ſe hoc. ¶ Alia etiã ẽ ꝺria inter ꝑdictas duas entitates. qz interdũ ꝺria ſpecifica ſumit̃ ab alia forma ſeu ab alia re: nõ ſolũ ab alia formalitate. Interdũ vero ſumit̃ ab eadẽ re a qua ſumit̃ rõ gñis: ſed ſemp ab alia formalitate ſed non ab alia forma. aliter eẽt nugatio in diffinitione ꝛ ſupfluereꝛ ꝺria. qz genus totã realitatẽ diffiniti diceret: ita q̃ qm̃ ſumit̃ ab alia forma nõ dicit ꝺceptũ ſimplr ſimplicẽ: qz includit ꝺceptũ entis ꝛ illius ꝺitionis ꝺrialis. qm̃ aũt ſolũ ſumitur ab alia formalitate dicit cõceptũ ſimplr ſimplicẽ. entitas aũt indiuiduãs nõ ſumitur ab alia ꝛ alia re ſed ab alia ꝛ alia formalitate: que eſt vltimata abſtractio cuiuſlibet rei. que ẽ gditas vel natura. ꝛ ideo illa quiditas vel natura bꝫ conceptũ ſimplr ſimplicẽ. ¶ Ex his ſequitur q̃ alia eſt cõparatio vtriuſq̃ ad inꝫ ſe. qz entitas ſpecifica q̃cũq̃ eſt primo diuerſa ab oĩ alia ꝺria. q̃cũq̃ nõ. ſed entitas idiuiduãs ſemp bꝫ ꝺceptũ ſimplr ſimplicem ab oĩ alia ꝛ primo diuerſa. tũ cõſtituta p ipaꝫ nõ ſũt primo diuerſa ſed ꝺria. hec ergo entitas non eſt mã nec forma nec cõpoſitũ. qz oĩa illa ſunt entitates gditatiue. ſed vltimata realitas huius vel illius. ¶ Ad declarationẽ huius q̃onis ꝛ ꝺriaꝝ idiuiduãtiũ cognitionẽ pono duas proꝓnes. ¶ ℔. prima ẽ talis q̃ ille vltime ꝺrie ſunt ſe totis diſtincte ꝛ ꝑmo diuerſe ꝛ ſimplr ſimplices ita q̃ nullus ꝺceptũ maiorẽ coẽz i quo cõueniãt icludũt ꝛ in quẽ reſoluant. hoc ꝓbo. q̃cunq̃ ſunt ꝺria ꝛ non primo diuerſa includũt aliqua duo. vnũ in quo cõueniãt. ꝛ aliud p quod differãt. nã ipoſſe ẽ q̃ idez ſit ꝓncipiũ cõueniẽdi ꝛ differẽdi. Tũc arguo ſic. illa p q̃ differũt vel ſũt ꝺria vel primo diuerſa. ꝛ ſic ꝓcedã ſicut prius in infinitũ. oꝫ ergo nec̃io ſtare in primis. ¶ ℔. cõceptus primo rẽ cõponẽtes ꝛ in quos res vltimo reſoluit̃ ſunt ſe icõpoſſibilr includẽtes. ſz cõceptus primo rẽ idiuiduã cõponẽtes i cõpõne meta. ſũt ens ꝛ ꝺrie idiuiduales. ergo iſti cõceptus ſũt ſe nullo mõ icludẽtes. maior pz p ſiẽ de cõpõne pbica q̃ ẽ ex mã ꝛ forma. minorẽ pz. qm̃ ſũt aliq̃ iq̃ vlteriº reſoluãt cũ nihil ſit ſupra ens nec ſub ꝺria idiuiduali. ¶ Cõfirmat̃ rõ. i oi reſolone ẽ deuenire ad aliq̃ duo ſimplr irreſolubilia. aliꝫ eẽt ꝓceſſus i ĩfinitũ i reſoluẽdo. ſz q̃cũq̃ ſũt irreſolubilia ſũt ſimplr ſimplicia nullũ cõez ꝺceptũ icludẽtia i quẽ poſſint reſolui. ergo ꝛc. ¶ Ꝺcõa ꝓpõ ẽ hec. q̃ ꝺrie idiuiduales ſũt idem eẽntialr ꝛ itriſece cũ idiuiduo q̃ cõſtituũt. ꝓbat̃. nihil ẽ diſtictũ eẽntialr ab alio p q̃ i eẽ eẽntiali cõſtituit̃ eẽntialr: ꝛ p q̃ eẽntialr ab alio diſtiguit̃. ſz idiuiduũ ẽ diſtictũ eẽntialr ab alio ꝛ nõ niſi p ꝺrias idiuiduale. vt ꝓbatũ ẽ. ꝛ p illã i tali eẽ ꝺſtituit̃. ℊ. ¶ Tertia ꝓpõ ẽ q̃ ꝺrie idiuiduales ſũt idẽ idẽtice ipi enti. vñ ſciẽdũ ẽ q̃ ſco. ponit vnã idẽtitatẽ quã appellat idẽticã ad quã nec̃io duo regrũt. ꝓmũ ẽ q̃ ſubñ ꝛ ꝑtez ſint idẽ eẽntialr. 2m q̃ vtrũq̃ vel alterꝝ ſit ĩfinitũ poſitiue vel ꝓmiſſiue. poſitiue ſicut deus. ꝓmiſſiue ſic ens. ¶ Hoc ꝓmiſſo ꝓbat̃ q̃ ſint idẽ eẽntialr. tũ qz alr poſſz eẽ ens ſine ipis cũ abſoluta diſticta eẽntialr ös poſſit ſeparare. tũ qz nihil ẽ extra rõnẽ entis. tertio meta. videt̃ etiã dicere ſcotus q̃ ipſe ſint idem eẽntialiter ipi nature ſpecifice.

Circa ꝑdicta ſũt aliq̃ ꝺubia. ꝓmo ꝺ ꝺcluſionẽ ꝓncipalẽ. q̃ illa ꝺria idiuidualis nõ ſit ꝓncipiũ

idiuiduatõis p rões aureoli. ꝑma ẽ hec. nullus posteri⁹ ẽ cã ꝓxis. ſz ꝺria idiuidualis ẽ posterior nã idiuiduata z singularizata. vt ꝓbabo. ergo ꝛc. maior vt dicit ẽ Sco: ꝺ illos q ponũt q̃titatẽ eẽ pncipiũ idiuiduatiõis. z pz ꝺ se: qz cã ꝓcedit effectũ. minor ꝓbaꝝ. qz oẽ i rer nã exĩs ẽ aliqd hoc. ſz nã illa ſpecifica vt ꝓcedẽs idiuidualem ꝺriam ẽ exĩs: cũ nõ exĩs nõ ſit ens. ergo erit aliqd hoc. ſz oẽ tale ẽ ſingulare. ergo ꝛc. Tũ etiam qz iſta humanitas ſi nõ eẽt ſignata z idiuiduata poſſet eẽ mea vel tua. ¶ ℔. ꝺria idiuidualis ex quo coĩs ẽ multis ꝺrys indiuidualib⁹ aut indiuiduabilẽ ſeipſa: aut aliquo alio. ſi ꝑmo mõ. ergo z rõ ſpẽi poterit. ſi ꝛ° mõ. ꝓceditur i infinitum. ¶ Cõfirmaꝝ dicẽdo hecheitas ẽ hecheitas. h ſignaꝝ z determinaꝝ hecheitas illa. g̃ videꝝ q ia ſingularizeꝝ ꝑ aliqꝺ aliud. g̃ nõ põt eẽ ꝑncipiũ indiuiduatõis. ¶ ℔. oẽ qꝺ põt diuidi ꝺrys i finitl ẽ i finitũ. ſz ſpẽs ꝓte diuidiꝝ iſtis ꝺrys i finitis. ergo ꝛc. ¶ Cõtra ꝑmã ꝓpõem arguiꝝ ꝑ iſtũ. q̃cũq̃ ſũt i fra ꝺceptũ hois ſũt i fra ꝺceptũ aliqꝺ itatis z entitatis. ſz ꝺrie idiuiduales ſũt hꝺ. ergo ꝛc. naz ſi nõ vadãt vias ſuas. z hec ẽ rõ aureoli. ¶ ℔. magis cõueniũt due ꝺrie idiuiduales iter ſe q̃ cũ nihilo. hoc ãt nõ ẽ niſi eis opponaꝝ aliqꝺ cõe i quo cõueniãt. ergo ꝛc. nã iter ſe nõ ꝺueniũt i rõnib⁹ ꝓpryꝺ. ergo i aliquo coĩ. ¶ Rñdeo ad ꝑmã ꝺcedo maiorem negãdo minorem. ¶ Ad ꝓbationẽ oẽ i rer nã exĩs. vex ẽ de ſe vel p aliqd aliud. nã ergo de ſe nõ ẽ hoc aliqd. vñ nõ ẽ imaginãdũ q nã ſit i aliquo ſigno i quo nõ ſit ꝺria idiuidualis. ſed ſũt i eodẽ ſigno z ſſl. licet nã p ſe ꝑſupponaꝝ z ſit ꝓz nã ipſa ꝺria idiuiduali. ẽ ergo hoc aliqd fũdamẽtalr non formalr nõ de ſe ſz p aliud. ¶ Ad aliã ꝓbationẽ dico q ex rõe ſua nõ magis ẽ q ſtet ſub iſta ꝺria indiuiduali q̃ ſub illa: ita q ipſa de ſe nõ determinat ſe ad iſtã ꝺriam idiuidualẽ. ſz determinaꝝ pagẽs ꝓducẽs indiuiduũ: p qꝺ ſoluiꝝ vna rõ ſua q̃ talis ẽ. q̃ro dicit ipſe p qꝺ humanitas q̃ ẽ i me ſibi appꝛopꝛiat iſtã ꝓꝓietatẽ hypotheticã meã. aut p rões humanitatis ſimplr. z hoc nõ põt eẽ qz ponit q ẽ i differẽs ad plura: z i differẽs ad pña nõ appꝛopꝛiat ſibi alter ex eox rões ꝓꝓias. ergo p aliqd addit ũ qꝺ tollit ab ea idẽtiaz. ſz ablata ab ea idẽtia ẽ indiuidua. g̃ humanitas ſañ aduentũ illius ꝓꝓietatis hypothetice ẽ idiuidua. z ſic ex dicto pz ſoluꝰ. ¶ Ad ꝛm dico q illa rõ ꝓeſupponit falſũ dicẽdo i q̃ nihil ẽ cõe ꝺferentys indidualibus ab ipis abſtrahibile ꝑme itẽtionis ſz cõueniant in hoc quod ẽ ꝺria indiuidualis q̃ ẽ ſe cũda intẽtio. Vñ ſicut cum dico vnitas ẽ vna: vel vna vnitas nõ ẽ ibi alia z alia vnitas denoians z denoiata ita cũ dico hec hecheitas ipa ſeipaz denoiat. vñ ipa nõ ꝺz dici idiuiduata nec ſingularizata ſed pncipiũ idiuiduatõis. z ſic pz ad ꝛfirmatões. ¶ Ad tertiũ dico q oẽ qꝺ põt diuidi ꝛc. dico q vex ẽ q ẽ infinitũ pmiſſiue. ñ aũt poſitiue. ¶ Ad aliud cõtra primã ꝓpõnẽ dico q ly omne põt diſtribuere p ſuppoſitis p ſe ipſius entitatis vel pro cõitatibus z alys quibuſcũq̃. ſi primo mõ ꝺcedo maiorẽ z nego minorẽ. ſi ſecũdo mõ nego maiorẽ loquẽdo de infra quo iferius ꝺtinetur infra ſuptius Et cũ dicis in minori q ſi nõ ſunt infra ꝺceptũ entis vadant vias ſuas. dico q nemo tenetur ad ipoſſibile: z qz nõ bñt pedes ideo viare nõ pñt. ¶ Ad ſecundũ dico q aliqua magis cõuenire põt eẽ dupliꝝ. Uno mõ formaliter. alio mõ fundamentalr z q̃ſi denoiatiue. ꝓmo mõ nõ ꝺueniũt iter ſe magis q̃ cũ nihilo. Secũdo mõ bñ. fundamentalr enim in eadem natura ſpecifica z nõ

Quantum ipſis ens denominatiue ꝑdicatur: ad tertiũ articulũ vbi erat videndũ vtrũ in rer natura z extra intellectũ ſit aliqua vnitas realis minor q̃ numeralis ſic ꝓcedã. q̃m primo opinionẽ ſcoti cũ ſuis fundamẽtis recitabo. Secũdo buius opinionis cuiuſdã doctoris expoſitio ponetur: in qua intellectũ meũ firmabo. Tertio vt vtraq; via poſſit i caſu teneri z ad oñdendũ quõ rões quozũdã nõ ꝺcludũt aliter ponetur. ¶ De primo eſt concluſio ſcotica ſuperſecũdũ ſnĩaz. q extra intellectũ eſt dare aliquam vnitatẽ minorẽ q̃ ſit vnitas numeralis. minorẽ inquã intenſiue ſed maiorẽ extenſiue. ꝓbatur ꝛ° ꝓbaꝝ multis rõnibus. ꝓma eſt talis. ſi oĩs vnitas realis eẽt numeralis tunc oĩs diuerſitas realis eẽt numeralis. ꝺns eſt falſum. ergo z añs. ꝓbatio ꝺne. qz vnũ z multa. idẽ z diuerſa ſunt oppoſita. io. metha. z quotiens dicitur vnũ oppoſitũ totiẽs dicitur z reliquũ. primo tbopi. ergo cuilibet vnitati cozrñdet ꝓpria diuerſitas ſua. falſitas ꝺntis ꝓbatur. qz oĩs diuerſitas numeralis iquãtũ numeralis eſt equalis. z ſic tãtũ differt ſortes a platone quãtũ a bzunello. Tũ qz ſeq̃retur ex hoc q intellectus non poſſet abſtrahere a ſorte z a platone aliquid cõmune magis q̃ a ſorte z a bzunello. vñ ꝛfirmaꝝ iſta ꝓpõ. nã vna rõ coĩs que eſt poſſibilis abſtrahi ab aliqbus duobus z nõ ab alys nõ põt abſtrahi ab ipſis melius niſi ꝓpter aliquod vnũ repertũ hic z nõ ibi. ſed ab indiuiduis eiuſdẽ ſpẽi põt abſtrahi aliqs cõceptus coĩs q nõ põt ab alys abſtrahi. ergo ꝛc. ¶ Secũdo ſic. vnius actionis ſenſus eſt vnũ obiectũ fm aliquã realẽ vnitatẽ ſed nõ fm numeralẽ vt ꝓbabo. ergo eſt aliq̃ vnitas realis minor vnitate numerali. minor ꝓbaꝝ. qz potẽtia cognoſcẽs obm̃ fm aliquã vnitatẽ realẽ diſtinguit ipm ab oi alio qꝺ non ẽ vnũ illa vnitate. ſed ſenſus nõ cognoſcit obm̃ inquãtũ diſtinctũ ẽ a quolibet qꝺ ñ eſt vnũ illa vnitate numerali. ergo ſenſus non cognoſcit obm̃ ſcõm vnitatẽ numeralẽ. ergo ſcõm aliã. ꝓbatio aſſumpti. nullus ſenſus diſtinguit bũc radiũ ſolis differre numeralr ab ipo radio: ſz ꝺtinue variẽt i medio quatenus accñtia nõ migrãt. Silr ſi p potẽtiã diuinã duo oĩo ſilia eẽnt in accñtibus oĩbus ſenſus nõ iudicaret illa eẽ diſtincta. ¶ Cõfirmatur. oĩs potẽtia vna realis ꝺz aliqꝺ vnũ obm̃ reale adequatũ. ſz obm̃ viſus adeq̃tũ nõ ẽ hec albedo. ergo ꝛc. ℣ tex qz obm̃ inq̃tũ obm̃ ꝓcedit actũ intelligẽdi. ſed obm̃ intellcũs nõ eſt ſingulare. ergo ꝛc. ¶ ℔. in oi genere eſt aliqꝺ vnũ primũ qꝺ ẽ mẽſura oĩum illi⁹ generis. io. metha. ſed illud vnũ nõ ẽ vnũ numero nec ens rõis vt ẽ cuidẽs. igit. ꝛc. minor ꝓbaꝝ. primo q nõ ẽ vnũ numero. qz inter indiuidua nõ eſt ordo eẽntialis. mẽſurati aũt ad mẽſuram eſt ordo eſſentialis. ergo ꝛc. q etiã nõ ſit p intellectũ ꝓz. nã nullũ ens rõis ẽ mẽſura entis realis cũ mẽſura ſit pfectior menſurato. decimo methaphice. ¶ ꝓterea. idem ſimile z equale ſuper vnum fundatur. ſº meta. tunc ſic. nullo intellectu exiſtente due linee ſunt equales. quia non ſe excedũt: ſed q̃cunq̃ ſunt eq̃lia ſũt vnũ numero vt pz. ergo ꝛc. Similr nullo intellectu exĩte duo alba ſunt ſimilia. patet. et põt deduci vna talis ꝓbatio. q̃cũq̃ aliquid nõ põt diſtinguere inter hoc z illud inter ipſa eſt ſilitudo. ſed inter duo entia alba nullus põt diſtinguere. ergo ꝛc. ¶ ℔. oĩs entitas nec̃ia exa

cta aliquē effectū realē est realis. sed vnitas minor cū numeralis est bn. ergo rc. minor ꝓbatur. quia in generatione vniuoca que est omni intellectu cicūscripto requiritur necessario ꝙ generās ⁊ genitū sint eiusdē spēi 7° metha. ergo rc. ¶ ℔. vnius oppōnis realis sunt duo extrema realia. sed ꝺ trarietas est oppositō realis. ergo vtrūq extremū est reale ⁊ vnū. sed non vnitate numerali vt ꝓbabo. ergo rc. maior patet. quia vnū reale ꝺstruit ⁊ corrumpit aliud. minor ꝓbatur. quia tunc precise hoc albū eēt cōtrariū huic nigro. ¶ Preterea. oī intellectu circūscripto opposita essent primo diuersa ex quo in nullo cōuenirēt. sed talia nō sūt vnum numero ¶ Preterea. qz subm scie realis est reale. sed illud non ē vnū numero. ergo rc. Nec scotus. Qualis aūt sit ista vnitas dicit ꝙ potest declarari per dictum Auic. gnto metha. vbi vult ꝙ equinitas sit tm equinitas: nec ē ex se vna nec plēs. nec vlis nec particularis. Intelligo dicit ipse non ex se vna vnitate numerali: nec plēs plalitate oppositā illi vnitati. nec vlis actu. eo mō videlicet quo ē aliquid vle factū ab aīa vel ab intellectu. nec vt est intellectus obiectū. nec ē particularis de se: lz nūq̄ fit realiter sine aliquo istoꝝ. sed est prior realiter oibus istis: ⁊ secūdū istā priorita naturalē est per se obiectū intellect⁹. ⁊ vt sic ꝓsideretur a metaphīco: ⁊ vt sic exprimitur per diffinitionē. ⁊ vt sic habet illa natura entitatem realē de se idifferētē ⁊ ideterminatā ad singularitatē: ⁊ secūdū istā entitatē bz vnitatē sibi ꝓportionabilē secūdū quā sibi debeā indria quedā. vñ lz de se nō habeat quiditatiue istā vnitatē. qm equinitas est tātū equinitas: est tm eius pars secūdū entitatē sibi ꝓportionē. ¶ Sed contra hec ipe replicat. primo qz videā ponere aliquod vle in re. quod ē ꝺtra ꝙ meta. primo de aīa. Intellectus est qui facit vlitatē in rebus. ¶ ℔. Damascenus dicit sic. In oibus creaturis hypotheticis diuisio in re ꝓsideraī. cōitas in intellectu ꝓsideraī. Intelligimus inquā in intellectu. qm petrus ⁊ iōānes vnius sūt nature ⁊ cōmunē hñt naturā. ¶ ℔. arguit sic. ista vnitas aut est alicuius in eodē numeralr: aut i aliquo alio. nō in eodē numero. quia quicquid est in eodē numero est idez numero. nec in duobus. quia quod ē in eis hoc est vnū fm Damas. ¶ R̄ndeo. ꝙ cuius euidētia ponit talis diſtinctio. ꝙ vle potest sumi dupliciter. vno modo ꝙ intentione secūda. alio mō ꝙ illo quod denoiatur ab illa intētione secūda: quod est aliquid prime intentōis Et hoc modo potest sumi dupliciter. vno mō ꝓ illo quod est quasi subiectū remotū ⁊ denoiatū ab ista secūda intentione. ⁊ sic natura absolute sumpta dicitur vle. quatenus nō ē de se hec. ⁊ ita nō repugnat sibi dici ꝺ multis. ⁊ natura sic accepta ideterminata priuatiue seu negatiue. ⁊ ē apta nata aptitudine remota dici de multis ⁊ nō ꝓpinqua. ⁊ hoc inest sibi per intellectū. iā eni esset actu vlis. Alio modo potest accipi ꝙ subiecto ꝓpiquo quod ē ipsa natura indeterminata ꝺtrarie. vt. s. ꝓiuncta actuali indeterminatōi quasi habitui cōtrario. et hoc mō nō est vle nisi actuali intelligētia. que indeterminatio attribuitur sibi per intellectū. ⁊ vt sic est apta nata ꝓpinque de pluribus ꝑdicari. et isto modo intelligit cōmentator ꝙ nō est dare vle in rebus. et sic pz ad primū argumētū. ¶ Ad illud Damasceni. dicit ꝙ in rerū natura nō ē dare aliquod coē qō sit de pluribus ꝑdicabile ⁊ in pluribus vnū lz sit ita cōe ꝙ nō repugnet sibi esse in aliquo cū in eo in quo ē. ¶ Ad tertiū dicit ꝙ ista vnitas realis non est alicuius exītis in duobus indiuiduis sed in vno. Et cum dr ꝙ quicqd est in singulari est singulare: verū est p se vel per aliud. ⁊ hoc est iam declaratū. Nec est positio scoti cū suis motiuis ⁊ istantys fideliter recitata: nec plus de ista materia ipse ponit.

Quantum ad secūdū huius tertij articuli vbi erat ponenda vna expositio huius pōnis scoti est sciendum ꝙ est vnus modus exponēdi franciſci de marchia. non fuisse de mente scoti ponere aliquā vnitatē positiuā ex natura rei minorez vnitate numerali sed solūmō priuatiuā. Ad cuius euidentiaz ipse premittit vnā distinctionē. ꝙ triplex est vnitas. q̄dā mere positiua. alia mere priuatiua. alia media que est partim priuatiua ⁊ partim positiua. Unitas mere priuatiua est quando aliquid quātū est de se est aptuz natum eē vnū. ꝙ autē nō sit vnū hoc est per aliquid extrinsecū ipm diuidēs ⁊ distiguēs. ⁊ ipz nō pmittēs per ꝺās eē vnū sicut mā saltē oiuz gnabiliū ⁊ corruptibiliū. quātū ē de se ē apta nata eē vna. qz ñ bz de se vñ distiguatur. distiguitur aūt ⁊ partitur seu diuiditur per formas. ⁊ iō nō positiue vna actu cuz sit p formas actu diuisa sed tm priuatiue. ⁊ hoc mō itelligēdū est illō dictū pbi i gnto meta. ꝙ mā est vna numero i oibus. hoc sigdē ē vnū nō positiue cū sit distincta ⁊ diuisa realiter loco ⁊ subo sed priuatiue. qz quātū est de se nō intelligitur sine dntys vel formis ipsā idiuiduātibus vel nūeraliter ipsam distiguētibus apta ē eē vna numero. nec ꝙ distinguatur numero bz a se sed ab extrinseco. Unitas positiua ē q̄ aligd est vnū actu sicut mā q̄ est in illo idiuiduo ē actu positiue vna: lz ista q̄ ē i isto. ⁊ illa q̄ est i illo sint solū vnū priuatiue. ¶ Unitas media ē qua aligd quātū ē ex se natū ē bre aliquā vnitatē. ⁊ tm p aligd extrinsecū nō bz alicā aliā. Tūc ad ppositū dico. ꝙ nā spēi ⁊ nā gnis tā subalterni cū gnalissimi hñt ex intellectū aliquā vnitatē priuatiuā. qō pz. nā eni spēi ē de se idiffinita ⁊ idiuisa nūeralr. ⁊ iō cū tū ē ꝺ se nō repugnat sibi vnitas nūeralis. ꝙ ātistā vnitatē realē quaz de se nata ē bre ñ bēat hoc ē ppter dr̄ias diuersas ⁊ idiuiduales ipsā i diuersis idiuiduis distiguētes ⁊ cū hoc diuidētes. ¶ Cōfirmaī de gne respectu spēi. ꝙ eni genus nō sit vnū vnitate specifica hoc nō ē ex se sz ex rōe dr̄iaꝝ specificaꝝ ipz in diuersis spēbus diuidētiū. vñ si nā spēi poneretur p impossibile sine dntys ipaz distiguētibus nō eēt vna nūero distincta. nec genus sine differētys specificis positū eēt spēs diuisū. vnitas aūt positiua ex itellectū ē p remotionē ois diuersitatis. ⁊ talem vnitatē ñ bz genus nec spēs nec aligd aliud a singlari. nisi tm p intellectū ꝺsideratē qōlibet istoꝝ. s. gen⁹ ⁊ spēs ⁊ vle qōcūq̄ p remotionē dziaꝝ ipz diuidētiū. ⁊ sic est vez dictū illō ꝓmēta. ꝙ itellcūs ē q̄ facit vlitatē i rebus ¶ Unitas aūt media ē q̄ aligd ex itellectū itelligit eē vnū aliq̄ vnitate lz sit diuisū realr ⁊ distinctū i plibus. q̄ gdē vnitas ē priuatiua i ordine ad diuidētē siue ad maiorē vnitatē. puta nūeralē q̄ tollitur p diuersitatē. i se tm est positiua. ¶ Hoc ꝓmisso dicē ꝙ scotus nūq̄ itellexit ponere vnitatē positiuā ex itellectū minorē vnitate nūerali. sz solūmō puatiuā. qō posset etiā sic ꝓbari. nullus diuisū i aliq̄ plura secundū aliq̄ eius vnitatē remanet post factā diuisionem vnuz illa vnitate fm quā diuisū est. Dis enim diuisio tollit vnitatem aliquā a diuisis: sz

specifica diuidit in indiuidua scōz vnitatem specificā: g natura ipa specifica in indiuiduis diuisa non rēanet vna ī spē in eis. probo minorē: puta q natura specifica in indiuidua diuidat scōz naturam specificam. ñ tamē scōm numeralē cū talē non habeat. ergo rc. ¶ p. vnitas ista q respicit indifferēter sua suppositа scōz quācū q distātiā ipoz finita vel ifinita ē ifinita. fz vnitas specifica respicit sua idiuidua scōz quālibet distātiā. natura enim specifica semp necessario est in suis idiuiduis q̄z tūcūq; etiā in infinitū distantibus. g si huiusmodi vnitas sit realis erit actu infinita: nec rōes Scoti vt dixi ꝓbant nisi vnitatem priuatiuaz. hec patz discurrēdo. ¶ Ad primum de vnitate z diuersitate dico q sicut extra intellectū est dare maiorē diuersitatē diuersitate numerali: ita etiam extra intellectū est dare vnitatem minorem vnitate numerali. s. priuatiuam. q aūt sit positiua hoc nō ꝓbat rō. quātūcūq; enim albedo ꝓpter vnitatem quā habet in qualz pticulari albedine. nullam tamē vnitatē positiuam habet extra intellectum adhuc nō obstante hoc. hec albedo magis distinguitur a nigredine q̄z ab alia albedine. qz albedo numero dr ab albedine: a nigredine vero spē. ¶ Ad 2m dico q vni° actionis sensus est vnū obiectū secūdū vnitatē priuatiuā. nō aūt positiuā. ¶ Similiter dico de confirmatōe. ¶ Ad tertiū de mēsura dico q illud qō ē mēsura ī quolibet genere ē res ipsa q ē fūdamētū vnitatis: puta albedo z ista ē bñ extra aiaz. vnde ꝓcedo q ē dare entitatē realē extra itellectū distictā ab oībus idiuiduis. sed huiusmodi entitas vt sic distincta bz extra itellectū aliquā vnitatē positiuā. hoc nō ꝓbat rō. qz nec vnitas albedinis ē mēsura alioz coloz nec ipsa albedo vt fūdamētū vnitatis: sed p̄cise secūdū rōez sue entitatis absolute nō vt vna vel plures. ¶ Ad quartū de sīlitudine z qualitate sufficit q coz qualitas z q̄litas sit vna priuatiue. ¶ Ad quintū de generatione vniuoca sufficit q natura sit vna priuatiue in generāte z genito. ¶ Ad sextū de oppōne reali. ꝓcedo q oppō ꝑtrarietatis quecunq; oz q habeat duo extrema realia: nō enī pōt esse realis oppō nisi sit inter ens z ens: dico tñ q lz vtrūq; extremū ꝑtrarietatis sit ens reale positiuū z extra intellectū. puta calidū z frigidum: vel albedo z nigredo: vnū tñ ipsoz bz extra intellectū aliquā vnitatē realez positiuā ꝓter numeralē quā bz vtrūq; in suis indiuiduis: hrent tñ bō vnitatē nisi eēnt dīe diuidētes. nec ꝓpter hoc sequitur q ꝑtrarietas ista nō sit realis. quia nec albedo ꝑtrariatur nigredini rōne sue vnitatis. sed rōne sue entitatis absolute. ¶ Ad aliud patz per idem. Videtur ergo satis probabilr dictū z ꝓcordare doctrine scoti nullā vnitatē positiuā realē extra intellectum esse si non sit numeralis. ¶ Quantū ad tertiū huius articuli est alter modus exponēdi scotum q extra intellectū est dare aliquā positiuā realē vnitatē minorē in tēsiue vnitate numerali lz sit alia extensiue: sic q imaginatur aliquā entitatē cōmunē realē extra intellectū in qua aliqua plura ꝓter intellectum cōueniunt. Ad cuius declarationē premittuntur primo descriptiones quedā vnitatis specifice: vt appareat qualis sit intētio ponētiū istā. ¶ Prima descriptio ē per causam materialē z formalē que est hec. q vnitas specifica est indistinctio aliquoz naturā aliquam participantiū in esse diffinibili z quiditatiuo illius nature: z distinctio eorūdē a quibuscūq; nō participantibus illā naturaz fm esse suum diffinibile z quiditatiuū. vt vnitas specifica in humanitate est distinctio boīum in esse humano vl in esse diffinibili z quiditatiuo. z distinctio hominuz a nō boibus z ab his que non participant humanitatez vel esse humanū. ¶ Secūda descriptio est hec: que est simplr per causas extrinsecas. i. efficientē z finalē. vnitas specifica est indistinctio aliquoz causatoz ab eadem causa totali ꝓxima z indistincta secundū eē qō habent sub ea inquantuz talis. z eadem est distinctio istoz causatoz a quibusdā non causabilibus ab eadez causa inquantū talis causa est. ¶ Danc contrabo ad terminos speciales z dico q vnitas specifica figuraz impsaz in cera sigillo regis ē indiuisio figuraz illaz scōm esse quod habent in illo sigillo inquantū tale sigillū est ¶ Tertia descriptio est ista que datur pe effectū. Unitas specifica aliquaz causaz est indiuisio eaz secūduz q ab eis potest esse vnus z idem effectus inquantum talis effectus est. de ista tamen entitate specifica dico q est duplex. Quedam creata: z quedā increata. Est āt triplex differētia inter istas. quia entitas increata ex rōe sue qditatis ē determinata ad actualē existētiam. Entitas aūt creata nō est determinata ad existere vel nō existere. ¶ Si. n. ex rōe sua eēt determinata ad existere haberet necessario esse sicut deus. si aūt ad non existere haberet ipossibile eē sicut chimera: qz chimera ex rōe sua est determinata ad nō existere. ideo eius entitas dr ꝓhibita z fictitia. ¶ Scōa dīa ē. qz entitas increata ē ex rōe sue qditatis idiuisibilis z ipartibilis in plura suppositа: q̄uis. n. sit i plib° suppositis. nō tñ partitur nec diuiditur in illa. Entitas vero creata est partibilis z diuisibilis in plura suppositа: z nō est ex se vna numero nec plures scōm numez. ¶ Tertia differētia est quoniā quodlibet suppositū entitatis increate est ens per eēntiam: ex eo bz totā quiditatē spēi. sue qditas vero entitatis create habet suppositа quoz quodlibet est ens per participationē. qz nullū eoz habet in se totā quiditatē sue spēi. ¶ Ex his trib° dictis apparet q entitas spēi seu quiditas in rebus creatis non ē entitas simplr. z per ꝺñs vnitas talis entitatis non est vnitas simpliciter sed secūdū quid. nihil enim est in sorte quin sit distinctum ab omni eo quod est in platone. et hec indiuisio importatur per vnitatē numeralē. Est tñ in sorte humanitas que inquantū humanitas non est diuisa in sorte z platone. est tamen diuisa ab equo z asino z ab omni non homine. et hanc indiuisionez boiuz inter se z diuisionē ab alys voco vnitatem specificam. ¶ Danc autem cōclusionē de vnitate specifica positam que potest esse in rez natura ꝓbo. primo sic. nulla vnitas positiua realis remouetur ab aliquibus nisi ꝓpter diuersitatē aliquam oppositā nature quā includunt. sed indiuidua eiusdē spēi. puta sortes z plato nō includūt diuersitatē aliquā oppositā vnitati specifice extra intellectū. ergo ista ab istis nō potest remoueri. maior patet. nam vnum oppositū nūq; remouetur ab aliqb° nisi ꝓp pōnē vel pñtiā alterius oppositi. minor ꝓbatur qz ista indiuidua nō includūt nisi diuersitatē numeralē q̄ nō opponit vnitati specifice. ¶ Cōfirmat rō. q̄cūq; ñ sūt distincta nec̄io sunt idistincta. z q̄ nō sūt diuisa nec̄io sūt idiuisa: z etiā ecō? fz sor. z plato sūt specifice ñ distincti nec diſi ex itellez et ēt positiue. g si spēs idiffiniti-

ꝛ indiuisi. ſz idistictio ꝛ indiuisio fundāt vnitatē. ergo ꝛc. ¶Item maior diuersitas superueniens minori remouet aliquā vnitatē quā non potest remouere minor: ſz diuersitas specifica que est maior q̄ numeralis remouet vnitatē specificā extra intellectum. ergo cū diuersitas numeralis sit minor q̄ diuersitas specifica ipsa sine diuersitate specifica non poterit remouere istam vnitatem. maior patet. ¶Maz ipfectius non potest i effectū cause pfectioris. ¶ℙ. q̄cūq; sūt realr ꝛ positiue distincta: ñ tñ scōz oēz rōez incluſaz in eis: sed scōz aliquā rōnez in eis incluſam sūt cēntialr ꝛ positiue indistincta ꝛ vnum. sed sor. ꝛ plato sūt realr ꝛ positiue distincti. ñ tamē secūdū omnem rationem in eis incluſam. ergo saltem secūdū istam sūt positiue realiter ꝛ essentialr indistincti: maior patet per contradictionē minor probat. quia vel sor. distinguitur a platone scōm q̄ hō: vl nō scōz q̄ homo. ſi secūdū q̄ homo. g̃ ois homo distinguit a platone: q̄ inquātū tale est vle. p3 ꝺña ab inferiori ad suum superius affirmatiue. g̃ cum plato sit homo distinguet a seipso. ſi detur aliud hr ꝓpositus. ¶ℙ. ſi nulla vnitas realis sit preter intellectū minor numerali sequunt ista incōueniētia. ¶primo q̄ destrueret loquela. ſcōo scia. Tertio natura. Quarto metbaphica. Quinto mathematica. Sexto lex diuina ꝛ humana: ꝛ oia p̄cepta legis. Hec aūt oia sunt icōuenientia. g̃ ꝛc. probo quodlibet istoꝝ. primo q̄ destrueret loquela. nam supposito q̄ aliquis ꝓferat istā vocē. ois homo currit. tūc ly homo vel significat istū boīez singulare. vel ꝺceptū logicalē. vel boīem cōez realr. nō pōt dari primū: quia nullū singulare est distribuibile. nec secūdū: q̄ nullus cōceptus logicalis pōt currere vel bibere. g̃ sequit q̄ tertiū: quod est ꝓpositū. Secūdū impossibile. ſ. q̄ destrueret scia ꝓbo. nā scia est alicuius passionis q̄ inest alicui subiecto primo ꝛ adequate. nullus aūt cōceptus logicalis pōt eē subm̄ aliquaꝝ passionū realiū. nullus enim cōceptus logicalis est per se primo risibilis. g̃ ꝛc. ¶Tertio destrueret natura. nā natura agit propter finē: nō ꝓpter vnū signatū. g̃ ꝛc. ¶Quarto destrueretur metbaphica. nā destruerent eius ꝓprie passiones. puta boc quod est ꝺria. nā cū ꝺria sit alicui idē essentialit: ꝛ per te nulla talia extra intellectuz sint vnū. ergo non erit ꝺria. ꝛ sic destrueret passio ꝛ metbaphica. cū tamē ipsa sit scia realis ꝺz hre passiones reales. ¶Quintū ꝓbo. nam mathematica probat aliquā figuram habere primo tres angulos. nullus aūt cōceptus logicalis bet tres angulos: nec aliquod singulare. probo: q̄ tunc sequ retur q̄ solum illud haberet adequate tres angulos.

¶Sextū ꝓbo. accipio boc preceptū. diliges proximuz tuū. istud est vnū preceptū de illis decē. illa ergo dilectio que bic precipit vel est dilectio singularis. vel dilectio facta per logicos. vel dilectio realis ois. nō bec ꝺlectio. q̄ ad cōplendū boc preceptum sufficeret vna dilectio: quod est euidēter falsū. Secūdū etiā nō. multum enim videt repugnās legi diuine q̄ ipsa dependeat ex cōceptibus logicoꝝ. ergo oportet ponere tertiuz ¶Confirmat rō. omne vnū predicatū ꝺ aliquibus duobus eēntialiter ꝛ quiditatiue manet in eis omni intellectu circumscripto. aial coē predicat de duobus eēntialiter ꝛ quiditatiue. ꝛ quodcūq; tale superius de inferiori vt ponit tota logica. ergo ꝛc. ¶Et posset esse septimū incōueniēs. q̄ tunc destrueret logica. Confirmat rō. oē factū per intellectum est accidens ꝛ ens ratiōis. sed nullū tale predicat eēntialiter de re. ergo ꝛc. ¶Sz cōtra istā cōclusionē arguit aureolus. q̄ tunc vno indiuiduo anibilato oia ānibilarēt. ꝛ vno creato nibil posset nouiter creari. ista sūt impossibilia. ergo ꝛc. ¶primū probat sic. ānibilato aliquo simplr ānibilat omne qꝺ est in eo. sed illa bumanitas cōis per te est in sorte. ergo ipso ānibilato ānibilabit ꝛ ipsa. ſz ānibilato aliquo coi ānibilantur eius singularia. ergo ꝛc. Secūdū etiā probatur. quia illud nō potest nouiter creari cuius aliqua entitas seu realitas precessit. sed p te in isto indiuiduo quod ante precessit. puta in sorte beri producto est aliqua realitas cōmunis sibi ꝛ illi qui debet creari: quia bumanitas. ergo ꝛc. ¶ℙ. quia in eadem re vel indiuiduo essent due bumanitates. vna ꝓpria per quaz ꝺistinguitur sortes a platone. ꝛ alia cois per te. ergo et ce. et boc est inconueniens quod deducit aristo. cōtra platonē ponētē ideas. 7. metba. ¶ℙ. ñdeo negando ꝓnas Ad primā ꝓbationē ꝺico q̄ ānibilato aliquo idiuiduo simplr duo sufficiūt. primo q̄ eius entitas singularis anibilet. ſcōo q̄ destruat tota eius entitas cathegoreumatice sumpta quātū ad illā tertiā entitatē que resultat ex partibus. certū est eni q̄ q̄ res corrumpit q̄ remanet eius materia cum sit incorruptibilis. ¶Ad secundā ꝓbationē alterius ꝓnē ꝺico q̄ illud non pōt creari cuius precessit aliqua entitas singularis. ¶Ad aliud ꝺicitur q̄ non ꝺebent ꝺicere ꝓprie due bumanitates. vna enim est in vtroq; indistincta que ad diuersa cōtrabitur per diuersos gradus bypostaticos. q̄ igr rōes cōtra istā partē nō vident cōcludere: pōt igitur satis probabiliter teneri: ſz forte precedēs sit magis subtilis ꝙ magis ꝺsona opinioni scoti. ¶Ad rōes principales rñdeo. et primo ad primā ꝺico q̄ ista rō indiuidualis est addita ipsi nature specifice. vnde est iste modus imaginandi. q̄ ꝺria individualis est sicut ratio quedā actuatiua ꝛ actualis. ipsa aūt natura est sicut quedam ratio potentialis ex quoꝝ vnione resultat tertia entitas que est indiuiduū: sicut ponitur de rōali ꝛ aiali: ex quoꝝ vnione resultat bumanitas. p3 ergo q̄ ista ꝺria indiuidualis est addita ipsi nature specifice. sicut rō actualis potentiali. ¶Ad primā ꝓbationē. q̄ tūc eēt singularis dictū est supra q̄ vez est extrinsece ꝛ denoiatiue ꝺe se aūt ꝺicit vnitatē minorē numerali. ¶Ad aliā ꝺico q̄ cōmunitas ꝛ singularitas scōm idem ꝛ eundem respectū nō sūt cōpossibilia in eodem: bñ tñ fm diuersa. ergo ꝛc. Est igitur singulare denoiatiue ꝛ per aliud: de se aūt nō. sed cōmune. boc nō est impossibile. ¶Ad secundā rōnē ꝺico q̄ ꝺuplicia sunt cōponētia. quedam pbisica sicut materia ꝛ forma. queda3 metbaphica: vt quelibet ratio actualis cum alia tali rōne potentiali. in multis aūt est secūda sine prima. ꝺico ergo q̄ in eodē composito possunt esse plures compositiones ꝛ componentia metbaphisica sine plurificatiōe compositi. boc non est inconueniens. ¶Ad confirmationē ꝺico q̄ ista ratio indiuidualis nec est materia nec forma nec compositum sed vltima realitas huius vel illius. ¶Ad tertiam rōnem. concedo maiorem ꝛ nego minorez. ¶Ad primā ꝓbationem de priuatione ꝛ negatione ꝺictū fuit iam supra q̄ sic arguentes non intelligunt titulus questionis. Similiter ad probationē de quantitate ꝺictum fuit ibi. Et bec de questione ꝺicta sufficiant.

Queritur Utrū genus ⁊ dr̄ia dicāt distictas realitates q̄ nō videt. nā si sic seq̄ret q̄ aliqd fm eēntiā sui simplicē eēt vere ⁊ realr cōpositū. ꝯns est falsū. ergo ⁊ aīs. falsitas ꝯntis pz p iplicationē ꝯdictōis. ꝯna p bat. qz oē icludēs realitatē actualē distictā realr a realitate potētiali ē realr cōpositū. actus. n. ⁊ potētia sunt radices p̄me ꝯpositionis. cū ergo albedo sit forma simplex fm auctorē sex p̄ncipiorū. ⁊ includit genus ⁊ differentiā que per te sunt realiter distincta: ipsa erit realiter ꝯposita. ¶ ℔. arguit Aureolus. quādocunq; aliqua res potētialis ⁊ p̄ior respicit plures actualitates: deus potest facere illā sub actualitate alia ⁊ trāsmutare ab vna i aliā. cū ergo realitas generis sit potētialis ⁊ realr distincta p te ⁊ idifferēs ad vtrāq; differētiā deus poterit trāsmutare ipsā aīalitatē a rōalitate i irrōnalitatē. qō ē falsū cuidēter. maior pz. qz nō ē ꝯdictio q̄ diuisa p̄ior actualitate possit esse sub alia. ¶ ℔. ois realitas eo formaliter quo mouet visū disgregat vl ꝯgregat. ⁊ ecōuerso. alr posset disgregare sine motōe. sed albedo disgregat rōe disgregatōis: ⁊ mouet rōe colorēitatis. ergo i albedine colorēitas ⁊ disgregatio sūt vna simplex realitas. ¶ ℔. ois realitas p̄or distincta realr ab ipsa ē p potentiā diuinā ab alia p̄cisibilis ⁊ separabilis. cū ergo genus sit p̄ius differentia: sicut potentia actu. si. ergo genus ē distictū realr: deus poterit facere genus sine differēt̄ia oi. ⁊ sic eē aīal. qō nō eēt rōale nec irrōale.

In oppositum est Aristo. dic i p̄mo phisicorū. g ꝯtra Parmenidē volēs ꝓbare p̄alitatē ipsam ꝓbat ex multitudine generis ⁊ dr̄ie ⁊ diffinitōis. Ista aūt multiplicitas nō p̄ōt̄ē rōis. qz Parmenides istā nō negaret cū eiusdē ad se sit talis multiplicitas. ergo oportet q̄ sit realis. ¶ ℔. ndeo p̄imo videbit̄ ꝓpositum. ¶ Secundo videbitur vtrum realitas importata per conceptum differentie sit inclusiua realitatis generis ⁊ eius entitatis.

Quantum ad p̄imum pono. 3. conclusiones. ¶ Prima est ista. q̄ genus ⁊ dr̄ia distinguūtur ꝯceptibiliter. hec ꝓbat̄ sic. ipossibile ē vnū ⁊ eūdē ꝯceptū eidē intellectui sil'ē certū ⁊ dubiū. sed cū certitudine de ꝯceptu generis stat dubitatio cuiuslibet dr̄ie. ergo ⁊c. minor pz. qz a remotis ego sum certus de aliquo qō ē colorat̄ū: ⁊ tn̄ dubito si est albū: vel nigrū: si cōgregatiuū vel disgregatiuū. ¶ ℔. ois ꝯceptus mere potētialis ⁊ ꝑfusus ē distictus a ꝯceptu mere actuali ⁊ determinato. sed ꝯceptus dr̄ie ē mere actualis ⁊ determinatus. ꝯceptus aūt generis ē mere potētialis ⁊ ꝑfusus. ergo ⁊c. minor pz. qz ꝯceptus ꝯctiuus ē actualis. cōtractus vero potētialis ⁊ ꝑfusus. ¶ Sed iuxta ꝓbationē minoris p̄me rōis de colore viso a remotis ē duplex dubitatio Aureoli. ¶ Prima ē. ois realitas actualior ⁊ pfectior alia p̄ōt a remotis ⁊ i maiori distātia aliq̄ potētiā mouere q̄ alia. sed realitas huius albedinis ē actualior ⁊ pfectior realitate huius coloris. ergo a remotis citius videbit̄ hec albedo q̄ hic color. maior ꝓbat̄. qz vnūqōq; mouet et agit fm q̄ est ens actu. minor ꝓbat̄. nā realitas idiuidui spēi: cū sit iclusiua dr̄ie: actualior ē ⁊ pfectior realitate idiuidui generis. ¶ Scōo sic. vnūqōq; agēs nāle q̄to magis approp̄inq̄tur suo passo: tāto magis ⁊ fortius p̄ōt agere: sed color de ꝓpinquo ex quo a remotis citius videt ⁊ p̄ius q̄ albedo: citius vi debit̄ q̄ sit ipsa albedo. vñ dicit ipse nō videt̄ rō q̄re ac cedēte albo visui oculi cābitur realitas huius coloris: bas duas rōes facit Aureolus q̄ genus ⁊ dr̄ia nō dicāt distictas realitates. nec q̄ a distictis sumātur. sed solū ex diuersitate ipressionis. ⁊ tn̄ p̄ūt reduci optime cōtra ipsū. ¶ Et ideo rn̄deo ad p̄imā. p cuius euidētia pono istā distictionē q̄ aliqd eē actualius ⁊ pfectius alio p̄ōt eē dupl'r. vno mō itēsiue: alio mō extēsiue. ¶ Exēplum p̄imi. albedo margarite ē pfectior ⁊ actualior intēsiue q̄ albedo equi. sz ecōtra albedo equi ē pfectior ⁊ actualior extēsiue q̄ albedo margarite. p hoc pz ad maiorē p̄me rōis. ꝯcedo. n. q̄ q̄to aliqd ē actualius ⁊ pfectius alio itēsiue ⁊ extēsiue. tāto p̄ōt a remotiori potentiā imutare. nō aūt qō solū ē itēsiue. nō. n. albedo margarite imutat visū a remotiori pfectius q̄ albedo equi. tūc dico q̄ licet spēs sit actualior ⁊ pfectior genere itēsiue: nō tn̄ extēsiue. genus. n. ē illimitatius ipsa spē: qn̄ qō ē idifferēs ad aliq̄ p̄a ē illimitatius q̄ aliqō illoz. p hoc pz ad scōaz rōez. q̄ ista maior hz veritatē: si illud agēs nāle dicat pfectionē itēsiuā ⁊ q̄tū ē de se. vñ si eēt possibile: qō tn̄ esset ꝯtradictio: q̄ color esset separatus a nigredine ⁊ albedine pfectius videret de ꝓpinquo q̄ de lōginquo. ¶ Scōa ꝯclusio ē ista. q̄ ꝯceptus generis ⁊ differētie sumit̄ ab alia ⁊ alia realitate. vbi sciēdū q̄ q̄tū ad hoc sūt duo modi dicēdi. primus ē Aureoli dicētis. q̄ diuersitas ꝯceptuū generl ⁊ dr̄ie hz ortū vltimate ex diuersitate ipressionis. q̄s eadē res sil'oino ē nata facere i intellectu. q̄rū vna ē pfectior alia: ita q̄ ex hoc respicit iperfectā ipressionē sui i intellectu ort̄ ꝯceptus generis. qn̄ vero pfectā ort̄ cōceptus differētie. vnde dicit postea. q̄ si q̄rat̄ a quo habēt ortū isti diuersi cōceptus nō diuersificati. nec variati. dicit q̄ ab eadē re simplicissima q̄ virtualiter ꝯtinet duas ipressiones q̄ nullā diuersitatē ponūt i re. si aūt q̄rat̄ a quo habēt ortū diuersificatū. dicit q̄ a formali silitudine alia ⁊ alia quā intellectus p̄ōt recipere de eadē re. hāc aūt ꝯclusionē ꝓbat p duas rōes p̄cedētes. ¶ Cōtra. ois distictio q̄ ē p̄ter intellectū est distictio realis. sed distictio ꝯceptus generis ⁊ differētie sumit̄ a distictis p̄ter intellectum. qz ab alia ⁊ alia silitudine. ergo ⁊c. ¶ Cōfirmat̄. qz qō cātur ab ipsa spē imediate nō cātur ab intellectu. sed ꝯceptus generis ⁊ differētie ⁊ eoz distinctio causant̄ imediate ab alia et alia spē vel silitudine vt ipse dicit. ergo ⁊c. Et ideo est alius modus dicēdi ⁊ verior qō illud a quo sumit̄ ꝯceptus generis ⁊ dr̄ie sūt diuerse operationes apparētes que i eadē re fundāt̄ur: video. n. q̄ homo ratiocinatur ⁊ ideo ab hoc qō est ratiocinari sumit̄ cōceptus realis differētie. s. rationale: ⁊ ab hoc apparente qō est sentire sumitur conceptus generis. ¶ Cōtra arguit. qz aut genus ⁊ differentia icludūt istas operationes seu apparētias i suo p̄imo ꝯceptu. aut nō: si sic. cū huiusmodi operationes sint actu: sequitur q̄ genus ⁊ differentia p̄dicarentur actualiter. si nō. arguo sic. illa que differūt secundum suos p̄imos conceptus ⁊ quiditatiue nō distinguuntur penes illa que sunt extra suos conceptus p̄imos ⁊ quiditatiuos. sed conceptus generis ⁊ differētie distinguuntur secundū suos conceptus p̄imos ⁊ quiditatiuos. genus. n. non potest p̄dicari de differentia quiditatiue: cū sit extra rationē eius. 3. metha. ergo ⁊c. Ista ratio etiā potest applicari contra modum dicendi

Aureoli.cū ille impressiones ⁊ similitudines sint extra cōceptū differentie.dico igitur aliter ꝙ ipsi conceptus sumūtur a distinctis realitatibus.hoc ꝓbaī sic.qz ꝺcipiēdo genus vel cōcipio aligd rei vel nihil nō nihil.qz tūc genus nihil eēt spēi.ergo aligd.si aligd: tunc sic. vel idē qō ꝺcipio ꝺcipiēdo genus ꝺcipio ꝺcipiēdo differētiā vel aligd aliud.si idē ergo ꝺceptus generis ⁊ differētie erūt idē ꝺceptus.si aliud hētur ꝓpositū.dices ꝙ idē i re cōcipiī.nō tñ segtur.ergo idē cōceptus:qz eadē res ē apta nata facere i itellectu diuersos cōceptus.⁊ sic rñ det aureolus. ¶ Cōtra. vnaquecz res ē apta nata facere i itellectu aliquē cōceptū sibi ꝓpriū ⁊ adequatū. ille ergo vel erit cōceptus generis vel dīe.quoꝝ neutrū ē. ergo oportet ꝙ aliquē aliū cōceptū. ¶ ℞. ad principale Ari.7.metha.dicit.ꝙ sicut se hz diffinitio ad rē: sic partes diffinitōis ad partes rei.sed partes diffinitōis sunt genus ⁊ dīa.ergo ista sūt i re distincta. ¶ ℞. cōmē.ibidē dicit.ꝙ hec ē ꝓportio diffinitōis ad diffinitū.qz sicut tota diffinitio significat totā qditatē rei:ita pars diffinitionis partē qditatis rei. vñ Aristo.dicit.8.meta. ꝙ res simplr simplex nō est diffinibilis.qz nō hz partes.ergo ⁊c. vñ sciēdū ē.ꝙ scōz Scotū genus ⁊ differētia i gbusdā sumūtur ab alia ⁊ ab alia re vt i habētibus plēs formas ponēdo gradus i formis.ab aīa.n.rōali sumīt differētia.puta rōale.ab aīa aūt sēsitiua sumīt aīal:⁊ i talibus dicit genus ⁊ differētiā nō solū differre realiter: vel formaliter:sed etiā ēntialiter: In qbusdā aūt alys nō sumūtur ab alia ⁊ ab alia re.sed ab alia ⁊ alia realitate vel formalitate que sūt eiusdē rei.vt i his spēbus:q̄ sūt fome simplices: vt albedo ⁊ nigredo ⁊ alia talia.in talibus qualitatibus.n. est assignare quosdā itrīsecos gradus vel realitates ꝑz quas suscipiūt magis ⁊ mīus: ita ꝙ vnus est quasi actualis respectu alterius.⁊ ab actuali sumīt dīa. ⁊ a potētiali genus:⁊ in talibus dicit genus ⁊ dīam differre formaliter ⁊ ex nā rei: non aūt ēntialiter.cū talis forma sit ꝑm essentiam sui simplex. ¶ Tertia ꝺclusio q̄ est ad ꝓpositū ē ꝙ genus ⁊ dīa dicūt distictas realitates vel distinguūtur ex nā rei. vel formaliter ⁊ qditatiue.⁊ ꝓbaī ꝓmo sic:ipossibile ē idē ex nā rei respectu eoꝝdē ēē ꝑcisā rōez ꝺueniētie ⁊ differētie realis:sed rōnalitas est ratio differētie realis duaꝝ spēꝝ eiusdē generis respectu quaꝝ aīalitas nō est ratio differētie.sed potius ꝺueniētie.ergo rōalitas ⁊ aīalitas nō sūt simplr vna ratio vel realitas. ¶ Cōfirmaī ratio. q̄cūq; sūt idē penitus realiter qcqd repugnat vni realiter repugnat alteri realiter.ſz aligd repugnat realiter aīali qō nō repugnat differētie.puta facere differre realiter.ergo ⁊c.maioz rōis ⁊ ꝓfirmatōis patet ꝑ ꝺdictionē. ¶ Cōfirmaī scōo sic. q̄cūq; sūt vnū realiter: si vnū est causa alicuius ⁊ reliquū:sed rōalitas est causa quare hō est susceptibilis discipline:⁊ nō aīalitas. ergo ⁊c. ¶ ℞. ipossibile est vnū ⁊ idē obiectū respectu eiusdem passi eque dispositi causare i ipso effectus ꝺtrarios:nisi ipsū icludat i se aliquas rōes realiter distinctas: ita ꝙ se cūdū vnā est causa vnius ⁊ scōz alterā sit causa alterius sed albedo i itellectu eque dispōsito ab itellectu concepta causat ꝺceptū cōmunē multis speciebus.qz ꝺceptū colozis:⁊ nō cōmunē pluribus.qz ꝺceptū disgregatiuū. ergo ipsa icludit i se aliquas rōes realiter differētes.ſz hę nō sūt nisi ratio generis ⁊ differētie.ergo ⁊c. ¶ ℞. illud qō circūscripto omni opere itellectus mouet realiter aliq̄ potētiā alio nō mouēte distinguitur realiter ab ipso:sed colozcū videī a remotis mouet visū nō mouēte aliqua eius specie.ergo ⁊c. ¶ Cōfirmaī.qz possū itelligere aīal nō itelligēdo rationale.idē aūt realiter non potest ꝺcipi ⁊ nō ꝺcipi. ¶ ℞. si genus ⁊ differentia dicerēt penitus eādē realitatē genus esset tota qditas ⁊ realitas speciei.ꝺsequēs est falsū.ergo ⁊ antecedēs.falsitas ꝺsequētis patet. Tū qz genus ⁊ differētia dicūt diuersas qditates. vnde differētie sūt extra rationē generis.ꝛ.metha.i.extra rationē seu diffinitionē ⁊ qditatē. Tū etiā qz ad diffinitionē hois sufficeret genus.diffinitio.n.explicat qditatē:nec etiā est curādū vt dicūt multi de ꝺceptibus.qz de aligbus extrīsecis nō est curādū i diffinitione.cū diffinitio nō explicet nisi itrīseca. ¶ Cō firmaī.qz q̄ differūt ꝑ suas qditates:differūt realiter ⁊ formaliter:cū distinctio qditatiua nō sit distinctio rōnis. sed genus ⁊ differētia sūt huiusmodi.ꝛ.metha. ergo ⁊c.

Quantum ad scōz articulū pono tres ꝺclusiones. ¶ Prima cōclusio est ꝙ realitas differētie iferioris nō icludit quiditatē vel realitatē differētie superioris:puta rationalitas nō icludit sēsibilitatē quiditatiue. ꝓbatur.nā tūc i omni diffinitōe esset nugatio. ꝺsequēs est falsū.ergo ⁊ antecedēs. ꝓbatio ꝺsequētie.nā idē bis diceret: puta sensibile semel i rationali:⁊ semel in animali. ¶ Secūda ꝺclusio est ista ꝙ nullū genus est ꝑdicabile ꝑ se de differētia. vel ꝙ realitas differētie nō est iclusiua realitatis generis.hoc ꝓbatur.nā tūc vnū aīal esset multa aialia: vel esset nugatio i diffinitōe. ꝓbaī.qz vel illud idē aīal qō exprimitur i diffinitōe icluditur i rationali: vel aliud.si idem. ergo bis ponitur.semel i se ⁊ semel in rationali.si aliud.ergo qō est vnū aīal esset multa aialia.puta illud qō est i rōali ⁊ illud qō exprimitur. ¶ ℞. tunc quelibet differentia esset species ⁊ esset diffinibilis. ꝓbatio.quicquid ꝺuenit cū aliquo formaliter i aliquo genere ⁊ distinguitur ab eo habet genus ⁊ differētiā.sed omne tale si nō est idiuiduū est species:⁊ est diffinibile.ergo ⁊c. ¶ ℞. sequeretur processus i finitū. ꝓbatur.nā quicquid ꝺuenit cū aliquo formaliter i aliquo genere ⁊ distinguitur ab eo habet differētiā per quā distinguitur.⁊ tūc queram de illa differētia sicut ꝓius. ¶ Sed ꝺtra. ꝓmo qz ex non substātys nō fit substātia:sed ex rōali fit substātia.ergo rōale est substātia.sed substātia est genus.ergo ⁊c. ¶ Cō firmatur.de quocūq; ꝓdicatur modus ꝓprius alicuius de ipso ꝑdicaī illud cuius ē modus talis.ſz esse ꝑ se: vt distinguiī ꝺtra esse i alio subiectiue est modus ꝓprius substātie.ꝙ ꝑdicaī de rōali.nā nō est sicut accīs i subiecto.ergo de rōnali ꝑdicabiī substātia. ¶ Dices ꝙ substātia pōt dupliciter sumi. ¶ Uno mō coiter vt imediate distinguiī ꝺtra accīs:⁊ ista substātia nō est genus.ꝑdicaī.n. de deo ⁊ de ꝓncipys substātie. ¶ Alio mō pōt sumi magis ꝓprie.⁊ isto mō facit ꝑdicamētū ⁊ sic nō ꝑdicaī de rōali nec de ꝓncipys substātie. ¶ Cōtra. qm̄ nō soluiī: vt ꝓz.qz adhuc ꝑ easdē rōes pōt argui de illa substātia. ¶ ℞. ideo aliter. ꝙ aligd esse substantiā pōt dupliciter sumi. vno mō formaliter ⁊ qditatiue.alio modo ꝓncipiatiue ⁊ ꝓstitutiue. vñ ex nā substātys formaliter bene fit substātia formaliter.non aūt ex non substātys ꝓncipiatiue nec ꝓstitutiue. ¶ Ad ꝓfirmationē pōt dici. ꝙ ille modus nō ē ꝓprius substātie.ſz circūscribit nobis modū ꝓpriū substātie, vñ tñ ꝑ ista ꝺclusione

dū ē q rōale pōt dupl'r supponere. ¶ Uno mō simpl'r. alio mō pſonaliter. ſi ſupponit ſimpl'r tūc genus nō eſt de ipſa p̄dicabile. ſi aūt pſonaliter bñ. z tūc ē ſenſus q illud qō ē rōale ē aīal: z ſi forte arguas: rōale vel ē aīal: vel nō aīal. ſi nō aīal. ergo hō nō ē aīal. ꝓbo q3 qñ alterꝫ de altero p̄dicaf̄ ꝛc. ¶ Rñdeo. iſta regula ē itelligēda i p̄dicatis p ſe z eēntialibus. nō aīal aūt non p̄dicaf̄ p ſe: nec eēntialr de rōali. q3 negatio nō p̄dicaf̄ p ſe nec eēntialr de aliquo ente poſitiuo. ¶ Tertia ɔcluſio ē iſta q nulla dr̄ia ē icluſiua entis formaliter. ꝓbaf̄. nā alias ſe q̄reꝫ q eēt ꝓceſſus i ſinitū i differētys z differētibus. ɔñs ē falſū. ergo z añs. ꝓbō ɔñe. accipiēdo duas dr̄ias z ſint. a. z. b. z tales p te ɔueniūt i ente qditatiue. cū ergo ſint diſticte bñ aliq̄s rōes diſtinctas: nō. n. pōt dici q ſeipſis. nā ois ratio cū alia cōueniēs z ab ea differēs hz aliq̄s rōem partialē. p quā differt ab illa p quā ɔuenit. cū p idē nō poſſit cōuenire z differre: tūc accipiā iſtā differētiā vel rōez p quā differt z arguā ſicut de ꝑma: z ſic ꝓcedā i ſinitū. ¶ ℔. tūc eēt nugatio i q̄libet diſſinitōe. ꝓbaf̄. q3 idē bis repetereſ. ſemel i rōali z ſemel i aīali. ¶ Ad iſtā rōez rñdet vnus doctor. d. q tūc eſt nugatio. qñ idē cōceptus ſcōz eādē rōez bis hētur: ſed qñ ſcōm aliā z aliā rōez: nō. aliter dicit q eēt nugatio. dicēdo. color albus cū ens icludaf̄ i albo z i colore. ens ergo bis repetitur. tñ ſcōz diuerſū modū. puta ſcōz modū qditatiuū z qualitatiuū. ¶ Cōtra. ſi diuerſitas modi euitaret nugationē: tūc hic nō eſſet nugatio aīal bipes bñs pedes. qō tñ eſt falſū ſcōm Ariſto. 7. metha. nec valet iſta obiectio: q3 nō vnifoꝛmiter repetiſ ens. ¶ Uñ ſciēdū. q licet ens vt ens habeat vnā rōez de ſe idifferētē habeat ſubſtātiā z accidēs. tñ ens vt icludiſ i ſubſtātia ē idē qō ſubſtātia. z ſic habet modū p ſe ſubſiſtētiē: vt āt icludiſ i accidēte idē eſt qō accidēs. z ſic hz modū iherētis z denominātis. nā quicquid recipit denominationē ab aliqua ſpecie: recipit denominationē a quolibet ſuperiori ad illā. exēplū. quicquid denominaf̄ ab albedine denoīatur a colore z qualitate: oē. n. albū eſt coloratū. ſi'r videf̄: q3 quicquid denoīatur ab albedine vt ſic denominaf̄ ab ente: vt liceat fingere cum Scoto illud eſſe cōcretū entis qō eſt entale: vt dicamus. q homo ē entalis. omne. n. albū eſt entale. ¶ Cōtra. ergo ens p̄dicabitur denoīatiue. ¶ Rñdeo nō eſt icōueniēs p accidēs: vt ſi icludaf̄ i aliquo ſuo iferiori. ¶ Cōtra ɔcluſionē arguiſ ſic. illud qō ratio eſt formalis alicui q ſit ens eſt formalicer ens. rōale eſt huiuſmodi. ergo ꝛc. ¶ Confirmaf̄. q3 vel eſt ens vel nō ens. ſi nō ens. ergo nihil. ſi ens. ergo ɔuenit i ente cū aliquo alio. z huiuſmodi ɔceptus nō eſt primo diuerſus: z habeſ ꝓpoſitū: cuius oppoſitū fuit ꝓbatū i p̄dicta ɔcluſione. ¶ Rñdeo faciendo vim i verbis. dico vno modo: q differētia nō eſt ratio formalis alicui q ſit ens. ſed tale ens. cū autē dico tale ens dico duo. ſ. ɔceptū entis z cōceptū illius qō facit tale. Aliter tñ poteſt forte dici q ſicut illud qō ē formalis ratio q homo ſit homo: nō eſt homo: ita illud qō eſt formalis ratio eſſendi alicuius entis nō eſt formaliter ens. licet. n. ſit ens: nō tñ formaliter. ¶ Ad ſecūdū dico q eſt ens. ſed nō formaliter. Et ſi dicas. ergo tales differētie ɔueniūt i ente. dico q nō formaliter: imo ſūt primo diuerſe. licet bene fūdamētaliter cōueniāt. hoc eſt q3 fundātur i ente: nec ex hoc ſegtur ꝓceſſus i ſinitū. Et ſi arguas: vel ſunt formaliter ens: vel formaliter non ens: ſi formaliter non ens. ergo formaliter nihil. ¶ Reſpōdeo iſta nō ꝛtradicūt. nam i vna nō negatur quicquid i altera affirmatur. debes eniz ſic dicere: vel ſūt formaliter ens: vel nō ſūt formaliter ens. z ſecūdū hoc dico negatiuaz. ¶ Ad rationes p̄incipales. ad p̄imā dico q duplex eſt cōpoſitio. quedā eſt ex materia z forma. alia ex actu z potētia: vel ex actuali z potētiali. p̄ima negaf̄ ex accidētibus. ſecūda aūt nō. z ſic itelligitur auctoꝛ ſex p̄ncipioꝝ q accidētia ſūt ſimplicia ſimplicitate iquā oppoſita ɔpoſitioni ex materia z forma. ¶ Ad ſcōz. vide ſupra i q̄ſtione de idiuiduatione i ꝑmo articulo. ¶ Ad ſcōaz nego maioꝛē. p aliud iquā diſgregat z p aliud mouet: z cū ꝓbaf̄. q3 tūc poſſet diſgregare z nō mouere. nego ɔñaz. nā licet hec realitas ſit alia ab illa: nō tñ pōt eſſe ſine illa. ¶ Ad quartū pōt vno modo dici: q veꝝ eſt ſi ſint diſticta eſſentialiter. genus aūt z differētia licet ſint diſticta formaliter nō tñ eſſentialr. vnde p ſolā iſtā rōez videf̄ ꝓbari poſſe eſſe ipſa idē eēntialiter. tenēdo aūt q differāt eēntialr: qō etiā Scotus de aliqbus ɔcedit. vt i habētibus plures formas. vt viſus eſt. dico tñ q aliqua eſſe ſeparabilia pōt eſſe dupl'r. vno mō de ſe. alio mō reſpectu tertij i quo ambo habēt vnā neceſſariā ɔnexionē. ꝑmo mō q̄ſtū eſt de ſe genus z dr̄ia ſunt ſeparabilia: reſpectu tñ alicuius tertij vage ſūpti. puta ſpēi vage ſūpte ſine qua ſpē vage ſūpta genus z differētia eſſe nō poſſūt. nec ſpēs ſine eis. ſūt ſeparabilia. z hec ſufficiant de iſta queſtione.

Queritur Utꝝ i quolibet genere ſint tria p̄ncipia tranſmutationis naturalis. q̄ ſint eiuſdē generis p̄dicamentalis: z videf̄ q ſic. oē recipiēs aliq̄s formā p trāſmutationez q̄ eſt motus recipit eā per naturā potētie paſſiue q̄ eſt p̄ncipiū trāſmutationis. ſed ſuperficies recipit albedinē p dealbationē q̄ ē motus. ergo hāc recipit p naturā potētie paſſiue. ſed ſupficies eſt actus p eēntiā cū ſit forma. ergo oportet q ſupficiē ipſā cōſequatur aliqua potētia paſſiua q̄ ſit ꝓpria potētia receptiua albedinis. ſed talis potētia nō pōt eē niſi eiuſdē generis cū termino. ꝓbo. q3 ex actu z potētia fit p ſe vnū. s. metha. ſed ex actu vnius generis z potentia alterius generis nō fit vnū p ſe. ſed p accidēs ergo oz q i albedine ſit aliqua potētia paſſiua. z aliqd tale p̄ncipiū māle eiuſdē generis cū albedine. maioꝛ p̄ncipalis ꝓbaf̄. q3 ſicut nihil ē albū niſi p albedinē. ita nihil recipit paſſiue aliqd p trāſmutationē eius p ſe niſi materiam potētie paſſiue que eſt per ſe p̄ncipiū transmutationis. ¶ ℔. eiuſdē potētie reſpectiue eſt motus z terminus motus puta dealbatio z albedo. ſed dealbatio nō eſt actus ſupficiei fm ſe. ſed inq̄tū dealbabilis. ſed dealbabile eſt eiuſdē generis cū albedine. ꝓbaf̄ p cōmētatoꝝ 3. phiſicoꝝ q dicit q potētia ad rem eſt de genere illius rei. ergo i albedine eſt aliqō p̄ncipiū paſſiuū receptiuū illius forme. ¶ Cōfirmaf̄ p Ariſto. primo phiſicoꝝ. q dicit q i vnoquoq genere eſt vna cōtrarietas p̄ima. ſed diuerſa ɔtrarietas arguit diuerſū ſuſceptiuū primo phiſicoꝝ. ergo i vnoquoq genere ſūt p̄ncipia diſticta a p̄cipys alterius generis. ¶ Ad oppoſituz videf̄ Ariſto. s. metha. vbi dicit q accidētia nō habēt materiā ex qua. ¶ ℔. Ariſto. i primo huius. q p̄ima ɔtrarietas eſt p̄imi generis. ſ. ſubſtātie. ſz p̄ima cōtrarietas facit p̄ima

ꝓncipia.ergo i genere ſubſtãtie erũt ſolũ iſta ꝓncipia.

Rñdeo primo videbiꝫ ꝓpoſitũ. ¶ Scõo vtrum iter ipſa prima principia nature ſit maxima oppoſitio.ꝛ vtrum illa oppoſitio que eſt iter illa ſit maxima. ¶ Quãtũ ad primũ eſt vna opinio thome anglici.q̃ videt tenere partẽ affirmatiuã.cuius rões ſunt tacte i pede q̃ſtionis.vñ dicit q̃ Ariſto. octauo metha. logtur de accidẽtibus priuatiuis.cuiuſmodi ẽ clypſis. ꝛ de hoc ponit exẽplũ ibi.iſta aũt opinio nõ placet mihi ideo dico aliter ponẽdo tres ꝛcluſiones.prima eſt hec q̃ ois entitas ſubſtãtialis ſiue accidẽtalis i genere per ſe cadẽs eſt vere compoſita ex aliquo actuali ꝛ aliquo potẽtiali.hec ꝓbat.ois entitas diffinibilis ẽ p ſe cõpoſita ex aliquo actuali ꝛ aliquo potẽtiali ſed ois entitas p ſe cadẽs i genere eſt huiuſmodi.ergo ꝛc maior ꝑz .octauo metha.ꝛ.7.vbi dicit q̃ diffinito eſt ſermo habens partes que ſũt genus ꝛ differẽtia.quaꝝ vna eſt potentialis.ſ.genus.alia actualis.vt differẽtia. minor patet. qz ſi eſt idiuiduũ ſaltẽ habet diffinitionẽ ſpeciei.q̃cũq; etiã aliud cũ habeat genus ꝛ differẽtiã eſt diffinibile ¶ Cõfirmat ratio.omne icludẽs actũ ꝛ potentiã:eſt cõpoſitũ ex actuali ꝛ potẽtiali.ſed omne i genere cadẽs ẽ huiuſmodi.nã icludit genus ꝛ differẽtiã.ergo ꝛc. ¶ Cõtra.pauctorẽ ſex ꝓncipioꝝ.d.q̃ accidẽtia ſũt ſimplicia. ¶ Reſpõdeo ꝛ dico q̃ ipſe itelligit de ſimplicitate oppoſita cõpoſitioni ex materia ꝛ forma. ¶ Secunda ꝛcluſio eſt iſta:q̃ nulla entitas lateralis i genere cadẽs eſt neceſſario ꝛpoſita.ꝓbat primo:Tũ qz eoꝝ ꝛceptus eſt ſimpliciter ſimplex.cũ nõ poſſit reſoluii aliquid tale prius.differẽtie n.ſũt primo diuerſe ex ꝓcedẽti queſtione:Tũ etiã:qz tũc eſſet ꝓceſſus in infinitũ.qz quereretur de illis cõponẽtibus illa lateralia ſi eſſent cõpoſita vel ſimplicia.ꝛ ſic in infinitũ ꝓcederẽt. ¶ Cõtra Augu.6.de trinitate.nulla creatura eſt i ſe ſimplex. ¶ Reſpõdeo:vbi ſciẽdũ q̃ aliqd eſſe cõpoſitũ põt eſſe dupliciter.vno modo.qz ex alijs cõponibile.Alio mõ.qz alteri cõponibile.prima eſt ex his:ſecũda cũ his. Intelligit ergo Augu.q̃ ois creatura eſt cõpoſita: qz vel alijs cõponibilis :vel qz cõponibilis ex alijs. ¶ Tertia ꝛcluſio eſt ad ꝓpoſitũ q̃ accidẽtia nõ ſũt cõpoſita ex materia ꝛ forma.licet bene ex materiali ꝛ formali.ita q̃ nõ imaginor q̃ ſicut i ſubſtãtia ſũt tria principia nature. ita q̃ duo ſũt itriſeca rei pricipiate.ſ.materia ꝛ forma:ꝛ alterũ puta materia eſt alterius receptiuũ ꝛ pricipiũ transmutationis eius:q̃ ſic i accidẽtibus ſit:licet ſubiectũ alicuius receptiuũ oſequat aliqua potẽtia ſm quã potẽtiã motus eſt actus eius que eſt diſticta formaliter a ſubiecto:licet nõ eſſentialiter:ꝛ ideo nõ eſt eiuſdẽ generis cũ termino.ois eniz aptitudo ẽ intrinſeca rei cuius eſt vt ꝓbatũ fuit i prima queſtione huius primi. hanc aũt ꝛcluſionẽ.ſ.q̃ accidẽtia nõ ſint ꝛpoſita ex materia ꝛ forma. ꝓbo ſic.primo.omnis.n.phia videt ſatis eẽ ad hãc partẽ.vt.s.metha.ꝛ etiam pauctorẽ ſex ꝓncipioꝝ. ¶ ℘.rõe ſic:illud q̃ ſe toto ꝑmo i format ſubiectũ nec eſt materia nec habẽs materiã partẽ ſui:ſz accidẽs q̃cunq; ſeipſo primo i format ſubiectũ:ꝛ eſt eius pfectio. ergo ꝛc.maior ꝑz.materie.n.nõ debeꝫ i formatio: informare.n.eſt actus formalis forme. ¶ ℘.illud quo aliqd primo agit nõ eſt materia nec habẽs materiã partẽ ſui. materia.n.nõ eſt ꝓncipiũ ãgẽdi:ſed calor eſt pricipiũ quo ignis calefacit.ergo ꝛc. ¶ ℘.illud q̃ ſeipſo primo eſt actus nõ eſt materia nec habens materiã. ſed actio ſeipſa primo eſt actus agẽtis.ergo ſaltẽ actio nõ habet materiã vt partẽ ſui. ¶ ℘.ſi accidẽs haberet materiã: aut eiꝰ mã pficeret ſ ꝛz mediãte accñte ipo.aut ecõuerſo accñs ꝛpoſitũ mediãte ipa mã:aut vtrũq; illoꝝ ĩmediate.nõ ꝑmo mõ.qz ꝑmũ ſub rõe ꝓpria ñ pficit ſub rõe alicuius poſterioris. ſed accidẽs ꝛpoſitũ eſſet poſterius ſua ꝓpria materia.ergo ipſa mã non pficit ſubiectũ mediãte ipſo accñte:nec zm põt dici.qz tũc ꝓpria paſſio nõ ibereret ſuo ꝑmo ſubiecto imediate.nec tertium.qz iposſibile ẽ q̃ totũ ꝛ partes habeãt eundẽ ordinẽ ꝛ eque imediatũ ad idẽ. ¶ Cõtra iſtã cõcluſionẽ arguit primo ſic.q̃cũq; aliqua ꝓpria paſſio.primo p ſe ꝛſegtur aliqõ ſ ꝛz vbicũq; pfecti repit rõ illi/ ꝛbi.pfecti repit rõ ipi paſſionis ipſũ ſ ꝛz ꝛntis.ſed vnũ ꝛſegt ens ſicut eius ꝓpria paſſio ergo ꝛc.ſed ſubſtãtia eſt pfectius ens q̃ qõcũq; accñs.ergo magis vnũ:ꝛ p ꝛns magis ſimplex:ſed nõ obſtãte maiori ſimplicitate ꝛ vnitate:ſubſtantia eſt cõpoſita ex materia ꝛ forma.ergo multo magis accñs. ¶ Cõfirmat.qcqd eſt pfectionis ſimpl'r nobiliori modo reperit i ſubſtãtia q̃ in ci accñte:ſed ſimplicitas eſt ꝛditio nobilitatis:ꝛ ſubſtãtia ẽ ꝛpoſita ex materia ꝛ forma.ergo multo magis ꝛ accidẽs. ¶ ℘.actio cuiuſcũq; agẽtis nãlis ꝛz aliqõ ſubiectũ ꝛ aliq̃ mãz:ſed agẽs naturale põt naturaliter agere i q̃ſtitate ſeparata.vt ꝑz in ſacramẽto altaris.ergo talis actio ꝛz aliqõ ſubiectũ.ſz illud nõ eſt ſubſtãtia.ergo ẽ materia q̃ſtitatis q̃ augeꝫ. maior ꝑz.qz agẽs ꝛ patiẽs phiſice coĩcãt i mã.primo de generatiõe.capitulo de actiuis ꝛ paſſiuis.minor ꝑz. ad ſẽſũ.põt.n.hoſtia conſecrata rarefieri ꝛ ꝛdẽpſari ꝛ humefieri ꝛ cõſiccari. ¶ ℘.omne q̃ nãliter generaꝫ:generaꝫ ex aliq̃ ſui:ſed accidẽs nãliter generaꝫ.ergo generatur ex aliquo ſui:ſed ſubſtãtia nihil ẽ accñtis cũ ſint primo diuerſa.ergo oportet q̃ genereꝫ ex materia ꝓpria. ¶ ℘.idẽ põt argui de corruptiõe.oẽ q̃ corrũpit aliqd ſui corrũpit:aliter anihilareꝫ.accñs corrũpit.ergo ꝛc. ¶ Cõfirmat.qz q̃cũq; ſũt trãſmutabilia ꝛ eãdẽ materiũ.primo de generatõe.ſed accidẽtia ſũt adiuicẽ trãſmutabilia ibidẽ.ergo ꝛc.ſed iſta materia nõ ẽ ſubiectũ: cũ ſubiectũ idẽ habeat oĩa accidẽtia.ſiue ſint trãſmutabilia ſiue nõ.ergo oportet q̃ eis correſpondeat aliqua ꝓpria materia ꝑter primũ ſubiectũ. ¶ Rñdeo ad ꝑmũ quãdo dicit vbi pfectius reperit ꝛc.ꝛcedo q̃ i ſubſtãtia pfectius reperit ratio vnius q̃ i accñtibus.ſed quãdo vlterius iferẽ.ſubſtãtia eſt ꝛpoſita ex materia ꝛ forma. ergo ꝛ accidẽs.nego iſtã ꝛnã:nec illa tenet niſi i virtute illius:videlicet q̃ vnitas rei ſimplicis eſt perfectior vnitate rei cõpoſite.q̃ tamẽ vniuerſaliter nõ eſt verꝝ. vnde ſciẽdũ q̃ q̃dã eſt ſimplex q̃ nõ venit ad ꝛſtitutionẽ alicuius cõpoſiti.nec depẽdet ab illo. Aliud ẽ ſimplex q̃ venit ad ꝛſtitutionẽ ſiue ad cõpoſitionẽ alicuius cõpoſiti ꝑ eſſentiã ſicut materia ꝛ forma. Aliud eſt ſimplex q̃ licet nõ veniat i cõpoſitionẽ alicuius vnius. per ſe tamẽ depẽdet a cõpoſito vno per eſſentiã. ſicut ẽ accidẽs.tũc dico.q̃ illud ſimplex q̃ nõ venit ad cõpoſitionẽ alicuius cõpoſiti per ſe. nec depẽdet ab ipſo eſt perfectius vnũ.ſicut eſt perfectius ens q̃ cõpoſitum. Sed illud ſimplex q̃ venit ad cõpoſitionem alicuius cõpoſiti per ſe vel depẽdet ab ipſo. ſicut eſt accidẽs: q̃ nõ eſt perfectius vnũ.ſicut nec perfectius ens.ſicut.n. entitas materie ẽ i potẽtia ad entitatẽ forme.ita vnitaz

ad vnitatem. ¶ Sz hoc nō vr sufficere. argua. n. rc. vbi perfectius reperitur rō entis. ibi pfectius reperitur rō vniuſ. ſed cōpoſitū eſt perfectius ens componētibus. ergo eſt magis vnū. ſed qō eſt magis vnū eſt magis idiuiſū. cū omne vnū ſit idiuiſū i ſe. ergo cōpoſitū eſt magis idiuiſū. z per ꝯſequēs magis ſimplex cōponētibus: qō eſt falſū. ¶ Reſpōdeo z dico ꝙ licet vnū dicaꝝ illud qō eſt idiuiſū i ſe: z diuiſū a quocūq; alio. tamē nec diuiſio nec idiuiſio eſt de ratione vniuſ. ſed iſta duo videlicet diuiſio z idiuiſio ſūt due rōes ꝯſequētes rōez formale z quiditatiuā vniuſ. ¶ Unde dico ꝙ aliquid eſſe magis idiuiſū alio poteſt eſſe dupliciter: qz vel formaliter z negatiue q̄tū ad ipſā idiuiſionē. z ſic qōlibet cōponēs ſicut materia z forma ſunt magis idiuiſa q̄ ipſū cōpoſitū ex materia z forma. vl̄ poſitiue z quaſi ſimpliciter q̄tū ad rōez poſitiuā quā dicit vnū. z ſic cōpoſitū eſt pfectius idiuiſū z vnū. ſicut eſt perfectius ens q̄ materia z forma. vnde ſicut eſt de entitate iſtoꝝ ita eſt dicē dū de vnitate ipſoꝝ. entitas. n. materie eſt iperfectioꝛ ſimpliciter entitate cōpoſiti. perfectioꝛ eſt tamē ſecundū quid. qz eſt icoꝛruptibilis z idepēdēs. entitas aūt cōpoſiti eſt coꝛruptibilis z depēdēs ab ipſa entitate materie. Ita ſimiliter dico de vnitate. ſ. ꝙ ipſa vnitas cōpoſiti eſt ſimplicioꝛ z pfectioꝛ ipſa vnitate materie. tamē ſcȝ ꝙd vnitas materie eſt pfectioꝛ: puta q̄tū ad iſtam idiuiſionē negatiuā que ſequitur rationē poſitiuā vniuſ. ſimpliciter aūt z q̄tū ad rationē poſitiuaȝ vnitatis ſubſtratā iſti negationi perfectioꝛ eſt vnitas cōpoſiti q̄ materie z forme. z magis etiā ipſū cōpoſitū diuidit ſeu diſtinguitur a quocūq; q̄ materia z forma. ex hoc patet ꝙ ratio vniuſ nō eſt ratio ꝓuatiua vt dicūt aliqui. alias ſequeretur ꝙ materia magis eſſet vna q̄ cōpoſitū. cū magis ſit idiuiſa q̄ opoſitū. z pūctus magis q̄ linea. z vnitas q̄ numerus. ¶ Ad ꝯfirmationē: quādo dicit quicquid eſt perfectius rc. dico ꝙ nō valet. qz non oē ſimplex eſt perfectius cōpoſito. niſi loquēdo tātum de ſimplici ſubſiſtēte nō apto venire i cōpoſitionē alicuius vniuſ per ſe. nec dependere ab ipſo. vnde ratio que ſumitur ex perfectione ad ꝓbādū accidēs eſſe cōpoſitū. ſicut ſubſtātia magis eſt ad oppoſitum: qō ꝓbo. qz illud cuius depēdētia pōt terminari ifra ambitū ſui generis perfectius eſt illo cuius depēdētia nō pōt terminari ifra ambitū ſui generis. ſed ſubſtātia eſt huiuſmodi: forma. n. ſubſtātialis depēdet ad materiam que eſt eiuſdē generis. Accidēs vero ad ſubſtātiā ꝯpoſitā que eſt alterius generis. ergo rc. ¶ Ad ſcȝ pōt dici ꝙ naturaliter loquēdo. puta q̄tū eſt de ſe. z ſcȝ curſū nature nullū agēs naturale pōt i aliud phiſice agere quin alterū ſecū cōmunicet i materia. qz vero accidēs i ſacramēto nō eſt ſeparatū naturaliter a ſubſtātia. ideo nō oportet ꝙ cōmunicet ſecūdū materiā. ¶ Ad tertiū dico. ꝙ accidētia per ſe nō generātur nec coꝛrūpūtur. z hoc dicit Ariſto. ſeptimo metha. ¶ Ad ꝯfirmationē pōt dici. vno modo ꝙ Ariſto. nō dicit iſtā quā tu ſumis: ſed iſtā affirmatiuā: ꝙ quecūq; agētia habēt eādē materiā cū paſſiuis repatiūtur: vel quecūq; habēt eandē materiā ſūt tranſmutabilia. ita ꝙ pḣus loquitur de bis: quoꝝ vnū per ſe agit i alteꝝ. vnū aūt accidēs nō agit per ſe in alterum. Uel poteſt dici ꝙ accidentia nec cōtraria nec aliqua ſunt per ſe tranſmutabilia. ſed bene tanq̄ quo ſicut nec per ſe generabilia ſeptimo metha.

Quantum ad ſcȝ articulū eſt ſciēdum ꝙ fuit vna opinio magiſtri Hualteri q ponit ꝙ cōtrarietas eſt maioꝛ oppoſitio z maxima: ita ꝙ ꝺdictio nō eſt maxima oppoſitio. hoc aūt ſic ꝓbat. Si ꝺdictoria maxime z ꝓmo repugnarēt. tunc q̄to magis aliqd ieēt alteri ꝺtradictoꝛioꝝ: tāto magis repugnaret alteri. qz q̄to aliqd magis participat nāȝ vniuſ oppoſitoꝝ ꝓmo z ꝑncipaliter. tāto magis recedit z deſtruit alteꝝ oppoſitū. z ꝙ ꝺñs tanto magis opponit alteri. ſi ergo albū z nō albū q̄ ſūt ꝺdictoria eēnt magis oppoſita q̄ albedo z nigredo. tūc q̄to aliqd eſſet magis albū tāto magis opponereꝫ nō albo. cū ergo albiſſimum ſit magis albū. ergo albiſſimū magis opponereꝫ nō albo. ſed albiſſimū nō opponit ꝺdictorie nō albo. qz alterum ꝺtradictoꝛioꝝ dicitur de quolibet. tamē aliquid eſt qō nō eſt albiſſimū nec nō albū. ergo magis aliquid opponitur nō albo q̄ ꝺtradictoꝛiū nō albi. qō eſt albū. z per ꝯſequēs oppoſitio ꝺtradictoria nō eſt maxima. ¶ Confirmatur ratio ꝙ Ariſto. ſcō thopi. ſicut ſimpliciter ad ſimpliciter. ita magis ad magis: z maximum ad maximū: z itelligitur hec ꝯfirmatio i ꝑdicatione eſſentiali. ſi ergo albū eſſentialiter. z ꝓmo opponitur nō albo. ſequit ꝙ magis albū magis opponereꝫ nō albo. z ſic albiſſimū maxime opponit nō albo: z tamē nō opponit ei ꝺtradictorie. ¶ ꝓ. ſequeretur ꝙ aliquid magis repugnaret ſequēti q̄ antecedēti: ꝯſequens eſt falſū. ergo z antecedēs. ꝺña ꝓbaꝫ. qz accipio iſta tria. oīs bō currit. ꝙ eſt añs. z qdā bō currit. qō eſt ñs. z ꝺdictoriā huius. qdā bō currit' que eſt. nullus homo currit. ꝺſtat tūc ꝙ magis repugnat ñti. qō eſt qdaȝ homo currit. q̄ huic antecedēti. qō eſt oīs bō currit. z falſitas ꝯſequētis ꝓbatur. qz ſi aliqd plus repugnaret ꝯſequēti q̄ antecedēti. tūc i aliquo repugnaret ꝯſequēti i quo nō repugnaret antecedēti. ¶n iſto ergo i quo repugnaret ꝯſequēti z nō antecedēti. ſtat cū antecedēte. ſed quicquid ſtat cū antecedēte ſtat cū ꝯſequēte. ergo cū iſto i quo repugnat ꝯſequēti ſtat cū ꝯſequēte. z nō ſtat cū ꝯſequēte. qō ē ꝺdictio. ¶ ꝓ. ex minoꝛi oppoſitōe nō iferꝫ maioꝛ. qz minuſ nō icludit magis. ȝ. thopi. minus. n. calidum nō icludit magis calidū. ſed ecōuerſo oppoſitio ꝺtraria z oīs alia oppoſitio iferꝫ ꝺtradictoriā. qz ad oēȝ oppoſitionē ſequitur ꝺtradictio. ergo rc. ¶ ꝓ. illa magis opponūtur que maioꝛē oppoſitionē icludunt. ſed quecūq; alia oppoſitio ab oppoſitione ꝺtradictoria icludit oppoſitionē cōtradictoriā: z ꝓeter hāc icludit oppoſitionē ꝓpꝛy generis. ergo rc. ¶ Iſta opinio nō placet mihi. credo. n. ꝙ ſit ꝺtra mētē Ariſto. 4. metha. vbi dicit ꝙ cōtradictio eſt maxima oppoſitio z ꝓma. ꝓmū aūt i vnoquoq; genere eſt maximū. 4. metha. z ideo viā Ariſto. tenendo dico aliter ponēdo quattuoꝛ ꝛclusiones. ¶ ꝓma eſt. ꝙ ꝺtradictio eſt maxima oppoſitio penes maximū ambitū extremoꝝ ita ꝙ eſt maxima oppoſitio extenſiue. hoc ꝓbaꝫ. illa oppoſitio eſt maxima extēſiue. cuius alteꝝ extremoꝝ nullū ꝛceptibile poteſt ſubterfugere. ſiue ens ſit: ſiue nō ens. quarto metha. qz nō eſt medium iter ipſa. ibidē. ergo rc. ¶ Secūda ꝛclusio eſt iſta ꝙ cōtradictoria ſunt maxime oppoſita penes icōpoſſibilitatē maximā extremoꝝ i eodē ſubiecto. ꝓbatur hoc. illa opppoſitio eſt maxima ꝓdicto modo cuius extrema p nullā potētiā finitā vel ifinitā ſūt cōpoſſibilia i eodē ſubiecto. ſed ꝺtradictoria ſūt huiuſmodi z nō cōtraria.

ergo ꝛc.minor patet de ꝯtradictorijs p oēs opinionē tā phisicor ꝙ theologor.illud.n. principiū.ipossibile est idē simul esse ꝛ nō esse apud oēs potētiā.est ifallibile.ſz de ꝯtrarijs ꝙ possint esse i eodē.pbatur.nā p nunc suppono.qđ in. 4.huius declarabit ꝙ deus pōt facere idē corpus in diuersis locis.puta surſū ꝛ deorsū.sed ista sūt ꝯtraria loca.ergo ꝛc. ¶ Similiter nō video quin possit facere i eodē subiecto calidū i sūmo ꝛ frigidū in sūmo. nā poterit ista priuare actionibus suis.ꝛ sic nō remittē/tur nec corrūpētur adinuicē.ita ꝙ breuiter si aliqua op posita sint icōpossibilia nō est hoc nisi p cōtradictionē sūptā.nā ad maius ipossibile:qđ possumus deducere ē ad ꝯtradictionē. ¶ Ex ꝯtra ista ꝯclusione arguit vnus reuerēdus doctor qui tenet ꝙ ꝯtradictoria possunt de eodē verificari i eodē istāti tēporis:p diuersis tamē si/gnis nature.hoc pbat sic.omne subiectū est prius sua passione ꝓpria natura.i illo ergo priori i quo subiectū p̄cedit suā ꝓpriā passionē vel passio est vel nō est. si est ergo subiectū nō p̄cedit ipsā. si nō est.ꝛ i secūdo signo ē cū ista duo signa sint i eodē istanti tēporis.aliter tēpus esset mediū i quo subiectū esset sine ꝓpria passione qđ est falsū.ergo esse ꝛ nō esse que sūt ꝯtradictoria sunt ve/rificabilia ꝛ cōpossibilia i eodē istāti. ¶ Ad idem arguit sic Ādulphus.i mutatōe istātanea vter q̄ terminus est i eodē istāti.sed i tali mutatōe termini sunt ꝯtradi/ctorij.ergo ꝛc.minor ꝓz p philosopbū.5.phisicor. maio/rē pbat.qr termini aut sūt i eodē istāti aut i alio ꝛ alio. si primū habeo ꝓpositū.si ſcōz.ergo erit tēpus mediū.ꝛ sic nō erit istātanea. ¶ Respōdeo ꝛ arguo primo cōtra hāc opinionē qr magis repugnāt ꝯtradictoria q̄ ꝯtra/ria.ista etiā ab ipsis ꝓcedit.ꝛ ipsa etiā pbabit ꝑnter.ſz ꝯtraria nō sūt cōpossibilia i eodē istāti tēporis.ergo ꝛc. Et ideo respōdeo ꝛ dico ꝙ i illo priori quo subiectū p̄/cedit ꝓpriā passionē passio est.ꝛ cū dicis. ergo non est prius.nego ꝑnam.nā esse prius natura nihil aliud est q̄ suppositio huius ab hoc i alteritate nature. ¶ Ad scām imaginor sic.ꝙ forma ignis i toto tēpore p̄cedēti habu it esse ꝛ i vltimo istāti illius tēporis habuit nō esse.ꝛ in eodē istāti i quo ipsa habuit nō esse forma generāda ha buit esse:ita ꝙ suū esse mēsurat toto tēpore p̄cedēti ꝛ i istāti termināte tēpus p̄cedēs habuit suū primū nō ee ¶ Tertia ꝯclusio est ꝙ ꝯtradictoria sūt maxime oppo/sita penes distantiā maximā terminor vel extremor iclusiue acceptā:sic itelligēdo ꝙ ꝯtradictoria sunt ma gis opposita q̄ aliqua que possint reperiri.hoc pbatur. ille rōes maxime distāt q̄ nullā eādē rōez subycibilē ꝛ p̄dicabilē icludūt i seipsis.sed ꝯtradictoria sūt hꝭ.ergo ꝛc.maior ꝓz.nō.n.pōt esse maior distātia q̄ illa vbi nul la est ꝓpinquitas.sed vbi due rōes nihil cōmune inclu dūt ibi nulla est ꝓpinquitas.ergo ꝛc.minor ꝓz.nā alias iter ipsa esset mediū. ¶ Cōfirmat ratio.magis distant illa q̄ i nullo ꝓueniūt q̄ illa que i aliquo:sed ꝯtradicto ria i nullo ꝓueniūt.aliter aūt opposita bene saltē de g/busdā.ergo ꝛc. ¶ Quarta ꝯclusio ꝙ contradictoria sūt maxime opposita:aut minime opposita penes distātiā maximā aut minimā eor de quibus extrema cōtradi/ctionis dicūtur.sic itelligēdo ꝙ ꝯtradictio est minima vel maxima oppositio p̄missiue.hec pbat sic.illa extre ma q̄ dicūtur de maxime ꝛ minime distantibus maxi/me aut minime distāt penes subycibilē distātiā.sed cō tradictoria sūt hꝭ.ergo ꝛc.minor ꝓz.pōt inq̄ fūdari cō/tradictio iter diffinitionē ꝛ diffinitū q̄ par distāt:ꝛ iter attributa ꝛ entiā diuinā:etiā pōt fūdari i maxime di/stātibus.ergo ꝛc. ¶ Dis visis rñdeo ad rōnes Hualteri. ¶ Ad primū dico.ꝙ peccat p fallaciā accītis.qr pcedi tur a suppositōe simplici ad ꝑsonalē:cū.n.accipio albū ꝛ nō albū absolute accipiūtur vt supponunt simplr.sed cū iferr.ergo q̄to aliquid magis accedit ad naturā al/bi ꝛc.ibi albū supponit ꝑsonaliter.si.n.ratio valet ar/guā sic.pbādo ꝙ ens ꝛ nō ens nō sūt ꝯtradictoria:qr se q̄r ꝙ q̄to aliquid magis appropinquare enti:tanto magis ꝯtraderet nō enti.qđ est falsū.ſz substātia ma/gis accedit ad nāz entis:ergo magis ꝯtradicit nō enti: qđ est falsū:qr substātia ꝛ nō ens nō ꝯtradicūr:cū alter nō dicat de quolibet. ¶ Ad ꝯfirmationē ꝓz etiā ꝙ per eādē fallaciā peccat.vnde arguā sic.si risibile est ꝓpriū boīs.ergo magis risibile est magis ꝓpriū boīs: ꝛ maxime risibile maxime ꝓpriū boīs.ergo ꝛc. ¶ Ad scōz dico vno modo.ꝙ duplex est ꝯtradictio quedā.ſ.cōplexa ꝛ que/dā i cōplexa.dico ꝙ loquimur de icōplexa. ratio aūt ar guit de cōplexa. ¶ Aliter dicit.quādo dicit ꝙ aliquid magis repugnaret ꝑnti q̄ antecedēti.ꝓcedit.ad pbati/onē dico.vbi est sciēdū ꝙ nō imaginor ꝙ plus repugna ret aligd ꝑnti extēsiue q̄ ānti.licet bñ itēsiue.ꝛ sic nō se quit ꝓbatio illa.ꝙ aliqđ staret cū ante qđ nō staret cū ꝑnte.qcqd.n.destruit ꝑnes destruit ānes:ſz nō eque. for/tius.n.pōt destrui ꝑnes q̄ ānes. ¶ Ad tertiū dico ꝙ ma/ior ē falsa:qđ declaro.diuersitas ſpē arguit diuersita/tē dr̄iar ꝛ tñ magis distiguūtur dr̄ie q̄ ſpēs.dr̄ie.n.nō ꝓueniūt i genere sicut ſpēs. ¶ ℔.diuersitas scōar qua/litatū arguit diuersitatē primar.ꝛ tamē magis distāt. ¶ Ad quartū dico.ꝙ isufficiēter arguit.nos.n. logmur de ꝯtraria oppositōe p̄cise abvna parte ꝛ ꝯtradictoria. ipse aūt accipit oppositionē ꝯtrariā vt icludēs cōtradi/ctionē:ꝛ sic pz ꝙ nō arguit ad ꝓpositū. ¶ Ad rōes prin cipales. ¶ Ad p̄mā ꝓcedo maiorē ꝙ oē receptiū alicu ius forme est receptiū p aliq̄ potētiā passiuā.sed ista potētia passiua nō est de genere termini:ita ꝙ ex ipsa ꝛ termino nō fit vna entitas tertia:sicut ex mā ꝛ forma: nec valet ꝓbatio:nō.n.dico ꝙ ex albedine que est qua/si actus ꝛ dealbabili sicut potentia fiat vnū p se. ¶ Ad scōz dico p idē ꝙ albedo est actus dealbabilis.ſz tñ de/albabile nō est eiusdē generis cū albedine.nec cōmen/tator hoc itelligit:nisi forte ꝑz quādā ꝓportionē. ¶ Ad auctoritatē pḣi.ꝙ alia ꝛ alia ℨrietas arguit alia ꝛ alias potētias susceptiuas:vel aliud ꝛ aliud susceptiuū:dico ꝙ loquitur de ℨrietate ꝑncipior i genere substātie:ibi.n. vult ꝓbare ꝙ nō sint plura ꝑncipia ℨria q̄ duo.nā ℨrie tas est iter duo extrema.si ergo essent plura ꝑncipia cō traria q̄ illa duo esset alia ℨrietas.ꝛ p ꝑns aliud susce/ptiuum.ꝛ sic patet de qua contrarietate loquitur.

Queritur Vtrū materia dicat ali/quā entitatē actualē pre/cisibilē p aliq̄ potentiā ab oī forma ꝛ vi detur ꝙ nō.qr nulla entitas pure poten tialis:dicit aliq̄ actualē entitatem ab oī forma p̄cisibilē:ſz mā est hꝭ.ergo ꝛc. ma ior ꝓz.ꝑdictio.n.eēt ꝙ eēt pure potētialis. ꝛ ꝙ diceret aliq̄ actualitatē.minor ꝓbat ꝓz Aristo.i ꝑmo phisicor ꝙ dicit ꝙ mā ꝑm sui nāz ē ens in potētia. ¶ Ad idē dicit cōmētator iz.metha. ¶ Cōfirmat p Aristo.7.meta.mā nec est qd.nec quale:nec q̄tū.nec aligd horū ꝙbus ens

determinat: sed si esset aliqua entitas p ipsã ens posset determinari. ergo ꝛc ¶ Aristo. etiã i primo huius dicit ꝙ ipsa mã nõ ẽ pcisibilis: nec separabilis ab oĩ forma.

Ad oppositum omnis entitas aliq̃ entitatẽ actuales actualiter cõponens ꝛ constituens dicit aliquã entitatẽ actualẽ. materia est huiusmodi. ergo etc. sed ista entitas materie est prior omni forma et distincta realiter vt patet. erga poterit prescindi ab omni forma.

Respondeo vbi sic procedam. primo inquam ad propositum dicã ad quesituꝫ ¶ Secundo mouebo aliqua dubia circa materiam.

Quantum ad primũ est sciendũ ꝙ ista questio querit duo. primo querit si materia dicit aliquã actualitatẽ distinctam a forma. ¶ Secundo q̃rit: si ipsa mã est separabilis ab oĩ forma p quãcũq; potẽtiã. ꝑmo ergo videbit̃ de ꝑmo. scõo de scõo. ¶ Quantũ ad primũ fuit vna opinio Aureoli. q̃ reducta ad formã dicit tria dicta. ¶ ꝓmũ dictũ est. ꝙ mã non dicit aliq̃ determinatã entitatẽ distictã i actu: sed dicit puram potẽtialitatẽ ꝛ determinabilitatez: ꝛ est idistincte oẽs res materiales. ¶ Scõz dictũ est. ꝙ forma etiã nõ dicit aliq̃ entitatẽ determinatã: nec aliq̃ rẽ actu determinatã. sed ambe iste realitates materie ꝛ forme sunt alicuius vnius nature determinate. ita ꝙ ipsa materia est q̃ si ĩchoatiuũ entis cõpositi: ꝛ ipsa forma est quedã ratio ꝯpletiua. vel cõplemẽtũ huius ĩchoatiui. ex ꝯbus duobus. s. ĩchoatiuo ꝛ cõpletiuo suo resultat entitas cõpositi. ¶ Tertiũ dictũ ꝙ materia ꝛ forma non possunt dici duo quid: vel duo aliqd: vel duo hec. sed dicuntur duo huius: initiant enim ipm hoc. ita ꝙ sũt partes i ꝓtinuo q̃ sũt ibi i actu. put logtur de actu ꝑs nono metha. qui distinguit ꝛ separat. sed oẽs sunt i potentia: ꝛ vna ab alia nõ est diuisa: nec separata. sed fũdãt oẽs vnã idistictionẽ realẽ. hãc aũt opinionẽ sic ꝓbat. illud qõ solũ habet rõez distinguibilis nõ est aliqd hoc. nec dicit aliq̃ entitatẽ determinatã ꝑcisibilẽ: vel ꝑcisã. materia ꝛ forma sũt huiusmodi. ergo ꝛc. maior ꝓbat̃. qz oẽ qõ dicit aliq̃ entitatez ꝯstitutã ex distinguibili ꝛ distictiuo. ꝛ tũc nõ diceret solũ hoc vel illud ꝛ esset ꝓcessus i infinitũ. minor ꝑs. ꝑmo de materia. qz ipsa hz solũ rõez distinguibilis. qz i fũdamẽto nature nihil ẽ distictũ. z. metha. ¶ Scõo ꝓbatur de forma. qz ipsa hz solũ rõez distictõis. qz forma ẽ actus. actus vero distinguit ꝛ separat septimo metha. ¶ ꝟ. qõ nõ est aliqd formatũ nõ ẽ hoc aliqd: nec aliqua entitas determinata: sed materia ꝛ forma nõ sũt aliqd formatũ. ergo ꝛc. maior videt̃ clara. ois. n. nã determinata videt̃ qd formatũ. minor ꝓbat̃ de forma: ipsa. n. ẽ ꝓncipiũ formabilitatis: ꝛ est q̃dã rõ formatiua. ¶ Scõo de mã. qz ipa ẽ qd formabile. Ista imaginatio nõ placet. vnde eius iprobatio apparebit ex ꝓpria opinione. ¶ Aliter ergo dicẽdo ꝑmitto ꝑmo aliq̃s distictões de actu ꝛ potẽtia ens. n. p ista duo diuidit. vt ꝑz. 9. metha. ¶ De potẽtia. igit̃ sit ista prima distictio. ꝙ aliqd esse in potẽtia põt esse dupl'r. vno mõ subiective. alio mõ obiective. ꝛ ꝑm ꝙ coiter dr̃ ꝙ duplex ẽ potẽtia. s. subiectiua ꝛ obiectiua. Esse aũt i potẽtia subiectiua ẽ ee subiectũ: vel fũdamẽtũ potẽtie actiue vel passiue. ita ꝙ tũc aliqd est in potẽtia subiectiua. q̃ talis potẽtia fũdat̃ i aliqua entitate vt i subiecto ꝛ fũdamẽto: siue sit potẽtia actiua siue passiua: vt ignis calefactiẽs est i potentia subiectiua vel fũdamẽtali ad calefaciẽdũ. Sed esse i potẽtia obiectiua nihil aliud est nisi esse obiectũ potẽtie actiue vel passiue: vel potẽtie ꝓductiue. vt antixp̃s nõdũ creatus est i potẽtia obiectiua. eius. n. potẽtia nõ fũdãtur i aliqua entitate: ꝛ est terminus potentie ꝓductiue dei. vñ illa eadẽ potẽtia qua deus põt ꝓducere antixp̃z ꝛ creaturas: antixp̃s dicit̃ esse i potẽtia ꝓducibilis. ꝛ a tali potẽtia denoiat̃ sic. nõ. n. ista ꝓducibilitas ẽ aliqua potẽtia i antixp̃o fũdata: cũ ipsa nihil sit. sed est ipsamet dei potẽtia denominãs res ꝓducibiles. ¶ Unde eadẽ scia qua deus scit creaturas creare denoiant̃ scire ꝛ nõ per aliq̃ sciaz i ipsis existẽtẽ: sicut recte ponit̃ de potentia: Inter aũt istas duas potẽtias ẽ quadruplex dr̃ia. ꝓma est ꝙ ens i potẽtia subiectiua venit ad actũ p agere: si sit potẽtia actiua. p pati: si sit potẽtia passiua. hoc apparet. quoniã post actus potẽtie actiue est agere. passiue vero pati. z. pbiscoꝝ. ens aũt i potẽtia obiectiua venit ad actũ p ꝓduci i esse. ¶ Secũda differentia est q̃m ens i potẽtia subiectiua nõ trãsit i actũ oppositũ eẽntialiter. dato ꝙ eius essentia sit ille actus. ens aũt i potẽtia obiectiua trãsit essentialiter i illũ actũ q est existẽtie actualis: q ab essentia nõ distinguit̃: vt statiz ꝓbabo. ¶ Tertia differẽtia est ꝙ ens i potẽtia subiectiua ẽ aliquid actu i se. si. n. ens i potẽtia actiua quãdocq; potest agere manifestũ est ꝙ est ens i actu. ens vero i potẽtia obiectiua realiter nõ est aliquid i se: imo est puꝝ nihil i se. ¶ Quarta differẽtia est ꝙ ens i potentia subiectiua nõ plurificat̃ nec numerat̃ ad pluralitatẽ. ꝛ numeralitatẽ actus oppositi sibi. vnũ. n. ꝛ idẽ est i potẽtia ad actus oppositos. ens aũt i potẽtia obiectiua taliter plurificat̃ ad plurificationẽ actuũ oppositoꝝ. ¶ Ad euidentiã aũt hoꝝ dictoꝝ fozmo duas ꝓpositiones. ¶ ꝓma est ista. ꝙ nulla res i potẽtia obiectiua existens est aliqua entitas: nec dicit aliq̃ entitatẽ. imo est purũ nihil. hoc ꝓbat̃ sic. nã si diceret aliquã entitatẽ realẽ. aut haberet eã a se aut ab alio. nõ a se: ꝛ ratio. nõ. n. videt̃ hoc ꝺsonũ fidei. nec cũ ipsa cõcordare ꝙ creatura bẽata a se aliq̃ entitatẽ. vnde Joan. ꝑmo. oĩa p ipz fcã sunt. si aũt ab alio: hoc nõ põt esse nisi p ꝓductionẽ. ꝛ tũc sequunt̃ duo. primũ ꝙ ante sui ꝓductionẽ sit ꝓducta. scõm ꝙ ante eq̃ bẽant exñtiã sit exñs. ois. n. ꝓductio ad existere terminet̃. terminãs inquã actionẽ trãseũte oportet ꝙ sit ens actu. ista duo icludũt ꝛ tradictionem. ergo ꝛc. ¶ Scõa ꝓpositio est ista. ꝙ exñtia nõ est distincta essentialiter ab essentia. ꝓbat̃. oẽ prius absolutũ distictum essentialiter ab aliquo posteriori p diuinã potẽtiã põt existere sine illo. cũ ergo essentia sit prior p te existẽtia ꝛ absoluta ꝛ distincta essentialiter vt dicis. ergo deus poterit facere ꝙ essentia existat sine existẽtia. qõ est ꝺdictio manifesta. ¶ Ex quo patet ꝙ opinio istoꝝ ꝙ ponũt essentias rez ab eterno ponẽtes distinctionẽ iter essentiã ꝛ existẽtiã essentialẽ. est falsa. vnde bene tamẽ pono distinctionẽ ex natura rei iter essentiã ꝛ existẽtiã. de ista aũt materia vide alibi. ¶ Secũda distinctio est ista ꝙ actus est duplex. quidã formalis ꝛ largiẽs esse specificũ illi cuius est. ꝛ talis dicit̃ actus forme. Alius est actus transiens qui dicitur actus entitatiuus. qui cũ potẽtia obiectiua diuidit ens. ¶ Sed ꝺtra istam distinctionẽ entis in actũ ꝛ potẽtiam obiectiuã arguit Aureolus. nulla diuisio entis fit ꝙ nihil. sed illud quod est in potẽtia

obiectiua est nihil. ergo ꝛc. maior patet. qz aliter vnū ꝺictoziū diuideret alterꝝ. minor pz ex p̄cedēti ꝓpositione. ¶ ℙ. actus ꝛ potētia sūt differētia cuiuslibet p̄dicamēti. cū diuidāt oē ens. io. metha. sed esse i potentia obiectiua nō est differētia cuiuslibet p̄dicamēti. cum nullū p̄dicamētū extēdat ad nō ens. ergo ꝛc. ¶ Rñdeo ꝛ dico ad primū q̄ illud qō est i potētia obiectiua nō est i se aliqd. sed est aliqd i sua causa: ꝛ hoc sufficit. ¶ Aliter p̄t dici q̄ maior bz veritatē de diuisione nō distractiua i qua videlicet alterꝝ diuidētiū nō distrahit a rōe diuisi: sicut dicimus q̄ homo diuiditur p mortuū ꝛ viuū. homo tamē mortuus nō est ens. ¶ Ad scām dico q̄ aliquid extēdi ad nō ens p̄t esse dupl'r. Uno modo q̄ ratio nō entis sit ꝓstitutiua alicuius speciei. Alio modo q̄ aliquid cui cōpetit ratio generis sit nō ens. i. nō existēs i se. sed i sua causa. primo modo nullū genus extēdit ad nō ens. scō mō bene. ¶ Aliter p̄t dici q̄ illa potentia ad quā vt dicis extēdit p̄dicamētū nō est potētia obiecti⁹. ¶ ℙ. pis p̄missis pono istā ꝯclusionē. q̄ mā dicit aliq̄ entitatē actualē ꝛ aliq̄ entitatē determinatā ꝛ distictā a forma. hoc ꝓbat sic. oē qō terminat actualē dependētiā actualiter actualis entitatis est essentialiter ꝛ de se ens actu. mā est huiusmodi. ergo ꝛc. maior pz. primo. n. est aliqd ens actu q̄ terminet dependētiā ꝛ iherentiā alterius actualē. qz terminare actualiter nō p̄t cōpetere nisi enti i actu. minor pz. mā. n. terminat dependētias ꝛ iherētiā forme q̄ nō p̄t esse sine mā. ¶ ℙ. oē iexistēs actualiter toti cuius existētia dependet ab existētia huiusmodi est esse ꝛ ens actu. ista pz. nā duobus cēntialiter ordinatis posito posteriori ponit̄ prius. sed existere ꝛ iexistere sūt huiusmodi. sic q̄ prius natura est existere q̄ iexistere. ergo cū mā sit iexñs actualiter toti sequitur q̄ ipsa sit ens actu. ¶ ℙ. oē qō est essentialiter p aliqd extra nihil est ipsū essentialr. sed ois entitas cēntialiter est extra nihil p actualē existētiā. ꝛ mā p ꝓpriā essentiā est extra nihil. ergo essentialr est actualis exñtia. ¶ ℙ. omnis entitas actualis essentialr cōposita includit essentialr vel actualr duo principia essentialiter distincta. quoꝝ qōlibet actu sibi iexistit. sz aliqō totū est huiusmodi. cuius sūt principia mā ꝛ forma. ergo mā ꝛ forma dicūt entitates actualr distictas. ¶ Sed ꝯclusio est hec. q̄ sz mā i sui essentia dicat actū entitatiuū. nō tñ actū formalē. ꝓbat sic. actus formalis ē a forma sed mā i sui essentia nō includit formā. qz sunt principia essentialr distincta. ergo ꝛc. ¶ Sed ꝯtra istā sc̄az ꝯclusionē arguo primo sic. cuicūq̄ debetur aliqua actualis operatio ipsū includit aliq̄ formā ꝛ actū formalem. sed materie debet̄ aliqua actualis operatio. ergo ꝛc. maior patet. ois. n. operatio est a forma. materie. n. cū sit principiū pure passiuū nulla debet̄ actualitas. minor ꝓbat. qz principiare ꝛ cōponere sūt gdā actus ꝛ quedā operationes que debentur essentie materie: vt est distincta a forma. pz. ergo ꝛc. ¶ Respōdeo ꝛ credo q̄ nō bene negari p̄t ois actualitas vel actualitas a mā i qua fūdat̄ respectus q causat̄ a fūdamēto: ꝛ si dicas q̄ causatur a termino vt dicit vna opinio: adhuc habemus propositū. materia. n. est alterū extremū ꝛ terminus relatiōis. Dicerē ergo q̄ ois actus dicēs p̄fectionē ꝛ p modū motus significati est ab aliqua forma. cōponere aūt ꝛ ꝓstituere nō est actus p modū motus significati. ¶ Ad vltis rñdeo ad rōes Aureoli. ad primā nego maiorem. ad ꝓbationē cū dicit. q̄ oē qō dicit hoc aliqd ꝛ aliquā entitatē distictā est cōpositū ex distinguibili ꝛ distincto. dico q̄ falsū est vniuersaliter accipiēdo. qz vez est illud de cōposito: nō aūt de simplici. ꝛ sic nō est p̄cessus i infinitū vnde esse distinguibile ꝛ esse distictū nō repugnāt diuersimode accipiēdo. mā. n. est puz distinguibile distinctiōe q̄ est p formā: ꝛ sic intelligēdū est illud q̄ i fūdamēto nature nihil est distinctū. hoc iquā intelligēdū est de diuisione formali. ipsa. n. i essentia sua nō includit formā. sed nihilominus est gd distictū distinctōe entitatiua. ideo equocas de esse distincto. sil'r de forma dico q̄ distinguit distinctōe formali. ꝛ sic est vez q̄ forma seu actus distinguit ꝛ separat: sed hoc nō obstāte ipsa est quid distictū distinctione entitatiua. ¶ Ad secūdū dico q̄ maior est falsa. nō enim ois entitas determinata est informata. sz quedam formalis ꝛ quedam formatiua.

Quantum ad secundum primi articuli vbi est videndū si materia est p̄cisibilis ab omni forma. est sciēdū q̄ fuit vna opinio ꝛ est adhuc thome anglici ꝛ omniū suoꝝ sequaciū. qui ponit partē negatiuā. s. q̄ per nullā potētiā materia est separabilis ab omni forma: hoc aūt ꝓbāt. primo sic: illud qō ꝓplicat manifestā ꝯtradictionē nulli potētie subest nec virtuti. sed materiā existere p̄ter formā est huiusmodi. ergo ꝛc. minor ꝓbatur. qz esse actu vel est forma vel sequēs formā: sed materia p̄ter formā nec est forma nec habēs formā siue sequens formā. ergo esset actu: ꝛ nō esset actu. qō est ꝯtradictio. ¶ ℙ. qz materia ē pure potētia. 4. metha. ꝛ primo huius. si ergo esset actu separata a forma eēt potētia ꝛ nō potētia. Tū etiā qz omne esse est q̄ forma vt patet per Boetiū. ¶ ℙ. ℭto aliqua sunt magis vnū tāto sunt minus separabilia. sed materia ꝛ forma sunt magis vnū q̄ subiectū ꝛ ꝓpria passiones que sūt oīno inseparabilia. ergo multo magis materia ꝛ forma. maior patet. qz vnitas arguit idiuisionē ꝛ idētitatē. minor etiā patet. qz ex materia ꝛ forma fit vnuz p se. nō aūt ex subiecto ꝛ passione: cū ex ipsis nō resultet aliqō tertiū. cū nō se habeāt ꝓprie sicut actus ꝛ potētia. ¶ ℙ. impossibile est creaturā existere sine ꝓseruatiōe ꝛ dependētia actuali ad deū. sed ista sunt quedā forme. ergo ꝛc. minor patet. cū ꝓseruatio ꝛ dependētia sint quedā accidētia. ꝛ per ꝓsequēs forme. ¶ Cōfirmatur. vnuz correlatiuū nō potest existere sine altero. sed materia ꝛ forma sunt correlatiua. secūdo huius. ergo ꝛc. ¶ ℙ. ita li separatione vel deus influit aliquid i materia. vel nihil. si aliquid cū tali influxus habeat rationez forme. nō est ergo materia p̄ter omnē formam: si nihil. ergo materie inquantum est de se ineesse naturali. non repugnat sibi esse i actu: ꝛ sic nulla forma esset. ex quo sequitur q̄ cum esse in actu non sit p̄ter actum: q̄ materia in se vel est actus. ꝛ per consequens non erit pure potētia passiua: vel est compositum ex actu ꝛ potentia: quod repugnat eius simplicitati. Tum etiam quia deus primo conseruabat primam materiam mediante forma. modo autem conseruat in virtute ꝓpria. ex quo videtur q̄ aliquid sit influxum in materia.

Ista opinio nō placet. ¶ ℙono ergo istā ꝯclusionē q̄ materia ē separabilis ab omni forma sine substātiali siue accidētali. ꝛ ꝓbatur sic. omne absolutū prius natura alio distictū realiter ꝛ essentialiter ab ipso. potest sine ꝯdictione esse sine illo.

sed materia respectu forme ē huiusmodi. ergo ꝛc. maior pz. indepēdēs enim est separabile a quocūq; a quo nō depēdet: ꝛ a quo eēntialiter distinguit. Ūñ dico bñ absolutū ꝓpter instātiā que posset fieri de duobus correlatiuis. Dico etiā distinctum eēntialr̄ ꝓpter instātiam que posset fieri de ꝓpria passione. minor etiā pz materia enim est quid absolutū cum sit de genere entis absoluti. ꝛ ē prior forma cū sit receptiua eius. vnde aristo. primo meta. appellat materiā pandoxeas. i. receptaculū omniū formaꝝ. ¶ ℙ. magis dependet accidens a subiecto q̄ materia a forma. sed accidēs per diuinā potentiā potest eē sine subiecto: vt pz in sacro altaris. ergo ꝛcē. maior pz. tum quia accidens est posteri⁹ subiecto. materia vero prius forma. magis autē dependet posterius a priori q̄ econuerso. Omne enim dependens bz rōem posterioris: ꝛ posterius rōez dependētis: prius autē rōnez indepēdētis. Tuz etiā quia eē per se magis ꝛpetit substantie q̄ accīti. materia atū ē substātia cū ex nō substātys nō fiat substātia. primo bui⁹. vñ non video quō isti possint negare separationē materie a forma. si enim veritas fidei non obuiaret nō dubito ꝙ idem dicerent de accīte. quō ergo temerarie loquūtur: cum a deo qui est oīpotēs auferant non posse separare materiā a forma: cū hoc nō implicet ꝛtradictōez? ¶ ℙ. q̄cūq; aliqua duo absoluta causantur ab aliquo agente libere: quoꝝ vnum ab altero nō dependet pōt vno ꝓducto cessare productio alterius. sed materia et forma sunt duo absoluta que a deo libere ꝓducuntur. ꝛ materia a forma nō dependet cum sit ꝑior. ergo deus producta materia pōt cessare a ꝓductiōe forme. ¶ ℙ. q̄cunq; aliqua duo absoluta sic se habent ꝙ vnū causat imediate a deo ꝛ nō pōt causari a natura. reliquuz vō causatur a natura pōt per potentiā diuinā vnū sine altero fieri. probat. quia causatum imediate a deo pōt ab eo conseruari remoto quocunq; causato a natura. tum etiam quia deus potest impedire actionē nature. ergo ꝛc. ¶ Sed circa hec que dicta sunt: sūt aliqua dubia. ¶ Primū vtrū materia sic separata sit alicubi. ¶ Secūdū vtrū sit mobilis ad aliquod vbi. ¶ Tertiū an habeat respectū conseruationis ꝛ causatōis seu creatiōis ad deū causantē seu creatē ꝛ cōseruantē. ¶ Quartū qz duabus materyis separatis a duabus formis adhuc ē dualitas ꝛ pluralitas ꝛ multitudo. sunt enim distincta ꝛ non vnū. hꝫ autē omnia sunt quedam forme. ergo ꝛc. ¶ Cōfirmat ista rō. qz circunscripta materia ab oi forma vel ipsa est idem cū deo: vel distincta. si distincta. ergo in ipsa fundatur distinctio' que est quedā forma. si idem. ergo est deus. ꝛ sic habet ꝓpositū. qz idētitas ē quedam forma. assumptū huius affirmatiōis probat per aristo. 4. meta. qui ponit q̄ista sunt imediata circa ens. videlz idem ꝛ distictū. ¶ Rñdeo ad primū ꝛ dico ꝙ pōt eē alicubi ꝛ nō alicubi. eēt enī alicubi si poneret infra vniuersū nō tñ circūscriptiue ꝛ occupatiue cū nō haberet quātitatē: sed diffinitiue vel determinatiue. sicut ponit de angelo. non eēt autē alicubi si poneret extra vniuersum: cum ibi non sit locus: sicut nec si angelus poneret extra vniuersum nullo mō bret vbi. ¶ Ad secundū dico ꝙ motus sequit formā. nā scōm exigētiaz forme ē mot⁹ nālis siue ad vnā dziam pōnis: sicut pz i motu grauiū ꝛ leuiū: siue ad oēm dziam. vt pz in motu aialium. Cum ergo materia separata circunscribatur ab oi forma: ipsa quantū est ex se nō monet ad aliquod vbi. vbi ergo eēt? Rñdeo vbi deus vellet. siue sursuz siue deorsum vel in aliquo tali loco. ¶ Ad tertiuz dico ꝙ sic. ¶ Cōtra. respectus ē quedā forma. Rñdeo ꝛ dico ꝙ respcūs creature ad deū nō eēt distinctus eēntialiter ab ipa creatura. vñ deus nō posset separare creaturā gn bret respcūz ad ipm. ¶ Cōtra. ergo oīa sūt ad aliqd ꝛ nihil absolutū. Dico ꝙ nulla creatura ē eēntialiter absoluta: sz oīs ē realr̄ respectiua. lz tñ sit ad aliqd eēntialr̄ nō tñ formalr̄. talis enī respectus ē distinctus formalr̄ a creatura lz nō eēntialr̄. iexistit enī creature circūscripte ab omni eo quod ē extra eius eēntiam cū ipsa sic circūscripta adhuc a deo dependeat. lz ergo mā sit sepabilis ab oi forma a q̄ distinguit essentialr̄ nō tñ ab illa cū qua ē idez cuius ē ille respcūs q nullius ē p̄dicameti. ¶ Ad q̄rtū rñdeo lz dicat vna opi. q̄ etiā videt Guilli ocham. ꝙ numer⁹ nō ē distinct⁹ ab illis supra q̄ fūdat. ꝛ iō ñ eēt difficultas de rōe. hoc tñ mihi ñ videt ꝛ. nā nr̄is doctorib⁹ ē repugnans. Ideo dico ꝙ due materie circūscripte ab oi forma a q̄ distiguūt ipe ñ oi cū p̄les formalr̄: nec due formalr̄. nec distincte forma liter: sz solū fūdamētalr̄. aliq̄ ātpñt eē duo fūdamētalr̄ q̄ tñ ñ icludūt dualitatē. ¶ Ydē dico ꝺ alys. nā cū dualitas sit qōdā accīs ab ipo subo pōt separi p diuinaz potētiā sic habitū fuit. ꝺ. de duob⁹ albis ꝙ ōs pōt facere ꝙ ñ sint filia formalr̄ lz sint fūdamētalr̄: hoc est ꝙ sint fundaméta supra q̄ possit fundari filitudo. sic dico hic.

Ad rationes alterius opinionis Thome anglici. respōdeo ad primam dico ꝙ non est contradictio. Ad ꝑmā probationē dico ꝙ duplex est actus: quidam formalis. alius vō entitatiuus. primus autem solum est per formam. ꝛ hunc non bet materia separata: sed bene 2ᵐ. ¶ Ad secundam probationē dico ꝙ hec est in potentia subiectiua que non repugnat actui entitatiuo: vnde non repugnat ꝙ sit in potentia subiectiua. ꝛ ꝙ sit in actu entitatiuo. ¶ Ad tertiā probationē que est Boety dico ꝙ omne esse formale ꝛ specificum est a forma: non autē est vera de alio esse. ¶ Ad 2ᵐ principale dico ꝙ duplex est vnitas. videlicet vnitas vnionis ꝛ vnitas identitatis. primā vnitatem habent magis materia ꝛ forma: q̄ subiectū ꝛ passio. secundā vero econuerso. per hoc dico ꝙ quanto aliqua sunt magis vnum vnitate identitatis. tanto sunt minus sepabilia: non autē vnitate vnionis. ¶ Ad tertiū dr̄ ꝙ illa sunt idem cū qualibet creatura. vt pz i 3ᵒ dubio. ¶ Ad confirmationem dico ꝙ materia potest sumi dupliciter. vno modo secūdū rationē eius absolutaz. alio modo inquantū informata. primo modo est absoluta: ꝛ sic potest separari. 2ᵒ modo non. ¶ Ad 4ᵐ dico ꝙ deꝰ potest facere ꝙ nihil influat. quicquid enim deus pōt facere mediāte causa secunda que non est de essentia rei potest ꝛ in virtute propria. ¶ Ad ꝑmā probationē respondeo negādo cōsequētiā. dico enim ꝙ ipsa materia est actus entitatiuus. sed non formalis. ¶ Ad secūdam probationem dico ꝙ licet prius conseruaret mediante forma modo mediāte virtute propria potest facere ꝙ nihil nouiter influat.

Quantum ad scōz articulū vbi sūt aliqua dubia remouēda. moneo aliquas dubitatōes. Prima sit hec: vtꝝ mā sit generabilis ꝛ corruptibilis. ¶ Respōdeo vbi pono duas distinctiones. pri-

ma est ista. q aliquid esse generabile ⁊ corruptibile pōt eē dupl'r. vno mō subiectiue. q: est subiectū generationis ⁊ corruptionis. aliomodo obiectiue vt termiatie. eo q ē terminus vel obiectū generatōis ⁊ corruptōis. cuiusmodi ē illud: qō per generationē nouiter capit eē: vel per corruptionem destruitur ⁊ perdit esse. ¶ Scōa distinctio est ista. q aliquid esse corruptibile pōt eē dupliciter: vno modo simpliciter. alio modo scōm quid. Unde illud est corruptibile secūdū qd: q corrumpit per resolutionem i suas partes: oibus partibus eius remanētibus. ⁊ isto modo corrūpit qōcūq totū i suas ptes corrūpitur vel resoluitur oibus remanētibus. Sz illud est corruptibile simplr q sic resoluitur. q aligd eius cōponentiū non remanet: sed anihilatur: puta ipa forma: remanet tamen eius principium subiectiuū: puta mā. ⁊ ista corruptio appropinquat anihilationi.

¶ Hoc premisso pono aliq̄s propositōes. prima ē hec. q materia est generabilis ⁊ corruptibilis subiectiē. Ꝟ probatur sic. illud qō est subiectū generationis ⁊ corruptionis est generabile ⁊ corruptibile subiectiue. materia est huiusmōi. ergo ⁊c. maior patet ex prima distinctione. vnde predicatus includitur in subiecto. minor patet primo de gñatōe. ⁊ primo phīcox. vbi clare ponit. ¶ Preterea omnis forma alicui formaliter inexistens necessario denoiat illud cui formaliter inexistit. generatio ⁊ corruptio sunt materie ie xistētia subiectiue vt supra. ergo ⁊c. ¶ Secunda ꝓpositio est. q materia est ingenerabilis ⁊ incorruptibilis obiectiue vel terminatiue. hec ꝓpō patet primo phi. in fine. que probatur sic Omni corruptioni ⁊ generatōi est aliqua materia tāq̄ subm̄. si ergo materia potest sic generari ⁊ corrūpi eēt materia anteq̄ esset materia. ⁊ nō eēt corrupta postq̄ esset corrupta. omne enim quod generat ex materia generat. ⁊ quod corrūpitur in materiā corrumpit. ¶ Cōfirmatur ratio. omne quod generatur ex aliquo priori generat vt ex materia. tunc quero de illa priori materia vel generat: vel non. si non. habet ꝓpositū. ⁊ etiaz fuit standū in primo. si sic: procedam in infinitū. ¶ Tertia ꝓpō est. q materia est generabilis et corruptibilis ſm quid. hoc probatur sic. illud est corruptibile scōm quid quod corrumpitur per resolutionē in suas partes omnibus partibus eius remanentibus: materia est hꝰ ergo ⁊c. minor pz. q: oē qō habet partes est resolubile. ⁊ diuisibile in illas. sed materia ē hꝰ. ergo ⁊c. patet. quia ipsa materia habet partes vt inferius declarabitur. et omne habens partes est resolubile ⁊ diuisibile. Idem potest probari de generatōe: quia eius partes possunt vniri. ¶ Quarta ꝓpō ē. q materia nō est corruptibilis simplr. hec probatur. Cuius nulla pars pōt simpliciter anihilari nō est corruptibile simplr. sed nulla pars materie pōt simplr anihilari: vt pz ex secūda ꝓpōne. g ⁊c. ¶ Sed ꝓtra ꝓpōnez primā arguit. Nulla forma accīs talis est inexistēs enti in potētia nec sibi aduenire pōt sed generatio est forma accītalis ⁊ corruptio. ergo nō poterūt aduenire nec inexistere materie: cū sint ens i potētia. maior pz per cōmētatorē in libro de substantia orbis. quia assignat inter formā substātialē ⁊ accītalez differētiā. q: forma substātialis aduenit enti i potētia. accītalis vo enti in actu. ¶ Secūdo arguo ꝓtra scōam ꝓpōnē sic. si materia eēt ingñabilis et incorruptibilis obiectiue: tunc in gñatione nō mutaret totū in totum, ons est falsum. ergo ⁊ añs. falsitas ons patet. primo de generatione. sed ꝓbatur ona: nā ex quo materia nō corrūpitur manet ⁊ nō mutatur. ¶ Ter. omne agens qō potest in perfectius pōt in iperfectius et in equale. sed agens naturale potest agere in oppositū ipm generādo ⁊ corrūpēdo: quod est pfectius cō materia. ergo poterit in materiā. maior pz. quia quod potest in maiº potest i minus. ¶ Pp. ꝓpter quod vnūqōq tale ⁊ illud magis. sed oppositū ē generabile ⁊ corruptibile ꝓpter materiā. ergo multo magis materia. ¶ Contra tertiā ꝓpōnē arguitur. omne diuisibile est oppositū ⁊ ex alys. sed materia cum sit primū principiū nō est oppositum nec ex alys. hec enim est oditio primi principij. primo phi. ergo ⁊c. ¶ Contra quartā ꝓpōnē arguitur sic. quicqd deus potest producere pōt anihilare. sed quālibz partē materie deus potest producere. ergo pōt quālibet partē corrumpere simplr. ¶ Rñdeo. ad primū dico q maior habet veritatem de forma accidentali que est perfecta. non autem de imperfecta que non est nisi quedam via in aliquem terminum. ⁊ sic procedit pbō cōmentatoris. ¶ Ad secundū dico q totū potest sumi dupliciter. vno modo categoreumatice. alio modo sincategoreumatice. Si totum accipitur categoreumatice sic mutatur totum in totū ⁊ est sensus q illa tertia entitas totalis resultās ex partibus mutat in aliā tertiā entitatē Si aūt accipiat sincategoreumatice sic nō mutat totum in totū. quia tunc eēt sensus q quelibz pars mutaret in quālibz partem. quod est falsum. quia materia manz cōmunis. ¶ Ad tertiū dico q maior bz veritatē ceteris paribus. in ꝓposito autez nō sunt cetera paria agens enim naturale nēcio pōsupponit materiaz in sua actione. ⁊ quia materia non presupponit materie. ideo mā nō pōt producere. nō sic est de cōposito. ¶ Ad qrtuz dico q illa ꝓpō non bz veritatē in causis mālibus. bz aūt veritatē in causis efficientibus vniuocis ⁊ eēntialiter ordinatis. ¶ Ad qntū dico q materia bene est cōposita ex partibus mālibus ⁊ ex partibus eiusdē rōnis ⁊ per ons est ex alys. ⁊ in hoc nō repugnat principio nature. ¶ Ad sextū bñ procedo q deus pōt corrūpere māz ⁊ anihilare. imo quod plus ē omnē creaturā materialē vel imaterialē. hoc tamen non est naturaliter.

Secundum dubiū est istud. vtrum causa intrinseca corruptionis vel corruptibilitatis sit materia vel forma. ¶ Rñdeo. opinio est vna quorūdā qui dicunt. q causa intrinseca corruptionis ē materia ⁊ non forma. hic enim non queritur de causa extrinseca. quia ista est agens vel finis. sed de intrinseca q autem materia sit causa intrinseca corruptionis ꝓbatur sic. illud est causa corruptionis per quod res pōt esse aut non esse. sed hoc est materia. 7º. meta. ergo ⁊c. ¶ Pp. idem per se non est causa contrariorum. sed forma per se est causa essendi. ergo non potest causa nō essēdi ⁊ per cōsequens nec corruptionis. ergo ⁊c. ¶ Sed ꝓtra hanc opinionē agnitur primo sic. illud quod secundū sui eēntiam est incorruptibile non est causa corruptionis. sed materia secundū se est huiusmodi. ergo ⁊c. maior patet. quia tunc vnum oppositorum eēt causa alterius. ¶ Preterea nēciz vt nēciuz nō ē causa intrinseca ōtingentis. Sz mā vt distinguit a forma ⁊ oppō to ē qōdā ens nēciū cū nō possit nō eē. oē aūt cōruptibile ē ōtingēs: cū possit esse ⁊ non eē. ergo materia de se nō ē cau-

sa corruptionis. maior patet. q2 ex necessarys non segt conclusio cõtingẽs: nec econuerso vt habetur p̃mo porũ. ¶ Ꝑ. in causis precisis si affirmatio est cã affirmationis: 7 negatio est causa negationis. primo prioꝛũ. sz cã entis in actu ẽ forma 7 ñ materia. ergo silr causa ñ eẽndi in actu ẽ negatio forme: 7 non negatio materie. ergo ipa materia ñ ẽ causa p̃cisa. nec ẽt principal' corruptõis.

Et ideo dico aliter sequendo opinionẽ. Egidium de marchia. ¶ Ad cuius euidentiam est sciendũ q̃ possibilitas corruptionis est duplex. q̃dam enim est actiua q̃ aliquid dicitur corruptiuum. alia passiua qua aliquid dicitur corruptibile. hic aũt non loquor de prima. sed de secũda. s. de passiua. s. q̃ aliquid dicitur corruptibile: 7 ista est duplex. quedã intrinseca: alia extrinseca. extrinseca ẽ quando aliquod corruptibile habet contrarium. tunc tale est corruptibile passiua corruptione extrinseca non autẽ intrinseca. habet enim corruptiuũ extrinsecũ. est etiã corruptibile corruptione intrinseca. nã adhuc si non haberet contrarium. ipsũ de se eẽt corruptibile. q2 de se esset aptũ natum corrumpi 7 ñ eẽ. hõ aũt corruptibilitas intrinseca corruptionis subdiuidit'. Est enim duplex: quedam subiectiua p modũ corruptiõis subiecti. 7 hec ẽ possibilitas materie. alia ẽ possibilitas obiectiua: 7 per modum termini: 7 ista ẽ possibilitas forme. põt. n. esse 7 nõ esse virtute nãlis agẽtis: 7 hoc p modũ obiecti. sicut mã p modum subiecti. tũc ex hoc ad ꝓpositũ dico. q̃ sicut mã est p formã. ita possibilitas subiectiua ineſt simplr p possibilitatẽ forme obiectiuã. 7 ideo dico q̃ prima possibilitas siue ratio corruptionis est ex parte forme: 7 nõ ex parte materie: 7 principaliter. q2 si forma aliqua põt esse 7 nõ esse obiectiue ideo mã eius est possibilis esse 7 non esse subiectiue. ex quo segtur q̃ vbicũq̃ forma nõ est possibilis esse 7 non esse obiectiue ibi materia existens sub tali forma non est possibilis esse 7 non esse subiectiue. 7 ideo dico q̃ prima radix corruptionis est forma 7 non materia.

Ad rationes. Ad primã cũ dicit'. illud est cã corruptõis 2c. dico q̃ mã ẽ illõ p qõ res põt eẽ 7 nõ eẽ subiue. forma autẽ p qõ res põt eẽ 7 nõ eẽ obiue. 7 iõ dico. ꝺcedo q̃ materia ẽ cã corruptiõis subiue. forma aũt obiue. hec aũt ꝑncipalr ẽ. ¶ Ad secũdũ dico q̃ idẽ diuersis modis põt eẽ ꝺtrariorꝫ cã. vt p3. 2. huius. 7. 7. meta. de gubernatore nauis: q̃ sui p̃sentia ẽ cã salutis nauis: 7 sui absentia oppositi. sic in ꝓposito forma sua entitate est causa eẽndi: 7 sua nõ entitate est causa non essendi.

Tertium dubium est. si materia b3 partes p̃ter quantitatẽ: ita q̃ habeat partes distinctas a partibus quãtitatis. ¶ Ad vnã opi. est thome anglici: in qua aureolus 7 multi alij videnꝫ ꝺcordare: q̃ ponit q̃ ipsa materia nõ habeat partes distinctas a partibus quãtitatis. ita q̃ imaginaꝫ q̃ suba est cã subiua quãtitatis: q̃titas aũt est cã formalis per quã suba ẽ diuisibilis vt hẽat partes: ita q̃ preter q̃titatem non est illa partibilitas. Hanc autẽ consequentiã sic ꝓbat. ¶ primo p Ari. p̃ phicorum. q̃ dicit q̃ diuisio 7 indiuisio q̃titati congruunt. ¶ Ꝑ. quero quomodo ille partes se habeant adinuicẽ: vel enim vna ẽ exꝫ aliã: vel intra: vel simul: quocũq̃ dato semper sequitur: q̃ hec sit per quãtitatẽ: cũ itra 7 exꝫ sint differentie positionis 7 quantitatis. 7 sic p ꝺñs q̃titas ante quantitatẽ 7 preter quantitatẽ. ¶ Ꝑ. nullũ principiũ idistinctũ dicit de se diuisibilitatẽ. sed materia est principiũ idistinctũ. z. meta. 7. 7. q2 actus distinguit et separat. ergo nõ dicit de se istã partibilitatẽ nec diuisibilitatẽ. maior p3. q2 oĩs diuisibilitas 7 partibilitas arguit pluralitatẽ: 7 per ꝺsequens distinctionem.

Ista opinio non placet: 7 ideo dico aliter q̃ ipa mã b3 partiũ pluralitatẽ preter quantitatẽ 7 ante quãtitatẽ. ita q̃ imaginor q̃ sicut totuꝫ subm est prius toto accñte: ita quelibet pars subiecti vt subm̃ ẽ prior qualibet parte accñtis. cũ ergo tota materia q̃ est subꝫ accñtis sit prior ipsa tota quãtitate. ita quelibet pars materie ẽ prior qualibet parte quãtitatis: ita q̃ partes quãtitatis nõ sũt partes materie nec econuerso. videm9 enim in corpore christi q̃ ista quantitas b3 partes cũ diuidat'. 7 tñ ibi non est materia subiua. vt per fidẽ tenemus. quare videtur satis ꝺgrue dictũ q̃ pluralitas partiũ nõ insit materie ex quantitate sed ex propria rõne lꝫ habeat effectiue ab efficiente: puta a deo. ¶ Hec aũt ꝺclusio sic declarata ꝓbat' primo sic. Illud quod ineſt materie circunscripte ab omni quãtitate non ineſt sibi p quantitatẽ. sed pluralitas partiũ ineſt materie circũscripte ab omni quantitate. ergo 2c. minor ꝓbatur. Ad cuius euidentiã pono aliqua supposita. ¶ ꝓmuꝫ est istud. q̃ alia pars materie est in manu. alia est in pede. 7 sic de alijs partibus corporis. quod sic declarat'. quia si eẽnt eadem omnimode vna abscisa reliqua abscideretur. hoc autem est falsum. ergo sequitur q̃ hec pars 7 illa sint eẽntialiter distincte. ¶ Secundo suppono q̃ deus potest prescindere totaꝫ materiã 7 quãlibet partem eius ab omni quantitate cum possit separare subiectũ ab accñte. vt patet in corpore christi. Cum ergo ille partes sic separate remaneãt eedem vt prius. 7 ꝑius essent distincte 7 plures vt patet ex primo suppositio. sequitur etiam q̃ nunc remanent eedem. s. q̃ sint pluresꝫ 7 distincte. sed ipse sunt separate ab omni quantitate. ergo 2c. ¶ Item omne accidẽs diuisibile presupponit subiectũ diuisibile. sed quãtitas est accñs diuisibile cuius subm̃ ẽ ipsa materia siue substantia. ergo 2c. maior patet per ꝺmentatorẽ. 3°. celi 7 mundi. qui plane dicit q̃ nullum accidens diuisibile potest accipi a subiecto indiuisibili. nec econuerso. ¶ Ꝑ. ꝓbatur etiam rõne. quia alias ipsa materia cum sit indiuisibilis vt dicis: esset tota sub tota quantitate: et tota sub qualibet parte. quod est impossibile. quia tunc separata aliqua parte corporis tota materia separaretur. quod euidenter est falsum. ¶ Ꝑ. aristo. dicit. z. de generatione. q̃ ex vno pugillo aeris fiũt decem ignis. plures ergo partes sunt in vno pugillo aeris q̃ in vno pugillo ignis. sz ista pluralitas non est ex parte quãtitatis. cum duo pugilli sint equales secundum quantitatem. vt si diceremus duo modij. ergo oportet q̃ ista pluralitas sit ex parte substantie. ergo 2c. ¶ Confirmatur ꝺ aliqua cera compressa que erit tanta secundum quantitatem sicut erit alia non compressa cum sint equales secũdũ quantitatem. 7 tamen certum est q̃ plus erit de cera ibidem incompressa q̃ in alia. plus enim ponderabit 7 si venderes plus haberes. ¶ Ad rationes. Ad primam dico q̃ diuisio 7 indiuisio quantitatiua congruit quantitati. non autem substractis simpliciter. ¶ Ad secundam autem dico q̃ aliquid esse intra et extra alterum potest esse dupliciter. Uno quidẽ modo quantitatiue. alio vo

modo entitatiue. ꝓz hoc dico ꝙ ille partes ꝓteꝛ quã/titatem non sunt extra vel intra quantitatiue. ꝓz bene entitatiue. ⁊ isto mõ intra vel extra nõ sũt differẽtie q̃/titatis. ¶ Ad tertiũ dico ꝙ duplex est distinctio. q̃dam formalis. alia entitatiua. ꝓmã non bz mã nec partes materie. ꝓz secũdã bñ. silr duplex ẽ actus. ſ. formalis ⁊ entitatiuus: vt habitũ fuit ꝟ. in ꝓmo arti. ꝓmũ non bz materia: sed secundũ bene.

Quartum dubiũ ẽ. si dimẽsiones interminate p̃cedãt formã subalẽ i mã. Et videt ꝙ nõ. Tũ qz forma subalis nõ videt ꝓmus actus materie: vt vident clare dicere oia ꝛmẽta. Tũ qz nullũ accns mediat iter mãm ⁊ formã. forma eim imediate vnit materie. z. de aia. ⁊. 4. meta. vbi dr ꝙ nõ q̃renda cã qz vnũ facit me cũ hoc. q̃ si vellet dicere ꝙ mediũ iter ipa nullũ ẽ. ¶ ℞. ꝛclusio est affirmatiua. qm̃ ꝛmenta. in li. de suba ozbis dicit ꝙ sic. q̃ aũt sint ille dimensiões vel q̃titates ite/rminate sũt multi modi dicẽdi. qdã dicũt ꝙ q̃titas inẽ minata est q̃titas in potentia. q̃titas determinata est q̃titas in actu. ¶ Scõo est alius modus dicendi aure oli in tractatu de p̃cipijs nature. ⁊ idez in. z°. sniax. g dicit ꝙ ideterminatio dimẽsionũ refertur ad duo. ꝓ/mo qdẽ ad carẽtiã termini exteriozis g ẽ supficies. oz enĩ itelligi ꝙ trina dimẽsio ẽ gñatio et cozruptio absq; supficie certa. ⁊ hoc ẽ qõ dicit ꝛmentator. 4. phi. ¶ Cũ ab stuleris a mã formã vltimã ⁊ figurã nihil remanebit i ea nisi dimẽsio nõ terminata q̃ ẽ cozpus in potẽtia. ⁊ cũ determinatur per vltimã superficiẽ fit cozpus in actu ⁊ sine illa mã nõ põt eẽ. ẽ. n. intellndũ ꝙ i mã oz imagi nari trina dimẽsio: vt lõgitudo latitudo ⁊ ꝓfunditas. sed absq; oi termino ⁊ supficie ⁊ figura. iõ q̃si ꝛfuse ⁊i/determinate i potẽtia. q̃re nõ ẽ dare aliq̃ cozp9 qõ sit tale: neq; supficie carẽs. cũ ãt itelligit forma i materia cũ ista trina dimẽsiõe intellr terminari p vltimã supfi ciẽ ⁊ figurã. vñ pauloante in pallegato loco dicit ꝛmẽ/tator ꝙ dimẽsiões q̃ sũt in materia nõ sũt cozp9 deter/minatũ. ⁊ forma ẽ determinãs dimẽsione ſ. ¶ Secũdo vo iterminatio dimẽsionũ refertur ad carẽtiã termini interioris ꝼm quẽ attẽditur q̃titas. puta tricubitũ vel bicubitũ. aut maioritas vel mioritas. hec. n. nõ ꝛsequũ tur q̃titatẽ simplr. sed q̃titatẽ vt ẽ determiata ⁊ q̃ta. vñ sicut eadẽ ẽ albedo intẽsa ⁊ remissa ita eadẽ q̃titas sub maiori vel minori gradu. Az tñ hec opi. sit subtilis illi tñ nõ adherco. sequendo ergo opi. Heraldi odonis generalis ministri ozdis minoꝝ. dico ꝙ q̃titas ideter/minata ẽ pars seu plitas partiũ materie. q̃titas vo ter minata ẽ ozdo seu rõ partiũ. hec ãt sic declaratur. aris. dicit. z. de gnõne. ꝙ i vno pugillo terre sũt decẽ aq̃: tũc accipio duos pugillos sicut si dicerẽ duos modios. vnũ terre ⁊ alteꝝ aq̃. Isti ãt pugilli sũt eq̃les ⁊ ineq̃les. g̃ scõz aliã ⁊ aliã q̃titatẽ. añs pz. sũt. n. eq̃les qz nõ se excedũt vna. n. ⁊ eadẽ mẽsura eq̃lr mẽsurantur. ꝙ ineq̃les pz ꝓ tex. allegatũ. ꝙña pz ꝓ ꝛtradcõzia. sũt. n. eq̃les scõz q̃/titatẽ terminatã. ⁊ ineq̃les scõm q̃titatẽ interminatã. Inter ãt istas duas q̃titates ẽ gntuplex ozia. ꝓma ẽ qz q̃titas terminata ẽ qditatiue extẽsio. indetermia/ta vo subñ extẽsiõis. ꝓbatio huius ozie q̃tũ ad ꝓmã partẽ sui. positio ẽ ozdo ⁊ situs partiũ in toto. ꝓz q̃titas determinata ẽ formalr ⁊ qditatiue extẽsio. Ipsa. n. ex/tẽsio nõ aliud ẽ q̃ partẽ eẽ ex partẽ. bicaũt ẽ ozdo posi/tio ⁊ situs partiũ i toto. sed q̃titas terminata ẽ talis oz/do. ꝓz discurrẽdo ꝓ spẽs q̃titatis determinate. q̃ sunt bicubitũ tricubitũ. ⁊ sic deinceps i lõgitudine ⁊ latitu/dine ⁊c. Alia pars ozie ꝓz. qz impoſe ẽ aliqd aliud esse subñ primũ alicuius ozdis partiũ nisi plitas partium: Scõa ozia ẽ. qz q̃titas determinata augeri ꝓ rarefacti/onẽ. ⁊ minuir per ꝛdẽsationẽ. alia vo nec augetur nec minuitur. hec ozia pz q̃tũ ad ꝓmã partẽ sui ex sensu. vi/dem9. n. ꝙ ꝓ rarefactionẽ magis extensã maiozẽ occu pat locũ. Scõa pars ozie pz ex. 4. phi. vbi expſse dicit phs rarefactionẽ fieri nulla parte extrinseca aduenĩẽte Tertia ozia ẽ. ꝙ q̃titas determinata posterioz est rare factione ⁊ ꝛdẽsatõe. q̃titas vo indeterminata est ꝓz. ꝓma pars ozie pz. qm̃ q̃titas determinata ꝓ rarefa/ctionẽ br ⁊ ꝛdẽsationẽ vt pz ex ꝓcedẽtib9. Scõa pars pz ozie. qm̃ extẽsio dilatatõ ⁊ ꝛstrictio supponũt nec/io ipsas partes. Quarta ozia ẽ. qz q̃titas indeterminata limitat rarefactõis possibilitatẽ ⁊ ꝛdẽsatõis. q̃titas ãt determinata nõ. sed segtur ipaz limitatõez. ꝓma pa/pz ꝙ q̃titas q̃ ẽ in vno pugillo nata ẽ extendi milesies plus ⁊ nõ amplius: ⁊ q̃titas determiata vnius pugilli terre poterit tãtũ extendi ꝙ eius q̃titas determinata erit tãta q̃nũc ẽ q̃titas mille pugillo ignis. q̃titas ãt determinata q̃ est in duob9 pugillis terre põt per/uenire ad vltimã rarefactionẽ vsq; ad q̃titatez deter/minatã duoꝝ miliũ pugilloꝝ ignis. q̃re pz ꝙ indeter/minata limitat possibilitatẽ rarefactõis ⁊ ꝛdẽsationis. Secũda pars ozie pz ex ꝓcedẽti ozia. q̃titas. n. vltima segtur rarefactõez ⁊ ꝛdẽsationẽ. Quinta ozia ẽ: ꝙ q̃n/titatẽ indetermiatã neẽe ẽ eadẽ numero permanere i gñato ⁊ cozrupto q̃titatẽ ozie vo determinatã nõ. ꝓ/ma pars pz ex phõ. 4. phi. vbi dicit ꝙ ex minori põt ge/nerari maiꝰ ⁊ ꝙ materia q̃ ẽ subñ trãsmutatõis man3 eadẽ nũero. certũ ẽ aũt ꝙ si materia remaneret eadez nũero ꝙ ẽt partes materie remanerẽt eedẽ numero. partes ãt materie accipiũtur vt q̃titas ideterminata qz nõ ẽ aliqd partibile sine q̃titate. bre enĩ partẽ ⁊ par/tẽ ẽ eẽ q̃tũ. nulla aũt q̃titas ẽ per quã materia habeat partẽ et partẽ nisi p illã quã vocam9 ideterminatam. Secũda pars ozie pz ad sensũ i multis ⁊ ex vbo phi p/allegato. ¶ Dis ꝓmissis ꝑñt poni due ꝓpones. ꝓma ꝓpõ ẽ. ꝙ ista q̃titas indeterminata nõ ẽ distincta eẽ tialiter a materia. hoc ꝓbat. partes sũt idẽ eẽntialr cũ materia. sed ista q̃titas indeterminata nõ ẽ nisi partes materie. ex pcedẽtib9. ergo ⁊c. ¶ Scõa ꝓpõ est ꝙ ista quãtitas indeterminata ꝓcedit formã subalẽ in mate ria: ꝓbatur. oẽ subñ ꝓcedit illud cui substat vt funda/mẽtũ. sed materia ⁊ partes eius subñ sunt vt fundañ tũ forme. vt pz primo phi. ergo ⁊c. ¶ Rationes aũt fa/cte in oppositum soluuntur ex dictis.

Quintum dubiũ est. vtrum potentia sit distin/cta eẽntialiter a materia. ¶ Rndeo vbi pono talem distinctionẽ. ſ. ꝙ potẽtia põt sumi du/pliciter. vno mõ fundamẽtalr ⁊ ꝓ fundamento huic potẽtialitati substrato. cuilibet enĩz aptitudini subster nitur aliqua res que est apta ad illam aptitudinẽ. Alio modo põt sumi formalr ꝓ ipsamet potẽtialitate ⁊ ꝓ respcũ põlitatis. Et hoc mõ secũdo põt sumi duplr. ista enĩ potẽtia materie supta formaliter põt esse duplex. quedã actualis. quedã aptitudialis. actualis ẽ ꝛsurgẽs ex vnione materie cũ forma qua remota ipsa nõ rema net. Alia est aptitudinalis ꝼm quã materia respicit oẽs

formas: ita q̄ non p̄supponit exñtiaz forme sicut pria. Nñ sicut ponit duplex inberētia: vz actual' z aptitudinalis: vt bitum fuit supza. in questione de sepatione accidētis. sic pono istā duplicē potētiā. ¶ Hoc p̄misso pono tres ꝓpositiones. p̄ma est hec q̄ potētia primo mō sūpta vz p illo fūdamēto potētialitat'. z pro subiecto potētie ē oio idifferita ex intellectū a materia. ℔ pz. Nā idē a seipso nō distinguitur realiter extra intellectum. Iz potētia illo mō sūpta nō ē nisi ipamet materia. g̃ ꝛc. Scōa ꝓpō q̄ potētia actualis formaliter sumpta ē diffinita eēntialiter a materia. hoc patet. oē a q̄ mā ē separabilis ē distictū eēntialiter a mā. ℔ claudit p̄dicatum in subiecto. Iz mā ē separabilis a tali potentia. vt pz ex declaratis. g̃ ꝛc. Ita q̄ sicut forme penitus inouant' i mā sic ista potētia. ¶ Tertia ꝓpositio est. q̄ potētia aptitudinal' vel aptitudinal'r sūpta ē idistincta eēntial'r a mā. ꝓbat'. oīs realitas positiua materie ie exñs circūscripte ab oi eo qđ ē ex̄ eius eēntiā nō distinguit' ab ipsa mā. talis potētia ē h̄. g̃ ꝛc. minoz pz. circūscribat'. n. mā ab oi eo q̄ ē ex̄ eius eēntiā: tūc q̄ro. vt mā sit apta nata recipere formā. aut nō. z dico formal'r. si nō. ergo nec ōs poterit sibi dare: potētia. n. dei nō ē respcū ipolis: si sic. h̄ ꝓpositū. ¶ ℣. ad oēz formā materie extrisecā possibile recipi i mā formal'r mā ē in potētia formal'r. nihil. n. pōt recipi formal'r i aliquo nisi ipz possit recipe formaliter illud. ¶ Si g̃ ē mā distincta a tali potētia ipsa poterit formal'r recipi i mā. z p ōns mā erit i potētia formaliter ad potētiā. ¶ Tūc q̄ro de ista potētia p quā ē i potētia sicut ꝑus. z sic ꝓcedā i infinitū. Et dico bn̄ formal'r ꝓpter vnā solonē q̄ posset dari q̄ ipsa ē in potētia fundamētal'r. z per ōns nō seq̄ret q̄ bret potētiā formal'r ad istā potētiā. hoc habitū ē vt pz. ¶ Cōfirmat' ista prio positio aucte aristo. p̄mo phi. vbi dicit. visa natura materie q̄ ē ens in potētia p̄m eius nām soluūt oīa dubia antiquoz negātiū gñatōez. Idē ꝓmēta oz in li. de subaoibus. mā fubat' ꝓposse. ergo. ꝛc. ¶ Iz ꝓtra istā ꝺcl'onē videt' ee q̄dā rōes ꝓmēta. i primo phi. ¶ prima ē hec. id qđ remanet alio recedēte z manet ipso corrupto nō est idē cū ipo. Iz mā manet nō manēte potētia. aduenīte eni forma cedit potētia. nā appetitus ē respectu nō habiti. nō eni videt' pole q̄ mā sit i potētia ad formā quā hz. als illa ītate posset ipsas recipe. z sic idē bis includeret'. ¶ ℣. q̄cūq; sic se bn̄ q̄ vno ip'lificato reliquū p'lificat' illa talia nō sūt idē. ꝓtradcōzia. n. nō pūt de eodē p̄dicari. Iz mā ip'lificata p'lificat' potētie. nā ad aliā z ad aliā formā specificā ē alia z alia pō. vt pz. 3. phi. vñ dicit q̄ si posse sanari z posse egrotare eēnt idē: sanari z infirmari eēnt idē. ¶ ℣. pō ē de gñe relōnis cū nō possint cōcipi sine termino: nō aūt ipa mā: ergo ꝛc. ¶ Confirmat' rō. nullū eēntial' respectiuū videt' ee idē cū absoluto. Ens. n. absolutū z nō absolutū. mā aūt est entitas absoluta cū sit de eēntia entis absoluti. nō aūt potētia. ergo ꝛc. ¶ Rñdeo. due ꝑme rōes tāgūnt duas difficultates declarandas. prima est hec: si i materia sint plures potentie aptitudinales vel sit tm̄ vna respectu oīuz formarum. Scōa si aduenīte forma cedit ipsa potētia. ¶ Ad has duas difficultates rñdeo vbi pōt dici. Ad p̄mā q̄ Iz ista potētia plurificet respectu formarū specifice distictaz. ñ ꝓpter hoc sequit' q̄ ibi sit distictio eēntialis. Sufficit. n. ad istā ꝺcōem vificandā formalis distinctio iter ea: vt pz de eēntia diuina: q̄ vna exñs cōpatit' secū p'litatē attributoz. verūtn̄ q̄ p'lalitas nō oz poni sine necitate. z nō videt' pole infinitas potētias ee in mā: cū tn̄ sint forsan infinite forme i pō a deo ꝓducibiles. ¶ ℣. pōt satis ꝓbabil' dici q̄ pō i materia ē duplex. Quedā prima z ꝓpinq̄ q̄ nec ꝓsegit' materiā ex alīq̄ tali dispone. sicut materia exñs sub forma seminis. z sub tali dispone exñs ē in potētia ad formā sanguinis. z sub sanguine exñs ad formā carnis. Et ad istā mētē logtur aristo. io. meta. vbi dicit q̄ illō ē in pō ad aliud qđ vnica trāsmutatōe trāsmutari pōt in illud. z de ista pō forsan vez ē q̄ ipa multiplicat' ꝑm p'litatē formaz in materia z dispōnū. z de ista forsan intelligit aristo. 3. phisi. Est aūt alia pō quasi remota sibi z distans que sic nō cōsequitur istam alietatez dispositionum. sed ipsa oziginat' ex pō intriseca materie: z qđ ē sic in pō nō ē trāsmutabile p aliquā trāsmutationē. z scōz istā potētiā materia indr̄ter ē ad oēs formas i potētia: z istā credo esse vnā in mā saluo iudicio cuiuscūq;. ¶ Ad secūdā difficlt̄atē pz ex istis. dico eni q̄ potētia remota nō cedit i aduētu forme: sed bn̄ ꝓxima. ¶ ℣. pro hoc pz ad rōes. ad p̄ mā iam pz per primā diffi. solutā. ad secūdā per scōam. Nec ꝓbatio eius cogit cū dicit q̄ appetitus ē ꝓpter indigētiā. Dico eni q̄ ille appetit⁹ differt ab illa potētia certū est eniz q̄ qñ bō actu ridet vel rōcinat' nō ꝓpter hoc destruit' rōabilitas vel risibilitas. nec segtur. ergo pōt ipsā formā iterꝫ br̄e ipsa ītate: sicut declarat' ō actu ridēdi. Sicut. n. re ꝓducta ipsa ītate ōs nō pōt iterum ipsā ꝓducere. eo q̄ ꝓductio p̄supponit nō ee rei. z tn̄ pō ꝓductiua dei nō corrūpit'. sic dico hic. ¶ Ad tertiū dico q̄ ista potētia ē entitas respectiua. z iō bn̄ cōcedo q̄ distinguitur realiter a materia. nō tn̄ eēntial'r. nō tn̄ ē ō pūto relōnis nec in aliquo pūto p se. ¶ Ex gb⁹ pōt elici q̄rta ꝓpō q̄ ista pō ē distincta formal'r a mā: vt pz ex pce

Sextum dubiū ē. vtrū materia sit dēti rōe. vna i oib⁹. Rñdeo. p cuius euidētia pono aliq̄s ꝓpones. prima ē q̄ materia ē alia z alia nūeral'r in alio z in alio suppositō. hoc ꝓbatur. ipole ē q̄ iō nūero sit actu in locis diuersis distantib⁹ nec p se nec p accñs. Iz materia diuersoz suppositoz ē in diuersis locis saltē p accñs. ergo ꝛc. maioz pz. q̄z idē a seipo nō ē p̄cisum nec diuisū. ¶ Cōfirmatur rō. de⁹ pōt separe māz ab oi forma vt ꝓbatū ē s. in primo arti. separetur g̃ mā petri q̄ ē parisius ab oi forma: z mā iacobi q̄ ē rome ab oi forma. nō. n. pōt dici q̄ iste sic p̄cise sint eedē nūero: cū p se sint in diuersis locis determinate. ¶ ℣. eadē mā nūero nō pōt i formari formis ōrys sil'. sed forme ignis z aque sūt ꝯrie z formal'r repugnātes. g̃ ꝛc. ex quo cōcludo corelarie: q̄ opi. illoz q ponūt q̄ mā p̄ma ē eaē nūero i oib⁹: nō ē va: z ē inopinabilis vt videt'. mā eniz p̄ma z scōa nō variāt eēntial'r: cū illa secūditas isit sibi ab extra z accñtal'r. g̃ si ista nō ē eadē eēntial'r: nec illa. Cōtra eos faciūt p̄dce rōes. ¶ Scōa ꝓpō ē q̄ Iz mā actu sit distincta i diuersis: tn̄ successiue pōt ee eadē i oib⁹. ℔ declarat'. nā eadē ē mā i gñato z corrupto: vñ illamet q̄ substat forme ignis pōt substare forme aer]. z sic ō alys cū mā maneat igñabilis z icorruptibil'. z ite q̄ eadez ē i pō ad oēs formas succcssiue. ¶ Tertia ꝓpō ē. q̄ mā ē vna pziuatiue i oib⁹: ñ āt positiue. z ad declonē h⁹ aduas bn̄ i. z. arti. qōis. ō idiuiduatōe z ō vnitate illa minori. Et p ℔ soluūt rōes z aūctes q̄ fiūt qñ arist. dic q̄ mā ē vna nūero i oibus: pz per hoc z etiā si alie adducantur.

Septimum dubiū ē. vtrū⁹ materia sit eiusdē rōis ī oībus. ¶ Rñdeo ꝛ dico ꝙ eēntialr ꝛ spāliter ē eiusdē rōis siue cozruptibiliū siue icōzuptibiliū. ꝓbatur. illud qō de se caret oi forma ꝛ ē ideterminatū ad oēm formā ē eiusdē rōis saltē specifice ī oib⁹. mā ē b9i. vt p3. ꝛc. ꝺico etiā ꝙ mā celi ē ī potētia ad oēz formā: ꝛ ōs pōt facere istā māz sub forma.

This visis Rñdeo ad rōes pricipales. ad primā ꝺcedo maiorē de illoqō ē in potentia obiectiua. vel de illo qō ē entitas pure potētialis obiectiue nō autē subiectiue: cuiusmodi ē materia. ꝛ sic ꝓcedūt auctes. ¶ Ad ꝺfirmationē. materia nō ē gd ꝛc. ꝺico ꝙ aristo. vult ibi ꝓbare ꝙ materia nō sit in aliquo predicamēto. vñ ꝺicit ꝙ ens nō ꝺeterminatur ꝓ ipaz ꝓdicamētaliter nec tāgz ꝓ entitatē alicuius ꝓdicamēti. gn ātē possit ꝺeterminari ꝓ ipaz sicut per gdā spāle entitatē nō negat. ¶ Ad auctes q ꝺicūt materiā nō posse separari a forma: ꝺico ꝙ loquūr de cōmuni cursu nature. quod concedo: deus tamen potest supza naturam.

Queritur Utrū⁹ priuatio sit aliqua entitas formaliter exīs circū scripto oi ope itellcūs. Et videt primo ꝙ nō per aristo. primo huius ꝙ ponit priuationē eē nō ens. ¶ ℞ōne arguit sic. Impossibile est entitatē finitā icluōre entitates infinitas ex aiaz exīstes. ꝫ materia ē entitas finita includēs infinitas priuatōes. ergo ꝛc. minor ꝓz ꝺbar. qz tot priuatōes sūt actu ī materia quot formis ē actualiter priuata. sed materia ē priuata actualiter ifinitis formis. ergo ꝛc. minor ꝓ silli ꝓbar. qz tot formis materia ē priuata quot sūt forme possibiles ꝓduci ī ea ꝛ nō bz: sed iste sunt infinite. deus enī pōt ꝓducere ifinitas formas ī materia successiue. vnde nulla natura specifica ē ꝺeterminata ad certū numex suppositox.

Ad oppositum. Illud qō est principiū cuiuslibet trāsmutatōis ē aliq naturalis entitas ex aiaz exīs. priuatio ē b9i. ergo ꝛc. maior ꝓz. qz illi qō simplr nihil ē extra aiaz ñ ꝺebet aliqua rō positiua extra aiaz. esse aūt principiū trāsmutatōis

Rñdeo naturalis ē talis rō. ꝛc. minor satis ꝓz. ¶ In hac qōne sunt ḡtuor vidēda. ℞imo vtrū priuatio sit ab aia ꝓcise. Scōo vtrū ꝺicat aliquaz entitatē formalr positiuā. Tertio vtrū sit per se principiū cuiuslibet trāsmutatōis naturalis. Quarto vtrūz

Quantum a materia sit distincta realr. ad primū est sciendū ꝙ aliud ē priuatio ꝛ aliud negatio. negatio eni ē absentia vel remotio ꝛ carētia alicuius forme absolute ī quocūgz subo siue apto nato siue nō apto nato. priuatio vo ē carētia vl remotio forme ī subo apto nato. ¶ Tria igit sunt videda ḡtū ad primū articulū. ℞imo vtrū negatio ī creaturis vt distincta a priuatōe sit formalr ex aiam exīs. Scōo videbitur de ꝓuatōe. Tertio qz aliter ē in creaturis aliter ī diuinis: iō videbitur vtrū negatōes ꝛ priuatōes ī diuinis habeāt eē ex aiam vel in aia. ¶ Quātū ad primū huius articuli pono istā ꝺcl̄onē. ꝙ nulla negatio vt distincta a ꝓuatōe ē ex aiaz formalr exīs. ꝛ ꝺico vt distincta a ꝓuatōe. qz aliq negatōes sūt q supponūt aptitudinē ī subo. hāc ātē ꝺcl̄onē ꝓbo sic. Nulla rō positiua necnō positiua formalr ex aiaz exīs ē idrēter vificabilis de quocūgz ente siue sit ī aia: siue ex aiaz. siue sit fictitiū siue nō. negatio talis ē b9i. ḡ. maior ꝓz. qz nihil ex aiaz exīs pōt ꝓdicari de ente ī aia ꝛ de ente ex aiaz. nec de ente ficto. minor ꝓz. qz bñ ꝺ cbimera nō ē bō. nihil ē nō bō. cū iter ꝺcōzia nō sit dare mediū. ¶ ℞ vbicūgz affirmatio alic⁹ negōnis nō remouet ex aiam ab aliquo subo ibi ī illo subo ñ ē negatio ex aiaz. sed affirmatōes istax negōnū. puta nō ōs. nō lapis nō remouēt ab boie vl a quocūgz alio ex aiaz. ḡ ꝛc. minor ꝓbat illud qō nūgz ifuit alicui nec ineſt nec aptū natū ē ineē nūgz pōt intelligi ab ipo realr remoueri. remotio. n. ꝓ supponit eē vl fuisse vel possibilitatē. ℞z affirmatōes taliū negationū. puta ista affir⁹ de⁹ vel lapis nūgz ifuit nec ineſt nec apta nata ē ineē boi. ḡ ꝓ ꝺcās nō pōt itelligi realr remoueri. ¶ ℞. si hȝ negōes eēnt in re ex aiaz in talib⁹ subiectis de gb⁹ ꝺnr boc ñ eēt nisi qr ñ eēnt affirmatōes oppositē. ꝫ hoc nō pōt eē ꝓp ℞. ḡ ꝛc. minor ꝓbat sic. qz si sic. ḡ isto mō ꝺeberēt poni ī eē quō ñ sūt affirmatōes. ꝫ iste affirmatōes. puta ōs vel lapis nō sūt itra gditatē boīs. ḡ iter gditatē boīs ꝺz poni negatio. ꝫ ℞ ē falsū. ḡ ꝛc. nulla. n. rō negatiua vel priuatiua ponitur intra gditatē alicui⁹ positiui. ¶ ℞ōfirmat. ibi ꝺz poni ne⁹ vbi nō ponit affirma⁹ sed lapis non includit intra eēntiā boīs ꝛ gditatē. ḡ ñ lapis ꝺz ibi icludi. ¶ ℞. si ista ne⁹ nō bō. q ꝺr de lapide eēt formalr ex inte^m in lapide ergo in eodē subo eēnt formalr ifinita ex aiaz. ꝺcās est falsū. ḡ ꝛ añs. falsitas ꝺcāt ꝓz. nō. n. pñt poni ifinita actu ex aiam. ꝓ ꝺcās. qz q rōe ñ bō eēt formalr ꝛ realr ī lapide eadē rōe ne⁹ cuiuscūgz alteri⁹ ab ipo. sed alia ab ipso sūt infinita. ℑnfinite. n. sūt spēs nūeroꝝ in mēte ꝺine ꝛ figuraꝝ ꝛ aliox. ḡ ꝛc. ¶ ℞ōtra illā ꝺcl̄onē arguit. ꝓ sic oi intellcū circūscripto vel bō ē lapis vel nō lapis. non pōt ꝺici ꝙ sit lapis. ḡ erit nō lapis. sed nō lapis ē negatio. ḡ ꝛc. maior ꝓz. qz de q cūgz affir⁹ vel ne⁹ va ꝛ inf ipa nō ē ꝺare mediū. ¶ ℞. nulla affir⁹ remouet formalr ab aliquo ex inte^m nisi ꝓ negōnē oppositā formalr ex ite^m inexīté sibi. sed lapis ex anima formalr remouet ab boie. qz bō extra aiam formalr nō est lapis. ḡ bō ē nō lapis ꝓ negōnē formalr ꝛ realr ex aiam sibi inexīté. maior patet. qz vnū oppositox nō remouet ab aliquo nisi per reliquū sibi oppo^m incōpoſe. oppo^m ātē affirmatiōi ē ipsa negatio. vñ nūgz in oppositis imediatis vnū pōt remoueri ab alio nec nō ineē gn altex insit. ℑdcōzia ātē sūt opposita imediata. ℞ōfirmat rō. iō eni ē impoſe ꝙ bō sit lapis. qz in boie ē negatio opposita affirmatiōi ꝓ quā sibi repugnat ipa affirmatio. ḡ ꝛc. ¶ ℞⁹. ꝓ ꝓma rōe pono istā ꝓpōnē. ꝙ oi itellcū circūscripto ē nulla ℑdi⁹ ℞ ꝓz. tū ex ꝓcedēti ꝺcl̄one. tū ēt qz ℑdcio ē in oplexiōe ꝛ ꝺpōne inte⁹ q nō sūt circūscripte itellcū. ℞ico igr ꝙ intellcū circūscripto nec bō ē lapis nec nō lapis formalr. ℞ ē ꝓ formalē iclusionē affirmatōis vel negōnis. bñ tñ ē fūdamētalr ñ lapis: ℞ ē ꝙ ē fūdamētū cui nō ꝺpetit eē lapidē. ¶ Ad ꝓbōnē. ḡ inf ℑdcōzia ñ ē ꝺare me^m. ꝺico ꝙ absolute inf ipsā ñ ponit me^m. sed inf ipa cū ℞ ad dito. puta ex ite^m. vl cū aliq tali modificatōe bñ ponit mediū. ¶ Ad secōdū vno mō pōt ꝺici sic. ꝙ affirmationem remoueri ab aliquo realiter potest ꝺupliciter intelligi. quia vno modo ꝺicitur aliquid ꝓpzie remoueri ab aliquo quod qdem nunqgz infuit nec aptum natū ē ineſſe nec ineſt. et in isto sensu ꝺcedo maiorē. qz nūgz alqua affirmatio q infuit vel apta nata ē ineſſe vel ineē alicui potest remoueri ab ipso formalr nisi per negati

onem oppositam sibi inexistentem formal'r ex intellectum. sicut de priuationibus videbitur statim. ¶ Alio modo aliqua affirmatio pōt intelligi ꝓprie remoueri ab aliquo nō qz infuit sed tantū quia nō inest nec apta nata ē inesse. z talis affirmatio que isto modo licet i ꝓprie dicit remoueri non oportet ꝙ remoueat formaliter per aliquā negationē inexistentem subiecto formaliter extra intellectū. sed precise ꝓpter affirmationē illi affirmationi oppositaz z icopossibilē. nō eniz homo ē nō lapis: qz includit negationē lapidis: sz qz bō ē cui lapis est incōpossibilis. Uñ prior est repugnantia bois ad lapidem q̄z bō includat negationez lapidis. iō eniz est nō lapis. qz ē bō z nō ecouerso. ¶ Dunc igitur ad rōez cōcedo maiorē de illis q̄ remouētur ꝓprie. non aūt de illis que remouētur ꝓprie. ¶ Aliter pōt dici scōz mētē Scoti i primo sniaz. distinctōe sexta. ꝙ aliqd moueri ab alio pōt eē dupl'r. ¶ Uno mō ꝓpter oppositū iexistis illi a quo tale dr remoueri. vt si albedo dr remoueri a superficie ꝓpter nigredinē sibi inexistētē que est opposita z formaliter repugnās albedini. ¶ Alio mō. pōt aliqd ab alio remoueri ꝓpter negationē cause nō potētis ponere inesse: nō ꝙ illi isit oppositū: sed forsitā est aliqd ꝓpter qō illud sibi nō cōpetit. sic est i ꝓposito lapis. n. nō dicit remoueri ab boie ꝓpter negationē sibi oppositā iexistētē. sed ꝓpter aliqnid sibi inexistens. ꝓpter quod sibi affirmatio repugnat.

Quantum ad scōz huius p̄mi articuli vbi erat videdū de p̄uatōe. vtz esset extra aiaz. ē sciēdū ꝙ ē vnus modus dicēdi quē alias tenui. ꝙ ipsa p̄uatio sicut z ipsa negatio bz esse p̄cise p intellectū formaliter. ita ꝙ intellectus ponit p̄uatōes z negationes i quodā esse ꝓfecto. ita ꝙ si ponat p̄uatiu' est priuatio. si ponat negatiue ē negatio: ita ꝙ extra intellectū mā nō debet dici p̄uata formaliter: puta p iclusionem ipsius p̄uatōis. sed solū fūdamētaliter. puta qz ē fūdamētū cui p̄uatio iest. Et iste modus dicēdi euadit multas difficltates. ꝓ nūc tñ mihi videt salua gra cuius cūq; dicētis clarius eē dicendū ponēdo istā cōclōnē. ꝙ priuatōes formaliz realiū sunt formal'r extra aiaz circū scripta cōsideronē intellect⁹. hec ꝓbat sic. Nihil remouetur formal'r extra aiaz ab aliquo subiecto nisi p aliqd positiuū vel negatiuū extra aiaz sibi incōpossibilē. Dōc pz. qz habitus non remouet formaliter a subo nisi per aliqō ei icōpossibile sibi extra aiaz inexistis formaliter siue positiuū siue negatiuū. sz lumē in aere removetur ab aere extra intellectū. ergo hoc non erit nisi p aliqd icōpossibile sibi positū extra aiaz exīs: sed hoc nō ē aliqō positiuū. qz lumē nō bz aliquā formā ꝓtrariaz. ergo removet per p̄uationē exīstē i subo. puta negatio formaliter extra aiaz exīs. ¶ ꝓ. ois mutatio extra aiaz bz vtrūq; terminū extra aiaz. sed generatio z corruptio sunt mutatōes extra aiaz: vt pz. ergo cē. Bz terminus ad quē corruptōis ē p̄uatio forme. est eni corruptio de eē ad nō eē. terminus aūt a quo gnātiōis est p̄uatio forme. ergo cē. vnde arist. 5. phīco. dicit ꝙ ois mutatio vel ē a subo in nō subm. vel a nō subo in subm. Et subdit. Dico aūt subm affirmatiōe mōstratū: nō vo subm p̄uatione mōstratū. ¶ ꝓ. ois oppō extra aiam bz vtrūq; extremoz extra aiaz. sed inter habitū z p̄uationē. puta inter lucē z tenebraz ē oppō extra aiam ergo cē. z hec videt ītētio aristo. z. de aīa. vbi dicit ꝙ visus ap̄bendit per accns tenebrā que est p̄uatio lucis: qō non eēt si eēt ab aīa. ¶ Sed ꝓtra istā cōclōnē arguitur sic. primo. manēte aliquo inferiori manet suus supius. sed negatio ē supius ad p̄uationē: cū ois p̄uatio sit negatio. z nō ecouerso. z p̄uatio per te est extra aiaz. ergo z negatio. cuius oppositū dictū ē. ¶ Ité q̄sta ē icōpossibilitas inter terminos ad quē aliquaz duaz mutationū tāta ē iter termios a quo ipaz: qz si non cū mutatio sit a termino a quo ad terminuz ad quē si termini duaz mutationū eēnt sil' cōpossibiles. tūc mobile posset sil' deserere duos termios z acgrere alios duos: q̄tam igit incōpossibilitatem habent termini ad quē generationis ignis z aque tātā bēbunt termini a quo ipsorū: sed termini ad quē generatōis ignis z aque sūt icōpossibiles. ergo z p̄uatōes ipoz. ¶ Rñdeo. ad p̄imū dico ꝙ sicut enti in aīa z enti extra aiaz nihil ē coē vniuocū: vt ꝓbatū fuit supza. i. q. de ente. vñ ens qō est coē enti reali z enti rōis nō ē nisi sola vox. ita ꝙ si negatio eēt qd cōe ad negationē z p̄uationē diceret ꝙ tm ē cōmunis scōz vocē. Ad scōz dico. p cuius euidētia ē sciēdū ꝙ secus ē de p̄uationib⁹: z secus ē de habitib⁹ Quo eni habitus p̄nt eē incōpossibiles in eodē subo si cut forma ignis z forma aq̄: z tñ p̄uatōes nō erūt icōpossibiles. imo ꝓpatiētur i eodē subo. Cuius rō ē qz habitus ē pfectior p̄uatōe: z iō vnus habitus repugnās alteri icludit p̄uationē alterius habitus. sicut forma ignis includit p̄uationē forme aque. p̄uatio aut̄ qz ipfectior ē ipa affirmatiue: iō nūq; icludit negationez alterius p̄uatōis: z iō vna p̄uatio stat cū alia cū nulla icludat virtual'r affirmationē oppositā alteri p̄uationi. Et ꝓ hoc pz ad formā. dico ꝙ p̄uatōes q̄ sūt termini a quo duaz gnātōuz p̄nt sumi dupl'r. qz vel absolute scōz se. vz. vt p̄uatōes habz formaz. vel vt hēnt rōez termini a quo. vt primo mō sumūt nō sunt incōpossibiles. sz sic accidit ei bō icōpossibilitas sicut accidit ꝙ sint termini a quo gnātōis.

Quantum ad tertiū huius p̄incipalis articuli. vbi erat videdū si i deo erāt negatōes extra aiaz: pono istā cōclōnē. ꝙ nulla negatio nec p̄uatio ē i deo ex aiaz exīs. nec eni imortalitas nec infinitas nec ingenitas nec innascibilitas vel q̄cūq; talia sūt i ipo realr: sz oia hec sūt tm i ipo p intellcūz. Intellcūs eni nō inuenies nec intelligēs ibi affirmatōes opposītas mouet ad ꝺcipiēdū bō negatōes: q̄ tñ nō magis sūt ibi formaliter q̄z affirmationes oppositē. hoc ꝓbat sic. nullū nō ens ē formaliter i deo. sz negatio ē nō ens. 4. meta. ergo cē. ¶ ꝓ. nullū finitū ē i deo formaliter. sed imortalitas z bōi sūt finita. ergo cē. minor ꝓbat. qz tāta ē p̄uatio i gñe p̄uatōis q̄tus ē habitus quē p̄uat i gñe affirmatōis. si eniz eēt maior habitu i eo qō excederet habitū nō eēt p̄uatio bōi habit⁹. sed oēs habit⁹ oppositi illis p̄uatōib⁹ seu negatōibus q̄ de deo dicūtur sunt finiti: puta mortalitas imortalitati opposita: z sic de alijs. ergo cē.

Quantum ad secūdū articulū p̄incipalē: vbi erat videdū vtrū p̄uatio dicat aliquā entitatē. est sciendum ꝙ est vna opinio thome anglici. qui ponit p̄uationē dicere aliquid positiuum z aliquam entitatē. ita ꝙ imaginatur ꝙ p̄uatio ꝓstituitur per negationē quā includit z per quendā modum positiuū per quē sibi determinat subm. Dec aut̄ opinio ꝓbatur. Illud quod nihil est nihil simplr sibi de-

terminat. sed priuatio aliquid simplr sibi determinat. quia subm. ergo ꝛc. ¶ ℔. oppō ꝺtradcōria et priuatiua sunt spēs distincte oppōis. oꝫ ergo ꝙ a parte extremoꝝ oppositoꝝ sit aliqua distinctio. cū ergo ex parte habit⁹ nō differāt oꝫ ꝙ ista distictio accipiatur penes priuationē ꝛ negationē. sed distinctio est penes aliqua inclusa ergo oꝫ ꝙ aliquid plus includatur in priuatione q̄ in negatione. sed hoc nō pōt esse pura nihilitas. qz tūc priuatio eēt nihil magis q̄ negatio. ergo ꝛc. ¶ ℔. sic arguit. de quocūq; predicat extremū ꝺtradictōis positiuū: ipꝫ est aliqua entitas positiua. sed de priuatiōe predicatur extremū ꝺtradictōis positiuū. ergo ꝛc. ¶ Ista opi. non placet. ió pono tres ꝓpones mihi ꝓbabiles. ¶ ℔. prima ē ista. ꝙ priuatio nō dicit aliquā entitatē positiuā. hoc ꝓbat sic. Cuilibet enti positiue possibili recipi i aliquo subiecto est sibi priuatio opposita. ergo si ꝑuatio dicat aliquā entitatē positiuā: cū ipsa si possibilis recipi i aliquo subiecto. puta in materia: sequitur ꝙ huic priuationi sit priuatio opposita. Tunc queram de illa priuatione sicut de prima. ꝛ tunc vel erit processus in infinitū vel erit standū in prima. ergo ꝛc. ¶ Confirmatur rō. oē positiuū dicit aliquē habitū. sed priuatio nō dicit habitū cū sibi opponatur. ita ꝙ hec priuatio opponit huic habitui. ꝑuatio aūt indifferēs habitui indifferēti. ergo ¶ ℔. ois entitas positiua nouiter acqsita ē terminus productionis positiue. sed priuatio nō potest eē terminus alicuius ꝓductōis positiue. ꝓz discurrendo p oēs spēs motus. etiā ē terminus corruptionis que nō ē entitas positiua. ergo ꝛc. ¶ ℔. nulla rō positiua est ꝺstituta ex duobus extremis ꝺtradictōis. sz si ꝑuatio diceret aliquā entitatē positiuā ipsa eēt hꝫ ergo ꝛc. minoꝛ ꝓbat in eo enī ꝙ priuatio ē negatio includit vnū extremum ꝺtradictōis. in eo aūt ꝙ dicit quid positiuū includit alterum extremū ꝺtradcōis. ergo ꝛc. ¶ Cōfirmat per ꝑm quarto meta. ℔. priuatio est formalis negatio. sed negatio est formaliter nihil. ibidē. ergo ꝛc. ¶ Secūda ꝓpō ē hec. ꝙ priuatio dicit quoddā eē priuatiuū. probat. Cuius eē ē priuatio eius eē ē priuatiuū. sed eē priuatiōis ē priuatio. ergo ꝛc. ¶ Tertia ꝓpō est ista. ꝙ priuatio est aliqua entitas etiā positiua suppositaliter ꝛ ꝓmissiue ꝛ ꝺnotatiue. ꝓbatur sic. illud quod supponit ꝓmittit ꝛ ꝺnotat. aliquā entitatē positiuā est aliqua entitas positiua suppositaliter ꝛ ꝓmissiue ꝛ ꝺnotatiue. priuatio ē hꝫ ergo ꝛc. supponit enī subm ꝛ ꝓmittit ꝛ ꝺnotat. ¶ Ad rōnes thome anglici rndeo. ꝓ quaꝝ euidētia ꝛ declaratione sciēdū est ꝙ aliquid eē nō ens pōt eē dupliꝛ. vno mō qz negat vlr omne ens. ꝛ per ꝺns de nullo ente pōt dici. ꝛ sub isto genere nō entis ꝺprehenduntur oīa figmēta quibus eē ē prohibitū q̄uis in signādo nō negēt ens vlr. ¶ Secūdo mō dicit nō ens qz negat aliqō determinatū ens. ipm aūt de se nihil determinat sibi. imo ipꝫ pōt verificari tā de ente q̄ ō ñ ente. vt negatio hois vel cuiuscūq; alterius. ¶ Tertio mō dicit nō ens. quia negat aliqō ens determinatū. cū hoc tm determinat sibi aliqō ens. ꝛ nō pōt dici sic de vnoquoq; indifferēter sed tm de illo qō ē aptū natū ad aliqd ꝛ nō hz. cuiusmōi ē priuatio. Et scōm hoc ꝑn̄t poni tres gradus nō entiuz sub ꝙbus omne nō ens ꝺtinet. ℔. per hoc ꝓz ad primam rōnē. ꝺcedo ꝙ illud qō nihil ē primo vel secūdo mō nihil simplr determinat. sz bn̄ tertio mō. ¶ Aliter pōt dici ꝙ maioꝛ ē vera de illo qō nihil ē ꝓmissiue suppositaliter ꝛ ꝺnotatiue. ¶ Ad secūdū dico ꝙ negatio ꝛ priuatio sunt distincta vel saltē nō eadē. qz distictio ē passio entis. ista aūt nō idētitas nō sumitur penes aliquā entitatē intrinsecā: sed vel oportet dicere ꝙ sit penes aliqd quod est nihil penes gradū nihilitatis. vel ꝙ soluz distinguatur penes extrinsecū puta penes ꝓpositionē subiecti ꝛ ꝺnotationē aptitudinis in substātia: q̄ sunt extra ꝺceptū formalē ipsius priuatiōis. ¶ Ad tertiū pono ista ꝓpones. ꝙ de illo qō nihil est potest p̄dicari denoiatiue extremū ꝺtradcōis positiuū. ꝑ. nihil enī est extremū ꝺtradcōis. eē vero est extremū ꝺtradcōis positiuū. Dicere enī sic eē extremū nō est eē extremū. Silr de creatura que ante sui creationē nihil ē dicit eē volibile intelligibile ꝛ ꝓducibile ꝛ talia. vñ hz hꝫ talia positiua nō possint p̄dicari qditatiue de illis q̄ nihil sit: bn̄ tm denoiatiue. Dicerē etiā ꝙ ad hoc ꝙ de priuatiōe predicetur alterꝫ ꝺtradcōis positiuū sufficit ꝙ sit ens suppositaliter permissiue ꝛ cōnotatiue.

Quantū ad tertiū articulū principalez vbi erat videndū. vtrū priuatio sit principium Rndeo. ꝓ cuius euidentia est sciēdū ꝙ est ꝺria iter principiū ꝛ cām. nā in plus se hz principiū q̄ cā. puncto enī est principiū linee. nō tm est cā. Intelligēdo ergo ꝓ principiū solū ꝙ dicat ordinē ꝓter illud qō addit cālitas nō ꝙpetit priuattōi. vt ꝓz discurrēdo p oēs causas ¶ Dico ergo scōm hoc duas ꝓpones ¶ ℔. prima ē hec. ꝙ priuatio est per se principiū in fieri vel quantū ad fieri i qualibet trā smutatōe naturali. hec ꝓbatur. ois transmutatio per se vna habet per se duos terminos. sed generatio qua generatur forma ignis est per se vna. ḡ ꝛc. sed terminus a quo nō est nisi priuatio. ꝓ nō materia. quia ipsa manet sub vtroq; termino ꝛ: ipsa est subm generationis. nec forma expellēda. ꝓz. nā nullū agens naturale intendit per se corruptionē alicuius forme. Intentio enim naturalis agentis est per se facere ex ñ igneignem. ita ꝙ corruptio forme aeris non ē per se intentiōe agentis naturalis. sed solū per accns. ergo sequitur ꝙ ipsa priuatio sit per se terminus a quo. ¶ Cō firmatur. qz q̄ro in mutatōe qua mutatur aer tenebꝛo sus in lucē quid ē per se terminus a quo huius mutationis: non aer. qz ipe est subiectū. nec aliq̄ forma ꝺtraria ipsi lumini: cū nullaz habeat. aliter illuiatio fieret i tpe ꝛ nō i instāti: quod ē ꝺtra ꝑm. 2. de aia. ergo oꝫ ꝙ terminus a quo per se sit tenebꝛa. sz tenebꝛa ē priuatio ergo. ꝛc. ¶ Scōa ꝓpō ē ista. ꝙ priuatio ē principiū per accns q̄tū ad eē rei. hec ꝓbatur. Illud quod per se nō est ens nec ē inexns ꝺstitutiue rei p̄cipiate: nō ē principiū per se rei quātū ad eē. priuatio ē hꝫ. ergo ꝛc. maioꝛ ꝓz. qz oē principiū per se quātū ad esse rei hz ipm ꝺstituere. hec inquā ē ꝺditio principy per se. minoꝛ ꝓmo huius. vñ intelligēdū ꝙ priuatio ē ꝓncipiuz per accns: nō ex eo qz est cōiuncta illi qō ē ꝓncipiū p se. qz multa sunt huiusmodi: q̄ tm nō bn̄t rōnē principy. sicut priuatio. sed dicitur principiū per accns ex eo ꝙ ē ad generationē naturalē necessario regsitū: nō tanq̄ aliqd ixns Aduenīte enī termino mutatōis cuius priuatio ē terminus a quo cedit priuatio. ¶ Secūdo itelligēdū ē ꝙ priuatio de pñti ē triplex. Quedā negās ꝛ priuās genꝰ sui habitus ꝛ potētiā ꝛ actū genus dico ꝑticū. Corruptibile enī et incorruptibile differūt genere ꝑtico. icorruptibile ergo priuat genus habitus oppositi: et actuz

ꝛ potētiā ad ipsum habitum. ¶ ℣. ſūt aliq̄ ꝓuationes que ꝓriuant actum ꝛ potētiam. non tamen ſubiectum habitus oppoſiti vt ſurditas ꝛ cecitas. in eodē. n. ſubiecto ſunt nō tamen dimittunt aptitudinē in ſubiecto. ꝛ de iſta ꝓriatione dicit q̄ nō eſt regreſſus. ¶ 3° ſūt alie ꝓuationes que ꝓriuant tm̄ actū vt tenebra inuiſū ꝛ immutatum ꝛ ab iſtis eſt poſſibilis regreſſus. ¶ 3° ſciēdū q̄ aliquid dr̄ ꝓriuari alio tripl'r. vno modo cuz aliquid ſimpliciter non habeat. vt ſi dicā q̄ lapis ꝓriuat viſu: qz ñ hz viſum ¶ 2° mō dr̄ aliquid ꝓuari aliquo quod non hz: tm̄ eſt aptū natū ad habendū. nō tm̄ ſm naturaz ſui ꝓprie ſpēi. ſed ſm naturā ſui generis. ꝛ iſto mō dicitur talpa ꝓuata viſu. ſibi. n. nō repugnat viſus inq̄tū aial ē. aliter repugnaret oi aiali. ¶ Tertio mō. qñ aliqd caret aliquo ad qđ eſt aptū natū etiā ſz nāz ſui ꝓprie ſpeciei. ꝓmiſſis duobus modis nō ſumit ꝓprie priuatio: ſz tertio mō. ꝛ iſto tertio modo ꝓriuatio eſt ꝓncipiū.

Quantum ad quartū articulū ꝑncipalem vbi erat vidēdū vtrū ꝓuatio ſit diſtincta a mā. pono iſtā ꝛclusionē q̄ ſic: vel ſaltē nō idē. ꝓbat. q̄ cūq̄ ſic ſe habēt q̄ vno manēte reliquū nō manet. illa nō ſūt idem. ſz mā manēte nō manet ꝓriuatio. ergo ꝛc. ¶ Sed ⁊tra iſtā ꝛclusionē arguit ſic. illud qđ ieſt materie circūſcripte ab oi eo qđ nō eſt ipſa. eſt idē cū mā. ꝓriuatio eſt hm̄. ergo ꝛc. minoꝛ ꝓbat. circūſcripta. n. mā ab oi eo qđ nō eſt ipſa nō hz formā cū forma ſit diſtincta a mā. ꝛ tm̄ pōt hre ipſā. ergo ꝛc. ¶ ℣. iter q̄ ē realis diſtinctio iter illa ē realis relatio. qz diſtinctio eſt q̄dā relatio. ſz iter ens ꝛ nihil cui⁹ē ꝓuatio nō pōt eē realis relatio cū ois rel'o realis ſit iter duo extrema realia. g̃ ꝛc. ¶ ℣. illud qđ ꝑ nullā potētiā pōt ſeparari a materia videtur eſſe idē cū materia. deus. n. pōt ſeparare quecūq̄ diſtincta quoꝛ vnū ab altero nō depēdet ꝛ quoꝛ vtrūq̄ eſt abſolutū: ſed ꝓriuatio ꝑ nullā potētiā ſeparabilis eſt a materia: ergo ꝛc. ꝓbatio. qz deus nō pōt facere q̄ iſinite forme ad quas materia eſt in potētia eſſent ſimul in materia: qz deus aliter non pōt dare q̄q̄ materia poſſit recipere. materia aūt nō pōt recipere oēs iſtas formas ſimul ꝓpter eaꝛ maximā repugnātiā. vnde potentia materie nō eſt ad oēs actus ſimul ſic q̄ ſimultas ſit ex parte formaꝛ. vnde ibi eſt ſimultas potētie: ⁊ nō potētia ſimultatis. ergo ſi ꝑ nullā potētiā oēs forme poſſunt eſſe ſimul i materia: ipſa nō habebit aliquas ad quas ē apta nata. ergo ibi erit ꝓriuatio. ¶ Cōfirmat. Ariſto. dicit primo huius. q̄ ꝓriuatio ꝛ materia ſunt idē numero differūt aūt rōe. diſtinctio aūt rōis eſt diſtictio ꝑ itellectū. ſolū igit̄ differūt ꝛceptibiliter. ¶ ℟ñdeo ad ꝑmū ꝛcedo maioꝛē ꝛ nego minoꝛē. ¶ Ad ꝓbationem dico q̄ circūſcripta materia ab oi eo a quo diſtinguit̄ materia nec eſt ꝓriuata nec non ꝓriuata formaliter nec negata nec nō negata formaliter. puta ꝑ formalē iclusionē huius vel illius. oia. n. hec ſūt a materia diſtincta. ſed debet dici ꝓriuata fūdamētaliter hoc eſt qz eſt fūdamētū cui nō ieſt talis forma. pōt tamē habere ipſaz. vnde nec hz nec nō habet formaliter cū nō habere ſit negatio diſtincta a materia. ¶ Ad ſcōz dico. vbi ſciēdū q̄ diſtictio ꝑ ꝓprie ſūpta ꝛ diuerſitas ꝛ idētitas. vt habet ab Ariſ. 4. metha. ſolū ꝛ ꝓprie habēt eſſe iter entia. ſunt. n. paſſiones entis que nō ꝓcedūt vltra genus ſubiecti. ¶ Cum igit̄ ꝓriuatio nō ſit ꝓprie ens. ideo nō debet dici diſtincta: ſed nō idē. Sed adhuc remanet ratio qz iſta nō idē

titas eſt quedā relatio. ſi ergo eſt realis nō idētitas eſt realis relatio. Dico q̄ iſta nō idētitas eſt ex parte alterius extremi. ſed nō ex parte vtriuſq̄. cū ois realis nō idētitas vel realis relatio ſit iter duaz res cū relatio accipiat ſuā realitatē ab extremis. debet igitur dici realis ex parte alterius extremi. ¶ Vel pōt dici q̄ iſta nō idētitas nō debet dici realis poſitiue ſed negatiue. ¶ Ad tertiū ꝓcedo maioꝛē ꝛ nego minoꝛē. ¶ Ad ꝓbationē dico q̄ ſiue deus poſſit oēs formas ſimul inducere i materia ſiue non: de quo nihil ad ꝓpoſitum hoc. tamen hoc nō obſtāte deus poſſet facere q̄ materia nō haberet aliq̄z formā talē. tamē nō eſſet ꝓriuata forma. ¶ Cōtra. iā eſt carētia forme ibi cū aptitudine ad ſubiectū. ¶ ℟ñdeo dico q̄ caſu ſtāte nō eſt ibi carētia formaliter. ſed ſolū fūdamētaliter. ¶ Ad ꝯfirmationē dico q̄ ſunt vnū numero ſuppoſitaliter ſicut ponit̄ i primo phiſicoꝛ. q̄ accidēs eſt idē numero cū ſubiecto vnde eſt idē numero accidētaliter. ⁊ diſtinguitur ratione diffinitiua ꝛ quiditatiua. nō igitur ſolū per actū intellectus. ¶ Sed circa ꝓdicta eſt vna dubitatio. vtꝛ ꝓriuatōes ꝛ negatiōes a nobis itelligātur: videtur q̄ nō. qz nihil pōt apprehēdi ab aliqua potētia niſi ⁊ineat rōem obiecti primary illius potētie. ſed ꝓriuatōes ꝛ negatōes nō icludūt entitatē que eſt obiectū itellectus. ergo ꝛc. ¶ ℟ñdeo. vbi eſt ſciēdū q̄ eſt vna opinio Aureoli q̄ ꝓriuatiōes ꝛ negationes ꝛ talia nō itelligūtur a nobis per habitus oppoſitos. Aū qz obiectū nunq̄ repreſētat oppoſitū. Aū qz negatio adiacet bītui oppoſito ſicut ſubſtrato. vnde negatio lucis adiacet luci. illud aūt qđ repreſentat ſubſtratū nō repreſentat id qđ adiacet circa ipſū: qualiter igit̄ itellectus noſter itelligit ꝓriuationes ꝛ negationes: dicūt q̄ itellectus effectiue ponit rē i aliquo eē perſpecto. ſi poſitiue tūc eſt poſitiuū qđ intelligit̄. ſi remouēdo a ꝓriuatione: tunc eſt ꝓriuatio vel negatio. ita q̄ illud eſſe ꝓriuatiuū ꝓductū effectiue ab itellectu eſt negatio vel ꝓriuatio quam itellectus itelligit. ¶ Cōtra hoc q̄q̄ iſta opinio ſit ⁊tra phz ꝛ cōmētatoꝛēs vbiq̄ dicētes q̄ ꝓuatio ꝛ negatio nō habēt eē nec itelligi niſi ꝑ poſitionē ꝛ habitū. ꝓmo ꝓbier. ꝛ ꝓmo phz. ꝛ tertio ꝛ q̄rto metha. tm̄ iſta opinio dicit tria falſa. ¶ ℣ primū falſum qđ imaginat̄ eſt qz cū dicit̄ ꝓriuationē itelligi ꝑ habitū tūc ſequtur ex hoc q̄ ſpēs habitus repſentat ꝓriuationē hoc. n. nunq̄ itellexit. exñte. n. ꝓriuatōe habitus nō eſt ꝛ ꝑ oñs ſpēs habitus nō repreſētat ꝓriuationē. ¶ Eſt igit̄ itelligēdū q̄ ꝓriuatio itelligit̄ ꝑ habitū ſicut totaliter ꝑ accidēs ꝑ hoc q̄ ē carētia alicuius ꝑ ſe intelligibilis. vñ cū itelligo ꝓriuationē nō itelligo niſi carentiā alicuius habitus poſitiui ꝛ nō repſentat eū ꝑ aliqđ poſitiuū: qz ꝓriuatio nullo mō ē repſentatiua cū ſit nihil. ¶ Scōm falſū qđ imaginat̄ ē q̄ negatio iſit ꝛ adiacet habitui oppoſito ſicut ſubſtrato. vñ dicit q̄ negatio lucis adiacet luci. ¶ Cōtra. ipoſſibile ē ꝯdictoziū adiacere ꝯdictoꝛio ſicut ſubſtrato. ſz negatio eſt ꝯdictoziū bītus. ergo ꝛc. maioꝛ ꝓz. qz vnū ꝯdictoziū tollit ꝛ iterimit aliud. ergo ñ ſubſtern̄it ſibi. ¶ Cōfirmat̄ ratio. qz ex adiacēte ꝛ ſubſtrato cui adiacet fit aliqđ vnuz ꝑ ſe vel ꝑ accñs ſeptimo metha. ſz ex negatōe ꝛ habitu nō fit aliqđ vnū ꝑ ſe nec ꝑ accñs ꝑ cōmētatoꝛē q̄rto metha. ꝯmento q̄rto. q dicit q̄ itellectus negationē ꝛ habitū ſil nō itelligit. ergo ꝛc. ¶ Tertiū falſū q̄ imaginat̄ ē q̄ negatio ꝛ ꝓriuatio accipiūt eē poſitiuū diſtiguibile ab actu intellectus. nā ſi

negatio bz eē positiuū ꝓductū ꝑ actū intellectus erit ꝓcessus i ifinitū i talibus in eē ꝓductis. ꝫ̄az ꝑbo. quero enī de negatione q̄ negat illō eē positiuū formal'r ꝓductū ꝑ intellectū aut pōt formari p aliū actum intellectus, aut nō. ℣i sic q̄ro de illo. & sic i ifinitū. si nō eadem rōe stādū fuit i ꝑmo. ¶ Ad rōes ī oppositū dico q̄ maioz ē vera de illo qō ꝑ se apꝑbēdit a potētia: non de illo qō ꝑ accn̄s apꝑbēdit. vñ priuatio nō mouet itellectū sz terminat nō ꝑ se sed ꝑ accn̄s. ¶ Ad rōes pricipales auctoritas Aristo. ē ꝙ nobis. s. q̄ priuatio ē ꝑ se nō ens. Ad rōez dico. vbi ē sciēdū q̄ ipsa tāgit vtrū i mā sint ifinite ꝓuationes. q̄ est difficultas satis dubia. ad quā de ꝑsēti pōt dupl'r dici. ¶ ℣primo q̄ nō bret̄ ꝑ impossibili ifinitas eē ꝓuatōes i mā. ℣ponere eē ifinitatē aliquoꝝ nō dicētū ꝑfectionē nec aliq̄s entitatē positiuā nō habet̄ ꝑ impossibili cuiusmodi sunt priuatōes & cū hoc satis pōt stare. ¶ Aliter forte dicerent alīq̄ q̄ tot priuatōes i mā quot forme sūt possibiles i ea ꝓduci. & qz iste nō sūt ifinite: sz finite i ifinitū: ita q̄ post q̄libet ꝓductā pōt alia ꝓduci & nunq̄s deuenire ad vltimā. sic i mā sūt priuatōes finite i ifinitū. & ꝓz hoc pz iā ad rōes & hec sufficiāt de p̄nti qō̄e. & per ꝫ̄ de toto primo libro phisicoꝝ.

Arca libri

secundum queritur. Vtrū forma generabilis et corruptibilis ante sui ꝓductionem bēat aliq̄ eē reale distinctū ab essentia materie. Et videt̄ q̄ sic. primo ꝑ Aristo. in pricipio huius scī̄ q̄ ponēs ꝺr̄az iter nālia & artificialia dicit q̄ nālia hñt i se pricipiū itrinsecū sui motus, artificialia aūt non. Quero igit̄ qd itelligit ꝑ istud pricipiū itrinsecū sui motus. nō māz qz talis reperit̄ etiā i artificialibus. nec ꝑ istud pōt itelligere formā ī formāte aliq̄s māz. nā ista repugnat forme generāde & eius aduētu corrūpit̄. ergo oz q̄ ꝑ tale pricipiū itrinsecū itelligat aliqd eē forme & aliquē gradū entitatis eius q̄ se bēat i rōe pricipy actiui respectu forme generāde. ¶ ℣. ꝑhs ī primo & ī scōo huius dicit q̄ nō ex quolibet fit qōlibet. sz ex determinato fit determinatū. ita q̄ oīa q̄ fiūt a nā fiūt a pricipio determinato: sz illud pricipiū determinatū nō pōt eē mā cum sit i potētia ꝺictōis. ergo ⁊c. ¶ Cōfirmat̄. ples ꝓduci ex semine. ergo oz q̄ i semine sit aliq̄s pricipiū actiuū. q̄re. n. ex semine asini melius generaret̄ asinus q̄s leo nisi i illo semine eēt aliq̄s pricipiū actiuū respectu forme generāde. hoc aūt nō pōt eē vt dictū est forma aliq̄ talis ꝑexñs cū ipsa corrūpat̄ i aduētu alterius ergo oz q̄ hoc sit aliq̄s eē icōpletū forme generāde. ¶ ℣. rōne arguit̄ sic. illud qō ē real'r generabile real'r distiguit̄ ab illo qō nō ē realiter generabile. sz forma ante sui generationē ē realiter generabilis & nō mā. ergo ⁊c. sz oē qō distiguit̄ ab alio real'r bz aliq̄s eē realiter ab illo distinctū. ergo ⁊c. ¶ Cōfirmat̄ de quocūq̄ ꝑdicat̄ aliq̄s reale extremū positiuū alicuius ꝺictōis hoc bz aliq̄s esse reale distinctū ab illo de quo tale extremū nō pōt ꝑdicari. extremū. n. ꝺictōis realis positiuū est ens reale: q̄ qdē extrema ꝺictoria nō possūt de eadē re ꝑdicari: sz esse realiter generabile ē tale extremū. vt patet: qz predicatur de forma & non de materia. ergo ⁊c. ¶ Ad oppositum. forma vt distincta a materia est actus & actu. sed ante generationem non est actu. ergo ⁊c.

Rñdeo vbi sic ꝓcedā. qz. n. eē est duplex. actuale ꝙz & aptitudinale. & istud ē duplex. qōdā subiectiuū & qōdā obiectiuū. & ideo sūt duo pricipaliter videnda. ¶ ℣primo vtrū forma generabilis ante sui generationē bēat aliq̄s eē reale & actuale distictū ab esse materie. ¶ Scōo si bēat aliq̄s potētiale distinctū.

Quantum ad primuz fuit vna magna opinio & ē nūc quoz̄ūdā solēniū doctoꝝ que ponit q̄ forma ante sui generationē bz qōdā reale esse actuale diminutū & icōpletū ꝺcreatū materie. q̄ qdē virtute nālis agētis ꝓducit̄ ad actū cōpletū & pfectū & ē pricipiū actiuū actus cōpleti & istud tale eē icōpletū ē ichoatio forme & qōdā eē seminariū & rō formalis respectu forme generāde. ¶ Hec aūt opinio sic ꝓbat̄. primo qz alias seq̄ret̄ q̄ generatio forme nālis nō eēt generatio. sz creatio: nec nālis: sz violēta. ꝫ̄az ꝙ iplicat ꝺictionē. ergo & aña. ꝫ̄a ꝓbat̄ q̄tū ad oēs sui partes. primo. qz nō eēt gñatio sz creatio. nā hec ē dr̄ia iter gñationē & creationē: qz generatio ē de aliquo sui, creatio vero ē de nibilo. cū ergo mā nibil sit forme & vnū pricipiū nō sit ex altero. primo huius. ſegtur vel q̄ ipsa sit ex nihilo & sic creabit̄. vel q̄ sit ex aliquo sui. hoc aūt nō eēt nisi ꝑexisteret i mā ꝓm aliq̄s eē eius icōpletū. ergo ⁊c. ¶ Scōa pars ꝺñe ꝓbat̄: qz hec ē dr̄ia iter motū nālē & motū violētū. qz motus nālis ē ab aliquo pricipio itrinseco. violētus vero ab extrinseco. vñ Aristo. ttio etbi. dicit q̄ violētū ē cuius pricipiū ē ab extra nō ꝺferētē vim passo: qō nō pōt itelligi de vi passiua: qz impossibile ē pati sine exercitu vis passiue. ¶ ℣. nullū agēs finitū pōt supra distātiā ifinitā. ꝓz. qz nihil pōt supra maius se. sed iter ens & nihil cū sint ꝺictoria ē distātia ifinita cum i nullo ꝺueniant. ergo si forma generabilis añ sui generationē eēt simpl'r nihil cū postea p agēs naturale fiat aliqd agēs naturale qō ē finitū poterit supra distantiā ifinitā. ¶ ℣. tūc nihil & aliqd eēnt idē. ꝺñe ē falsū. ergo & aña. falsitas ꝺñtis ꝓz cū sint ꝺictoria: probat̄ ꝺña. qz illa eadē forma q̄ est nūc generata fuit prius generabilis & per te prius erat nihil & postea fit aliquid qō implicat contradictionem. ergo & cetera.

Ista opinio nō placet. dico igit̄ alr̄ q̄ forma añ sui generationē nō bz aliq̄s eē actuale ꝺpletū nec icōpletū: ita q̄ nō imaginor q̄ forma naturalis sit tota liter ab extra. vt ponūt doctores formaꝝ: nec totalr̄ ab itra: ita q̄ actu añ sui generationē ꝑexistāt i materia latitātes vel icōplete & postea ꝑ generationē manifestentur & bēant eē cōpletū ꝑ gñationē sicut ponūt ponētes latitatōes formaꝝ. ita q̄ imaginor q̄ ipsa forma naturalis nullū bēat eē actuale i materia. bz tñ aliq̄s dispositōes per q̄s formalr̄ ipsa ꝓducit̄. hec aūt opinio sic ꝓbat̄. ¶ ℣primo qz seq̄ret̄ q̄ infinita essent actu i materia ipsā actualr̄ informātia. ꝫ̄ñs ē falsū. ergo & aña. falsitas ꝫ̄ñtis ꝓz. ꝓbat̄ ꝺña. qz ifinite sūt forme possibiles ꝓduci. si ergo q̄libet bz aliq̄s eē actuale: qō sit eius pars sequitur ifinita i materia actualiter existere. ℣tē seq̄ret̄ q̄ forma substātialis susciperet magis & minus & q̄ eēt

diuisibilis. ꝛ ꝙ eius generari ẽẽt itẽdi ꝛ remitti ꝛ nõ generari. ꝯñs ẽ falsũ. ergo ꝛ añs. falsitas ꝯñtis ꝑz cuicũq; ꝑbanti. ꝓbat ꝯña. cõtũ ad oẽs sui partes. primo cõtũ ad primã partẽ: vz ꝙ susciperet magis ꝛ minus. nã ꝑ te forma añ sui gñationẽ bz eẽ icõpletũ: ꝛ postea per gñationẽ bz eẽ ꝛpletũ. ꝛ per ꝯñs ẽ perfectior cõtũ prius. Ex quo etiã ꝑz ꝙ ẽ diuisibilis. cõtũ ad vltimã ꝯñaz ꝑz. ꝙ eius fieri nõ sit eius gñari sz itẽdi ꝛ remitti. ꝑz. qz illud cui ꝑ exist it aliqs gradus actualis icõplet⁹. ꝛ postea fit sub eẽ cõpleto maiorat. ꝛ ꝑ ꝯñs itẽdit. sz hoc posito hoc ponere. ergo ꝛc. ¶ ℙ. gradus ille actualis forme quẽ ponis i materia vel ẽ ꝓductus vel iꝓductus. Si iꝓductus ergo ieffectus. ꝛ ꝯñs bo: si ꝓductus vel est ꝓductus de nihilo sui vel ex aliquo sui. nõ ex nihilo vt tu dicis in prima rõe. qz oẽ tale creat. ergo cũ materia sit nihil forme vt etiã tu deducis: segt ꝙ tale eẽ icõpletũ sit ex aliquo ꝑsupposito: qõ ẽ pars eius ꝛ tũc de illo q̃rã i infinitũ. ¶ ℙ. i eẽntialr ordinatis ꝛ eiusdẽ rõis agẽs ꝯtinẽs virtualr gradũ ꝓfectiorẽ ꝛ supiorẽ ꝯtinet vtualr gradum quẽlibet iferiorẽ iz nõ ecõuerso. sz gradus actualitatis eiusdẽ forme sũt eiusdẽ rõnis eẽntialr ordinati ꝑm istã opinionẽ. qz vnus ẽ i potẽtia ad alterꝝ. ergo agẽs ꝛ ꝯtinẽs vtualr posteriorẽ ꝯtinet vtualr quẽlibet priorẽ. sz agẽs naturale ꝯtinet vtualr posteriorẽ. ergo ꝛ quẽlibet priorẽ. ꝑt ergo ꝓducere primũ gradu z sicut ꝛ vltimũ frustra ergo ponit aliqs talis gradus. ¶ ℙ. ꝯ rõez eorũ ꝑmã in q̃ ꝑalr se fũdãt ꝑt argui primo sic. qz aut actus cõpletus forme educit imediate de potentia materie. aut educit imediate de potẽtia alicuius actus forme incõplete. si detur primũ. ergo segtur ꝙ educit imediate de nihilo sui. ꝛ sic segtur creatio sicut deducit ex vi rõis eorꝝ. si scõz segt ꝙ actus icõpletus forme sit imediate ſ bz gñatõis forme ꝛ nõ ipsa mã. qõ ẽ icõueniẽs. qz ſbm ꝛ terminus dr̃nt ꝑ eẽntiã. ꝛ sic iste actus icõpletus forme distiguit eẽntialr a forma completa ex quo segt ꝙ ipsa forma cõpleta nõ educit de aliquo sui cũ illud de quo deducit sit distictũ eẽntialr a forma. ¶ ℙ. ꝓtra eãdẽ rõez arguit ꝑmo sic. qz ipfectius nõ ẽ ꝓncipiũ actiuũ actualitatis ꝓfectionis. sz illud eẽ potẽtiale ẽ ipfectiꝰ q̃ sit eẽ forme cõpletũ eductũ ꝑ gñationẽ. ergo ꝛc. ¶ Cõfirmat. allud qõ ẽ simplr i potẽtia de se nõ ẽ actiuũ: sz illud eẽ forme diminutũ ẽ i potẽtia respectu illius actus cõpleti. ergo ꝛc. ¶ ꝓ euidẽtia huius opinionis ẽ itelligẽdũ ꝙ ponere ꝓncipiũ actiuum ꝑt intelligi dupliꝛ. vno mõ. ꝙ ꝑ tale ꝓncipiũ ponat aliqd qõ postea fuit forma: puta ps forme vel forma sub eẽ incõpleto. Alio mõ ꝑ ꝓncipiũ actiuũ ꝑt itelligi aliq̃ dispositio q̃ segt mãz q̃ se bz i rõe ꝓncipy actiui respectu forme gñande. primo mõ nego ꝓncipiũ actiuũ i mã. scõdo mõ ꝛcedo. ¶ Sz iuxta istã positionẽ sũt aliq̃ dubia. ¶ ℙ. primũ ẽ ꝙ forme educũtur de potẽtia materie. ꝛ qd hoc dictũ ẽ: ¶ Rñdit vnus doctor dicẽs ꝙ formã educi de potẽtia materie nihil aliud ẽ q̃ formã dependere i suo eẽ ꝛ fieri ꝛ seruari ab ipsa mã. Et ex hoc esse dr̃ forma educi ab intra ꝛ nõ dari ab extra. qz suũ eẽ necio ẽ eẽ i mã sicut in ſbo ꝓpo sibi. Si q̃ aũt forma ẽ q̃ possit eẽ sine cõposito ꝛ sine mã illa dr̃ ab extra. qz de necitate suũ eẽ nõ est necessario i mã eẽ. ¶ Alr dicit generalis minister minorũ gerardus odonis ꝙ forme educũtur de potẽtia materie. i. de potẽtia materialiũ agẽtiũ. Alia. n. rõalis cũ nõ educat de potẽtia materialiũ agẽtiũ ipsa non dr̃ educi de potẽtia materie. ¶ Sed cõz dubiũ ẽ qr vr̃ ꝛ istã opinionẽ poni ꝓncipia eẽ ex alterutris. Cũ. n. ponit ꝙ forma educit de materia ꝛ nõ ex aliquo sui. ¶ Rñdeo ꝓncipia eẽ ex alterutris põt itelligi dupliꝛ. Uno mõ. transitiue sic ꝙ vnũ ꝓncipiũ trãseat i alterꝝ. sicut materia trãsit i cõpositũ. alio mõ. itrãsitiue sic ꝙ illud ex quo fiũt non trãseat i tale fcm. ſz sit ſ bz factionis eius: ꝛ isto mõ fiũt forme ex materia. nõ aũt ꝓmo mõ. ¶ Tertiũ dubiũ est qr vr̃ põi ꝙ ex nihilo possit aligd fieri. qõ tñ vr̃ eẽ negatũ ab Pristo. ꝛ ab alys phis. vt dr̃ ꝓmo hui⁹. ¶ Rñdeo ꝛ dico ꝙ istud ꝓncipiũ. ex nihilo nihil fit. põt itelligi multipliꝛ. Uno mõ vt li ex. teneat ordinalr vt ex nihilo nihil fit. i. post nihil põt nihil fieri: ꝛ sic ẽ falsũ. Alio⁹ põt tenerí ſ biue: ita ꝙ nihil sit q̃si ſ bz factõis eius: ꝛ isto mõ verũ ẽ apud qõcũq; agẽs. Nihilitas. n. nõ ẽ ſ bz factõis cũ sit idẽ ſ bz factõis ꝛ termini eius sicut idẽ ẽ ſ bm motus ꝛ termini motus. Alio mõ põt itelligi sic. ex nihilo nihil fit. i. oẽ agẽs i factõe sua regrit aliqd tanq̃ ſ bz factiõis eius puta materiã. ꝛ isto mõ ve ex ẽ de agere naturali nõ de supꝛnaturali. vñ coiter sic exponit ꝙ ex nihilo nihil fit tãq̃ ex ſ bo: bñ tãq̃ ex termino. Deus. n. põt agere ex nihilo ꝛ aliqd ex nihilo ꝓducere. Ita ꝙ non ꝑsupponit materiã nec aliqd tale mediãte quo agat. Cuius oppositũ phi posuerũt. ꝙ aũt hoc sit ve ꝛ ꝓbo: qz i deo ẽ infinita potẽtia ꝛ infinita vtus. igit ꝛ oi potẽtia. sz sub oi potẽtia cadit imediate oia posse ꝓducere. ergo ꝛc. Et añe ꝑz. s. phisico ꝛ. ꝛ. iz. meta. ꝯña ꝑz. qz infinita potẽtia nulla ẽ maior. De hac aũt mã. vt ꝛ ös sit cã effectiua ꝛ mediata videbit i suo loco. Mã de hoc ẽ magna discordia iter phos ꝛ theologos. ¶ Quartũ dubiũ ẽ cũ i mã ꝑ te nõ sit aliqõ eẽ forme. Que ẽ ergo cã q̃re magis ex hac materia ꝓducit hec forma q̃ alia: puta ex grano tritici q̃re nõ põt fieri oliua: cũ sol sit vnifomis respectu oiuz. ¶ Rñdeo hoc ideo ẽ: qz ꝑz cõmentatorẽ sexto metha. qz i materia sũt q̃dã ꝓprietates siue ꝓportiões siue habilitates q̃ determinãt actionẽ agẽtis ad certum tminũ ꝓducẽdũ. ¶ Quitũ dubiũ ẽ ꝺ semie gd ẽ. ¶ Rñdeo. dico ꝙ semẽ ẽ corpus qõdã impfcm ꝓductũ a generãte cuius forma nõ ẽ a nã ꝑ se itẽta. sz ꝓp alterꝝ vt ex ipso gñet aliqõ sile gñanti. vñ intelligẽdũ ꝙ semẽ non ponit vt sit ꝓncipiũ actiuũ gñatõis principalr. Tũ qz corrũpit i aduẽtu forme. Tũ qz ẽ impfectius forma genita. sz se bz i rõe dispositiui materie ad talẽ formã q̃ q̃si reducit ad genus principy efficiui. vñ lz ista rõ seminalis sit i mã nõ tñ ẽ ipsa mã. nec ẽ aliq̃ icboatio talis forme sequẽtis: puta aligd eẽ incõpletũ vt dicit ꝓdicta opinio: sed rõ seminalis ẽ aliq̃ q̃ltas nec̃io ꝯñs formã seminis. ¶ His visis rñdeo ad rões istius opinionis in oppositũ. ¶ Ad primã nego ꝯñaz. Ad ꝓbationẽ õ creatione dico ꝙ inter gñationẽ ꝛ creationẽ est ista dr̃ia: qz creari ẽ ex nihilo sui: sicut ex ꝑte ꝛ sicut ex ſ bo. qz creatio nõ ꝑsupponit rei creãde: nec etiã supponit ſ bm. generatio aũt bñ põt supponere ſ bm vel aligd rei generãde. Forma igit nãlr educta lz nihil ꝑsupponat tãq̃ partẽ sui: bñ tñ tanq̃ ſ bz. vñ licet ꝓncipia nõ sint ex alterutris: vt dictũ ẽ ꝑ modũ termini ꝛ trãsitiue: bñ tñ ꝑ modũ subiecti ꝛ intrãsitiue. ¶ Et si dicat ꝺ aia rõali ꝙ ipsa ꝑsupponit subiectũ qz mãz ꝛ tamẽ dicit creari. ¶ Rñdeo ꝛ dico ꝙ in creatõe aie sũt due mutatões large loquẽdo de mutatõibus. prima incipit a suo nõ eẽ ad esse ꝛ sic nõ ꝑsupponit creãdo aliqõ subiectũ vel materiaz.

Scoa mutatio incipit a nõ eẽ vnito ad esse vnitũ: z illo mõ occurrit materia. Primo modo ergo debet dici creatio. Scõo mõ nõ. Ad scoaz pbationẽ de naturalitate generatõis pono istã ppositionẽ q naturalitas generatõis z motus naturalis accipiẽda ẽ ex parte principy passiui ad formam naturaliter inclinati z nõ ex parte principy actiui ipsi mobili inexistis. pbatio huius: qz naturalis mutatio ẽ fm quã passũ mutaf fm q aptum natũ ẽ mutari a quocũq generãte. Unde. s. pbicorũ grauia mouentur deorsũ z leuia sursũ. qz sic apta nata sũt moueri. sed hoc ẽ rõe principy passiui. ergo zc. Añ eo q aliqd hz alicui dispositionẽ naturalẽ z inclinationẽ. ideo ibi ẽ naturalitas. Hoc etiã pz in motu celi vbi intra nõ ẽ aliqõ principiũ actiuũ intrinsecũ cũ sola itelligẽtia ipsũ moueat. Ad pbationẽ q adducit de difficultõe violẽti. dico q debet sic exponi intelligendo hoc participiũ passo teneri ablatiue z ẽ iste itellectus. Motũ violẽtũ ẽ qõdã motũ ab extrinseco mouẽte ipso passo nõ cõferẽte alicui vim. z hoc ẽ dictũ i motu violẽto passũ nõ inclinaf motui: sed i motu nãli ipsũ passũ nãlr hz inclinationẽ ad terminũ. z si nõ bẽat pncipiũ effectiuũ sui motus, generatio ergo forme dr nãlis p pncipiũ dispositionis itra: nõ q bẽat pncipiũ actiuũ in violẽtis aũt passũ ẽ determinãs z necessitãs magis ad oppositũ. In artificialibus aũt vr eẽ i potẽtia neutra. Ad scoaz dico q distãtia ifinita ẽ duplex. qdã positiua. puta p positionẽ ifinite pfectõis i altero extremo. Alia negatiua. puta p negationẽ oueniẽtẽ extremo zc: pma distãtia ẽ iter deũ z creaturã. Scoa iter duo ꝯdictoria. supza primã nullũ agẽs põt. supza bñ. siue ifinitũ siue finitũ. hz finitũ nõ nisi virtute ifiniti. Ad tertiũ dico q aliqua eẽ idẽ põt esse duplr. vno mõ positiue. alio mõ negatiue. dico ergo q forma eadẽ q fuit genita fuit prius generabilis nõ positiue. qz qõ nihil nulli est idẽ positiue nec diuersum cum ista solum dicãtur de ente. io. metba. sed dico q est eadem negatiue. hoc est quia non est alia.

Quantum ad scõm articulũ vbi erat videndũ. Utr forma generabilis añ sui generationẽ bẽat aliqõ eẽ potẽtiale ppriũ distictũ a mã za potẽtia eius. Rñdeo. vbi sciendũ q fuit vna opinio cuiusdã doctoris q posuit q qõlibet pducibile añ sui generationẽ bret aliqõ eẽ: z aliq ppriã entitatẽ. qõ quidẽ tale eẽ nõ erat exns: sed erat in potẽtia exndi. ita q imaginaf q ipsa nõ eẽt nihil. ponit n. rẽ bre eẽ gditariũ añ sui exntiã. hec aũt opinio sic pbaf. Primo arguit sic vnus. vbicũq aliqd dr de aliquibus duobus maiori vnione cui sit vnio generis vel spẽi: ibi vtrũq ẽ ens entitate sibi ppria: sed forma dr de forma pducta z de forma pducibili maiore vnionẽ cui sit vnio generis vel spẽi. ergo cũ forma pducta dicat aliq ppriã entitatẽ distictã a mã z a quocũq alio ẽ simplr z ipsa pducibilis z generabilis. maior pz. nã de ente z de simplr nõ ente nihil potest dici vniuoce maiori vnione cui sit generis z spẽi. nec minori cũ vniuoca sint quoz nomẽ ẽ cõe. z fm illud nomẽ rõ substãtie est eadẽ: q nõ põt cõpetere enti z nihilo: vñ ꝯdictorijs cuiusmodi sunt ens z nihil: nihil põt eẽ cõe vniuocũ nec maiori nec minori vnione. Minor pbaf. qz vel eadez forma q est genita numero fuit prius generabilis vel alia z alia. Si alia ergo ista q fuit genita nunc generabilis. Si eadẽ numero cũ numeralis vnitas sit maior cui vnitas generis vel spẽi. gnto metba. segtur necessario ppositũ. Tenẽtes istã partẽ dicũt istã rõem esse insolubilẽ. Ptẽ ois ppria passio p supponit subiectũ i esse simplr. ois ppositio actualiter vera p supponit terminos. sz veritas ẽ passio entis z ista ppositio fuit eternaliter vera. forma ẽ forma. sortes ẽ sortes. ergo oportet q vtrũq bẽat verã entitatẽ z non sint pcise nihil. q aũt ista sit eternaliter vera. sortes est sortes. z sic de cõsilibus alys. licet qdam venerabilis doctor eã diu negauerit. ego pbo. Tũ qz vel ista est vera vl sua ꝯdictoria. si ista. ergo nõ ẽ vera ab eterno. sor. ẽ sor. ergo ista est vera eternaliter. sortes ẽ nõ sortes: sz sortes z nõ sortes sũt ꝯtradictoria. ergo vnũ ꝯtradictoriũ pdicaf de alio. sed hoc est impossibile apud oẽm potentiã. ergo zc. Tũ etiã qz ois ppositio negatiua vera est p accidẽs scõz Aristo. primo perhiermenias: eo q reducit ad aliq affirmatiuã p se verã maxime ad istã i qua idẽ de se pdicaf. sed ista p accns est vera eternaliter. bonũ nõ est malũ. ergo ista reducit ad aliq affirmatiuã. puta in qua idẽ pdicaf de se: puta ad istã. bonũ ẽ bonum. Tũ etiã p eadẽ rõem deus verificasset istã extẽ. oẽ totũ est maius sua parte. ita q ante mũdi initiũ nõ fuisset vera. Tũ etiã qz hoc est hoc. qz hoc significat hoc. q̃rto metba. sed sor. ab eterno sensit idẽ q in esse pducto. habet. n. scia de re nõ exnte. ergo zc. Ptertio principaliter arguit sic. Qn quocũq icludit dria entis in ipso includit entitas: sed i quolibet ente ante sui pductionez icludit dria entitatis. ergo zc. maior pz. qz impossibile est q i aliquo icludat diuidẽs qn i ipso icludat diuisũ. minor pz. qz actus z potẽtia sũt dria entis: vel saltẽ rões diuisiue nono metba. sed i quolibet pducibili icludit potẽtia. q̃ qõlibet eẽ i potẽtia. ergo zc. Pquozũq cadẽtiũ sub extremis vnius z eiusdẽ ꝯdictois aliqd icludit i vno qõ nõ i alio: qz impossibile est q ꝯtradictoria p oia icludat eadẽ: sed nihil impossibile z nihil possibile cadũt sub extremis vnius z eiusdẽ ꝯtradictois q̃ est iter possibile z impossibile. ergo aliqd icludit i vno qõ nõ in alio. sed hoc nõ est nihil eitas cũ sit cois vtriq. ergo aliqd preter nihileitatẽ. sed hoc nõ est nisi dicat aliq entitatem. ergo zc. Cõfirmaf. de quocũq pdicatur extremũ cõtradictois positiuũ ipsũ est aliqua entitas. sed de creatura eternaliter pdicatur hoc extremus. ergo zc. maior pz. qz contradictio est inter ens z nõ ens: ita q positiuũ est ens aut nõ ens quarto metba. minor pz. qz ista ẽ eternaliter vera. forma ẽ pducibilis. q̃ ẽ extremũ positiuũ huius ꝯtradictois pducibile z non pducibile. Pquo. arguo sic. in quocũq icluditur relatio realis nõ facta nec ficta p intellectũ ipsũ aliq entitatẽ realẽ icludit: sed in quocũq pducibili est huiusmodi. ergo zc. minor pbatur. qz potẽtia refertur ad actũ nono metba. sz qõlibet pducibile extra itellectũ est in potẽtia. ergo extra itellectũ refertur ad actũ. Pquo. omne scibile scientia vera reali verissima intellectione per se intelligibile est aliqua entitas: sed quelibet creatura ante sui pductionẽ est huiusmodi. ergo zc. maior patet. sciẽtia enim est eorũ que vera sunt. z nihil potest intelligi nisi sit ens. minor patet. deus enim intelligit pducibilia habetq sciẽtia de ipsis. ergo zc. Sed ꝯtra istã opinionẽ arguitur sic. qz tũc segtur q nihil posset nouiter creari. ꝯsequẽs est falsũ. ergo z antecedẽs. ꝯsequẽtia probatur. qz illud nõ potest creari cuius precessit totũ vez esse reale: qõ simpliciter nõ est nihil. ista patet. nã creatio est de nihi

lo sui. sed per te creatura ante sui ꝓductionē habet verū esse reale ⁊ nō est simpliciter nihil. ergo ⁊c. ¶ Confirmatur. quero enim quid forma generabilis acgrat i sui ꝓductōe. vel. n. acgrit aliq̄ entitatē essentialē quā prius nō habebat. vel solū accidētalē. si essentialē. ergo tota eius essentia nō ꝑfuit in esse gditatiuo. Et sil'r q̄rere de isto esse acgsito. Ipsum. n. fuit prius possibile ꝓduci. ergo sil'r ante sui ꝓductionē habuit verā entitatē. tunc vel aligd acgsiuit i sui ꝓductione vel nihil. nō nihil. q̄ ois noua ꝓductio ad aliq̄d nouū determinatur. si aligd tūc sicut prius illud fuit prius possibile ꝓduci. si dicat̄ q̄ acgsiuit aliq̄ entitatē accidētalē. ergo nec i generatione nec i creatione nō acgritur nisi solū accidēs. ⁊ sic nō habebūt ab alteratōe differētiā. Et sil'r queram de illo esse accidētali acquisito. q̄ ipsū fuit prius possibile ꝓduci. ergo quādo ꝓducitur aligd acgritur: aliter non esset ꝓductio. ⁊ sic ꝓcedā de illo alio in infinitū. ¶ Ideo dicatur aliter q̄ nulla creatura ante sui ꝓductionē habuit aliq̄ entitatē realē i se. ⁊ cū hoc tū dico q̄ fuit realiter ꝓducibilis. ¶ Hec opinio sic ꝓbatur. Ista entitatē realē quā dicis q̄ hēat creatura vel habet a se vel hz ab alio. nō pōt dici a se. Tū q̄ Joānis primo. oia ꝑ ipsum facta sūt ⁊ sine ipso factū est nihil. Tū etiā q̄ solus de⁹ ē a se ⁊ eē a se dicit ꝑfectionē. ⁊ ab alio nō dependere. sed oia dependēt a deo. Est. n. dare in vniuersitate entiū aliquod vnū ens simpliciter ꝑmū a quo oia dependent. Vn. iz. meta. vnus ergo princeps. Si ab alio cū nihil sit ab alio nisi ꝑ ꝓductionē. ergo ante sui ꝓductionē fuit ꝓducta. ⁊ tūc querā cū omne ꝓductū sit prius ꝓducibile. q̄ potētia ꝑcedit actū in eiusdē nono metha. ⁊ per te oē ꝓducibile dicit aliq̄ entitatē: vt etiā ꝑ tuas rōes optime ꝓbari posset. ergo anteq̄ hēret entitatē habuit entitatē: ⁊ tūc querā de illa entitate vt prius. ¶ Ꝑ. istaz entitatē quā dicis creaturā habere ante sui ꝓductionē: vel deus pōt ipsā anihilare i tali esse vel nō. si nō. ergo necessitat̄ ⁊ poterit alicui dare esse ⁊ nō auferre. q̄d est manifeste falsū. si pōt anihilare tūc hoc facto vel ipsa creatura est possibilis ꝓduci vel non si sic cū per te oē ꝓducibile icludat aliq̄ entitatē. ergo quādo nullā habet entitatē. habet entitatē: si nō pōt. ergo poterat eius potētia mutari. q̄ prius poterat ⁊ nō nūc. ¶ Ad euidentiā huius opinionis pono aliqua dicta. ¶ Primū dictū est q̄ ista possibilitas ⁊ potētia qua creatura dicitur ab eterno ꝓducibilis nō est aliqua potētia in creatura formaliter exist̄s cū sit nihil ipsa creatura. sep est ꝓcise ipsa potētia diuina denominans ipsa ꝓducibilia. vnde sicut eadē sciētia qua deus scit ipsas creaturas. creature sūt a deo scite ⁊ nō aliqua sciētia ipsis formaliter iexistēte. sic ⁊ eadē potētia qua deus pōt ꝓducere creaturas. creature sunt possibiles ꝓduci ab eo. ¶ Scōm dictū est istud q̄ creatura ab eterno habet esse potētiale per esse diuine potētie absolute. sed habet esse ꝓductū per exercitiū diuine potētie. ¶ Tertiū dictū est q̄ licet creatura nullū esse reale habeat i se ante sui ꝓductionē. habet tamē esse i suis causis ⁊ i aliqua essentia denominatiua. ¶ Ubi sciēdū q̄ creatura ante sui ꝓductionē habet octo vel nouē modos essendi ⁊ accipit decimū ꝓductionē. ¶ Primus modus essendi est esse ꝓducibile ⁊ potētiale. ¶ Scōs modus est esse ideale. ¶ Tertius est esse itelligibile. ¶ Quartus est esse in itellectu. ¶ Quintus est esse volibile. ¶ Sextus modus ē esse volitū. ¶ Septimus modus ē esse ponibile. ¶ Octauus modus est esse positū. ¶ Nonus modus est esse gditatiuū i esse tū potētiali. ¶ Decimus modus q̄ habetur ꝑ creationē accipit esse positiuū. ¶ Quartū dictū ē istud q̄ rō cui attribuit potētialitas est ratio ꝯceptibilis rō ꝯcepta: ratio possibilis: ratio positiua: ratio nō necessario positiua: ratio nō actualiter positiua: ratio in prima causa virtualiter ꝯtēta. ¶ Quintū dictum est istud q̄ triplex est potētia siue tripl'r pōt accipi. vno mō. accipitur potētia ꝑ eo q̄d est principiū entis. de qua logtur Ari. scōo de aia. ⁊ octauo meta. ¶ Ideo ex materia ⁊ forma fit vnū. quoniā hoc est actus ⁊ reliquum potētia. Hoc etiā modo logtur cōmētator i de substantia orbis. vbi dicit q̄ materia substātiaī ꝑ posse. ⁊ ad istū modū reducit modus potētie actiue ⁊ passiue de qua nono meta. dicit̄ q̄ potētia actiua est que est principiū trāsmutandi aliud inq̄tū aliud est. sed potētia passiua est que ē principiū trāsmutādi ab alio inq̄tū aliud est. Et ista potentia differt a prima. q̄ prima potētia est principiū entis per modū partis totū illud cui est principiū ꝓstituētis. Ista aūt videlicet actiua ⁊ passiua ē principium entis ⁊ nō per modū partis. sed per modū agētis vel patientis referēdo singula singulis. ¶ Alia est potētia que nec ē principiū per modū partis. nec per modū agētis vel patiētis. sed est differētia entis. ⁊ hec est potētia q̄ cū actu diuidit ens. ⁊ ista differt a potētia prima. q̄ prima stat simul cū actu. ista aūt nō. ¶ Ꝑ. q̄ prima nō est eiusdem generis cū actu ista bene. q̄ idē q̄d est primo i potētia est postea i actu. subiectū aūt est i potētia primo ad actū. q̄ est actus eius que nō sunt eiusdem generis. ⁊ ista potētia dicit̄ esse potentia methaphisicalis. ¶ Tertia potētia est que nec est principiū nec differētia entis: sz tātū modus cōpositionis de qua primo perhiermenias dicit̄ q̄ possibile est hominē currere. ⁊ hec est potētia logica. ¶ Ex predictis ergo potest patere de hoc q̄ principaliter queritur. s. vtrū forma generabilis ante sui ꝓductionē habeat aliq̄d esse potētiale. ¶ Si. n. intelligit per illud esse potētiale aliq̄d esse reale: ita q̄ non dicat̄ simplr nihil. dico q̄ nō. patet ex precedētibus. si aūt ꝑ esse potētiale itelligit hoc: videlicet q̄ forma generabilis est simpliciter nihil. tamē habet possibilitatē essendi: dico q̄ sic. nam eadē potētia sicut dixi qua generās potest formā generare: forma est generabilis ⁊ eadem potētia qua materia potest recipere formaz: forma est possibilis recipi. ¶ His visis respondeo ad rationes illius opinionis. ¶ Ad primam ꝯcedo maiorē si dicatur positiue de illis. minorē tamē nego. nō enim dicit̄ idez positiue sed negatiue. Unde ad formā rationis cū dicitur. aut eadē forma numero que est genita generabilis fuit ⁊c. Dico q̄ eadē erat negatiue. hoc est q̄ nō ē alia. nō aūt positiue: q̄ idē ⁊ diuersum positiue dicūtur solū de ente. illud aūt q̄ nihil est. nec est idē nec diuersum positiue. ¶ Ad scōm. Ubi sciēdū est q̄ istud argumētū tāgit vnā difficultatē satis dubiā. Utrū ad veritatem ꝓpositionū eternaz requiratur aliqua entitas. licet Ꝓāciscus de maronis dicat q̄ sic. nō tamen potest stare. vt ꝓbatū est supra. Dico ergo q̄ ad veritatē taliuz ꝓpositionū sufficit ꝑcise q̄ termini habeant esse conceptū ⁊ nō esse reale. Cuius ratio potest esse: ꝓpositionis enim veritas est circa cōpositionē ⁊ diuisionē itellectus nono meta. ⁊ primo ꝓhiermenias. termini ergo

sunt ꝺceptꝰ ꝛ habēt esse ꝺceptū anteq̄ per intellectum vniātur. esse ergo ꝺceptū videtur q̄ solum sufficiat ad hoc. qđ etiā signo ꝺclarat. sicut. n. ista est vera. socr. est socr. ita ista. chimera est chimera. ꝛ tamē chimera nulla habet entitatē. ¶ Cōtra hoc q̄ ista nō sit eternaliter vera. socr. est socr. arguit̄ primo sic. vbicūq̄ nō est oppositū i adiecto nec ē p̄diatū scōm accidēs licet inferre ex ꝺiūctis ad diuisa. scōo perhiermenias. ʒ dicēdo socr. est socr. nō est p̄dicatū scō3 accidēs vt p3: nec est oppositū in adiecto. i. i p̄dicato. ergo ꝛc. ¶ ℔. scōo arguit̄ sic. socr. est socr. ergo. socr. est. ʒ bocē falsū. ergo ꝛ illud. ¶ ℔. eadē ratione ꝺceditur ista. socr. est homo ab eterno. cū sint ꝓpositiones icōmutabiles. sed illud qđ p̄dicatur de alio cū determinatōe distrahēte vel diminuēte nō pōt p̄dicari de ipso absolute. ergo cū bō p̄dicetur de socr. cum ista determinatōe distrahēte q̄ est mortuus. ergo nō poterit p̄dicari de ipso absolute. ¶ ℔. illud qđ nihil est non pōt alicui vniri. ʒ ois ꝓpositio p̄supponit vnionē. ergo ꝛc. ¶ ℟. ñdeo. ꝛ dico q̄ quādocūq̄ hoc verbū est: ē adiacēs tertio iplicat aliqd repugnās ipsi esse scōo adiacēti nō licet arguere ab esse tertio adiacenti ad esse scōo adiacēs sicut est i ꝓposito. cū. n. dico. socr. est socr. nō iplicat existere socr. cū aūt iferē. ergo socr. est. iplicatur existere. ꝛ sic itelligit̄ ista ꝓpositio Aristo. vnde dico q̄ etiā virtualiter i esse tertio adiacēti iplicat oppositū ipsius ee scōo adiacētis. ¶ Ad scō3 dico q̄ eo mō quo p̄dicat̄ cū determinatōe distrahēte nō p̄dicat̄ absolute. q. esse mortuū distrahit ab esse reali bois nō ab esse cōpōsito. ideo nō p̄dicatur absolute q̄tū ad esse reale: ʒ q̄tū ad esse ꝺceptū. ¶ Ad tertiū dico q̄ ad hoc q̄ aliqua vniātur sufficit q̄ habeāt esse cōceptum. Ex predictis patet q̄ nō oportet q̄ si ista ē vera. socr. ē socr. q̄ socr. bēat eē reale. ꝛ sic p3 scō3 principale. ¶ Ad tertiū argumētū ꝓncipale dico q̄ potētia vt ē dīa entis dicit eē virtuale nō esse formale rei. Unde diuisio entis i ens i actu ꝛ i ens i potētia accipiēda ē: ac si diceret̄. aliqō habet esse i se aliud esse virtuale rei in sua causa. Aliter dicit̄ q̄ vox est de potētia distictiua. potētia aūt est distrabibilis a rōe entis sicut si diceret̄ q̄ mortuū ꝛ viuū diuidūt boiē. ¶ Ad quartū dico q̄ aliqd icludere aliud pōt esse dupliciter. Uno mō i se. alio mō i sui causa. Et hoc sufficit ad veritatē maioris tue q̄ icludat aliquid i sua causa nō in se. ¶ Ad ꝓfirmationē dico q̄ de illo qō nihil est pōt p̄dicari denoiatiue extremū ꝺtradictionis positiuū licet nō ꝺditatiue nec formaliter nihil dico in se. licet bene habeat esse i sua causa. Unde sciēdū q̄ homini i eternitate nō ineſt esse simpliciter. nec chimere. tamen homini nō repugnat affirmatio que est esse aliquid. sed tātum iest sibi negatio ipsius esse p remotionē cause nō ponētis iesse. chimere vero repugnat quoniam nulla causa posset ponere eā i esse. quare ergo homini nō repugnat chimere vero repugnat. rō ē quoniā hoc ē hoc. ꝛ illud. ꝛ hoc repugnātiā nō icludit. illud vero bene. ideo hoc ē possibile. illud vero ipossibile. nō ꝓpter aliq̄ entitatē quā dicat hoc plus q̄tū illud. ¶ Ad qntum dico q̄ relatio potētialitatis est tm̄ obiectaliter i repossibili nō formaliter: q. nō dicit̄ possibile ex aliqua possibilitate quā i se habeat: ʒ q. est obiectū ꝛ terminus diuine potētie. vnde potētia obiectaliter nō fūdat relationē formalē. ¶ Ad sextū dico q̄ illud qō est scibile sufficit q̄ habeat esse repzesentatiuū vel esse ꝺceptū. ¶ Vis visis p3 rñsio ad argumēta principalia q̄stionis. ¶ Ad auctoritatē Aristo. scōo huius. natura est principiū motus ꝛc. Dico q̄ p principiū itelligit̄ aliqō principiū dispositiuū ꝛ naturaliter aliqō huius receptiuū. ¶ Ad aliā auctoritatē ex determinato fit determinatum ꝛc. Dico q̄ ex eo est. q. ineſt principiū aliqō dispositiuū rōne cuius fit hoc determinate ita q̄ nō illud. Unde ratio quare ex semine leonis nō fit asinus est: q. sūt ille dispositiōes tm̄ ad istā formā: ita q̄ nō ad aliā. ꝛ sic p3 ad aliā cōfirmationem. ¶ Ad rōes dico q̄ nō regrit̄ q̄ distinguat̄ realr cū distinctio sit passio entis. ʒ debēt dici non idē. ¶ Ad ꝓfirmationē iā p3 ex dictis. ꝛ hec ad q̄stionē sufficiāt.

Queritur Juxta tex. vtruʒ q̄titas possit abstrahi a mā sensibili. ꝛ videt̄ q̄ nō: q. sicut res se habet ad esse: ita se habet ad itelligi. sed q̄titas non pōt esse sine materia sensibili. ergo nec itelligi. maior p3 quia eo modo quo res est: eo modo mouet itellectū: cū nō possit aliter moueri q̄ sit. ¶ Cōfirmat̄ ratio. itelligere ré aliter q̄ est: ē ipsā falso modo itelligere. sed q̄titas non pōt esse sine materia sensibili. ergo ꝛc. ¶ ℔. nullū posterius pōt itelligi sine suo priori. sed materia sensibilis est prior q̄titate. ergo ꝛc. maior p3. q. nihil pōt itelligi sine eo a quo ē ꝛ dependet. nihil. n. cognoscit̄ nisi p̄ suas cās ꝛ principia. ꝓmo huius. ergo ꝛc. ¶ Ad oppositū est Aristo. hic i textu.

Respondeo vbi pono aliqua dicta. Primū dictū est istud. q̄ duplex est intellectio. q̄dā est p̄cisiua. alia est diuisiua vt positum fuit sup ꝛa i q̄stione de ente. primo huius. ¶ Prima cōsistit in actu simplici itellectus quādo aliqd rale p̄cise itelligit̄ ꝛ absolute. vel scōm istā rationē. ita q̄ nō scōm illā licet vtrūq̄ icludat. alia vero cōsistit i diuisione itellectus. ꝛ i hac stat veritas ꝛ falsitas. i prima vero nō. ¶ Scō3 dictū est istud q̄ duplex est abstractio: q̄dam est rationis. alia realis. realis est scōm quā ponit̄ vna res p̄ter alias existere sicut posuit Plato de ideis. Est alia itellectualis siue rationis: ꝛ ista est duplex. vna vnius nature que scōm se est prior alia posteriori. vel accidentaliter sibi ꝺiūcta. Alia est abstractio nō nature absolute ab alia. sed alicuius nature sub aliquo mō ꝓsiderādi prioris a seipsa sub mō posteriori. Exēplū primi vt cum abstrahit̄ q̄tū a quali. q̄titas. n. prior est ipsa qualitate. Exēplum secūdi vt cū natura specifica abstrahit̄ ab ipsa differētia idiuiduali ꝛ itelligit̄ sub modo cōmuni: ꝛ scōm hoc pono aliquas ꝓpositiones. ¶ Prima est ista. q̄ q̄titas pōt abstrahi abstractōe p̄cisiua. ꝛ abstractōe itellectuali primo modo dicta a materia sensibili. hoc ꝓbat̄. quicquid est perfectionis in potētia iferiori ꝛ sensitiua non debet remoueri a potētia superiori ꝛ itellectiua. sed sēsus visus q̄ est iferior ꝛ iperfectior itellectu pōt aliqua ꝺiūcta vnū apphēdere sine reliquo vt i lacte. ergo ꝛc. ¶ Cōfirmat̄. quascūq̄ entitates distictas essentialiter itellectus pōt intelligere distincte: sed q̄titas ꝛ materia sensibilis est huiusmodi. ergo ꝛc. Maior p3. q. ens ē obiectum itellectus. ergo vbi alia ꝛ alia entitas ibi alia et alia itelligibilitas. ꝛ per ꝰsequēs distincta intellectio. cū ergo ipsa sint q̄dā absoluta intellectus poterit ferri sup vnū: ita q̄ nō super aliud. ¶ Secunda ꝓpositio est ista. q̄ q̄titas nō pōt abstrahi abstractōe diuisiua vel reali a materia sensibili. ista patet. Nā illa q̄ nō sūt separa-

ra scōm existētiā vnū necessario est i alio r non pter illud nō possūt abstrahi abstractōe reali nec itellectiōe diuisiua. materia sensibilis r q̄titas sunt h̄ȝ. ergo rc. ¶ Tertiū dictū est istud q̄ ad sciaȝ mathematicā quatuor necessario regrūtur. primū q̄ sint q̄titates. scōm q̄ q̄titates sint diuicte p̄z eē qualitatibus sensibilibus. tertiū q̄ sint absoluta p̄m cōsiderationem intellectus. Quartū q̄ ab eis aliqua actio nō p̄cedat. ¶ Quartū dictū est istud. q̄ doue scie sūt pure mathematice. s. geometria r arismetrica. geometria est de linea et superficie. arismetrica vero de numero. tres vero sūt partim mathematice r partim nāles. s. musica astrologia r perspectiua. Musica subalternat arismetrice. est. n. de numero relato ad sonū r rōe soni est nālis rōe numeri est mathematica. alie aūt doue subalternant geometrie. vñ astrologia est de magnitudine absoluta p̄z sensuȝ cōȝ vt per motū. perspectiua vero per sensibile p̄prium vt visuale. Est. n. ista pspectiua de lineis visualibus.

His visis Respōdeo ad rōes. Ad p̄mā vno⁹ pōt dici q̄ ꝓpositio assumpta ē vera de esse q̄ditatio. impossibile ē enim rem intelligi q̄n intelligat eius ētitas. Eius autem entitas ē eius quiditas. ¶ Alr pōt dici q̄ ista ē vera non de intellectione simpliciter r precisiua. possūn. intelligere boiem p̄z q̄ aial ē. r nō scōȝ q̄ ē rōalis r tamē ipsa in esse nō sūt separata. est aūt vera de itellectione diuina. q̄ cōsequit esse rei. tale aūt non est hic. ¶ Ad ꝓfirmationē dico q̄ itelligere rē aliter q̄ sit pōt eē dupl'r. Uno mō q̄ itelligatur aliter q̄ sit hoc est sub modo repugnāti sue ꝓprie entitati vt itelligere deū eē corporeū. r ista intellectōe simplr est annexa falsitas. Alio modo itelligitur res aliter q̄ sit. hoc ē q̄ rō ē in eo dē modo quo ē: nō tamē itelligitur sub modo repugnāti sue nature ꝓprie vt itelligere accidēs p̄cise nō itelligēdo subiectū. r ecōuerso. r isto modo itellectōis non ē annexa falsitas: r iste modus itellectōis siue itelligēdi ē in itellectōe mathema. ¶ Ad scōȝ pōt dici q̄ verū est de itellectōe diuisiua. Aliter forte diceret negādo minorē cū omnia accidētia fundētur mediante quantitate. primus modus soluēdi satis videtur ad punctum. ¶ Et hec de questione dicta sufficiant ad presens.

Queritur circa capitulū de causis tm̄ ista q̄stio. Utruȝ causalitas cause finalis sit cā cālitatis cause efficiētis. Et videt q̄ non. primo q̄ seq̄ret q̄ idē eēt causa sui ipsius. Et q̄ idē respectu eiusdē eēt cā r cātū. r p ꝑns prius r posterius seipso. ꝑns ē falsū. ergo r añs. falsitas ꝑntis p̄z. ꝑña ꝓbat. q̄ gcgd ē causa cause ē causa causati i libro de articulis fidei. r pōt argui ex prima ꝓpositione de causis. Dis cā primaria prior ē r plus influit rc. Si ergo finis ē cā cālitatis cause efficiētis. cū causa efficiēs sit cā finis: vt medicus ē cā productiua sanitatis r i isto scōo sūt sibi inuicē cause finis r efficiens sequitur a primo ad vltimū q̄ finis ē cā sui. r p ꝑns patēt alia incōueniētia. quo modo idē respectu eiusdē erit cā r cātū. ergo rc. ¶ ꝓ. si finis eēt cā cālitatis cause efficiētis. vel eēt cā scōȝ q̄ ens: vel scōȝ q̄ nō ens. nō scōm q̄ non ens. q̄ nō ens nullius ē cā. p illud. n. q̄ non ē nihil habet eē. finis aūt ē formaliter cā entis: nec scōm q̄ ens. q̄ vt sic iā h̄ret finis i intētione. ergo ꝑpter finē in itētione nō mouebit efficiēs. cum habitibus p̄sentibus i materia cesset motus. ex primo de generatōe. r motus r appetitus sint ꝑpter idigētiā. primo huius. r secūdo de aīa. ergo rc. ¶ ꝓ. q̄ mouet actu hz eē actu. sz finis vt cā nō hz eē actu. ergo rc. maior p̄z. q̄ nullum existēs pōt fūdari supra nō existēs. motio aūt actualis siue nālis ē gd exīs. Et ite q̄ q̄ mouet aliquo mō ē in eo. ergo mō quo mouet eo mō ē. si ergo nō ē actu nō mouet actu. minor p̄z. sanitas q̄ mouet medicū nō ē: cū nihil ꝑpter id q̄ iā ē moueat. ¶ Ad oppositū ē Ari. i textu.

Rñdeo vbi sic p̄cedā. ¶ primo. n. videbit. vtrū finis sit causa scōm esse q̄ habet intētione agētis. vel scōm eē reale. ¶ Scōo videbit principale q̄sitū. Et cū eo simul aliqua pūcta de causa finali nec nō de eius pfectione r de eius p̄rioritate. ¶ Tertio vt deus sit causa finalis omniū r cū hoc si sit causa effectiua. nam de hoc sunt speciales difficultates.

Quantum ad primū recitabo primo duas opiniones. secundo dicam ad propositum quasi inter ipsas mediando.

Quantum ad primū ē sciēdum q̄ fuit vna opinio cuiusdā doctoris q̄ finis est causa q̄tū ad eē reale. ¶ Hec opinio sic ꝓbatur. cuiuslibet effectus realis q̄libet eius causa debet eē realis. sz finis ē causa alicuius effectus realis. ergo ipsa debet hr̄e eē reale. r ꝑña nō intētionale. maior patet. q̄ nullū ens reale extra dep̄edet ab aliquo esse intētionali: cū sit imperfectius finis r hz eē pfectius q̄ effectus. in esse aūt intētionali hz esse iperfectū r diminutū. ergo rc. ¶ Cōfirmatur. causalitas realis ē pfectior r nobilior causalitate itētionali. sed causalitas finis ē nobilior r perfectior scōm philosophū hic i textu. ergo rc. maior p̄z. q̄ omne nō dep̄ēdēs ab itellectu est pfectius dep̄ēdēte. causalitas aūt nō realis dep̄ēdet ab itellectu. realis vero nō. ergo rc. ¶ ꝓ. eo modo finis ē causa quo hz ratione ꝑpter quid respectu agētis. r respectu illoȝ q̄ sunt ad finē. sed agēs q̄cūq̄ agit ꝑpter finē extra: nō ꝑpter finē itra vel i intētione. ergo rc. maior patet. q̄ ꝑpter qd dicit causā: r finis est causa ꝑpter qd respectu alioȝ vt habetur hic. ꝓbatio minoris. Tū primo q̄ nullum agēs agit ꝑpter finē iā habitū. Iste aūt in intētione est iā habitus ante actionē agētis r solum est habēdus vt extra. Tū etiā q̄ sanitas i itētione nō ꝑficit effectū. q̄tūcūq̄. n. i firmus ꝓciperet sanitatē nō ꝑpter hoc sanaretur: imo certū est q̄ ille cogitatus sibi noceret. ¶ Cō firmat. sub illa rōe finis ē causa sub qua alia ordinantur ad ipsū r sub qua homo ordinat ad ipsū. sed ea que sunt ad ipsū finē sūt ad ipsū vt extra i effectum nō vt in itētione agētis. r homo nō mouet ad ipsū vt i itētione agētis. ¶ Tū etiā q̄ hoc est esse diminutū. Tū q̄ scōm tale eē iā ponit finis antecē aliqs ad ipsū moueat. ergo ¶ Et hec videtur intentio p̄hi i scōo huius. r in quinto metha. vbi dicit q̄ finis r effectus sūt sibi inuicē cause scōm se r nō scōm accns. eo ergo mō finis est causa quo effectus: sed effectus hz rōeȝ cause scōm eē q̄ hz in re extra. non vt intentione alicuius. ergo sic r finis.

Secundo est alia opinio cuiusdā doctoris q̄ ponit q̄ finis est causa secūdū esse intētionale. hec ꝓbat sic. oīs causa eo modo quo est causa ē p̄rior suo effectu. sed finis secundū esse q̄ habet extra nō est p̄rior. imo posterior effectu cū p̄riue sint ea q̄ sūt ad finē q̄ ipse finis. finis etiā est pfectior qui est poste-

rioꝛ perfectibilli. ergo ꝛc. ¶ Preterea eo modo finis est causa quo mō ci repugnat bre rōnem causati. ꝑz. causa vt causa nō pōt bre rōem causati vel effectus. sed finis vt extra bz rōem causati ꝛ effectus. nō aūt fm eē itētionale. ergo ꝛc. ¶ Preterea eo modo finis ē cā quo ꝓcurrit ad actionē agentis. sed finis scōm esse extra n ꝓcurrit sed sequitur ipaz actionem. ergo ꝛc. ¶ Ad hoc etiaz videtur opinio Huicen. sexto metha. sue. capitulo de fine. vbi dicit ꝙ causa finalis non est causa nec inuenta extra. sed est inuenta ab agente.

Quantum ad scōm huius primi articuli est sciendū ꝙ est vnus modus dicēdi illius doctoris reuerēdi fratris Fracisci de marchia ordinis minoꝝ supra primū sentētiaꝝ. dist. 2. dicēs ꝙ vtraq; istaꝝ opinionū dicit aliqd veritatis licet videātur cōtrarie. ¶ Ad cuius euidētiā ipse notat ꝙ finis bz duplicē cālitatē sicut ꝛ agēs vel efficiēs. sūt. n. sibi iuicē cause ꝛ sibi mutuo ꝓcurrūt. quot ergo causalitates bz efficiēs tot habet finis. efficiēs aūt habet duplicē causalitatē. vnā que imediate cadit super fieri rei producēde qua causalitate effectiua rē ipsā ponit i esse simplr. ¶ Scōo habet causalitatē que est super esse rei imediate ꝛ nō super fieri. ꝛ per istā rē ꝓseruat in esse: q̄ res primo habuit esse per primā causalitatē ꝛ q̄libet istaꝝ causarū ē positiua ꝛ sūt adiuicē separabiles. aliqō. n. agēs habet primā causalitatē ꝛ non scōam. domificatoꝛ. n. habet primā ꝛ nō scōaz cū ipso mortuo remaneat domus. Aliud aūt habet scōaz ꝛ nō primā sicut patet de sole q̄ aqua pōt ꝓseruare calorē ab igne ꝓductū. modo ꝓsimili habet finis duplicē causalitatē finalē ꝑdictis cozrūdētē. habet. n. vnā que ponit ea q̄ sūt ad ipsū i esse ꝛ ista est super fieri rei prime cozrūdēs. scōo habet causalitatem imediate trāseūtē super esse rei primi positē. nō. n. res fiūt trā propter finē quādo fiūt. sed etiā sūt ꝓpter finē quādo sūt. aliter res eēnt ociose. ¶ His visis dicit comparādo ad iuicē finē ꝛ efficiēs. ipse finis est prioꝛ generatiōe bis q̄ sūt ad finē q̄tū ad eius causalitatē transeūtē imediate super eē rei ꝛ ē ordine generatōis posterioꝛi fiēdo. licet sit prioꝛ i essendo. primū patet. qz qō est causa alicuius i fieri oportet ꝙ preintelligatur illi. ꝓpter qd aūt siue finis est causa eoꝝ q̄ sūt ad finem. ergo ꝛc. scōm patet. qz positis bis que sunt ad finē i esse vltimo ponitur ꝛ seq̄tur ipse finis. ergoi fiēdo ordinata ad finē ꝑcedūt finē ꝛ nō tamē i essendo. Exēplū huius patet i toto aliquo ꝛ partibus. cuilibet. n. totius i fiēdo partes sunt prioꝛes toto cū primo fiāt pricipia q̄ pricipiata. tūc cū totum sit ꝓpter qō sūt partes ꝛ nō ecōuerso. ideoi essendo totū ē prius eis. tūc exꝑdictis iferūtur duo dicta. ¶ primū est ꝙ finis est causa eoꝝ q̄ sūt ad ipsū vt habet esse intētionale. ꝛ hoc q̄tū ad eius causalitatē ꝓpriā. ꝛ primā quā habet imediate super fieri rei. probatio. quia causa vt causa semper preintelligitur suo causato. sed finis vt sic ſ. in itētione preintelligitur: qz vt est extra sequiē. ergo ꝛc. ¶ Secūdū dictū est istud ꝙ q̄tū ad scōam causalitatē est ecōuerso: qz q̄tū ad istā finis nō habet rationē cause nisi secūdū esse qō habet i re extra. ꝓbatio. qz sub ulla ratione finis non habet rationem cause q̄tum ad eius causalitatē sub qua ista que sūt ad ipsū i esse posita sunt ꝛ ordinātur ad ipsū. sed hoc est vt i esse positū. ergo ꝛc. Secūdū hoc respōdet ad oēs rationes. ita ꝙ ille que probāt ꝙ finis sit causa vt in itētione agētis ꝓ bāt q̄tū ad primā causalitatē. alie vero q̄tū ad secūdā. hec est solutio q̄tū ad istū articulū subtilis ꝛ approbata illius reuerēdi doctoris: ꝓ quā possunt euadi omnes difficultates. mihi tamē de presenti videtur esse dicendū: eius dictis tamē nō ꝓtradicēdo. sed ponēdo duo dicta. ¶ primū est ꝙ finis habet rationē cause i esse itētionali. hoc probāt optime ille rationes que adducūtur ꝓ secūda opinione. ¶ Secūdū dictū est ꝙ licet finis i esse itētionali sit causa. nō tamē ꝓ esse itētionali: sed ꝓ esse reali. probatur. qz in illo esse finis est causa ꝓ quo agēs agit. sed agēs nō agit ꝓ eē itētionali. vt pbatū ē supra. Tū qz illud i esse itētionali iā habet ꝛ ꝑ illo nō ꝓficit. ergo ꝛc. ꝑ hoc ꝑz ad oēs difficultates q̄ possūt fieri ꝛ etiā patet ad rationes illaꝝ opinionū. applica.

Ad primā prime opinionis potest dici sic. quādo dr̄ cuiuslibet effectus realis ꝛc. dico ꝙ nō requirit ꝙ quelibet causa effectus realis i illo esse i quo ē causa sit realis. sed sufficit ꝙ sit realis ꝑ illo esse ꝓ quo causa est assumpta. ergo non est vera simpliciter. certum est enim ꝙ domus extra producta dependet a domo prius concepta: cum omne agens per cognitionem primo cōcipiat effectum anteq̄ in esse producat. ¶ Ad cōfirmationem dico ꝙ ista maioꝛ habet veritatem in eodez genere cause nō in diuersis. ¶ Dico etiam sicut statim videbitur ꝙ causalitas efficientis est maioꝛ: non tamē nobilioꝛ q̄ finis. ¶ Ad secundum dico ꝙ finis in esse intētionali habet rationē ꝓpter quid. sed nō ꝓ illo esse. ꝛ sic procedunt probationes ꝛ confirmationes.

Ad rationes alterius opinionis iaz patet. Ad primū ꝛ secūdū simul dico ꝙ finis in esse intentionali est prioꝛ ꝛ habet rationem cause nō tamē ꝑ illo esse. Ad aliud ꝛ ad ꝓfirmationē per idē. Et si dicat ꝓtra dicta. inter quecunq; est essentialis dependentia inter ipsa est realis dependentia sed realis dependentia non est nisi inter extrema realia. cum dependētia realis sit quedā relatio realis que habet esse inter extrema realia. cum ergo efficiens ꝛ effectus dependeant secundum mentem Scoti in tractatu de primo principio. capitulo primo. essentialiter a causa finali. ergo realiter. ¶ Respondeo negando consequentiā dependet essentialiter. ergo realiter. quia illud dicitur ab alio dependere quod necessario ipso indiget ad eēndum. dico tamen ꝙ non realiter cum non habeāt esse reale saltem quantum ad causalitatem ꝓpriā primā que cadit imediate super fieri rei vt dictum est.

Quantum ad secundum articulum sunt videnda tria puncta. primum est. vtrum causa finalis sit nobilioꝛ ipsa causa efficiente. ¶ Secundum vtrum esse obiectiuum rei sit nobilius ꝛ perfectius q̄ esse subiectiuum. ¶ Tertium de hoc qō principaliter queritur. vtrum finis sit causa efficiens.

Quantum ad primum est sciēdum ꝙ aliter loquendū est de fine q̄tū ad eius cālitatē ꝛ aliter q̄tū ad eius entitate: differunt enim eius causalitas ꝛ eius entitas. Unde aliquid sibi ꝓuenit q̄tū ad eius causalitatē qō nō sibi ꝓuenit q̄tū ad eius entitatē. ¶ Scōo sciēdū est ꝙ aliud est aliquid esse maioris causalitatis aliud est esse aliquid nobilioꝛis. qz esse maioris causalitatis est ipsū habere modū realē causalitatis. Esse vero nobilioꝛis est ipsū habere modū causalitatis altioꝛē. Exēplum quādo volūtas determinat

intellectū ad eliciēdū actū circa aliqō obiectū. vna ē cā
litas ex parte volūtatis determinātis. alia ex pte itelle
ctus eliciētis illū actu. cōparādo igitur istas cālitates
adinuicē videt q̄ cālitas intellectus sit maior illa vo
lūtatis. qz elicere actū videt ip̄z magis cāre q̄ solū de
termiare. sed cālitas volūtatis ē nobilior: qm̄ determia
re libere agēs ad actū ē nobilius q̄ elicere ad ip̄m. Sm
ergo hoc p̄t poni duo dicta. ¶ Primū dictū ē q̄ cālitas
finis ē nobilior cālitate efficiētis. De cāis. n. intrinsecis
non est dubiū. cāe. n. intrinsece dicūt quādā potētiali
tatē. z per ons quandā imperfectionem. ¶ Hoc āt dictū
sic. pbat q̄dtū ad efficiēs. qz cā mouēs z ñ mota ē nobili
or cā executiua z mota. s3 finis ē cā mouēs z ñ mota. effi
ciēs autem est executiua z mota. vt p3. ergo ꝛc. ¶ Pre
terea cā ōtigēs virtualiter oēs alias cās vt ē nobilior
oibus. sed finis est huiusmodi. ergo ꝛc. maior patet. qz
ignobilius non ōtinet virtualiter nobilius se. minor ēt
patet qz cālitas oium aliaꝝ causaꝝ descēdit z originat
a causalitate finis. patet inductiue. nā agēs nō agit nisi
motū a fine. Mā vero z forma ñ agūt nisi ex p̄supposi
ta actōe agētis. ¶ Preterea cā pp quā omnes alie cāe
agunt z a qua originantur omnes alie cause ē nobilior.
finis ē h9i. vt p3 in hoc. c. ergo ꝛc. Ad hec videtur iten
tio ōmētatoris. s. meta. c. de causis. 3° ōmē. vbi sic dicit
Cōplemētū z largitas z bonū nō inuenit in rebus nisi
ppter cām finalē. z iō quod caret cā finali caret omni
bono. Si ergo bonitas habetur in omnibus ppter cāz
finalē segtur q̄ ipa sit nobilior. ¶ 3z ptra. qz cālitas re
alis ē nobilior cālitate ñ reali sicut ens reale ente rōis.
ens eni reale nō dependēs ē nobili⁹ dependēte. ergo ꝛc. ¶ Rñdeo
maior ē vā vt dictū ē in eode gñe cause. z per idē soluit
ōsimilis rō. qz cālitas i eē subiuo ē nobilior cālitate in
eē obiuo. q̄ gdē difficul. tāget i sequēti pūcto. ¶ Quan
tū ad secūdū pūctū de nobilitate eē subiui z obiui est
primo sciēdū gd ē eē subiuū z obiectiuū: z vnde dican
tur ista vocabula nō bñ inē memorie nr̄e. vbi sciendū
q̄ secūdū hilariū sermo rei nō ē rei subyciēdus: z ideo
nō ē curādū de vocabulis: tñ secūdū pbm ē necium sci
re gd per nomē significatur. iō dico primo de subiecti
uo eē q̄ eē subiuū venit a subiecto. subiectū aūt dr̄ ali
gd vt mā vel sicut in quo: vel sicut de quo: vel circa qō
vel ipm qō. ¶ Primo mō dr̄ subm illud de quo fit ali
gd vt de ipa mā. Secūdo mō in quo existit aliqd. Ter
tio mō circa qō versat actio. Quarto illud qō in se sub
sistit vel substat. z tñ aduertēdū ē q̄ 13 istis q̄tuor mo
dis dicatur subm. tñ esse subiuū de quo hic queri⁹ dr̄
a subiecto quarto mō sūpto. ¶ Ad cuius euidētiā ead
uertēdum q̄ oē substās vel substat a se z per se: vt ipse
deus: vel per se z nō a se. z sic ē suba. vel nō a se nec per
se sed in alio: tñ absolute. vt accns absolutū. aliud ē qō
nō substat nec̄ a se nec̄ per se nec̄ in alio absolute sed
in alio ad aliud. vt ois forma relatiua. Secūdū hoc p̄t
distingui q̄druplex eē subiuū. s. eēntie diuine. eē subie
ctū substātie z accntis absoluti. z accidētis respectiui.
¶ Viso ergo gd ē eē subiuū videdū ē gd ē eē obiuum.
vbi dico q̄ eē obiectiuū secūdū ppietatē vocabuli ni
bil aliud ē q̄ eē obiectū alicui. vnde eē obiectiuū p̄t
distigui sic. quoddā eni ē qō bz tñ esse in fictione. puta
cū secūdū cōmuniter loquētes aliqua potētia fingit si
bi aligd qō ex se nullū bz eē nisi eē obiectiuū. Aliud qō
vere bz eē repñtatiuū in aliquo ip̄m ōtinēre mō repñ
tatiuo. z ad hunc modū segtur eē intelligibile z intel
lectiuū. Secūdū ergo hoc p̄t dici q̄ duplex ē eē obiec
tiuū. vnū quod est simplr̄ fictū. z hoc bñt figmēta. alt
ud qō ē eē repñtatiuū. z hoc habēt solū illa q̄ ex natu
ra rei in aliquo repñtant. nō ex aliqua fictione potētie
fictiue. z ad istud eē segtur intelligibile z intellectus:
¶ His premissis iuxta materiā istā z pūctū q̄siti pono
aliqua dicta. ¶ Primū dictū ē istud. q̄ eē subiuū z ob
iectiuū nō se inuicē includūt vel se inuicē conuertibilr̄ cō
sequūtur. hoc p3. p̄t eni poni eē obiuū sine eē subiectiuo
creature cui ab eterno habuerūt eē obiectiuū in intel
lectu diuino: nō tñ habuerūt eē ab eterno p̄ncipiū subie
ctiuū. ¶ Secūdū dictū est: q̄ eē subiectiuū z obiectiuū
nō se inuicē totaliter excludūt. p3. idem eni3 potest ha
bere esse subiectiuum z obiectiuū. potest enim actualr̄
existere z in aliqua potentia repñtarl. ¶ Tertiū dictū
est q̄ aliquod esse subiectiuū est simplr̄ prius omni esse
obiectiuo. patet. nam eē subiectiuū diuine essentie est
simplr̄ prius quocūq̄ esse obiectiuo. ¶ Quartu3 dictū
est: q̄ in creaturis esse obiectiuū est prius simpliciter
oi esse subiectiuo ipsaꝝ. patet. qz anteq̄ creature exi
sterent habebant esse repñtatiuū in intellectu diuino
¶ Quintū dictū ē istud. q̄ eē obiectiuu3 est cōmunius
esse subiectiuo. oē eni qō bz esse subiectiuu3 bz esse ob
iectiuū z nō ecōuerso. p3. qz oē exns actualiter bz eē re
pñtatiuū diuine essentie. nō tñ oē qō bz eē representa
tiuū in diuina eēntia est actualr̄ exns. ergo ꝛc. ¶ Sex
tū dictū ē. q̄ eē subiectiuū z obiectiuū nō respiciūt ēs
sicut due dr̄ie diuisiue ipsius. pbō. qz ipossibile ē duas
dr̄ias oppositas sil'eidē cōpetere. s3 eē obiectiuū z esse
subiectiuū p̄nt simul eidē competere. p3 ex predictis.
¶ 7m. impole est q̄ vna dr̄ia predicet de alia sibi oppo
sita nec denominatiue nec aliquo mō: s3 eē obiectiuū
saltē denominatie p̄t dici de eē subiectio. qz eē subie
ctiuū p̄t eē obiectiuū z alicui⁹ repñtatiuū. ¶ 7m dictū
est. q̄ eē sobiuū z obiuū nō respiciūt ip̄m ens sicut due
spēs. hoc patet. qz tunc vnū nō diceret de alio. ¶ Octa
uum dictū ē q̄ ista duo respiciunt ip̄m ens sicut q̄dam
duo modi ñ conuertibilr̄ se includētes sed se inuicē excedē
tes: z aliq̄lr̄ se supponētes adiuicē vt patere p̄t ex dic
tis. ¶ Nonū dictū est: q̄ eē repñtatiuu3 cuiuslibet obi
repñtati ē idē realr̄ cū forma repñtāte. hoc patet. sunt
eni sicut ocretū z abstractū q̄ realr̄ nō drīt: sed solum
p onotata. si eni differrēt realr̄ nūq̄ accns qō ē in subo
posset p̄dicari de subo. pbo. albedo eni i subo est cū sit
accns. si ergo ipsa distincta ē realr̄ a suo cōcreto cū ipa
nō possit p̄dicari nisi ocretiue: segt̄ q̄ ipa ocretiue non
differt realr̄ ab ipo abstracto: solū igit̄ habēt dr̄iam p
modū ocretōis z abstractōis z p q̄dā onotata. vt eni cō
notat subm. dicitur eē ocretū. dicitur eni a ocernēdo.
vt vero nō onotat dicitur in abstracto: sicut cū dicitur
lapis ē vbicatus z eē vbicatū nō est aliud ab ipso vbi.
imo ē ip̄m vbi q̄dā onotatōe z ocretōe ad lapidē. sicut
cū dicitur lapis ē repletat⁹ vel ideatus vel specificatus
esse repñtatiuū nō ē aliud nisi ipa forma repñtās in q̄
dam cōnotatione z cōcretione ad lapidem. z similiter
de esse ideato respectu idee et specifico respectu spe
ciei representantis. Ex quo concludo corrolarie: q̄
licet creature ab eterno habeat esse representatiuum
vel obiectiuum in essentia diuina realiter. tamen ipse

creature nullā bñt in se entitatē.b9i eni esse ꝛ repñta/
tiuū ꝛ obiectiuū nō distinguunt ab eēntia dīna. ¶ De-
cimū dictū ē qō est ad punctū ꝑncipalis quesiti q̄ eē re
ꝓsētatiuū vel obiectiuū.qō idē ē qō bēnt creature in
essētia dīna est simplr nobilius ipso eē subiectiuo eoꝝ:
ꝓbat.qz illud idē eē qō est simpliciter idē cū eēntia di/
uina est simpliciter nobilius quocūq; alio eē.b9.ät ē ta
le eē.vt p3 ex ꝑcedēti dcō.ergo ꝛc. ¶ Undecimū dictū
est q̄ eē obiectiuū vel repꝛesentatiuū qō bñt creature
in aliquo intellectu creato est fm qd nobilius eē subie
ctiuo eoꝝ. Hoc ꝓbat. Illud quod ē imateriale abstra
bēs ab oi alteratōe ꝛ ꝫnotatōe videt eē nobilius q̄ qō
cunq; aliud ꝛcernēs ꝑdcā.sed ꝓedictū esse obiectiuū
in intellectu creato ē b9i.ergo ꝛc. ¶ Duodecimū dictū
ē. q̄ illud tale esse obiectiuū in intellectu creato nō est
simpliciter nobilius esse subiectiuo eoꝝ: imo eē subie
ctiuū eoꝝ est simplr nobilius q̄ eē repñtatiuuz vel ob/
iectiuū in intellcū creato.ꝓbatur. tū qz tale eē repꝛe/
sentatiuū nō differt a forma repñtante vt dictū est. est
ergo accns sicut forma repñtans.sed eē subiectiuū ali
cuius creature est ve substātia.substātia aūt ē nobilioꝛ
simplr q̄ accns.ergo ꝛc.tū etiā qz oē eē ab alio non de
pēdēs ē simplr nobilius q̄ aliquid ab illo dependēs.sz
eē obiectiuū alicuius creature nō dependet ab intellcū
creato.subiectiuū aūt nō dependet.ergo ꝛc. Confirmat
quia perfectioꝛi mō aliquid existit in se q̄ i aliquo alio
saltē creato.sz creatura q̄tū ad eē obiuū existit in ali/

Quantum quo alio.ꝛ cetera.

ad tertiū punctū pono istā ꝺcl̄onē.
q̄ causalitas cause finalis est causa causalitatis cause
efficientis.ꝓbatur.illud ꝓpter quod agēs agit ē cā cau
salitatis eius.sed ꝓpter finē agēs agit.ergo ꝛc.maioꝛ
ꝛ minoꝛ patēt in secūdo huius. ¶ ꝑ. illud quod est mo
uens agens ad agēdū est causa actionis eius. finis est
b9i ergo ꝛc. ¶ Secūda cōclusio ē.q̄ finis nō ē cā enti/
tatis cause efficiētis.p3. tū qz aliquis talis finis ē accns
vt p3 de sanitate.tū etiā qz alicui saltē agenti repugnat
eē creatū.qz primo.vbi sciēdū q̄ duo sunt de formali
rōne ꝫstitutiua ipsius finis.vnū qō est q̄si materiale:qō
ē habere rōnē termini:ꝛ hoc quātū ad eius entitatē.sz
quo ad eius cālitatē habeat rōnē principy. Secundū
qō est rō formalis ꝫstitutiua ipsius finis ē qō ꝓpter
ipm agens agit.ex quo p3 q̄ ipa est causa causalitatis

Quantum cause efficiētis nō tamē entitatis.

ad tertiū principale vbi erat vidē/
dum si deus est cā finalis omnium ꝛ effectiua sic ꝓce/
cedam. ꝓimo dicā.s.mētē aristo.ꝛ sui cōmētatoris.s.
auerois. Secūdo dicam secundum veritatem.

Quantū ad primū ē sciendū: q̄ ē vna cois opīo

oium ꝑhantiū aristo.sequētiū. q̄ nūq̄
fuit ō mēte aristo.neq; sui ꝫmētatoris deū eē cāz effci
uā oiuz.sed solū eē cām finalē.hoc ꝓbat.naz b9i entia
omnia vel fuissent facta ex nibilo: vel ex aliquo.nō ex
nibilo fm principia ꝑhoꝛ.qz ex nibilo nibil fit. nec ex
aliquo saltē quātū ad aliqua entia.intelligētie eni cuz
sint simplicissime materiā nō habētes ex aliquo non
ꝓnt eē ꝓducte:aliter bñent mām ex q̄ fierēt. ergo ꝛc.
Cōfirmat.nā oēs ꝑhi negauerūt creationē ꝛ deū ime
diate agere.sed aliq̄ entia sunt: vt intelligētie: q̄ ñ ꝓnt
eē nisi p creationē.cū mām nō habeant.ergo segtur q̄
deus nō sit cā effectiua omniū sed finalis solum.

Ysta tñ opīo sic intellecta obsolute ꝫ sit falsa ꝛ he/
retica tñ nunq̄ ꝑꝫ sic intellexit. ꝓ cui⁹ cui
dentia est sciendū q̄ finis ꝛ efficiens bñt duas causali
tates sicut dictum ē in primo arti.huius.q. habet nāq;
efficiēs primo vnā cālitatē q̄ cadit imediate sup fieri
rei q̄ primo ponit rē de nō eē i eē.secūdo habet aliā cā/
litatē q̄ cadit sup eē rei per quā manu.tenet ꝛ ꝫseruat i
eē.ꝛ sic silr finis habet duplicē cālitatē ꝑdcē duplici cā
litati cozrñdētē.vt est supius declaratū. Et hoc ꝓmisso
dico q̄ ꝑꝫ ꝛ ꝫmētatoz posuerūt deū eē cām efficiētē
oium ꝛ finalē tā cozruptibilū q̄ icozruptibiliū:tñ alr ꝛ
alr.qz cozruptibiliū ponebāt eē cāz realē q̄tū ad vtrā
q; cālitatē.icōruptibiliū vo solū q̄tū ad scōaz cālitatē
p quā ꝫseruat.amoto eni deo ꝓ impossibile nibil pōt eē.
ꝓimū aūt dictū sic ꝓbat:nā ois cā primaria plus iflu
it in cātū q̄ scōaria.ꝓma ꝓpōe de causis.hoc aūt ñ eēt
nisi ꝓma cā ꝫcurreret efficiue q̄tū ad ꝓmā cālitatē sup
b9i entia cozruptibilia.g. ¶ Scōz dictuz ꝓbat q̄tū ad
entia icozruptibilia:qm̄ oē ꝓductū de nō eē in eē de ni
bilo creat.sz ista entia sic sūt ꝓducta ō nibilo cū ñ habe/
ant māz.g creabūt.sed ꝑꝫ negauit creationē.ergo et
ꝑdcāz cālitatē. vñ ꝫmētatoz i de ſuba ozbis.c.z.dic. q̄
ꝓmū largit celo ꝓmanētiā eternā.ñ dicit āt eē eternuz
ex quo p3 q̄ ōs ꝫseruat fm mētē ei⁹ b9i entia icozrupti
bilia:ñ tñ dat eis effciue eē.hec g̃ fuit mēs ꝑhantiū vt

Quantū ad zᵐ huius arti.vbi ē vidēdū credo

scōz vitatē pono alias ꝺcl̄ones. ¶ Pri
ma ꝺcl̄o ē ista.q̄ ōs ē cā oiuz effciue q̄tū ad vtranq; cā
litatē.hec ꝓbat sic.oē illud qō ꝛtinet aliud vtualr vel
meliozi mō q̄ vtualr oia alia a se:pōt illa ponere in eē.
hoc p3.qz ꝛtinēs aliqd vtualr pōt in illud.g multo ma/
gis ꝛtinēs illud meliozi ꝛ nobiliozi mō q̄ vtualr.sz ōs ē
b9i.g ꝛc.ꝓbatio miozis.qz aut modus ꝛtinēdi vtualr ē
supm⁹.aut nō sz ē ali⁹ supioz eo.si ꝓmū.g ens vlr pfcis/
simū vel ōs ꝛtinet oia alia a se vtualr. si zᵐ. g ꝛtinz isto
mō supmo.g ꝛc. ¶ ꝑ. ab ente simplr infinito scōz pfe
ctionē nō ꝺz negari aliq̄ pfectio.sz cālitas effectiua ē p
fcōis.posse iquā ponere in eē hoc ē maxie pfcōis. ergo
hoc a deo negari nō ꝺz.aliter nō bñet oēz pfcōez. ꝛ per
ꝫns nō eēt infinitus scōm pfcōez. ¶ Cōfirmat.ois pfe
ctio sine ipfectōe ē pfcissimo attribuēda.cālitas effecti
ua ē b9i.ꝛ deus ē pfcissim⁹.ergo ꝛc. ¶ ꝑ. illud qō ꝛtinz
qōcūq; aliud a se nobiliozi mō q̄ cā equoca vel vniuo
ca cōtinet suū effectū:potest multo magis quodcunq;
aliud a se efficere tam cā vniuoca q̄ equiuoca suū effe
ctū.sed deus ē huiusmodi.ergo ꝛc.maioꝛ p3.qz rō cōti
nendi ē cā q̄re ipz pōt ꝓducere.ois eni effcūs ꝛtinet in
sua cā.minoꝛ ꝓbatur.qz illō qō ē sūptū cū oib⁹ nō ē pfe
ctius q̄ sine eis nobiliozi mō ꝛtineat oia alia a se q̄ ista
q̄ sūpta cū suis effectib⁹ sūt pfcōza q̄ sine eis. sz cā vni
uoca vel equoca i gñe sūpta cū suo effectu dicit maioꝛē
pfcōem q̄ ipa sola.maioris eni pfcōis ē ignis generās
cū genito q̄ p se tñ.g ꝛc.idē de cā equoca vel de volū
tate ꝛ ei⁹ actu.de⁹ aūt nō ē pfcioꝛ sūpt⁹ cū alys q̄ p se
tñ vt p3.g.sz cā tā equoca q̄ vniuoca in gñe pōt in suū
effectū.g multo magis ōs. ¶ Secūda ꝺcl̄o ē hec. q̄ ōs
ex se nibil opat necessario seu efficit:sz tñmō ꝛtigēter
cui⁹ oppositū multi ꝑhantiū posuerūt.hec ꝓbat sic. cā
neīio agēs nō ē i aliquo exoꝛāda neq; ꝺepcāda.si g ōs
ageret necessario ad extra nō eēt ex aliquo exoꝛādus
nec deprecandus.ergo ꝛc. ¶ ꝑ.ois cā que nō agit nisi

mota ab alia ꝛ ꝫ impetū alterius eo mō quo est mota: eo mō mouet. ergo si cā prima agit necessario cū nulla cā secūdaria agat nisi secūdū ipetū prime ꝛ motū eius: sicut necessario mota: ita necessario mouebit. ꝛ sic i rebus nullus effectus erit cōtingēs. ¶ ℔. virtus infinita necessario agēs ꝑducit necessario infinitā actionē. sed nullus effectus ꝑductus a deo est infinitus. ergo ꝛc. maior ꝑz. qz ois cā agens necessario ꝑducit effectū perfectiorem quē pōt. ¶ Confirmat̄ predicta ꝟclusio. deus ꝟtinet totaliter oēm effectuz. si ergo necessario ꝑducit excludit oēm aliā causalitatē. ¶ Tertia ꝟclusio est. q deus est cā finalis oium creaturaꝝ. hoc ꝓbat̄. qz agētis perfectissimi ē perfectissimus finis. ꝫ huiusmodi ens est agens ꝑfectissimū: ꝛ nihil est eo ꝑfectius. ergo ipm est finis omniū. Vbi sciendū ē. q duplex est finis .s. finis cuius. ꝛ finis quo: dicitur finis cuius ipsuz obiectū qō per operationē attingit̄ vt deus qui attingit̄ a beatis per actū intellectus. sed finis quo. dicit̄ ipa operatio qua obiectū attingit̄. vt ipa volitio seu intellectio: ¶ 2o sciēdū q finis cuiꝰ aliqñ ꝑ actionē ꝑducit̄ i eē. aliqñ non. sed ꝓsupponit̄. exemplū primi de forma naturali. que per motū vel generationez attigit̄ vel ꝑducit̄. vnde 2o huius ꝛ 5o meta. c. de natura. dr̄ q finis generationis est forma. ꝛ ille finis attingitur per actionē transeuntez per quā ꝑducitur in eē. exemplū secūdi. deus ꝛ ille finis attigitur per operationē imanētē. puta per actū intellectus seu volūtatis. ¶ Cōtra ꝑdictas conclusiones arguitur primo. q deus non sit cā effectiua. nā tūc sequeretur q deus necessario mutaretur ꝛ aliq̄ perfectio sibi nouiter aduenireꝫ. ꝟns ē falsum ꝛ ꝟ fidē. ergo ꝛ añs. ꝟna ꝓbat̄. qz oē qō aliter se bz nūc q̄ prius mutatur. cū ergo deus pri⁹ ñ ageret ꝛ mō agat. ḡ aliter se bz. ꝛ per ꝟns mutatur. q etiā aliqua perfectio sibi nouiter aduenireꝫ ꝓbat̄. nam ista cālitas effectiua noua vel ē pfectōis vel iperfectōis. si iperfectōis. ergo deo aduenireꝫ aliq̄ iperfectio si pfectiōis cū prius non eēt i deo. imo sibi nūc nouiter aduenit: sequitur q aliqua perfectio sibi nouiter aduenia. ꝛ per ꝟns q̄ non cāret eēt iperfectioꝝ q̄ prius. ¶ ℔. idē nō est cā oppositoꝝ. ergo nec vnū ē cā multoꝝ. qz vnū ꝛ multa sūt opposita. cū ergo deus sit vnus. ergo nō pōt eē cā oiuz effectiua. maior ꝑz. z. de generatōe. qz idē inq̄tū idē semp ē natū facere idē. ¶ Cōtra scōaz ꝟclusionē arguit̄ ꝓmo sic. cuiuscūq agētis actio est necessaria effectus eius ꝑ talē actionē ꝑductus erit necessarius. ꝫ ois actio dei ē necessaria vt ꝓbabo. ergo ꝛc. maior ꝑz. qz actio non est necessaria: nisi i ordine ad effectū. ꝛ itez qz posita actōe ℓ actu ponit̄ effectus. si ergo actio posita est necessaria ergo ꝛ effectus: aliter posset eē actio sine effectu. minor ꝓbat̄. qz actio dei ē idē cū deo. ꝫ ipse ē necessarius. ergo ꝛ eius actio. ¶ Itē necessariū vt necessariū nō est cā alicuius ꝟtingētis: ꝫ deus ē necessarius. ergo ꝛc. maior ꝑz. qz aliter ex ꝓmissis necessarys posset seq ꝟclusio ꝟtingēs: qō ē ꝟna ꝓbm primo prioꝝ. ¶ Cōtra tertiā ꝟclusionē arguit̄. q deus vt deus nō sit cā finalis oiuz. qz illud nō ē finis oiuz: qō nō attingit̄ ab oibus. ꝫ deus nō attingit̄ ab oibus ℓ tez a dānatis. ergo ꝛc. maior ꝑz. qz finis debet attigi ab his q̄ sūt ad finē. qō ꝓbat̄ sic. qz qñcūq aliq̄ nō attigūt finē ꝓpter quē sunt. sūt frustra scōo huius. causata ergo a deo frustra erūt. vñ ista rō tāgit vnā difficultatē satis dubiā de felicitate eterna q̄ stat in visione beatifica dei q nō sit finis hois. ꝓbatur. naz oē agens quod agit ꝓpter aliquē finē q nō attingit̄ ab ordinatis ad finē ē frustra. z. huiꝰ. cū ergo ds creauit creaturas ꝓpter felicitatez eternā cū dānati istā nō attingant. ergo actio dei quātū ad illos ē frustra. sed hoc ē ꝟtra ꝓbm primo celi ꝛ mūdi. Deus ꝛ natura nihil faciunt frustra. ergo ꝛc. Ex quo pōt ꝓbari q nullus homo posset dānari. ¶ R̄ndeo ad primū. ꝓ cuius euidentia pono istā ꝓpōnē. q nulla actio dei pōt eē noua. hoc ꝓbatur sic. oīs actio potētie eterne noua ē accidēs. nō. n. pōt eē substātia illius potētie cū actio sit noua ipsa potētia exīte eterna. sed actꝰ ꝑducēdi nō ē accns. vt ꝓbabo. ergo ꝛc. minor ꝓbatur. qz oē accns ꝓsupponit subz sed creatio que ē dei ꝑductio ꝛ actio nullū ꝓsupponit subm̄. qz nō ex parte effectꝰ cuz sit totalis ꝑductio rei de nihilo. nec ex parte dei cū in deo nullū cadat accns. ergo ē ipole q ista actio q̄ ē creatio possit esse noua. ꝛ ꝟ ꝓbatur solū de creatōe. ¶ ℔. gnaliter sic. omnis potētia que ē purus actus ē realr̄ suus actus. sed ois potentia q̄ ē in deo ē purus actus. ergo ꝛc. sed si actio huiꝰ potētie executiue diuine eēntie eēt noua potentia exīte eterna ipa potētia distincta eēt realiter ab actu. ergo ꝛc. ꝓ cuius euidentia sūt aliq̄ sciēda. primo ē sciēdū. q ds nō agit ad extra nisi ꝑ iteⁿ ꝛ volūtatē vt xpō duce declarabitur in 4o huius. ita q actio ad extra nō ē nisi intellectio vel volitio distincta solū per ꝟnotata. ¶ Juxta qō 2o est sciendū q ille actus diuine volūtatis potest accipi dupliciter. ſ. vl quantū ad id qō ē i se formaliter. ꝛ sic dico q ille idē actus qui est volitio est ꝑductio: vel quantū ad illud qō cōnotatur per vtrūq istoꝝ: videlz per volitionē ꝛ ꝑductionē. ꝛ isto mō distinguit̄. Actus eni volēdi ꝟnotat obiꝫ volitū in eē diminuto. puta in eē volito. ℈lle aūt idē actus in se formalr̄ vt ē ꝑductio ꝟnotat idem subm̄ in eē reali extra. ꝛ ita q̄ntū ad actū nulla dria est inter actū q est ꝑductio ꝛ inter actū q est volitio. vnde idem q ē volitio nō absoluitur ab eo q est ꝑductio. sed cōnotatū per actū volēdi absoluitur a cōnotato per actū ꝑducēdi. ¶ Tertio sciendū q duplex ē instās. quoddā in quo ponit̄ actio. aliud ꝓ quo ponit̄ ℈z ergo actio dei fuerit semp: nō tñ ꝓ semper: sed fuit ꝓ illo instanti ꝓ quo ꝓduxit. per hoc ad formā nego ꝟsequentiā: dico enim q ℓz prius deus non esset creans ꝛ modo sit creans: tamen formaliter non mutatur. quia nihil nouiter sibi aduenit. sed fit noua connotatio in actu volendi qui est idem quod ipsa ꝓductio. ꝛ illa cōnotatio non facit realem mutationem. qz hoc est ex sola ꝓductione creature ex qua creatura sic ꝓducta fit noua denoiatio in deo. non ex aliquo inexistente sibi nouiter. Vnde cum deus dicatur dns creature ꝛ prius non esset. cum creatura non esset: non ꝓpter hoc ipse realiter mutatur. quia solum fit denominatio in deo ꝓ seruitute creature ꝛ secundū quendam modum nostrum intelligendi. ¶ Ad secūdū dico q deus non creat per vnitatem. ℓz vnitas sit conditio ipsius agentis vel creantis. nō tamen est ratio creandi sed creat ꝑ intellectū plura intelligentē ꝛ per voluntatem plura volentem. ¶ Ad ꝓbationem. Aristotelis secundo de generatione. ℈dem inquantum idem semper est natum facere idem: ꝛ per consequens vnum: cū idētitas fundetur super vnitatem. ego dico q ii idem vel potest excludere pluralitatem effectuum. vel ꝟz

rietatē z diffozmitatē. ¶Aliud est enim hēre plures effectus. aliud varios z diffozmes. tūc dico q̄ ista ꝓpō p̄bi est vera de agente naturali. si idē excludat varietatē z diffozmitatē. tale n. agēs respū eiusdē passi eā dispositi semper ꝓducit effectus vniformes. nec patit instātiā in aliquo. non est aūt vera de agente libero. tale enī pōt respectu eiusdē passi creare effectus varios z diffozmes vt p̄z de intellectu q̄ respectu eiusdē obiecti pōt causare actū ꝓponendi vel diuidendi. si autē li idē excludat pluralitatē effectuū: sic ꝓpō est vniuersalit falsa tā de agente naturali. q̄ de agente libero. vt p̄z. vtrū q̄ enī potest plures effectus ꝓducere. ¶Ad primū se cūde ꝓclusionis dico q̄ actio dei ē formalr necessaria. est tñ virtualiter cōtingens. sed ipse deus ē necessarius formaliter z virtualiter non ē cā alicuius ꝓtingētis.

¶Aliter pōt dici. q̄ actio dei pōt sumi dupliciter. vno mō q̄tū ad illud qđ dicit formaliter. z sic ē necessaria. alio mō q̄tū ad illud qđ dicit per modū cōnotati z per modū obiecti determinantis. z illo modo est cōtingēs ¶Ad z^{m} per idē. q̄ p̄z necessarium non sit ꝓtingētis formaliter. bñ tñ est cōtingēs virtualiter. ¶Ad aliud ter tie conclusionis dico q̄ finis debet attigi ab his q̄ sunt ad finē nullo impedimēto p̄cexīte. in dānatis vero est impedimētū. sed ad ꝓfirmationē vbi est difficultas. p quā p̄batur q̄ actio dei sit frustra. dico q̄ duplex est agens. quoddā in cuius defectu ē q̄ ordinata ad finē nō attigūt ad finē. z tale bñ agit frustra. est aliud agēs in cuius defectū nō ē q̄ ordinata ad finē nō attingunt ad finē. sed hoc permittit in dispōne ordinatoꝝ. ita q̄ quasi ordinat sub ꝓditōe. puta si facis hoc z hoc habebis talē finē z tale agēs nō agit frustra. sed ordiata ad ipsum non attingunt finem. et hoc de isto articulo.

Sed circa istud capitulū de causis sunt aliq̄ dubitationes. ¶Prima ē si eiusdem rei p̄t cē plēs cause per se ¶Rñdeo. vbi pono aliquas distinctiōes. ¶Prima ē ista. q̄ causaꝝ q̄dā sunt eiusdē ordinis. q̄dā sunt alterius ordinis. ille dr̄ eiusdē ordinis que i eoē genere cause sunt eque p̄time z eiusdē spēi. Et dr̄ esse cause alterius ordinis q̄ in eodē genere cause sunt cēntialr ordinate fm p̄ius z posterius. z sunt alterius spēi Exēplū p̄imi. duo boies eque trahētes nauē. Exēplū secūdi. sol z bō in gñatione bois. ¶Secūda distinctio ē q̄ causaꝝ eiusdē ordinis q̄dā sunt totales. q̄dā partiales. dicitur causa totalis q̄ in illo genere cause non indiget alia cā eiusdē ordinis secū cōcausante. sed ipsa sola sufficit. Partialis dicit̄ que in illo genere cause nō sufficit ad causandū effectū: sed indiget alia causa eiusdē generis secū cōcausante. Exēplū p̄imi. ignis generās ignē. Exēplū secūdi. duo boies trahētes nauē: quoruz vnus tñ nō sufficeret. ¶Tertia distinctio ē. q̄ causaꝝ q̄dā sunt eiusdē generis: q̄dam alterius. Ille sunt eiusdē gñis sicut efficiētes in gñe efficiētiū: z sic de alys. Alterius gñis. vt efficiēs z formalis ꝛc. ¶Ꝑpis premissis pono aliqua dicta. ¶Primū dictū ē istud. q̄ eiusdem effectus p̄t cē plēs cause per se alterius z alterius generis z totales. hoc apparet ꝑ pḥm hic in lr̄a. q̄ statue sunt cause es z statue factoꝝ. ȳdē habet̄. z. meta. vbi dicit oēs modos causaꝝ ꝓcurrere in eodē effectu: vt i factione domus causa efficiēs est artifex: mālis lignum: formalis dispō seu ꝓportio domus. finalis vsus seu habitatio. ¶Secūdū dictū ē. eiusdē effectꝰ p̄t cē plures cause z eiusdē generis z totalis: si sint alterius ordinis sicut p̄z exēplo: q̄ dō z sol z homo ꝓducūt boiez: quoꝝ glibet ē causa totalis z sufficiēs in suo ordine. et q̄libet eaꝝ ē de generatōe efficiētis. ¶Tertiū dictū ē q̄ eiusdē effectus p̄t cē plures cause eiusdē ordinis z eiusdē generis si sint cause partiales. hoc apparet per exēpla: sicut plures boies trahētes nauē: similiter pater z mater i gñatōe filij. ¶Quartū dictū ē istō: q̄ ipossibile ē eiusdē effectus cē plures causas eiusdē gñis z eiusdē ordinis totales. hoc p̄z. q̄ si sic ergo effectus nō dependeret cēntialr ab aliq̄ ista eaꝝ cāꝝ. cōs ē falsū. ergo z aīs ꝓbatio cōe. q̄ sint. a. z. b. totales cause ipsi⁹. c. p̄z quia ip̄z. c. nō dependet ab ip̄o. a. z pōt cē sine. a. q̄ sufficiēter h̄z esse per ip̄m. b. cū sit totalis cā eius. Et silr pōt ꝓbari q̄ nō dependet entialr ab ip̄o. b. q̄ h̄z cē sufficiēter p ip̄m. a. quod ponitur totalis cā eius. ergo ip̄m. c. nō dependet ab. a. neca b. ȳsta aūt rō nihil facit ꝓtra ꝓclonē secūdā. q̄ cause alterius ordinis z totales nō influūt imo rōe ordinis cēntialis oēs regrūtur: z sunt alterius rōis. quod nō est in ꝓposito. ¶Secūda dubitatio. vtꝝ cā in actu simul sit z nō sit cū effectu. Et videtur q̄ nō q̄ si sic tūc i p̄incipio motus cessaret motus. nā p̄imo de gñatōe. habitib⁹ p̄tib⁹ in materia cessat motus. accipiaꝝ ergo aliquod efficiēs. certū ē q̄ i p̄incipio motꝰ est in actu efficiēs. ergo z per cōs erit effectꝰ. z sic cessabit actio z motus. ¶Preterea deꝰ ē causa per se z sē per ē in actu: ergo effectꝰ dei semp fuit z fuerūt actu. q̄ aūt deus sit cā per se p̄z. q̄ aliter p̄ius fuisset causa i potētia: z deide i actu. z p cōs mutaretur. ¶Ad oppositū ē aristo. hic in textu. ponēs duas ꝓpōnes. Pr̄ma ē ista. q̄ cā in actu z effectus in actu simul sunt z nō sunt. ¶Secūda ꝓpō ē q̄ cā i potētia nō ē simul cū effectu. vt domificator nō ē simul cū domo. ¶Rñdeo. vbi sciendū q̄ est vna opinio quā ponit egidius in scō buꝰ. q̄ causa efficiēs per motū h̄z duplicē effectū. vnū imediatū. s. ip̄m fieri. z aliū mediatū. s. ip̄m factū cē: ex hoc dicit duo dicta. ¶Primo q̄ ista ꝓpō est vā de causa in actu z effectu imediato. s. fieri. ꝓbatur. q̄ qñ effectus per motū ē in actu tunc mouet. z qñ mouet tūc ē i fieri ergo ꝛc. ¶Secūdo dicit q̄ ista ꝓpō nō ē vera de cā in actu z effectu mediato. nō enim segtur q̄ qñ domificator est domificans q̄ sit domus. hec ille. ¶Quicqd de hoc sit nō ip̄o babo de p̄nti. sed tū dico aliter fm mētē scoti vbi pono tria dicta. ¶Primuz ē istud. q̄ ista oīa inter cās in actu z in potētia respectu effectuū ꝓportionabilr acceptoꝝ nō ē accipiēda quātū ad ipsas relationes cause ad effectū. q̄ sic sil̄ sūt cā i potētia et effectꝰ in potētia. sicut causa i actu et effectus in actu. naz hec oīa referūtur codē gñe relatōis scōo mō. sed vitas istius dicti ē accipiēda de fūdamētis relationū. vt sit sensus q̄ relatio cause i actu z effectꝰ i actu nō p̄t fundari nisi in ente in actu. z ideo sicut relatōes simul sūt z ñ sūt ita z fundaméta eaꝝ. sed relatōes cause i potētia z effectꝰ i potētia nō regrūt fundaméta i actu. z iō nō oz fūdaméta sil̄ cē h̄z relatōes sil̄ sint. nā si relatio cause in potentia fundatur in ente in actu. sicut iste domificator est. non oportet relationez effectus in potentia subcorrespondente fundari in aliquo ente in actu. non eiz oportet simul existere edificatorem et edificabile. q̄ edificabile potest esse in ente in potentia. ¶Secundū dictum est. q̄ ista differentia non est intelligēda de fū-

damentis relationis inquantuz fundamenta sunt. qz sicut vtreqz relationes vtreqz sil' fūr: ita sūt sil' fūdamēta: boc ē sūt actu sub illis relationibus: sz boc ē intelligēdū de fundamentis ꝓpatis ad existentiā. qz causis de effectibus in actu si vnū fundamētū existit z aliud. nō aūt sic est de cā z effectu in potentia. ¶ 3m dictū est. qꝫ ista ꝛia non ē intelligenda de fundamētis absolute sūptis: sz de fūdamētis sub relationibus. nō eni sequitur qꝫ si vnū fundamētū existit. s. causē i actu qꝫ fūdamētū effectus i actu existat. qz fundamētū actu pōt existere sine relatione: z existit i actu. sil'r fūdamētū r'onis effectus i actu existit i actu sub sua r'one. ¶ Est igit i sūma sic accipiēda hic in ista ꝛia: non quidē inter r'ones. qz vtreqz necessario sūt sil'. nec iter fūdamēta relationum inquantū fundamēta sunt. qz etiā illa necessario vtriusqz simul sūt cū sine illis vt sic nō sint relationes: nec inter ea que sunt fūdamenta ꝫ se ꝯsiderata. qz sic nec si mul actu sunt: nec simul in potentia: sed est ꝛia itelligēda ad fūdamētis actu exīstibus sub relationibus cōpatis ad exīstiaz absolute non ad exīstiam sub relationibus: vt sit sensus qꝫ si ē cā in actu ista relatio ē i actu. ergo necessario est aliquid existere in actu inquo fūdat relatio cause in actu z effectus in actu. sz si ē causa i potētia sicut edificator nō oz ens actu aliquod ee in q̄ fūdetur ista relatio: sed sufficit habere ens in potentia ꝓ fūdamēto. ¶ ꝓ per hoc ad rōes ꝑz. ad primā nego ꝟñaz Ad probationē est dicendū qꝫ eo mō quo agēs ꝓ motū est in actu. z effectus est in actu mō ꝓexpōsito. sed dū motus est ipm agens nō ē cā i actu ipsius facti ee vsqz ad vltimū istāz. accipiēdo tm effectū respectu cuius ē mouēs i actu: ipse effectus est i actu. s. ipz fieri. cuius est cā dū mouet. ipsius aūt facti ee ē solū cā in actu post vltimū instās. z tūc etiā cā z effect⁹ sunt simul i actu. vnde si cā ē i actu i fieri simul erit effect⁹ i fieri: z si cā in actu in facto ee erit simul z effect⁹ in facto ee. qū ergo dr qꝫ habitib⁹ pñtib⁹ in mā cessat mot⁹: dicēdū qꝫ pñte habitu seu effectu i facto ee cessat mot⁹ nō aliter. sic aūt est tm̄ pñs in fine mot⁹. ¶ Ad secūdū dico qꝫ de⁹ semp fuit cā in actu. z qū dr qꝫ fuisset mutat⁹ nego. qz agēs voluntariū cuiusmodi ē de⁹ volūtate antiqua nō mutata qñ placet pōt causare sine mutatione sui. sicut mō habeo volūtatē currēdi cras sine mutatiōe volūtatis currā. sil'r ē de deo. qz qcqd fecit vel factur⁹ ē sciuit vl voluit se factuz volūtate antiq̄ z ab eterno: z iō facit qcquid facit sine mutatōe sui: facta solū mutatōe ex pte effectus

Ad rationes ꝓncipales rñdeo. Ad primam nō habeo ꝓ impossibili qꝫ ideꝫ scōm diuersa esse sit cā suiꝑsius z prius se. finis g̃ q̄tū ad eū ee intētōale prioz se z quātū ad ee reale ē causa sui. exēptū huius pōt dari de domo ꝓducta ex q̄ prius ꝓcōcipitur z postea i ee ꝓducit. ¶ Ad secūdū dico qꝫ finis ē cā secūdū qꝫ ē in ee intētionali: sz nō ꝓ illo ee. non tm̄ est q̄tū ad ee reale. ¶ Ad illud ꝑmi de gñatiōe dico. qꝫ logr de termio motus qñ est realiter pñs z ꝓductus tā per motū. tunc. n. cessat motus. nō tm̄ vt solū est pñs in intentione. finis aūt vt ē cā bz esse solū in intentione z non in re: vt satis ꝑz ex precedentibus. ¶ Ad 3m dico. qꝫ sicut finis mouet in intentione quantū ad ee itētionale: ita bz ee actu quantū ad esse intentionale: qz nec non mouet quantū ad ee reale: iō non oz qꝫ habeat ee actu quantum ad illud esse.

Querit circa capitulū de fortuna i, sistedo circa rez ꝓtingētiaz vtrū deus habeat certaz z infallibilem notitiā cuiuscūqz obiecti futuri contingentis. z videtur qꝫ nō. nā tūc oīa euenirent necessario z nō ꝓtingēter. ꝟñs ē falsum. ergo z aña. falsitas ꝟñtis ꝑz. tūc eniz nō oporteret laborare nec ꝓsiliari. ꝓbatur ꝟña. qz accipio istā partē ꝓtradcōis a deo notaz. puta me currere. tūc arguo sic. Illa pars aduenit nēcio cuius opposita ē impossibilis ad uenire. sed opposita h⁹ ē impossibilis aduēire. ꝓbo. quia vel ē polis aduenire. vel nō. si nō: habeo ꝓpositū. si sic ponatur i ee: z tūc de⁹ decipiet z fallet in cognitōe: cuz deus cognosceret ab eterno oppositū. ergo ꝛc. ¶ Cōfirmat. illa cognitio ē fallibilis cui⁹ obm̄ pōt nō ee. sz obiectū istius cognitōis diuine pōt nō ee cū sit ꝓtingēs. g̃. ¶ Ad oppositū. naz tūc cognitio dei posset mutari. ꝟñs ē falsū. ergo z aña. falsitas ꝟñtis ꝑz. qz eius cognitio nō distiguit ab ipo: z tūc ꝓ ꝟñs eet ipse mutabilis. ꝟña ꝓbat. qz oē fallibile ē mutabile. si ergo deus nō bret notitiā infallibilē haberet fallibilē. z ꝓ ꝟñs mutabilem.

Rñdeo Ubi sic ꝓcedā. ꝓmo eni videbit. vtz i futuro ꝓtingēti sit aliqua pars determinata anteqz ponat in ee. ¶ Scōo vtrū in reb⁹ aliquis effect⁹ eueniat ꝓtingēter. ¶ Tertio videbit ꝓncipale q̄situ de notitia dei ifallibili cuiuscūqz obi. ¶ Quarto vtrū illa notitia ifallibil' iponat necitatē reb⁹ ꝓcogni-

Quantum tis z ꝓscitis.

ad primū ē sciendū qꝫ est vna opio cuiusdā doctoris. q̄ etiā videt ee phi primo phiar. qꝫ in ꝓpōnib⁹ de futuro ꝓtingenti neutra pars ē determinata in vitate vel falsitate: sed sub disiūctōe altera est va vel falsa. vñ dicūt qꝫ istud ꝓncipiū. de quolibz affirmatiuo vel negatiuo va. vel de quolibet ee vel nō ee. alī tenet imā ꝓtingēti aliter i mā nēcia: qm̄ in mā ꝓtingēti lz q̄tū ad pñs z ꝓteritū altera pars sit determinate va altera falsa determinate: i futuro tm̄ neutra pars ē determinate vera vel falsa sed tm̄ ideterminate z sub disiunctione. vt ista. nauale bellū erit cras. nec ē determinate vera vel falsa. nec sua opposita. sed tm̄ sub disiunctione. puta qꝫ erit vel non erit. in materia aūt necessaria vna pars est determinate vera z altera falsa determinate siue sit de ꝓsenti siue de futuro siue de ꝓterito. ¶ ꝓ ista opi. arguit sic. nam tunc oīa eueniret necessario z tunc nō oporteret ꝓsiliari nec operari nec aliqd tale facere. ꝟñs est falsum ergo z aña: falsitas cōsequētis ꝑz. ꝓbatur ꝟña. qz omne quod pōt ee vel non esse est ideterminatū. nullū eni determinatū ad ee vel nō ee tm̄ ē indeterminatū ad esse vel nō ee. sed oē cōtingens pōt ee z nō ee: ergo omne ꝓtingēs est indetermiatū. illud autem quod est determinatū nō pōt esse contingens. tum quia vt dicis ista pars. a. est determinata exquo ergo est determinata ipsa eueniet. z sua oppositа erit ipossibilis aduenire. aliter si eet possibilis cum possibili posito in esse nullum sequatur impossibile vel inconueniens. sequitur per consequens qꝫ ista pars. a. nō esset determinata ad eueniendum. ¶ Confirmatur. qz omnis effectus habet ee in causa secundum modum sue cause. sed ois causa contingēs est ideterminata ad vtrunqz oppositoz. In hoc enim distinguit a causa necessaria. ergo ꝛc. ¶ ꝓ. qꝫ ꝑsupponit alicui actiōi cause

nō est in potestate cause: sed si effectus ⁊tingens esset determinatus illa determinatio ꝓcederꝫ actionē cāe, ergo per ⁊ñs non esset i potestate cause: hoc autē manifeste ē falsū. qz ois effectus ē i ptāte sue cause. ¶ Cōfirmatur. qz q̄ro de ista determinatiōe qz vel ē ab aliq̄ cā effectiue vl nō. si sic hoc nō pōt eē nisi p aliq̄ creatōꝫ vel actionē. ergo p ⁊ñs cā cōtigēs bz actionē circa effectuꝫ añq̄ ponat ipm i eē. q̄ videtur ipossibile. ⁊ iteruꝫ q̄rā de ista actiōe per quā determiaī ista pars ⁊tigēs: si ipsa añq̄ eueniret erat determiata vel ñ: si ñ. ergo nec alia. ⁊ per ⁊ñs habebitur ꝓpositū. si sic. q̄rā sicut prius de illa. oꝫ eni q̄ ab aliquo determinetur. nō eni pōt a se qz nihil ē cā sui. nec a nullo. ergo oꝫ q̄ ab aliquo: ⁊ tunc querā de illo sicut prius. ⁊ sic in infinitū. si aūt dicaī q̄ nō ē a cā bȝi determiatio. ergo ipsa nō ē i ptāte cause. q̄ si nō: ergo nec p ⁊ñs effcūs sequēs: ⁊ p ⁊ñs nulla erit ⁊tingētia. ⁊ iteꝝ oē q̄ ē citra deū ē ab alio. ergo opꝫ q̄ ista determiatio sit ab alio. ¶ Preterea illud quod trā sit in ꝓteritū nō ē i ptāte agētis. ſz si effect⁹ ⁊tingēs eēt determiat⁹ anteq̄ poneretur i eē eēt determiat⁹ determinatione trāseūte i ꝓteritū. ergo ei⁹ determiatio non eēt i ptāte cause agētis. nec p ⁊ñs ipe effcūs sequēs. q̄ ē falsū. qz tūc nullus effect⁹ eēt ⁊tigēs. ergo ⁊c. ¶ Preterea b9i determiatio aut pōt imutari aut nō. si ñ. ergo ē neccia: ⁊ p ⁊ñs effcūs erit neccius ⁊ nō ⁊tigēs. si pōt imutari. q̄ro p q̄d. aut p aliq̄ mutatiōē ꝓximē: aut per sequēs: nō p sequēs: qz posteri⁹ nō ē cā ꝓximis. nec p ꝓximē qz nulla ē ꝓximis ista: qz si sic q̄rā de illa: ⁊ sic in infinitū. ¶ ⁊. ois additiōalis ꝑs ē necessaria. ſz ista. si petr⁹ ē determinat⁹ ad gloziā saluabitur. ē additōalis ꝑs. ergo ē necessaria: ⁊ sic de quacūq̄ alia supposita determinatione ad alterā partē. ⁊ sic oia eueniēt de necessitate: ⁊ tolletur ois ⁊tigētia. ¶ Cōtra istā opi. arguo. p̄mo ⁊tra hoc quod dicit. q̄ istud ꝓcipiū. de quoꝫ ē affirmatio vel negatio ꝑa. nō tenet i ꝓpoib⁹ de futuro cōtigēti nisi disiūctiue: ⁊ arguitur sic. a quocunq̄ subo negāt aliq̄ duo opposita absolute: ab eodē negatur vtrūq̄ sub disiūctione. ſz si i ꝓpōnibus de futuro cōtingēti negatur vtrūq̄ oppositū determiate ⁊ absolute ⁊ vt dicis. ergo ⁊ sub disiūctōe. cuius oppositū dicis. maioꝫ huius rōis pz exēplo ⁊ rōe. Exēplo sic. qz eni hōō ē lapis nec lignū absolute. iō nec ē lapis nec lignū sub disiūctiōe: vñ sic ꝓpō affirmās ista duo ꝑdicata. puta lapidē vel lignū ō hoīe absolute ē falsa: ita ꝓpō enūcians istā ꝓpōnē. cras erit nauale bellū. vel dicit vez vel falsū. si vez. ergo istud est vez in veritate determinata. si nō. erit similr in falsitate determinata

Ideo dico aliter: ad cuius euidentiā pono aliqua dicta. ¶ Primū ē istud. q̄ duplex ē indeterminatio. quedā ē de ineē. alia de poſi. ⁊ ista duplex ideterminatio repitur tā ex parte cause q̄ ex parte effcūs Indeterminatio de ineē ex parte cause ē q̄ causa ē indetermiata ad agere ⁊ nō agere. sed ideterminatio de possibili ē illa qua causa ē ideterminata ad posse agere ⁊ ad nō posse agere. ⁊ dī prima de ineē. qz respicit extrema de ineē secūda vo de poſi qz respicit extrema de possibili. Ista etiā duplex indeterminatio reperitur similiter ex parte ipsius effectus cōtingētis. vnde ex parte effectus ista dicitur de ineē qua effect⁹ ē indeterminatus ad ꝓduci ⁊ nō ꝓduci. sed dī de possibili qua effect⁹ est ideterminat⁹ ad posse ꝓduci ⁊ nō posse ꝓduci. vnde ista de ineē ē posterior illa de possibili: sicut agere ē posterius ad posse agere. ¶ Secūdū dictū ē q̄ q̄libet effcūs ⁊tigēs añq̄ ponatur i eē ē determiat⁹ determiatiōe de ineē ita q̄ ista ē ꝑa. antixp̄s erit: qz sua opposita ē falsa: ſz q̄ sit ista sit nobis ignotū. Hoc aūt dictū sic ꝓbatur. Illud quod nō ē determiate vez vel falsū nō ē ab aliquo intellectu determiate scibile vel cognoscibile. sed q̄libet futuꝝ ⁊tigēs est determiate cognoscibile a ꝺo ergo ⁊c. maioꝫ pz. qz cognitio regitur rē. si ergo ē determinate cognoscibilis. ergo erit i eē determiate. minoꝫ pz per Augu. super geñ. qui dicit sic. q̄ deus non nouit aliter facta q̄ fienda. sed certū ē q̄ cognoscit facta determinate sicut fuerunt. ergo ⁊ fieda. Et iteꝝ qz nisi ꝺs oia futura ⁊tigētia determiate cognosceret ſz tūñ ideterminate ⁊ sub disiūctōe seq̄retur q̄ eque certā notitiā ego brem de futuris ⁊tingētib⁹ sicut de⁹. de quocū q̄ eni ego scio sub disiūctōe q̄ erit vel nō erit. ergo ⁊c. ¶ Preterea. illud qō bō agit p electionē prius determinat illud q̄ ponat i eē. sed illud tale ē ⁊tingēs. ergo futuro ⁊tingēti nō repugnat q̄ sit determiatū añq̄ ponatur i eē. ſz igitur effect⁹ ⁊tingēs sit indeterminat⁹ indeterminatōe de possibili ante eē dū ē in fieri: qz. ſ. pōt esse ⁊ nō eē. tū ē determiat⁹ determiatiōe de ineē ⁊ de fieri ⁊ ante fieri. i fieri certū ē. añ etiā fieri vt ꝑ. ꝓbatū ē. ex quo ē determiate cognoscibilis. verūtū ē sciēdū q̄ ista determiatio aliq̄n fit a diuina volūtate. puta quātum ad ista q̄ a deo eligūtur. aliq̄n aūt a nobis. puta quātū ad act⁹ q̄ sunt i ptāte nra. sic itelligēdo nō q̄ ego sim ⁊ terminē me ad istū actū. ſz quia deus ab eterno nouit oēs cās h⁹ determiatōis ꝓpter q̄s vidz. ergo me debebā determinare ad istū actū: ideo ē determiat⁹ ⁊ determinat qz sic erit. ⁊ ideo de⁹ determinate nouit ⁊ nosc̄it ¶ Certū dictū ē q̄ nullus effectus ⁊tingēs ē determinat⁹ determiatiōe de possibili. imo videtur ideterminatus. ꝓbatur. nā quod pōt fieri ⁊ nō fieri ē ideterminatū de possibili. Ex ꝓdictis pz. ſz q̄libet effect⁹ cōtingēs vt cōtingēs ē b9i. pz ex rōe cōtingētie. qz cōtingēs ē quod potest eē ⁊ nō eē. vnde q̄ volūtas vult ē determinata de ineē. qz ita vult q̄ nō vult. ⁊ tū pōt velle ⁊ nō velle cū sit libera. ergo ē ideterminata de possibili ſz nō de ineē. Sz qd ad aristo. q̄ videtur dicere primo ꝓbiar. q̄ in futuro cōtingēti nō ē vitas determiata: Dico q̄ verū ē quo ad nos qz videſz determiate cognoscere nō possumus que sit ista pars q̄ dz euenire. ab aliquo tū intellectu ē determiate cognoscibilis. ergo oꝫ q̄ in se sit determinata. ¶ Quartū dictū ē istud. q̄ predicte due ideterminatōes sunt distincte ⁊ subordinate scōm prius ⁊ posterius. hoc ꝓbatur sic. q̄rūcūq̄ indeterminatōuꝫ extrema sūt distincta ⁊ scōs prius ⁊ posteri⁹ subordinata; ⁊ ipe ideterminatōes sūt distincte ⁊ subordiate. ſz extrēa istaꝝ ideterminationū sūt b9i. ergo ⁊c. maioꝫ pz qz habitudines distiguūtur penes extrema. indeterminatio aūt eoꝝ ē q̄dā habitudo cui⁹ extrema sūt ipa indeterminata. minoꝫ pz. qz agere ⁊ nō agere, ⁊ posse agere ⁊ nō posse agere sunt extrema distincta. et prius est posse agere ⁊ nō posse agere: q̄ agere ⁊ nō agere. ḡ ⁊c. ¶ Sm⁹ d⁹

ctū est. qō sequit ex predictis. q; iste due indetermina/
tiones sunt sine ꝺdictione sepabiles. hoc ꝓbaꝫ sic. qñ/
cūq; alique due ideterminationes sic se hñt q; sunt di
sticte. ⁊ vna est prioꝛ altera ñ ē ꝺtradictio q; ꝓria separe
tur a scōa. prius. n. pōt absolui a posteriozi. lꝫ ñ ecōuer/
so. sed predicte due indeterminationes sūt bꝰ. vt patꝫ
ex precedenti. g; ⁊c. non est igit ꝺtradictio: q; aliq; cā sit
indeterminata ad posse agere ⁊ nō posse agere: que tñ
est. determinata ad agere vel nō agere. ¶ 6ᵐ dicit ē q;
in hoc tñ distinguitur cā contingēs a cā necessaria. qꝛ
cā ꝺtingens est indeterminata ad effectū indetermina
tione de possibili: puta ad posse agere ⁊ posse nō agere.
impossibile aūt ē q; sit indeterminata ideterminatiōe
de ineē. qñ vel agit: ⁊ tūc ē determinata ad agēdū. vel
nō agit: ⁊ sic est determinata ad nō agēdū. cā aūt necia
siue necio agēs ē determinata determinatōe de possi/
bili ⁊ de ineē: qꝛ necessario agit: ⁊ non pōt non agere. in
hoc ergo differt hec determinatio ab illa. ¶ Septimū
dictū ē q; cū ideterminatōe de possibili stat ꝓcise ꝺti
gentia. hoc ꝓbatur. cū illo ꝑcise stat ꝺtingentia quo ꝑci
se posito ponit tota rō cōtigētie. sed posita ꝑcise ꝑdicta
indeterminatōe ponit tota rō cōtingētie. ergo ⁊c. mioꝛ
patet. qꝛ cōtigēs ē qō pōt eē ⁊ nō eē. ista aūt solū ptinēt
ad ideterminationē de possibili vt pꝫ. ergo ⁊c. ¶ Cōfir/
matur. qꝛ effectus cōtingētes qñ sūt in esse possibili sunt
ꝺtigētes. ante eni q; sint nō sūt cōtigenter nec necessa
rio. ergo segtur q; dū sūt tūc sūt cōtingētes. sed dū sūt
determinati de ineē sunt ideterminati de possibili: eo
q; nō pñt nō eē. ergo ⁊c. ¶ Ad rōes alterius opi. pōt sic
dici. ad ꝓmā negādo ꝫnam. ad ꝓbationē ꝓmā dico q;
illud quod ē determinatū de ineē ⁊ de possibili ꝺducit
necessario. nō aūt illud qō ē determinatū tñ de ineſſe
Aꝫ ergo effectus cōtingēs sit determinatus de ineſſe:
nō tñ de possibili. ¶ Ad aliā ꝓbationē dico q; ista pars
a. ex quo ē determinata euenit. nō tñ necessario. ⁊ cū di
cis q; sua opposita ē ipossibilis aduenire: nego: imo cer
te possibilis: lꝫ nūq; eueniat. ⁊ cū ꝓbas q; possibili posi
to in eē nullū segtur ipossibile dico q; vex ē nullo ipos/
sibili ꝑcedēte: vel cui nō ē ānexa aliqua ipossibilitas. si
cut determinabiſ iferius de effectu cōtingēte stāte no
titia dei certa. cuius oppositū nūq; eueniet. ꝓbo: qꝛ si
eueniret notitia dei possꝫ falli. qō ē ipossibile. rōe ergo
huius ipossibilitatis nūq; ponetur in eē. ¶ Ad ꝓfirma
tionē dico q; q̄libet cā cōtigēs ē indeterminata ideter
minatōe de possibili: nō tñ de ineē. ¶ Ad scām ꝓncipa/
le rñdeo. ꝑ cuius euidētia ē sciēdū q; gdā sunt effect⁹
ꝺtingētes quos ab eterno diuina voluntas determīa
uit. puta mūdi creationē ⁊ ipm creari debere. sunt alij
effectus quos deus dimisit in ptāte nr̄a et i nr̄o libero
arbitrio. nō eni determinauit me deus ad peccādū. ō
prima determinatōe dicit scotus q; sunt tria signa vel
ista. ¶ In primo signo ꝓponūtur termini simplices i
ēntia diuina. in scōo ponuntur ꝓplexiones quas vo/
lūtas determinat de terminis simplicib⁹ sibi oblatis.
in tertio segtur ꝓacticus intellectus. ꝺ. ⁊ itelligēs illō
qō volūtas determinauit de illis terminis. exēplū. in
primo instāti obycitur terminus simplex q; ē saluatio
⁊ q; ē dānatio. in secūdo segtur ipa cōplexio. puta i deo
iudā dānari. q̄tū aūt ad istā determinationē pꝫ q; ista
nō primo ꝑsupponitur actioni volūtatis diuine. sed ꝑ
illa ⁊ ꝑ ista dico ad formā q; aliqd ꝑsupponi actōni cāe
pōt eē duplr. vno modo per modū effectus: ⁊ isto mō
maioꝛ est vera. ⁊ minoꝛ falsa. alio mō per modū deter
minationis ⁊ isto mō maioꝛ est falsa. certū est. n. q; qñ
voluntas vult aliqō obiectū vel bō per voluntate ali/
qō extra elicere ꝓtuc se determinat ad hoc eligēdum:
⁊ tñ hoc non obstāte adhuc est in ptāte cause cū cōtin/
genter se determinet ⁊ agat. ¶ Ad ofirmationē āt dico
q; agens est in ptāte ad suam determinationē tñ ꝑ po/
tētiā suā imediate ⁊ nō mediāte aliq; alia prioꝛi deter/
minatōe: sicut per potētiā suā agit ⁊ ē in potētia ad agē
dū nō mediāte aliqua actiōe prioꝛi possibili: aliter eēt
ꝓcessus i infinitū si ad nullā actionē vel determinati
onē eēt ꝑ se imediate i potētia. ¶ Ad tertiā pōt dici isto
mō q; vex ē de illo quod in ꝓteritū trāsit ꝑ modū effe/
ct⁹ nō ꝑ modū determiatōis. ¶ Alr dic scot⁹ ad hoc in
ꝓmo sen. in illa. q. vtrū ꝑdestinat⁹ possit dānari. dicit. n.
q; sic. lꝫ nūq; dānetur. vñ sicut de⁹ ipm ꝺtigēter ꝑdesti
nauit ita ꝺtingenter stat i sua ꝑdestinatiōe. vñ dicit q;
ista ꝑdestiatio nō itelligitur ꝑ modū ꝓteriti nec trāsit i
ꝓteritū. lꝫ eni ipa coexistat ꝓteritis q̄ trāsierūt: ñ tñ ipa
ꝓteryt. sed alia ꝓtericrūt q̄ coexiterūt sibi. ⁊ ideo dic
q; idē ē deū ꝑdestinare ⁊ ꝑdestinasse ⁊ ꝑdestinatū esse
⁊ ita ꝺtingēs ē vnū sicut aliud. qꝛ nihil ē ibi nisi nunc
eternitatis mēsurās illū actū qō nec ē ꝓñs nec ꝓteritū
nec futurꝫ: sed coexñs oīb⁹ istis. hec ille. Vñ dico q; ñ
pōt fieri gn ista determinatio fuerit facta. sed hoc nō
obstāte oppositū ēi ptāte cause. ¶ Ad q̄rtū. si bꝰ deter
minatio posset imutari. dico q; sic. tñ de ineē nūq; imu
tabitur. refert eni dicere aliqd posse imutari ⁊ ipꝫ imu
tari. Et cū dicis. ergo poterit imutari ꝑ aliq; imutatio
nē. dico q; ipsamet cā siue potētia nō mediāte aliq; alia
imutatōe pōt ipꝫ imutare vel salte erit stat⁹ i scōo. ⁊ ñ
erit ꝓcessus vt deducis. ¶ Ad qntū dico. q; oīs ꝺditōa
lis vera ē necia necitate ꝫne nō ꝫñtis. qñ hic ñ ē necī/
tas ex pte añtis nec ꝫñtis absolute. Dico ergo q; ista. si
petr⁹ ē ꝑdestinat⁹ saluabiſ. ē va ⁊ necia necitate ꝫne et
necitate ꝺditōata: nō aūt absolute ⁊ ꝫñtis. ¶ Sciēdū
tñ q; ad tertiū arti. alr rñdet Ḡrā. de marchia. i alia. q.
dices. q; actio ꝺtigētis pōt triplr accipi: ⁊ etiā determina
tio. vno mō pōt accipi actualr. alio mō mere potētialr.
tertio mō habitudinalr. actio sumitur actualr q̄ agēs
actu agit. potētialr vo q̄ nō agit: lꝫ pōt agere ⁊ nō agerꝰ
diuisim actione mediāte quā bꝫ i actu sed potētialr. lꝫ
habitudinalr sumitur. q̄ lꝫ actu nō agatē tñ determi
natū ad agēdū. actioni eni potētiali qōcūq; agēs lꝫ nō
sit determinatū pōt. vñ sicut agere ex pte agētis ꝺtigē
tis pōt sumi triplr ita ꝑsiſr ex parte effectus ꝺtingētis
pōt sumi triplr determinatio. ē eni q̄dā determinatio
ex pte effcūs actualis: q; gdē effcūs ꝺtigēs ē actu deter
minat⁹. ⁊ hoc q̄ ponitur effcūs i actu. alia ē mere potē
tialis q̄ gdē agēs añq; agat vel ponat effcūz i actu pōt
ipm ponere ⁊ nō ponere diuisim. alia ē media q; qdem
agēs ideterminatū ad agēdū nō tñ actu agit: ⁊ hec est
q̄si habitudinalis. secūdū hoc dr̄ q; q̄libet determina/
tio segtur actionē suā sibi cozrñdētē. actualiseni deter
minatio segt actionē actualē: ⁊ potētialis potētialē ⁊c
¶ Per hoc ad argumētū cōcedit. q; illud qō ꝑsuppōi/
tur actioni actuali agentis non est in potestate ei⁹ actu
ali: est tñ in potestate eius habitudinali vel aptitudīa/
li. vnde de⁹ ab eterno nō habuit creaturā i ptāte actu/
ali. quia nec ipsa creatura ab eterno fuit ꝓducta: et iō

qñ dicitur in minori q buiusmodi determinatio ꝑsup ponitur actioni cause. vel̃ est actione actuali: non aũt habitudinali. ⁊ ideo dicedo q buiusmodi determiatio nõ est in potestate agentis actuali. nõ enim est in ptãte agentis actuali nisi qñ agens elicit actũ illũ: est tamen in eius ptãte virtuali siue potentiali. Et per hoc potest solui qntũ argumẽtũ si buiusmodi determinatio ẽ mutabilis: dico q non est mutabilis mutatione actuali. qz actu nõ ẽ: sed mutatione potentiali. qua quidez cã põt virtute sua in aliam determinationem oppositam isti

Quantũ ad secundum articulum vbi erat videndum: vtrum in rebus sit aliqua ↄtingentia. premitto ꝑmo istam distinctionẽ: q duplex est ↄtingentia. quedã enim rerum ↄtingentia est per accidens. ⁊ est qua effectus est ↄtingens in ordine ad causas actuales accñtales ↄcomitãtes causas per se ⁊ ipsas ipedientes. ⁊ ista cõtingentia est ipsoꝝ naturaliũ generabiliũ ⁊ corruptibiliũ. huiusmodi enĩ effectus causaꝝ nãliũ quantũ est ex causis per se ipsoꝝ nec̃io ꝓueniunt. q aũt cõtingenter ꝓueniant hoc est ex causis per accñs ↄcomitãtibꝰ cãs per se ac ipsas impedientes. cause enĩ naturales per se dispposite remoto ipedimẽto nõ ꝑñt non agere qz nec̃io agunt. ⁊ hoc est quod dicit aristo. in. 9. meta. de talibus causis loquens. necesse est inquit hoc idem facere: illõ vero pati. ex quo patet q ↄtingentia effectus causarũ nãlium habet quatuor ↄditiones. ¶ Prima est q ẽ cõtingentia per accñs nõ per se. est enim huiusmodi cõtingẽtia ex parte indispõnis materie nõ aũt in ordine ad aliquã causam per se. ¶ Secũda ↄditio est. q ẽ ↄtingẽtia scõm quid. non simpl̃r. qz est in ordine ad aliquã vnã cãm vt impossibilẽ per aliã. nõ est autẽ in ordine ad totũ ordinẽ cãꝝ acq̃sitaꝝ. ¶ Tertia ↄditio est. q ẽ ↄtingẽtia priuatiua non positiua. ꝓuenit enĩ ↄtingentia huiusmodi ex priuatione seu ex defectu alicuius dispositõis causaꝝ. cause enim debite vltima dispõne priuate nõ agunt. ¶ Quarta ↄditio ẽ q. ẽ ↄtingentia extrinseca nõ intrinseca qñ non est ex aliquo impedimẽto intrinseco sed ex aliquo extrinseco accñte. ¶ Secũdo est alia cõtingentia per se qua quidẽ effectus est ↄtingens in ordine ad eius causas per se. qñ positis omnibus per se causis. ⁊ remoto omni impedimẽto ipse effectus possz poni ⁊ nõ poni. ⁊ huiusmodi ↄtingentia ẽ contingentia actuum humanoꝝ siue volũtatis. ¶ De cõtingẽtia ista actus volũtatis ponit exemplum beatus Augustinus quinto de trinitate. 6. c. de duobus hominibus eiusdez corporis secundum pulchritudinẽ mẽte ⁊ corde pariter affectantes: quoꝝ vnus mouetur ad bonũ. alter in mala voluntate perseuerat. videmus enĩ aliqñ de duobus bellãtibus vel ludentibus: q magis aliquando volumus victoriã ꝑ vnoq̃ ꝑ alio: suppposito tñ q nulla causa sit magis ex parte vnius q̃ alterius. ¶ De ista aũt cõtingentia loquens aristo. 9. meta. posq̃ dixit q scia ẽ ↄtrarioꝝ. subdit necesse est inquit alteꝝ aliquid esse quod ꝓprium ẽ. dico aũt hunc appetitũ id ẽ volũtatẽ aut ꝓberesim id ẽ electionẽ. quod enim desiderabit principaliter hoc faciet: ⁊ ista cõtigẽtia sicut prima habet quatuor ↄditiones. ¶ Prima est q ẽ ↄtingentia per se. nõ est enĩ ex aliquo tali accñte ↄcomitante sicut prima. ¶ Secunda est q est ↄtigentia simpl̃r. qñ nõ ẽ in ordine ad vnã causam vt impedibilẽ per aliã: sed est in ↄparatiõe ad totũ ordinẽ cãꝝ requisitaꝝ. ¶ Tertia est q ẽ ↄtingentia positiua nõ priuatiua: qñ nõ ẽ ex priuatione alicuius debite dispõnis: sed ex plenitudine pfectionis ipsius cause. ¶ Quarta ẽ q ẽ ↄtingentia itrinseca non extrinseca. qñ nõ ex aliquo impedimẽto extrinseco sicut prima. sed ex perfecto dñio cause respcũ sui effectus ↄtingentis. ⁊ ista est pfecta ↄtingẽtia. Ex q bus qdem quatuor ↄditiõibus pz q̃druplex ↄria inter hanc ↄtingentiã ⁊ predictã. ¶ Hoc premisso pono aliquas ꝓpões. ¶ Prima est ista. q in rebꝰ nãlibus nõ omnis effectus euenit necessario. Hoc pbaf̃. nam aliter non oporteret negociari vel ꝓsiliari sicut deducit ꝑ̃s ꝑmo perbiar. ¶ Cõfirmatur. nulla rõ entis diuisiua ẽ i rebꝰ ipossibilibus. sed ↄtingẽtia est rõ entis diuisiua. ens. n. diuidit̃ per ↄtingens ⁊ necessariũ. ergo ⁊c. Et iõ ista cõtingẽtia in rebus ẽ satis manifesta specialr ꝑma ↄtigẽtia que est effectuũ naturaliũ. actio enim vnius corporis supracelestis impeditur per actiones alterius: et iõ nõ est multũ ↄfidendũ in signis astrologicis. ⁊ ita appareret istam ↄtingentiã ẽ manifestã: ⁊ ideo negãtes talia ita manifesta indigent pena ⁊ flagello. qñ scõm q dic̃ auic. primo meta. q negãtes ꝑmũ ꝓncipiũ sunt vapulãdi vel ↄburendi quouscq̃ cõcedãt q nõ ẽ idẽ ↄburi ⁊ nõ ↄburi. vapulare ⁊ nõ vapulare. ita isti g negãt aliquod ens cõtingẽs exponẽdi sunt tozmẽtis quouscq̃ ↄcedãt q possibile est eos non torqueri. ¶ Secunda ꝓpõ est. q conitngentia secũda que est per se est etiã in rebus. ⁊ ista cõtingẽtia nõ ẽ ita manifesta sicut prima. vñ mlti ponẽtes primã sic manifestã negant istã. q enim volũtas nõ velit aligd hoc dicunt q nõ est ex se sed ex defectu alicuius necessario requisiti ad volenduz. oibus enĩz necessario ↄcurrẽtibus que requirũtur dicũt voluntatẽ nõ posse nõ velle. iõ ꝓbo istã ↄtingentiã sic. ois potentia merẽ libere agens ↄtingenter agit. ſz volũtas in quocũq̃ actu agit libere cũ sit quedaz cõditio annexa cuilibet actui volũtatis: ⁊ ꝓpter hoc ẽ meritũ vel demeritũ. ergo ⁊c. ¶ Preterea. cuiuscunq̃ diuisionis alteꝝ mẽbꝝ ignobilius ẽ possibile: ⁊ alteꝝ mẽbꝝ nobilius semꝑ e possibile. natura. n. nõ deficit i necessarys. sed ↄtingẽtia diuidit̃ in ↄtingentiã per se ⁊ ↄtingẽtiam per accñs que est ignobilioz et est in rebus. ergo multo magis ꝓma que est nobilioz. ¶ Tertia ꝓpõ. q q ponẽdo primã cãm agere necessario ad extra ñ põt saluari in rebus cõtingẽtia. hec aũt ꝓpõ superius fuit ꝓbata in qõne de fine. vbi etiã ꝓbatũ fuit q actio dei est contingẽs: vide ibi ⁊c. ¶ Quarta ꝓpõ ẽ q etiã in rebus est aliquis effectus fortuitus ⁊ casualis. hec ꝓbatur. qz ois effectus raro aduenies ꝓter intẽtiõez agẽtis est casualis ⁊ fortuitus. sed aliqs effectus est huiusmõi ꝑ̃z tam in agẽtibus a ꝓposito scõm intellectũ q̃ i aliꝭ ℑn agentibus enim a ꝓposito ꝑ̃z: vt cũ aliqs qñ vadit ad foꝝ vt sibi emat aliquid ⁊ obuiat debitori suo a quo reportat pecuniaz: illa reportatio est a fortuna. ℑn agẽte etiã naturali patet ⁊ apparet. nam agẽs naturale generans intendit sibi assimilare genitum: si ergo ꝓduceret aliquod monstrũ: vt si ꝓduceret gigantẽ vel babentẽ sex digitos iste effectus eẽt casualis. causa autẽ vtriusq̃ quare talis effectus dicitur casualis vel fortuitus est ista: quia omne agens siue naturale siue a ꝓposito agit ꝓpter finẽ vt ꝓbatur. 2°. huius. quando ergo aliquis producit finem quem intendit ⁊ a quo mouet

dicit causa per se istius effectus et finis ꝓducti. si vero moueat ab vno fine et aliū ꝓducit: hoc ꝓtingit onꝑr. qz vel illū quē itēdit et a quo mouet nō ꝓducit. sed illū aliū a quo nō mouet: et tūc dr ꝑ se vanū vel frustra agere: vt habet i isto capitulo de fortuna: vel etiā ꝓducit finē itē tū et aliū nō itētū: et tūc nō est actio sua frustra et vana. qz bz itētū: et respectu eius sdē dr per se causa. dr tamē causa per accidēs respectu finis ꝓducti nō itēti. ¶ Unde sem per quādo aliquid aduenit a casu et fortuna illud idem qđ dr causa per accidēs casualis et fortuita respectu fi nis nō itēti est per se causa determinata respectu effe ctus per se itēti. verūtn iter casū et fortunā est ista dria qz fortuna est i bn̄tibus itellectū et i agētibus per itelle ctum. casus vero i his et i alys: i plus ergo se bz casus q̄ fortuna. ¶ Scđo sciēdū. qꝫ licet i cōparatōe ad ista in fe rioza aduenīat aliquid a casu vel a fortuna. respectu tn notitie dei nihil accidit a casu vel a fortuna qz nihil ad uenit ꝓter eius itētionē vel intellectū. ¶ Sed ꝓtra p̄dī cta arguit̄ oñdēdo qꝫ i rebus nulla sit ꝓtingētia. ꝓmo sic. oē qđ est qñ est necesse est esse. sed nunq̄ est nisi quādo est. ergo semper necesse est. ergo i rebus nihil est ꝓtingē ter. ¶ Cōfirmat̄. illud qđ est ꝓtingēter ē qz illud qđ nul lo modo est nec est necessario nec ꝓtingēter. ois. n. mo dificatio ꝑsupponit suū modificabile: cum modificatio sit alicuius modificās: ꝓtingētia aūt est q̄dā modifica tio alicuius effectus. ergo segtur qꝫ res anteq̄ sit nō sit ꝓtingēter: oportet ergo qꝫ dū est qꝫ sit necessario. ¶ ꝓ. oē futurꝫ de necessitate est futurꝫ cū idē de seipso ꝑdicet cū mō necessitatis. sz oē qđ ē ꝺ necessitate futurꝫ neces sario euenit. ergo ꝛc. ¶ ꝓ. ad idē pōt applicari rō facta superius i q̄stione de fine: vbi dicit qđ actio dei sit neces saria. quo ꝓbato sequitur qꝫ oīa eueniāt necessario: vt ibidē ꝓbat. ¶ Et sil̄r applicari ratio de prescientia dei. ¶ Respondeo ad primū. omne qđ est ꝛc. Thomas an glicus dicit i hoc scđo qꝫ res anteq̄ sit est ꝓtingēter. sed dū est necessario est. qz causa i actu et effectus i actu ne cessario simul sunt et nō sūt. Cōtra hoc facit ꝓfirmatio prime rōis ad quā nō credo qꝫ ipse nec aliquis eius se quax possit respondere hoc tenēdo. ¶ Ideo dico aliter qꝫ ista ꝓpositio. oē qđ est ꝛc. vel est cōposita vel diuisa ¶ Si cōposita sic est vera. si diuisa sic est falsa. vnde oē qđ est quādo est: i sensu cōposito necessario est. in sensu diuiso ꝓtingēter est. ¶ Ad cuius euidētiā est sciēdū. qꝫ ac cidēs et qcūq̄ actus actualis: aliter comparat̄ ad subie ctū cui accidit. aliter ad aggregatū ex subiecto et accidē te. puta hoc qđ dico. albedo vel iste actus q est currere aliter cōparat̄ ad boiez absolute. aliter ad aggregatū. puta albedo ad boiez albū. vl cursus ad boiez currētē. ¶ Nā albedo et qđcūq̄ aliud accns ꝓparat̄ ad subiectū absolute tanq̄ ad illud cui ꝓtingēter est existēs nō neces sario. sed ꝓparat̄ ad aggregatū tanq̄ ad illud cui neces sario ē exns. Impossibile ē. n. boiez album esse sine al bedine et boiez currere sine cursu. Ad ꝓpositū applicā do dico qꝫ quādo ista ꝓpositio. omne qđ est quando est cōposita: et tūc cōparatur actus ad aggregatū ex subie cto et accidēte: et sic inest subiecto necessario: et sic est ne cessaria. quādo aūt est diuisa: tunc comparat̄ accns ad subiectū ꝑcise eo mō quo est diuisus ab actu. et vt sic di ctū est qꝫ iest sibi ꝓtingēter. ¶ Confirmat̄ p̄dicta solutio. qz ꝓtingēs est qđ pōt esse et nō esse. sed quando volūtas vult cū velit libere vult ꝓtingēter. qz pōt velle et nō vel le: et pōt se ꝑuare actu. ergo ꝛc. ¶ Unde si volūtas qñ vult vellet necessario non haberet meritū nec demeri tū ex quo vellet necessario: vt dictū est i primo articulo qz cū determinatiōe de iesse stat ide determinatio de pos sibili. cū qua quidē determinatōe vt dictū est stat ꝑcise ꝓtingētia. ¶ Ad scđz dico. qꝫ li de necessitate vel pōt de terminare ibidē tiā p̄dicati ad subiectū: vel pōt deter minare p̄dicatū. si primo mō sic est vera maioz: sed pro pter hoc non segtur qꝫ necessario eueniat. cōmutat̄. n. determinatio necessitatis ad iherētiā p̄dicati ad subie ctū ad p̄dicatū tn̄ et sic iplicat̄ fallacia accn̄tis et ꝑn̄tis. si autem determinatur predicatum sic maioz est falsa.

Quantum ad tertiū articulū vbi erat videndū de principali q̄sito pono aliquas ꝓ positiones. prima est ista. qꝫ effectus ꝓtingēs scōm quid: puta naturalis stante generali influētia prime cause pōt determinate cognosci per causas ꝓtingētes ab aliquo itellectu finito. Hoc probatur. effectus dependēs a cau sis finitis ipsū necessario iferentibus est determinate cognoscibilis ab aliquo itellectu finito cognoscēte oēs eius causas ipsū necessario iferētes. ex quo. n. cause sūt finite possunt apprehēdi ab aliquo itellectu finito. ex quo etiā ipse necessario iferūt. sed ois effectus natura lis ꝓtingēs dependet seu ꝓuenit ex causis finitis ipsū ne cessario iferētibus. ergo ꝛc. ꝓbat̄ minoz q̄tū ad primā partē. Tū qz iter causas est ordo: in infinitis aūt non est ordo. secūdo metha. ¶ Secūda pars minoris ꝓbatur. qz huiusmodi cause naturales iferunt necessario suum effectū. patet. cause enim naturales vltimate dispōsite necessario agūt nec possūt nō agere amoto impedimēto. ex quo patet qꝫ totus ordo causax naturaliū cuiusq̄ naturalis effectus est necessarius. ergo et effectus q segtur: licet sit ꝓtingēs secūdū quid. s. i ordine ad vnā causā tātū pro q̄to ista est impossibilis. nō tamē i ordine ad oēs eius causas. ergo ꝛc. vnde si oēs huiusmodi effectus na turales futuri nō possūt determinate a nobis cognosci hoc est qz ꝓpter breuitatē vite nostre nō possumus co gnoscere omnes causas eax nec oēs modos ipediēdi. et hoc est qđ dicit Auicen. septimo metha. qꝫ si quis sciret oēs eclypses et oēs modos gbus corpora superiora pñt impediri i operationibus suis: et quibus non posset vtiq̄ videre oēs effectus futuros. qꝫ aūt nūc gs fallit̄ in tali bus hoc est qz fallit̄ in causis vel i modis causandi vel impediēdi. ¶ Secūda ꝓpositio qꝫ nullus actus voluntatis futurus pōt determinate cognosci ab aliquo itellectu finito nisi solū suspicatiue. hoc patet. nā volūtas cū sit libera a nullo necessitata pōt i vtrūq̄ actū oppositū istū tamē actū deus pōt scire per seipsū. ¶ Tertia ꝓpositio qꝫ itellectus diuinus itelligit oīa alia a se. hoc ꝓbat̄ auctoritate apostoli ad hebreos quarto capitulo. nō est vlla creatura inuisibilis i ꝓspectu eius. quoniā oīa nuda sūt et aperta oculis eius. ¶ ꝓ. rōe arguit̄ sic ex parte ob iecti: ois potētia itelligēs pfecte aliqđ obiectū itelligit qđcūq̄ itelligibile sub rōe qua ꝓ ipsū est itelligibile. sz itellectus diuinus itelligit eēntiā suā pfecte q̄tū itelli gibilis est. ergo itelliget qđcūq̄ intelligibile per ipsam sub ratione qua per ipsam itelligibile est. et sub ꝓpria ratione. sed omne aliud a deo est itelligibile per eēntiā diuinā. ergo ꝛc. maioz patet. nisi enim itelligeret qđcū q̄ itelligibile per ipsā nō itelligeret perfecte. minoz pz. q̄tū ad vtrāq̄ partem. prima enim patet. s. qꝫ itelligat

qñ dicitur in minori q buiusmodi determinatio psupponitur actioni cause. vel est actione actuali: non aũt habitudinali. z ideo dcedo q huiusmodi determiatio nõ est in potestate agentis actuali. nõ enim est in ptate agentis actuali nisi qñ agens elicit actũ illũ: est tamen in eius ptate virtuali siue potentiali. Et per hoc potest solui qntũ argumẽtũ si huiusmodi determinatio ẽ mutabilis: dico q non est murabilis mutatione actuali. qz actu nõ ẽ: sed mutatione potentiali. qua quidez cã põt virtute sua in aliam determinationem oppositam isti

Quantũ z incompossibilem.

ad secundum articulum vbi erat videndum: vtrum in rebus sit aliqua dtingentia. premitto primo istam distinctionẽ: q duplex est dtingentia. quedã enim rerum dtingentia est per accidens. z est qua effectus est dtingens in ordine ad causas actuales accñtales dcomitates causas per se z ipsas impedientes. z ista cõtingentia est ipsoz naturaliũ generabiliũ z corruptibiliũ. huiusmodi eni effectus causaz nãliũ quantũ est ex causis per se ipsoz necio pueniunt. q aũt cõtingenter pueniant hoc est ex causis per accñs dcomitatib9 cãs per se ac ipsas impedientes. cause eni naturales per se dispositẽ remoto impedimẽto nõ pñt non agere qz necio agunt. z hoc est quod dicit aristo. in. 9. meta. de talibus causis loquens. necesse est inquit hoc idem facere: illõ vero pati. ex quo patet q dtingentia effectus causarũ nãlium habet quatuor ditiones. ¶ Prima est q ẽ cõtingentia per accñs nõ per se. est enim huiusmodi cõtigẽtia ex parte indispõnis materie nõ aũt in ordine ad aliquã causam per se. ¶ Secũda ditio est. q ẽ dtigẽtia scõm quid. non simplr. qz est i ordine ad aliquã vnã cãm vt impossibilẽ per aliã. nõ est autẽ in ordine ad totũ ordinẽ cãz acgsitaz. ¶ Tertia ditio est. q ẽ dtingẽtia priuatiua non positiua. puenit eni dtigentia huiusmodi ex priuatione seu ex defectu alicuius dispositõis causaz. cause enim debite vltima dispõne priuate nõ agunt. ¶ Quarta ditio ẽ q. ẽ dtingentia extrinseca nõ intrinseca qñ non est ex aliquo impedimẽto intrinseco sed ex aliquo extrinseco accñte. ¶ Secũdo est alia cõtingentia per se qua quidẽ effectus est dtingens in ordine ad eius causas per se. qñ positis omnibus per se causis. z remotoomni impedimẽto ipse effectus possz poni z nõ poni. z huiusmodi dtingentia ẽ contingentia actuum humanoz siue volũtatis. ¶ De cõtigẽtia ista actus volũtatis ponit exemplum beatus Augustinus quinto de trinitate. 6. c. de duobus hominibus eiusdez corpozis secundum pulchritudinẽ mẽte z corde pariter affectantes: quoz vnus mouetur ad bonũ. alter in mala voluntate perseuerat. videmus enĩ aliqñ de duobus bellãtibus vel ludentibus: q magis aliquando volumus victoziã p vnoq̃ p alio: supposito tñ q nulla causa sit magis ex parte vnius q̃ alterius. ¶ De ista aũt cõtingentia loquens aristo. 9. meta. posq̃ dixit q scia ẽ dtrariozum. subdit necesse est inquit altez aliquid esse quod ppium ẽ. dico aũt hunc appetitũ id ẽ volũtatẽ aut pberesim id ẽ electionẽ. quod enim desiderabit principaliter hoc faciet: z ista cõtigẽtia sicut prima habet quatuor ditiones. ¶ Prima est q ẽ dtingentia per se. nõ est eni ex aliquo tali accñte dcomitante sicut prima. ¶ Secunda est q est dtigentia simplr. qñ nõ ẽ in ordine ad vnã causam vt impedibilẽ per aliã: sed est in dparatiõe ad totũ ordinẽ cãz requisitaz. ¶ Tertia est q ẽ dtingentia positiua nõ priuatiua: qñ nõ ẽ ex priuatione alicuius debite dispõnis: sed ex plenitudine perfectionis ipsius cause. ¶ Quarta ẽ q ẽ dtingentia itrinseca non extrinseca. qñ nõ ex aliquo impedimẽto extrinseco sicut prima. sed ex perfecto dñio cause respcũ sui effectus dtingentis. z ista est pfecta dtingẽtia. Ex quibus qdem quatuor ditiõibus pz q̃druplex dzia inter banc dtingentiã z predictã. ¶ Hoc premisso pono aliquas ppões. ¶ Prima est ista. q in rez nã nõ omnis effectus euenit necessario. Hoc pbaz. nam aliter non oporteret negociari vel dsiliari sicut deducit pñs primo perbiar. ¶ Cõfirmatur. nulla rõ entis diuisiua ẽi rebꝰ ipossibilibus. sed dtingẽtia est rõ entis diuisiua. ens. n. diuidit per dtingens z necessariũ. ergo zc. Et iõ ista cõtingẽtia in rebus ẽ satis manifesta specialr pma dtigẽtia que est effectuũ naturaliũ. actio enim vnius corporis supracelestis impeditur per actionez alterius: et iõ nõ est multũ dfidendũ in signis astrologicis. z ita apparet istam dtingentiã eẽ manifestã: z ideo negãtes talia ita manifesta indigent pena z flagello. qñ scõm q dic auic. primo meta. q negãtes pmũ pncipiũ sunt vapulãdi vel dburendi quousq̃ cõcedãt q nõ ẽ idẽ dburi z nõ dburi. vapulare z nõ vapulare. ita isti g negãt aliquod ens cõtingẽs exponẽdi sunt rozmẽtis quousq̃ dcedãt q possibile est eos non torqueri. ¶ Secunda ppõ est. q conitngentia secũda que est per se est etiã in rebus. z ista cõtingẽtia nõ ẽ ita manifesta sicut prima. vñ multi ponẽtes primã sic manifestã negant istã. q enim volũtas nõ velit aligd hoc dicunt q nõ est ex se sed ex defectu alicuius necessario requisiti ad volenduz. oibus enĩz necessario dcurrẽtibus que requirũtur dicũt voluntatẽ nõ posse nõ velle. iõ pzobo istã dtingentiã sic. ois potentia merẽ libere agens dtingenter agit. sz volũtas in quocũq̃ actu agit libere cũ sit quedaz cõditio annexa cuilibet actui volũtatis: z ppter hoc ẽ meritũ vel demeritũ. ergo zc. ¶ Preterea. cuiuscunq̃ diuisionis altez mẽbz ignobilius ẽ possibile: z altez mẽbz nobilius semp ẽ possibile. natura. n. nõ deficit i necessarys. sed dtingẽtia diuidit in dtingentiã per se z dtingentiam per accñs que est ignobilioz et est in rebus. ergo multo magis prima que est nobilioz. ¶ Tertia ppõ. q q ponẽdo primã cãm agere necessario ad extra ñ põt saluari in rebus cõtingẽtia. hec aũt ppõ superius fuit pbata in qõne de fine. vbi etiã pbatũ fuit q actio dei est contingẽs: vide ibi zc. ¶ Quarta ppõ ẽ q etiã in rebus est aliquis effectus fortuitus z casualis. hec pbatur. qz ois effectus raro aduenies pter intẽtiõez agẽtis est casualis z fortuitus. sed aliqs effectus est huiusmõi pz tam in agẽtibus a ppposito scõm intellectũ q̃ i aliis ℑn agentibus enim a ppposito pz: vt cũ aliqs qñ vadit ad foz vt ibi emat aliquid z obuiat debitozi suo a quo reportat pecuniaz: illa reportatio est a fortuna. ℑn agẽte etiã naturali patet z apparet. nam agẽs naturale generans intendit sibi assimilare genitum: si ergo pduceret aliquod monstrũ: vt si pduceret gigantẽ vel babentẽ sex digitos iste effectus eẽt casualis. causa autẽ vtriusq̃ quare talis effectus dicitur casualis vel fortuitus est ista: quia omne agens siue naturale siue a ppposito agit ppter finẽ vt pbatur. 2°. huius. quando ergo aliquis producit finem quem intendit z a quo mouet

dicit causa per se istius effectus et finis ꝓducti. si vero moueat ab vno fine et aliū ꝓducit: hoc ꝓtigit onplr. qz vel illū quē itēdit et a quo mouet nō ꝓducit. sed illū aliū a quo nō mouet: et tūc dr ꝑ se vanū vel frustra agere: vt habet i isto capitulo de fortuna: vel etiā ꝓducit finē itē tū et aliū nō itētū: et tūc nō est actio sua frustra et vana. qz bz itētū: et respectu eiusdē dr per se causa. dr tamē causa per accidēs respectu finis ꝓducti nō itēti. ¶ Unde semper quādo aliquid aduenit a casu et fortuna illud idem qđ dr causa per accidēs casualis et fortuita respectu finis nō itēti est per se causa determinata respectu effectus per se itēti. verūtn iter casū et fortunā est ista dria qz fortuna est i hūtibus intellectū et i agētibus per intellectum. casus vero i bis et alys: i plus ergo se bz casus q̄ fortuna. ¶ Scđo sciēdū. q̄ licet i cōparatōe ad ista inferioza aduenīat aliquid a casu vel a fortuna. respectu tn notitie dei nihil accidit a casu vel a fortuna qz nihil aduenit ꝑter eius itētionē vel intellectū. ¶ Sed otra ꝓdicta arguit̄ oīdēdo q̄ i rebus nulla sit ꝓtigētia. ꝓmo sic. oē qđ est qn̄ est necesse est esse. sed nunc̄ est nisi quādo est. ergo semper necesse est. ergo i rebus nihil est ꝓtigēter. ¶ Cōfirmat̄. illud qđ est ꝓtigēter ē qz illud qđ nullo modo est nec est necessario nec ꝓtigēter. oīs. n. modificatio ꝑsupponit suū modificabile: cum modificatio sit alicuius modificās: ꝓtingētia aūt est q̄dā modificatio alicuius effectus. ergo segtur q̄ res antec̄ sit nō sit ꝓtigēter: oportet ergo q̄ dū est q̄ sit necessario. ¶ ℔. oē futur̄ de necessitate est futur̄ cū idē de seipso ꝓdicet cū mō necessitatis. sz oē qđ ē đ necessitate futur̄ necessario euenit. ergo ꝛc. ¶ ℔. ad idē pōt applicari rō facta superius i q̄stione de fine: vbi dicit qđ actio dei sit necessaria. quo ꝓbato sequitur q̄ oīa eueniāt necessario: vt ibidē ꝓbat. ¶ Et sīr applicari ratio de prescientia dei. ¶ Respondeo ad primū. omne qđ est ꝛc. Thomas anglicus dicit i hoc scđo q̄ res antec̄ sit est ꝓtingēter. sed dū est necessario est. qz causa i actu et effectus i actu necessario simul sunt et nō sūt. Cōtra hoc facit ꝓfirmatio prime rōis ad quā nō credo q̄ ipse nec aliquis eius sequax possit respondere hoc tenēdo. ¶ Ideo dico aliter q̄ ista ꝓpositio. oē qđ est ꝛc. vel est cōposita vel diuisa ¶ Si cōposita sic est vera. si diuisa sic est falsa. vnde oē qđ est quādo est: i sensu cōposito necessario est. in sensu diuiso ꝓtigēter est. ¶ Ad cuius euidētiā est sciēdū. q̄ accidēs et q̄cūq̄ actus actualis: aliter comparat̄ ad subiectū cui accidit. aliter ad aggregatū ex subiecto et accidēte. puta hoc qđ dico. albedo vel iste actus q̄ est currere aliter cōparat̄ ad boiez absolute. aliter ad aggregatū. puta albedo ad boiez albū. vl cursus ad boiez currētē. ¶ Nā albedo et qđcūq̄ aliud accīs ꝓparat̄ ad subiectū absolute tanq̄ ad illud cui ꝓtigēter est existēs nō necessario. sed ꝓparat̄ ad aggregatū tanq̄ ad illud cui necessario ē exīs. Impossibile ē. n. boiez album esse sine albedine et boiez currere sine cursu. Ad ꝓpositū applicādo dico q̄ quādo ista ꝓpositio. omne qđ est quando est cōposita: et tūc cōparatur actus ad aggregatū ex subiecto et accidēte: et sic inest subiecto necessario: et sic est necessaria. quādo aūt est diuisa: tunc comparat̄ accīs ad subiectū ꝑcise eo mō quo est diuisus ab actu. et vt sic dictū est q̄ iest sibi ꝓtigēter. ¶ Confirmat̄ ꝓdicta solutio. qz ꝓtingēs est qđ pōt esse et nō esse. sed quando volūtas vult cū velit libere vult ꝓtigēter. qz pōt velle et nō velle: et pōt se priuare actu. ergo ꝛc. ¶ Unde si volūtas q̄ vult vellet necessario non haberet meritū nec demeritū ex quo vellet necessario: vt dictū est i primo articulo qz cū determinatiōe de iesse stat ideterminatio de possibili. cū qua quidē determinatōe vt dictū est stat ꝑcise ꝓtigētia. ¶ Ad scđm dico. q̄ li de necessitate vel pōt determinare iherētiā ꝓdicati ad subiectū: vel pōt determinare ꝓdicatū. si primo mō sic est vera maior: sed ꝓpter hoc non segtur q̄ necessario eueniat. cōmutat̄. n. determinatio necessitatis ad iherētiā ꝓdicati ad subiectū ad ꝓdicatū tn̄ et sic ipliciat̄ fallacia accīdtis et ꝑtis. si autem determinatur ꝓdicatum sic maior est falsa.

Quantum ad tertiū articulū vbi erat vidēdū de principali q̄sito pono aliquas ꝓpositiones. prima est ista. q̄ effectus ꝓtigēs scīm quid: puta naturalis stante generali ifluētia prime cause pōt determinate cognosci per causas ꝓtingētes ab aliquo itellectu finito. Hoc ꝓbatur. effectus dependēs a causis finitis ipsū necessario iferentibus est determinate cognoscibilis ab aliquo itellectu finito cognoscēte oēs eius causas ipsū necessario iferētes. ex quo. n. cause sūt finite possunt apprehēdi ab aliquo itellectu finito. ex quo etiā ipse necessario iferūt. sed oīs effectus naturalis ꝓtigēs dependet seu ꝓuenit ex causis finitis ipsū necessario iferētibus. ergo ꝛc. ꝑbat minor q̄ tū ad primā partē. Tū qz iter causas est ordo: in ifinitis aūt non est ordo. secūdo metha. ¶ Secūda pars minoris ꝓbatur. qz huiusmodi cause naturales iferunt necessario suum effectū. patet. cause enim naturales vltimate dispōsite necessario agūt nec possūt nō agere amoto impedimēto. ex quo patet q̄ totus ordo causar̄ naturaliū cuiuscūq̄ naturalis effectus est necessarius. ergo et effectus q segtur: licet sit ꝓtigēs secūdū quid. s. i ordine ad vnā causā tātū ꝓ q̄to ista est ipossibilis. nō tamē i ordine ad oēs eius causas. ergo ꝛc. vnde si oēs huiusmodi effectus naturales futuri nō possūt determinate a nobis cognosci boc est qz ꝓpter breuitatē vite nostre nō possumus cognoscere omnes causas ear̄ nec oēs modos impediēdi. et hoc est qđ dicit Auicen. septimo metha. q̄ si quis sciret oēs eclypses et oēs modos q̄bus corpora superiora pñt impediri i operationibus suis: et quibus non posset vtiq̄ videre oēs effectus futuros. q̄ aūt nūc q̄s fallit in talibus hoc est qz fallit in causis vel i modis causandi vel impediēdi. ¶ Secūda ꝓpositio q̄ nullus actus voluntatis futurus pōt determinate cognosci ab aliquo itellectu finito nisi solū suspicatiue. hoc patet. nā volūtas cū sit libera a nullo necessitata pōt i vtrūq̄ actū oppositū istū tamē actū deus pōt scire per seipsū. ¶ Tertia ꝓpositio q̄ itellectus diuinus itelligit oīa alia a se. hoc ꝑbat auctoritate apostoli ad hebreos quarto capitulo. nō est vlla creatura inuisibilis i ospectu eius. quoniā oīa nuda sūt et aperta oculis eius. ¶ ℔. rōe arguit̄ sic ex parte obiecti: oīs potētia itelligēs pfecte aliq̄d obiectū itelligit qđcūq̄ itelligibile sub rōe qua ꝓ ipsū est itelligibile. sz itellectus diuinus itelligit eēntiā suā pfecte q̄tū itelligibilis est. ergo itelliget qđcūq̄ intelligibile per ipsam sub ratione qua per ipsam itelligibile est. et sub ꝓpria ratione. sed omne aliud a deo est itelligibile per eēntiā diuinā. ergo ꝛc. maior patet. nisi enim itelligeret qđcūq̄ itelligibile per ipsā nō itelligeret perfecte. minor ꝑz. q̄tū ad vtrāq̄ partem. prima enim patet. s. q̄ itelligat

perfecte eẽntiã suã. ¶ Et ideo ꝓbatur secũda sic. minus perfectũ i ordine eẽntiali est ratio itelligẽdi a posteriori magis perfectũ: per creaturas. n. deuenimus i cognitionẽ dei. iuxta illud apostoli. inuisibilia dei per ea que facta sũt intellecta ꝺspiciũtur. ergo multo magis ꝓfectũ magis erit ratio itelligẽdi a ꝓiori minus ꝓfectũ. ꝓbaꝫ ꝺsequẽtia. nã ꝓfectũ magis ꝺtinet iperfectũ ꝙ ecõuerso. ꝙto. n. aliquid magis ꝺtinet aliud. tãto est magis ratio itelligẽdi illud. cũ igiꝫ deus sit ens nobilius & ꝓfectius toto ordine alioꝝ entiũ: & qõlibet aliud ens ab ipso est ratio itelligẽdi ipsũ a posteriori. ergo & ipse erit ratio cognoscẽdi alioꝝ a ꝓiori. ¶ ℙ. arguit ex parte potẽtie sic. obiectũ potẽtie limitatioris & iferioris nõ est illimitatius nec vniuersalius obiecto potẽtie superioris & illimitatioris. ſꝫ diuinus itellectus é illimitatior nostro. ergo &c. ſꝫ obiectũ itellectus nostri se extẽdit i generali ad oia cũ habeat ꝓobiecto ens iquantũ ens. ergo obiectũ itellectus diuini se extẽdit aliquo modo ad oia alia: & hoc i speciali & sub rõe ꝓꝓia cuiuslibet. cognitio. n. in generali alicuius est cognitio cõfusa & iperfecta. & ideo deo repugnat. oportet ergo ꝙ ad oia se extẽdat sub ꝓꝓia rõe. ¶ ℙreterea illud qõ ꝺtinet ab alio scõm eius ꝓꝓiã & specialẽ rationẽ & ꝓfectiori modo ꝙ i se ꝺtineat illud i quo ꝺtinet est ratio ꝓfecta illius cognoscẽdi ipz sed qõlibet aliud a deo ꝺtinet i deo ꝓfectiori modo ꝙ i se. ergo &c. maior patet. nã eius entitas est rõ cognoscẽdi ipsũ. & qõ ꝺtinet entitatẽ ꝺtinet cognoscibilitatẽ. minor ꝓbaꝫ: qz cũ deus sit ifinite ꝓfectõis & nulla ꝓfectio sibi desit & qlibet creatura dicat aliqꝫ ꝓfectionẽ. ſequitur ꝙ scõm illud qõ est ꝓfectõis sit i deo. & hoc est qõ dicit cois opinio oiuz doctoꝝ. dicũt. n. ꝙ oẽs creature & oia alia a deo sũt i deo ꝺtẽta supereminẽter & quodaz esse supereminẽti. ¶ Cõfirmaꝫ. qz itellectus noster itelligit deũ. vnde Augu. gnto de trinitate. iuisa diligere possumus. icognita aũt nequaqꝫ. itelligit etiã alia a se. ergo si itellectus diuinus nõ itelligit nisi se: itellectus noster erit illimitatioꝝ ꝙ itellectus diuinus. qõ est manifeste falsũ. ¶ ℙreterea q̃cũqꝫ deus ꝺseruat & dat esse punit vel retribuit de actibus bonis vel malis intelligit. sed deus oia alia a se cõseruat qz oibus dat esse. creaturas aũt rõales punit de malis actibus & retribuit de bonis. ergo &c. maior ꝓz. mã aliter ꝺseruaret & daret esse & non itelligeret cui daret qõ est manifeste falsũ. minor de se ꝓz. est igiꝫ sic itelligẽdũ ꝙ deus itelligit essentiã suam tanqꝫ obiectũ ꝓmariũ & adequatũ itellectus sui. & cõsequẽter sine aliquo tamẽ discursu & successione intelligit quecũqꝫ alia per essentiã suã. & eius itellectio nõ mutatur nec plura intelligit nunc ꝙ ꝓius: nec econuerso. ¶ Quarta ꝓpositio ꝙ deus per vnicũ actum itelligẽdi ſdiuisibilẽ itelligit se & quecũqꝫ alia a se ita ꝙ ille actus nõ multiplicaꝫ. sed manet idiuisibilis & vnicus. hoc ꝓbaꝫ sic. ꝙtũ potest potẽtia aliqua finita & limitata per actus ifinitos circa obiecta diuersa ſubsequẽtes tãtũ potest potẽtia aliqua ifinita & illimitata p actũ vnicum oẽs istos actus ifinitos finite potẽtie excedẽte. sed potẽtia aliqua finita p tales actus infinitos circa diuersa obiecta itelligit ifinita. ergo cũ actus itelligẽdi diuinus excedat oẽs istos actus ifinitos cũ sit idẽ cũ deo tantũ poterit iste vnicus actus ꝙtũ omnes illi ifiniti. ergo &c. ¶ ℙreterea tãta illimitatio est actus ifiniti sicut potẽtie ifinite. sed deus p potẽtiã vnicã. ſ. itellectiuam: que est ifinita itelligit oia: ergo per ꝺsequẽs per actũ vnicũ. ¶ Cõfirmaꝫ. qz nos eadẽ potẽtia cognoscimus & attingimus ad omnia nostra obiecta. cũ ergo actus itelligẽdi diuinus sit illimitatioꝝ ꝙ potẽtia nostra itellectiua sicut ista est vnica respectu oiuz obiectoꝝ. ita & ille actus intellectus diuini. vnde Augu. quinto de trinitate dicit. ꝙ deus vna & eterna & imutabili visione completur omnia que videt. sciẽdũ tamẽ ꝙ opinio cõmunis circa predicta ponit ꝙ deus nõ itelligit oia per vnũ representatiuũ. imaginaꝫ. n. ꝙ deus intelligat creaturas per eaꝝ rationes ideales. vel per ipsas ideas. idea inqꝫ secũdũ eos nõ est nisi ratio quedã exẽplaris creature & representans. Unde Augu. dicit. alia inquit ratione. i. idea ꝺditus est homo & alia equus. ꝓ nũc aũt ꝺmitto istã materiã de ideis. ¶ Sed cõtra istas ꝓpositiones arguitur primo cõtra primã. ſ. ꝙ itellectus diuinus nõ intelligat oia alia a se. primo sic. oẽs partes quas deus scit vel cognoscit vel itelligit i ꝺtinuo vel sunt diuisibiles. vel idiuisibiles. si idiuisibiles. ergo ꝺtinuũ cõponitur ex idiuisibilibus. qõ est ꝺtra doctrinã Aristo. i sexto huius. Si vero diuisibiles: cũ omne illud qõ est diuisibile sit diuisibile i aliquas partes vltra. ergo vltra oẽs partes quas deus scit: i ꝺtinuo sũt alie partes i quas sũt diuisibiles ille a deo cognite: sed ille partes que sũt vltra oẽs a deo cognitas: & alie ab illis a deo cognitis non sũt a deo cognite. ergo alique partes sũt i cõtinuo quas deus nõ itelligit. ¶ ℙ. iter hũc punctũ vel ꝓmũ a deo cognitũ: & quẽcũqꝫ aliũ pũctũ a deo cognitũ vel est aliquid mediũ vel nihil. Si nihil. ergo pũctus est imediatus pũcto. qõ est ꝺtra Aristo. sexto huius. si aliquid est mediũ. vel illud est diuisibile vel idiuisibile. si idiuisibile. tũc sicut iste pũctus qui est medius iter hũc pũctũ a deo cognitũ & quẽcũqꝫ aliũ ab ipso deo cognitũ nõ est a deo cognitus. iste igiꝫ pũctus est a deo icognitus qõ est ꝓpositũ. ¶ ℙ. etiã sequeretur ꝙ idẽ pũctus sit imediatus pũcto. & idiuisibile idiuisibili si diuisibile sit. igitur ibi erũt multa pũcta vltra oia pũcta a deo cognita. non ergo oia pũcta que sũt in linea deus cognoscit. ¶ ℙ. vltra omnẽ numeꝝ a deo cognitũ potest esse aliquis maior. sed ille numerus qui est maior omni numero ꝓducto vel a deo cognito nõ est. ergo aliquis numerus est deo icognitus. ¶ ℙ. tũc seqreꝫ ꝙ actus itelligẽdi diuinus vilesceret & posset iperfici. ꝺñs est falsũ. ergo & añs. ꝓña ꝓbatur. qz ois actio & ois actus g est circa obiectũ nobilius & perfectius est nobilioꝝ illo qõ est circa vilius obiectũ & imperfectius. cũ ergo deus intelligat primo essentiã suã vt dicis. & postea intelligat alia que sunt vilia & imperfecta. ergo sequitur ꝙ vileſceret & imperficeretur. ¶ Ad idẽ sic arguit Frãciſcus de marchia super primũ sentẽtiaꝝ. omne intelligibile mediãte notitia ꝓficit intellectũ. sed nihil aliud a deo intellectũ ꝓficere potest intellectũ diuinũ. ergo nihil aliud a deo est intelligibile per ipsum. ¶ ℙreterea vnũ secũdũ ꝙ vnũ non est ratio itelligẽdi nisi vnũ. idẽ enim inqꝫ tũ idem semper est natũ facere idẽ. sed deus & quicquid est in ipso é vnum. ergo diuina essentia nõ est ratio itelligẽdi alia a se: & per consequens. diuinus intellectus nõ intelligit ꝙ diuinã essentiã alia a se. ¶ ℙreterea necessariũ non est ratio imediata intelligẽdi ꝯclusionẽ aliqꝫ ꝺtingẽtẽ. qz si sic ex premissis necessarys potest sequi ꝯclusio ꝺtingẽs qõ est ꝺtra Aristo. primo ꝓioꝝ. sed deus & quicquid é

ẽ i eo est necessariũ. ergo nihil qõ est i eo est ratio cognoscẽdi aliqõ ꝓtingẽs. cũ ergo nihil possit itelligere nisi p illud qõ est i eo. qz nihil qõ est aliud a deo potest esse in intellectu diuino ratio cognoscẽdi. ergo ꝛc. ¶ Cõfirmatur. qz sicut se habet necessariũ ad ꝓtingẽs sic inuariabile ad variabile. sed necessariũ nõ est causa ꝓtingẽtis. ergo nec inuariabile erit causa variabilis: sed qcqd deus itelligit habẽs causã itelligit per causã. ergo si itelligit variabilia ꝛ ꝓtingẽtia intelligit ea per variabilia ꝛ ꝓtingẽtia: ſz hoc est ipossibile. cũ oia q̃ intelligit intelligat per essentiã suã. ¶ Preterea segtur q deus potest ꝓducere numer actualiter infinitũ. hoc aũt est ipossibile. ergo ꝛc. ¶ Impossibilitas pz. qz tũc isto numero producto nõ posset maiorẽ numer ꝓducere. aliter ille ꝓductus nõ esset infinitus. ergo eius potẽtia poterit exhauriri. ꝺña p batur. quecũq deus itelligit alia a se potest ea i esse ponere ꝛ ꝓducere. si ergo itelligit alias infinitas vel boies infinitos exquo itelligit oia possibilia poterit oia alia ponere i esse ꝛ producere. ergo ꝛc. ¶ Cõtra secũdã propositionẽ que est quarta i ordine arguitur sic q nõ itelligat per vnicũ actũ. idẽ actus nõ est affirmatiuus ꝛ negatiuus. sed deus habet notitiã de veritatibus affirmatiuis ꝛ negatiuis. ergo ꝛc. ¶ ℙ. eadem ratione tũc actus diuine volũtatis esset vnicus. sed hoc est falsũ. ergo ꝛc. ꝓbo. qz actus volẽdi ꝛ actus nolẽdi nõ sunt vnus actus aliter circa que esset vnus et reliquus. sed deus habet actũ volẽdi de bonis, ꝛ nolẽdi de malis. ergo ꝛc. ¶ Respõdeo ad primũ. tamẽ ꝓ primis tribus est vnus modus soluẽdi ꝟracisci de maronis. ponẽs tres propositiones. ¶ Prima ẽ ista. q equale ꝛ iequale fũt passiones q̃titatis finite. ꝓbatur: qz equalia fũt quoꝝ extrema nõ se excedũt. iequalia vero quoꝝ extrema se excedũt. infinitis aũt repugnat extremitas tertio phisicoꝝ. vbi cũq etiã est inequalitas alteꝝ finitur ꝛ excediture: que oia repugnãt infinito. ¶ Secũda ꝓpositio est hec. q totũ ꝛ pars nõ inueniũtur nisi i q̃titate finita. ꝓbatur: qz omne totũ est maius sua parte. ꝛ ois pars minor est suo toto. maioritas aũt ꝛ minoritas fũt species iequalitat] que repugnãt infinito. ¶ Tertia propositio est q totum i q̃titate. puta oẽ ꝛ nullũ ꝛ huiusmodi signa que designãt quãdã vniuersalitatẽ scõm coꝝ virtutẽ sumpta ꝛ collecta repugnãt multiplicatiõi ꝛ multitudini infinite ꝛ circa ipsã formari nõ possũt. ꝓbatur. nã talia dicũt quãdã totalitatẽ que repugnat infinito. ¶ Per hoc faciliter soluũtur prime tres rationes. i oibus enim additur oẽ ꝛ quecũq ꝛ talia. ¶ Sciẽdũ tamẽ ꝓ istis rationibus. q cũ dicitur oẽs partes ꝛc. ꝛ sic de alys. q ista signa possũt dupliciter teneri. vno modo ꝓiũctim. ꝛ isto modo repugnat infinitis. ista inq̃ collectio habet rationẽ finitationis. alio modo potest teneri diuisim: ꝛ sic intelligẽdo oẽs partes quas deus scit i ꝓtinuo fũt diuisibiles. ita q illa est diuisibilis ꝛ ista: ꝛ sic i infinitũ. ita q nõ est aliqua que sit idiuisibilis: ꝛ sic optime potest addi: ꝛ sic facilis patet solutio ad rationes. que quidẽ solutiones possũt sic ꝓfirmari. qz scõm ꝑm ante oẽ tẽpus fuit tẽpus: ꝛ añ oẽm diẽ fuit dies ꝛ mẽsis ꝛ annus. istud aũt signũ oẽ nõ hic potest distribuere adequate ꝓ infinita multitudine: qz ante infinitã multitudinẽ dieꝝ nõ fuit dies: cũ multitudo dieꝝ infinita sit eternitas ꝛ añ eternitatẽ nulla dies possit esse. ergo solũ distribuit hic ꝓ multitudine finita. ita q accipiãtur ista signa diuisim.

puta q ante istã diẽ fuit dies ꝛ añ istã alia ꝛ sic i infinitũ. si enim ante oẽ tẽpus eẽt tempus ita q li oẽ sumeretur ꝓiũctim sequitur ꝓtradictio. ꝓbatur. nã illud qõ est ante oẽ tẽpus nõ est tẽpus: cũ illud tẽpus qõ esset ante sit de numero ois tẽporis. ꝛ ita sequeretur q esset tẽpus ꝛ nõ esset tẽpus: qõ est ꝓtradictio. ¶ ℙ. idẽ est ois homo ꝛ tota multitudo hominũ: sed infinita hominũ multitudo nõ est totũ. aut enim tale totũ ꝓstaret ex partibus finitis aut infinitis: nõ ex finitis. qz finitũ nõ cõstituit infinitũ. tertio huius. nec ex infinitis: qz cũ oẽ totũ sit maius sua parte sequitur q infinitũ potest excedi: ꝛ esset dare maius infinito: ꝛ sic i infinitũ terminaretur. qz oẽ qõ excedit ab aliquo claudit ꝛ determinatur ab illo. quarto enim huius dicit Aristo. q oẽ excedẽs diuiditur i excedẽtia. i. i illud i quo excedit ꝛ i illud qõ excedit: sed oĩ infinito repugnat claudi ꝛ terminari. qz infinitum nõ habet terminũ nec habet terminari. ergo ꝛc. ¶ Sed cõtra predictas propositiões fortissime arguitur. ꝛ primo ꝓtra primã. Tũ qz iter psonas diuinas ponimus equalitatẽ. vnde Athanasius ibi. quicũq vult saluus eẽ ꝛc. de filio dicit q est equalis patri secũdũ diuinitatem: in ipsis tamẽ personis est infinitas ꝛ infinita perfectio secũdũ Augu. Tũ etiã qz deus est quo maius excogitari nõ potest. ꝛ etiã magis q̃ aliquis excogitare potest ſm Augu. maioritas aũt est species iequalitatis. ¶ Scõo arguitur sic ꝓtra secũdã ꝓpositionẽ. qz oẽ diuisibile est totũ ꝛ habet rationẽ totius: sed infinitũ est diuisibile. ergo ꝛc. ¶ ℙ. Aristo. dicit tertio huius. q infinitũ habet rationẽ partis. ergo sibi nõ repugnat. ¶ Tertio arguit ꝓtra tertiã ꝓpositionẽ. qz tũc sequeretur q circa multitudinẽ fieret ois ingsitio syllogistica. nã nulla talis inquisitio est sine vniuersali propositione: ex partibus in quã nihil sequitur syllogistice primo priorum. ergo ꝛc. ¶ ℙ. Aristo. scõo metha. dicit q in infinito oẽs partes fũt medie. ergo hoc signũ omne nõ repugnat infinito. ¶ Quarto arguitur ꝓtra solutões primo sic: cuiuslibet ꝓtradictionis altera pars est vera: sed ista est falsa: quedã pars ꝓtinui nõ ẽ diuisibilis i vlteriores partes. ergo ista erit vera. oẽs partes ꝓtinui sic ꝓiũctim erũt diuisibiles in vlteriores partes. ¶ ℙ. de quolibet affirmatio vel negatio est vera. aut ergo oẽs spẽs numeri habent numer aliquẽ vlteriorẽ: ꝛ oẽs partes ꝓtinui sic ꝓiũcte erũt diuisibiles i partes vlteriores. aut nõ oẽs. si nõ oẽs per equipollẽtiã valet quedã nõ: ꝛ ista est falsa: quidam numerus nõ habet numer vltra se: ꝛ quedã pars cõtinui nõ habet partẽ extra se. ergo sequitur q ista sit vera: oẽs partes ꝓtinui ꝓiũctim habẽt partes vltra se vel ad minus q quedam erit pars in continuo que erit indiuisibilis ꝛ que non vltra se habebit partes. ¶ Preterea a singularibus sufficienter enumeratis sequit vniuersale vniuersaliter sumptum per locum a toto in q̃titate: sed iste punctus post primum punctuz est a deo cognitus ꝛ iste ꝛ ille. ꝛ sic de alys. ergo omnes sũt a deo cogniti. ¶ Preterea arguitur de partibus cõtinui: ista pars habet vltra se partes vlteriores ꝛ ista ꝛ illa ꝛc. ergo omnes partes ꝓtinui habent partes vlteriores. ¶ Preterea sicut istud est per se notum q omne totuz est maius sua parte. ita istud est per se notum q omnis pars est minor suo toto. sed hoc distribuit pro infinita multitudine cum sint infinite partes in continuo. ergo ꝛc. ¶ Confirmatur. quia cum sint infiniti boies in potẽtia:

ista. oīs homo est aīal. verificatur pro ifinitis ⁊ p vniuersis. ¶ Respōdeo ad primū ōtra primā ꝓpositionē ⁊ dico q̄ equalitas ⁊ iequalitas de quibus nō est ītētio est illoꝝ que cōstāt ex partibus realiter distīctis. qz ibi ē solū totū ⁊ pars. ¶ Ad aliā ꝓbationē ō maioritate dei. dico q̄ iequalitas vt hic accipitur est excessus secundū proportionē. ⁊ isto modo deus nō est iequalis. qz ipz proportionabiliter excedit. ¶ Ad aliud secūde ꝓpositōis dico q̄ vel loqueris de ifinito i actu vel de ifinito i potētia. si de ifinito in actu illud nō est dare. ⁊ ideo nō est diuisibile: ⁊ per ꝯsequēs nec etiā vt sic habet rationem totius nec partis nec est diuisibile. si loqueris de ifinito i potētia. dico q̄ tale est dare scōm eius entitatez finitā: licet scōz diuisionē sit ifinitū. ⁊ ideo eius entitas habet rationē totius ⁊ ē diuisibilis. ⁊ de isto erit specialis difficultas i sexto huius dño ꝓcedente. ¶ Ad aliud qō tertio hui⁹ dr. dico q̄ otinuū ē ifinitū vt dixi fm oīuisionē. ⁊ qz quicquid scōz diuisionē accipit habet rationē ōtēti: ⁊ accepti. ⁊ per ꝯsequēs habet rationē finiti ⁊ rationē partis. illud ergo cui cōpetit ratio partis nō bz rationē ifiniti nisi solū secūdū diuisionē de qua nō logmur hic. ¶ Ad illud tertie propositionis. dico q̄ si accipiatur aliqua multitudo finita de multitudine ifinita. ītūc de illa multitudine finita quecūq; sit formaliter talis propositio ē fillogistica. de illa aūt tota multitudine cū nō sit tota actu nō pōt formari. sed de terminis absolute vt abstrahūt a finitate ⁊ ifinitate. ¶ Ad aliā ꝓpositionem secūdi metha. i ifinito oēs partes sūt medie ⁊c. dico ibi q̄ li oēs vel sumit diūctim vel diuisim. si diunctim: sic est falsa ⁊ eis repugnat. mediū enim dicit per respectū ad extrema. oīa huiusmodi aūt repugnāt ifinito: si sumat diuisim sic est vera: vnde licet quelibet pars precise accepta sit media nō tamē oēs. esset enim fallacia cōpositionis ⁊ diuisionis. vnde sicut nō sequitur. ioānes est albus ⁊ est canonicus. ergo est albus canonicus. sic hic. vnde ista propositio in infinito omnes partes sunt medie dicitur q̄ intelligitur priuatiue per priuationem extremoꝝ. cum non habeat extrema. non autem positiue scilicet per positionez extremoꝝ cum extrema non habeant. ¶ Ad rationes cōtra respōsiones ⁊ solutiones respondeo. Ad primam dico q̄ propositio cuius subiectuz includit incompossibilia nō est vera. ⁊ ideo non habet contradictoziā sicut ista. omnis homo irrationalis est animal: non habet propzie ōtradictoziam quia eius contradictoria non potest esse vera: in cuius subiecto qō presupponit includuntur ipossibilia. ⁊ ita est hic. omnes partes continui ⁊c. pro ifinitis distribuendo ⁊ coniunctim sumendo. ¶ Cōtra. ista est bona contradictio chimera est ens probibitum. chimera non est ens probibitum. ⁊ tamē subiectum. puta chimera icludit compossibilia: entia enim fictitia nihil aliud sunt nisi quedam i suo conceptu incompossibilia includentia: ⁊ quibus repugnat omnibus omnis compossibilitas existendi. nō est ergo huiusmodi chimera. qō communiter dicitur q̄ habet partes diuersis aialibus consimiles. Respondeo ⁊ dico. q̄ aliter est quādo subiectum includit infra se tale quid ad talem incompossibilitatem. ⁊ aliud quando adiungitur sibi. chimera igitur includit istam incompossibilitatem de se: non sic est in propositio. ¶ Ad secundum dico. q̄ semper i cōtradictione oportet q̄ affirmatio ⁊ negatio sumantur vnifozmiter. quando ergo dicitur omnes partes. li oēs quando tu arguis tenetur coniunctiue. oportet ergo q̄ in extremo negatio negetur illa simul sumptio ⁊ coniūctio huius signi omnis. ⁊ sic cōcedatur ista negatiua. nō omnes partes continui sunt diuisibiles: ⁊ est iste sensus q̄ istud signum omne. simul sumptum ⁊ cōiunctim repugnat: ⁊ negatur a partibus infinitis continui sic coniunctim. ⁊ cum deducis q̄ non omne equipoliet ad qō dam non peccas p fallaciam accidentis. sumis enim li nō omne ac si sumeretur diuisim cū sumatur diūctim. ¶ Ad tertium dico. q̄ verum est si sint singularia sufficienter enumerata sicut partes vniuersales vniuersaliter sumpte. sed sic non est hic. ¶ Aliter respondetur. q̄ illa non possunt sic sufficienter enumerari. quia infinita sunt. ¶ Ad quartum dicitur q̄ si fiat verificatio illius distributionis pro multitudine infinita. non tamen inquantuz ifinita. sed inquantum eius termini abstrahunt a finitate ⁊ infinitate. ¶ Ad confirmationem per idem. ¶ Ad rationem Aristo. ⁊ cōmētatoris nego cōsequentiam. ¶ Ad probationem dico. q̄ ista est vera de actione ab obiecto causata saltem partialiter. cuiusmodi est actus noster intelligendi: vel i qua acquiritur aliqua perfectio in ordine ad aliquod obiectum. sic autez non est in proposito. non enim est actus intelligendi diuinus causatus a creaturis. nec acquirit aliq̄ perfectionem ex eis. ex eo enim q̄ est actus perfectissimus. ⁊ est circa omnia. ⁊ nō ex eo q̄ est circa omnia causata. ideo est perfectissimus. ¶ Ad rationes Fraciscī de marchia Ad primam dico. q̄ obiectum intelligibile est duplex. quoddam est qō est causa scientie apud intellectum saltem in aliquo genere cause ⁊ tale perficit intellectū mediante notitia saltem terminatiue. aliud est obiectum qō non est causa scientie. sed econuerso sciētia est causa eius in genere cause efficiētis: ⁊ etiam finis: cuiusmodi sunt artificialia. quia ipsa artificialia sunt causa sciētie ipsozum per modū finis. ⁊ ideo quia aliquo modo sunt causa scientie ipsozum ipse etiam perficiunt intellectū mediante scientia. Illud autem obiectum qō in nullo genere cause est nec efficiens nec finis est causa sciētie. sed econuerso scientia est causa eius: que nullo modo pficit itellectum. sic autem est i proposito. ergo ⁊c. ¶ Ad secundum dico. q̄ vez est de eo qō est formaliter vnū ⁊ virtualiter siue potentialiter. illud autem qō est vnū formaliter ⁊ plura virtualiter potest esse causa pluriū. diuina autem essentia licet sit vna formaliter nō tamē virtualiter. immo plura. Et ideo potest esse ratio intelligendi ipsa sicut declaratur quoniam principiū est ratio intelligendi conclusionez ⁊ se: ⁊ tamen non est multa formaliter: sed vnum sed plura virtualiter. ¶ Ad tertium dico q̄ maior est vera de illo qō est necessariū formaliter in essendo ⁊ virtualiter vel causalr in inferendo. non tamen de illo qō est necessariū formaliter. causaliter tamen contingens. deus autem est causaliter cōtingens. vnde materia cuz sit incozruptibilis est necessaria saltem secundum quid. ⁊ tamen est causa alicuius contingentis. Ad confirmationem per idem. licet enim deus sit formaliter inuariabilis. non tamen causaliter Ad quartum patebit inferius tertio huius in questione de infinito. ¶ Et hec de secundo phīsicozum.

Circa librum tertiū querit. Utrum motus sit aliqua realis entitas distincta eēntialr a termio ad quē ē. Et primo videt q non sit aliqua entitas qr oīs ētitas nouiter acgsita z producta p̄ supponit ꝓductionē in ꝓducente. sed motus nō potest p̄supponere istam ꝓductionē in ꝓducente. ergo ꝛc. maior ꝓbatur. qr oē ꝓducēs inquātū ꝓducēs est prius producto: sicut causa est p̄or effectu. ergo illud per quod ꝓducēs dr formaliter ꝓducēs erit prius ꝓducto. sed per productionē ꝓducēs dicitur formaliter ꝓducens. ergo ꝛc. minor probatur. tū qr motus eēt motus. nam oīs ꝓductio successiua dr motus. ꝓductio aūt per quā motus ꝓduceretur esset successiua sicut ipse motus. tū etiā quia sequeret̄ p̄cessus i infinitū. qr argueret̄ de ista productione sicut de motu. ita q ꝓductionis erit productio: z sic in infinitum. ¶ Cōfirmat̄. idē nō ē causa sui ipsius nec rō formalis productiua. motus igitur non potest seipso formaliter produci. ergo oz q per aliā ꝓductionē. ¶ Preterea arguitur q non sit realis entitas. ꝓbo. illa entitas nō est realis cuius neutra pars est extra aiaz exīs. sed neutra pars motus est extra animaz exīs. ergo ꝛc. minor p̄. qr oēs partes motus partibus tpis mēsurātur. sed oīs pars tpis vel ē p̄terita vel futura. ergo silr oīs pars motus. sed p̄teritū z futurū nō sunt extra aiaz qr illud quod fuit vel erit nō ē. ergo ꝛc. ¶ Tertio ꝓbat̄ q eius entitas non sit distincta a termino ad quē. naz hoc videtur dicere phūs hic in textu. motus enim nō ē p̄ter res ad q̄s est motus. ergo ꝛc. idē videt̄ dicere cōmētator. 3. hō. dicēs q mot⁹ non differt a termino nisi secundum perfectum z imperfectum.

Ad oppositū. Omnis entitas que est effect⁹ alicui⁹ potētie realis ē entitas realis. sed motus est hūi vt p̄z. ergo z per ꝑns cū manifeste ñ sit termin⁹ erit realis entitas distincta a termino

Rñdeo. Ubi sic ꝓceda. ꝓmo inquirā de gditate motus z diffinitione. Secundo in quo genere sit. Tertio si est entitas realis vel soluz ab aīa. ¶ Quantū ad p̄mū primo ponet̄ diffinitio Ari. quā dat de motu z ipa declarabit̄. ¶ 2° ponet̄ alia diffinitio magis specialis. ¶ De p̄ Ari. sic diffinit motū hic. mot⁹ ē actus entis in potētia f̄z q̄ i potētia: vt dealbatio ē actus dealbabilis inquantū dealbabile est. ¶ Ad hō diffinitionis declarationē pono aliqua dicta. ¶ ꝓmū est istud q ista diffinitio dat̄ per additamēta: ponit̄ inquā subñ ita q illud quod ponit̄ in recto ponit̄ loco generis z ad eēntiā motus pertinēs. puta actus. illud autē quod ponitur in obliquo ponitur loco differ z est extra eius eēntiā. z hoc ē totū residuū. puta entis in potētia f̄m q in potētia. ¶ Secūdū dictū est q mobile añ motū ē in duplici potētia. puta ad moueri. z ad terminum motus. primā potētiā terminat moueri: z ideo est eius actus sicut terminus illius potētie. secūdā vero terminat terminus motus. ¶ Tertiū dictū est. q in oi motu est duplex respectus. vnus ipsius motus ad potētiam p̄cedētē que terminatur per ipm. z f̄m hoc dicitur act⁹ alicuius. ¶ Alius est ad ꝓplemētū. puta ad actū perfectum. z secūdū hoc dr ens in potētia: z ideo motus ē actus quidam imp̄fectus qr ad aliū ordinabilis vel ordinatur. ¶ Quartū dictū est. q duplex est actus. gdā p̄fectus: gdam imperfectus. perfectus vt terminus motus. iperfectus potest distingui. qr gdaz est q absolute perficit suum subñ nō in ordine ad aliud: vt nigredo: que in ꝓparatione ad albedinē est actus imp̄fectus alicuius quod est in potētia ad albedinē. z iste actus non bz rōnē motus. ¶ Est alius actus iperfectus q non p̄ficit subñ absolute sed in ordine ad aliud: z ipsum subñ ordinatur ad aliud. z iste actus habet rōnem motus.

Be secundo huius primi articuli pono aliquas propōnes. ¶ Prima est ista. q motus formaliter sumptus distinguitur eēntialr z realr a termino ad quē est. ꝓbatur. q̄cūq; sic se hūt q vno manente alterū nō manet: z vno corrupto alteruz nō corrūpitur ista talia nō sunt idē realiter nec eēntialr. sed motus z eius terminus sunt hūi. ergo ꝛc. maior p̄z p̄plicationē ꝑdcōis minor ꝓbatur. supposito enī q aliquod mobile debeat moueri ab isto loco q est tholose ad locū qui est parisius certū ē q terminus istius motus nō ē motus. nā habit: bus p̄tibus in materia cessat motus. primo de generatōe. Similr corrupto motu manet terminus, ac quisito enim termino cessat motus. ergo ꝛc. ¶ Itē nulla entitas formalr successiua ē eadē formalr cū entitate p̄manente. f̄z motus formalr ē entitas successiua. p̄z q nō bz oēs partes silr. termin⁹ aūt ē entitas p̄manēs. qr q̄ntitas p̄manēs ē terminus mot⁹. ergo ꝛc. ¶ ꝓ. ipossibile ē q eadē res sui ipsius sit ꝓductiua: nec p̄ncipiū ꝓductōis. vnde augusti. primo de tri. Nulla ꝓsus est res que seipsam gignat. per qō ꝓbatur q sit distinctio inter patrē z filiū in diuinis: sed mot⁹ est rō ꝓductiua termini. nā per motū acgritur termin⁹. ergo ꝛc. ¶ Secūda ꝓpō ē q motus nihil aliud ē nisi successiua generatio partis post partē. hoc ꝓbatur sic. nā illud ē mot⁹ p qō acgritur termin⁹ mot⁹. sed per gñationē successiuā partis post partē ipsius forme acgrit̄ ipsa forma: vt p̄z. ergo. ꝛc. z hec ē intētio cōmētatoris plane in. 3. hō qui dicit. q mot⁹ nō ē nisi acgsitio partis post partē. ¶ Cōfirmatur. mot⁹ nō ē ipa forma ad quā ē: nec partes forme ipi⁹ adiuicē succedētes. p̄z. q eas dē rōes sic ō forma nec ē fluxus forme vt ꝓbatur i tertia ꝓpōne. ergo ꝛc. ¶ Tertia ꝓpō ē ista. q motus nō ē ipse fluxus forme. hec ꝓbatur. qr fluxus forme nō ē aliud q̄ successio scōm prius z posterius: scōz q pars posterior dicitur aduenire priori. sed pri⁹ z posterius nō sūt ipe mot⁹ cū sint subiective i motu scōm phūm z cōmētatorē. 4. hō. ergo ꝛcē. ¶ Cōtra duas p̄mas ꝓpōnes arguitur primo ꝑ p̄mā. s. q mot⁹ nō distinguatur realr a termino. nā cōmētator recitat duas opi. de motu. 3. hō. ꝓma ē q mot⁹ ē fluxus forme. scōa q ē forma fluēs. prima igr ē famosior scōa vior. Et i alio cōmēto dicit q mot⁹ nō differt a termio nisi sicut pfcūz z ipfcūz. ¶ Preterea. a quocunq; mot⁹ capit suā vnitatē z distinctōez ab illo ñ distinguitur f̄z mot⁹ accipit suā vnitatē z distinctionē a termio. 5. hō. ergo ꝛc. maior p̄z. qr eadē sūt p̄incipia eēndi z distinguēdi. ¶ Cōtra secūdā ꝓpōnē arguitur. nā tūc seq̄retur q

idē numero cēt sub diuersis spēbus. ꝯñs ē falsū. ergo ꝛ añs. ꝓbat ꝯña. suppono q aliq̄ albū debeat ōnigrari ita q albedo sit infra. io. gradus: tūc si motus cēt gñatio partis post partē ipsius forme ad quā est motus: p talē motū vel acgreret aliqd de eē termini. puta de nigredine: vel nihil: si nihil segr q nō sit hō gñatio, si aliqd. cū i toto motu infra ōcimū gradū sit sub albedine, si acgrat aliquid de termino distiguet specifice ab illo, ergo ꝛc. ¶ Cōfirmat. q2 certū ē q si aliqd moueat ab aliquo loco ad aliū distāte. certū ē q i tali motu adhuc nihil būt de loco distāti. ergo ꝛc. ¶ Rñdeo ad ꝑmū dico q nunq̄ fuit ista distictio ꝯmētatoris. ſz Aui. i sua ꝓhica ponit q si verisiue istā distictionē. ſz ꝓ alio cōmēto pono istā distictionē. q motus pōt dupliciter sumi. ꝑmo mō formaliter ꝓ illa forma seu entitate successiua q̄ ē termini acgsitiua alio mō pōt sumi māliter ꝓ illa vna forma ꝑz quā ē motus. ꝛ isto mō motus nō ē nisi ipsa forma q̄ ē i tali fluxu: ita q si iste motus sit solū motus itētōis ipius forme sic ipa forma i termino a quo ē eiusdē eēntie specifice saltē cū ipsa forma i termino ad quē. aliqñ aūt otigit q ñ ē sic motus itētōis. puta cū ē motus ab albedine i nigredinē q̄ specifice sūt distincta. ꝛ isto mō certū ē q ipsa albedo q̄ ē i fluxu ē specifice distincta a termino illo. ¶ Ad ſcōz dico q motus nō bz suā vnitatē ꝛ distictionē ab ipso ⁊mino nisi extrisece. i trisece āt ꝛ formaliter bz a sua ꝓpa ētitate. ¶ Ad ētiū nego ꝯñaz. vbi sciēdū q de illo sic imaginor q qñ aliq̄ mobile mouet: ꝓtim bz de termino a quo ꝛ ꝓtiz bz de termino ad quē nō formaliter: ſz q̄si ꝑz q̄dā dispositionē: qñ qñ aliq̄ albū debet denigrari ipz remittit q̄ gdē remissio disponit ad nigredinē ꝛ etiā p pallorē. silr de loco vno mō dr q vez ē de loco imediato sic q oē q̄ mouet ad locū talē imediatū partim habet de vtroq̄. Aliter dicitur q illa partibilitas est ꝓpter quādam approꝑinquationem ad talem locum distantem.

Quantum ad ſcōz articulū vbi erat videndū in quo gñe sit motus. ¶ Rñdeo. vbi ꝑmitto ꝑmo dicta aliē necia. ſcōo dicā ad q̄sitū. ꝑmū necessariū ē q motus pōt duo denotare quoz vtrūq̄ necessario inuenit in eo. i motu. n. ē recessus a termino a quo ꝛ accessus ad ⁊minū ad quē. ꝛ ipossibile ē illa duo ab iuicē separari. ꝛ sic phs ꝛ cōmētatoz diuersimode loquūt ō motu. aliqñ. n. ſcōz q ipotrāt ꝯpationē ad ⁊minū a q̄ vñ q̄rto buius dicit q motꝰ ē cā corruptōis: eo q facit distare ptē a ptē. Silr Ari. sexto huius. motus vel ē ipz desinere vel segr ipz desinere: ſcōz āt q motus dicit ipz accessū ad ⁊minū ad quē. sic logr ō eo ꝯmētator. ētio buius. motus ē acgsitio ptis post ptē. Silr Ari. motus est actus entis i potētia ſcōz q i potētia. ſcōz g̃ q motꝰ dicit recessū a termino a quo sic de ipo datr talis ōscriptio q motus ē actus gdā ꝑ quē abycit a mobili aliq̄ pfectio absoluta. ſcōo aūt mō datr de ipso talis descriptio. q motus ē actus ordinās i alterius cōplemētū. ¶ Secūdū necariū ē istud q i motu ocurrūt ista tria. ſ. motūes. mobile. ꝛ forma ad quā ē motus. vbi sciēdū q iterca sūt multi respcūs. ¶ Primus ē mobilis ad motorē. ſcōs ē motoris ad mobile. ꝛ vterq̄ ē extrisecꝰ adueniēs: q2 pōt eē motor nō mouēs actu aliq̄ mobile. ꝑmꝰ respectus ē motio passiua ꝛ vocatr passio exīs ſbiuei mobili. ſcōs ē motio actiua ꝛ vocatr actio ſbiue exīs i agēte. ꝛ q2 mouēs motor et mobile aliqd ꝓducēdo. ꝛ iō ē ibi ſpectus de ſcōo mō relatiuoz. ſ. ꝓducētis ad ꝓductū. ꝛ ecō uerso. ¶ Dis ꝑmissis pono duas ꝓpōnes. ꝑma ē ista. q motus ē formaliter i gñe passionis: hoc ꝓbat sic. illud quo patiēs referr ad agēs ē passio: ſz mobile q̄ ē patiēs refert ad agēs ꝑ moueri. ergo ꝛc. maioz ꝑz gnto meta. capitulo de relatōe. vbi dr q ſcōs modus relatōis fūdat sup actionē ꝛ passionē ꝛ sup potētiā actiuā ꝛ passiuā. ita q calefaciēs refert ad calefactibile ꝑ calefactionē actiuā. ꝛ calefactibile ad calefaciēs ꝑ calefactionē passiuā. minoz ꝑz etiā. q2 mobile in q̄tū mouet patiēs ē ꝛ hoc ꝑ moueri ꝑm q moueri bz respectū ad mouēs. ergo ꝛc. ¶ ꝑ. mouēri ē pati. ergo motus vel motio ē passio. ꝯña tenet ꝑ locū a ꝯiugatis. añs ꝓbatr. q2 mouere ē agere ꝛ mouēs ē agēs. ergo mouēri ē pati. ¶ ꝑ. actus q sūt ciusdē potētie nō sūt distincti gñe. ſz passio ꝛ motus sūt eiusdē actꝰ potētie. ergo ꝛc. maioz ꝑz. q2 vna ꝛ eadē potētia nō bz actus distinctos gñe. distiguūtur. n. potētie ꝑ actus vt ꝑz i hoc tertio. ꝛ i ſcōo de aia. minoz ꝑz. q2 potētia passiua bz ꝑ actu motū ꝛ etiā passionē cū nō possint eē actus potētie actiue. ¶ Cōfirmatr. Ari. gnto huius dicit q ad actionē ꝛ passionē nō ē motus. q2 motus ñ ē motus. ꝛ hec ꝯña nō valet nisi motus sit passio. ¶ Cōfirmatr sc̄undo. auctoꝛ sex ꝓncipioꝝ diffinit sic passionē. ꝑ passio ē effcūs illatioꝝ actōis ꝛ hoc imediatus: ſz motus ē illatus imediate ab agēte. ergo ꝛc. ¶ Cōtra istā ꝓpōez arguitur sic ꝑmo. de quocūq̄ ꝓdicatr dria alicuius gñis de illo ꝓdicatr illud genus: ſz de motu ꝓdicatr dria q̄titatis ergo ꝛ ipsa q̄titas. minoz ꝓbatr. q2 de motu ꝓdicatr ⁊tinuitas ꝛ successio q̄ vident esse drie q̄titatis. ergo ꝛc. ¶ ꝑ. cuicūq̄ ꝓpetit diuisibilitas sibi ꝯpetit ratio q̄titatis. ſz motui ꝯpetit diuisibilitas. ergo ꝛc. maioz ꝑz. gnto meta. vbi diffinit q̄titas vel q̄tū sic. q̄tū ē q̄ ē diuisibile i ptes q̄ sibi insūt. ita q diuisibilitas vr ꝓpar q̄titatis. ¶ ꝑ. tps ē i gñe q̄titatis. ergo ꝛ motus. ꝓbatr ꝯña. q2 sūt idē eēntialr. Est. n. tps passio ꝑmi motus q̄rto buius. passio āt ꝛ ſbz sūt idē ēntialr. vt ꝓbatū fuit supra. ergo ꝛc. ¶ Rñdeo si ꝓdicte rōes valerēt idē arguere ō oi actōe ꝛ passione. ipsa. n. bñt q̄dā ⁊tinuitatē ꝛ successionē ꝛ diuisibilitatē. ꝛ tñ nō sūt i gñe q̄titatis. vel ergo oz dicere q ⁊tinuitas ꝛ successio nō sint drie q̄titatis: ſz gdā modi vel ꝓprietates attribute eiꝰ tū ꝙuertr. vel oz dicere q ⁊tinuitas ꝛ successio nō sint infra eēntiā motus vel gditatē. ſz insūt sibi ab extra vt ꝑ tps q̄ est eius mēsura. ꝑus. n. ꝛ posterius i motu vt vr dicere ꝯmētatoz vr eē tps. ꝛ ꝓ ꝯña segr q motus sit q̄tus ꝑ accñs. q2 ꝑ tps. ¶ Ad vltimū dr q vel oz dicere ꝓdicamēta nō sūt eēntialr distincta ſz solū gditatiue saltē aliq̄ ꝛ quo ad aliq̄s spēs. vel oz dicere q tps nō ē idē eēntialr cū motu. vel oz dicere q tps nō ē p se i gñe q̄titatis. ſz solū reductiue: ita q i nullo gñe erit p se. videas gd reputas ꝓ minoꝛi icōueniēti. ¶ Scōa ꝓpō ē q motus vt dicit accessū ad ⁊minū ad quē ē de gñe ⁊mini ad quē vadit saltē reductiue. ꝓbatr: q2 via reducit ad ⁊minū vie. q2 ad illū ordinatr. ſz motus ē q̄dā via ad ⁊minū. ergo ꝛc. ¶ Cōfirmatr. q2 ab ipso capit vnitatē ꝛ distictionē gnto hui⁹. ergo i illū bz reductionē aliq̄. ¶ Ubi sciēdū q aliqd reduci i aliud ē duplr. vno mō. reductōe ꝓpiq̄ sicut ꝓprii illius. vt mā ꝛ forma sūt reductiue i gñe ſbe. alio mō reductōe remota. quō reducit via ad ⁊minū vie ꝛ isto mō motus reducit ad ⁊minū ꝛ ē eiusdē ēntie cū ⁊mino reductiue illa reductōe nō formaliter ꝛ ꝑ se. vñ Aui. tractatu ſcōo meta. sue dicit sic. abbozreo ingt dicere q ni

grescere sit nigredo. ¶ Sz ē dubitatio ō motu celi quō capiat suā vnitatē a ltimo cū nō bēat: z quō i ipso potest saluari nā motus. nō. n. sibi videtur ꝓpetere diffinitiones z rōes ꝑdicte date de motu. vt pz. si bñ ispiciat. ¶ Rādeo lz i ḡrto huius bēat difficultatē spālem z ibi xpo ducē determinabit. de pñti tñ dr q duplex est motus. qdā q determinat ad pfectionē acgrēdā cuiusmodi ē motus i istis iferioribus. alius ē ad pfectionē ꝓseruādā z iste ē motus celi q si cessaret oīa corrūperētur z nihil posset ꝓseruari saltē nāliter loquēdo. qd aūt sit terminus ꝓprius huius motus videdū est i ḡrto huius.

Quantum ad tertiū articulum vbi videda sūt duo. primo q̄lis ē exña motus. scdo si ē ꝑter aiaz. de primo ponā aliq̄ dicta. ¶ Primū ē q entitas z vnitas cuiuslibet ctinui i hoc ꝓsistit q oēs eius ptes copulātur ad aliqđ idiuisibile. hoc apparet p diffinitionē ctinui posītā i ꝑdicamētis z ignto huius: qđ q. dē idiuisibile ē i potētia solū. quo fcō i actu deficit ea exptiū ctinuitas. z hec ē rō cois tā permanēti q̄ successiuo. ¶ Scdz dctm ē q alr ē de successiuo. z alr ē de pmanēti. ois. n. q̄titas pmanens regrit actu oēs eius ptes z sil. nō aūt sic ē de successiuo. nō. n. regrit sic oēs ptes suas sil. imo sil tas formalr sibi repugnat. sz stat in hoc q oēs ptes eius sūt i quodā actu successiuo. ñ aūt sil taneo z i quodā actu ctinuatiuo z copulatiuo: copulātur. n. z ctinuātur oēs eius ptes ad aliqđ idiuisibile. ¶ Tertiū dictū ē q ab actuali exītia idiuisibilis copulātis talia successiua ipz denoiat existere: eo inq̄ q ē istās actu: nō tps qđ copulat dr ee actu. nō tñ q aliq̄ ei⁹ pars sit actu. ois. n. pars tpis vel ē fcā vel fiēda. neutra ergo pars existit actu: sz denoiat existere totū tps ex exītia huius idiuisibilis copulātis. z rōe huius ctinuatōis. qđ declarat exēplo. lz. n. caput boīs nō sit bō: bō tñ totus denoiatur Crispus. z ex hoc qđ crispitudo denoiat caput. z huius ē cā q: crispitudo nō ē nata boi ieesse nisi fz capur. sic ē i ꝓposito. lz. n. istās ñ sit tps nec mutatū ee sit motus. tñ p exītiā istoꝝ idiuisibiliū dr existere talia z ōnoiantur. nūc ergo illa verificat de me. ego curro p hoc istāti: lz cursus nō sit mihi p hoc istāti. z dr actu cursus ieē mihi. nō q aliq̄ pars cursus sit mihi gn sit fcā vel fiēda sz ex actuali ctinuatōe z successione ptiū adinicē z per exītiā alicuius idiuisibilis copulātis dr mihi cursus i ee actu. ¶ De scdo pono istā distictionē q i motu ē tria ꝓsiderare. ¶ Primo eius ctinuationē q̄ ñ cessat fluxus eius nec sistit ac deficit. ¶ Scdo ē ꝓsiderare illud qđ de eo ē acceptū vt ē discretū z diuisū z aliq̄ ir ꝑcisum ab eo qđ ē accipiēdū. ¶ Tertio ē ꝓsiderare vtrūq̄ eoꝝ vt ctinuata sz rē ad illud qđ stat de eo z vt discreta sz rōez poris z posteriozis: z sz hoc pono tres ꝓpōes. ¶ Prima ē ista q motus q̄tū ad eius rōez formalē z q̄tū ad ee cōtinuatiuū ipz. s. ꝓmo mō ꝓsiderādo ē ꝑter aiaz. ꝓbar. cuiuscūq̄ ꝓncipiū sufficiēs ē nā ipz ē ꝑter aiaz: sed motus prīcipiū sufficiēs ē nā. scdo hui⁹. z ctio. nā ē prīcipiū motus. ergo tc. maior pz. q nā ē agēs ꝑter intellectū. ¶ Cōfirmat. q oīs motus tūc eēt violētus. q eēt a prīcipio extriseco. ergo tc. ¶ Scda ꝓpō q sumēdo motū q̄tū ad ee discretū ipz bz ee ab aia. sic itelligedo q tale esse discretū nō bz ee nisi ab aia z itali ee ponit r pactū aie. lz substractū sit ex nā rei. hoc ꝓbat. cuicūq̄ ex nā rei ꝓuenit ctinuitas illi ex nā rei nō iest discretio. sed motui ex nā rei iest ctinuitas. nō. n. ctinuātur seu copulātur oēs ptes eius ꝓ actū aie. ergo tc. maior pz. q ctinuitas z discretio sūt oppōsite dr̄ie q̄ eidē realr ieē nō pñt. ¶ Ité ꝓ illud qđ iest alicui discretio ꝓ illud iest ee ei discretū. sz motui iest discretio ꝓ aiam. pz q z vr actus aie. ergo tc. ¶ Tertia ꝓpō q motus ē tio mō sūpt⁹ ē ab aia. z ē ꝑter aiaz. puta ē ab aia q̄tū ad ee discretū: ē aūt z ꝑter aiaz q̄tū ad eius ee ctinuū. hoc pz ex duabus ꝓmissis ex q/bus ista dependet z iferr. ¶ Sz iuxta ꝑdicta ē dubitatio dictū ē. n. q duę ptes successiue nō pñt sil ee. ꝑ q̄ suppōsito q aliqđ mobile moueat tūc vel illa eadē pars motus q̄ ē i vna parte ē i alia vel alia z alia. si eadē. ergo motus nō diuidit ad diuisionē mobilis: qđ ē ꝓtra phz ḡrto z sexto phisicoꝝ. si alia z alia cū sil oēs partes moueant ergo ples partes motus erūt sil: sz motus ē gd successiuū: ergo tc. ¶ Cōfirmat rō. q oē accīs qđ extendit ad extēsionē subiecti diuidit ad diuisionē subiecti: sz motus extēdit ad extēsionē mobilis. q̄ tū extēdit mobile tm extēdit ipse motus. cū mota vna parte ctinui totū moueat. ¶ Rādeo. vbi sciēdū q sz phz sexto huius. motus diuidit multiplr. Vno mō ad diuisionē tpis. secūdū. n. q ꝓbat Aristo. motus nō pōt fieri in istāti alr istās eēt dimisibile cū mēsurās z mēsuratū debeāt bre vnigeneitatē. io. meta. Scdo mō diuidit motus ad diuisionē mobilis qđ gdē mobile bz partes q̄titatiuas. isto mō gñalr diuidit oē accīs qđ extēdit ad extēsionē subiecti. vñ Ari. i ꝑdicamētis. q̄ta fuerit superficies tāta albedine ee diceres. ¶ Pōt ctio mō etiā diuidi ad diuisionē spatij supra qđ fit motus. scdz. n. q i spatio ē vna pars añ aliā sic ꝓius trāsit vna pars q̄ alia. ¶ Ubi sciēdū q diuisio motus sz partes mobilis pōt duplr attēdi. Uno mō q pars post partē moueat. z hoc ē ipossibile i quocūq̄ ctinuo: q scdz se totū moueat. Alio mō ꝓparādo motū solū ad sz i quo ē: z sic diuidit ad diuisionē mobilis sicut albedo ad diuisionē subiecti in quo ē: hoc aūt qđ dictū ē. s. q pars mobilis qđ scdz se totū moueat nō moueat vna pars añ aliā: bz vitatē cōparādo vtrāq̄ partē ad motū absolute. z sil cōparādo mobile ad aliqđ signū determinatū i spatio. z sic pars bñ ꝓcedit partē. hoc pz. ¶ Et p hoc dico ad formā q nō bēo p ipossibili q alique partes motus sint sil nō i ee pmanēti: put. s. ista particularitas z plitas partiū isint motui ex parte mobilis absolute. hoc tñ nō obstāte oīs pars motus est facta vel fiēda. sumēdo aūt istā particularitatē ex parte tēporis vel spatij supra qđ fit motus ipossibile est q partes simul sint. nam tunc pars facta z fienda esset simul z prior z posterior: quod est impossibile.

His visis rādeo ad rōes ꝓncipales. Ad ꝓmā dr q motus ꝓducit p actionē: ita q agēs mediāte actōe ꝓducit motū: ista tñ actio ē ꝓducta immediate ab agēte. Est inq̄ ꝓducta i istāti tanq̄ quo: nō tā q̄ qđ. Uñ ē regula q illud qđ est rō ꝓductiua alicuius tanq̄ quo nō est ꝓprie ꝓductū tanq̄ qđ: aliter esset ꝓcessus in infinitū. ipsū ergo agēs imediate ē elicitiuum ipsius actionis nō mediāte aliqua alia actōe. ꝓductū ergo inquātū ꝓductū. z hoc tanq̄ qđ presupponit ꝓductionem per quam ꝓducitur. ¶ Ad secūdam dico q partes motus licet non sint extra animā in esse permanenti: sunt tamen in quodam esse successiuo z continuatiuo z hoc sufficit. ¶ Ad tertium dico q motus est eiusdem essentie cum termino reductiue nō tamē formaliter. z hec de ista questione sufficiant.

QUeritur Utr actio sit exns i agē te formaliter. Et videt q nō. qz omne qō est i potētia receptiua alicuius forme ē i potētia passiua respectu illius forme. sed agēs inqtū agens z oē agēs nō est i potētia passiua: ergo nec p ons i potētia receptiua. ergo actio nō recipiet i agēte. maior patet. recipere. n. est qōdā pati: vt videt dicere cōmētator scō de aīa. vnde ideo intellectus possibilis dicit passibilis vel passiuus qz recipit actū intelligēdi eli citū ab intellectu agēte. minor patet. nā aliter nō esset da re agēs distictū a passo. z oē mouēs moueret qō est fal sū. est inquā dare mouēs nō motū. octauo huius. C ꝓ. actio z passio sūt idiuisibiliter vnus actus. sed passio est in passo. ergo z actio. pbaf ona. qm vnus actus indiui sibilis nō est in diuersis. ans pbaf 3°. huius. z 2° de aīa. idē. n. ē actus mouētis z moti actiui z passiui act⁹ āt. ac tiui ē actio z passiui ē passio. vt ibidē dicit. ergo zc. Un illa opinio ponens cōtrariū videtur destruere totā phi losophiam vt philosophantes loquūt de ista materia. vnde scō de aīa dicit Ari. sic. sicut. n. actio z passio sūt i patiēte z nō i agēte. sic silr actus sēsibilis z sēsitiui i sē sitiuo est. nescio quō clarius posset dicere vel log. C ꝓ. seqret q ois actio esset imanēs. ona est falsū: ergo z an tecedēs falsitas ons patet nono metha. vbi distīguit actionē Aristo. i imanentē z trāseūtē. ona patet. ex quo iqua nulla actio trāsit in passū. sed est manēs in agēte.

In oppositum arguit. ois forma realis ali cui actu subiecto realiter in existēs z ipsū formaliter i formās pōt de ipso pdicari z ipsū denoiare. sed actio nō pōt denoiare ipsū passū inqtū huiusmodi. ergo zc. maior patet. qz ois forma in for mās aliqō subiectū qualificat illud subiectū: sz oē sub iectū qō ē qualificatū p aliqtā formā ē qle p illā: vt ps. z oē qle ab alio qlificatū est denoiatū ab illo. ergo zc. mi nor patet. qz aliter oē patiēs esset agēs inqtū hꝰ.

Respondeo vbi sic pcedā. pmo. n. ingref. vtr actio sit aliqua forma respectiua vel absoluta simplr. scō vtrū actio fūdet in motu tan qz in proprio fundamento. z vtrum actio sit distincta re aliter a motu. tertio videbitur propositum.

Quantum ad primū sciēdū ē q est vna opinio Scotizātiū ponēs ipsā actionē esse formaliter formā respectiuā z dicere quēdā respectū. extrinsecus tn adueniēte. Un pmittit q qdā ē respe ctus intrinsecus adueniēs. Alius extrisecus adueniēs. Respectus intrinsecus adueniēs dr ille q ponit neces sario positis extremis vt positis pfe et filio vel positis duobus albis necessario ꝛsurgit respectus iter ipsa. Sz dr respectus extrinsecus adueniēs ille q nō ponit posi tis extremis. sed regrit approximatio z qdā applicatio vnius ad alterū. primus respectus ē de genere relatōis scōs nō. oīa. n. pdicamēta vltima sūt qdā respectus ex trisecus adueniētes q nō ponūtur positis extremis. nō. n. posita veste vel habitu ponit hre: nisi fiat applicatio: silr posito corpore z loco nō ponit vbi. nisi etiā fiat ap plicatio: z hec videt eē ītētio Boety pmo de trini. capi tulo qnto. vbi dicit q sūt aliqua pdicamēta q res signi ficāt. alia vero q circūstātiā rei vt illa sex pdicamenta. C Fracisc⁹ de marchia de isto respectu intriseco z ex trinseco modū sibi aliū adinuenit dicēs q dicūtur ista sex pdicamēta respectus extrinsecus adueniētes. eo q alterū extremū ē pfectio extrinseca alterius. ita q vnū extrinsece pficit aliud z aliud ab ipso pficit. vt ps p oīa discurrēdo. agēs. n. aliquo mō extrinsece pficit ips pas sū. z loc⁹ locatū z habitus suū sbz. z qñ rē tpalē. genus aūt relatōis dr respectus intrinsecus adueniēs pp rōes oppositā. qz vnū extremoꝝ aliud non pficit. nec aliud ab illo extrinsece pficit: sic ps discurrēdo p oēs modos relatōis. nec. n. duplū pficit dimidiū: nec econuerso. lz re latio dupli sit pfectior relatōe dimidy. silr pr inqtū pr nō pficit filiū lz pficiat ips p actū generatiōis p quā fi lius accepit eē nō tn per respectū prnitatis. Quicqd tn sit de hoc. pbaf tn pdicta ꝛclusio. s. q actio sit forma re spectiua saltē extrisecus adueniēs. qz illud qō ē eēntia liter ad aliud ē eēntialr respectiuū. actio est bꝰ. ergo zc. maior ps de se z minor. pbaf. qz ipossibile ē ꝛcipere ac tionē nisi ꝛcipiat aliqd qō sit p ipsā. actio. n. videt qdā factio q non pōt ꝛcipi sine fcō. C ꝓ. quozūcūqꝝ abstra ctoꝝ cōcreta sūt respectiua vel relatiua z ipsa abstra cta erūt relatōes vel respectus. sz ꝛcreta actōis z passio nis sūt relatiua. vt ps q̄nto meta. vbi dr q agēs z patiēs referunt i scō mō relatōis. g zc. maior ps. tū qz sūt idē ꝛcretū z abstractū. tū qz i quocūqꝝ gñe ē vnū z reliquū.

Secundo ē alia opinio cuiusdā doctoris g ponit q ipa actio ē forma simplr absoluta. pbaf. qz nullus respectus ē prior nāliter suis terminis sed actio est prior natura suis terminis. ergo zc. maior patet. sunt enim relatiua simul natura in predicamen tis. probatur minor: quia terminus ad quez vt dicis re fertur. agens autem est producens per actionem. sed omne pz ductum est posterius natura producēte. ergo zc. C ꝓreterea nullus respectus est vltimus finis z vl tima perfectio potentie actiue: sed actio est vltimus fi nis z vltima perfectio ipsius potētie actiue scōm philo sophum nono metha. nō enim videmus vt habeamus visum: sed econuerso ideo habemus visuz vt videamus. C ꝓreterea nullus idem respectus potest habere plu res terminos imediatos essentialiter distinctos: sed ac tio multos tales habet: quia passionem z formaz produ ctam. ergo zc. C ꝓreterea omnes respectus mutui sūt in eodem genere. patet de quocunqꝝ. opposita eniz sūt que sunt sub eodem genere quoz vtrunqꝝ est positiuū sed actio z passio sunt in diuersis predicamentis. vt pa tet. ergo zc. C ꝓ. intellectio z visio z volitio z talia sunt quedam forme absolute. sed illa sunt de genere actio nis. ergo zc. maior patet. Tum quia sunt finis vltimus z vltima perfectio suarum potentiarum. Tum qz sunt productiui formarū absolutarū saltē aliqui. puta intel lectio ipsius habitus. habitus inquā generatur ex ipsis actibus. secūdo etbi. qui quidē habitus ē qualitas que est entitas absoluta: probat minor. qz ois operatio ali cuius forme est qdā actio vel passio: sed illi habitus sūt qdā operatōes. ergo zc. Quicqd aūt sit dicēdū videtur q vtraqꝝ opinio possit teneri pbabiliter. C Tenēdo āt opinionē Scoti pōt rnderi ad rōnes alterius doctoris. C Ad pmā quādo dicit. nullus respectus est prior natu ra zc. dico q duplex est respectus. quidam per modum actus primi sicut filiatio z equalitas z huiusmodi: z est alius respectus per modum actus secundi sicut produ ctio z actio. tunc dico q licet omnis respectus per mo dū actus primi posterior sit ordine nature suo termino

z fundamẽto. respectus tñ per modũ actus secundi z si sit posterior suo fũdamẽto ordie nature. qz hoc ẽ cõe oĩ respectui. est tñ ordine nature prior ipo t̃mino. ñ ita q̃ terminus sequaĩ ordine nature ipsum sicut ipse segt̃ suũ fundamẽtũ. z hoc est qz talis respectus ẽ q̃dã cãlitas siue cã aliquo modo sui termini. ¶ Ad secũdũz qñ dr̃ q̃ respectus nõ ẽ vltimus finis. dico q̃ respectus sumitur dupl'r. vno mõ scõm se et formal'r. s. vt excludit terminũ: vt calefactio põt accipi vt excludit calorẽ genitũ. alio mõ põt accipi nõ vt excludit sz vt aliquo mõ iõcludit terminũ. ¶ Tũc dico q̃ lz actio nõ sit perfectio vltima nec finis alicuius vt excludit terminũ: sicut nec aliquis alius respectus: est tñ perfectio vltima rõne vltimi termini quẽ attingit. ¶ Ad tertiũ cũ dr̃ q̃ idẽ respectus nõ põt habere plures terminos imediatos. dico q̃ verũ ẽ per se z primo. sic q̃ vnus illoꝝ nõ sit terminus rõne alterius. nõ ẽ aũt inconueniẽs q̃ idẽ respectus habeat plures z distinctos terminos nõ eque primo z imediate. sed vnũ p se z primo: z aliũ rõne illius. nũc aũt sic est de actione. ¶ Ad minorẽ qñ dicitur q̃ actio attingit passũ z terminũ imediate: dico q̃ nõ attingit per se illa eque p̃mo z imediate. nõ. n. attingit siue respicit passũ nisi rõne forme in ipso introducte: ita q̃ primo attingit terminũ. puta formã: z rõne eius attingit passũ: vel forte ecõtra agẽs primo attigit passũ nõ aũt formam nisi mediãte passo. z ita siue attingat passũ mediãte termino siue ecõuerso. s. terminũ mediante passo: actio non habet plẽs terminos per se primo nisi vnũ: lz scõdario rõne illius respiciat aliud. ¶ Ad quartũ qñ arguitur q̃ oẽs respectus mutui sunt in eodẽ genere. dico q̃ hoc ẽ verũ de respectibus mutuis p modũ actus primi. cuiusmodi sunt oẽs respectus de genere relatõis. respectus aũt mutui qui sunt per modũ actus secũdi: cuiusmodi sunt oẽs actus secũdi: nõ oz q̃ sint in eodem gñe. ¶ Ad quintũ dico q̃ intellectio z volitio z talia nõ sũt formaliter de genere actõis sed de genere qualitatis: lz scõm dici sint de gñe actõis. sicut scia est de genere relatiõis. Ad pbationẽ. oĩs operatio z̃. dico q̃ duplex ẽ operatõ q̃dã bñs terminũ ꝑstitutũ distinctũ ab eo vel ꝓductuz ab ea z posteriorẽ ea: sicut calefactio cuius terminus ẽ calor. z de tali põt ꝓcedi q̃ ẽ actio. Alia ẽ opatio nulluz bñs terminũ ꝑstitutũ vel ꝓductũ ab ea. z talis nõ ẽ de genere actiõis sicut sunt intellectio volitio z visio z hmõi operatões. nec enim potẽtia nec obm̃ ẽ terminus taliũ operationũ cum vtrũq; tã obm̃ q̃ potẽtia tales p̃supponãt. z tales nõ sunt formę relatiue sed absolute. sunt' igitur de genere qualitatis scõm eẽ: lz scõm dici sint de genere actõis. Sic igitur põt dici ad illas rões tenẽdo istã opi. verũtñ qz alia opio est satis probabilis põt dici ad rões scoti. ¶ Pro cuius euidẽtia z rõib⁹ soluẽdis est sciendum q̃ triplex est genus forme. Est enim q̃dã forma que perficit subm̃ per se in ordine ad se: nõ in ordine ad aliud: nec per se nec per accñs: vt albedo: z talis est simpl'r absoluta. ¶ Est alia forma q̃ perficit subm̃ p se z primoꝝ ordine ad aliud: vt sĩlitudo z filia. z talis forma ẽ p se respectiua simpl'r. ¶ Tertia forma est q̃si media inter istas que quidẽ primo perficit subm̃ in ordine ad se z secũdario: z ex ꝓñti in ordine ad aliud: sicut visio z operatio cuiuscũq; alterius potẽtie cognitiue. talis eĩz forma est aliqua absoluta entitas que tẽdit in aliud: puta in obm̃. z ita vt ẽ q̃dã absoluta entitas perficit subm̃ absolute. vt aũt hz respectũ ãnexuz ad obm̃ quod respicit perficit ipz in ordine ad aliud. s. ad obm̃ ad quod hz necessario respectũ ãnexũ. hoc secũdo mõ est motus q̃ quidẽ ẽ entitas partim absoluta z partim respectiua: isto etiã mõ dr̃ de actione z passiõe que sunt quedã entitates absolute bñtes nec̃io ãnexũ respectũ. ¶ Per ꝫ patet ad rões. ad primã cuius cõe ẽ ad aliud z̃. dico q̃ verũ ẽ si per se z primo sit ad aliud. si aũt p se z p̃mo ẽ ad se z secũdario z ex ꝓñti ẽ ad aliud nõ oportet. nũc autẽ sic ẽ de actõe z passione que primo z per se sunt ad se. secũdario z ex ꝓñti sunt ad aliud: puta ad terminũ. ¶ Ad secũdũ dico q̃ agẽs z patiẽs p̃nt dupl'r sumi: qz vel vt sunt ꝓcreta actõis z passiõis q̃tũ ad absolutã entitatẽ vtriusq;. vel vt sunt ꝓcreta q̃tũ ad respectus ꝓñtes hmõi entitatẽ absolutã. primo mõ sunt absoluta. secũdo mõ sunt respectiua. z illo modo loquit̃ philosoph⁹. 5. meta.

Quantum ad scõm arti. vbi erãt videnda duo pũcta. ¶ Primũ vtrũ actio fundetur i motu tanq̃ i proprio fũdamẽto vel subiecto. ¶ Rñdeo vbi sciẽdũ q̃ ẽ opio cuiusdã doctoris q̃ ponit q̃ ipa actio fũdatur in motu tanq̃ in proprio fundamento vel subiecto. Ad hoc adducit auctorẽ sex pri. q̃ hoc plãe vr̃ dicere. Sciẽdũ tñ vt dicit. q̃ motus ꝓparatur ad actionẽ in duplici gñe cause. vno mõ i gñe cause efficiẽtis: z sic motꝰ ẽ posterior ipa actiõe. alio mõ in gñe cause mãlis: z isto mõ motus ẽ prior actione ipa sicut subm̃ ꝑus ipso accñte. nõ aũt ipole ẽ dicere idem esse prius z posterius in diuersis gñibus cãz. lz in eodẽ sit impossibile ¶ Cõtra istã opi. arguitur sic. nullũ accñs est rõ productiua sui subiecti nec simpl'r prior suo subiecto. sz actio ẽ productiua motus. ergo prior. minor probatur. est enim productus per actionẽ agẽtis. ergo z̃. ¶ Õ dr̃ alr̃ q̃ actio nõ põt fundari in motu⁹ sic q̃ eius subm̃ z fundamẽtũ sit motꝰ: sed fundaĩ in potẽtia actiua si teneatur q̃ sit i agẽte. si aũt teneatur q̃ sit in passo eius fundamẽtũ ẽ potẽtia passiua de quo videbitur in sequenti articulo. ¶ Ad rõnem in oppositũ qñ dicitur q̃ actio fundatur i motu. dico q̃ auctoritas soluit seipaz. sicut enim dicit omnis actio fundatur in motu ita dicit ecõuerso q̃ motus fundatur in actione. Ex quo sequitur q̃ auctor nõ intendit dicere q̃ motus sit subm̃ siue fũdamẽtũ ipsius actionis. qz tunc bic esset circulus: quia motus esset fundamẽtũ actõis z ecõuerso. s. actio eẽt subm̃ siue fũdamẽtũ motus: quod ẽ ipossibile. solũ ergo itelligit q̃ nec ẽ motus sine actione nec ecõuerso. s. actio sine motu accipiẽdo large motũ vt ẽ cois ad motũ successiuuz z ad diuisibilẽ z ad mutationẽ quãcũq; indiuisibilem ¶ De secũdo pũcto vtrũ actio sit distincta a motu. rñdeo vbi est vna opi. cuiusdã doc. q̃ ponit q̃ actio nõ ẽ distincta realr̃ a motu. hoc probatur sic. primo. quoꝝ opposita sunt eadẽ ipsa inter se sunt eadez. sed oppositũ motus z oppositũ actionis sunt inter se eadẽ. ergo actio z motus. minor pz. qz oppositũ motus est quies. que quidez est etiam oppositũ actionis. sicut enim mobile quãdo nõ mouetur cessat a motu z gescit ita omne agẽs qñ nõ agit cessat ab actõe z quiescit. ergo quies opposita ẽ actioni sicut z motui. ergo z̃. ¶ Preterea. oĩs forma fluens siue successiua bñs partem post partem est motus. sed aliq̃ actio continua est forma fluens successiue bẽs partẽ post partẽ. q̃ z̃. et ita si distinguantur a motu eẽnt in quocũq; mobili duo motus. sz hoc ẽ falsũ. ergo

¶ Ꝙz ꝺ iſtam opi. argūitur. illud quod trāſit alio manēte ē diſtinctū realr ab ipſo. ſed motus tranſit actiōe ꝓmanēte. g̃ ꝛc. ꝓbatio. qz actio manet trāſeūte motu ſiue mutatione. mior ꝓbaꝫ duplr. ꝑ de graui ꝛ leui. ¶ Conſtat. n. ꝙ graue geſcit deorſū ceſſante motu deorſū: ſz g es deorſū habet aliquam actionē poſitiuā tñ trāſeunte mutatione ſiue motu. ergo ꝛc. ꝓbatio aſſūpti: qz quāto aliquod eſt magis perfectū ꝛ i meliori diſpoſitione: tāto magis ꝛ perfectius agit ſi ē agēs naturale vl̃ pōt agere ſi ē agēs liberū. ſed graue quieſcens in aliquo loco ꝑ ꝓrio videlicet deorſum magis eſt perfectū ꝛ in meliori diſpoſitione ꝙ̄ exiſtens ſurſū. ergo magis exñs deorſū habet operationē magis ꝓꝓriā ꝙ̄ exiſtens ſurſū. cū operatio ſit perfectio cuiuſcūq; rei habentis eam ꝛ finis ꝑ ꝓrius. ¶ Confirmatur. qz niſi graue exñs deorſū bēret operationē ꝓꝓriā eēt ibi ſine ſuo ꝓꝓrio eius fine. cū ſua operatio ſit vltimus ſuus finis. cū g̃ graue exñs i ſuo ꝑ ꝓrio loco ſit i meliori ꝛ ꝑfectōri diſpoſitione ꝙ̄ exñs extra ſuum locum ꝓꝓrium ſequit̄ ꝑ ꝑns ꝙ exñs in loco ꝓꝓrio erit magis actiuum ꝙ̄ exñs alibi. ſz ñ ē ibi actiū ꝑ motū cū ibi realiter nō moueaꝫ. g̃ ꝛc. ¶ Ad rōes illius opinionis rñdeo. Ad ꝓmam cū dr quozū oppoſita ſunt eadem ꝛc. ꝺcedo maiorē. ſz tūc nego minorē. ad ꝓbationē dico ꝙ alia eſt ges oppoſita actioni ꝛ alia eſt q̄ eſt oppoſita motui. qđ ꝑz: qm̃ ſicut ꝓmanente actione trāſit motus. ita pōt aliqd geſcere quātū ad motū ſine gete oppoſita motui nō geſcēdo ab operatione ſine gete oppoſita opationi ſue actionis. tale. n. ſimplr ꝛ ꝓprie geſcit. ſz nō ſcōm qd: qz ges ꝓprie opponitur motui. nō operatōi ſiue actōi agētis. ꝛ ita geſcēs gete vt opponit motui ſimplr geſcit: ſz nō geſcat quiete oppoſita opationi. ¶ Tūc dico ꝙ large loquēdo de quiete alia ē quies oppoſita motui. ꝛ alia q̄ opponitur actōi. vñ ceſſans ab actōe dr quieſcere alia quiete a mobili ceſſante motu. hoc enim. mō quieuit deus die qua quieuit ab oī opere ¶ Ad ſecūdū. oīs forma fluēs ꝛc. dico ꝙ forma fluēs ē duplex. q̄dā que fluit per ſe ꝛ ꝓmo ſic ꝙ de rōne eius ē ꝙ fluat. alia ē q̄ nō fluit per ſe ꝛ ꝓmo: ſed per accñs: ita ꝙ nō ē de rōne eius ꝙ fluat. Tūc dico ꝙ oīs forma ꝓmo mō fluēs ē motus: nō aūt ſecūdo mō. qñ enī aliqđ localr mouet̄ ſicut motus ipſe localis fluit per ſe qz de rōne eius ē ꝙ fluat. ita etiā vbi cōtinue fluunt i ipo per accñs nō tñ per ſe cū de rōne vbi nō ſit ꝙ fluat. ſed pōt eē permanēs ſicut ꝑz de vltimo ad quod motus localis vltimo terminatur: quod tñ ē eiuſdē rōnis cū ꝑcedētibus fluxibus rōne motus. Tūc ad minorē dico ꝙ ſz aliqua actio ſit fluēs: boc tñ nō ē per ſe ſic ꝙ de eius rōne ſit ꝙ fluat. ſed tm̃ per accñs rōne motus cuz quo ipſa actio accñtalr ꝺiungitur. non autem per ſe.

Quantum ad tertiū articulū vidēdū ē in quo ſit actio ſubiectiue: vtrū. ſ. vel i agēte vel in patiente. ¶ Rñdeo. vbi ꝓmo diſtīguo de actione ꝙ actio eſt duplex. q̄dā que nihil aliud eſt niſi qdā reſpect⁹ quo agēs referr̄ ad patiēs tenēdo ꝙ ſit forma liter reſpectiua: vel ſaltē fundamētū quo mediāte ꝛ rōne cuius agēs referr̄ ad patiēs. ꝛ iſta ē actio q̄ eſt ꝑdicamētū diſtinctū a paſſione. Alia actio q̄ eſt res acta q̄ dē eſt quidā effectus ꝓme actiōis ꝛ idē cū paſſione. iſtā aūt diſtinctionē videt̄ ponere ſimplicius ſuper ꝓdicamēta. vñ ſimplicius ſupra ꝑdicam̃ta q̄rens quare facere ponit̄ ꝑdicamētū ꝛ nō factio. rñdet ꝙ ideo ē qz factio ꝺe actione dr ꝛ ꝺe effectu actōis. certū ē ergo ꝙ effectus actionis ē factio: nō q̄ ē ꝑdicamētū ſed factio facta: ꝛ de illa actione loquūtur ariſto. ꝛ ꝓmētatoꝛi diuerſis locis. Ariſto. n. dicit in ꝛ. de aia. ꝙ illud quod imꝓmitur in ſenſu eſt actio. certū ē aūt ꝙ nō imꝓmit̄ in ipſo aliqd quod ſit ꝺe genere actōis: ſed eſt eius effect⁹ quod in ſenſu imꝓmit̄. Eſt aūt alia actio acta preter illā que ē ꝺe genere actōis: ꝛ differūt i hoc ille ꝺue actiones: qz actio que eſt ꝑdicamētū diſtinctū ē ſcōm quā vel per quā ab aliquo ē aliqd. actio aūt acta ē ſcōz quā aliqd ē ab aliquo. eē aūt a quo aliud ē. ꝛ qō ē ab alio ſūt rōnes oppoſite nec eidē pñt appetere ſicut nec idē pōt eē ꝓducēs ꝛ ꝓductū per vnū ꝛ reſpectu eiuſdē: vt ꝑz ō pr̃e ꝛ filio. ꝛ ita intelligit ariſto. ꝙ ē vnus actus cū paſſione: ꝛ ꝙ eſt idē ſubiue: ꝛ multa alia. ſi aūt q̄rat̄ quare ſic noīatur. Rñdeo. qz actio q̄ ē ꝺe genere actōis ē ſimpliciter ꝛ fundamētalr in agēte q̄ ꝙ̄tū ē ex ſe nobis latet. manifeſtatur aūt ꝑ effectū q̄ ē res acta. ꝛ qz ſicut intelligitur reſpectus ītellectus ita noīat ꝛ ita manifeſtamus ſicut per ſenſum apꝓbēdimus. Et ponitur exēplū de caritate que ꝛz ſit actus notabilis: qz tñ ē tm̃ latens i anima. ideo noīatur per effectū ei⁹ q̄ eſt dilectio ¶ Hoc ꝓmiſſo pono duas ꝺcłones ¶ Prima ꝺcło ē. ꝙ actio acta eſt in paſſo. hoc ꝑz. nā illa ē eadē cū paſſione vel eſt ipſa paſſio. paſſio aūt ē in paſſo. ¶ Scōa ꝺcło eſt iſta: ꝙ actio que eſt ꝺe gñe actōis vt dictū eſt: ē formalr exñs in agēte. hoc ꝓbatur ſic. oīs forma informās realiter aliquod ſubm̃ dat aliqđ eē ei formalr: ꝛ hoc ſcōz ꝺditionē forme. ita ꝙ ſi ē abſoluta dat ſibi eē abſolutū ſi reſpectiua reſpectiuū: ſed actio nō dat aliquod eē patienti formalr. ergo ꝛc. minor ꝓbatur. qz tale eē qđ ſibi daret vt eēt agere vel pati. nō pati. qz illud dat ſibi paſſio. diſtinctaꝫ aūt formaꝫ ē diſtinctū eſſe formale. nec pōt ſibi dare agere. qz tūc oē agēs eēt patiēs: qđ ē euidēter falſū. ſi enī calefactio q̄ ē in aqua vt dicis daret aque calefacere tūc ipſa aqua ſeipaz calefaceret. ¶ Cōfirmatur. qz quibuſcūq; equalr aliq effectus repugnāt eiſdē repugnāt equalr ꝓncipia illoꝝ effectū. ſed ita repugnat paſſo agere ſicut repugnat agenti pati. ergo ita repugnat paſſioni actio actiua que ē agere ſicut repugnat agēti paſſio paſſiua q̄ paſſio ē pati. ¶ ꝓ. impoſſe ē accñs p̄cedere ſuū ſubm̃. ſz actio ē ꝓrior paſſo vt ſic. g̃ minor ꝓbatur. qz paſſū nō ē paſſū niſi ꝑ actionez. ſz oīs cā ē ꝓrior ſuo effectu. ergo ꝛc. ¶ ꝑ. finis intrinſecus alicuius rei ē in ipſa re. ſed actio ē finis intriſecus potētie actiue. ergo ꝛc. maior ꝑz. qz ſi nō eēt in ipſa re cuius eſt finis intrinſecus iā eēt extra ꝛ nō intra. minor ꝓbatur. qz oīs finis extra reducitur ad finē ītra. ſed actio ñ pōt reduci ad aliquē finē agētis. qz nullus ē intermedi⁹. g̃. ¶ Cōfirmatur. bonū alicuius ꝛ perfectio nō ſeparant̄ ab illo. ſz finis ē bonū quoddā ꝛ perfectio rei cuius ē. ꝑ cōmētatoꝛē. 5. meta. ꝓmēto. 3. ergo. ¶ ꝑ. oē qđ refert realiter ad aliud refertur realr ad ipz per aliqđ qđ ē realr i eo ita ꝙ illud per qđ refert̄ ē i eo. alr nō eēt relatio mutua nec realis. qđ dico ꝓpter ſcias ꝛ ſcibile ꝛ deū ꝛ creaturā. ſed agēs referr̄ ad patiēs ꝑ actionē. ꝑz ꝙntō met. vbi dicitur ꝙ ſecūdus modus relatōis fundatur ſuper potētiā actiuā ꝛ paſſiuā. vt ſupra calefactiuū ad calefactibile: vel ſupra actuz potētie actiue ꝛ paſſiue. puta ſuper actionem et paſſionem. vt calefacientis ad illud quod calefit. ¶ Confirmatur. Nihil refertur realiter

ad aliud p illud qō nō est realr in eo. sz actio p quā agēs refert ad patiēs vt dicis nō est in agente. g̃ ꝛc. ¶ Cōfirmatur iterum. nulla duo referūtur mutuo quoꝝ qōlibet non includit relationem per quaz refert ad rōnem fundatiuam illius respectus. sed rlo agētis ad patiens est mutua. sicut enim agens refert ad patiens: ita ecōuerso. vt patet 5ᵒ meta. g̃ ꝛc. ¶ Cōfirmatur 3ᵒ. q̄ omnis respectus refert realr suū fundamētū in quo ē: sed actio p te ē respectus i passo exñs. ergo actio refert realr ipsuz passum. sed non refert ipsuz ad agēs cū agēs ñ sit terminus actionis. ergo refert ipsum passū realiter ad seipsum. hoc autem est falsum. ergo ꝛc. ¶ ℙ. impoſe ē q̄ aliquid mutet realiter a ꝑtradictorio negatio ad cōtradictoriū positiuū nisi per aduentum nouū alicuius noue entitatis nouiter sibi aduenientis. sz aliquid nouiter mutat de non agente ad agens. ergo oportet q̄ sibi adueniat nouiter aliqua entitas noua. sz illa ñ est nisi actō. g̃ ꝛc. maioꝛ pz. qz nihil mutatur nisi p aliqd qō ab ipso recedit vel sibi aduenit. ergo ꝛc. ¶ ℙ. q̄rūcūq̄ potentiarū ꝓpꝛy actus sunt incompossibiles: ꝛ ipse potentie: ista pz. qz quanto aliqua magis sūt in actu tanto magis sūt icōpossibilia: sic si duo alba sūt icōpossibilia in eodem magis duo albissima erūt icōpossibilia. sz actus potētie actiue est agere ꝛ potentie passiue ē pati. ergo si actio ꝛ passio sunt in eodem incōpossibilia ꝛ actia potentia ꝛ passiua erūt incōpossibilia: sz potētia actiua ꝛ aliqua potentia passiua sūt incōpossibiles vt potētia calefactiua ꝛ calefactibilis. g̃ saltē aliq̄ actio puta calefactio ñ est in passo. ¶ ℙ. ꝓbus dicit q̄ actio ꝛ passio sūt vnuz sicut motus ascendentis ꝛ descendentis: ꝛ sicut ē eadem distantia vnius ad duo ꝛ duoꝝ ad vnum. nunc autem constat q̄ motus ascēdētis ꝛ descēdētis ñ ē formalr vnus motus cū sint oppositi sz materialr rōe spatij itermedij qō est idem rōe terminoꝝ siue extremoꝝ. ꝛ nō sūt etiā vnus motus subiectie. subiectū. n. motus ascensus est id quod ascēdit. subiectū aūt motus descēsus est mobile quod descendit. ℣ta isti motus non sunt vnus formaliter nec subiectiue: sed tantum sunt vnus motus q̄tum ad extrema. ¶ Consimiliter dico ō rōne distantie vnius ad duo ꝛ duoꝝ ad vnū. ¶ ℣z ꝛta ista cōclusionē secundā arguitur. ꝓmo. sic. omne illud quod habet aliquam formā realē nunc quā ꝓius nō habuit ē realiter mutatum: cum ergo actio sit aliqua forma realis noua: si ipsa est in agente seq̄t q̄ omne mutās mutet ꝛ omne mouēs necessario moueat ꝛ oē agēs patiat necessario. sed hoc ē falsum vt deducit Arisᵗ in tertio hᵒ. ergo ꝛc. ¶ ℙ. posito totali ꝑncipio actiuo actionis ꝛ totali ꝑncipio passiuo ꝛ ipis sufficiēter approximatis necessario sequit actio ꝛ hoc i agentibus naturalibᵒ: ꝛ potest sequi i agente libero. cū ergo totale ꝓncipium actiuū actionis sit agēs cū potētia actiua: et etiam totale ꝓncipiū ē subiectū receptiuū cū sit i potētia ergo si actio ē subiectiue i agente sequitur q̄ agēs circūscripto oi ꝓncipio passiuo extrinseco semp agit in seipo cū sit sibiipi sufficiēter ꝓis: ꝛ ita ignis semp calefaceret se quocūq̄ cōbustibili circūscripto. hoc aūt est falsum. qz tūc ois actio esset coena agēti: g̃ ꝛc. maioꝛ est Arisᵗ. nono meta. ¶ Item nullum agens pōt transmutare aliquid aliquius formaliter nisi illō qō formaliter transmutat sit in illo transmutato. sed agens transmutat passum formaliter per actionē. ergo ꝛc. maioꝛ patet: qz nihil trāsmutat̃ p aliō formalr rab ipso sepato. lz bñ effciue. minoꝛ ꝓbatur. qz potentia actiua est ꝑncipium transmutandi alterū in quantū alterꝝ. nono meta. ergo actᵒ potētie actiue ē quo agēs formalr passū trāsmutat. ¶ Cōfirmat̃. qz si aliqd aliud sit formale quo agēs attigit passū trāsmutando ipz q̄ ipsa actio agētis. ꝛ ita q̄ actio se teneat exꝑte agētis ꝛ illō formalr trāsmutans sit i passo. ergo rō agētis habebit rōnē ꝓncipij effectiui. sz oē tale est potētia actiua: vel habet potētiā actiuā. ergo actio erit sua potētia actiua vel includit ipam. quod est absurdū ergo ꝛc. ¶ Ad idē arguūt quidā de creatōe qui vt dicūt nō pōt esse in deo cū sit forma noua. ad qō iā dictū ē in qōne de fine. ¶ Silr arguūt quidā p ꝓcessuz in infinitū que fuit vna rō ꝓme cōclusiōis buiᵘ tertij. ¶ Ad rōes rñdeo ad ꝓmā cū dr oē illud qō habet aliquā formaz ꝛc. Dico q̄ mutari ē alr se hre nūc q̄ ꝓiᵒ. ꝛ hoc duplr. qm̄ ois mutatio ꝓprie est de duplici opposito in duplex oppositū: vz de priuatiōe mutatōis ad mutationē. ꝛ de priuatiōe termini ad quē ad ipsū terminū. ꝛ ita mutatio est de opposito termini ad terminū accipiēdo totalem rōez mutatōis. ¶ Tūc ad formā q̄n dicit. oē qō ꝛc. dico q̄ oē illud qō hz nūc aliquā formā realē p quā trā sit de opposito in oppositū mutat̃. agens aūt non sic se habz ad actionē. qm̄ actio sic in agēte recipitur q̄ nihil ab ipo abycit̃. ꝛ ideo licet agēs trāseat de priuatione in habitū: nō tn̄ de termino passiuo ad terminū passiuuz. ꝛ iō nō mutatur ꝓpꝛie: lz de nouo habeat aliquā formā quā ꝓiᵒ nō habuit. per cōtrariū aūt passū recipiēs passionē mutat̃ ꝓprie. qz sic passio in eo recipitur q̄ aliqd ab eo expellitur. ꝛ iō trāsit de priuatiōe nō solū ad habitū: sed et ab opposito cōtrario in oppositū contrariuz. ꝛ iō omne passū mutat̃. ¶ Vel pōt dici aliter q̄ mutatio sumitur duplr. vno mō stricte. ꝛ sic ē trāsitus vt dictuz ē de duplici opposito i duplex oppositū. alio mō large p quocūq̄ trāsitu ēt de simplici opposito i simplex oppositū. tūc dico q̄ ꝓmoᵒ accipiēdo mutationē. maioꝛ est falsa. ¶ Sc̄ō aūt mō accipiēdo mutationē. maioꝛ ē vera. nō enī oē qō nūc habet aliquā formā quā ꝓius ñ habuit trāsit de duplici opposito in duplex opposituz. vz de opposito mutatiōis ad mutationē. ꝛ de opposito termini ad terminū. sic in ꝓposito ē de agēte actionē recipiēte. lz enim agens actionem recipiens nouiter transeat de opposito actionis: puta de priuatione eius in actionē. nō tamē transit de opposito in oppositū p motuz termini. actio enī nō est actionis alicuiᵒ vel mutatiōis terminus. et ideo licet agens mutetur secūdum qd ꝓ quanto transit de opposito actionis ad actionem nō tamen simpliciter mutat̃ q̄ non transit de opposito termino ad oppositum terminum. patiens autem qz transit de opposito termino ad oppositum terminuz mutatur simpliciter. ¶ Ad secūdum dico q̄ non oportet q̄ omne habens totale ꝓncipium actiuum ꝛ passiuū approximatum possit agere. quantuncūq̄ enim aliquod potens se mouere localiter habeat in se ꝓncipium totale motiuum ꝛ receptiuum motus. tamen si non esset aliquis locus extrinsecus nunq̄ se posset mouere localiter. quia motus localis non tantū requirit subiectuz ꝛ ꝓncipiuz effectiuū: sed ēt posteriorē motū ipo: sicut ēt lz aliquis habeat potentiam visiuā que est ꝓncipium elicitiuum ꝛ receptiuum visionis. nunq̄ tamen potest videre nec visionem elicere nisi habito ꝑsenti obiecto

quãdocũq; autez aliqua forma est ꝓpter aliquid siue ordinat ad aliquid nũq; põt i actũ quãtũcunq; sit eius pncipiũ actiuũ ⁊ receptiuũ nisi ponat aliud ad qõ est ordinata. sicut pz de potentia visiua que ñ potest i actũ videndi sine obiecto. sicut. n. ꝟstat q; omnis actio ẽ ꝓpter terminũ ⁊ ordinat ad ipsũ. ⁊ iõ dico q; licz ignis sit totale ꝑncipiũ calefactionis ⁊ actiuũ ⁊ receptiuũ: nũq; tñ virtute ignis põt poni nisi ponat aliquod subiectum formal'r puta caliditas ꝓp quã itẽdit: sicut aial exñs extra locuz nõ põt se mouere localiter. lz habeat i se ꝑncipiũ actiuũ ⁊ receptiuũ motus. qz in loco non põt poni virtute eius terminus motus localis: puta vbi ꝓpter qõ itẽdit ꝓprie ipse mot⁹. ¶ Ad aliud rñdeo vbi sciẽdũ q; in trãsmutatione ꝟcurrunt ista: primũ ẽ aliquid trãs mutans aut agẽs qõ trãsmutat. ¶ 2ᵐ ẽ potẽtia actia vl' transmutatiua mediante qua transmutat. ¶ 3ᵐ ẽ ibi actus potentie actiue seu trãsmutatiue g etiã ꝟcurrit ad eẽ quodãmodo trãsmutatũ. ¶ 4ᵐ est ibi passio vl' trãs mutatio passiua que est quidam effectus ipius act⁹ potentie actiue. ¶ 5ᵐ quia aliquando ꝟcurrit aliquis terminus vltimus puta aliqua forma inducta vt qñ ignis trãsmutat aquã. pz q; oia ista ꝟcurrũt. p hoc ad formã dico q; maioz ẽ vera si illud nõ sit act⁹ potẽtie trãsmutatiue vel ipsa potẽtia transmutatiua. si enim illud sit effectus alicuius potẽtie trãsmutatiue vel aliquis terminus inductus per agens transmutãs passũ per istaz inexistentiã ei. sufficit ergo q; aliquid sit inductũ ꝑ qõ trasmutat. puta passio vel terminus passiõis. ¶ Ad cõ firmationẽ dico q; nõ regrit q; actio sit in potẽtia actiua nec bñs ipaz. sed sufficit q; sit actus potẽtie actiue.

Ad rationes pncipales. Ad primã cũ dicebatur. oẽ qõ est in potẽtia receptiua ⁊c. dico q; illa põt negari. ⁊ si ꝓbatur ꝑ hoc q; receptio ẽ passio ⁊ recipe est pati. vtrũq; istorũ negaret. ¶ Ad cui⁹ euidẽtiã: qz ꝓpositio illa ẽ vulgata ⁊ magnã habet apparẽtiã: est sciendũ q; forma receptibilis i aliquo subiecto potest esse triplex puta actio ⁊ hec est primo receptibilis. passio. et hec est secundo receptibilis. ⁊ tertio terminus actionis ⁊ passionis. tunc dico q; aliud ẽ recipe formã aliquaz ⁊ aliud ẽ pati. qz aliqs aliqd recipe põt tñ nõ pati. ꝓbatur. qz nihil patit mediante passiõe. lz subiectũ pri⁹ ordine nature recipit aliquã formã aliaz a passione añq; ipaz passionẽ. ꝓbatio. qz qõ ẽ cã alicui⁹ ẽ ordie nature pri⁹ illo. lz actio est cã passiõis ergo pri⁹ i formal' actio subñ siue iberet subõ ⁊ recipit i ipo real'r q; passio. ergo ⁊c. ¶ ꝟ i agẽdo siue i fieri subiectũ recipit aliqd puta actionẽ ⁊ ipm nõ patit ita i essendo subñ bñs terminũ actõis cessãte actiõe ⁊ passione semp recipit ipm qñ forma quãdiu ẽ tam diu recipit in ipso: nec tñ subñ ipm patit q; diu recipit formaz ipaz. tũc ergo ad rõnem dico q; recipe formã eẽ põt dupl'r. qz vel mediãte passiõe vel nõ mediãte passiõe: sed tñ mediãte iberẽtia illius forme quã recipit illõ subiectũ in quo ẽ. tũc cõcedo q; oẽ qõ recipit aliquã formaz mediãte passiõe de gñe passiõis vere et real'r patit. qõ aũt recipit aliqd nõ mediãte passione: sed mediãte iberẽtia de genere rõnis nõ patit ꝓprie sed tñ mediate. ⁊ qz agens recipit actionẽ prius natura q; passio sequat iõ nõ recipit eã passiõe mediãte. vbicũq; n. ponit actio ordine nature ꝑcedere passionẽ ibi nõ põt recipi mediante passiõe: sed mediãte tñ inberẽtia que est de genere relatõis. ⁊ iõ cũ actio recipiat' in agẽte añ oẽm passionẽ: p ꝟñs nõ ozagens pati: sicut nõ patit ꝑ hoc q; recepit actionẽ. actio enim ñ dat subiecto q; patiat': lz q; agat sicut passio dat sibi q; patiat'. ⁊ iõ quãdo arguit oẽ recipiẽs aliqd patitur dico q; est falsũ saltẽ ꝺ eo qõ recipit actionẽ. falsũ est etiã de recipiẽte quãcũq; formã aliaz a passiõe nisi recipiẽs recipiat eã mediãte passiõe. tũc enim sequeret q; q̃diu subm quodcũq; informaret aliq̃ forma tãdiu pateret ab ipsa qõ est falsũ. ¶ Ad secũduz dico q; actio acta est vnus actus cũ passiõe ⁊ idẽ secũ subiectiue. ⁊ ꝟñs ita itelligit Arist. ⁊ cõmẽtato⁹ vbicunq; loquãtur. ¶ Ad tertiũ dico q; aliquã actionẽ eẽ imanẽtẽ põt eẽ dupl'r. vno mõ formal'r. alio mõ causal'r. ꝓmo mõ ois actio ẽ imanẽs sic q; ipa remanet i agẽte forma liter. secũdo mõ nõ ois actio ẽ imanens. lz solũ illa q̃ nihil derelingt extra se. itellectio ergo ⁊ volitio solũ sunt actiões imanẽtes formal'r: ⁊ cã est: qz nõ trãseũt eoruz opatiões extra: licet forsan aliq̃n per actũ volũtatis aliqd derelinquatur extra licz volũtas nõ sit causa imediate sed supior. alie aũt actiões licet sint forme imanentes: sunt tamen causaliter transeuntes quia aliquod causant extra se ac etiam derelinquunt.

Querit vtrũ effect⁹ actual'r ifinit⁹ sit possibilis a deo ꝓduci. vl' si ei⁹ ꝓductio icludit repugnãtiã ex terminis. ⁊ videt q; sit pos'is ⁊ q; nõ icludat repugnãtiã. nã ois potẽtia hz aliq̃ obiectũ adequatũ ⁊ põt hr̃e aliq̃ obm̃ cui ẽ ꝓportionabile. lz potẽtia dei ꝓductiua que ẽ quedã potẽtia ifinita nõ põt adequari in aliquo finito nec sibi ꝓportionari. ergo ⁊c. maior pz de quacũq; potẽtia siue finita siue ifinita. lux. n. siue color est obiectũ adequatũ potẽtie visiue. ens inq̃tũ ens ẽ obiectũ potẽtie intellectiue. sil'r potẽtia dz ꝓportionari obõ. nã iter potẽtiã ⁊ obiectũ dz eẽ ꝓportio. aliter potẽtia ñ posset i ipz obiectũ. minor ꝓbat'. qz nullũ finitũ adequatur ifinito cuz excedat' ab ipo: nec sibi põt ꝓportionari cũ distẽt i infinitũ. ¶ ꝟ illud qõ nõ icludit repugnãtiã in eẽ potẽtiali nõ icludit repugnãtiã in esse actuali: lz infinitũ nõ icludit repugnãtiã in esse potentiali. ergo ⁊c. maior pz. qa posito possibili in eẽ nullũ sequitur ipossibile primo prior̃. minor ꝓbatur. qz fm ꝑm infinite sũt partes i cõtinuo i potẽtia: ⁊ ifinite spẽs numeri sunt possibiles cũ numer⁹ possit crescere in ifinitũ ⁊ infinita idiuidua sũt possibilia sub eadẽ spẽ: puta infiniti homines sub spẽ hũana. natura. n. specifica quãtũ est ex se nõ determinatur ad supposita finita. cũ vltra oẽs homines ꝓductos possint plures ꝓduci. ¶ ꝟ qcqd de⁹ põt ad extrã itelligere potest ꝓducere. lz de⁹ itelligit ifinita. nã itelligit oẽs spẽs nũeri possibiles ⁊ oia idiuidua possibilia sub eadez spẽ ⁊ illa sũt ifinita. vt ꝓbatũ ẽ i ꝓcedẽti rõe. ergo ⁊c. ¶ ꝟ fm veritatẽ mũdus potuit esse ab eterno ⁊ potuit a deo ꝓperuari. ⁊ scoz ꝑ̃biam hoc ẽ de fcõ. lz hoc stãte q; mũdus eẽt ab eterno vel potuisset eẽ sequitur necessario infinitũ. nam hoc stante dies fuerũt ⁊ fuissent ifiniti. sed in qualibet die deus potuit producere vnũ lapidẽ vel vnam guttam aque et omnes istos lapides vel guttas cõiungere adinuicem ⁊ conseruare. ergo sequitur q; illud quod constituunt omnes gutte sit infinitũ cũ habeat partes ifinitas eiusdẽ quantitatis vel saltem ipse diuise ⁊ conseruate constituent numerum infinitum.

In oppositum potētia que nō pōt adequari i aliquo ꝓducto nō pōt ꝓducere aliqō infinitū. sed potētia dei est huiusmōi. ergo. ꝛc. maior ꝑz qz si posset ꝓducere aliqō infinitū iam adequaret in illo cū vltra nō possit plus ꝓducere aliter esset dare maius infinito. minor ꝓbatur. qz alr diuina potētia posset exhauriri ꝛ euacuari ꝛ terminari. qō est manifeste falsū et ipossibile. ¶ Cōfirmatur rō. qz ꝓducta aliqua magnitudine ifinita vel aliquo nūero infinito vel deus pōt plus ꝓducere vel non. si non. ergo ei⁹ potentia terminatur et exhauriť. si sic ergo erit maius infinito. que omnia sunt falsa.

Rñdeo vbi sic ꝓcedā. ꝓmo eni ꝓmittā vnā distinctionē de infinito. ꝛ ponā tres ei⁹ descriptiões ꝛ oñdam in quo cōsistit rō infinitatis. ¶ Secūdo oñdetur quesitū ꝓncipale. ¶ Tertio videbiť vtz infinitum possit excedi vel vtruz sit dare maiꝰ ifinito.

Quantum ad ꝓmū pono istā distinctionez q infinitū est duplex. quoddā est vlr ꝛ extra genꝰ vt deus. aliud est infinitū qō est particulare ꝛ quātitatiuū. et istud ē triplex. quoddā negatiuum qō nō habet terminū nec est aptū natū hře terminum qz eius natura nō est capax terminatōis sicut vox dicit inuisibilis. ꝛ isto mō pūctus dr infinit⁹. ¶ Aliud est infinitū ꝓuatiue qō nō hz terminū: est tn aptū natz hře terminū vt si deus ꝓuaret lineā a pūctis terminātibꝰ ipsaz: ipa eēt infinita ꝓuatiue p carentiā. ſ. termino ꝛ cū aptitudine terminādi derelicta. ¶ Aliud est ifinituz tm positiue: ꝛ istud est triplex. qōdam est infinitū extēsiue. vt si deꝰ faceret q̄dam lineā in infinitū extensam aliud est intēsiue infinitū vt si deꝰ faceret albedinē hñtem infinitas ꝑfectiones. ¶ Aliud ē infinitū distictiue siue distributiue. vt si deꝰ faceret aliq̄ multitudinē infinitam vel numerū infinitū. ¶ Scōo pono tres descriptões de infinito. ¶ Prīa ē ista. q infinitū est quo nihil est maius ita q si ē infinitū fm extensionē nihil ē maiꝰ eo secundum extēsionē. si fm intēsionē nihil est maius eo secūdū intensionē ¶ Scōa descriptio ē hec q infinitū ē qō excedit quodcūq finitū vltra oēm ꝓportionē determinatā. ¶ Tertia descriptio est q infinitū est cuius nihil ē extra sumere. ꝛ describo hoc infinitum in actu ꝑ oppositum ad infinitum in potētia. qz per oppositum diffiniťa ꝑho. ¶ Tertio oñdo i quo ꝟsistit rō ifiniti. vbi pono duas ꝓpões. ¶ Prīma ē hec q infinitū in ētitate cuiusmodi ē deus dicit simplr ꝛ fundamētalr essentiā diuinā. formalr aūt ꝛ cōnotatiue dicit carētiā ois limitatōis ꝛ finite ꝑfectionis. hec ꝓbať q̄cūq aliq̄ opponūť ꝓuatiue si vnū ē bit⁹ reliquū ē ꝓuatio: ꝛ dicit gd ꝓuatiuū. ſz finitas ꝛ ifinitas siue finitū ꝛ infinitū opponūť ꝓuatiue: qz nō ꝓnť alr opponi ꝛ finitas dicit gd positiuū q̄ ifinitas dicit gd ꝓuatiuū. Cōfirmať. qz illa negatio i. cadēs i eadē ꝑte cū aliqua dictiõe notat ꝓuationē in ipa vt iustus ꝛ ipruden. ¶ Sz cōtra istā ꝓpōnē arguitur. qz illud qō nibil ē nō ē in deo ponēdū. ſz ꝓuatio nihil est: vt ꝓbatū fuit ꝓxio buiꝰ. ergo ifinitas cū sit gd ꝓuatiuū nō erit in deo. ¶ Rñdeo sicut fuit dictū i qōne de ꝓuatiõe. nulla ꝓuatio ē in deo ex natura rei. ſz itellectus nr cōcipit circa deū aliquas ꝑes negatiões qñ nō pōt inuenire aliquas affirmatiões oppositas vel positiuas. talia inq̄ nō sūt i deo q̄tū ad illud qō dicūt formaliter. sed cōcipiūtur circa ipm deū. idē dico de ifinito.

¶ Scōa ꝓpō ē ista. q infinitū ꝑticulariter ꝛ q̄titatiue de quo ꝓri. logtur cōsistit formalr in successione ita q eiꝰ rō est formalr successiua. hoc ꝓbatur. ois rō ꝓmixta intrisece ex actu ꝛ potētia ē successiua. ꝑz. Nā ex rōe actus ē aligd i actu. ſz rōne potētie icludit aligd qō nōdū ē. ꝛ ꝓ ñs cōstat ex ptibꝰ q̄ nō sūt sil. ſz rō ifiniti ꝑticularis ē ꝓmixta intrisece ex actu ꝛ potētia. qō ꝑz. qz q imaginať aligd partibile i ifinitū nec⁹ significat aspectum sup aligd in actu. deinde sup aligd aliud. ꝛ sic ꝓcedēdo dr q caret fine. nūc aūt itellectꝰ nō attingit totū i actu qz si sic iā staret ꝛ finiret. ergo rō infiniti iā ē successiua ¶ Tertia illa rō que ē diei ꝛ agon ē formalr successiua. ꝑz qz rōnes illoꝝ sūt formalr successiue. ſz rō ifiniti ē vt dies ꝛ agō vt dicit ꝓbs. 3⁰ buiꝰ. ꝛ cōmētatoz ibidē. vñ dicit cōmētatoz postea q nō oz intelligere p essentiā ifiniti actū aliquē demōstratū. vt boez vel domū: sed actū opositū cū potentia. ergo rō finiti ē successiua. ¶ Tertia illa rō ē successiua que nō pōt repiri nisi i successiuis. ſz illa ē hꝰ nō enī repitur nisi vbi est successio. vel potest esse sicut in diuisiõe partiū vel in additiõe numeroꝝ. aut i ꝓcessu tēpoꝝ. aut i multitudine idiuiduoꝝ. in qb⁹ oib⁹ pōt esse successio. idiuidua nāq̄ qñ vnū est in actu reliquū est i potētia. ꝛ ecōuerso. nec vnq̄ pōt euacuari talis potētia. ergo rō ifiniti ē successiua. ¶ Preterea illō quod intelligiť per modum cuiusdaz ꝓcessus est successiuū. patet quia ꝓcessus habet rationem successiui. ifinitū ē huiusmōi. minor ꝓbať. mēs. n. nō pōt cōcipe infinitū partiale nisi accipiēdo aliqō finitū. ꝛ deide aliud finitū ꝛ sic in ifinitū sine cessatiõe. nā dicit cōmētator. 3⁰ bꝰ cō mēto nono. q vlr cōpetit illud cōe oib⁹ ꝟpēb⁹ infiniti q pōt qs ex eo cōcipe aligd ꝛ postea aligd in itellectu ꝛ illud qō mēs cōcipit semp ē finitū. ¶ Ꝑ. Pri. 3⁰ buiꝰ attribuit infinito gnq̄ ꝺditões. ¶ Prīa ē q infinitū ē cuius q̄titatē accipientibꝰ sp est aligd accipe vel sumere extra. ſz boc ꝓpetit tm rōi successiue nō ꝑmanēti vt sp aligd extra aliud sit. ¶ Scōa ꝺditio ē q infinitū hz rōnez icōpleti ꝛ iperfēi. ꝛ illō ꝓpetit rōi successiue ꝛ nō pmanēti: vt ꝑmanēs ē. ¶ Tertia ꝺditio ē q infinitū non hz rōem totius ſz partis. totuz. n. ē qō hz oē illud qō ad eiꝰ eē ptinet ꝛ illud cōsistit. infinitū aūt rōne qua infinituz sp spectat aligd. ꝛ iō de ifinito nō ē nisi pars i actu hoc aūt cōpetit rōni successiue ꝛ nō pmanēti. ¶ Quarta cō ditio est q infinitum non continet sed potius continetur. totius enim est continere. sed partis est contineri. hoc autē competit rationi successiue ꝛ nō permanenti. ¶ Quinta conditio est q infinitum est ignotuz inquātum infinitū. cuius ratio est: quia pars que sumitur i actu habet se ad carentiam finis ꝛ terminationis partiū sicut aliquod actuale ad aliquid quod est in potentia. quod autem caret actu est ignotū. quia intellectus semper actuat ꝛ finitat illud quod intelligit. istud autez cōpetit rationi successiue ꝛ non permanēti: vt permanēs est. ergo ratio formalis infiniti est successiua.

Quantum ad scōm articulū pono tres ꝺclusiones. ¶ Prīa est q nulla mltitudo vel nūerus pōt esse infinitꝰ actualr. hoc ꝓbať. cuicūq non repugnat additō nō pōt eē actualr ifinitū. sed nulli numero ꝓducto repugnat additio. ergo nullus numerus ꝓductus pōt esse infinitus actualr. maior ꝑz. quia ifinito ꝓducto repugnat excessus ꝛ additio. minor ꝓbatur. qz tali nūero ꝓducto vel deus pōt addere aliquaz

vnitatem: vel nullã. si nullã. g̃ eius potẽtia exhauritur ⁊ terminat̃. qđ falsum ẽ. ⁊ itex qz de rõe numeri est q̃ possit multiplicari in infinitum. si põt addere: bñ ꝓpositũ. ¶ Preterea. suppoſito q̃ de tali numero infinito ꝓducto deus subtrahat decẽ vnitates sicut põt: cum eas ꝓduxerit: ⁊ per ꝛ̃ns possit destruere: q̃ro tũc de residuo: vel ẽ finitũ: vel infinitũ. si finitũ: ergo ⁊ ille totꝰ numerus erat finitus: cũ ex finitis non possit fieri nisi finitum. si ifinitũ cũ illud residuũ eẽt pars numeri p̃cedẽtis. ergo pars erit equalis toti. qđ est cõtra illud ꝓcipiũ p se notũ. q̃ oẽ totũ ẽ maius sua pte. ¶ Preterea oĩs numerus mẽsurat̃ vnitate. sed nullũ infinitũ mensurat̃ vnitate cũ sibi repugnet rõ termini. ergo ⁊c. maior p̃z satis. 4. meta. ¶ Item oĩs numerus ẽ numerabilis. ⁊ omne numerabile ẽ ptrãsibile. sed nullũ pertransibile est ifinitũ. ergo nullus numerus ẽ infinitus. tota rõ ẽ aristo. ¶ Sed ꝓtra illã ꝓcl̃onẽ arguitur sic. oĩs potẽtia põt reduci ad actũ: aliter eẽt frustra. ſz idiuidua ifinita alicuiꝰ nature specifice sunt possibilia. qz nulla natura specifica determiatur ad certũ terminũ vel numerũ suppoſitox. ergo ſeq̃t q̃ ifiniti hoĩes sũt possibiles. ¶ Cõfirmat̃. qz deus põt facere qcqd natura rei patit̃. sed natura specifica ẽ apta nata participari ab infinitis. ergo ⁊c. ¶ ꝓ. omni numero ꝓducto vel possibili ꝓduci deus põt ꝓducere maiorẽ. sed ille numerus q ẽ maior omni numero finito ꝓducto vel possibili ꝓduci est infinitus. ergo ⁊c. maior p̃z. qz alꝫ possz potẽtia dei exhauriri ⁊ terminari. minor ꝓbat̃. qz illõ qđ ẽ maius omni finito est infinitũ: aliter eẽt oppoſituz in adiecto. ¶ ꝓ. causalitas exẽplaris nõ excedit cãlitatẽ effectiuã in deo. sed deus ẽ exẽplar infinitox. ergo põt facere infinita. maior p̃z. qz quecũq̃ deus repñtat sunt ꝓducibilia. quia omnia talia sunt ideata. idea aũt ponit̃ cõiter ꝓpter ꝓductionez. minor ꝓbatur. qz deus est exẽplar ifinitorũ. qz nõ repsentat certa nec determiata. ¶ ꝓ. q̃cũq̃ deꝰ põt facere successiue põt facere simul. nisi sit repugnãtia talis simultatis in effectu. ſz deꝰ põt facere successiue idiuidua ifinita cũ possit mũdũ ꝑpetuare. ergo ⁊c. maior p̃z. qz eius factio nulla dr̃ia tẽporis terminat̃. ¶ Preterea vbi maior plꝰtas ñ dicit maiorẽ repugnantiã nec ifinita plꝰtas arguit aliquã repugnãtiã. ſz coexña pluriũ idiuiduorũ simul nõ est maior repugnãtia q̃ paucorũ. ergo infinitorũ coexñtiũ nõ erit aliqua repugnãtia. maior accipit̃ ab Arist. quarto buiꝰ. vbi dicit q̃ si in eodẽ loco possint esse plꝫa cozpa eadem rõne infinita. Cuiꝰ rõ est. qz coexñtia pluriũ nõ dicit maiorem repugnãtiã q̃ paucox. ergo nec coexña infinitox minor ꝓbatur. nam nõ est maior repugnãtia si sint mille vel duo milia idiuidua alicuiꝰ ſpẽi vl̃ alicuiꝰ nature q̃ si eẽnt decẽ milia. ¶ Rñdeo ad pmũ ꝓcedẽdo maiorem. ad minorẽ dico q̃ nõ sũt possibilia ifinita ſz finita in infinitũ. vltra. n. quodcũq̃ ꝓductũ deꝰ põt plus ꝓducere. nõ ergo sũt possibilia infinita ſz finita ī ifinitũ ¶ Ad confirmationẽ dico q̃ natura specifica nõ patit̃ cõmunicari simul ifinitis: qz hoc nõ est possibile ſz finitis in infinitũ. ¶ Ad scõm dico q̃ li oẽ vel põt sumi coniunctim sic q̃ colligat oẽs nũeros: vel diuiſiz: si diuiſiz sic ẽ vera: ⁊ ẽ ſensus q̃ vltra illũ numerũ ꝓductũ ⁊ illum ds̃ põt ꝓducere maiorẽ: sed tũc minor ẽ falsa: nã numerus qui est maior oi nũero sic diuiſim sũpto. puta illo ⁊ illo ⁊c. nõ ſeq̃t q̃ sit nũerꝰ ifinitꝰ. si vero sumat̃ li oẽ cõiunctim sic ꝛ̃ns manifestũ ꝛ̃pole. nã deus nõ põt producere aliquẽ numerũ q̃ sit maior oi nũero ꝓducto vl̃ possibili ꝓduci a deo: naz ille nũerus q̃ est alius ⁊ distinctus ab oi numero possibili ꝓduci a deo nõ erit possibilis ꝓduci a deo. alꝫ esset cõtradictio. Si ille talis nũerus eẽt bꝰ. ergo ⁊c. ꝛ̃ns dictũ fuit ſupiꝰ q̃ sumẽdo li oẽ ꝛiũctim repugnat ifinitis. ¶ Ad tertiũ dico dupl̃r. vno mõdo q̃ deꝰ nõ est exẽplar ifinitorũ ſz finitorũ ī ifinitũ. ſz ista successio se tenet ex pte obiectorũ. Aliter dr̃ q̃ ꝛz repñtet ifinita nõ tñ ipa põt ꝓducere sil̃. vñ si deꝰ bẽret exẽplar alicuiꝰ successiui nõ posset ipm ꝓducere. quia hoc sibi repugnat. infinitũ aũt vt dictũ est icludit q̃dã successionẽ. vñ cõiter dr̃ q̃ ex pte dei nõ ẽ repugnãtia ſz ex parte effectꝰ q nõ ẽ infinitatis capax. Non dico tñ illã q̃ deꝰ nõ posset ꝓducere infinitũ q̃tũ est ex pte sui qz cuilibet potẽtie actiue cozrñdet sua potẽtia passiua 5° ⁊ nono meta. ¶ Ad quartũ cõcedo maiorem: si nõ sit repugnãtia ex parte illorũ taliũ ꝓducendorũ successiue. dico tñ q̃ ẽ repugnãtia nõ sic q̃ vnũ indiuiduuz repugnet alteri i exñtia. sed eo qm̃ nõ est possibilis infinitas ⁊ eo qm̃ potentia dei posset exhauriri: vltra. n. oĩa ꝓducta pñt plura ⁊ plura ꝓduci in infinitũ. ¶ Ad qntũ dico q̃ si maior sit absolute sumpta nõ est vera necad, ducit̃ iuxta mentẽ. Ari. vult. n. ꝓbare q̃ duo cozpa nõ pñt esse in eodẽ loco. qz eadẽ ratione infinita. q̃ si dicat q̃ tanta est ipossibilitas q̃ duo cozpa possint existere simul quãta ẽ q̃ infinita possint simul existere q̃m̃ si hoc esset eadẽ rõne eẽt possibile de infinitis: nõ sic est ipoſito: qz pluralitas decẽ indiuiduorũ nõ icludit repugnantiã: infinita tñ pluralitas arguit. ¶ Secũda ꝓclusio est ista q̃ nulla magnitudo põt eẽ actualiter infinita. hoc ꝓbat̃. qz talis magnitudo aut esset ifinite virtutis aut finite: nõ finite: qz cũ ipa habeat partes ifinitas ⁊ in qualibz parte sit aliqua pfectio. cũ oĩs entitas positiua spãliter absoluta dicat aliquã perfectionẽ. ergo talis magnitudo includit in se infinitas pfectiões ſz omne includẽs infinitas pfectiões ẽ virtutis infinite. ergo talis magnitudo nõ poterit esse virtutis finite nec infinite. ꝓbatio. quia tũc posset moueri in instãti. ꝓbatio. nã qualis ẽ ꝓportio mobilis ad mobile: vel mouentis ad mouẽs in virtute sc̃m quã mouet vel mouet̃ talis ẽ ꝓportio motus vnius ad motũ alteriꝰ i velocitate et tarditate. ¶ Ista ꝓpoſitio põt sumi ex septio bꝰ. et põt sil̃r declarari ex vna simili ꝓpõne posita in q̃rto buiꝰ. sicut virtutis alicuiꝰ ifiniti ad virtutẽ alicuiꝰ finiti nulla est ꝓportio: sic finiti ad infinitũ. ergo nec motꝰ buiꝰ ad motũ illiꝰ est aliqua ꝓportio. ſz cuiuslibet motꝰ facti in tpe ad aliũ motũ factũ in tpe est aliqua ꝓportio. q̃rto buiꝰ. ergo cũ motus virtutis finite sit i tpe. motus virtutis ifinite erit i instãti. hoc aũt est falsũ. ⁊ ipossibile. ergo ex quo ſeqtur. ¶ ꝓ. talꝫ magnitudo ifinita vel eẽt diuiſibilis vl̃ idiuiſibilis. nõ idiuiſibilis: cũ sit qd ꝛtinuz: nec diuiſibil̃. ꝓbat̃. qz diuidat̃ i duas ptes. tũc ille due ptes vl̃ erũt finite vel ifinite. nõ ifinite qz tũc ps esset eq̃lis toti. vl̃ eẽt dare maiꝰ ifinito cũ oẽ totũ sit maius sua pte. q̃x vtrũq̃ ẽ ipossibile: ⁊ itex q̃rerẽt de vna pte si eẽt diuiſibil̃ vl̃ idiuiſibil̃ sic ꝓcedendo: ⁊ sic ꝓcederet i ifinitũ: nec põt dici q̃ sint finite. qz finitũ ñ põt ꝛstituere infinitum. quia nihil cõstituit illud a quo excedit̃ vltra oẽm ꝓpoꝛtionẽ ⁊ in infinitum. ¶ Preterea nullũ actualꝫ termiatũ ẽ actualꝫ ifinitũ. ſz oĩs magnitudo

sensibilis est actualr terminata. ergo ꝛc. maior ps. qz in finito repugnat ꝺictozie termiari. vt ps. 3ꝰ bꝰ. mior ꝓbatur. quia ois magnitudo sensibilis ē alicuius figure. ñ iquã pōt dari aliqō cozpꝰ sensibile gn sit alicuius figure: figuratū aūt ꝑm suaz diffinitionē ꝛ descriptionē est qō termino vel terminis ꝺtinet. ¶ ℘. oē cozpus sensibile ē mobile. natura. n. est ꝓncipium motus. sed talis magnitudo si ponereꝫ nō eēt mobilis. qz vel mouereꝫ sursū vel aliquo tali. vel motu recto vel circulari nō motu recto cū eꝫ se nō habeat locum ad quem moueri possit. ex quo eniz est infinita totum occupabit: nec motu circulari cū eius latera ꝺistent in infinitū ꝛ ꝓ ñs vna eiꝰ ps nō possit moueri ad motū alterius: qō tñ cz in motu circulari. ¶ ℘. quantitas et tantitas idem sūt sicut q̃tū ꝛ tñ. nisi qz vnum est interrogatiuū: alterū resp̃siuū. sz tantitas repugnat infinito cū oē tñ sit bicubitū vltricubitū vel alicuiꝰ talis mēsure determinate. ergo ꝛc. ¶ ℘. ista magnitudine ꝓducta vel deus pōt sibi addere aliquam partem vel non. si non. ḡ eius potētia exhauriꝫ ꝛ terminaꝫ. ꝛ itez cum sit nunc equalis virtutis sicut ꝓ us: ꝛ prius poterat ꝓducere. ꝛ ꝓ ñs nunc. si pōt nūc. ergo infinito pōt addi aliquid qō repugnat infinito ꝺictozie. ℘z ꝓtra illam ꝓclusionē arguiꝫ sic. omne totū ꝓstitutum ex infinitis ptibus necessario ē infinitū. sed oē cōtinuū actu ē ꝓstitutuz ex ptibus actualr infinitis. ḡ ꝛc. maior ps qz impossibile est q̃ ex infinitis pōt ꝓstitui finitum sicut nec ex finitis infinitū. minor ꝓbaꝫ. nā oē diuisibile in infinitū habet aliqua ꝓstituentia ꝑz q̃ eius diuiꝰ pōt durare i infinituz: sz si in cōtinuo ñ eēnt ifinite partes: diuisio nō possz durare in infinitū. nā ex quo finite sunt possunt eē omnes accepte. ergo ꝛc. ¶ ℘. deꝰ potest tribuere illi magnitudini qō sibi nō repugnat. sz finitas ꝛ infinitas nō repugnat magnitudini. ꝓio buiꝰ finitū ꝛ ifinitū q̃titati ꝺgruūt. ḡ ꝛc. ¶ Cōfirmaꝫ. nulla passio adequata alicui subiecto repugnat illi subiecto. sz finitas ꝛ ifinitas ē passio diuisūcta q̃titatis ipsiq̃ adeq̃ta. ergo. ¶ ℘. oē totū ñ icludēs repugnātiā ē possibile. sed magnitudo actu ifinita ē bꝺi. ergo ꝛc. maior est euidēs. qz nihil ē impossibile nisi icludat repugnātiā. minor ꝓbaꝫ. qz quod ē per se vnū nō includit repugnātiā. ex repugnantibꝰ eni non pōt fieri vnū per se. magnitudo aūt infinita ē per se vnū sicut ꝛ finita. ¶ ℘. potētia dei ē infinita. tūc ꝓducat magnitudinē quantā pōt. tūc talis magnitudo ꝓducta vel ē finita vel infinita. nō finita. qz deus pōt super quodcūq̃ finitū. ꝛ sic poterit maiorē ꝓducere. cuius oppositū fuit suppositū. si infinita bꝫ ꝓpositū. ¶ ℟. ideo ad primuz vbi sunt multi modi soluēdi. ℘rimus est modus frāciscī de maronis q̃ dic̃ q̃ plura actu diuisa sunt simplr plura. tñ plura actu indiuisa vt abstrahūt a diuisione plura sunt secūdū quid sed sunt simplr vnū ꝓpter indiuisionē. ponere aūt infinitū secūdū qd nulla ē repugnātia. vt dicit. ptes ergo in ꝺtinuo sunt infinite secūdū qd. ꝛ ideo ꝓstituūt infinitū secūdū qd: quod in rez natura nō repugnat. ¶ Alr rñdet thomas anglicus ponēs istā distinctionē. q̃ i cōtinuo sunt duplices partes. q̃dā actuales. q̃dā potētiales. partes actuales dñr partes eiusdē q̃titatis. ꝛ ex numero ꝛ ex quātitate taliū cōsurgit magnitudo totius. partes vero potētiales dñr partes eiusdē ꝓportiōis. et secundū numerꝫ illaz partiū nō variaꝫ cozpus secūdū magnitudinē ꝛ paruitatē. qz tot sunt partes tales i gra no milꝫ vel in millesima parte eius quot i toto vniuerso. qz vtrobiq̃ sunt infinite. per hoc ꝺicit q̃ ly in ꝺtinuo sunt infinite partes potētiales nō tñ actuales: verūtamē oēs sunt pñtes. ¶ Tertio ē alius modus soluēdi aureoli: q̃ in ꝺtinuo nō sunt partes infinite sed finite i infinitū ita q̃ nunq̃ ē deuenire ad vltimū. rō enī vt ꝺic̃: infiniti est forma successiua: vt etiā fuit ꝓbatū in ꝓmo arti. in successiuis aūt sunt finita in infinitum. ergo ꝛc. ¶ Aliter ꝺicit quidā doctoz. q̃ i ꝺtinuo nō sunt partes finite nec infinite numero actu. qz nullū numerꝫ ꝓstituunt. diuisio enī cōtinui numerꝫ causaꝫ. causaꝫ enī numerus ex diuisione ꝺtinui. z. huius. cū ergo nō sint ptes diuise sequitur q̃ nullū numerꝫ ꝓstituāt. ¶ ℘ic ꝺicit q̃ dā alter sic. q̃ aliqd eē ifinitū pōt eē dupliciter. primo mō i facto eē ꝛ in accepto eē. vel in fieri ꝛ in accipiēdo. primo mō ꝺicit infinitū cuius tot sunt accepta q̃ non pñt plura accipi: vt ꝺicaꝫ linea infinita sic cui nulla ꝑt fieri additio. ꝛ hoc mō ꝓbat aristo. in tertio huius. q̃ ñ possit cozpus infinitū eē. ¶ Secūdo mō ꝺr infinitū cuius post aliq̃ plura accepta pñt plura ꝛ plura accipi in infinitū: ita q̃ accipiēdo successiue vnū post aliud nō ē dare terminū. primū vocaꝫ infinitum in actu. secundū vero i potētia ꝛ in fieri. ¶ Est vlterius sciēdū vt ipe ꝺicit. q̃ diuisibile nō denoiat actū sz potētiā. qz diuisibile ꝺr qō pōt diuidi. ꝺicit ergo q̃ ꝺtinuū nō bz partes infinitas in accepto eē q̃ constituāt infinitū in actu: bz tñ infinitas in fieri ꝛ in accipiēdo vnā post aliā. et ideo sufficit q̃ sit infinitū in potētia. ℘e his solonibus teneas quā volueris. vsq̃ enim in sexto huius istā materiā omitto. ¶ Ad secūdū ꝺico q̃ finitas actualis ꝛ ifinitas potētialis ꝺgruūt quātitati ꝛ nō repugnāt sibi. ifinitas aūt actualis repugnat sibi. ꝛ ideo deus nō pōt sibi dare eam. per hoc etiam patet ad ꝺfirmationē. ¶ Ad tertiū ꝺico q̃ maior ē vera. nego tamen minorem. Ad ꝓbationem ꝺico q̃ si magnitudo esset infinita includeret repugnantiā sic q̃ infinitas sibi repugnaret: nō q̃ partes ille adinuicem repugnarent. nec q̃ vna repugnaret alteri. Licet igitur esset per se vnū: adhuc tamen icluderet repugnātiam. ℘eclaratur exemplo. si enim homo esset asinus esset per se vnum cuz asinus sit per se vnū. hoc tamē repugnātiā icludit. ¶ Ad q̃rtū ꝺico q̃ deꝰ nō potest ꝓducere aliq̃ magnitudinē nisi illam que ē ab ipso possibilis ꝓduci. qz cuilibet potētie actiē cozrñdet sua potentia passiua. cuz ergo magnitudo infinita nō sit possibilis ꝓduci: sed finita in infinitum ideo deus non poterit ꝓducere magnitudinē infinitam sz finitā in infinitum. ita q̃ vltra istam ꝓductam poterit maiorem ꝓducere ꝛ istā i infinituz augmentare. aliter eius potētia poterit exhauriri ꝛ terminari. rō ergo ꝓsupponit vnū falsū. s. q̃ deus possit ꝓducere aliquā vnā magnitudinē: vltra quā ñ possit. q̃ ñ ergo ꝺicit q̃ ꝓducit aliq̃ magnitudinē. quantā pōt. potentia. n. dei ñ pōt exhauriri nec adequari in aliquo ꝓductonec terminari. falso ergo ꝑsupposito nihil potest concludi. ¶ Tertia conclusio est q̃ deus non potest ꝓducere aliquam formam infinitam secūdū perfectionē: sic q̃ fiat albedo infinita in gradu vel infinitus calor. hoc ꝓbatur sic. nam si esset calor infinitus posset transferre cozpus frigidum a frigiditate in calorem sūmum in instanti. consequēs est falsum. ergo ꝛ antecedens. falsitas consequētis patet. quia tunc posset motus fieri in instanti. cōsequētia

ꝓbatur sicut in precedenti ꝯclusione ꝓbatum fuit i si/
mili ratione. ¶ ꝑ. infinitas intensiua negat vltimū ter
minū intēsionis qz quod bz terminū itēsionis vltimū
est finitum intensiue. sed talis forma si poneret eēt i vl
timo termino intensionis. qz si detur q nō fit i termino
intensionis pōt vltra itēdi in infinitum. infinito autez
non potest fieri additio. Et si dicat q idem pōt argui ō
deo qui est infinitus intēsiue dr q in deo nō ē ꝓprie intē
sio: sed sua infinitas est per carentiam omnis limitatio/
nis et specificationis. ¶ ꝑ. sequit q motus rectus pōt
esse infinitus hoc aūt est falsum. ergo ꝛc. falsitatē ꝯtis
oñdit Ari. 8. huius dicens. q talis motus eēt ociosus qz
nunq̄ posset ad terminū puenire. ¶ Contra istā ꝯclusio
nem arguit. primo sic. inter illa q̄ se tāgūt primo vide
tur esse ꝓpinquitas infinita. qz inter ꝓpinquiora plus
q̄ duplo vel triplo. ꝛ sic i infinitus ablq̄ vlla ꝓportione
numerali videt esse quedam ꝓpinquitas infinita. sed
ꝓpinquitas est q̄dam forma que ē quedā relatio ergo
ꝛc. ¶ ꝑ. si infinitas intēsius repugnat albedini hoc nō
esset vt videt nisi. qz esset ex limites suenature specifice. illa eni videt rō illoz q tenēt partē istā. Sz hoc nō
obstante talis forma eēt infra limites sue nature specifice ꝛ magis q̄ finita. nam albedo magis intēsa magis
pōt disgregare visum q̄ minꝰ intensa. ergo ꝛc. ¶ ꝑ. ad
idem potest applicari rō. qz in qualibet forma sunt infi
niti gradus. quia diuisibilitas forme in motu est ex di/
uisibilitate forme ſm quam est motus. cuilibet enim
mutato esse in motu corrñdet realitas noua ex parte
forme. infiniti autem gradus faciunt formā intensiue
infinitā. ¶ Rñdeo ad primū dicitur q qñ aliqua se tā
gunt ꝓprie non est ibi ꝓpinquitas sed ꝓximitas: que
est quedā natura finita. ¶ Ad secūdū dicitur q nō ex
eo q exyt limites nature sue specifice est impossibile:
sed eo qz sibi ꝛtradictozie repugnat infinitas. ¶ Ad ter
tiū dico q illa ratio tangit eandē difficultatez sicut rō
illa de patibus cōtinuis que fuit facta in precedēti con
clusione. et ideo recte potest dici sicut ad illam. s. q illi
gradus sunt solū potētiales ꝛ secundū quid infiniti. vt
possunt applicari alie solutiones que ibi recitate sunt.

Quantum ad tertiū articulū vbi erat videndū
vtrū infinitū possit excedi. arguit
ꝑmo sic. ꝑmo ex parte eternitatis mūdi. secūdū. n. viaz
ꝓbi mundus fuit ab eterno vel saltē secūduz veritatē
potuit esse per diuinā potentiaz. vt ꝓbatur in octauo
huius. ¶ Hoc supposito arguitur per hanc viam triplr.
¶ primo qñ stante suppositio āni fuerunt infiniti. sed q
libet annus cōtinet multos dies. ergo plures fuerunt
dies q̄ anni. ergo per ꝯñs infinitas ānoz exceditur ab
infinitate dierz. q aūt āni fuissent ifiniti ꝓbatur. quia
aliter fuisset dare primū annū. sed impossibile est dare
primū ānū quin ponatur primus dies. ergo dies et tps
habuissent initiū. ꝛ per ꝯñs non eēnt ab eterno. ¶ Se/
cundo quia stante suppositio reuolutōes solis fuissent
infinite. sed ad vnā reuolutionē solis secundū astrolo/
gos sunt duodecim reuolutōes lune. ergo fuissent duo
decies plures q̄ reuolutiones solis. sed iste reuolutōes
solis fuerunt infinite: aliter fuisset necessario dare pri/
mam. ergo necessario est dare maius ifinito. ¶ Tertio
quia cuicunq̄ potest aliquid addi ipm potest excedi ꝛ
potest esse maius q̄ prius. sed tori tēpori ꝓterito potest
aliquid addi vt dies crastina. ꝛ tempus preteritū ē in/
finitū stante suppositio. ergo ꝛc. ¶ Cōfirmat qz omnis
pars est minoz suo toto. accipio ergo totū tēpꝰ ꝓteritus
ꝛ auferā ab ipo vnā partē. s. diē: illud qō remanet erat
pars illius totius ꝓstituti. sed tale quod remanet est in
finitū. ergo maius infinito. ¶ Secūdo arguitur ex pte
diuinaꝝ personaꝝ. vbi arguitur primo sic. persona in/
cludens plures pfectōes q̄ alia: illa ē pfectioz illa alia
sed pater in diuinis includit plures perfectiones q̄ fi/
lius. ergo pater est perfectioz q̄ filius. sed taz pater q̄
filius est infinitus. ergo maius infinito. ꝓbatur minoz
quia pater includit generationē actiuā quā filius non
includit. ¶ Confirmatur. qz persona potens aliam ge
nerare est perfectioz illa alia que non potest. sed ꝑsona
patris potest filium generare ꝛ non ecōuerso. ergo ꝛc.
¶ Secundo sic. omnis potētia potēs in plura q̄ alia ē
perfectioz q̄ illa alia que non potest in tot. sed potētia
intellectiua dei potest in plura q̄ eius potētia ꝓductiua:
ꝛ potētia dei ꝓductiua est infinita. ergo ꝛc. minoz
ꝓbatur. nam in aliquo potest potentia intellectiua i
quo non potest potentia productiua. potest enim deus
se intelligere ꝛ nō potest se producere. ¶ Tertio argu/
itur ex parte distantie inter deum ꝛ creaturas. nam q̄/
libet creatura distat a deo in infinitū: cū inter infinitū
ꝛ finitū sit distātia in infinitū. sed vna creatura magis
distat a deo q̄ alia. ergo ꝛc. minoz ꝓbat. nam magis
distat imperfectius a perfectissimo q̄ perfectius. sed
vna creatura est perfectioz altera. vnde magis videt
asinus distare a deo q̄ angelus. ergo ꝛc. ¶ Quarto ar/
guitur ex parte diuisionis continui. Nam in quolibet
continuo sunt infinite partes. tunc sic. omne includēs
quicqd includit aliud ꝛ vltra hoc plus includit magis
q̄ illud aliud. sed aliquod continuū includit quicquid
aliqua pars eius includit ꝛ vltra hoc plus. quia non so
lum illam partē includit sed etiam plures alias partes
ꝛ partes partis sunt infinite. ergo partes totiꝰ sunt plu
res q̄ infinite. ¶ Confirmat. quia a quocūq̄ aliquid ē
ablatū ipm est minoratum. nam omne tale non habet
quicquid habebat primo. sed ab aliquo continuo diui/
so est aliquid ablatū tam secūdū q̄titatē q̄ secunduz
ꝓportionem. ergo prius ante diuisionez plures erant
partes etiam secundū proporzionez q̄ nunc. sed nunc
sunt infinite. ergo ꝛc. ¶ Rñdeo. vbi sciēdū est q ē vnꝰ
modus dicendi q infinitum excedi potest eē dupliciter. vno modo q in tali excessu ipm remaneat i sua in/
finitatione. et isto modo est possibile. Alio modo q in
tali excessu ipm non remaneat in sua infinitatōe. ꝛ isto
modo est impossibile. ¶ Contra istum modum dicēdi
arguitur. ꝛ ostendo q nihil possit ab aliquo excedi nisi
ipm sit finitum respectu illius a quo exceditur. ꝓbat.
primo sic. quod est imperfectū in aliquo genere nō est
infinitū in illo genere. sed omne excessum est imperfe
ctum respectu illius a quo exceditur. ergo respectu il/
lius non est infinitum. maioz ꝓbatur exemplo ꝛ rōe.
primo exemplo sic. quia si aliqua albedo esset infinita
secundū perfectionē ꝛ intēsiue ipsa non esset impfecte
intensa. Ratione ꝓbatur sic. quia solum illud est in/
finitum secundū perfectionē quod habet omnē perfe
ctionē in illo genere ꝛ nulla perfectio sibi deficit. nam
omne cui aliqua perfectio alicuius generis deficit est
limitatū in illo genere. sed omne limitatū est finitum.
ergo ꝛc. ¶ ꝑ. cuicunq̄ ꝓpetit terminari sibi repugnat

infinitas vt sic ꝛ respectu illius. sed omni excesso cōpetit terminari. ꝓbatio. qꝛ illud qō nō ꝓcedit tantū sicut aliud terminaꝫ. si enim nō terminareꝫ tātū ꝓcederet sicut illud excessum autem non procedit tantum sicut excedēs. vt si eēt aliqua linea excedēs aliq̄ aliā lineā excessa nō ꝓcederet tm̄ sicut excedēs. ¶ ℣. infinitū i actu ꝛ infinitū i potētia debēt per oppōsita diffiniri: qꝛ ipsa sūt oppōsita sicut actus ꝛ potētia. sed infinitū in potētia diffiniꝫ: cui aligd deficit: ꝛ cuius ē semp aliud ꝛ aliud accipiēdū. ergo infinitū i actu diffinieꝫ ꝑ hoc q̄ nihil sibi deficit. sed oī excesso aligd deficit. ergo nullū excessū est infinitū vt sic. vnde licet excessū i se possit esse infinitū saltē scōz qd nō tm̄ simpl'r. nec respectu illius a quo excediꝫ. vt si deus faceret aliq̄ q̄titatē infinitā vel aliq̄ albedinē habētē infinitos gradus adhuc deus excederet illam. ꝛ illa esset finita respectu dei. oīa. n. respectu dei nihil sūt scōz perfectionē. Et ideo nō deo aliter ꝛ pono istā distinctionē q̄ infinitas vel talia infinita vel sunt eiusdē generis vel rōnis vel alterius. exēplum ꝓmi. si essent duo albedines infinite. exēplū scōi si aliqua albedo esset infinita ꝛ substātia esset infinita hec infinitas ꝛ illa essent i diuersis generibus ꝛ alterius rōis ¶ Hoc p̄missō pono duas ꝓpositiones. ꝓma est hec. q̄ infinitas i diuersis vel infinita alterius rōis nō est ipossibile q̄ se excedāt: ꝓmo q̄ plus est infinitū i vno genere excediꝫ a finito alterius generis. declaraꝫ vtrūq̄ exēplo. p̄mo qꝛ si deus faceret vt dictū est aliq̄ creaturā infinitam: adhuc excedereꝫ a deo: ꝛ p̄ oīs respectu dei nō esset infinita. sil'r si deus faceret aliq̄ accidēs infinitū ꝛ aliq̄ substātiā infinitā adhuc talis substātia excederet tale accidēs. scōz declaraꝫ alio exēplo. nā si deus faceret aliq̄ lineā infinitā vel aliq̄ albedinē adhuc substātia aliqua finita esset perfectior illis. ¶ Secūda ꝓpositio est q̄ infinitū in eisdē ipossibile est q̄ excedaꝫ ab aliquo eiusdē rōis. hec patet ex rationibus ꝓtra illā opinionē factis. ꝛ etiā qꝛ omne excessū claudiꝫ ꝛ terminaꝫ ab excedēte: diuidiꝫ. n. excedēs in illud qō excediꝫ ꝛ in illud qō excedit. vt dī quarto huius. capitulo de vacuo: ergo ꝛc̄.

Ad vltimū patet ad rationes de ꝓma via de annis dicit: vno modo q̄ illa infinitas est in diuersis vnde ipossibile est esse plures annos q̄z infinitos. ita q̄ infinitas annoꝝ nō potest excedi ab aliquo eiusdē rationis. q̄ aūt excedatur ab infinitate dieꝝ hoc est in diuersis. qō nō est ipossibile. Aliter dicitur q̄ anni ꝛ dies possunt dupliciter sumi: vno modo particulariter ꝛ diuisim: alio modo vniuersaliter ꝛ collectiue ꝓmo modo fuerunt plures dies q̄z anni. secūdo modo nō. vnde ꝓmo modo sumunt quasi infinite. vt sic particulādo. ¶ Ad aliud de eadē via dicitur eodē modo secūdū ꝓmā solutionē vel secūdam videlicet q̄ infinitates ille sunt in diuersis. Aliter dicit Frāciscus de marchia q̄ licet ꝓ qualibet reuolutione solis diuisim accepta sint iz. reuolutiones lune. sed ex hoc nō sequitur: vt inferaꝫ q̄ omnes reuolutiones lune collectiue sūpte sint duodecies plures reuolutiōibus omnibus solis collectiue sūptis. licet eniz quelibet reuolutio solis vel lune sint finite oēs tamē collectiue sūpte sūt infinite tā solis q̄z lune. ꝛideo oēs reuolutiones lune nō possunt esse plures reuolutionibus solis. ¶ Ad tertiū eiusdē vie dicitur q̄ infinitū ab illa parte qua est infinitum nō potest excedi nec aliquid sibi pōt addi nec aligd auferri. bene tm̄ ab illa parte qua est finitū. Ꝛ ꝓpter ergo si fuisset ab eterno fuisset infinitū a parte ante nō a parte post. ꝛ ideo a parte post pōt excedi. ¶ Ad scōz principale de diuinis personis dī q̄ maior est falsa. quoniā oēs ille perfectiones includūtur perfectionaliter ꝛ idētice in aliquo cōmuni vtriq̄. sic est in ꝓposito q̄ oīs perfectio ꝛcludiꝫ i eēntia diuina que est cōmunis tribus personis. ꝛ ideo non ſegtur pater potest filiū generare. ergo est perfectior filio. nō sequitur: qꝛ posse generare ꝛ quicquid est in diuinis includitur perfectionaliter ꝛ idētice in essentia diuina que est cōmunis tribus personis. per idē patet ad ꝓfirmationē ꝛ ad rationem de potētia intellectiua dei. ¶ Ad tertiū de distātia dicitur q̄ distātia qua angelus distat a deo ꝛ qua asinus distat a deo sunt in diuersis generibus ꝛ diuersarum rationum in quibus nō negatur excessus. ¶ Ad quartū principale videbitur. sexto huius. ¶ Ad aliud de diuisione vide in sexto huius.

Ad p̄missis respōdeo ad rationes principales. ¶ Ad primū dicitur q̄ aliquid esse ꝓportionabile alicui potentie pōt esse dupliciter. vno modo ꝓportione nō repugnatie sic q̄ tale obiectū nō repugnet potētie: quin potētia possit ipsum alio modo ꝓportione perfectionis sic q̄ iter ipsa nō sit infinita distātia perfectionis. ꝓmo modo habet veritatē tua maior scōo modo nō. ¶ Ad scōz ꝛcedo maiorē. ad minorē dico q̄ nō sūt possibilia infinita: sed finita i infinitū. nō. n. sunt boies ꝓducibiles ꝛ possibiles infiniti. sz finiti in infinitū. ¶ Ad tertiū dico q̄ idē q̄ deus nō itelligit infinita sed finita in infinitū. Vel aliter q̄ licet deus infinita itelligat: qꝛ tamē ipsa nō possunt ꝓduci nisi finita sunt possibilia. ꝛ qꝛ nō sūt possibilia nisi finita in infinitū. ergo ꝛc̄. ¶ Ad quartū dico q̄ si mundus fuisset ab eterno dies fuissent infiniti a parte ante. ꝛ per ꝛsequēs potuisset ꝓduxisse deus guttas aque vel lapides infinitos nō simpliciter: sed secūdū quid: ꝛ per priuationē ꝑmi: quia nō esset dare ꝓmū lapidē ꝓductū ꝛc̄.

Queritur Vtrū infinitū scōm q̄ infinitū sit ab itellectu humano naturaliter cognoscibile. Et videt q̄ sic. oīs potētia habēs aliq̄ cōmune ꝑ obiecto adequato pōt i qōcūq̄ potētū sub illo obiecto: sed itellectus noster habet ꝑ obiecto adequato ens in q̄tū ens. ergo poterit in qōcūq̄ potētū sua ente: sed infinitū est ens. ergo ꝛc̄. maior ꝑz. exēplo ꝛ rōe. Ratione ꝓmo. qꝛ aliter obiectū nō adequareꝫ potētie sed excederet ipsā. Exēplo ꝓbaꝫ de potētia visiua ꝛ quacūq̄ iferiori potentia. visus enim potest ferri in qōcūq̄ visibile: minor ꝓbatur ꝓmo auctoritate Auicēne ꝓmo metha. sue. q̄ dicit q̄ ens ꝛ res ꝓma ipressione ipsi mūtur i aīa. ꝓbaꝫ etiam rōe. qꝛ subiectū habitus ꝑficiētis aliq̄ potētiā nō excedit obiectū illius potētie. sed subiectū habitus methaphisici est ens in q̄tū ens. ergo obiectum itellectus nō erit aligd specialius ente. ergo nec coius cū nō sit dare coius ente. ergo ꝛc̄. ¶ ℣. oīs potētia potēs naturaliter intelligere aliqō totū pōt itelligere nāliter oēs partes eius. sed iste partes sunt infinite. ergo ꝛc̄. maior patet. qꝛ sicut se habet aliquid ad entitatē: ita ad itelligibilitatē. sed ꝓtinuū dependet q̄tū ad entitatē a partibus suis oībus. ergo q̄tū ad itelligibilitatē. ¶ ℣. intelligēs naturaliter vnū oppositoꝝ potest naturaliter intelligere

reliquū. sed intellectus noster pōt intelligere nāliter finitū. ergo ⁊ infinitū. maior patet. vnum. n. oppositoꝝ est ratio intelligēdi seu cognoscendi reliquum. io. metha.

In oppositum est Aristo. i boc tertio. illa. n. vt dicit est additio ifiniti. s. q̄ bēat rōes ignoti. Ratione etiā ꝓbat sic. iter obiectum ⁊ potētiam debet esse aliqua proportio. sed finitū ad infinitum nulla est proportio. ergo ⁊ cetera.

Rñdeo vbi sūt duo modi dicēdi. Primus est cuiusdā doctoris q̄ ponit q̄ de ifinito possumus loqui dupl'r. vno mō q̄tū ad gd nois. alio mō q̄tū ad gd rei. primo est cognoscibile a nobis. quia aliter nō possemus loqui nec disputare de ipso. scōo mō nō ē nāliter cognoscibile a nobis. ¶ Cōtra illā opionē arguit: q⁊ nullus pōt nomē ponere rei quā ignorat. sz nos ponimus nomē ifinito p intellectū. ergo prius cognoscimus nō solū gd nois significātis. sed etiā gd rei significate p nomē. ¶ P. nullus pōt intelligere respectū determinatū nisi intelligat rōes illius respectus: sed significatio nois est qdā ordo siue respectus rōis nois significātis ad rē significatā. ergo nullus pōt intelligere gd significat nomē nisi intelligat rē significatā p nomē. ⁊ ita babēdo gd nois bētur q rei. ¶ P. cū disputamus de infinito aut disputamus tm̄ de noīe aut tm̄ de re subiecta noī. si ꝓmo mō. ergo illa disputatio nō ē nālis nec methaphisicalis sz grāmaticalis aut logicalis: ⁊ ita cōsideratio infiniti nō ptinebit ad methaphisicū vel phisicū sed ad grāmaticū vel logicū. boc aūt ē falsū: q⁊ tm̄ nō est disputatio de nomine. sed de re subiecta nomini. sed nullus disputare pōt de ignotis. ergo habemus de infinito notitiā nō tantum de quid nominis sed etiam de quid rei.

Ideo dicit aliter sz doctorē Sco. q̄ de ifinito possumus loqui dupl'r vel q̄tū ad rōes infinitatis in se. vel q̄tū ad illud qō subest ifinitati. vel q̄tū ad rē subiectā infinitati. ꝓmo mō loquēdo de infinito in se siue potētiali siue actuali sic ipsū intelligimus non solū q̄tū ad gd nois. sz etiā q̄tū ad gd rei. loquendo aūt de ifinito q̄tū ad illud qō subest ifinitati realiter vel q̄tū ad rē subiectā infinitati sic dr̄ q̄ neutrū infinitū intelligit vel cognoscit. exēplū ponit de ente p accīs. q⁊ de ipo nō est scia. et tm̄ pbs 6° meta. ꝓbat aliq̄ de ente p accidēs. qō ñ posset eē vex nisi de ipo eēt sciētia. q̄ de ēte p accīs ē scia quātū ad eius rōem i se. sz nō ē de ipo scia q̄tū ad illud qō sub est ei. ꝯsi'r dr̄ de infinito. ¶ Cōtra. nulla rō de se intelligibilis ab intellectu ꝓhibet alteram rōem intelligibilē nō itelligi. sz rō ifiniti i se ē intelligibilis ab intellectu p se. ergo illud qō subē ei nō est intelligibile nisi rōe ifinitatis. ꝓbatio. q⁊ si illud qō subē ifinito eēt finitū. tūc illud itelligibile eēt a nobis. q̄ ergo nō sit intelligibile a nobis illud qō ei sub ē boc ē rōe ifinitatis. sz rō ifinitatis i se nō ꝓhibet vt ꝓbatū ē. ergo nihil est q̄ ꝓhibeat quin illud itelligat a nobis. ¶ P. intellectus copositus p̄supponit simplicē vtriusq̄ extremi. sed intellectus attribuit ifinitatē in secundo qō subest sibi. q⁊ alr nō posset eā attribuere nec recipere ab eo. ergo intellectus intelligit vtrūq̄ extremū. s. infinitatē ⁊ qō ē subiectū infinitatis. ¶ Cōfirmat. q⁊ intellectus intelligēs passionē alicuius subiecti pōt intelligere subiectū. sed ifinitas ē passio seu modus eius qō subest sibi ergo ⁊c. ¶ Ideo dico aliter q̄ sicut ꝓtingēs dupl'r pōt ꝯsiderari s. vel vt induit modū necessarij ⁊ sic de ipso ē scia. vel vt induit ꝓprium modū ꝓtingētis. ⁊ sic subterfugit rōem scie. ꝯsi'r dico in ꝓposito q̄ infinitū pōt dupl'r ꝯsiderari. vel vt induit modū infiniti vel vt induit modū subiecti finiti. si scōo mō nō ē dubiū q⁊ qōcūq̄ infinitū tā actuale q̄ potētiale intelligit a nobis. vt aūt induit modū infiniti adhuc dupl'r. q⁊ vel vt induit modū ifiniti negatiue vel vt positiue. si ꝓmo mō. adhuc ē intelligibile a nobis p abnegationē finiti oppositi sibi. ⁊ p carētiā terminoꝝ. si aūt scōo mō ipossibile ē q̄ infinitū intelligat a nobis nisi in q̄tū illud infinitū positiue subiduit modū finiti positiue. vbi gra. cū itelligo illā ꝓpositionē ois bō ē aial. intelligo infinitū. q⁊ oēs boies q̄ sūt possibiles sūt infiniti. nō tm̄ itelligo boies ifinitos nisi vt induūt quēdā modū finiti. q⁊ solū itelligo oēs boies sub rōe bumanitatis in coi q̄ ē finita. nō tm̄ itelligo oēs eos in particulari sub ꝓprijs rōibus cuiuslibet. ⁊ ita intelligēdo oēs boies eē aial sz intelligā infinita: nō tm̄ intelligo ea vt induūt modū infiniti positiue. sz tm̄ vt iduūt modū infiniti negatiue ⁊ finiti positiue. ¶ Cōsi'r ē dicēdū de quocūq̄ infinito siue potētiali siue actuali: de potētiali patet. q⁊ cū intelligo q̄ in ꝓtinuo sūt infinite partes in potētia. licet ego intelligā infinitas partes: nō tm̄ intelligo eas infinitas actu nisi solū in rōe vniuersali ⁊ sub rōe partis q̄ ē finita: nō tm̄ in particulari sub rōe ꝓprija cuiuslibet. vt aūt infinite partes intelligūtur idistincte sub rōe partis induūt modū quēdā finitatis. ⁊ iō nō intelligo eas vt induūt modū infinitatis. sz vt finitatis solū. ¶ Cōsi'r pz de numeris. q⁊ cū itelligo q̄ numerus ē augmētabilis in infinitū in potētia itelligo infinitos numeros in vtī sub rōe numeri nō aūt i particulari sub rōe ꝓprija cuiuslibet: vt aūt itelligūtur i vtī sub rōe numeri sic iduūt modū finitatis. ꝯsi'r cū itelligo lineā actu ifinitā ego itelligo lineā extēdi: siue itelligo duo. s. extēsionē ⁊ negationē finis. rōe cuius negatōis ponit ifinitatē negatiuā. igit cū itelligo lineā actu ifinitā itelligo eā vt iduit duplicē modū. s. modū finitatis q̄tum ad extēsionē ⁊ vt iduit modū ifinitatis negatiue q̄tum ad finis ꝓuationē. ⁊ ita cū itelligo lineā actu ifinitā nō itelligo q̄ actualitas determinet ifinitatē positiuā: sed solū ifinitatē negatiue: ille ergo ē modus itelligēdi ifinitatē. ¶ Cōtra hoc arguit. q⁊ vnū oppositū nō intelligit sub rōe alterius oppositi. Sz finitū ⁊ infinitū sūt opposita. ergo nunq̄ ifinitū itelligit sub rōe finiti. ¶ Rñdeo iuxta qō ē sciēdū q̄ cū finitas ⁊ infinitas ꝯsequātur q̄titatē ⁊ ita ei ꝯgruāt ꝓmo huius. ideo quot modis dr̄ q̄titas tot modis dr̄ hec. q̄titas aūt ē duplex. q̄dā ē molis q̄ est de genere q̄titatis: alia est pfectionalis q̄ stat i pfectōe ⁊ virtute cuiuslibet. ꝯsi'r dicit de ifinitate ⁊ finitate. nā q̄dā est finitas vel infinitas molis q̄ ꝯsegtur primā q̄titatē. est alia pfectionalis q̄ ꝯsegtur scōaz q̄titatē. ⁊ hec infinitas est i deo. de cuius intellectione nihil ad ꝓpositū. q⁊ ad phisicum nō spectat. similiter est preintelligenda distinctio prebabita in precedenti questione de ifinito priuatiue ⁊ negatiue. nā talia bene possunt a nobis itelligi sub propria ratione. ¶ Hoc premisso quasi pro quadā declaratione questionis respōdeo ad rationē. ⁊ dico q̄ sicut potest sciri aliquid i vniuersali ⁊ ignorari i particulari. similiter potest intelligi aliquid sub ratione finiti in vniuersali ⁊ positiue. ⁊ ignorari sub ratione infiniti ⁊ in particulari ⁊ positiue ⁊ illa propie non opponuntur sicut ⁊ illa.

Ad rationes principales rñdeo. Ad pmã dicitur vno mõ q illa maioz bz veritatẽ de obiecto adequato i rõe motiui cuiusmodi est gditas rei sensibilis. nõ aũt de obiecto adequato i rõe terminatiui cuiusmodi ẽ ens: vñ itelligẽdũ est q aliqd nõ põt nec debet assignari obiectũ adequatũ alicuius potẽtie, p aliquo determinato statu. sz idifferẽter illud debet poni obiectũ potẽtie qõ põt ab ipsa appbendi in quocũq; statu. sicut declarat exẽplo. si. n. ego nunq; viderẽ nisi alba nõ ꝓpter hoc albedo eẽt obiectũ adequatũ visus mei. sil'r dico i ꝓposito. licet. n. i statu isto nõ possumus appzehẽdere z itelligere nisi sẽsibilia: ñ pp bẽ sẽsibilia debẽt poni obiectũ adequatũ intellectus: nã manẽte eadẽ potẽtia manet idem obiectũ. qz ergo hic z alia vita remãet eadẽ potẽtia intellectiua. ideo remãet idẽ obiectũ. ¶ Aliter dr̃ ad rõez q vez ẽ q itellectus itelligit oia ꝺtẽta sub rõe vli z coi. non aũt sub ratõe ꝓpria. ¶ Ad scõz dico q itelligẽs aliqd totũ itelligit oẽs ptes eius sub rõe finiti z sub rõe quasi vli. nõ aũt sub ratiõe ꝓpria. ¶ Ad tertiũ dico. q intelligẽs vnũ oppositũ põt intelligere aliud nõ sub rõe ꝓpria nec sub rõe positiua: sed sub ratione vniuersali priuatiua. Et hec de q̃stione sufficiãt. z per ꝺsequẽs de toto tertio libzo phisicoꝝ.

Arca quar-tus huius capitulo de loco. q̃ro pmo vtrũ locus sit aliqua entitas absoluta eadez essentialiter cũ supficie. et videt q nõ. et primo q non sit aliqua entitas absoluta. Jn cuius cõfirmãt. q Ari. pbat q locus nõ ẽ mã nec forma: qz ipsa nõ pñt separari ab eo cuius sũt: sz locus z positio separãt. ergo zc. ¶ Itẽ illa nõ sũt idẽ quoꝝ vno multiplicato alterũ multiplicat. locus z positio sũt bꝫ. pbat: qz ponat q ös faceret multa corpora i eodẽ loco: tũc locus eẽt vnus: ñ tñ positio: qz corrupto vno corpore corrũpit eiꝰ positio. z tñ nõ corrũpit positio alterius. ¶ Itẽ locus ñ i formal locatũ. 4. huius. sz positio i formal. qz positio ẽ i re posita: z situs i re situata. Tũ qz nihil absolutũ qõ ẽ i locãte depdit remoto locato. positio aũt depdit. ipole ẽ ergo q locus sit positio. ¶ Scõo arguit̃ ꝺ hoc qõ dicit q sursũ z deorsũ sũt dr̃ie loci z añ z retro zc. ¶ Cõtra. qz sine istis põt eẽ locus p potẽtiã diuinã. pbat. qz posito q ös anihilaret oẽ corpus excepto vase pleno aque ibi eẽt verissime locus: z tñ nõ eẽt sursũ z deorsũ: nec añ vel retro. qz nõ eẽt cẽtrũ spere. ¶ Cõfirmat̃. qz nihil ad aliud. s. respcũs vr̃ eẽ dr̃ia absoluti. sursũ z deorsũ sũt ad aliõ: qz sũt respcũs ad ptes vniuersi z tollũtur remoto termino. vñ celo anihilato z cẽtro vas remanẽs nec eẽt sursũ nec deorsũ. ¶ Ad rões eius rñdeo. ad pmã dez maioz. ad minorẽ dico q nihil bz determinatũ locũ nisi bẽat aliqd extra se ꝺtinẽs. vñ lz aq̃ i vase stãte bẽat imediatũ ꝺtinẽs. tñ nõ bz idẽ ꝺtinẽs mediatũ. puta aerem vel partes aeris. qz igit vas mutat locũ: z sil'r aq̃ p accñs. ¶ Ad scõz dico q motus localis nõ ẽ ad locũ: qz nihil ẽ locati. ¶ Ad tertiũ dico. q sursũ z deorsũ z talia nõ sunt dr̃ie ipsius positõis. nisi per accñs z q̃si ꝺsecutiue: eo. n. aliqõ ẽ positũ sursũ. qz locus vbi ẽ ẽ sursũ: illud idẽ dico de vbi z situ. itelligẽdũ etiã q vt dixi talia nõ sũt dr̃ie loci ꝓprie: sz sũt q̃dã rões loco attribute. ¶ Ad q̃rtũ dico q locari ñ ẽ situari pmo z p se: sz solũ ꝺsecutiue sic q ad locari segr̃ situari. vñ sciẽdũ q ille locus a ꝺiugatis vel a ꝺcretis ad abstracta nõ tenet ꝺña nisi vbi ẽ pdicatio p se z eẽntialis: nõ. n. segr̃. si superficiatũ ẽ albũ. ergo superficies ẽ albedo: sz bñ segr̃. si albũ ẽ coloratũ. ergo albedo ẽ color. ytraq; n. ẽ. p se. illa ergo. locari ẽ situari

In oppositum est Aristo. ponit. n. q locus ẽ vltima superficies corporis ambiẽtis rẽ. supficies aũt ẽ ens absolutũ. ergo zc.

Respondeo vbi sic pdã. pmo. n. recitabo vnũ modum dicẽdi de loci entitate z gditate. scõo alr̃ dicã. tertio videbit̃ de loci imobilitate. ¶ Quãtũ ad pmũ ẽ vna opinio Aureoli supza scõz sententiaꝝ q̃ ponit q locus nihil aliud ẽ q̃ determinata positio hic vel ibi. hoc aũt sic. pbat. illud est formalr̃ locus quo posito solo circa locatũ. ipsũ bz determinatũ locũ in vniuerso: sic ẽ i ꝓposito. ergo zc. minoz pbat̃: qz pone q corpus sit i determinata põne: puta hic vel ibi: tu varia ꝺtinẽs sicut vas sp corpus remanebit i eodem loco: sed põne idẽ ꝺtinẽs sicut vas si variet̃ positio nõ remanebit idẽ locus. ¶ Itẽ locus ẽ illud ad qõ pmo trminat̃ motus localis. sz illud ẽ positio hic vel ibi. ergo zc. minoz pbat̃. qz circũscripto aere z aq̃ si ẽra poneret̃ iuxta ozbẽ lune adhuc moueret̃ vsus cẽtrũ: z tñ ibi esset sola positio sine aliquo ꝺtinẽte. ¶ ꝯ. illa sũt eadẽ quoꝝ sũt eadẽ dr̃ie: sz loci z positiõis sũt eedẽ dr̃ie qz añ z retro. ergo zc. ¶ ꝯ. locari ẽ situari vel poni. ergo locus est situatio vel positio. pbat̃ ꝺña. p locũ a ꝺiugatis. ¶ ꝯ. illud ẽ locus q qõ rñdet̃ ad iterrogationẽ fcãz p ubi: sz hoc ẽ positio. vt cũ q̃ritur ubi ẽ sor. rñdetur intus vel extra.

Contra illã opinionẽ arguit̃. illa nõ sũt idẽ quoꝝ vnũ ñ mãet altero manẽte: loc9 z positio sũt bꝫ. ergo zc. pbat̃: qz locus nõ corrũpit corrupto locato. q̃rto phisicoꝝ: z tñ corrũpit positio. ¶ Cõfirmat̃. qz Ari. pbat q locus nõ ẽ mã nec forma: qz ipsa nõ pñt separari ab eo cuius sũt: sz locus z positio separãt. ergo zc. ¶ Itẽ illa nõ sũt idẽ quoꝝ vno multiplicato alterũ mltiplicat̃. locus z positio sũt bꝫ. pbat̃: qz ponat q ös faceret multa corpora i eodẽ loco: tũc locus eẽt vnus: ñ tñ positio: qz corrupto vno corpore corrũpit eiꝰ positio. z tñ nõ corrũpit positio alterius. ¶ Itẽ locus ñ i formal locatũ. 4. huius. sz positio i formal. qz positio ẽ i re posita: z situs i re situata. Tũ qz nihil absolutũ qõ ẽ i locãte depdit remoto locato. positio aũt depdit. ipole ẽ ergo q locus sit positio. ¶ Scõo arguit̃ ꝺ hoc qõ dicit q sursũ z deorsũ sũt dr̃ie loci z añ z retro zc. ¶ Cõtra. qz sine istis põt eẽ locus p potẽtiã diuinã. pbat̃. qz posito q ös anihilaret oẽ corpus excepto vase pleno aque ibi eẽt verissime locus: z tñ nõ eẽt sursũ z deorsũ: nec añ vel retro. qz nõ eẽt cẽtrũ spere. ¶ Cõfirmat̃. qz nihil ad aliud. s. respcũs vr̃ eẽ dr̃ia absoluti. sursũ z deorsũ sũt ad aliõ: qz sũt respcũs ad ptes vniuersi z tollũtur remoto termino. vñ celo anihilato z cẽtro vas remanẽs nec eẽt sursũ nec deorsũ. ¶ Ad rões eius rñdeo. ad pmã dez maioz. ad minorẽ dico q nihil bz determinatũ locũ nisi bẽat aliqd extra se ꝺtinẽs. vñ lz aq̃ i vase stãte bẽat imediatũ ꝺtinẽs. tñ nõ bz idẽ ꝺtinẽs mediatũ. puta aerem vel partes aeris. qz igit vas mutat locũ: z sil'r aq̃ p accñs. ¶ Ad scõz dico q motus localis nõ ẽ ad locũ: qz nihil ẽ locati. ¶ Ad tertiũ dico. q sursũ z deorsũ z talia nõ sunt dr̃ie ipsius positõis. nisi per accñs z q̃si ꝺsecutiue: eo. n. aliqõ ẽ positũ sursũ. qz locus vbi ẽ ẽ sursũ: illud idẽ dico de vbi z situ. itelligẽdũ etiã q vt dixi talia nõ sũt dr̃ie loci ꝓprie: sz sũt q̃dã rões loco attribute. ¶ Ad q̃rtũ dico q locari ñ ẽ situari pmo z p se: sz solũ ꝺsecutiue sic q ad locari segr̃ situari. vñ sciẽdũ q ille locus a ꝺiugatis vel a ꝺcretis ad abstracta nõ tenet ꝺña nisi vbi ẽ pdicatio p se z eẽntialis: nõ. n. segr̃. si superficiatũ ẽ albũ. ergo superficies ẽ albedo: sz bñ segr̃. si albũ ẽ coloratũ. ergo albedo ẽ color. ytraq; n. ẽ. p se. illa ergo. locari ẽ situari

nō ē p se. ergo nec illa ē bona ꝺña. locus ē situs vel positio. ¶ Ad ḡntū ꝺico q; si rñdeā p positionē: hoc nō eēt nisi qz ad variationē loci seḡt variatio positionis: ex eo qz positio habet quādā ꝓsecutionē ad locū. vñ etiam p prie nō debet rñderi p positionē. sed per locū: puta ꝺicēdo est in tali loco si queritur de aliquo vbi est.

Quantum ad scōz articulū vbi erat videndū qd sit locus. pono tria preambula: scōo ꝺicā ad q̄situ. ¶ Primū pambulū est q; locus pōt sumi duplr. vno mō mathematice. alio mō nālr: locus mathematice sūptus nō ē aliud q̄ superficies ꝺcaua corporis ambiētis vt pscidēs ab influētia et actinitate super rē locatā. locus aūt nālis ē icludēs pdictā influētiā et actinitatē. pmo vltima spera vl locus speraꝝ inferioꝝ. qz non videtur ab alia recipere talē influētiā. scōo mō terra est locꝰ istoꝝ ḡuiū vl cētꝝ. et cētū ē locꝰ coīs istoꝝ inferioꝝ oiuz: et aq̄ pisciū: ꝺseruātur. n. hec i suis locis nālibus. lz p accēs corrūpātur. vñ ꝓpter hec ꝺtigit q; fm diuersa loca nālia variātur gñatōes. vnde videmus fm diuersa climata mūdi diuersa aīalia gñari: i vna. n. parte generāt leones et i alia nō: et i vna limaces vel affectati caragolli: vt i nā catbalonia et abūda. i alys aūt aligbus partibus nō. ¶ Scōz pambulū ē. q; sumēdo locū mathematice i superficie locāte respectu corporis locati fūdātur duo respectus. vnus intrīsecus aduenies q ē respectus eq̄litatis inḡtū superficies locās et locata sūt eq̄lia. ¶ Scōs ē respcūs extrīsecus aduenies q ē respcūs ambitōis vl locatōis siue circūscriptōis actiue. qz locās ambit et circūscribit locatū: et ē respcūs scōz q; ꝺicit vnꝰ doctor de gñe vbi. q; aūt sit extrīsecus aduenies. pz. qz nō seḡt nāz fūdāmēti posito termino: nisi vnū actu alteri applicet. ¶ Sumendo aūt locū nālē put superaddit virtutē nālē scōz quā ꝺseruat locatū: i corpore locante respectu locati fūdātur alq duo respectus ꝓter pdcōs respectus. vnus ē extrīsecus aduenies q est respectus actionis et passionis p q̄to bz virtutē actiuā et trāsmutatiuā respectu locati. ¶ Alius ē intrinsecus aduenies q est de gñe relationis ꝓducētis et ꝓducti p q̄to corpus locās ꝺseruādo locatū aliqd ꝓducit i ipsō: rōe cuius est eius ꝺseruatiuū. ¶ Tertiū pambulū ē. q; ꝺditiōes loci sūt octo. ¶ Prima ē. q; locus ē per se ꝺtinēs locatū ita q; de rōe eius ē ꝺtinētia. ¶ Scōa ē. q; locus nihil ē locati: lz ē aliq̄ entitas i locāte exīs. ¶ Tertia q; locus ē eq̄lis locato. qz si nō: aut eēt corpus sine loco: vel locus sine corpore: quoꝝ vtrūq; ē impossibile. ¶ Quarta ē q; est separabilis a locato. puta ab hoc vel ab illo. lz nō ab oī simplr: sicut ꝺclarāt de mā. ¶ Quīta ē q; ē mēsura locati extrīseca nō intrīseca. ita q; parti locati corrñdet pars loci. ¶ Sexta ē. q; aligs locus ē nālis. aligs violētus: aligs sursū: aligs deorsū. ¶ Septima ē. q; cuilibet corpori determinato corrñdet aligs locus determinatus. ¶ Octaua ē. q; locus ē ad quē vnūq̄q; corpus sēsibile nālr fert et in quo naturaliter gescit: et a quo violēter recedit loquendo de loco ꝓprio et naturali.

His premissis pono aliq̄ ꝓpōes. ¶ Prima ē q; locus ē distinctus eēntialr a superficie: ita q; illa ꝺdicatio. locus ē superficies. nō ē formalis. sz mālis: ē. n. superficies mā vel fūdāmētū loci. hoc pbar. pmo auctoritate Ari. in pdicamētis q; ponit ipsa specifice distincta. qz sūt diuerse spēs q̄titatis ꝺtinue. distinctio aūt specifica arguit eēntialē. ¶ Ꝑ. q̄cūq; i actuali exīstia sūt separabilia ipsa nō sūt eadē eēntialr. sz locus et superficies sūt hmōi. ergo ꝛc. maiorem pz per ꝺdictionē. Nec valet istātia de superiori et inferiori. nā hec nō se hūt sic. minor pbar. qz si ōs destrueret oia inferiora excepta spera vltima. ita q; oēs spere inferiores eēnt destructe et oia elemēta. qz hoc ōs facere pōt: nec catholicus hoc negaret: certū ē q; hoc stāte adhuc remanet superficies celi et tñ nō remanet locus cū de eius rōe sit ꝺtinere. ergo ꝛc. ¶ Itē celū bz superficiē inexā nō bz rōez loci nec ē locus cū nihil ꝺtinet scōz illā superficiē. ergo ꝛc. ¶ Alig vero ab hoc volētes euadere ꝺicerēt forte q; locus et superficies ꝺfnt solū ꝺnotatiue vel ꝓnotata. nā vt locus respicit locatū illud cāndo vel cōmēsurādo ꝺfr locus: vt aūt ꝓscidit ab istis ꝺfr superficies. Iste tñ modus euadēdi non placet mihi. lz nō ꝺubito q; hoc posset optime sustineri. vñ credo q; ōs possit separare superficiē a celo et tñ fore i ipso remaneret rō ꝺtinēdi. ¶ Scōa ꝓpō ē. q; locus ex quo nō ē superficies: seḡt q; sit aliq̄ entitas actualis i superficie fūdata. ita q; superficies sit eius mā vel eius fūdamētū: q̄lis aūt sit hec entitas vel q̄ ē hodie hoc ē ꝺubiū apud multos. qdā. n. ꝺfnt q; locus nihil aliud est nisi qdā respcūs extrīsecus aduenies circūscriptōis actiue vel ē ipsamet circūscriptio actiua: vñ sicut ex parte corporis locati corrñdet passiua circūscriptio q̄ ꝺfr vbi: ita ex parte corporis locātis corrñdet actiua circūscriptio q̄ ꝺfr ipse locus. Verūtñ posset alr ꝺici: q; locus nō ē ipa actiua circūscriptio: nec ipsa ꝺtinentia. sz ē aliq̄ entitas scōz eius eēntiā nobis ignotā cui actiua circūscriptio et ꝺtinētia sibi ifūt sicut q̄dā rōes attribuibiles vel attribute. ¶ Bz ē ꝺubitatio iuxta pdicta in quo gñe sit ipse locus. ¶ Rñdeo illi q; ꝺfnt q; locus nō est nisi ipsa circūscriptio actiua ꝺicunt q; locus non est nisi de gñe vbi. ꝺistiguūt. n. duplex vbi. s. actiuū et passiuū. actiuū corrñdet ex parte locātis. passiuū vero ex parte locati: et vtrū q; ꝺfnt eē eiusdē gñis: lz auctor sex ꝓncipioꝝ nō diffiniat nisi vbi passiuū. ¶ Alij ꝺfnt q; i nullo gñe ē. sz reducit ad genus q̄titatis. vñ Scotus i hac mā ꝓcedit multū ꝺubie: nō. n. ꝺicit i quo gñe ē. verūtñ ꝺicit q; nō ē i gñe q̄titatis. pōt tñ pbabilr ꝺici q; nō tñ pp rōes me cogētes. sed eo qz maior vr pbabilitas ab hac parte q̄ ab alia q; ipse locus ē de gñe q̄titatis. et hoc vr pbare. pmo auctoritas Aristo. i pdicamētis q; ponit locū eē ꝺistictā spēz q̄titatis a superficie. ergo seḡt q; sit q̄titas. ¶ Item equale et inequale ꝺueniūt q̄titati et ratio mēsure ꝺiuisibilitatis et indiuisibilitatis. de hoc enim est plena tota phia. sed et hec cōpetūt ipsi loco. est. n. locus equalis locato et diuisibilis et ipsum mensurans. ergo ꝛc.

Quantum ad tertiū articulū vbi erat videndū de imobilitate loci pono tres ꝺclusiones. ¶ Prima ē q; locus ē mobilis mobilitate corruptōis et ōstructōis. pbar. oē accīs q̄ ē i ſbo corruptibili. ē cōruptibile locꝰ ē hmōi. g; ꝛc. maior pz. nā accīs nō ē separabile a ſbo nec migrat a ſbo i ſbz: g; ex q; corrūpar ad corruptionē subiecti. minor pbar. nā fūdar i corpore ꝺtinuāte. illud aūt ē corruptibile. ergo ꝛc. ¶ Itē suppo fito q; aliq̄ corpus locet actu a partibus aeris. vt auis volās. q̄ro remoto illo corpore cū partes aeris ꝺtinuēntur. vel remanet locus. aut corrūpit̄ non pōt ꝺici q; remaneat. nā pars vna aeris nō ē tūc locus alterius cū locus et locatū nō sint ꝺtinua. locus. n. separatus ē a locato. ergo relinquit̄ q; locus p̄cedēs necessario corrūpar

vel deficiat. ¶ Scda ꝺclusio est. ꝙ locus est imobilis p se ⁊ per accñs imobilitate opposita motui localꝭ: ita ꝙ nec mouet̃ p se nec p accñs localr. ꝓbat̃. nã tc̃ seq̃ret̃ ꝙ idē locus numero cēt sub diuersis spēbus loci. ⁊ muta ret̃ de vna spē i aliã. ꝺñs est falsū. ergo ⁊ añs. ꝓbat̃ ꝺña. accipio aliq̄ corpus ꝺtinēs i quo fūdet̃ locus ⁊ q̄ beat rōez locātis ⁊ sit sursū. moueat̃ ergo deorsū. si ergo locus mouet̃ ad motū illius corporis. ergo locus qui erat sursū ēnūc deorsū: sed locus sursū ⁊ deorsuꝫ sūt disticti spē. ¶ Tū qz sursū ⁊ deorsū sūt differētie loci tertio buiꝰ. ¶ Tū etiã qz scōm Arist. i. 5. bꝰ. motus g ē sursū ⁊ motꝰ g ē deorsū sunt specie distincti. ergo p ꝺñs loca ad que sūt isti motus. tenet ꝺña per eundē in. 5. bꝰ. ¶ Jtē ꝙ nō moueat̃ per se ꝓbat̃. qz oē q̄ per se mouet̃ est corpus ⁊ p se acquirit locū: sed locꝰ neutruꝫ istoꝝ est. g̃ ⁊c. ¶ Jtē ꝙ nō p accñs. nã Ari. assignat dr̃iam i. 4. bꝰ inter materiã ⁊ formaꝫ ab vna parte. ⁊ locū ab alia. qz mã ⁊ forma mouent̃ per accñs per motū. s. ad motū illius cꝰ sunt. locus ãt nō. g̃ ⁊c. ¶ Cōfirmat̃. nã tūc locus eēt i loco ⁊ loci eēt locus. boc est falsū. 4. bꝰ. g̃ ⁊c. ⁊ hec videt̃ rō ibi posita. ¶ Cōtra hāc cōclusionē arguit̃. oē accñs q̄ē i ſbo mobili mouet̃ ad motū illius subiecti: ſz locꝰ ē i ſubō mobili. g̃ ⁊c. maioꝛ pz. qz motis nobis mouent̃ oia que in nobis sunt. pz etiã exēplo de quocūq; accñte. minoꝛ pz. qz locus fūdat̃ in corporibus mobilibus. vnū. n. elementū ē locus alterius. ¶ Jtē ꝺcauū orbis lune ē locus istoꝝ iferioꝝ q̄ ferūtur sursū. celū aūt est locus oiuꝫ. ⁊ tñ illa nō sūt imobilia. ¶ Jtē ꝓbat̃ ꝙ sit mobilis motu augmēti. qz plāta crescēs accipit maiorē locū. tūc quero aut locus augmēt̃ aut plāta capit nouū locū. si ꝺet̃ ꝑmum habeat̃ ꝓpositū. si ꝺet̃ scōz cū ꝑmus locus sit manens erit sil'i diuersis locis. qō est ipossibile. ¶ Rñdeo q̄tū ad imobilitatē istã loci sūt multi modi dicēdi. ¶ Unus modus dicēdi ē cuiusdā doctoris q ponit ꝙ i loco ē aliq̄d māle ⁊ aliq̄d formale. māle in loco est vltimū. i. vltima supficies corporis idē ꝺtinētis ⁊ ambiētis: formale vero est respectus determinatus ad polos vniuersi illud qō est materiale vt dicit est mobile si ꝺsideret̃ secūdū se. illud tñ vltimū. s. formale vt stat sub ordine tali ad polos vel ad centrū respectu vniuersi est imobile. ergo dicūt ipi ꝙ qñ nauis ligata stat ad palū i flumine: nauis ⁊ palus manēt in eodē loco: nō ꝙ sit eadē supficies ꝺtinēs. ſz qz stat in eodē aspectu ad polos. ¶ Dec opinio nō placet mihi. nã variato subiecto variat̃ accñs necessario: cū ergo variet̃ subiectū loci: puta supficies aque ꝺtinue fluentis variabitur ipse locus necessario. ¶ Alia est opinio Thome anglici q ꝑmittit ꝙ de rōe loci ꝓprie dicti sūt tria vel quattuoꝛ q̄ ponūtur i eius rōe. ¶ Primū ē ꝙ sit vltimū corporis: nō corpus vt posuerūt ponētes locū eē spaciū. ¶ Scōz ē ꝙ sit vltimū corporis ambiētis ⁊ ꝺtinētis. p hoc excludit supficies ꝑm eius rōem gditatiuã q̄tuis mãliter sit idē. ¶ Tertiū ꝙ sit imobilis p qō distiguit̃ a vase qō est trãsmutabile a loco ad locū. ¶ Quarto ponit̃ ꝓmū p qō excludit̃ locus cois. qz si ꝺtineat locatū: nō tñ ꝑmo. sicut sibi adquatū. de imobilitate aūt loci vt dicit sic imaginat̃: qz hoc vltimū aeris inq̄tū supficies aeris mouet̃ localiter ad motū aeris: ſz vt sic nō ē locꝰ. illud etiã vltimū. qñ bz istū ordinē ⁊ respectū talē ꝺterminatū ad palū vel cētrū vel saltē ad intelligētiã mouētē celū q̄ scōz pbisticū ē i orbēte imutabiliter. Istū modū dicēdi adhuc nō bñ capio ſpāliter de illis polis qñ q̄ro qd intelligit p polū: nã vel est aliq̄d imobile in celo exñs. vel aliq̄d mobile: nō imobile: qñ totū celū mobile ē: si mobile. ergo ab illo nō capiet suã imobilitatē. ⁊ idē pōt dici de intelligētia ⁊ cētro. oēs ergo in hoc ꝓcorꝺāt ꝙ locus ē imobilis localiter p se ⁊ per accñs. ita ꝙ illa imobilitas inest sibi ex sua rōne ꝓprie: qz formaliter sibi repugnat moueri. ¶ Juxta ergo ꝓdicta pono tertiã ꝺclusionē q̄tū ad illã imobilitatē ꝙ locus formaliter sūptus ꝺr̃ quasi manere in cōparatōe ad motū localē. licet corpus locās variet̃ ꝺtinue. ita ꝙ posito ꝙ aliq̄ talē corpus nō moueatur localiter: licet ꝺtinue fluat ꝺtinēs manet quodammodo: ⁊ scōz quãdã equalētiã idē locus. qz locus prior nec posterior equalēt illis. ergo locus manet in cōparatōe ad motū localē: licet nō maneat ſmplr: hoc declarat̃ de palo fixo i aqua circa quē ꝺtinue fluit aqua ⁊ refluit: ⁊ sic nō manet eadē aqua q̄ ē ibi corpus locās. ipse tñ palus ꝺr̃ manere quasi in eodē loco. eo ꝙ locat̃ nō mouet̃ cū semp gescat. volūt ergo gdã dicere ꝙ palus maneat i eodē loco ſmplr ⁊ formaliter. qz bz eūdē aspectū ad polos nūc ⁊ prius. ꝺtra quos plane fuit argutū ꝙ variato subiecto necessario variat̃ accñs ibi. subiectū aūt variat̃ ibi. s. continēs qō est subiectū loci. ergo ⁊c. ¶ Dico ergo ꝙ palus sic affixus nō dicit̃ manere in eodē loco formaliter cū variet̃ ibi circūscriptio actiua ⁊ ꝺtinētie. ¶ Dico tamē ꝙ est idē locus ibi scōz equalētiã ⁊ respectu motus localis. qz nō mouet̃ localiter. licet habeat aliū ⁊ aliū locum. nō enim pōt moueri ab illo loco ad illū locū: cū nō sit ibi magnitudo interiecta. licet aer vel aqua ꝺtinue variet̃. vbi est enim motus localis idē nō variatus manet respectu eiusdē idē locus: exēplū huius patet. qz si aliqs ꝓferat p hāc vocē. a. dicēdo. a. a. a. formaliter ⁊ ꝓprie loquēdo sunt ibi tres voces. quoniã tres ꝓlatiōes. dicit̃ tamē quasi vna vox. qz idē significāt. ita est hic de aqua respectu pali: sicut in. respectu significati ꝺr̃ quasi vna vox: ita hic respectu motus localis dicit̃ quasi vnus locus. qz videlicet non mouet̃ sed gescit. ¶ Sed ꝺtra hoc arguit̃ qz videlicet si ille palus non est in eodē loco ꝙ necessario moueat̃. qō patet ꝓmo sic. qz illud qō se habet secūdū locū aliter nūc q̄tū ꝓprius necario mutat locū. sed palus ē bꝰ. g̃ ⁊c. maioꝛ pz. qz illud mutat̃ qō se bz alr nc̃ q̄tū ꝓprius. g̃ si se bz alr nūc q̄tū ꝓprius scōz locū. necio mouet̃ scōm locū. minoꝛ ꝓbat̃ ex dictis ex quo ē i alio ⁊ in alio loco. ¶ ℞. ipossibile est ꝙ aliqs terminus alicuius motus ꝓsit acquiri i aliquo sine motu illius termini. pz. nam ipossibile ē ꝙ i aliquo acgrat̃ albedo sine aliqua alteratōe eius. ſz vbi ē terminus motus intrinsecus ⁊ locus extrinsecus. ergo ipossibile ē ꝙ aliqd acgrat nouū vbi vel nouū locū qn ipsū illo ꝑmo motu nouiter moueat̃. ¶ Cōfirmat̃. nullus. n. diceret ꝙ ego posse sufflare aliquē ꝺ loco aliquo ⁊ tñ ad sufflationē eius variat̃ ꝺtinēs: puta aer. vñ totus ppls videt̃ hoc clamare. ⁊ nullus diceret ꝙ domus nra eēt in aliquo loco sufflāte vēto. ¶ Rñdeo ad ꝑmū sciēdū tñ ꝙ ad motū localē p se regrūtur duo. ꝑmū est ꝙ mobile p sui trãsmutationē locū mutet. scōz ꝙ inter terminos motus sit oppositio: vel q̄dā distantia media vel interiecta. vtraq; aūt ꝺditio deficit in ꝓposito. palus. n. sic affixus p sui trãsmutationē nō mutat locum. sed p trãsmutationē aque fluētis. ¶ Scōz etiã deficit: qñ inter locū prioꝛē ⁊ posterioꝛē nō ē spaciū interiectū.

ergo nō segtur.aliter se habet scōm locū.ergo scōm locū mouet.sed ē fallacia ꝑtis:sed oportet addere ꝙ inter locū būc ⁊ illū sit spaciū iteriectū:⁊ ꝙ hic locus succedēs bēat aliq̄ oppositionē:vel scōm opinionē ꝓdictorū bēat aspectū diuersū ad polos vel ad intelligētia vel ad cētr̄. ¶ Ad scōm dico.ꝙ nō oportet ꝙ ille terminus acgrat ꝑ motū illius in quo acgrit:sed ꝑ motū alicuius alterius qō ē rō diuersificādi. ¶ Ad ꝛmationē dico: ꝙ non bēo ꝑ ipossibili ꝙ ego te possim sufflare de loco tuo nō sic ꝙ ego faciā te mouere de loco ad locū:sed faciā ꝙ tu acgras aliū ⁊ aliū locū sine motu tuo:nec ē curādū de populo ex quo ratio dictat in ꝓtrariū:ipsi.n.de illa mā pauc̄ sciūt.ideo eor̄ opinioni non est assistendū. vnde ꝙ sit in eodem loco est imaginatio vetularum.

His visis rndeo ad rōes ꝓtra secūdā ꝛclusionē. ¶ Ad primā dico.ꝙ maior ē vera de accidēte qō nō opponit motui.nec icludit aligd qō motui repugnet:pō: declarari in exēplo si sedeo iuxta postē.sedere iuxta postē est actus exīs in me:pono ꝙ mouear ad hostiū.ergo nō segtur ꝙ accidēs qō est me sedere iuxta postē moueat ad hostiū.nec ꝑ se: nec ꝑ accidēs.ratio est.qz sibi repugnat motus:⁊ scōm opinionē recitatā includit respectum quendā ad vniuersum cui repugnat moueri. ¶ Ad scōm dico.ꝙ ꝛcauū orbis lune q̄tū ad suā ꝛcauitatē ē imobilis.sed scōm dispositionē partiū mouetur ꝓtinue.ergo si aligd nūc locetur ab vltimo partis ꝛcaui orbis lune recedēte illo ꝑte corrūpitur locus prior ⁊ succedit alius locus.⁊ sic dico ꝙ nullo mō segtur motus localis loci.sed solū corruptio. ¶ Ad tertiū dico.ꝙ locus nō monetur motu augmenti.qz cū illo motu est ꝓiunctus motus localis ꝙ negatur a loco. ¶ Ad ꝓbationem de plāta crescēte dico ꝙ locus prior corrūpitur ex defectu locati.plāta.n.crescēs q̄tum ad eius q̄titatē se bēt ad totā plantā post augmentū sicut pars ad totū.parti aūt in toto non debetur locus.ergo prior locus corrūpit̄ ex defectu locati.locus.n.in actu regrit locatū in actu ſeparato.qō repugnat parti in toto. ¶ Ex ꝓdictis ergo possumus ꝛcludere ꝙ locus distinguit̄ a supficie.⁊ nō ē ipsa supficies.sed ipsa ē eius subiectū ⁊ illo mō etiā locus ē in ꝓdicamēto q̄titatis reductiue.qm̄ nō vr̄ bñ in quo alio ꝓdicamēto ipsū ponerē. de imobilitate etiā loci ꝑ quō ē imobilis de quo tāget̄ i sequēti qōe super quodā dicto Grāciſci de marchia.

Ad rationes principales.ad ꝓmaz que ꝓbat ꝙ locus sit respectus.dico ꝙ cōtinētia nō ē ipse locus nec ecōuerso.sed ē qōdā inexīs sibi.sil̄r locus nō est ipsa vltimitas:sed fūdat̄ in illa supficie vltima corꝑis ꝓtinētis ⁊ ambiētis. ¶ Ad rationes q̄ ꝓbant.ꝙ locus est distincta entitas a supficie ꝛcaui.tāgit̄ aūt ibi vna difficultas q̄ etiā facit ꝓtra nos de corꝑibus glificatis q̄ sūt in celo empyreo:⁊ sic sūt in loco ⁊ tamen non habent superficiem continentem in qua vt dictum est oportet ꝙ fundetur ratio loci.vnde dicit Landulphus ꝙ sancti non stabunt supra conuexum celi empirei.sic ꝙ totum corꝑus stet in vacuo: sed tot erunt infra celum empireum. quid autem sit de hoc vere cum formidine loquēdum est.de ista etiā difficultate que tangebatur ꝙ celum est in loco cū moueatur localiter.⁊ tamen non habet continens extra se dicitur ꝙ nō est in loco.licet localiter moueatur quod patebit in sequenti questione.⁊ hec sufficiant.

Queritur Vltrū vltima spera sit in loco ꝑ se.⁊ videt̄ ꝙ sic: qz oē qō ꝑ se mouet̄ localiter ꝑ se est in loco.vltima spera est hūi.ergo ꝛc.maior patet.qz eo dr̄ motus localis.qz ē ad locū tanq̄ ad terminū extrinsecū.motus .n.capit denoiationez a termino vt pōt satis patere ex tertio ⁊ qnto huius.minor etiā ꝑz. ¶ Confirmat̄ ratio. qz cuicūq̄ ineſt aliqs motus sibi pōt ieſſe terminus illius motus:sed celo ineſt motus localis cuius terminus intrinsecus ē vbi qō ē ꝓcedēs a circūscriptiōe locātis. ergo ꝛc.maior ꝑz.motus.n.dicit quādā tēdētiā ad tm̄inū.⁊ ē actus gdā entis i potētia ad tm̄inū.ergo ꝛc.

In oppositum arguit̄.omne qō est per se in loco hz extra se aliqō continēs.sed ꝓmū mobile nō hz extra se aliqō cōtinēs.ergo ꝛc.maior patet.qz locus est vltima supficies corꝑis ambiētis.minor etiā patet.qz nihil est extra celū.

Respondeo vbi pono tres modos dicendi. ¶ Scōo ponā opinionē ꝓpriam. ¶ Primus modus ē Aureoli g ē ꝙ motus localis nō ē ad vbi:sed ē ad sitū ita ꝙ celū ꝑ suū motū ꝓtinuū nō acgrit aliud ⁊ aliud vbi:sed tm̄ aliū ⁊ aliū sitū. Hz iste modus dicēdi nō pōt stare:primo qz assumit falsū.s. in hoc ꝙ dicit ꝙ motus sit ad sitū.ꝓm.n.phz motus nō est nisi i tribus generibus:q̄titatis.s.⁊ qualitatis:⁊ vbi.situs aūt ē aliud ꝓdicamētū ab istis. ¶ Itē aut accipit sitū ꝑ ordine partiū i toto.vel ꝑ ordine partiū i loco.nō ꝓmo mō:qz ad illud nō mouet̄ celū:cū semp eius partes bēant eūdē ordinē i suo toto.si aūt scōo mō assumit sitū: tūc segtur ꝙ celū hz extra se ꝓtinēs.qō ē ipossibile manifeste. Ideo ē alius modus dicēdi g videt̄ Egidi.g ponit ꝙ aligd dr̄ eē i loco dupl̄r.vno mō scōm se totū.alio mō ꝓm partes suas.tūc dicit ꝙ celū nō ē i loco scōm se totū:sz scōz partes suas.hoc ē scōz speras iferiores que cōparātur ad ipsū sicut partes ad totū.vel scōm alium modū exponēdi scōz partes ipsū integrātes:quaꝝ vna ab alia localiter ꝓtinet̄.sed ille modus sil̄r nō pōt stare. Tū qz supponit falsū. Tū etiā qz nō soluit ꝓpositū. ꝓmo.n.supponit falsū i hoc ꝙ dicit celū eē i loco ꝑ speras iferiores.arguit̄.n.sic.nullū ꝓtinēs aliqua est i loco rōe alicuius ꝓtēti:sed primū mobile ꝓtinet oēs speras iferiores.ergo ꝛc. Cōfirmat̄.qz sicut nō sequit̄.a.ē cā.b. ⁊ b.ē cā.c.ergo.a.ē cārū.a.c.sz magis segtur ꝙ fit causa eius cū gcgd ē cā cause sit cā cāti.ita i ꝓposito nō sequitur vltimū celū ꝓtinet oēs speras iferiores:⁊ ipse spere iferiores ꝓtinēt elemēta ⁊ alia iferiora. ergo celū vltimū ꝓtinet̄ i aliquo loco.sz magis segtur ꝙ celū ꝓtinet oēs locū.ergo ꝛc.etiā de scōo mō exponendi partes ꝑz. ꝙ supponit falsū.locus.n.ē separatus a locato.⁊ nō sūt ꝓtigua quarto huius.vna aūt pars ē alteri ꝓtigua ⁊ nō separata. ¶ Scōo etiā nō soluit ꝓpositū.qz eo mō quo aligd mouet̄ local̄r eo mō ē in loco.sz celū ꝑ se mouet̄ local̄r.ergo ꝛc. Ideo ē alius modus dicēdi ꝰmētaris.g ponit ꝙ ꝓmū mobile nō ē ꝑ se i loco.sed solū ꝑ accidēs rōe cētri qō ē ꝑ se i loco:circa qō ipsū celū mouetur.ita ꝙ motus eius nō dr̄ localis eo ꝙ fit ad locū:sed eo ꝙ fit vel ē circa locū:sz.n.motū mobile se hz alr̄ nūc q̄ ꝓius.qz ergo respectu cētri celū alr̄ se hz nūc q̄ ꝓius ꝓm eius motū ꝓtinuū.ergo ꝛc. Sed etiā iste modus nō pōt stare.primo qz accipit falsū:nullū.n. ꝓtinēs ē i loco

ɔtēti:sed celū ɔtinet terrā.ergo ⁊c.locus etiā ē equalis locato ⁊ ē extra ipsū.cētrū aūt nō est bꝰ respectu primi mobilis.ergo ⁊c. ¶ Scdo etiā non soluit ꝓpositū. qz eo mō quo mouet localr est i loco:cū motus localis sit ad locū.sed celū mouet p se nō rōe cētri localiter.ergo ⁊c. ¶ Et ideo dico aliter. ꝓ cuius euidētia sciēdū ꝙ ista qō de primo mobili bz difficultatē q̄tū ad pḥos.nō aūt q̄tū ad theologos.scōm.n. fidē primū mobile ɔtinet a celo empyreo.⁊ ideo ē i loco.ꝑm aūt pḥos primū mobile a nullo ɔtinet.sed ɔtinet oia. ¶ Et ideo hoc supposito ē difficultas quō ipsuz pōt poni i loco.eadē etiā difficultas ē de celo empyreo scōz fidē qz licet celū empyreuz non moueat localr:deus tn̄ bn̄ pōt ipsū mouere:⁊ tn̄ a nullo ɔtineret. ¶ Ideo dico q̄tū ad illā difficultatē ꝙ celū mouet localr:tn̄ nō ē i loco:nec mouet i loco. sed eo dr sic moueri localr.qz eius motus terminatur ad vbi ⁊ ē circa locū. ¶ Ad cuius euidētiā ē sciēdū ꝙ duplex ē vbi sicut ⁊ circūscriptio.sicut.n.ē duplex circūscriptio .s.actiua ⁊ passiua.prima ē corporis circūscribētis. secūda ē corporis circūscripti ⁊ ɔtēti.ita etiam ē duplex vbi.s.passiuū ⁊ illud ē ipsius corporis locati siue locabilis:⁊ actiuū:⁊ hoc vbi ē ipsius corporis locātis. nūc aūt illa duo vbi sūt eiusdē generis.ex quo sequtur ꝙ si vnū illoꝝ ē natū terminare motū.⁊ aliud.qn̄.n. aliqua sunt eiusdē generis.si ad vnū illoꝝ pōt terminari aliqs motus.⁊ ad aliud.sz ad passiuū vbi pōt terminari motus localis.ergo ⁊ ad actiuū.qō ē eiusdē generis cū passiuo. ¶ Tūc scdo dico vltra ꝙ motus localis ē duplex. qdā q terminatur ad vbi passiuū.⁊ ille motus ē ille quo qō cūq̄ corpus locatū ⁊ i loco ɔtētū mouetur i loco. ¶ Alius ē q terminat ad vbi actiuū.⁊ ille motus ē ille quo corpus aliqō locās mouet nō i loco.sed circa locatum suū qō ambit.⁊ tūc ex hoc ad ꝓpositum dico ꝙ motus primi mobilis nō ē ad vbi passiuū.cū ipsū primū mobile nō ɔtineat i aliquo loco.sed circa locatū:vn̄ ille motus dr localis.qz ē circa locatū nō ꝙ sit in loco ipsū mobile.nec ꝙ moueat ad locū.sed tn̄ qz mouet circa locatū suū. Et sicut illud ꝙ mouet localiter ad locū acquirit duplex vbi:vnū p se:⁊ hoc ē passiuuz ipsius mobilis ad locuz ad quē mouetur.⁊ aliud p accidens.⁊ hoc est vbi ipsius loci acquisiti p motū ad ipsuz mobile ꝙ existit in loco ipso. ita ɔsilr i ꝓposito illud qō mouet circa locatū acqrit duplex vbi.acqrit.n.primo vbi actiuū quo locat illud circa qō mouet aliter nūc q̄tū prius.scdo etiam acqrit ipsi locato circa qō ē motus vbi passiuū.quo qdē ipsū locatū locat ab ipso qō motū est circa ipsum aliter nūc q̄tū prius.⁊ ita patet ꝙ vltima spera nō ē i loco nec p se nec accīs nec ꝑtes suas nec aliquo modo. nec mouet i loco.sed tn̄ circa locatū modo p̄dicto.

Sed hic sunt duo dubia. ¶ Primū ē ꝙ scdz pḥm locus est imobilis.si ergo celū mouet ad vbi actiuū nō erit simplr imobile cū celū sit locuz oiuz. ¶ Scōm dubiū est.qz vltima spera siue primū mobile nō bz vbi actiuū nisi tn̄ ꝑm superficiē iferiorē ⁊ ꝑcauam. tn̄.n.scōm istā locat.sed ipsū non tn̄ mouet scōm illā iferiorē:sed etiā scōm ɔuexā.ergo eius motus non pōt dici vniuersaliter nec simplr terminari ad vbi actiuū sicut dictū ē. ¶ Ad primā difficultatē de imobilitate loci q̄ ē difficultas cuiusc̄ opinionis sit:licet sit satis dictū i p̄cedēti qō:verūtn̄ dicit Ḡrāc̄isc̄us de marchia ꝙ locus ē imobilis imobilitate oppositā motui locali quo mouet corpus locatū ad ipsū locū: cuius rō ē:qz locus terminat dependentiā locati ad ipsū. sed si locus moueret siue etiā eēt mobilis motu quo mouet locatū ad ipsū.tūc locus nō posset terminare dependentiā locati.nec locatū posset finiri nec terminari in loco magis q̄ econuerso.vn̄ oē terminās dependētiā alicuius dr esse idependēs dependētia illa. licet aūt locus sit imobilis isto mō:aliquo tn̄ mō pōt moueri.ꝑcauū. n. orbis lune ē locus ignis:⁊ tn̄ mouet motu circulari:ē tn̄ imobilis imobilitate opposita motui recto quo mouet ipe ignis q ē locatū. vn̄ si orbis lune moueret isto motu:tūc nō posset locare ignē. ¶ Sed ɔtra.qz ꝑmū mobile mouetur motu circulari sicut ⁊ orbes iferiores:⁊ tn̄ est locus iferioꝝ oiuz. ¶ ℟ ndeo ⁊ dico. ꝙ illa diffinitio loci a pḥo data nō ē gn̄alis de oi loco.sed de aliquo:vn̄ solū ɔuenit illi loco q bz cōpletā ⁊ pfectā rōez loci. ¶ Ad cuius euidētiā ē sciēdū ꝙ pfectus locus bz respectu locati ꝑmo rōez ɔtinendi:locus.n. ɔtinet locatū.⁊ illa ratio cois ē tā de loco nāli q̄tū ꝺ mathematico.scdo bz rōez figēdi ipz locatū.locatū.n. initik ⁊ sustētat i ipo loco i eēn do:tūc dico ꝙ locus ē duplex: vnus pfūs habēs rōem vtrāq̄ ꝓdictaꝝ respectu sui locati ⁊ illo mō celū ē locus istoꝝ iferioꝝ leuiū ⁊ terra grauiū. talis aūt ē imobilis necessario imobilitate opposita motui quo mouet ipz locatū ad ipsū locū. ¶ Alius ē locus q respectu sui locati bz vnā tm̄ rōez.s.ɔtinēdi.solū.n. ɔtinet locatū nō aūt sustētat ipsū. ⁊ isto mō celū ē locus illaꝝ sperarꝝ iferiorū. ita.n. ɔtinet eas ꝙ nō sustētat.⁊ ille locus nō oz ꝙ sit imobilis imobilitate opposita illi:nō.n. ꝓprie terminat eaꝝ ꝺpēdētiā.tm̄.n. ɔtinet ipsas. ¶ Possemus alr nos expedire breuiter de illa difficultate sicut superius ꝙ locus q̄tū ad eius entitatē formalē sit imobilis. bz q̄tū ad eius entitatē formalē sit imobilis. ¶ Ad scdz dubiū dico ꝙ spera illa vltima nō mouet p superficiē nec p superiorē.nec p iferiorē:qz nec vna nec alia est locus aliaꝝ:sed ipsū totū celū bz ipsa superficies iferior sit immediata rōi ɔtinēdi.⁊ ita illud qō mouetur ē corpus ipsuz ⁊ mouetur scdz vtrāq̄ superficiem.licet immediate vna pars.s.inferior.⁊ sic ad questionē. ¶ Ad rationes in ꝓncipio ⁊ ad confirmationem ex dictis patet.

Queritur Utrū p aliq̄ potētiā idē corpus numero sil possit eē localiter i diuersis locis.⁊ vr̄ ꝙ nō qz impossibile ē idē ad se referri oppositis relatiōibz.sz si idē corpus numero eēt i diuersis locis sil ⁊ semel hoc sequretur.ergo ⁊c. maioz ꝑz.qm̄ opposita oia iferūt ꝺdictionē.minor ꝓbatur.qz tūc idē posset eē superius ⁊ iferius seipso respectu alterius ⁊ respectu eiusdē.⁊ silr dextrū ⁊ sinistrū.⁊ sic de alys relatōibus oppositis scdz situ. silr ꝓpiquū ⁊ distās sūt relatōes ɔrie sicut sile ⁊ dissile. Bz si idē corpus eēt i diuersis locis sil posset sil eē eidē ꝓpiquū ⁊ distās. qō ē icōueniēs:sicut ꝙ idē scōm eādē q̄litatē sit eidē sile ⁊ dissile.ergo ⁊c. ¶ ℟ .tūc sequeret ꝙ idē corpus pōt sil moueri ⁊ nō moueri siue gescere ⁊ i vno loco bre operationē sēsitiuā ⁊ i alio nō.hoc aūt iplicat ꝺdictionē. ergo ⁊c. ꝓbat ꝓma ꝺnā.nā i vno loco posset moueri ⁊ i alio gescere:vnde si lapis eēt i vno loco posset ibi ꝓduci ⁊ moueri ⁊ i alio loco nō. ꝓbatur secūda ɔsequētia. qz in vno loco posset esse visibile aliqd ⁊ in alio non:et sic simul videretur ⁊ non videretur illud visibile.

In oppositū ē hugo. de sacramētis parte. 2. c. 2. dicēs. q fecit vt vnū corpus eēt in vno loco fec quō voluit. 2 si voluisset al'r facē potuisset.

Rñdeo vbi sic procedam. primo recitabo vnam opinionem cum suis fulcimentis. secundo ponam opinionem propriam quaz probabo 2 ponā tres regulas pro rationibus soluendis.

Quantum ad primū est cois opinio oiuz doctorū antiquoz. q impossibile est p aliq potētiā creatā nec increatā idē corpus sil'r 2 semel eē in diuersis locis: bāc aūt exclusionē pbāt multi diuersimode. primo. n. sic eā pbat vnus doctor. qñcūq aliqd q̄tū ē de potētia agētis pōt fieri idifferēter scōz varios modos. si idē ē receptibile illius scōz vnū modū possibile ē fieri scōz quēlibet alioz modoz. sz ex parte agētis primary cū sit virtutis 2 potētie infinite ē eq̄lis potentialitas. vt vnū corpus fiat sil'r in diuersis locis scōz quēlibet modū pl'alitatis. ergo si pōt scōm vnū modū pl'alitatis pōt scōz q̄cūq. sz si impossibile ē q deo agēte idē corpus sit vbiq. q boc est pprium deo. ergo si l'r erit impossibile q idē corpus fiat in diuersis locis sil'r. ¶ Ꝑ. illud qō implicat ꝺictionē manifestā nulli subest potētie nec virtuti: sed idē corpus eē in diuersis locis implicat manifestā ꝺictionē. ergo 2c. minor pbatur. Tū q qñ ponitur in vno loco poterit eē q ibi sit gelu vel frigus 2 in alio caloz. q3 forte erit iuxta ignē 2 sic sil'r bēbit frigus 2 nō frigus. Tū etiā q3 in vno loco poterit sumere cibū 2 nō esurietibi. 2 in alio nō sumere cibū. q3 forte nō erit in loco in quo sibi ministretur. 2 sic esuriet 2 nō esuriet sumet 2 non sumet. Tū etiā q3 gallina hic exñs poterit ñ mozi 2 alibi exñs pōt mozi 2 comedi: q3 iuenit ab aliquo: sil'r 2 de aliquo boie hic pp tēperiē aeris erit infirm9 2 forte mouef: 2 alibi pp tēperiē aeris nō erit infirmus. 2 sic erit infirmus et nō infirmus. sanus 2 nō sanus. viuus 2 nō viuus. q̄ oia implicāt ꝺictionē. ¶ Unus alius doctor arguit sic. termini loci 2 locati sūt sil'. ergo si locatū ē extra terminos sui loci locus erit extra terminos suos ppios. ¶ Item si idē corp9 eēt sil'r in diuersis locis aut hoc eēt vna mutatione aut duabus. nō vna. q3 vna mutatio ē tm̄ ad vnū terminū. nec duabus. q3 aut eēnt eiusdē spēi aut alterius. nō eiusdē: q3 impossibile ē idē sil'r moueri duobus motibus eiusdē spēi gnto metha. nec alterius spēi. q3 termini eēnt ꝺiu: 2 sic motus icōpossibiles essent. ¶ Cōfirmatur. qñ termini motus sūt icōpossibiles quinto buius. sed q̄cūq duo vbi pñt eē termini motus eiusdē. q3 pōt corpus vnū moueri ab vno vbi ē vsq ad illud: ergo q̄cūq duo vbi circa idē corpus erūt icōpossibilia. ¶ Cōfirmatur scōo: q3 impossibile ē q aliqd moueatur de loco ad locū quin dependat primū locū: al'r nō moueretur: sed ibi starēt. ¶ Item impossibile ē eādē mām numero eē sub diuersis formis si balibus sil'. sed boc posito boc seq̄ret ergo 2c. pbat minor. q3 si idē cibus eēt in diuersis locis 2 a diuersis alimentalibus ibi exñtibus comederet potētia nutritiua vtriusq; conuertit illud in suā substāz: 2 p ꝺñs eadē mā nutrimēti illius formabitur forma vtriusq; nutrimēti. ¶ Scōo pbat eadē minor. q3 posito q idē lignū sit in diuersis locis 2 in illis sint duo ignes agēt in illud lignū 2 corrūpēt. q3 nō pōt resistere virtuti agētis 2 iducēt formā ignis: nō eādē: cū agētia sint diuersa. ergo aliā 2 aliā in eadē mā. ¶ Item seq̄ret. q qcūq 2 q̄tūcūq puus ignis posset cōburere oia cōbustibilia si bret ꝺ cōbustibilia obiecta ꝓportionata bic vnū 2 ibi aliud: 2 in tertio loco tertiū 2 sic de infinitis locis: tūc sic. oē potēs sil'r in multa passa parua pōt sil'r in magnū passū integratū ex oibus illis ꝺbustibilibus. ergo aliqs ignis paruus posset sil'r in aliqō magnū ꝺbustibile. ¶ Ista opinio nō placet. Et iō pono opinionē ppriā. 2 dico q nō repugnat dei oipotētie facere idē corpus eē localiter in diuersis locis sil'r 2 semel. pbat illud qō nō implicat ꝺictionē ex terminis. nec manifestū impossibile nō ē repugnās nec impossibile dei oipotētie: sed facere idē eorpus sil'r 2 semel eē in diuersis locis nō includit ꝺictionē ex terminis: nec tale ē manifestū impossibile vt patebit soluēdo rōes quas isti adducūt. ergo 2c. ¶ Ꝑ. cū vnitate prioris stat sine ꝺictiōe pl'alitas posterioz: sed ipsa vbi sunt posteriora ipso corpore vt p3: cū causētur ex circūscriptōe locati a loco. ergo 2c. maior p3 in exēplis infinitis vñ nō apparet otra aliqd notū fm rōez cū respectus itrinsece aduenientes de gbus minus vr q possint plificari eodē fūdamēto manente: vt sup eādē albedinē pñt fūdari plres sil'tudines: 2 in eodē fūdamēto plres pñnitates cū relatōes multiplicētur ad multiplicationē vnius vel alterius extremi. cū ergo vbi dicat respectū extrinsecus aduenientē ñ vr aliqō impossibile q sit multiplicatio ipsoz vbi: stāte vnitate subiecti. Et si istes q vez ē q plres respcūs pñt fūdari in eodē fūdamēto: qñ vnus eoz nō adeq̄t totū fundamētū: vnū aūt vbi adeq̄t totū vnū locatū. hoc vr sine rōe dcm. q3 respcūs q oriē ex nā fūdamēti magis vr adeq̄ri fundamēto q̄ ille q extrinsecus aduenit ceteris paribus. sz ad duos terminos pñt eē in eodē fūdamēto duo tales respectus ex nā fūdamēti. vt due eq̄litates ad duo q̄ta eq̄lia. ergo sine rōe fingit q bic vnus talis respcūs adequat. ¶ Ꝑ. qcqd pōt ōs in gñe cause efficiētis mediāte cā scōa pōt in virtute ppria 2 sine illa: sz ōs mediāte sacrāmēto pōt facere q idē corpus xp̄i numero sit in diuersis locis 2 in diuersis altaribus. ergo boc poterit in virtute ppria 2 sine sacrāmēto: 2 qō pōt ō corpore xp̄i pōt de quo cūq alio corpore. ergo 2c. maior p3. illa. n. ē vna ppositio famosa apud theologos oēs 2 antiquos 2 nouos: q etiā sic pōt pbari: oē otinens cālitatē alicuius pfectionis mō q̄tū illud si pōt in aliqd mediante illa cālitate pōt 2 in virtute ppria: ex quo illā cālitatē otinet pfectionis mō: sz ōs oēz cālitatē effectiuā cuiuscūq scōary agētis otinet eminēter cū ois cālitas effectiua dicat aliq pfectionē. 2 ōs sit infinite pfectionis. 2 nulla ei pfectio deficiat. ergo 2c. nō sic ē de cālitate itrinseca. q3 illa includit aliq̄ imperfectionē. licet q̄tū ad illud qō ē pfectōis otineat a deo eminēter. ¶ Cōfirmat. q3 vbicūq deus pōt facere aliqō corpus naturale nō sub suo modo naturali potest idē facere sub suo ppio mō naturali: q3 in primo sunt duo miracula. 2 in scōo vnū tm̄. sed deus scōz fidē pōt facere corpus suū sacrāmētaliter. i. nō sub mō naturali simul in diuersis locis. 2 facit de facto. ergo pōt idē facere sub mō naturali simul in diuersis locis. 2 sine sacrāmēto ¶ Ꝑ. nō minus icōueniēs est duo corpora esse simul in eodē loco q̄tū idē corpus esse simul in diuersis locis. sz primum est deo possibile. ergo 2 scōm. maior p3 etiā p̄ncipia opinionis cōtrarie. 2 etiā est pbōz. q3 pbi oino ponūt repugnātiā iter duo q̄ta respectu eiusdē loci. eo q vnū q̄tū expellit aliud. minor p3. etiā p exēplū in mre xp̄i. 2 de corpore etiā glorificato. 2 de corporibus etiā in die iudicij cū in tam parua valle. s. Josaphat iudicium

debeat fieri: ⁊ si quodlibet ꝓpriū locū occuparet ibi nō
possent recipi. ¶ Ista aūt opio licet multis videbꝝ im-
possibilis sēsui ⁊ nature: volētibus tn̄ rōēz sequi nō dz re
putari impossibilis cū etiā de facto iam fuerit factū mi
raculose. certū. n. ē ⁊ manifestū q beatus Frōto eadez
die ⁊ hora qua celebrabat missam interfuit sepulture
beate Martbe. ⁊ hoc est manifestū miraculum qō ad
hāc opinionez maxime nos debet̄ducere.

His visis pono tres regulas vel ꝓpositiones ꝑ mul
tis rōibus i hac materia ꝓsoluendis. ¶ Prima
est illa. q̄cūq; sūt cēntialiter ꝑora ipso vbi vnifozmiter
isūt cozpozi quāuis bēant diuersa vbi q̄ nec posteri⁹ nec
simul. natura variabūtur secūdū varietatē vbi. Iꝫ pz. qz
ꝑus cēntialr nō variatur ꝓpter variationē posterioꝝ.
sed bene variaꝝ posterius ad variationē ꝑozum que ēt
sunt sil natura cū aliquo simul variantur cū illo. ¶ Se-
cūda regula est q sicut passū exñs i vno loco reciperet
fozmā a duob⁹ agētib⁹ sibi ibidē approximatis sic ipz
patietur in duob⁹ locis exñs ab eisdē sibi i illis duobus
locis approximatis. ⁊ hoc de passione absoluta. hocpz
qz ad hoc q patiēs patiaꝝ ab agēte recipiēdo illam foz
mā nō oz nisi q sit i potētia passiua: ⁊ agēs habeat foz
mā actiuā ⁊ sint debite approximate: siue in hoc vbi: si
ue in illo sic approximato nihil deficit q̄tū ad actionē
q̄ est ad fozmā absolutā. sed passo posito in duobus lo
cis ipm bz eādē potētiā passiuā ad fozmā absolutam: ⁊
agens bz eandē potentiā actiuā. et eodez mō pōt sibi
approximari: vt est in illo loco sicut in alio. ergo eodez
modo q̄tū ad oēm fozmā absolutā a quocūq; actiuo si
bi approximato patiēꝝ siue in illo loco siue i alio. sicut
si tn̄ eēt i vno loco et eēt agēs sibi approximatū. ¶ Ad
ditur aūt sc̄z fozmā absulutā. qz nō oz q eadē patiaꝝ
loquēdo de relatiuis q̄ sunt simul nā cū ipo vbi: vel po
steriora. qz illa pñt variari sicut ⁊ vbi. vt ꝓbatū ēi pri-
ma regula. Ista ēt ꝓpō siue regula magis patebit i vi-
dēdo ad instātias i speciali. ¶ Tertia regula ē. q sicut
corpus in vno loco exñs se bz in rōne actiui ad diuersa
sibi approximata in illo loco sic ipm vt exñs in duob⁹
locis se bz ad eadē sibi approximata in illis duobus lo
cis. hoc pz ex p̄cedēti ꝓpōne. ¶ His visis pz ad rōnes
primi doctoris. ¶ Ad primā pōt dici vno mō q creatu
ra nō ē capax oīs vbi sic q sit vbiq; ꝓpter sui limitatio
nē: lz ex parte dei nō sit repugnātia. deus enī pōt i oēz
visionē ⁊ sc̄m oēm modū visionis. nō tn̄ in quocunq;
oculo pōt causare quācūq; visionē ⁊ quocūq; modo. qz
glibet oculus nō ē susceptiuus cuiuscūq; ⁊ qualiscūq;
visiōis: lz illa repugnātia nō sit ex parte dei sed ex pte
creature sic disposite. sil r ēt superficies est in potētia ad
omnē colorē. nō tn̄ ad oēs simul. sil r pōt dici i ꝓposito
q repugnat creature q sit vbiq; ⁊ q̄ habeat omne vbi
simul: lz nō repugnet sibi successiue. ¶ Al r dr q nō est
impossibile potētie di facere aliquā creaturā eē vbiq;
⁊ q̄ dr q boc ē ꝓpriū dei: dico q alr deus dr eē vbiq:
⁊ alr creatura. nā de⁹ eēt vbiq; non sic localr sed sc̄m
pñtiā potētiā ⁊ essentiā ꝓpter sui imensitatē. nō sic est
autem de aliqua creatura. ¶ Ad secūdū nego minorē.
ad primā ꝓbationē de calore ⁊ frigore pz ex dictis re-
gulis. iō applico ⁊ dico q aqua siue gelu infrigidans et
ignis calefaciēs sic in diuersis locis exñtes aut sunt eq̄
lis virtutis in agendo, aut vnū vincit reliquuz. Si sint
equalis virtutis. ⁊ sint approximata ista corpozi bēnti
vnum vbi vtrūq; alterꝝ impediret: ita q neutrū agerz
ad quēdā effectū mediū in quo passū nō magis assimi
laretur vni q̄ alteri. ¶ Eodē mō dico q q̄ sunt approxi
mata eidē corpozi i diuersis locis exñti iuxta regulaz
tertiā. Si aūt nō sūt equalis virtutis ita q vnū simplr
assil et sibi passum vel magis q̄ alterꝝ. tūc eodē mō erit
si sint i diuersis locis. qz nō ē magis difficultas si sit sic
q̄ sic q̄ si ignis ⁊ aqua ponerēt simul. ⁊ nō negaꝝ posse
fieri a deo. et idē corpus approximatuz igni ⁊ aque: qō
corpus bz idē vbi. quod. n. oporteret ibi dicere ad vitā-
dū otraria in eodē passo hoc facilius vel eque facile vi
tare potest quicunq;. ¶ Ad secūdā ꝓpōnē de fame ⁊ sa
turitate ⁊ sic de alys. dico q fames ē appetitus calidi
⁊ sicci. sitis vero frigidi ⁊ humidi. iste aūt appetitus vel
est nālis vel volūtarius sensitiuus. ⁊ siue sic siue sic di-
cit aliqd absolutū. illud ergo nō variaꝝ ad variationē
vbi ex prima ꝓpōne. ⁊ per cōs sibi c satiaretur ⁊ cessa-
ret appetitus cessaret ⁊ alibi. lz nō ex cibo sumpto hic.
sicut statim de morte dicetur. ¶ Ad aliā ꝓbationē de
morte ⁊ vita dico vnuz gñale ⁊ postea applicabo. quia
tā mors q̄ vita dicūt aliqd absolutū ꝓuatiuū vel posi-
tiuū. nō variātur per cōs ꝓpter variationē vbi. iuxta
ꝑmā ꝓpōnē. si ergo moritur hic moritur ⁊ ibi. sed tn̄ n̄
segtur vulneratur hic ergo vulneratur ibi. qz vulnera
tio dicit diuisionē q̄dā ꝓtinui. vt dicab aliquo diuidē
te boc. sed tn̄ verꝝ ē q̄ si bz vulnus hic bz ⁊ alibi. Tunc
dico de gallina q si comeditur hic nō remanet alibi. ⁊
nō moritur alibi. nisi qz hic non occiditur a comedēte
¶ Ad aliud de tēperie ⁊ itēperie aeris sanitate ⁊ ifirmi
tate pz ꝑ tertiā ꝓpōnē: videas enī quō se bꝝent facien-
tia tēperiē vel intēperiē sanitatē vel ifirmitatē approxi
mata alicui cozpozi exñti in vno loco: puta si vnū vi-
ceret aliud. vel sint equalis virtutis. qz eodē mō ipa se
habebūt ad idē corpus i diuersis locis positū. ¶ Ad rō
nes alterius doctozis. ad ꝑmā dico q locū ⁊ locatū esse
simul pōt eē multiplr. vno mō simultate pñtialitatis
sic q locatū sit pñs loco. ⁊ isto mō bñ sūt simul. qz vnū
ab altero non est precisum nec separatum. alio modo
simultate adequationis sic q vnum alteri adequeꝝ. ⁊
isto modo etiam bene sunt simul. Tertio modo sub ta
li simultate sic q ipm locatū non possit adequari nec
cōmēsurari alicui alteri loco. ⁊ sic non sunt simul. ¶ Ad
secūdam dico q duabus mutationibus alterius ⁊ al-
terius spēi si sint ad terminos alterius spēi ⁊ eiusdem.
si sint ad terminos eiusdem spēi vnde motus nō bz ma
iozem incōpossibilitē q̄ termini. cuz ergo termini sint
incōpossibiles. ⁊ motus. ¶ Ad illā ꝓpositionē. qz duo
accñtia ꝛc. dico q verum est de accidentibus perfectis
vel se habentibus per modū actus primi: non sic mot⁹
¶ Ad cōfirmationē. quia termini motus sunt incōpossi
biles. verum est de terminis motus primis. non autez
de terminis con comitantibus. termini primi cuius-
libet motus sunt habitus et priuatio. concomitantes.
autem sunt qui coniunguntur cum predictis. ⁊ isti pñt
esse positiui. ¶ Ad confirmationē secundam nego assū
ptum. ¶ Ad tertiam rationem concedo maiozem sc̄z
eandem partem. sed nego minozem. ad primā probati
onem de cibo ⁊ alimento. dico q idē fieret si duo sto-
machi ibi eēnt in eodem loco. ⁊ cibus ille eēt i vtroq;
termino. tūc. n. vel totalr virtꝰ vna viceret aliā ⁊ totū
duereteret in suū corpꝰ. vel eēnt eq̄lis virtutis. ⁊ tūc eq̄-

liter ꝓuerterēt de alimēto hoc i suū corpus ⁊ illa i suū: ita ꝙ eodē mō sicut bēres ibi dicēt de stomachis aialium sil'r exūtibus ⁊ cibo recepto i vtroq; ita dico hic iuxta sc̄az ꝓpositionē. ¶ Ad aliā ꝓbationē ō ignibus approximatis vni ligno. ꝑz per aliā regulā. eodez mō. n. ē. sicut ḡ illi ignes duo eēnt approximati ligno in vno loco exūti. vide igitur tūc quō se bēbunt eidē ligno in diuersis locis exūti ⁊c. ¶ Ad aliud de quo igne ēt ꝑz ꝑ ētiā regulā. qz eodē mō quo se bī et ille puꝰ ignis exūs in vno loco ad illa ꝓa ꝓbustibilia sibi approximata eodez mō se bēbit ipe i diuersis locis exūs ad illa ꝓa ꝓbustibilia se parati sibi approximata. vide ḡ quō ibi qz eodē mō ⁊ ꝫ

His visis ad rōes ꝑncipales respōdeo. ¶ Ad primā dico ꝙ non ē impossibile gn relationes oppositе possint ineſſe eidē sc̄oz diuersa fūdamēta. illa ḡ vbi que sūt quasi fūdamēta illaꝝ oppositaꝝ relationū ꝓnt esse cause ꝙ alicui insūt oppositе relationes. nō igit ē incōueniēs corpus bñs vbi superius ⁊ inferius eē superius ⁊ inferius. Nec mireris respectū inferioris ⁊ superioris fundari in vbi. ꝫz vbi sit respectus. qz vnus respectus pōt sic in altero fundari. declaratur predicta solutio exemplo qm̄ idē pōt alicui eē simile sc̄oz albedinē. ⁊ dissile sc̄oz scientiā. ¶ Ad aliā rationez ꝙ idē mouerе tur ⁊ quiesceret: dico ꝙ moueri ⁊ gescere secūdū locuz si est simul cū ipo vbi vel posteriꝰ variabit ad variationē vbi iuxta predictas regulas: ⁊ ita poterit i vno vbi gescere localiter: ⁊ in alio vbi non gescere. qm̄ gescere hic local'r nihil aliud ē q̄ bēre ꝛtinue idē vbi hic ⁊ nūc ⁊ ꝓius: ⁊ moueri local'r nihil aliud est q̄ bēre aliō ⁊ aliud vbi: sicut aūt ē possibile ꝙ idē corpus ꝫ babeat vnuz vbi ⁊ alibi plura. sic poterit in vno loco gescere ⁊ i alio moueri. ¶ Et si arguas. ergo in vno vbi posset moueri ad seipm: vt est in alio vbi. ⁊ ita accederet ad vbi i quo iam est. et tunc vel expellit seipm de ꝓimo vbi. ⁊ tunc eēt ipossibile sibyp̄i sc̄oz locū. vel nō expellit. ⁊ ita duo erūt corpora simul. sil'r si eēt aiatū posset seipz mouere pellēdo ⁊ trabēdo. ⁊ posset per seipz idē homo habens mille vbi facere corneas ⁊ maximū exercitū in campo ⁊ multa alia que videtur mirāda ⁊ stupēda: ⁊ itez loqui ⁊ tacere ⁊ currere ⁊ disputare cū seipo. dico ꝙ ista sunt puerilia. si enim q̄rat rō eoꝝ de qbus agitur nō ē difficultas. rñdeo igitur ⁊ dico ꝙ idē corpus nō expellit se. nec segtur quod dicis: ꝙ duo corpora essent simul: qm̄ sunt vnū. ¶ Ad alia que adducūtur de cornea ⁊ exercitu ñ video ipossibile ō. et ad aliud de fabulatōe ⁊ disputatione cū seipso: dico ꝙ si loqui ꝓsupponit actū imaginatōis vel intellectus ⁊ ille qui idem ē in pluribus locis ille talis actꝰ erit vbicunq; ipse fuerit loquēs. si aūt loqui nō ē nisi formatio vocis per istā naturalia i aere percusso poterit hic formari vox ⁊ ibi nō: ⁊ ibi tacebit ⁊ ibi loquetur. ⁊ alibi tenebit tenorem ⁊ hic biscātabit. ⁊ hic extra aerē exūs attrahit aerē. ⁊ in aqua exūs nō poterit attrahere aerē. ita etiā ꝺcedo ꝙ vt est in vno vbi poterit mouere corpus suum vt est in alio vbi pellēdo vel trabendo. qm̄ ꝓpter idēritatē corporis non auferēt rō mobilis nec moti ab ipso. ¶ Et si arguitur. mouetur ergo nō gescit. vel quiescit ergo nō mouetur. ergo simꝫ quiescit ⁊ non quiescit: ⁊ non mouetur ⁊ mouetur. Rñ deo ⁊ dico ꝙ quiescere hic vel in isto loco nō infert simpliciter nō moueri. sed infert non moueri in ꝫ loco vbi quiescit: ita ꝙ iste affirmatiōes quiescere ⁊ moueri nō inferunt istas oppositas negatōes: imo est fallacia ꝺntis. quia añs verificatur in respectu vnius termini. et ꝓns negat respcū cuiuscunq;. ¶ Per hec ꝑz ad vnā aliā probationē ꝓncipalis rōis de aliquo visibili. qm̄ simꝫ videretur ⁊ non videretur. non enim sequitur. nō videtur hic ergo non videtur. sed est fallacia consequētis.

Queritꝫ ꝺnter. Vtrū vacuū possit esse in natura. et videtur ꝙ sic. quia mobile quod mouetur vel recipitur in pleno vel in vacuo. non in pleno. quia tūc duo corpora essent i eodem loco simul. ergo in vacuo. quod ē ꝓpositū. ¶ Item arguitur per experimēta. expertū est enim ꝙ vas plenū cineribus tantū recipit de aqua sicut si esset sine cineribus. qđ nō eēt nisi in cineribus essent alique vacuitates in quibus aqua reciperetur. ¶ Itē si ponatur candela in vase cuius infima pars fir metur in parte inferiori vasis pleni aqua ita ꝙ flāma excedat bene aquā in quantitate palmi: et postea supponatur vrinale expertū est ꝙ extinguitur candela. ex quo sequitur ꝙ sit dare vacuū. ꝑ. qz quero qd occupat locū flāme ignis iam extincti. nō aqua de nouo generata vel ꝓexistēs. qm̄ in cētuplo est rarior ignis q̄ aq̄ ⁊ per ꝺns maiorez locū occupabit q̄ aqua. sil'r excedit raritatē aeris in decuplo. ⁊ per ꝺns idē argumētū erit de aere. ergo in aliqua parte est vacuum. s. vbi erat flāma. ¶ Cōfirmatur. quia flāma corrūpit partē aeris: et ibi non pōt aqua generari per actionē ignis: nec aer tātum rarefieri. ¶ Itē accipiat aliquod vas duri metalli ⁊ impleatur aqua in tpe frigido si accidat ꝺgelatio ꝓius ꝺgelabitur pars superior: ⁊ ipa ꝺgelata minorē locū occupabit. ergo infra latera relingtur vacuū. qm̄ supponitur ꝙ non possit subintrare aer. ⁊ suppono etiā qđ est manifestū: ꝙ oē quod ꝺdēsatur minorē locū occupat. ¶ Itē accipiantur due tabule rotunde eino plane ita ꝙ applicētur adiuicē sine aliquo medio. ⁊ suppono ꝙ sit eiusdē spissitudinis ⁊ ponderositatis vtraq; pars superioris tabule. postea suppono ꝙ filū affigatur centro tabule superioris que si eleuetur mediante filo sequit̄ vacuū circa partes cētrales. ꝓbatur sic. ꝓius eni aer extrinsecus ꝓuenit ad partes circūferētiales q̄ cētrales. simul tñ ⁊ equalit̄ distat tabula superior ab inferiori secundū oēz partē. ergo in illo ꝓiori erit dare vacuū. ⁊ si diceretur ꝙ secūdū ꝑhm. z. de aia. corpora nō possunt se tangere in aqua vel in aere nisi mediāte aere vel aqua. ⁊ ideo diceretur ꝙ aer intercipitur ꝙ multiplit̄ rarefit. ¶ Cōtra. suppono ꝙ ille tabule cōstringātur adiuicē i loco frigidissimo vbi aer nō possit rarefieri minus q̄ sufficiat ad replēdū quousq; aer extrinsecus occurrat. vl'ēt suppono ꝙ ille due tabl'e sint ferree siue ēt ignite: certū ē ꝙ tūc ñ dimittēt intercipi aerē. qz ꝓpter eoꝝ actiuitatē totū corrūperet. suppono ēt ꝙ hec supioꝛ tabula applicetur aque: certū ē ꝙ tūc nihil intercipit: ⁊ tūc redibit difficultas. ¶ Itē vacuū ē spatiū ab oi corpore separatū possibile tñ recipe. ꝫz spatiū vltra celū ē bꝺ. vt certū ē ꝙ theologos. ¶ Itē ꝑus pōt absolui a suo posteriori. ꝫz locꝰ ē ꝑor omni locato. ergo ⁊c.

In oppositum ē aristo. in doc. c. ꝓbans ex intentione nō eē vacuū inā.

Rñdeo. Vbi sic proceditur. ꝓimo videbitur si est possibile dare vacuū. Secundo si ipo

posito posset in ipso esse motus. ¶ Quantum ad primū premitto quid itelligo per vacuū. vbi dico q̄ p vacuū nihil aliud itelligo nisi spatiū ab omni corpore separatum. tamen aptū natū recipere corpus. ⁊ hec videt doctrina aristo. 4. huius. ¶ Hoc premisso videntur ponē de due ꝓpones. ¶ Prima ē q̄ secūdū nām nō pōt dari aliquod tale spaciū ab omni corpore separatū secundū nām possibile recipere aliquod tale corpus. hoc p̄ batur. omne locatū habet nāliter aliq̄ ꝓuenientiā naturalē cū suo loco nāli. sed nullū corpus locatū potest br̄e aliquā ꝓueniētiā nālē cū tali spatio separato ipsi⁹ receptiuo. ergo nō pōt poni aliq̄ tale spatiū ab oi corpore separatū corporis receptiuū. q̄ō sit locus ei⁹. maior p̄z p̄ aristo. 4. huius. et apud oēs phos ē satis clara. minor etiā p̄z. q⁊ tale spatiū separatū nullius ē nature. nō enī videtur eē nisi quedā priuatio. ergo ⁊c. ¶ Item sequeretur q̄ ista corpora inferiora nō possent saluari nec ꝓseruari. hoc impossibile ē per naturā. ergo. p̄bat ꝓña. nā secūdū aristo. ꝑmo metheo. latio inferior continungitur lationi supiori vt tota virtus inde gubernet. ⁊ stat in hoc q̄ cū agēs ⁊ patiēs iuā vt p̄ sevl̄ aliud sint approximata sic q̄ si aliq̄ debeat iferi⁹ cōseruari virtute alicuius planete. ꝑmo planeta disponit aerez ⁊ alterat. ⁊ per ꝓña fit ꝓseruatio i istis iferioribus. ¶ Secūda ꝓpositio est ista. q̄ credo saluo iudicio meliori q̄ stante vltima spera deus posset oia corpora itermedia ⁊ infra sperā corrūpere. hoc p̄bat sic. quecūq̄ creata a deo sūt eēntialiter distincta ⁊ absoluta. ⁊ vnū ab altero non dependet: deus pōt vnū ꝓseruare oibus alys corruptis ⁊ anihilatis. ꝛz celū ⁊ ista iferiora sic se hñt: vt p̄z. celū enī est absolutū ⁊ eēntialiter distinctū ⁊ indepēdēs ab istis inferioribus. vt patet. ergo ⁊c. ñ ergo vī impossibile q̄n deus posset facere: licet eēt ꝓtra nāz. q̄ a terra vsq̄ ad celū non eēt aer nec ignis nec aliquod aliud corpus. ex quo sequit̄ q̄ p potētiā diuinā potest eē spaciū ab omni corpore separatū aptū recipere corpus. ōs enim ite⁊ posset creare terram ⁊ aerē ⁊ alia: ⁊ talia esse infra celū sicut prius: ⁊ oēs rōes que fierēt contra hoc procederēt naturaliter: vt si applicarent̄ predicte due rationes precedentis propositōis. ad secundū articulū. vtrū i vacuo posit eē motus. Quantum dicitur cōiter q̄ nō: imo si lapis ponerētur in celo ⁊ a celo vsq̄ ad terrā nullū eēt corpus intermediū simul esset in celo et in terra. p̄batur primo sic. q⁊ talis motus vel esset naturalis. vel violentus. nō nālis. q⁊ i vacuo nulla ē nā. q̄n motus naturalis determinatus ē quantū ad rias naturales que nō p̄nt esse in vacuo cum dicat solā priuationē. nec violētus. p̄batur de piectis. q̄n cū piectū a pyciente dimissum fuerit nō habet vnde moueatur in vacuo: cū piectio fiat in aere vt sagitta proiecta mouetur a partibus aeris. ¶ Itē argūitur rōne que reputatur demonstratio per aristo: qualis ē ꝓportio medy ad mediū in subtilitate ⁊ spissitudine: eadē ē ꝓportio motus ad motū in velocitate ⁊ tarditate. ⁊ tpis ad tpis in lōgitudine ⁊ breuitate. ꝛz posito q̄ aliquod corpus moueatur per mediū vacuū ⁊ per mediū plenū: nulla erit ꝓportio medy ad mediū in subtilitate ⁊ spissitudine. cū in vacuo nulla sit subtilitas nec spissitudo. ergo per ꝓña nulla erit ꝓportio motus ad motū in velocitate ⁊ tarditate. nec per ꝓña tpis ad tpis in longitudine ⁊ breuitate. sed ois tpis ad q̄cūq̄ tps dicitur eē aliq̄ ꝓportio. ergo oportet q̄ alterum illoꝝ sit in non tempore. sed motū eē in non tpe est impossibile. ergo impossibile est in vacuo eē motū. ¶ Itē positis duobus descēdētibus per idē mediū ciusde figure existentibus. que est ꝓportio grauitatis ad grauitatē eadē ē ꝓportio motus ad motū quātū ad velocitatē ⁊ tarditatē. si ergo esset motus in vacuo vnum graue velocius nō descēderet q̄ aliud. hoc ē impossibile. q̄n magis graue eo descendit velocius: q̄n est potenti⁹ ad scindendū. sed in vacuo nō oz ipm scindere. ¶ Item si motus fieret i vacuo mobile moueretur ad omnē partē. vel ad nullā. q̄n qua rōne ad vnā: eadē rōne ad aliā sed ad omnē nō potest. ergo ad nullā. ⁊ ita non esset ibi motus sicut etiā nec quies. q⁊ nō est magis rō quare q̄ esceret in vna parte ⁊ non in alia. ¶ Ad istas rōes rñdz gerardus odonis. quoniā nō videtur ꝓsonū intellectui q̄ si deus destrueret totū aerē q̄ lapis simul eēt in terra ⁊ in celo si caderet de celo. potest etiā sic p̄bari. quoniam si in vacuo nō posset esse motus hoc non esset nisi per resistētiā medy ad ipm mobile. Ista ꝓpō videtur aristo. in. 4. huius qui ponit q̄ successio in motu causat̄ ex resistentia medy ad ipm mobile. sed sine ista resistētia potest esse motus ⁊ successio in motu. ergo ⁊c. mior probatur. quoniam secundū veritatē ⁊ secūdū omnes theologos angelus potest moueri de celo ad terrā motu successiuo ꝛz hoc non sit philosopho manifestū. ⁊ tñ ista successio non fit ex resistentia medy cum nō sit corporalis. ergo ⁊c. vnde fuit dictū in prima q̄stione p̄mi huius. q̄ successio in motu potest causari vel ex resistētia medy vel ex parte termini qui non est natus acquiri impartibiliter vel ex parte finitatis mobilis. ex sua enim finitate non est natū acquirere aliquez terminū totum simul. ¶ Item omne quod transit de extremo i extremum prius attingit medium. sed vbi est prius et posterius ibi est tempus. vbi autem tempus ibi successio. ergo ⁊c. ¶ Item suppono q̄ esset vna basta magna affixa in terra: ⁊ suppono q̄ stante vacuo a celo vsq̄ ad terram aliquis lapis moueretur sic a capite lancee. et aliquis alius lapis eiusdem quantitatis inciperet etiā simul moueri a medio istius baste. tunc quero aut ille lapis qui mouetur a medio lancee est prius in terra q̄ ille qui mouetur a capite. vel simul. non enim simul. quoniā quando lapis qui mouetur a capite est vbi erat lapis alter. puta in medio: lapis qui erat in medio vel aliquid transiuit. vel nihil. si nihil. ergo non simul inceperunt moueri. quod ē cōtra suppositū. si aliquid transiuit. ergo prius est in terra q̄ alter. sed vbi est prius et posterius ibi est successio. ergo ⁊c. ¶ Ad p̄dictas rōnes aristo. respondet dictus doctor ꝛz rationes nunc adducte non sint sue. ¶ Ad primam dicit. q̄ motus naturalis ⁊ violentus possunt esse in vacuo. ⁊ quando dicitur q̄ motus naturalis determinatur naturalibus differētijs dicit q̄ differentie motus naturalis sunt in medio ⁊ in mobili. Ista ergo naturalitas potest esse ex parte mobilis ⁊ etiam ex parte terminorum ad quos mouetur. motus etiam violentus potest esse in vacuo. Et q̄n dicitur de motu proiecto ⁊. dico q̄ melius fieret in vacuo q̄ in pleno propter resistentie carentiā. ⁊ quando dicitur q̄ res proiecta in vacuo non haberet a quo moueretur sicut i pleno. dico q̄ res proiecta mouet̄ nālī virtute pycientis ⁊ nō a partib⁹ medy p q̄ fert̄. q̄ ap

paret de sagitta proiecta per aerez vñ ñ pōt itelligi vel dici q̄ moueatur ꝓpter ipulsū partiū aeris. sēsibiliter enim apparet q̄ aer ñ facit illuz motū: sz magis pstat ipe impedimētuz. g̃ ꝛc ¶ Ad scōz dico illa ꝓpositio maioz ē falsa. qm̄ ñ oz eadē ꝓportionē eē medy ad mediū i subtilitate ꝛ grossitate q̄lis ē motus ad motū in velocitate et tarditate: et tēporis ad tps i longitudine ꝛ brecitate Cuius ratio est qm̄ successio motus non solū est ex resistētia medy ad mobile vel motoris ad motū vel ad qō mouet: imo pōt eē ex ordie fozmarū acquisitarū naturaliter ordinataruz sicut apparet i motu corporuz supcelestiū vbi nulla ē resistentia medy ad mobile vl motoris ad ipm corpus qō mouetur cum nullū mediū ibi fuerit. ¶ Et si dicatur q̄ partes p̄oris resistūt ptib⁹ posterioribus. idez potest dici de motu grauiuz facto i vacuo q̄ partes p̄riores resisterēt posterioribus: qō absurdū est. ¶ Ad tertiā dico q̄ differētie tarditatis vl velocitatis p̄ouenire possunt: sicut ratio supponit ex differētia grauitatis maioris vel minoris supposita ideterminatione medy. ꝛ tūc dico q̄ successio que cātur ex solo ordine ipsoꝝ vbi acquirendoꝝ potest velocitari scōz magis ꝛ minus ex sola dīa grauitatis maioris vl minoris in mouētibus. ¶ Ad q̄rtū dico. q̄ nō mouet ad oēz partē: nec ad nullā. sed solū ad illā ad quā determinat grauitas vl leuitas: puta ad circūferētiā: vl mediū. nec gesceret sic quouscq̄ eēt in cētro si eēt graue vel i circūferentia si eēt leue. ¶ Si autē vis tenere opinionē Ari. potes respōdere ad rationes Ari. vt supza. q̄ forte loq̄batur disputatiue. si aūt vis tenere alias partē potes respōdere ad alias rationes: ad primā rationē. s. de motu angeli q̄ loquendo pḣice ꝛ secūdū naturā vel viaz pḣi q̄ angelus nō potest moueri. oē. n. q̄ mouet ē diuisibile fm ipsū. 6. ḃ⁹. ¶ Ad scōz ꝛcedo q̄ pr⁹ nā ē i medio q̄ in extremo. nō tñ prius tps. ¶ Ad tertiū dico. q̄ sequendo illā viā ois transitus negatur. vñ rō ē Arist. q̄ si esset dare vacuū qua ratione trāsiret mobile vl moueret ad vnā partē eadē rōe ad aliā: ꝛ sic posito vacuo nullus posset eē trāsit⁹. pōt ergo sic dici ad hoc tenēdo viā pḣi. Sz qd ē tenēdū scōz veritatē: vl vere mihi ponēdū q̄ deus posset ponere vacuū: ꝛ si vnus lapis caderet de celo ad terrā talis descēsus ñ eēt i istanti ꝓpter maximā distātiam inter celum ꝛ terram.

His visis rñdeo ad rationes p̄ncipales. ¶ Ad p̄mā dico recipitur in pleno. nec sequit duo corpora eē simul vt tu dicis. q̄ vno aduenīēte alterū recedit. ¶ Ad scōz de cineribus dico q̄ tria ꝯcurrunt que sunt causa huius. vnū est q̄ partes cineris includūt multas partes aeris que repellunt in ifusione aque. aliud ē q̄ cū humidū aque sit terminabile nō ꝓprio termio: sz bene alieno. ideo minorē locū occupat. Tertium est. q̄ ꝛtraria apta nata sunt agere ꝛ pati adinuicē: sz iter cineres ꝛ aqtā ē ꝛtrarietas q̄litatū rōne cuius accidit ꝛtrarietas ex vtraq̄ pte. iō illa tria sufficiūt i rōe vnius cāe efficientis. ¶ Ad tertiū de candela dico q̄ boc posito q̄ aqua ascēderet ꝛ aer rare fieret. ꝛ ideo ñ oz q̄ generet de nouo nec aer nec aqua. ¶ Cōtra. q̄ cōtra naturā aq̄ est ascendere cū sit grauis. Dico q̄ sz sit cōtra naturā particularem q̄ graue ascēdat: tñ q̄n natura particularis nata est obedire nature vniuersali ꝛ regimini totius vniuersi qō maxime abboz̄ret sui dissolutionē ꝛ iterruptionē: ideo hoc fit ne vacuū relinquat. ¶ Ad q̄rtuz dico q̄ si eēt aliquod tale vas in quo nō posset itrare aer q̄ vas rūperetur virtute totius vniuersi: ꝛ in tantū nā vacuū abboz̄ret. ¶ Ad quintū dī q̄ ibi intercipit aer quantūcūq̄ loco frigido applicetur siue calido saltez virtute regitiua totius vniuersi: q̄ aer postea rarefit: ꝛ simul cum aere circunstante sufficit ad replendū locū ꝛ si non eēt possibile adhuc virtute regitiua totius vniuersi nō erit possibile vnā ab alia eleuari. Cum dicitur q̄ applicet tabula aque: dico q̄ circa partes centrales tabule insequetur tabula per tatū spaciū per quantuz pōt aer locū illū attingere ꝛ replere: ꝛ volenti experiri boc erit manifestū. ¶ Ad sextū dico q̄ scōm veritatez ꝛ secundū theologiā boc est bñ verū q̄ deus posset facere mūdū maioze q̄ sit: boc aūt a pḣis non concedit. vniuersum inquā secundū philosopbū est perfectū ꝛ sibi repugnat additio. ¶ Ad aliud arguit de possibili nō secundū naturā: sed apud potentiā diuinā. lz enim substantia sit prioz omni accidēte. non tamen potest ab oi separari. lz igitur locus sit prioz omni corpore locato: ñ tñ potest separari ab omni: sed bene ab isto vel ab illo.

Queritur primo circa capitulum de tempore. Utruz tēpus sit aliqua entitas ꝓter animam existēs. Et videtur q̄ non. quia cuiuscunq̄ totius partes nō sunt ꝓter animā. sed nec ipm est ꝓter animā. sed partes tēporis nō sunt ꝓter animā. ergo ꝛc. maioz pz. q̄ totuz dependet a suis partibus. minoz probatur. quia partes temporis sunt ꝓteritū ꝛ futuꝝ: ꝛ tamen ꝓteritū ꝛ futuꝝ non sunt: quoniā quod fuit vel erit nūc non est. ¶ Cōfirmatur. omne dīstitutū ex partibus si ē in actu requirit omnes partes in actu. sed partes tpis nō sunt in actu. ergo ꝛc. ¶ Item illud cuius esse consistit precise in ordine non entis ad nō ens illud tale nō est aliqua entitas ꝓter animā. sed tempus est huiusmodi. ergo ꝛc. maioz pz. ꝛ minoz probatur. quoniā tempus consistit in ordine ꝓteriti ad futurū que non sūt ¶ Item impossibile est q̄ vni ꝛ eidem enti reali debeatur realiter cōtinuitas ꝛ discretio: sed tempus est qd continuū. ꝛ dicit etiam discretione: cum sit numerus motus. ergo ꝛc. maioz patet. quia sunt distincte et oppositе differentie quantitatis. ¶ Item numerus est ab anima. sed tempus est numerus. ergo ꝛc. maioz ꝓbat inferius in boc quarto. minoz etiā pz i codē. 4. ꝓ aristo.

In oppositum Motus est ꝓter aiaz. g̃ et tempus. añs pz. q̄ si nullius intellectus eēt adhuc eēt motus asini ꝛ asinus moueretur. ꝓntia ꝓbatur. q̄ tps ē passio motus ꝛ mensura.

Rñdeo Ubi sic ꝓcedā. ꝓmo videbitur qd sit tps. Secūdo si ē ꝓter aiaz. Tertio mouebo aliq̄ dubia circa tempus. ¶ Quantū ad primū est sciēdū q̄ tps ꝓpter sui minimā entitatē ē nobis mltū imāifestū. vñ aug⁹. xi. cōfes. c. xi. sic dicit. Dñe vsq̄ nūc nescio qd sit tps. ipi⁹ g̃ entitatē ꝛ ꝓpriā diffinitōez bre nō possum⁹ i hac via: lz sufficit mō descriptorio ei⁹ nāz aliq̄lr inuestigare. ꝛ iō sciēdū q̄ ē opi. aureoli. g̃ ponit q̄ tps nihil aliud ē q̄ successio mot⁹: siue oīuz succedētiū vñ ē moza vl successio mot⁹ ꝛ oīuz mutabiliū. ꝛ ḃ ꝓbat tps formalr nō ē nisi ꝑus ꝛ posteri⁹ ꝓximitate addita. sz ꝑtas ꝛ posteritas nō sunt aliud formalr q̄ qdā successio bñs ptes ꝑes ꝛ posteriores. g̃. ar⁹ pz. q̄ tps

nō ē formalr aliud cū ꝓteritū ꝛ futuꝝ. sed hec formalr nō sūt nisi ꝓtius ꝛ posterius. vñ ꝓteritū nō ē aliud nisi q̄ dā ꝓpositas respectu futuritōis ꝛ pñtialitat]. mior ꝑz. qz successio nō ē aliud cū hoc post hoc: ꝛ instās ꝓtius trāsiens futuꝝ excedēs. successio g̃ nihil aliud ē cū illa ꝓioritas ꝛ posteriozitas. ꝛ hec vr intētio augus. xi. cōfes. capitulo. xi. tps nō est aliud cū discretio successinoꝝ. dicit discretionez que idē vr esse quod successio. nō dicit aūt extēsionē. qm̃ hoc nō videt ee nisi i pmanētib⁹. ¶ Itez Auicē. i. z. li. suoꝝ phi. dicit q tps nō ē nisi ꝓtinuitas motus. nō ꝓtinuitas permāsiua. ergo successiua. hoc autez nihil ē aliud cū successio. ergo ꝛc. ¶ Alr describit tēpus Aadulphus dicēs q tps ē cūtitas ꝓtinua successiua et mora mot⁹ distincta ab eo in quo ifingit ꝓtius ꝛ posterius ad mēsurādū motū. ¶ Alr dico. vbi sciendum: q in tēpore ē aligd māle ꝛ aliqd formale. ē. n. spēs gn̄is cūtitatis: ꝛ in q̄libet spē ē reperire ista. māle igitur i tēpore ē illud i quo cū alys ꝓuenit. ꝛ hoc ē cūtitas siue ꝓtinuitas. formale vo ē illud per quod differt: ꝛ hoc ē hēre partes successiuas ad istās itrisece copulatas. ꝛ hoc solū sibi ꝓpetit et nulli alteri. ¶ Ex bis igitur duobus possumus describere sic tpz tps. tps ē cūtitas ꝓtinua successiua hns partes q̄ sūt ꝓteritū ꝛ futuꝝ ad istās itrisece copulatas. vñ ꝓtinuitas mot⁹ ē alia a ꝓtinuitate tēporis. ꝓbatur sic. ꝓtinuitas cuius ꝓtinuatiuū ē alteri⁹ rōnis ipsum ē alterius rōis. sed ꝓtinuatiuū tēporis et motus sunt alterius rōnis cū instans et mutatum ee. ergo etc.

Quantum ad z^m^ articulū. primo ponā cclusiones intentā. 2° ad eius declarationē ponā quedā ꝓambula. cclusio igit ē ista. q tēpus bz ee formaliter ꝛ cūtū ad eius totā entitatem extra aiaz vñ nō imaginor sicut qdā q sit formalr ab aia ꝛ mālit ꝓter aiam. qm̃ ex entitate ex aiam ꝛ in aia nō fit aliqua entitas. pono igit q ē oi actu itellcūs circūscripto. boc ꝓbatur sic. nullus effcūs imediat⁹ ab ente ex aiaz. vputa a deo dicitur ee effcūs itellcūs mei vel tui vel cuiuscūq̄. sed tēpus ē b⁹i. per augu. super gen̄. ad litterā. ergo. ꝛc. ¶ Itē sine oi effectu aie pōt ee realis trāsit⁹ a ꝑrio in ꝑriū ꝛ ꝺcōrio i ꝺcōriū. sed hoc nō pōt ee sine tpe. g̃. maior ꝑz. qz aq̄ oi actu itellcūs circūscripto pōt fieri de calida frigida ꝛ de frigida calida. minor ꝓbat. qz talis trāsit⁹ a ꝺcōrio i ꝓtradcōriū ꝛ a ꝓtrario i ꝓtrariū supponit nēcio vtrūq̄ ꝓtradcōrioꝝ vel ꝓtrarioruz nullo mō ee sil: ꝛ vnū prius ꝛ aliud posteri⁹: q̄sūt ipm tps. supponit ēt q̄ ꝛ q̄n. q̄n ām ē ex adiacētia tpis. g̃ ꝛc. ¶ Itē ieo nō ē tps scōz ee formale ꝓpriū in quo opposita tpis n̄ hns oppōez ꝛ repugnātiā. sed opposita tpis nō hns repugnātiā opposita i ee appbēso. g̃ ꝛc. maior ꝓbatur. qz q̄cūq̄ opponūtur hns oppōnē i illo i quo hns suum ee formale. vbi gra albū ꝛ nigrū sūt opposita ꝛ hns eēi sensu ꝛ itellcū obiue. ꝛ me?ꝛ i cā ꝛ i subo. ꝛ nullā oppōnē hns i itellcū. qz sil pñt itelligi. nec i visu. qz simil pñt videri. nec i cā. qz ibi sil pñt ee. nec i medio. p eādē rōnē. sz tm̃ hns oppōnē i subo vbi ē ee formale eoꝝ. minor ꝓbatur. qz opposita tēporis scōz aug. ꝛ phz. 4. phi. sūt prius ꝛ posteri⁹. ista aūt i appbēsiōe aie sūt sil nā. i. i nāli itelligētia: vt bn̄ i ꝑdicamētis. ¶ 4° sic. i illo nō est tps formalr a quo vel in quo oia tpalr gesta nō hns sil tatē ꝓpinquitatē ꝛ posteriozitatē. sed hoc hns i ee appbēso. ꝓbatur minor. qz illa q̄ fuerūt sil facta vnū pōt itelligi sine alio vel prius alio. illa ēt quoꝝ vnuz fuit ꝓus alio pñt simul itelligi. vel posterius fcm̃ pōt itelligi prius. g̃. ¶ Itē nullū factū ab aia ē vere ens reale. sz illud qđ nō ē ens reale nō ē de ꝺsideratōe pbysici. g̃ a primo ad vltimū tps nō ē de ꝺsideratōe pbici. qđ ē falsū. ¶ Pro cuidētia tm̃ b⁹ ꝺsideratōis ē sciēdū q tps pōt sumi vel ꝺsiderari duplr. Uno mō cūtū ad eius ꝓtinuitatē siue pro illa extēsiōe i fluxu ꝓtinua. ꝛ sic circa ei⁹ ꝓtinuationē nihil facit aia. Alio mō cūtū ad ei⁹ discretionē pcipiēdo. s. ꝛ distīguēdo illud qđ ꝓteruit q̄si iā acgsitū ꝛ pertrāsitū ab illo qđ futuꝝ ēt in sui futuritōe ē. ꝛ vnūquodq̄ istoꝝ ꝺsiderādo iter terminos ꝓprios ꝓteriti vt ꝓteriti. ꝛ futuri vt futuri nō ꝺsiderādo ipsoꝝ ꝓnexionē i pñt⁹ idiuisibili. ꝛ sic bn̄t nāz discretoꝝ. et isto mō aia se bz ad ista nō solū vt cognita sunt ab ea sed q̄si tali esse cognoscibili preciso ꝛ discreto posita. talē. n. discretōez ꝛ precisionē nō hns nisi ab aia. hoc ꝓbat. qz cuicūq̄ ex nā rei inest ꝓtinuitas eidē ex nā rei nō iest discretio. pz qz sunt opposite rōie cūtatis. sed tēpori ex nā rei inest ꝓtinuitas. ergo ipossibile ē q sibi ex nā rei sit discretio ista igit discretio accidit tpi. 1z b⁹ oppositū franciscus bleth dicat: q ꝓtinuitas vel ꝓtinuatio ē qd māle i tpe. discretio vo ē qd formale. ꝛ pmū nō ē ab aia sz scōz bn̄ ita q ex bis duob⁹ entitas tpis integrat. ¶ Cōtra. qz due rōie eiusdē gn̄is nō pñt eādē rē ꝓstituere. ¶ Itē aristo. enūerās cūtates discretas ponit solū nūerū ꝛ oꝛōem. ¶ His pmissis pono aliq̄ ꝓambula. ¶ Primū ē q nā cuiuslibet ꝓtinui siue permanētis siue successiui i ꝑ stat q ei⁹ partes ad aliqđ idiuisibile itrisece copulāt. ppē qđ hns vnitatē ꝛ ꝓtinuitatē. quo facto i actu vel precisio ipsa nō hns vltra ꝓtinuitatē. ꝑ pz. due enī partes linee copulātur ad punctū ꝛ per ipsū: quo precisо vel facto i actu iā eēnt discōtinua. hoc ēt pz per aristo. i ꝑdicamt]. ¶ z^m^ pambulū ē. q alr hns eē permanētia ꝛ alr successiua. permanētia inquā ad eoꝝ actualē exñtiā regrunt oēs partes actualr exñtes simul. nō sic aūt successiua sed solū sufficit q eoꝝ partes sint ad aliqđ indiuisibile copulate. ꝛ ex ꝓnexiōe ad illđ hns eoꝝ exñtiam. nō enī regrūt q sint eoꝝ partes simul exñtes. ¶ 3^m^ pambulū ē q 1z istās. nō sit tps nec pars tpis: per exñtiā tm̃ istātis actualē tps dicit eēi actu. vñ nō regrit ad ꝑ q tps sit i actu nisi q sit i actu aliqđ idiuisibile cōtinuās partem ꝓriorē cū posteriori. ¶ Declarat boc exēplo. 1z enim caput bois nō sit bō tm̃ tot⁹ bō denoiat crispus ex eo q crispitudo informat caput siue est in capite. ex quibus pz de

Quantum claratio entitatis temporis. ad tertiū arti. vbi erant aliq̄ dubia mouēda. ¶ Prima dubitatio ē. vtrū sit vnū tps oiuz rerū tēporaliū. vel vtrū repugnet formali rōni temporis multiplicari. ¶ Rñdeo. vbi sciēdū q ē vna opi. aureoli q̄ etiā videt phi ꝛ ꝓmētatoris. q oiuz tēporaliū ē vnicū tps. ꝛ boc ꝓbat sic a dicto doctoꝛe. qz tps cōstituit per fluxū ipius nūc. sed impossibile ē ee nisi vnū nūc. ergo impossibile ē ee nisi vnicū fluxū. ꝛ per ꝛ nisi vnicū tps. maior ꝑz i sil. fm eni imagiationē matbematicoꝝ punct⁹ fluēs causat lineā. sic etiā nūc fluēs causat tps. minor ꝓbat. qz seqret q rex francoꝝ nō posset simul currere ꝛ ego log. ꝓbat. qz nulle due actōes q̄ sūt facte in alio ꝛ alio nūc pñt esse sil. sed si eēnt plura nunc non eēnt facta in eodē nunc. ergo ꝛc. Eadem rō pōt adduci de tpe. nulle eni due actōes facte in alia ꝛ in alia parte tpis pñt esse simul. sed si cursui petri ꝛ locutōi alexādri

cozrñderet aliud z aliud tps nō essent scē in eadē parte tpis vel i eodem tpe. ergo petrus nō posset sil'currere z alexāder log. hec videt ētētio pḥi. q̄rto huius g ponit q̄ idem ē tps oiuz tpaliū z oiuz q̄ sūt i terra z i mari. Illa opinio nō placet. iō dr alr. p cuius euidētia ē sciendū q̄ cū tps ꝛsequaf motū. iō sicut motus distiguif sic z tps iō ē ꝑma distictio de motu. q̄ gdā est motus cois z ꝑmus z iste ē motus ꝑmi mobilis g regulat oēz aliū motū. alius ē motus scōs particularis vt motus mobiliū particulariū. ¶ Scōa distictio ē de tpe: q̄ tps ē duplex. qōdā cōe z gñale cuiuscūq̄ motus pticularis passistentia mēsure z motus ꝑmi mobilis: mēsura p iberētiā. q̄ soli illi iberet tanq̄ subiecto z nulli alteri: z istud ē tps cozrñdēs ꝑmo motui ꝑimi mobilis. ¶ Est ā aliud tps spāle z pticulare q̄si spāl'r z pticulariter sūptuz. z istud vt sic cozrñdet motui particulari z sibi exīter iberet. ¶ Hoc ꝑmisso pono duas ꝛclusiones. ¶ Prima ē ista. q̄ oium tpaliū est vnicū tps: qō quidē vt dictū ē ē oiuz aliozꝝ motuū mēsura extrīseca. hoc ꝓbaf. oiuz motuū ē aliquis motꝰ ꝑimꝰ ipsoꝝ regulatiuus. g oiuz erit vnū tps. añs ꝑz. 8. huius: z per totā ꝓbiaz. ꝓñtia ēt ꝑz. q̄ tps ꝛsequif motū ꝑimū tanq̄ passio. de isto tpe dicit Ari. q̄ impossibile est ipm plurificari sicut nec mobilia ꝑima nec motus ꝑimi. in oī. n. genere entiū ē dare vnū ꝑmū ad qō oia alia reducunf. ¶ Secunda ꝛclusio est. q̄ tēpus pticulare vel speciale necessario plurificaf ita q̄ ad plurificationē motuū taliū necessario sequif plurificatio tēpoꝝ. ꝓbaf sic: nō repugnat rōi prioris z posterioris plurificari. g nec tēpori repugnat plurificari. ꝛña ꝑz. q̄ ꝑrius z posterius sūt tps. z sil'r ꝑteritū z futurum sūt ipsū tēpus: vt ēt dicit ꝑdictus doctoꝛ vt recitatū est in ꝑimo articulo. añs ꝑz. q̄ cuilibet motui cozrñdet ꝑ ꝑriū ꝑrius z posterius. qm oē qō bz aliā z aliā successionē bz aliud z aliud ꝑrius. z aliud z aliud posterius. hoc ꝑz. q̄ oē successiuū bz partes ꝓozes z posteriozes. g qō ē aliud z aliud successiuū bz alias z alias partes: z per ꝛñs aliud z aliud ꝑrius: z aliud z aliud posterius. sz alius z alius motꝰ bz aliā z aliā successionē: q̄ ē aliud z aliud ens successiuū. g ꝛc. ¶ Itē impossibile ē q̄ sit aliqs motus siue exīntia tꝑoris positiua q̄ sit eius mēsura. ista ꝑz cuilibet pḥanti. q̄ ois motus tpe mēsuraf: sz cessante motu ꝑimi mobilis: z ꝑ ꝛñs ꝑimo tpe cozrupto z cessāte: cū definat ad definitionē motꝰ: pōt eē aliqs motꝰ hic iferiꝰ. g oz q̄ aliquo tpe mēsuref. sz nō tpe ꝑmo: cū illud nō sit. hoc supposito. g oz q̄ sibi cozrñdeat ꝓpriū tps: ita q̄ sit eiꝰ mēsura. minoꝛ ꝓbaf ꝑ sacrā scripturā z rōe. ꝑimo sic. q̄z i Josue plane bf ad lram. q̄ cessante motu celi posset moueri rota figuli. Rōne ēt: q̄z ōs posset absoluta distincta cēntialr quoꝝ vnū ab altero nō ō pēdet facere vnū sine alio. illa sūt b9i. g. ¶ Itē q̄cūq̄ sr cēntialr idistincta vno plificato alteꝝ plurificaf vel pōt plificari. sed motꝰ z tps sūt cēntialr indistincta. vt ꝓbaf inferiꝰ. ergo. ¶ Itē q̄ñcūq̄ aligd ē ꝓpria passio alicuiꝰ spēi ēt ē passio cuiuscūq̄ idiuidui eiusdez spēi. sed tps ē ꝓpria passio ꝑmi mobilis ꝑm aristo. z ꝑmetatozē. ergo z cuiuscūq̄ motꝰ eiusdē spēi. sed plres sūt motꝰ eiusdez spēi. q̄z sūt plres ad eūdē terminū specifice. saltē motus aliꝝ sperꝝ. Dices iquā ad quē terminū ē ille: q̄z alios motꝰ ad eūdē terminū specifice tibi dabo. sed multiplicato subo multiplicaf eiꝰ passio: ergo multiplicato motu multiplicatur z tps. maioꝛ ꝑz. q̄z passio nō segtur ꝑ cise indiuiduū. cātur. n. a ꝓpriꝰ ꝓncipiꝰ spēi. ergo segtur necessario q̄ tps possit multiplicari. ergo. ¶ Ad rōnē aureoli rñdeo z dico q̄ nō ē vnū nūc tm. ad ꝓbōnē cū dr q̄ rex frāc oꝝ nō posset currere z ego sil'log. nego ad ꝓbōnē q̄z nulle due actōes q̄ sūt facte in alio et alio tpe ꝛc. vez ē si sint facte in alia z alia parte tpis ꝑimi: vel in alio z in alio istāti tpis ꝑimi z cois. vñ dictū ē q̄ tps ꝑmū z coē ē mēsura oiuz tpaliū extrīseca z per assistētiā: qñ ergo aliq̄ due actōes simul existūt z mēsurāf eadē parte tpis ꝑmi tūc dñr eē facte simul. nō igit dñr eē fcē sil'r eo q̄ sūt i alio z alio tpe particulari: sed q̄z sūt facte in alia z i alia parte tpis ꝑmi. ¶ Ad aristo. dr q̄ ité dit ō tpe ꝑmo z ō illo qō ē mēsura oiuz cois z extrīseca

Secunda dubitatio ē vtrū tps sit per se q̄titas ꝛtinua. q̄ nō sit q̄titas ꝓbatur. quia q̄titas ꝛtinua ē diuisibilis in ea q̄ sibi īsūt. 5. meta. partes aūt tēporis nō sūt: q̄z fuerūt vel erūt. ergo. ¶ Item i eodē. c. dicit ari. q̄ tps ē q̄titas p accīs. q̄z per accīs ē diuisibile. diuisibilitas. n. ē passio q̄titatis. ¶ Itē q̄ nō sit q̄titas ꝛtinua ꝓbaf. qm est numerus motus. 4. huius. numerus autem est quantitas discreta.

Rñdeo Ubi sciēdū q̄ ē vna opi. aureoli g ponit duas ꝓpōnes. ¶ Prima ē q̄ tps acceptū per modū q̄titatis indeterminate ē q̄titas ꝛtinua z ñ discreta. ¶ Secūda ꝓpō ē q̄ tps acceptū per modū q̄titatis determinate z mēsurate ē q̄titas ꝛposita ex cōtinua z discreta. ¶ Ad cuiꝰ euidētiā ꝑmittit q̄ duplex ē q̄titas. q̄dā indeterminata: vt q̄titas nō reducta ad certū numeꝝ z mēsurā: vt cū dico lineaz absolute vel superficiē ē aliq̄ q̄titas determinata: vt q̄titas reducta ad cer ū numeꝝ z mēsurā. vt cū dico bicubitū tricubitū vel lineā triū palmoꝝ vel q̄ttuoꝛ: z sic de alys. ¶ Juxta q̄ sciēdū vt dicit q̄ ꝓbꝫ ꝑm. io. metha. ꝓima rō mēsure inuenit in q̄titate discreta z trāsfert ad q̄titatē ꝛtinuā. z hic ē q̄ nūq̄ q̄titas ꝛtinua pōt aliquid mēsurare nisi vt reducta ad certum numeꝝ z mēsurā. sicut linea absolute nō dr mēsurare. sed linea duoꝝ palmoꝝ vel trium ꝛc. que est reducta ad certū numeꝝ dicitur mēsurare. sic ꝓportionabil'r dicitur de tēpore q̄ pōt sumi dupl'r. vno modo vt est q̄titas indeterminata alio mō vt est quantitas determinata. ꝑimo mō ē absolute ipsa successio: adhuc tñ nō reducta ad certū numeꝝ vel mēsurā. secūdo mō ē q̄titas reducta ad certū numeꝝ z mēsurā. z isto mō tps ē ꝑius z posteriꝰ vt numerantur in motu. vel est ipsa successio sic numerata. z vt tps dicitur sic q̄titas numerata vt ānus vel mēsis vel dies. ¶ Hoc ꝑmisso ꝓbant ꝓdicte due ꝓpōnes z ꝑimo ꝑima sic. tps vt ē q̄titas indeterminata non est aliud q̄ successio: sed successio est quantitas continua. ipsa enim successio est quedā ꝓriozitas z posteriozitas ꝛtinuata ad aliquē terminū cōez. est enī futuritio z ꝑteritio ꝛtinuata ad ꝑns. ergo. ¶ Confirmaf. quia sicut linea absolute ē q̄titas ideterminata ñ discreta cū non icludat nūeꝝ sic dico ō tpe. ¶ Zª ꝓpō ꝓbaf sic. q̄z oē icludēs ꝛtinuitatē z nūeꝝ ē q̄titas ꝛposita ex ꝛtinuo z discreto: sz tps vt ē q̄titas ꝛteriata ē bꝫ. g ꝛc. minoꝛ ꝓbaf. q̄z ipz tps icludit ꝛtinuitatē. ꝑz. q̄ñ partes tpis copulātur ad indiuisibile. q̄ aūt includat numeꝝ z discretionē ꝓbaf. nā impoſe ē q̄titatē certificari nec determinari nisi reducaf ad certū numeꝝ. nā impoſe est ō linea certificari q̄ta sit nisi vt sit reducta: vt dicam⁹ lineā duoꝝ pal

mox. silr impoſe eſt recipe annū vt ē q̄titas determinata niſi reducēdo ad certū numer̄ z mēſurā: z ſic ō alius et hec eſt plana intētio ꝓmēdatozis in. 4. huius. ꝓmēto ſecundo. qui ponit tempus cōponi ex ꝓtinuitate tanq̄ ex materiali: z ex diſcretione tanq̄ ex formali.

Contra iſtā ꝓpōnē arguitur. quia impoſſibile ē alicui ſpēi alicuius generis ineſſe duas oppoſitas dzias eiuſdē generis diuiſiuas. ſz cōtinuitas z diſcretio ſunt dzie oppoſite quantitatē diuidētes: vt pz i p̄dicamētis. ergo zc. ¶ Jtē nulla entitas que bz eē p̄ciſe per ꝓtinuitatē z copulationē vnius partis cum alia eſt intrinſece diſcreta. ſed tp̄s bz eē bn̄. ergo zc. maioz pz. q̄m ſi aliquod oppoſitū ē cauſa alicuius ita q̄ p illud bz eē p̄ciſe: aliud oppoſitū ſibi repugnat z eſt cā ſui nō eē. hoc de ſe pz. z etiā per illā regulā. ſic oppoſitum in oppoſito z ꝓpoſitū in ꝓpoſito. minoz pz. dicas enim tu mihi quod eē bñet tp̄s niſi partes copularent. z quō bz eē niſi per ꝓtinuitatē. dictū ē enim in p̄ambul' ſecundi articuli q̄ ſucceſſiua ſolū bñt eē per hoc q̄ partes copulantur ad aliquod indiuiſibile. ¶ Cōfirmatur nullū eēntialr diſcretū ē eēntialr nō diſcretum. ſed oē eēntialiter cōtinuū ē eēntialr ñ diſcretū. q̄m oē ꝓtinuū dicit ip̄ciſionē z indiuiſionē cū ꝓtinuitas ſit quedaz vnitas. diſcretū aūt dicit inciſionē z diuiſionē. diſcretio enī arguit m'titudinē. ergo zc. Unde ariſto. enumerās q̄titates diſcretas ſolū ponit numerū z oznōnē. vnde ſolum ponit ip̄m tp̄s inter quātitates ꝓtinuas. z tñ ſi eēt etiā diſcreta enumeraret ip̄m inter diſcretas. ſi igitur iſta opinio tendit q̄ tpi eſt ꝓtinuitas intrinſece z diſcretio. credo q̄ ſit falſa. etiā nō dubito ſalua ſua gratia. Si aūt itelligat q̄ ꝓtinuitas eſt ſibi intriſeca q̄ſcretio vero accñtalis. in quantū. ſ. anima intelligit vnā partez vt p̄ciſam ab alia ſic bene concederem.

Et ideo dico aliter ponendo duas ꝓpōnes. ꝓma eſt. q̄ tempus eſt per ſe quātitas. hoc ꝓbatur ſic. omne quod per ſe z ex natura ſua bz partē extra partē eſt per ſe quantitas: tempus ē bn̄. ergo zce. minoz pz. q̄m p̄teritū z futur̄ ſunt partes tpis per ſe. q̄z nulli alteri ꝓpetūt. vnde cū partes ſpatij ſint ꝑmanētes: partes vero tpis ſucceſſiue. partes vero tpis et ſpatij nō p̄nt eē eedē. Et itez q̄z aliquod mobile poteſt trāſire aliquod ſpatiū maius in minori tpe q̄ aliud in maiori tpe. ¶ Jtē illud quod bz ꝓpriā extēſionē habet ꝓpriam quātitatē cū extēſio ſit paſſio quātitatis. ſz tēpus habet extēſionē ꝓpriā aliā ab extēſione ſubi z ſpatij. pz. q̄z extēſio realr fluēs ē alia ab extēſione realiter ꝑmanēte. extēſio aūt tpis ē fluēs: ſpatij vero ꝑmanēs. ¶ Jtē cui ꝓueniūt paſſiones ꝓprie ſm ſe quātitatis z ꝓpinq̄ſſima rō quantitatis illud tale ē quantitas per ſe. tempus ē huiuſmodi. ergo zc. minoz pz. q̄z longum z breue per ſe cōueniūt tpi. ſilr rō mēſure quātitatiue q̄ eſt rō quantitatis. ergo zc. ¶ Secūda ꝓpoſitio ē q̄ tp̄s eſt per ſe quātitas per ſe ꝓtinua. ꝓbatur. cuiuſcūq̄ partes intrinſece copulant̄ ad aliquē terminū coēz illud ē per ſe quātitas ꝓtinua. tp̄s eſt bn̄. ergo zc. maioz patet i p̄dicamētis. minoz etiā pz. q̄z eius partes copulātur ad nūc. 4. huius. ergo illa rō aureoli nō ꝓbat niſi q̄ diſcretio inſit ſibi tanq̄ accñs: vt ſi dicerē lineā trium palmoz dico ipſam lineā ſubſtratā ternalitati que eſt accñs eius. vnde ſic dicēdo dico vnum ens per accñs. ¶ Ad rōes in oppoſitū. ad p̄mā que ꝓbat q̄ non ſit q̄titas dico q̄ partes tpis nō ſunt actuate actualitate p̄ntialitatis. ſed bñ ꝓtinuatiōis z copulatiōis. vel dicit̄ q̄ eſt diffinitio quātitatis ꝑmanentis. ¶ Ad aliud dico q̄ tempus ē quantū per accñs cāliter. q̄m ſuā quātitatem trahit ab alio. formaliter aūt eſt ens per ſe. ¶ Quātum ad aliud dico q̄ eſt numerus. i. menſura motus.

Tertia dubitatio ē iſta. vtrum tēpus realiter diſtinguat̄ a motu. ¶ Rñdeo vbi ponaz tres vel quatuoz ꝓpōnes. ¶ Prima eſt: q̄ tp̄s quod ē in motu p̄imi mobilis ſubiectiue diſtinguit̄ realiter a motibus inferioribus quos menſurat. hoc ꝓbatur ſic. q̄cunq̄ ſunt adinuicē p̄ciſibilia nō ſunt idem realiter. ſed tēpus p̄imū z motus inferiores ſunt huiuſmodi. ergo zc. minoz ꝓbatur. q̄m ſi nullus eſſet motus hic inferius adhuc poſſet celum moueri: z per ꝑns eſſet tempus. ſimiliter ceſſāte motu p̄imi mobilis: z per ꝑns eius tpe adhuc hic inferius eſſet motus. vt ꝓbatū ē. ſ. ¶ Jtez quādocūq̄ duo accñtia ſunt in diſtinctis ſubiectis ſūt diſtincta realr. tēpus p̄imi mobilis z motus inferiōz ſunt bn̄. ergo zc. ¶ Secūda ꝓpō ē. q̄ pars tpis p̄ioz diſtinguitur a parte motus poſteriozis. hoc ꝓbatur. omne accñs quod ē idē realiter cum ſubiecto alicui in illo ſubiecto non diſtiguitur. ſed pars tēporis p̄ioz nō ē in parte motus poſteriozis. q̄z tunc mēſuraret eam. et tunc eēt p̄ioz z nō poſterioz quod eſt falſū. ſilr dico de parte poſteriozi tēporis z parte p̄iozi motus. ſicut enī ſe bz ſubm̄ ad ſubm̄ ita accñs ad accñs. ¶ Tertia ꝓpoſitio eſt q̄ ꝓparādo totū tēpus ad totū motuz p̄imi mobilis tempus p̄imū nō diſtinguitur realr a motu in quo eſt ſubiectiue. ſilr tēpus ſpāle nō diſtinguitur realiter a motu i quo eſt. ꝓbat̄. oē abſolutū p̄ius nā alio diſtinctū realr ab illo pōt per diuinā potētiā ab illo ſeparari. iſta pz ifallibilr. deus. n. pōt ſeparare q̄cūq̄ abſoluta nō dependētia. q̄re. n. deus nō pōt hec duo ſeparare certe bn̄ ē ꝓp dependētiā adiuicē vel ꝓpter eoz realem idētitatē. ſz ipoſſibile ē per aliq̄ potētiā motū eē ſine tēpore. bn̄ pz. q̄z nō pōt eē motus q̄n ſit p̄ius z poſteri° z aliq̄ pars p̄terita z aliq̄ futura: hec aūt ſūt ip̄m tp̄s. g. ¶ Jtē tp̄s ē paſſio mot°. paſſio aūt nō diſtiguit̄ a ſubo. vt ſuppono. ꝓbatū. n. fuit i ꝓmo li. g. ¶ Quarta ꝓpō ē q̄ tp̄s diſtiguit̄ formalr a motu. pz. q̄m paſſio diſtiguit̄ formalr a ſubo. vñ tp̄s addit ſupra motū reſpcūz aptitudinalē. vñ ſicut riſibile addit ſupra boiez reſpcūz aptitudinalē: ſic ēt tp̄s ſupra motū. vñ ſic accidit boi. q̄ actu rideat. ita accidit mobili q̄ actu moueat. addit igit̄ tp̄s ſupra motū numerabilitatē. tp̄s igit̄ z mot° ſūt idē māliter: diſticta tñ formalr. ¶ Ꝫ tertiā ꝓclōez arguit̄ ꝓmo ſic. q̄cūq̄ adiuicē referūt relōne reali illa talia nō ſunt idē realr. q̄z oīs relō realis regrit duo extrema diſtincta realr. q̄m relatiua ſūt quoz eē ē ad aliud. igit̄ relatiua realia ſūt quoz eē ē ad aliud realr. ſz tp̄s z mot° ſūt bn̄. pz. q̄m ſe bñt ſicut mēſura z mēſuratū. ¶ Confirmat̄. idē ad ſe nō referr̄ relōe reali. ſ. met. ¶ Jtē cuiuſcūq̄ partes copulāt̄ ad aliquē cōez terminū eēntialr habēt eēntialr aliā z aliā ꝓtinuatōez: z per ꝑns eius q̄titas eſt diſtincta eēntialiter. ſz mutatū eſſe ad q̄ copulāt̄ partes motus: z iſtās ad q̄ copulant̄ partes tēporis nō ſūt idē eēntialiter. ergo zc. ¶ Rñdet̄ ad ꝓmam dico q̄ mēſura extriſeca referr̄ realiter ad mēſuratū. z ſic cōparādo tēpus cōmune ad motus iferiores ſic ipſa diſtinguūt̄ realiter. ¶ Ad ꝓfirmationē p idē dico. ¶ Ad ſcōz

dico q nunc ꝛ mutatum eē sunt idem eēntialr. tñ diſtincta ex natura rei. ꝓpter quod diuersa nomina ſortiūt.

Quarta dubitatio est ista. vtrū tps sit passio vel sequela motus. ℟ndeo vbi sciendū q ē vna opinio gerardi odonis ponens duas ꝯclusiones. ¶ ℙrima ē q tps habuit eē ante mūdi initiū ꝛ inceptō. nē cuiuslibet creature sic q fuit ab eterno. ℔ ꝓbat sic. añ mūdi initiū deus potuit angelū solū ꝓducere alio ñ ꝓducto: tunc ponat q ꝓducat vnus alius angel⁹ qui ñ fuit tūc ꝓductus. tūc vel ille angelus scōs fuit fil' ꝓductus cū primo: vel posterius: nō. simul: qm vn⁹ p⁹ exiſtit alio nō exīte. g posterius ꝛ alter ꝑus. ſz ꝑus ꝛ posterius sunt ipz tps. vt pz per ꝯmētatorē 4°huj⁹. g ꝛc. ¶ ℙ. vbi est dare mutationē ꝯtinuā ꝛ eternā: ibi ē dare tps: sed ab eterno ē dare mutationē ꝯtinuā. probat' qm qō trā sit cōtinue ab esse possibili ad eē impossibile mutat' cōtinue. sed anima antixpi vel cuiuslibet alterius creature est b⁹. ꝓbatio. qm accipio nūc in q deus potuit ꝓducere mundū ante eq; ꝓduxisset. semper enim fuit verū dicere. potuit nūc ꝓducere mundū. ꝓo isto g nūc mūd⁹ fuit possibilis ꝓduci: ꝛ post definitionē huius nūc vel post istud nūc mūdus nō fuit possibilis ꝑ isto nūc: sicut antixps nō est modo nec possibilis ꝓduci in nunc ꝓo nunc quod fuit. sicut nec est possibile me currere heri. maiꝛ pz octauo phi. vbi ex eternitate mutatōis arguit eternitatē tpis. ¶ ℑtē extrema ꝯtradictōria eadē mēsura mēsurātur ꝛ etiā habitus ꝛ priuatio. patet de quiete ꝛ motu. 4. huius. sed esse omnis motus mēsuratur tpe. ergo ꝛ nō esse eius. ſz ab eterno fuit nō esse mot⁹. ergo. ¶ ℨecūda ꝯclusio quā ponit est ista: q tps non est passio nec sequela motus. hoc ꝓbatur sic. nulla passio vt sequela motus est sine motu. sed tps pōt esse sine motu ergo ꝛc. minoꝛ ꝓbatur. qm nullo motu exīte mobilia quiescūt. quies aūt est i tēpore. vt pz. 4. huius. quod. n. quiescit eodē modo se hz nunc ꝛ prius. prius autē ꝛ posterius sunt ipm tps. ista est ratio aristo. ¶ ℑtē illud qō ꝑexigitur ad posterioritatē motus vel inceptionē motus nō est passio vel sequela motus. sed tempus est b⁹. ergo maiꝛ pz. quia passio vel sequela motus non est priꝛ ipso motu. minoꝛ ꝓbatur. qm inceptio motus est exitus mobilis ab ocio in actū. ille autē exitus exigit vnuz qm in ocio sui seu in non motu: ꝛ aliud quādo in quo mouetur seu exit in motū. ergo ad istū exitū ꝑexigitur qm ꝛ qm. ꝛ ꝑ ꝯs tēpus. ¶ ℑtem nulla passio vel sequela motus est causa veritatis primi principij. sed tps ē h⁹. ergo ꝛc. maiꝛ pz. qz hoc principiū nō pōt eē vex nō existente causa sue veritatis. nō exīte autē motu adhuc ē vex hoc principiū. de quolibet esse vel nō eē ꝛ de nullo simul. ergo ꝛc. ꝓbatur minoꝛ. qz simultas ibi posita vificat istud principiū. simul autē dependet a tpe. qz eē sit est eē in eodē tpe ſm q simultas ponitur in isto principio: quod pz per diffinitionē elenchi vt hꝫ i elēchis. vbi dꝫ. q elenchus est sillogismus ꝯtradictōis vnius ꝛ eiusdē. nō noīs solū sed rei ꝛ nois: nō ſynonimi sed eiusdem ad idē ꝛ ſm idem ꝛ in eodē tpe. ¶ ℂōtra istā opi. arguit' ℰst enī certū q ē ꝯtra totā pℏiam. et primo arguitur ℨ primā ꝯclonē q tps nō sit ab eterno per ℳug. ꝛ ℬedā super geñ. ad lr̄am. qui ponunt tps eē ꝓductū ab initio mundi. vnde ponūt quatuoꝛ eē simul creata. ſ. naturaz angelicā: celū empireū: materiā primā: ꝛ tempus. ¶ ℙ per te ab eterno fuit tēpus. ergo ab eterno habuit aliqō subm̄: ꝛ istud non fuit deus cū deus nō sit subm̄ accñtis ergo ab eterno fuit aliqua creatura que fuit subm̄ tpis sed hoc est cōtra veritatē ꝛ istū doctoꝛē ꝛ fidē. ergo ꝛc. ℕec videtur salua sui reuerētia ſm veritatē eē dictuz. q tps nihil hz pro subiecto vt dicit. sed est quoddā ens ipm deum vel sequela. nā omne ens vel est ens per se: vel in alio. tēpus non est ens per se cū nō sit substantia. ergo est ens in alio: ¶ ℑtē si tue rōnes valerent per idez probarē q deus necessario produxisset tempus. illud enim principiū. de quolibet affirmatio vel negatio ꝛc. ē necessario vex: quod per te nō verificatur sine tēpore. ¶ ℂōtra secūdā ꝯclusionē est plana intētio ꝯmētatoris ꝛ aristo. 4. huius. ¶ ℑtē qm̄ inest omni soli ꝛ semper: vt patet per pℏm: q etiā sit sequela motus probatur. ois mensura successiua ē consecutiua entis formaliter successiui: sed omne successiuū est motus vel fundatur in motu quodāmodo: quod dico ꝓpter actionē ꝛ passionē ergo ꝛc. maiꝛ patet. quia nullū successiuū pōt mēsurare ens permanēs. ista pater. quoniā mēsura ꝛ mensurat̄ debēt eē vnigenea ꝛ debent ꝓportionari cuiusmōi nō sunt permanens ꝛ successiuuz. dico ergo q cessante omni motu non ē tēpus positiue nisi solum priuatiue. ¶ ℙro cuidētia tamen huius materie iuxta verba pℏi dic in. 4. sciendū est quō quies per accidens mēsuratur tempore. hoc imaginoꝛ sic. qz eo q tantus motus posſz fieri i tanto tpe: ideo per hoc q aufertur motus ꝑ tātū tps ſm mēsurā motus que posset fieri in tanto tēpore iudicamus tantā quātitatē eē quietis. ꝛ dicimus durare quietē per vnā diē. qz igitur motū illū si eēt tempus mēsurāret per se ideo ꝛ quies cuius quātitas iudicatur ex quantitate motus qui posset fieri in tanto tēpore dr̄ mēsurari in tanto tempore. et hoc est per accñs. sicut si imaginarer vacuū ita q nullus corpus eēt infra latera domus: certe tunc dicerē vacuum eē tante quātitatis puta decē pedū in lōgitudine: nō q ſcōm veritatē illud illā quātitatē haberet cūm sit nihil: sed per accñs quia corpus tante quātitatis natū est i tali loco recipi. ¶ ℳd rōnes ꝓdicti doctoris rñdeo. ad primam dico q prius ꝛ posterius pñt sumi dupl'r. ℧no mō realiter formal'r ꝛ positiue. ꝛ isto mō sunt tps ꝛ arguunt tps. ℳlio modo quasi modo imaginatiuo ꝛ priuatiuo ꝛ quasi per ꝯdaz coexīstiam tpi possibili si eēt. et isto modo nō arguunt tēpus. ℧nde imaginoꝛ sic q ante mūdi initiū non fuit prius ꝛ posterius nisi solū modo imaginatiuo ꝛ priuatiuo sicut dicimus de spacio vacuo quod dicitur tantuz quantū esset istud quod reciperetur: cum tamen nulla sit ibi quantitas positiue. dicimus etiam q illud prius ꝛ posterius sunt in eternitate: non tamē formaliter cuz indiuisibile sit: sed quasi virtualiter ꝛ per quandam coexistētiā tpis si eēt. que si eēt coexisteret sibi. ¶ ℳd scōz dicitur q nō ē ibi mutatio realiscū nihil exiſtat realiter sed solum modo imaginatiuo: ¶ ℳd tertiū dico q non oꝛ extrema cōtradictoria mēsurari eadē mēsura positiua. sed res actu mensuratur illa mēsura positiua: sed res in potētia mēsuratur priuatiue. puta q posset dici tantū durasse sicut declaratū ē de spatio vacuo ꝛ gete. ¶ ℳd rōes circa secūdā ꝯclusionē factas rñdeo ad primam ꝯcedēdo maiorem ꝛ negādo minoꝛē. ℳd ꝓbationē dico q supposito q cessaret omnis motus ꝛ primus ꝛ alius adhuc ꝓprie non esset quies nec gesceret. ¶ ℰt si dicatur cōtra quod non mouetur ꝛ est aptū natum

moueri. ergo hoc qescit. rñdeo negãdo ꝯntiaz. qz ẽ fallacia ꝯntis. oz. n. addere q̃ sit mẽsura in q̃ mobile aptũ natũ sit moueri. Suppositio aũt q̃ nullus motus eẽt b̃ deficeret vel diceret sicut est superius dictũ. ¶ Ad aliõ dico q̃ sil fuit mobile z motus saltẽ de p̃ mobili. illud ẽt nõ est nisi modo imaginatiuo qñ z qñ. ¶ Ad tertiũ dico q̃ ad veritatẽ primi principij nõ requirit tps positiue z realiter: sed p̃uatiue z quasi imaginatiue: iz stãte tpe sit tps ad verificationẽ huius principij.

His visis rñdeo ad rões principales. ¶ Ad primã dico q̃ iz ptes tpis nõ sint actualitate p̃manẽtie z p̃ncialitatis. sũt tñ actualitate cuiusdã ꝯtinuationis z copulationis z actualitate successiua. z b̃ sufficit vt dictũ ẽ i successiuis. ¶ Ad scõaz dico q̃ pteritũ z futurũ sũt actualitate ꝯtinuationis z copulationis. z hoc sufficit vt ocñ est ad esse tpis. vnde iz neutra ps tpis sit pñs. qz cũ ois ps tpis sit ꝑ vel posterior ꝑterita vel futura. tps tñ oꝝ presens esse. sic q̃ ista ꝓpositio tps est nũc. est vera. qz actu est ꝯtinuatio vnius partis cũ alia. rõne cuius continuationis tps dicitur bre esse. vnde sicut illa est vera motus est nũc: licet vtraq̃ pars motus sit facta vel fienda. verũtñ rõne realis ꝯtinuationis vnius partis cũ alia ad mutatũ esse mot9 oꝝ nũc eẽ. ¶ Sciendũ tñ q̃ ista ꝓpositio tps est nũc. vl motus est nũc. habet duplicẽ itellectũ. vnũ q̃ nũc sit mensura actus designati z illo modo est falsa. quoniã motus in istãti nõ mẽsurat. Aliũ itellectũ põt habere q̃ nunc dicat mẽsurã cõpositionis ꝑdicati cũ subiecto: vel huius veritatis subiecti ad ꝑdicatũ. et isto modo est vera. nã i oi ꝓpositione vera de p̃senti ꝑdicatũ vnitur subiecto ꝑ istãti idiuisibili. ita q̃ eius veritas mensuratur in instãti indiuisibili. non tñ oportet q̃ actus designatus per ꝑdicatũ mẽsuret idiuisibili: sed ista stãt simul q̃ actus designatus mẽsuret tpe z tñ q̃ istãti vniat ꝑdicatum subiecto. ¶ Ex ꝑdictis igit ꝯcedo q̃ ad eẽt tpis sufficit q̃ sit aliq̃ idiuisibile ꝯtinuãs vnã partẽ cũ alia: ita q̃ p esse instãtis denoiat tps esse vt dictũ est.

Sed cõtra hoc sunt aliqua dubia. ꝓmo quia seqret si ex hoc q̃ motus esset aliq̃ ei9 idiuisibile q̃ sil de eodẽ eẽt vex dicere q̃ moueret z quiesceret. probatio. nã pono q̃ de quiescẽte fiat motus in eodẽ instãti per ꝯñs terminatur quies z incipit motus. si ergo ad hoc q̃ motus sit vel ad veritatẽ huius. iste mouetur. sufficeret q̃ inciperet nunc moueri: q̃uis ꝓ instanti non moueretur: per eandẽ rõnẽ sufficeret ad hoc q̃ ista esset vera. iste quiescit. q̃ eẽt in eodem termino indiuisibili quietis. z sic simul moueret z quiesceret. similiter vex eẽt dicere q̃ simul eẽt dies z nox. quia in eodẽ instanti in quo vnũ terminatur alterum incipit. ergo ꝛc. ¶ Jtẽ impossibile est q̃ aliquid habeat esse per aliud oppositũ sibi. sed diuisibile z indiuisibile sunt opposita. ergo impossibile est q̃ tempus quod est diuisibile habeat eẽ per instans quod est indiuisibile. ¶ Jtẽ illa q̃ non sunt ꝯtinuari nõ possunt. hoc pz z ꝓbatur quia in illo quod nihil est actu non põt fundari aliud actu: qm̃ fundamentũ est maioris entitatis q̃ fundatũ. ꝯtinuatio aũt est quid actuale. preteritum aũt z futurꝫ nõ sunt. ergo. ¶ S. rñdeo. ad primuz dico q̃ ad esse motus vel tpis vel cuiuscũq̃ successiui non est sufficiens esse indiuisibile initians vel terminans. sed requiritur aliquod indiuisibile actu ꝯtinuans partem

priorẽ cum posteriori ad hoc q̃ tempus vel motus denominetur esse. ¶ Juxta quod sciendum q̃ quãuis hec ꝓpõ sit necessaria. omne aial currit vel non currit. mouetur vel non mouetur. nam est vera in quolibet tpe z quolibet instanti tẽporis. hec tñ nõ est necessaria. oñe aial vel mouetur vl quiescit. quod videtur mirꝫ. causa aut huius est quia si i qualibet parte tpis sit hec vera impossibile est aliter se habere z etiã in quolibet istãti ꝯtinuante partes cursus vel etiã partes quietis: tñ in instanti terminãte quietem z terminãte motũ neutra pars disiunctiue est vera: z ideo nego hanc q̃uis ꝓbabilis sit. socrates dum est de necessitate mouetur vel quiescit. qm̃ potest esse falsa vt dictum est. ¶ Ad aliud dico q̃ tempus non habet esse per indiuisibilitatẽ sed ꝑ substratũ indiuisibilitati. vnde iz diuisibile z indiuisibile formaliter sumendo sint opposita non tñ ꝑ substrato. ¶ Ad aliud rñdeo. ꝓ cuius euidẽtia est sciendũ q̃ de numero rerũ quedã habent esse in instãti z impossibile est eas esse per plus q̃ per instãs vt generatio z creatio vt dicunt acceptionem nouam sui esse. quedam vero sunt que habent esse in instanti per plus q̃ per instãs: vt permanentia. quedam vero sunt que habent esse per instans. et impossibile est eas esse in instanti: sicut sunt omnia successiua. Dico igitur q̃ iz partes tẽporis non sint in vno instanti sunt tamen plus q̃ per instans Ad rationem enim ꝯtinuitatis sufficit vltima esse simꝫ. vel dicitur q̃ sunt simul actualitate copulatõis. in partib9 igitur ꝯtinuatis fundatur ꝯtinuatio. ¶ Ad tertiũ principale. dico q̃ discretio inest tempori ab anima: iz quantum ad totam suam entitatẽ sit preter animã formaliter. ¶ Ad aliud dico q̃ sumitur ibi numer9 ꝓ mẽsura. quod apparet ex hoc q̃ dicit q̃ esse in tempore ẽ mensurari tempore. z sic terminatur questio ad pris.

Queritur ꝯñr. vtrum instans scõz substantiã maneat vnũ z idem in toto tempore. et videtur q̃ ñ. quia sequeretur: q̃ illa q̃ sunt facta nũc z infra millesimũ ãnũ eẽnt simul simultate ẽm substantiã: sed nec scõm substantiam nec scõm eẽ est possibile. ergo ꝛc. ¶ Jtẽ sequeret q̃ instans scõm substantiã esset equale tpi. oñe ẽ falsũ ergo z añs. falsitas ꝯntis pz. quia nulla entitas simplr indiuisibilis põt adequari entitati in infinitũ diuisibili istans aũt est indiuisibile. tps aũt est diuisibile i infinitũ g̃. oña ꝓbat. nã exquo ẽ idẽ i toto tpe ñ ꝑt excedi a tpe.

In oppositum est aristo. i quarto huius. vbi ponit q̃ instans est vnum et idem in toto tpe scõm subaz diuersũ tñ ẽm rõez vel eẽ

Respondeo citabitur vna opi. que etiã videbitur ꝓbi in qua vl tota coitas ꝯcordat. ¶ Secundo ipam improbabo ꝓ rõnes mihi fidẽ facientes. z ponet ꝓpria opi. ¶ 3° mouebunt q̃dã dubia circa mãz ꝺ istãti

Quantum ad primũ ẽ sciendũ q̃ ẽ vna opi. aureoli in. 2. sentẽtiaꝝ. recitãs primo tria dicta aristo. secũdo declarat ꝯclusionẽ quã intendit aristo. ¶ ꝓmũ dictũ ẽ istud q̃ attribuit ipsi nunc q̃ ipm nũc est idem in toto tempore secundũ substãtiã z solum differens penes aliud z aliud esse z secundum rõnem. z ponit duo exempla. ꝓmum est de puncto. qz secundũ imaginationẽ mathematicoꝝ pũctus flu-

ens causat lineam sic q̄ idem punctus maneat scōm substantiā in toto fluxu: variatur tn̄ secundū eē. quia intelligitur in alio ⁊ in alio situ. sic nūc fluēs causat tps ⁊ est idē in toto fluxu scōm substātiā differēs scōz esse. ¶ Aliud exēplū adducit de cozrusco in theatro ⁊i domo. scōz substātiā. n. ē idē vbiq̄. differt tn̄ scōz eē ⁊ scōz rōez: sicut sor. sedēs differt a se nō sedēte. ¶ Scōz dictū ē istud q̄ nūc segtur illud qō ferē: sicut tps segtur ipsū motū ⁊ sicut mobile ē idē i toto motu secūdū substātiā ⁊ nō scōm esse sic ⁊ nūc vel instās. ¶ Tertiū dictū est q̄ nūc vt discōtinuat tps ē in actu ⁊ ē terminus ipsius. sicut pūctus factus in actu discōtinuat ipsā lineā ⁊ ē terminus ipsius linee sic nūc i actu discōtinuat tps ⁊ ē terminus eius: ⁊ sicut pūctus in potētia ꝯtinuat ipsā lineā sic nūc in potētia ꝯtinuat ipsū tps. ¶ Hoc p̄missō declarat positionē suā. ¶ Ad cuius euidētiā sciēdū est vt dicit q̄ tps nō habet esse p̄ter aiaz. hoc aūt dato vt dicit multa incōueniētia q̄ adducūtur ꝯtra istā ꝯclusionē q̄ est Aristo. ꝯcluderē determinatiue. tps ergo vt dicit bz esse ab aia. ⁊ Aristo. etiā imaginatur cōtinuationē tpis esse ab aia eo mō quo imaginatur mathematicus punctū p suū fluxū causare lineā mathematicam. Mathematicus igitur volēs imaginare lineā rectā imaginat fluxū vnius pūcti i rectū. ⁊ etiā volēs imaginari lineā circularē ap̄bēdit fluxū pūcti circularis. sic scōm Ari. est de instāti. quoniāsi velim facere tps p̄teritū in actu imaginabor nūc fluere vsq̄ ad istud p̄sens signatū. Eo modo etiā si velim facere tēpus futurū in actu imaginabor q̄dā indiuisibile fluere ab isto mutato esse semper in posterius ⁊ ille fluxus est ipsum tempus. et per hoc ipse putat euadere ad omnes difficultates.

Contra istā opinionē arguitur. ⁊ etiā cōtra eius tria dicta: dicit. n. tria falsa manifeste. p̄mo in hoc q̄ dicit tps esse ab aia: hoc. n. ē in p̄cedēti qō ne ip̄obatū ⁊ ē articulus excoīcatus ꝑisius p eṕm parisiensē ⁊ per totā vniuersitatē q̄ determinauit esse erroneū ponere eum ⁊ tps eē in sola ap̄bēsione aie: et ponitur sub centesimo ⁊ nonagesimo quarto erroze. ¶ Cōtra secūdū etiā qō dicit instās fluere arguitur: q̄ indiuisibile nō pōt fluere nec etiā mouere sexto huius. ¶ Ite si instās eēt cā tēporis q̄ro in quo genere cause: nō in cā māli q̄ tūc esset subiectū tēporis. indiuisibile aūt nō ē subiectū diuisibilis: nec formalis. certū ē. n. q̄ instās nō ē forma tēporis sicut nec pūctus est forma linee: nec finalis. p̄z. nec efficiētis. q̄m idē ē subiectū passionis ⁊ efficiēs. ſz subiectū tēporis ē mot⁹: nō aūt istās ¶ Ite q̄ terminus rei nō ē cā efficiēs rei. instās aūt est terminus tpis. Ite q̄ro de fluxu p quē cāt an sit tps vel motus: q̄m cū sit successiuū necesse ē q̄ sit alterꝫ boꝝ: nō motus. q̄ motus ē fluxus mobilis. nec tps: q̄ tūc p tps cāretur tps: ⁊ tūc p̄cederet in infinitū. ¶ Ite i quo cūq̄ fluēre ē fluxus: ſz instās nō pōt eē subiectū fluxus. ergo ꝛc. minor p̄bat. q̄m fluxus dicit quādā successiōnē ⁊ diuisibilitatē: nullū. n. indiuisibile pōt eē subiectū diuisibilis. ergo ꝛc. ¶ Ite si instans per suū fluxū cāret tps segtur q̄ adeq̄ret toti tēpori alr eēt aliq̄ pars ipsius tpis q̄ nō eēt cāta per fluxū instātis. ſz indiuisibile nō pōt adeq̄ri diuisibili. ergo ꝛc. ¶ De imaginatōe igit ma thematicoꝝ dico breuiter ⁊ credo ipsā esse falsā: nec vt credo Aristo. loq̄batur de mēte sua. sed forte hoc dixit scōz opinionē mathematicoꝝ. ¶ Cōtra principale arguitur q̄ nō sit idē instās scōz ſ baz i toto tpe. primo sic. ipossibile ē q̄ iter aliquā entitatē scōz ſ baz vnā simplr indiuisibilē intermediet aliq̄ entitas diuisibilis. ſz iter q̄cūq̄ duo istātia i tpe scōz doctrinā Aristo. in sexto huius cadit tps mediū. ergo ipossibile ē q̄ ſ ba huius istātis ⁊ illius sit vna ipartibilr. maior p̄z. q̄m inter q̄cūq̄ duo cadit mediū ipsa scōz ſ bam sūt precisa ⁊ separata. ¶ Cōfirmatur. accipio duo istātia iter q̄ clauditur aliq̄ pars tpis: ⁊ tūc vel ſ ba huius istātis ē ſ ba illius istātis: vel alia: si alia bētur ꝓpositū. si eadē. ergo vbi ē vna ibi ē ⁊ alia. ſz iter q̄ cadit entitas diuisibilis media vbi est vnū ñ ē aliud. ergo ꝛc. ¶ Ite q̄cūq̄ sūt sil'i diuersis partibus tpis illa ipartibilr ip̄recisibilr ⁊ idistiguibilr non sūt vnū ſm ſ baz: ſz istātia tpis sūt sil'in distinctis partibus tpis. ergo ꝛc. maior p̄z. q̄ ipossibile ē q̄ idē numero scōz ſ baz sit i distinctis partibus ⁊ diuersis sil'. q̄rū vna eaꝝ ē extra aliā scōz ſ baz: q̄ oē tale scōz ſ baz plificat. Et iteꝝ. q̄ sicut partes scōz eaꝝ ſ baz sūt distincte: q̄ vna scōz entiā vel ſ baz ē extra aliā: ita ⁊ ea q̄ sūt i eis. minor p̄bat: q̄ i tpe sūt partes infinite quaꝝ q̄libet alteri ꝯtinuatur per istātia. q̄ qdē istātia sūt infinita ⁊ nō sunt imediata. ergo oz q̄ sint i distinctis partibus tpis. ¶ Ite accipio duas partes tpis. ſ. p̄teritū ⁊ futuꝝ ⁊ accipio instans: qō ꝯtinuat ipsas duas partes. tūc q̄ro an ſ ba huius istātis trāseūte ista parte adueniēda: puta q̄m pars futura trāsit i p̄teritā: q̄ro si tale istās scōz ſ baz eius corrūpitur vel remanet. si dicatur q̄ ſ ba eius trāseat ⁊ desinat sicut pars illa quā copulabat hēo ꝓpositū. si dicatur q̄ ſ ba eius nō desinat: segtur ergo q̄ trāseat de subiecto i subiectū ⁊ de vna parte tēporis i aliā: ſz boc ē manifeste ipossibile. ergo ꝛc. ¶ Ite sicut se bz mutatū eē ad motū: ⁊ pūctus ad lineā sic istās ab tps. Ista ꝓpositio ē Aristo. ſz mutatū eē i motu ⁊ pūctus i linea nō sūt idē secūdū ſ baz. ergo nec per ꝯns istās i tpe. minor p̄z. de pūcto. n. i linea satis ē clar. nā vno pūcto corrupto pōt alius remanere. q̄m. n. due partes linee sūt i actu ille punctus q̄ copulabat corruptus ē alr eēt i duo diuisus. ⁊ sūt duo de nouo ꝓducta. de mutatis eē etiā p̄z. q̄m añ qōlibet ē aliud. idē aūt scōz ſ baz nō ē añ se. ergo ꝛc. Tum etiā q̄ cū cuilibet mutato eē corrūdeat ꝓpriū nūc: sicut vnū mutatū eē ē añ aliud i ifinitū: ita vnū istās est ante aliud i ifinitū. ſz idē scōz ſ baz nō ē ꝑius se. ergo ꝛc. ¶ Ite segr̄ q̄ pla nūc eēnt sil'. ꝓbatio. nā cuilibet mutato eē i motu corrūdet suū nūc i tpe. p te aūt manet idē nūc i toto tpe scōz ſ baz. ergo ⁊ oia mutata eē i motu sūt i eodē nūc. ex quo segtur q̄ pla nūc corrūdētia plibus mutatis eē erūt sil'. boc ē ipossibile. ergo ꝛc. Sed ꝯtra ꝯclusionē arguit p rōem Aristo. q̄ si instās nō manet idē scōm ſ baz: tūc corrūpereꝝ. ꝯns ē falsū. q̄ ⁊ añs. falsitas ꝯntis ꝓbat. q̄ vel corrūpereꝝ i seipso. ⁊ boc nō pōt eē. q̄ tūc sil'idē eēt ⁊ nō eēt. vel i alio istāti. ⁊ bocetiā nō pōt eē. q̄ vel corrūpereꝝ i p̄cedēti vel i sequēti. nō i p̄cedēti. q̄ sic corrūpereꝝ anteq̄ eēt. nec i sequēti. q̄ vel mediato. vel imediato. nō i imediato. q̄ istās nō ē imediatū istāti. nec i mediato. q̄ iter talia istātia cadit aliq̄ tps medīū ⁊ cū i quolibet tpe sint ifinita istātia. ergo per ꝯns istud istās nō posset corrūpi. p̄z. q̄m corrūperētur ifinita istātia. q̄ ē falsū. ergo ꝛc. ¶ Ite vel corrūperetur q̄m ē vel q̄m nō ē. nō q̄m ē. q̄ tūc idē bret sil' eē ⁊ nō eē. ⁊ q̄m ē icipit eē. q̄ illud qō nunq̄ fuit icipit eē: ſz istās nō fuit. ergo p ꝯns istās. icipit eē: ergo quādo bz eē icipit eē.

ſz qđ icipit eē nō ſinit eē cū ſint oppoſita g̃ qñ ē nō ſinit nec cozrūpit̃: nec qñ nō ē. qz qñ nō ē iā ē cōzuptū vel nō dū icipit. ergo ꝛc. ¶ Rñdeo ad p̄mū dñt aliq̄ inſtās ꝓprie nō cozrūpitur nec gñatur. qz ois gñatio ſiue cozruptio meſuratur aliqua meſura. Verūtn̄ pōt bñ incipere eſſe vel deſinere. in plus. n. ſe bēt inceptio q̄ generatio. ¶ Aliter dr̄ ab alys q̄ inſtans bene cozrūpit̃: ſed nō meſurat̃ eius cozruptio aliqua meſura. Eſt. n. meſura per eēntiā. vñ qñ aliqd ē tale denoiatiue ꝛ aliud eēntialiter ſtādū eſt in illo qđ ē tale eēntialiter. ¶ Iſta rñſio licet bēat apparētiā de inſtanti nō tollit tn̄ difficultatē: qm̄ ego arguo de mutato eſſe in motu. ſi cozrūpit̃ i tēpore vel in inſtanti: nō in tēpore. qm̄ ꝺdictoria eadē meſura meſurant̃ vt habitus ꝛ priuatio. vt patet de gete ꝛ motu. Tū etiā qz nullū indiuiſibile cozrūpit̃ i meſura diuiſibili: qm̄ meſura ꝛ meſuratū debēt adequari. nec in inſtanti. qz vel cozrūpere t̄ in p̄cedēti vel i ſequēti ſicut ſuperius arguebat̃ de inſtanti. ¶ Et ideo dico aliter q̄ inſtans vel mutatū eē nō cozrūpit̃ in inſtanti ſed in tēpore. nec ſic intelligēdo q̄ tps ſit meſura cozruptionis eoz. ſed qm̄ cedūt ad ceſſationē tēporis. ꝛ alicuius diuiſibilis: indiuiſibile. n. nō cedit niſi per ceſſionē alicuius diuiſibilis. vñ inſtans nūc p̄ñ nō cedit niſi per boc q̄ fit p̄teritū: nō aūt fit p̄teritū per ſolā ceſſionē indiuiſibilis. qđ patet. nā ipſo ceſſo q̄ro an inter inſtans qđ nūc ē p̄ñ tialiter. ꝛ iter nūc qđ fcm̄ eſt iam p̄teritū ſit aliq̄ mediū vel nō. ſi ſic. ergo aliqd diuiſibile ceſſit. et per ꝺns tale indiuiſibile ceſſit ad ceſſionē alicuius diuiſibilis. ſi vero nō ſit mediū. ergo ſunt ſil̄ totalr. cū ergo vnuz ſit p̄ñs ꝛ reliquū erit p̄ñs. ꝛ per ꝺns non erit ceſſū. Iſta igit̃ ꝓpoſitio ē ꝺcedēda neceſſario q̄ oē indiuiſibile cedit diuiſibil̄r non ſic q̄ vna pars cedat p̄me ꝛ poſtea alia alie: cū ſit indiuiſibile. ſed qm̄ nō cedit niſi ad ceſſionē alicuius diuiſibilis nō ſequr. ergo ē diuiſibile nā boc qđ dico cedere vel poteſt dicere viā ad ceſſū eſſe vel ip̄z ceſſū eē. nō ſequr igitur ceſſū eē ē diuiſibiliter. quoniā. ſ. ad ceſſionem alicuius diuiſibil̄ g̃ diuiſibilitas eſt. quia qñ ceſſum eſt non eſt. ſed bñ ꝺcedo q̄ ceſſū eē ē diuiſibile. nec ꝓtigit dare p̄mū iſtās nec p̄mā partē tp̄is i quo ceſſū ſit: ſicut nec ꝓtingit dare p̄mā partē motus nec p̄mū inſtans poſt terminū quo. vt patet i ſexto buius. ¶ Ad ſcōz dico q̄ cozrūpere pōt duo denoiare. primo viā ad cozruptū eē. ꝛ ſic oē qđ cozrūpit̃ qñ eſt cozrūpit̃. boc ē eſt i via ad cozruptū eē. nec ſeq̄t q̄ ſil bēat eē ꝛ nō eē. qđ patet. Alio mō pōt mihi dicere cozruptū eē. ꝛ ſic iſto mō cozrūpit̃ inſtans ꝛ bēt cozruptū eē qñ nō ē. ¶ Ulterius qñ addit̃ q̄ ſil̄ iciperet eē ꝛ deſineret eē. ſciendū ē q̄ iſta verba dupl̄r p̄ñt exponi. vno mō p negationē p̄teriti ſic q̄ i toto tp̄e p̄terito nō fuit. ꝛ p poſitionē p̄ñtis ꝛ p negationē futuri. ꝛ iſto mō optime ſtat q̄ illud qđ icipit eē. i. tp̄e p̄terito nō fuit: ſed i p̄ñti deſinit eē. i. deide nō erit. Alio mō pōt exponi p negationē p̄ñtis ꝛ p̄teriti ſic qđ nō fuit nec ē. ꝛ p poſitionē futuri. ſ. q̄ erit. ꝛ iſto mō iſta ſūt oppoſita qđ icipit eē deſinit eſſe. ¶ Pro vno aūt qđ fuit dcm̄. ſ. q̄ ꝺdictoria eadē meſura meſurātur nō ē vez. certū ē. n. q̄ eē mutati eē ſolū durat p inſtans: ꝛ tn̄ eius nō eſſe eſt in toto tp̄e ſequēti. bene tn̄ vez eſt qđ Ariſto. ponit hic de priuatōe ꝛ habitu.

Quantum ad tertiū articulū moueo aliq̄ dubia de inſtanti. ¶ Primū dubiū eſt de acceptiōe huius nois inſtans, q̄re ſic dr̄. ¶ Rñdeo vbi ſciēdū q̄ inſtans vno mō dr̄ idē qđ non ſtans: ideo dr̄ de aliquo boie q̄ ē inſtabilis. alio mō idē ē q̄ iminēs vel appropinquās. vñ dr̄ de aliquo feſto qđ iminet vel appropinquat vel inſtat. vtroq̄ mō accipit hic iſtās. ē. n. ꝓmo mō nō ſtās ſed raptiz trāſiēs: ē aūt ſcō mō iminēs vel appropinquans. qz de tpe nō bemus niſi nūc ꝛ cū nūc nō ſit idē in toto tpe. qz poſt vnū ſunt alia.

Secūda dubitatio eſt: vtrū de rōe inſtantis ſit indiuiſibilitas: ¶ Rñdeo p cuius cuidētia pono aliqua dicta. ¶ Primū eſt iſtud q̄ inſtanti repugnat realiter diuidi. ꝓbat̃ ſic. ſicut ſe habet punctus ad lineā ꝛ vnitas ad numez: ita inſtans ad tp̄s: ſed p̄dictis repugnat diuiſibilitas realiter. ergo ꝛ inſtanti. Iteꝝ minimo inq̄tū minimū repugnat diuiſibilitas aliter eſſet dare minus minimo. ſed inſtās eſt qđā minimū. ergo ꝛc. ¶ Scōm dictū eſt q̄ ipoſſibile eſt i eodē inſtāti aſſignari alteritatē priozitatis ꝛ poſteriozitatis. boc ꝓbat̃. in ſimplr indiuiſibili nō pōt aſſignari realiter alteritas priozitatis ꝛ poſteriozitatis. ſed inſtans eſt ſimplr indiuiſibile. ergo ꝛc. maioz patet: qm̄ vbi eſt prius ꝛ poſterius ibi ſūt plura. ꝛ p ꝺns diuiſibilitas. minoz patet ex p̄cedēti dicto. ¶ Tertiū dictū eſt iſtud q̄ inſtanti pōt aſſignari alteritas ꝓzitatis ꝛ poſteriozitatis ſcōz rōez boc ꝓbat̃. qm̄ idē inſtans eſt p̄incipiū vnius partis tēporis ꝛ finis alterius. ſed finis ꝛ p̄ncipiū dicūt alteritates priozitatis ꝛ poſteriozitatis. ergo ꝛc. ¶ Quartū dictū eſt q̄ inſtans nō eſt diuiſibile in plura ſigna realia. ꝓbat̃. nā tūc inſtans eſſet diuiſibile ꝛ quolibet iſtoz ſignoz eſſet inſtans. ꝛ ſic vnū inſtans eſſet plura inſtātia quoz vtrūq̄ eſt falſū. ¶ Quintū dictū eſt q̄ in eodē inſtanti tēporis poſſunt aſſignari plura ſigna rōis. ꝓbat̃. Tū qz idē inſtans eſt p̄incipiū ꝛ finis. Tū etiā qz i eodē inſtanti tēporis ſūt plura ſigna nature ꝛ cū ſimultate inſtantis tēporis ſtat priozitas ꝛ poſteriozitas ſcōm naturā. ꝓbat̃. qz ꝓpria paſſio eſt in eodē iſtanti tēporis cū ſubiecto. ꝛ tn̄ eſt poſterioz natura. ergo ꝛc. ¶ Sextū dictū eſt iſtud. q̄ illa alteritas priozitatis ꝛ poſteriozitatis ſcōm rōem nō ponit p̄dicata ꝺdictoria verificari in eodē inſtanti tēporis. ꝓbat̃. qm̄ ipoſſibile eſt q̄ in eadē menſura realiter indiuiſibili aliqd ſit ꝛ nō ſit. ſed iſtās eſt realiter idiuiſibile. ergo ꝛc. ¶ Iteꝝ otraria nō poſſūt de eodē verificari i eodē iſtāti tēporis. ipoſſibile eſt. n. dicere de eodē q̄ ſit albū ꝛ nigrū ſimul: ſed otradictoria plus opponūtur q̄ otraria. ergo ꝛc. ¶ Oppoſitū buius ponit vnus doctoz vt fuit alibi recitatū ꝛ rñſum ad rōes eius. ¶ Sed eſt dubiū. vtz i iſtis ſignis nature ſit aliq̄ ſucceſſio vel ſimultas. ¶ Rñdeo ꝛ dico q̄ nec boc nec illud eſt itriſece. qz ſimultas ꝛ ſucceſſio nō cōpetūt meſuris idiuiſibilibus. ſed tn̄ diuiſibilibus. ſed cōpetit eis diſtinctio. tn̄ ſimultas et ſucceſſio poſſunt accipi iter ea extrinſece per coexiſtētiā ad tēpus vel ad iſtās tēporis que extriſece exiſtūt ſibi. exēplū. bodie creatur vnus angelus cū ſuo euo. cras alius cū ſuo euo. iſta duo euа ſūt diſtincte meſure entiū pmanētium: nec iter ea eſt ordo ſucceſſionis. nec ſimultatis niſi forte per comparationem ad tempus vel ad eternitatem cui exiſtūt.

Tertium dubiū eſt. vtruz inſtans ſit ſubſtantia vel accidens. ¶ Rñdeo: ꝛ dico q̄ p̄prie loquēdo neutrū eſt: ꝓbat̃ q̄ nō ſit ſubſtātia patet. q̄ aūt ſit nō accidens ꝓbatur. omne accidens eſt in aliquo ſubiecto. ſed inſtans vel mutatum eſſe non ſunt in

aliquo subiecto. ergo ꝛc. minor ꝓbatur. quoniã vel est i subiecto diuisibili vel idiuisibili nõ i subiecto idiuisibili quoniã tũc indiuisibile esset imediatũ idiuisibili. nec diuisibili quoniã ipossibile est accidens indiuisibile eẽ in subiecto diuisibili cũ subiectũ ꝛ accidens debeãt adequari. ¶ Itẽ accipio instans copulans partẽ ꝑteritã cũ futura. vel est subiectiue in parte ꝑterita vel futura vel simul i ambabus. nõ primis duobus modis: qm̃ qua ratione i vna eadẽ rõe i alia. nec i tertio qz tũc vnũ accñs esset i diuersis subiectis. qõ est ipossibile. Dico igitur ꝙ instans nõ est i tpe nec mutatũ esse i motu nec p̃ctus i linea sicut accidens i subiecto nec p modũ ifozmatiui. sed sicut ȝtinua i ȝtinuato vel terminus in terminato. ¶ Sed ȝtra. qz substãtia ꝛ accidens diuidunt ipsũ ens. ¶ Rñdeo ꝛ dico ꝙ ista diuisio nõ est imediata ꝓprie loquẽdo de substãtia ꝛ accidẽte. de multis. n. oportet dicere ꝙ nec substantia nec accidẽs possunt predicari de ipsis essentialiter: vt de vltimis differẽtijs ꝛ de multis alijs. ista ergo diuisio nõ ẽ imediata. sz bñ ista: oẽ qõ est vel ẽ sũba vel accñs: vel aliq̃ realitas illius vel istius.

Quartum dubiũ ẽ. vtrũ instans sit intrinsecũ tẽpori vel idẽ essentialiter. ¶ Rñdet vnus doctor ꝛ dicit ꝙ sic. qõ ꝓbat sic. illud p qõ tps habet esse fozmaliter. ꝛ a quo ẽ tẽpus ipossibile separari ẽ idẽ essentialiter tẽpori. instans est huiusmodi. ergo ꝛc. maior patet q̃tũ ad primã partẽ. qm̃ nihil habet eẽ fozmaliter p aliqõ distinctũ ab ipso essentialiter. p solũ. n. eẽ fozmale sibi bz eẽ fozmaliter: sz possit bre eẽ efficiue ab aliquo distincto eẽntialr ab ipso. q̃tũ ad scdam partẽ etiã pz qm̃ ds põt separe q̃cũq duo absoluta eẽntialr distincta. minor ꝓbatr. dictũ. n fuit i precedẽti q̃stione ꝙ tps habet esse fozmaliter p cõtinuationẽ ad idiuisibile. ita ꝙ p esse idiuisibile denoiatr tps esse. ꝛ nõ põt separari. qm̃ tũc tps nõ esset tps. qm̃ si instans nõ esset. non esset ȝtinuatiuũ nec per ꝑns ȝtinuatũ. nec per ꝑns tps. ergo ꝛc. De ista rõe si vis potes facere duas. Si dicat ꝙ tũc seqret ꝙ p̃ctus esset de eẽntia linee. ¶ Rñdeo hic aliqui ꝛcedũt istã ꝑnam. qm̃ sicut se habet instans ad tps ita p̃ctus ad lineã. vnde primo posterioz. substãtia linee ẽ ex bis. s. ex p̃ctis. ¶ Aliter dicerẽt aliqui negãdo ꝑnam deus. n. posset separare lineã ab bis p̃ctis saltẽ extremis. de alijs aũt ẽ dubitatio. qm̃ cũ q̃cũq ȝtigua se tãgũt. ꝛ tactus ꝛ p̃ctus sint eadẽ ꝑmo de generatõe. ꝛ similiter quecũq se tãgũt vel totũ tãgit totũ vel pars parte vel pars totũ. si totũ tãgit totũ. ergo totũ additũ toti nõ facit maius. si pars parte vel tota ista pars tãgit totã illam parte vel pars istius parte illius. non primo modo nec scdo mõ. qm̃ idẽ argueret vt prius: nec tertio modo. qm̃ idẽ sequeret i aligbus. ergo in distinctis eẽntialiter vbi deus non posset vicẽ alterius supplere. quoniam impossibile est illius actualis separatio.

Quintum dubiũ est. vtrũ instantia sint actu in tẽpore vel i potẽtia ꝛ sit̃r puncta i linea. ¶ Rñdeo. triplex est actualitas. q̃dã separationis vt illud idiuisibile dicatur esse actu sic ꝙ bẽat esse separatũ vt si instans eẽt separatũ a tẽpore: ꝛ isto mõ ẽ ipossibile. Alia est actualitas terminatõis vt illud idiuisibile dicatur esse actu. ita ꝙ actu terminat illud cuius est. vt p̃cta extrema i linea dicũtur eẽ actu ista actualitate. Alia est actualitas p̃sentialitatis. ꝛ isto mõ oia p̃cta i linea sũt actu. istans vero ȝtinuãs partẽ ꝑteritã cũ futura est solũ ꝑns: alia vero trãsierũt vt q̃ sũt i ꝑterito vt que sunt in transeundo vt que sunt in futuro. ¶ Dis tribus actualitatibus opponitur triplex potentialitas. sume per oppositum et videbis.

Sextum dubiũ est. vtrũ ꝓsens sit pars tẽporis vel vtrũ ois pars temporis sit ꝑterita vel futura: ꝛ videt ꝙ nõ. ois actio fit i tpe. si ergo omne tps sit ꝑteritũ vel futuꝝ ꝛ ois pars eius sit preterita vel futura segtur ꝙ ois actio sit i ꝑterito vel i futuro. sed nullũ tale fit. sed est factũ vel fiendũ. ¶ Item omne qõ est ꝓteritũ aliquãdo fuit ꝓsens. qm̃ de quocũq est verꝝ dicere ꝙ fuit verum fuit aliq̃ dicere ꝙ erat. pars ergo ꝑterita aliq̃ fuit i ꝑsenti: quero igit istud ꝓsens quid est. vel. n. est idiuisibile tẽporis vel aliqua pars diuisibilis tẽporis. si primũ. ergo diuisibile mẽsurat idiuisibili: qõ est ipossibile cũ nõ adequẽtur adiuicem. si ꝛm babeat ꝓpositũ. ¶ Itẽ plures partes motus põt eẽ sil̃. ergo p ꝑns plures partes tẽporis. sz partiũ q̃ sũt sil̃ vna nõ ẽ ꝑterita ꝛ alia futura. ergo segtur ꝙ nõ ois pars tẽporis sit preterita vel futura. vna prior ꝛ alia posterior. ¶ Itẽ tu dicis ꝙ pars tpis alia est ꝑior alia posterior. tũc accipio partẽ ꝑiorẽ. vel illa pars ꝑior bz partes vel nõ. si nõ. ergo ẽ idiuisibilis. si bz vel vna ẽ ꝑior altera. vel non. sz sũt sil̃. si est ꝑior. ergo nõ sunt partes partis prioris. qz pars ꝑior nõ põt ꝓstitui p partẽ posteriorẽ. si deꝛ ꝙ vna nõ sit prior alia: sz sint sil̃ bẽtur ꝓpositũ: ꝛ etiam ꝙ ples partes successiue erũt simul. sed hoc ẽ ipossibile. ¶ Rñdeo vbi pono aliqua dicta. primũ ẽ ꝙ põs nullo mõ est pars tpis. ꝓbatr. ois pars tpis bz partes. ꝓsens nõ bz partes. ergo ꝛc. ꝓbatr minor. cuiuslibet successiue bñtis partes vna pars succedit alteri: ꝛ vna ẽ añ aliã: ꝛ vna ẽ fcã añ aliã. sz i p̃nti nõ põt assignari ꝙ vna pars succedat alteri. nec vna pars sit fcã añ aliã. ergo ꝛc. minor ꝓbatr: qz qcqd ẽ pars p̃tis ẽ p̃ns. sz illud qõ ẽ factum vel fiendũ nõ ẽ ꝓsens. ergo segtur ꝙ ꝓsens non est pars tẽporis qõ est ens successiuũ. ¶ Item tẽpus diuidit ad diuisionẽ spatij. sexto huius. sed i spatio semp vna pars est prior ꝛ alia posterior: ꝛ post q̃libet partẽ ẽ alia pars ꝛ vna est extra aliã: qz oẽ ȝtinnũ habet partẽ extra partẽ. ergo i tpe ois pars vel est prior vel posterior. sed hoc nõ põt assignari de presenti: qz qõ prius est factũ nõ est p̃sentialiter fcm̃: ergo segtur ꝙ ꝓsens non sit pars tpis. ¶ ꝛm dictũ ẽ istud ꝙ p̃ns nõ ẽ aliud q̃ ipsũ idiuisibile vl ipsũ nũc vel istãs: vel ipsũ ȝtinuãs partẽ ꝑteriti cũ futura. ꝓbatr. qz qõcũq dr eẽ p̃ns dr ee nũc. ꝛ econuerso. ergo nũc ꝛ p̃ns sũt idẽ. sz nũc ẽ idiuisibile copulans partẽ ꝑteritã cũ futura. ergo ꝛ p̃ns. ¶ Ubi sciẽdũ ꝙ sicut ipossibile ẽ imaginari aliq̃ partẽ linee gn ipsa terminetur duobus p̃ctis ꝛ claudat ifra duo p̃cta p modũ cuiusdã iteruallj: nec etiã p̃nt imaginari duo puncta gn iter ipsa cadat mediũ siue media linea: qm̃ idiuisibile nõ ẽ imediatũ idiuisibili sic etiã ꝓportõabilr nõ põt imaginari aliqua pars tpis gn ipsa cadat iter duo idiuisibilia cũ. n. q̃libet pars tpis sit cõtinua oportet ꝙ partes tpis p aliqua idiuisibilia copulẽtur ꝛ ȝtinuẽtur. qm̃ hec est descriptio ȝtinui: cũ igitur pars ꝑterita sit qd ȝtinuum oꝫ ꝙ i parte ꝑterita sint i finita idiuisibilia sicut ꝛ i finite partes. de nullo aũt idiuisibili ẽ verum dicere ꝙ sint duo p̃ntia: qm̃ sicut illa pars i qua sũt pretrynt: ita etiã idiuisibilia ipa ꝑterierũt. solũ ergo de illo idiuisibili ẽ verꝝ dicere ꝙ sit p̃ns qõ copulat partẽ ꝑteritã cũ futura. ista

ergo nō sūt idē adequate. ¶ Tertiū dictū est q futurū pōt sumi dupl'r. vno mō formal'r. s. p illa futuritōe. alio mō mal'r. s. p illo subſtrato ipſi futuritōi ſicut dies crastina dicit mihi futuritionē qm̄ ē futura z ſubſtratū futuritōis: puta ipſa dies futura: z iſta nō sūt idē. certū ē q futuꝝ formal'r sūptū nunq̄ pōt eē pteritū. pteritū. n. z futuꝝ sūt partes tpis eēntial'r diſtincte vt ſic formal'r sūpte. cū ergo iter ipſa ſit eēntialis diſtinctio z ſint partes diſtincte tpis vna non pōt fieri alia. illud. aūt qō ſubſternitur futuritōi pōt trāſire i pteritū. ¶ Quartū dctm̄ ē q iter pteritū z futuꝝ sūt q̄dā ppingora ipſi nūc z q̄dā remotiora licet oia ſint pterita vel futura. z oēs partes q̄ sūt partes preteriti ſint preterite. ly vna pars prius q̄ alia prierierit. declarat. accipio iſtās copulās horam tertie cū hora meridiei. certū ē q vna pars horę tertie fuit anteq̄ alia: z tm̄ vtraq̄ pars ē pterita. ſil'r vna pars horę meridiei erit anteq̄ alia: z tm̄ quelibet est futura. ¶ Quintū dictū ē q aliter accipit pſens a grāmaticis z aliter a phiſicis: ipſi inq̄ ſic deſcribūt pſens est cuius pars pteryt parſq̄ futura est: ita diffinit priſcianus. nos sūt phiſice loquētes noſmetipſos itelligētes nō imaginamur q illud qō est pteritū ſit pſens. ideo de ipſo non ſic logmur. ¶ Sextū dictū est q ſicut fuit dictū de tēpore q licet q̄libet eius pars ſit facta vel fiēda ipſū tm̄ tps nō dr pſens niſi per actualē ōtinuationē vnius partis cū alia. vñ dicēdo tps est nunc. est ſenſus q p̄dicatū inest actu ſubiecto: ſic ſil'r est de motu q licet q̄libet pars motus ſit prior vel posterior. tm̄ motus dr eē actu per actualē ōtinuationē vnius partis cū alia ad mutatū eē pſens. ita q cuilibet parti tēporis cozrīdet pportionabiliter pars motus z econtra z totum toti.

His viſis. Rīdeo ad rōes principales i oppoſitum. Ad primam dico q ad hoc q aliqua actio vel motus fiat i tēpore ſufficit q cuilibet parti tēporis cozrēſpōdeat pars motus pportionabiliter. ita q parti pterite tēporis cozrīdeat pars facta i motu z future fienda: z etiā regritur q ſicut fit actualis ōtinuatio i tpe vnius partis cū alia: ita etiā regritur q i motu fiat actualis ōtinuatio. z per hoc dr fieri in tēpore. Dico ergo q poſſibile est q aliqs motus fiat i tēpore. eo q aſſiſtit actuali ōtinuationi tēporis z illi cozrīdet: licet nō fiat i pterito vel i futuro: ſz aliqd eius est factū vel fiendū. Est igitur poſſibile q motus fiat z tamē q q̄libet eius pars est facta vel fiēda: totū. n. diſtīguitur a ſuis partibus ſicut est etiaz poſſibile q nulla pars tēporis ſit z q tēpus ſit ppter talē ōtinuationē. ¶ Ad ſcōm dico q ſi accipias pteritū z futuꝝ formaliter dico q falſe accipis. qz vnū nō pōt fieri aliud. ſi vero p ſubſtrato puta accipiēdo hesternā diē q̄ est preterita. tūc dico q ipſaz fuiſſe pñtē pōt itelligi dupl'r. Uno mō q illa mensurē istāti pñti. z iſto mō ē ipoſſibile qm̄ iſto mō vt dixi diuiſibile mēſuraretur idiuiſibili: preſens. n. vt dixi est qd idiuiſibile. Alio mō pōt itelligi fuiſſe pñs ſic q i aliquo nunc fiebat actualis ōtinuatio vnius partis cū alia ad pñs ſicut vez est dicere bodie. q hora tertie huius diei ōtinuatur cū hora meridiei. z ſic est vez dicere q dies hodierna est preſens ppter ōtinuationē iſtā z pñtialitatē ad preſens nūc cū partibus eius. ¶ Ad tertiū iā dixi i tertio huius quō pōt motus comparari ad mobile abſolute. z iſto modo cū omne accidēs qō extēditur ad extēſionē ſubiecti ſit ſcōz aliam z aliā partē i alia z alia

parte ſubiecti ſic ſcōm hoc cū oēs partes ſil'r moueātur ſequtur q plures motus ſunt ſil'r vel poſſunt ſil'r eſſe. Alio mō pōt cōparari motus ad mobile i cōparatōe ad ſpatiū: z iſto mō accipit priozitas z posteriozitas i motu ſiue i partibus motus: z iſto mō ipoſſibile ē duas partes motus eſſe ſil'r: z qz tps capit diuiſibilitatē a motu ꝛz iſtā diuiſionē ſcōaz. ideo ipoſſibile est duas partes tpis eſſe ſil'r. ¶ Ad quartū dico q i tpe pterito ſunt partes. quaꝝ q̄libet ē pterita licet vna ſit prior alia z prius pterierit. ¶ Dis viſis dicēdū ad auctoritatē Ariſto. q̄ videbat dicere q iſtās ſit idē i toto tpe fm ſubſtātiā. z dico q i hoc paſſu exponit a diuerſis diuerſimode. Uno. n. mō exponit q loq̄bat ſcōm itētionē mathematicoꝝ q ponebāt vnū pūctuz fluere p totā lineā: z ſic etiam ponebat de iſtāti. ¶ Aliter exponit q iſta variatio ſcōz ſubſtātiā nō est niſi ex parte diuerſaꝝ partiū tpis. vel logr de iſtāti ſcōz q ē finis vnius partis z initiū alteri⁹ ſic q ipꝫ variat ſcōz eē z nō ſcōz ſ baz. Et ſic terminat queſtio.

Queritur vlterius. Utꝝ numerus ſit aliqua entitas realis abſoluta diſtincta eēntial'r a rebus numeratis. Et p̄mo arguit q ſit realis entitas. qm̄ poſitis principys realiter ponit prin cipiatū. ſed tres vnitates q̄ sūt principiū ternary numeri ponuntur realiter extra aiaz. ergo ꝛc. ¶ Scōo oñdo q non ſit entitas abſoluta: nulla. n. entitas abſoluta circuit q̄libet genus entis: ſed numerus circuit q̄libet genus entis. ergo ꝛc. minor p̄obat: qm̄ q̄libet p̄dicamētū pōt numerari. dicimus. n. tres ſubſtātias z tres qualitates. z ſic de alys. tertio oñdo q nō ſit diſtinctus a rebus numeratis. qm̄ ſicut ſe hz multitudo i cōmuni ad ens i cōmuni ita ſe habet multitudo ſpecialis ad ens ſpeciale. ſed multitudo in cōmuni nō diſtinguitur ab ente in cōmuni cū ſit eius paſſio. ergo ꝛc.

Ad oppoſitum videt q̄tū ad iſta tria Ariſ. qm̄ p̄mo ponit ipſū ab aia. ſi. n. aia nō eēt: numerus nō eēt quarto huius. Quātū ad ſcōz z tertiū ē eius mēs i p̄dicamētis vbi ponit ipſū eſſe q̄titatē q̄ est ens abſolutū diſtinctū a ſubſtantia. ergo ꝛc.

Reſpondeo vbi ſic p̄cedā. p̄mo. n. ingretur ſi numerus est ens abſolutū diſtinctū a rebus numeratis. Scōo vtꝝ habeat eē circūſcripto omni actu itellectus. Tertio mouebūtur quedā dubia de numero. ¶ Quātū ad primū est opinio duoꝝ doctoꝝ. quoꝝ glibet ponit vnā ppoſitionē. ¶ Prima ppoſitio est fratris occam q ponit q numerus nō diſtinguitur realiter a rebus numeratis nec eēntialiter ſic q numerus ternarius triū lapidū nō diſtīguitur eēntial'r a tribus lapidib⁹. p̄batur ſic. oīs entitas abſoluta poz ſeparabilis p q̄cūq̄ potentiā ab aliqua posteriori cū illa posteriori ē idē eēntial'r. deus. n. pōt ſeparare q̄cūq̄ eēntial'r diſtincta ad ſe inuicē idepēdētia. qz ex quo vnū ab altero nō depēdet z vnū alteꝝ non coexigit. z p ꝓns ōs pōt ſeparare ipſa ſi diſtīguātur. cū igit tres lapides ſint p̄dicē numero ternario ſicut fundamētum fūdato ſi diſtīguāt ōs poterit ſeparare ipa. ſz boc ē ipoſſibile. qz ōs nō pōt facere gn tres lapides eēnt tres. ſz nō poſſent eē tres ſine numero ternario. ¶ Ite ſi numerus ternarius eēt res diſtincta a tribus lapidib⁹ eēt accīs. z p ꝓns idē accīs numero eēt i diuerſis ſubiectis. qō ē ipoſſibile. ¶ Ite ipoſſibile ē ſubiectū ſuſcipere aliq̄ formā no.

uã nisi p trãsmutationẽ mediã. sz si trib⁹ lapidibus ad/
dat quartus nulla fit mutatio i tribus lapidibus. ergo
numerus q̃ternarius nõ ẽ distinctus a tribus lapidibus.
¶ Scõa ꝓpositio ẽ cuiusdã alterius doctoris q ponit q
numerus ẽ forma respectiua. hoc pbat sic. nulla forma
q̃ fũdat i aliquo ẽ maioris entitatis q̃ illud i quo fũdat.
sz numerus fũdat sup genus relatõis. dicimus. n. tres
relatões. ergo cũ forma absoluta sit pfectior q̃ respecti
ua ipossibile erit q numerus sit forma absoluta. ¶ Itẽ
illud cuius rõ pma ꝺsistit i bitudine ad aliud ẽ relatio:
sz rõ pma z eẽ numeri ẽ bꝺ. ergo zc. minor pbat. qm̃ nu
merus est alicuius rei numerabilis numerus. z nõ pot
absolui ab bitudine ad numerabile. ergo zc. ¶ Itẽ cu/
ius ꝓprie passiones totalr sũt relatiue z ipz totalr ẽ re/
latiuũ. sz ꝓprie passiones numeri sũt bꝺ. ergo zc. minor
pbat. qz paritas z iparitas videntur se habere sicut eq̃
litas z inequalitas que dicunt relationem. ergo zc.

Contra istas duas ꝓpositões arguẽdo pono du
as ꝺictorias istis ꝓpõibus. ¶ Prima ẽ
ista q numerus distinguit eẽntialr a rebus numeratis.
pbat sic. oẽ accns distinguitur eẽntialr a suo subiecto i
quo ẽ: sz numerus ẽ accns cuius ſbm sũt res numerate:
nã numerus ẽ de gñe q̃titatis z nõ pot fũdari nisi sup
res numeratas. g̃ zc. maior patet: qz ipossibile ẽ q eadẽ
eẽntia accidat sibiipi. ¶ Itez corrupto tertio lapide re/
manẽt alij duo lapides z nõ remanet ternarius nume/
rus. g̃ ipossibile ẽ q ternarius numerus sit idez cũ illis
tribus lapidibus. ¶ Scõa ꝓpositio est q numerus est
eẽntialr forma absoluta. pbat. illud qõ ẽ spẽs alicuius
ꝑdicameti absoluti ẽ eẽntialr absolutũ. sz nũerus ẽ bꝺ
qz ẽ spẽs quãtitatis. g̃ zc. ¶ Dices q sz nũerus bẽat mo
dũ quãtitatiuũ z sit i gñe q̃titatis q̃si scõz dici: tñ for
malr ẽt quantũ ad illõ qõ ẽ ñ ẽ nisi i gñe relatõis ¶ Cõ
tra. qz oẽ nõ per se q̃tũ bñs tñ modũ quãtitatiuũ bz ex
alio per se q̃to. sz numerus nõ bz ex alio p se q̃to q sit
q̃tus. ergo zc. minor pbat. qz hoc bret a q̃titate ꝺtinua
sz hoc ẽ falsũ. ꝓbatio. qz oẽ bñs modũ q̃titatiuũ ex alio
bz illũ sibi mõ ei qõ bz per se: sicut qz albedo ẽ extẽsa p
accns: qz ad extẽsionẽ q̃titatis i qua ẽ. iõ extẽdit ꝺsilr
per accns sicut q̃titas per se. sz numerus non bz eundẽ
modũ q̃titatis cũ q̃titate cõtinua. ergo zc. ¶ Itẽ q̃tũ
ad ꝑncipale ois relatio ẽ alicuius fundameti ad aliquẽ
terminũ: sz numerus nõ ẽ huiusmodi. ergo zc. minor ꝓ/
bat. qz accipio numer̃ binariũ due vnitates sũt totale
fũdametũ ejus. tũc q̃ro qd sit terminus eius vel ambe
vnitates vel altera tm̃ vel actus itelligẽdi: non primũ.
qz tũc idẽ eẽt totale fũdametũ z terminus. nec scõz qm̃
fũdametũ nõ coincidit cũ termino. nec tertiũ. qz tũc nu
merus nõ posset itelligi sine actu itelligẽdi. qõ ẽ falsũ:
puta q nõ itelligã sine actu itelligẽdi. ¶ Ad cuius eui/
dẽtiã ẽ sciẽdũ q numerus põt sumi duplr sicut suba z
accns. Uno mõ põt sumi suba p illo a quo nomẽ subs
iponit̃ z sic suba significat ordinẽ ad accñtia. suba eniz
iponit̃ a substãdo. z ideo Aug. qnto de trini. c. §. dicit q
nephas ẽ dicere q deus substet sue bonitati ex quo cõ
cludit q abusiuũ ẽ dicere deũ eẽ ſbam. qz isto mõ suba
est respectus. Alio mõ ꝺr suba p illo cui nomẽ iponit̃. s.
p substrato z hoc ẽ qd absolutũ. nec. n. nomẽ subs ipo/
nit̃ illi relatõi q̃ est ad accñtia. sed alicui absoluto sub/
strato illi p modũ fũdameti. p idẽ dico de accñte q põt
ꝺsiderari duplr. vno mõ vt accipit̃ p illo a quo nomen
iponit̃. z sic dicit respectũ. puta ad adiacẽtiã siue ibẽ
tiã. Alio mõ p illo cui nomẽ iponit̃. z sic dicit absolutũ:
puta fũdametũ huius respectus. Cõsilr dico de nume/
ro. põt. n. vno mõ accipi formalr p illo a quo iponit̃ no
mẽ numeri. Alio mõ. p illo cui imponit̃. s. quo numera
mus vel p illo quo res ipse passiue numerantur. primo
mõ accipiẽdo ipsũ dico q numerus ẽ relatio. dicit eiz
ordinẽ siue respectũ rei numerabilis ad aiam numerã
tẽ. ¶ Scõo vero mõ accipiẽdo numer̃ pura p fũdamẽ
to quo numeramus est formalr entitas absoluta. vñ sic
bõ formalr ñ ẽ ſba accipiẽdo ſbam ꝑmo mõ ita etiã nec
binarius vel ternarius ẽ numerus formalr ꝑmo sũpt⁹.

His visis rñdeo ad rões. ¶ Ad primã ꝑmẽ ꝓpo/
sitionis ꝺcedẽdo maiorẽ. sed nego mi/
norẽ. dico. n. q deus põt facere tres lapides fũdamẽta
liter sine ternitate formalr ita q separata ternitate illi
lapides nõ erũt tres formalr. sed solũ fũdamẽtaliter.
¶ Ad scõm dico q numerus ternarius ẽ i illis vnitati/
bus q̃ũ se bñtibus p modũ vnius. ex quo ꝺcludã iferius
numer̃ necessario eẽ ab aia. ¶ Ad tertiũ dico q adue/
niente alio lapide tribus lapidibus cũ illi tres lapides
prius nõ essent principiũ numeri quaternary z mõ sint
ſegtur q sit facta aliqua mutatio. z sic pz falsitas illius
assũpti. ¶ Ad rões alterius ꝓpõis rñdeo. ¶ Ad primã
dico q illa rõ ꝑbaret q numerus nõ eẽt prima intentio
nec aliqd positiuũ cũ fũdet̃ sup scõas itẽtões z negatio
nes z privatões. tũc ergo dico q sz nulla forma fũdata
i aliquo realr possit eẽ maioris entitatis q̃ illud in quo
fũdat tñ nõ ẽ ipossibile de forma q̃ nõ fũdat̃ in aliquo
nisi scõm rões. nõ. n. ẽ ipossibile circa negationẽ cõcipi
aliqd positiue. ocipimus. n. ples negatões. pl'alitas aũt
dicit qd positiuũ. ergo zc. ¶ Cõfirmatur p sile qm̃ ma/
gnitudo ẽ forma absoluta. z tñ fũdatur sup re cuiusli/
bet gñis. vñ vna relatio ẽ maior z pfectior alia. ¶ Ad
scõm nego minorẽ. ¶ A ꝓbationẽ dico q ille ordo nu/
meri ad aiam numerãtẽ vel ad rẽ numerabilẽ nõ ẽ de
rõe numeri sed ꝺsegtur ipsũ. ¶ Ad tertiũ dico q sz sup
paritatẽ z iparitatẽ fũdetur respectus non tñ ipsa sunt
respectus sicut dico de equalitate z inequalitate.

Quantum ad scõm articulũ principalez pono
tria dicta. ¶ Primũ dictum ẽ q oẽ
numerabile ẽ cõebis i qbus numeratur. pz. nõ. n. nume
ratio aliquor fit per ea q̃ sũt ꝓpria eis. non. n. sor. z plo
sũt duo sor. ex quo segtur corrolarie q i illis igbus nõ ẽ
aliq̃ coitas plurificabilis. in illis nõ fit aliqs numerus.
¶ Scõz dictũ ẽ istud q numerus q cãtur ex diuisione
ꝺtinui nõ cãtur ex diuisione ꝺtinui vt ipm̃ ẽ qõdã totũ
integrale. sz tñ vt bz rõem totius vlis. hoc pz. qz oẽ nu
merale saluat̃ i quolibet illor̃ i quo numerat̃. est. n. oẽ
numerale cõe vt dictũ ẽ. sz ꝺtinuũ vt ẽ totũ integrale nõ
saluat̃ i aliq̃ parte eius i q̃s diuidit̃. nõ. n. linea bipeda/
lis saluat̃ i aliq̃ partiũ eius. ipz aũt ꝺtinuũ vt bz rõez to
tius vlis saluatur in talibus. Ex quo qdẽ dicto ꝺcludit
Fracisc⁹ ō marchia aliud ꝺcm̃ q cũ rõ totius vlis p q̃
puenit numerus vnifozmiter saluet̃ i quolibet gñe q
numerus cãtus ex diuisione ꝺtinua ẽ eiusdẽ rõis cũ nu
mero cuiuscũq̃ gñis alterius. hoc aũt dimitto tãq̃ du/
biũ. ¶ Hoc pmisso ponit istã ꝺclusionẽ q numerus nõ
bz eẽ formalr circũscripta aia vel eius actu. hoc pbat
sic. ipossibile ẽ q aliqõ vnũ reale accns possit realr fun
dari sc̃p aliq̃ realr distincta etiã q̃tũcũq̃ localr separa/

ta. ſz ſuper tres lapides ſub q̄cūq; diſtātia poſitos fundatur numerus ternarius. ergo ipoſſibile ē q̄ numer⁹ ternarius ſit aliq̄ vna forma realis realiter fūdata ſuper tres vnitates numeri ternarij. maioꝛ pz. qꝛ vnitas numeralis accñtis ē exvnitate ſubiecti, vnum. n. accñs numero nō ē in pluribus ſubiectis numero ſic ſeparatis. ⁊ iſta ē rō q̄ me multū mouit ad hāc partē. qꝛ p hāc multi boni doctoꝛes ad ipoſſibilia deducūtur. tenet. n. Ālādus lphus q̄ numerus nō ē aliq̄ vnū ens vt recitabitur i ſequētibus. ¶ Item nulla forma realis p̄ter aiam exñs plificatur ad plificationē vel cōparationē itellectus alicuius vel aliquoꝝ ad alia ⁊ ad alia: ſed numer⁹ ſic plificatur ⁊ multiplicatur. ergo ⁊c. maioꝛ patet. qꝛ a quocūq; aligd bz ſuā eēntiā ⁊ entitatē ⁊ ab eo etiā bēt ſuā vnitatē ⁊ multitudinē ⁊ diuerſitatē. qꝛ iſta ſūt paſſiones entis. minoꝛ ꝓbatur. qꝛ accipio duos lapides. ſi itellectus cōparet ipſos ad alios duos faciēt numeꝝ q̄ternariū mō cōparētur iſti q̄tuoꝛ ad alios q̄tuoꝛ faciēt s. ⁊ ſic de q̄buſcūq; alys. ¶ Item ſi numerus eſſet p̄ter aiam ſeq̄retur q̄ poſitis duobus binarys ponerentur binarij infiniti. ꝯñs ē falſū. ergo ⁊ añs. ꝓbatur ꝯña accipiatur binarius duoꝝ lapidū ⁊ binarius duoꝝ lignoꝝ. tūc veꝝ ē dicere q̄ ibi ſūt duo numeri binarij. hi ergo fūdāt dualitatē ab his diſtictā. qꝛ fūdamentū differt a fūdato. tūc ergo accipio iſtā dualitatē fūdatā cū ſcōo numero binario. iſta ſūt duo. ergo fūdāt numeꝝ binariū. ⁊ ſic ꝓcedā i infinitū. ¶ Item ab eo ē formalr numerus a quo ē numerare. iſta patet: qꝛ ſi ſola aia dealbaret albedo eēt formalr ſolū ab aia. ſed ſola aia bēt numerare vt patet de ſe ⁊ i q̄rto phiſicoꝝ. ergo ⁊c. ¶ Item ad idē arguit Frāciſcus de marchia. nulla forma vna ſcōm ſpeciē ſpāliſſimā abſoluta fūdat ſupra rē cuiuſlibet gñis: vñ oēs ille forme differūt gñe quaꝝ ſubiecta imediata dñt genere: ſed numerus binarius quozūcūq; duoꝝ ē eiuſdē ſpēi. ⁊ ſic de q̄cūq; nūero alio nūerus ēt fūdat ſupra rem cuiuſlibz generis. ergo ⁊c. ¶ Confirmat. qm̄ binarius duoꝝ entium ratōis puta duoꝝ ſillogoꝝ non ē extra itellectū cū eius fūdamētū nō ſit extra itellectū. ſz binarius duoꝝ entiū realiū ē eiuſdē rōis ſpecifice cū illo. ens aūt reale ⁊ ens rōis nō p̄t eē eiuſdē rōis. ¶ Cōfirmat. qꝛ ois ſpēs ſpāliſſima realis determinat ſibi ſubiectū reale ſic q̄ nunq̄ pōt fūdari ſupra ens rōis ſicut albedo determinat ſibi ſupficiē ⁊ ſcia itellectū. ſz binarius ē q̄dā forma ſpecifica nullū ſubiectū ſibi determināns. ergo nō ē forma realis. ergo ⁊c. ¶ Item nulla forma realis eiuſdē rōis fūdat ſubiectiue ſz rē i forma eiuſdē rōis etiā ſcōm ſpēz ſpāliſſimā. oē. n. q̄ ē i potētia ſubiectiua alicuius ē alterius rōis ab ipſo. albedo inq̄ nō ē ipotētia ſ bina ad albedinē: ſz numerus eiuſdē ſpēi fūdat i numero eiuſdē ſpēi ſpāliſſime ſicut ſuper binariū duoꝝ equoꝝ ⁊ binariū duoꝝ boiuz fūdat binarius numerus. qm̄ veꝝ ē dicere q̄ iſti duo numeri binarij ⁊ oēs ſūt eiuſdē ſpecies ſpāliſſime ſicut oīs dualitas. ergo ⁊c. ¶ Item ois forma abſoluta realis q̄ ē i ſubiecto extēſo realr extēdit p accñs. ſz numerus nullo mō pōt ſic extēdi. ergo ⁊c. hec vr itētio plana phi ⁊ ꝓmētatoꝛis in q̄rto huius. capitulo de tpe cū ſic ingt ipoſſibile ſicut numerātē eē ipoſſibile ē numeꝝ eē. dico igit q̄ ipſe numerus nō ē p̄ter aiaz. ¶ Ad cuius euidētiā ē ſciēdū q̄ aliq̄ forma fūdat ſup aliq̄ nāz cōez ⁊ plificabilē q̄drupl'r. ꝓmo aliq̄. n. forma ꝓſeq̄t aliq̄ nāz ſm ſe ⁊ abſolute vt ſcibile vel ſcibilitas ſpſa q̄ eſt ꝓſecutiua alicuius obiecti cois. Aliq̄ aūt ē forma q̄ nō ꝓſeq̄t nāz abſolute. ſz p cōparationē ad alia vt forma diſtributiua nature cois ſicut cū dr̄ ois aia ē imoꝛtalis. ⁊ iſta nō ē extra i re ſicut nec diſtributio ipſa. ¶ Tertio ē aliq̄ forma collectiua nature cois ſicut dicit Porꝛphirius q̄ oēs boies participatiōe ſpēi ſūt vnus hō: nec iſta ē i re extra ſicut nec collectio ipſa. ¶ Quarto ē aliq̄ forma media q̄ nō ē pure collectiua nec pure diſtributiua tm̄. ⁊ hec forma ē forma nūeri. nō. n. ē tm̄ diſtributiua: ſz ē diſtributiua nature cois ⁊ collectiua eius i ſeriozꝝ i ea. ſicut numerus denarius boiuz diſtribuit boiez i ſuis iferiozibus. ⁊ cū hoc colligit oēs decē. nullus. n. decē boiuz ē decē. ſz oēs decē ſūt. hꝫ āt collectio vel diſtributio fit p itellectū. ergo p p̄ñs ipſe numerus nō ē p̄ter aiaz. Scōo ſciēdū q̄ numerus nō ē aligd fcm̄ ab aia ſz ſit i ipſa aia obiectiue. ⁊ ſz nō ſit p̄ter aiaz. ¶ Ad cuius euidētiā ſciēdū ē q̄ q̄dā ſūt q̄ nō ſūt ab aia nec aliquo mō dependēt ab aia ſicut entia realia realr extra. ¶ Alia ſūt q̄ ſūt ab ipſa aia effciue ⁊ ſunt tm̄ i aia obiectiue: ſic ītētio ſpēi ⁊ gñis ⁊ ois ītetio ſcōa. ¶ Alia vero ſunt media q̄ vz. tm̄ ſūt i aia obiectiue ⁊ nō i re extra. nō tm̄ ſūt cāta ab ipſa aia. ſz ꝓſequūtur ad ea q̄ cānt ab ipſa. ſic numerus. vnitates. n. vt ꝓcepte ab aia fūdāt numeꝝ. nō aūt vt ſūt i re extra. ⁊ hoc ꝑ aliū modū eēndi quē bñt vt ꝓcepte q̄ bēant vt i ſe extra exñtes. vt. n. ſūt obiectiue i itellectu ꝓcipiēte nō diſtiguūt ſubiecto nec loco ſicut diſtinguūtur vt ſūt in re extra. ⁊ iō i eis vt ꝓcepte fūdat numerus ternarius. nō aūt vt exñtes i re extra. ⁊ ita numerus ſcōz hoc eē obiectū bēt eē i aia. nō aūt effectiue ē ab aia ſaltē ꝓmo ⁊ imediate. ¶ Sz ꝯ iſtā cōcluſionē arguit̄ ꝓmo ſic. qꝛ ſpēs ꝓdicamēti realis ē i re extra. ſz numerus ē ſpēs ꝓdicamēti realis: qꝛ ē de gñe q̄titatis. ergo ⁊c. maioꝛ pz. qm̄ nullū idepēdēs ab itellectu ē itrinſecū alicui fcō p itellectū: alr aligd vnū fieret exente i aia ⁊ exente extra aiaz. ¶ Item ſubiectū ſcie realis ē extra aiam ⁊ reale. ſed numerus ē i ſbm ſcie realis: qm̄ ariſmetrice q̄ eſt ſcia realis. ergo ⁊c. maioꝛ pz. qm̄ ſecātur ſcie q̄admodū ⁊ res de q̄bus ſūt. ſecūdo de aia. Et ſcia ſillr bz denoiationē a ſbo. Tū etiā qm̄ ſbm ē meſura ſcie ⁊ meſura pfectioꝛ ē meſurato: ⁊ ſūt vnigenea. io. metba. ſz oia iſta deficiūt hic: ens. n. rōnis nō meſurat ens reale nec ē pfectius nec vnigeneū. ¶ Item illud q̄ ē obiectū p ſe potētie ſēſitiue nō ē fcm̄ ab aia. ſed numerus ē obiectū p ſe potētie ſēſitiue. pz. ſcōo de aia. ¶ Item iter extrema vni⁹ ⁊ eiuſdē rōis q̄ nullū bñt ordinē: itellectus nō pōt ꝓſtituere ordinē eēntialē: ſz ordo numeroꝝ ē ordo eēntialis ⁊ vnitates oiuz numeroꝝ ſūt eiuſdē rōis. ergo ordinē iſtoꝝ numeroꝝ nō cōſtituit itellectus: ſed iuenit. maioꝛ vr eē euidēs. nā exquo ſūt eiuſdē rōis nullū ordinē p̄t bre niſi accñtale. ¶ Item nulla potētia facit ſuū obiectū p̄mariū nec partē eius. iſta pz. qm̄ ois potētia p̄ſupponit ſuū obiectū. agit inq̄ obiectū i potētiā ⁊ ab ipſo accipit actū: ſed ens p̄me itētionis ſub quo ꝓtinetur numerus ē obiectū itellectus. ergo ⁊c. ¶ Item itellectus i actōe ſua nō ꝓſtituit aligd niſi i eē relatiuo. iſta pz. qꝛ nihil ꝓſtituit niſi p actū cōparatiuū q̄ ē duoꝝ extremoꝝ. ergo oē ꝓſtitutū p talē actū dicit cōparationē ⁊ reſpectū. numerus aūt ē forma abſoluta. ¶ Rñdeo ad p̄mū ⁊ dico q̄ aligd eē reale pōt eſſe dupl'r. Uno mō. qm̄ bz eē circūſcripto oī actu itellcūs: ⁊ qm̄ ab aia nō ē dependēs obiectiue nec effectiue vt la-

pis ⁊ talia. Alio mō: qm̄ est depēdēs ab aīa obiective ⁊ nō effective vt numerus. vel sic effective: ē tm̄ informatiue ipsius intellectus ⁊ eius ppriū acc̄ns sicut actus intelligēdi ⁊ sciēdi. Primo mō. nō oportet spēm pdicamenti realis cē realē: sed sufficit ens. Scōo mō. hoc patet. nā actus intelligēdi dependet ab intellectu ⁊ scia ⁊ tm̄ fūt i pdicamēto qualitatis. ¶ Ad. Scōz dico q̄ sufficit q̄ subiectū scie realis nō dependeat ab intellectu effective licet bn̄ obiective. ⁊ q̄ sit tale hoc ē q̄ nō dependet effective ab intellectu. ¶ Ad. tertiū dico q̄ numerus ē sensibilis māliter q̄tū ad vnitates ipsius. nō aūt formaliter ⁊ q̄tū ad formā ipsius. ⁊ sic pbus intellexit i scōo de aīa: aliter otradicer̄et sibi ipsi in quarto huius. vbi ponit q̄ si intellectus nō fuerit numerās nō erit nec per cōns numerus. ¶ Ad quartū dico q̄ maior ē vera de extremis bn̄tibus proportionē eādem. licet igit vnitates oīuz numeroz sint eiusdē rōis tm̄ bn̄t diuersas pportiones. ¶ Alia ē. n. pportio vnitatis ad duas vnitates. alia ad tres: ⁊ sic in infinitū: ⁊ iō scōm diuersas pportiones pōt intellectus cāre diuersas spēs numeroz bn̄tes iter se ordinē essentialē. ⁊ hoc ē qđ dicit cōmētator scōo huius. q̄m̄ scōz q̄ ē alia ⁊ alia spēs numeri sic ē alia ⁊ alia pportio vnitatis ⁊ ecōuerso. ¶ Ad qntū dico q̄ licet potētia nō possit cāre suū obiectū adequatū. pōt tm̄ cāre aliqd sub ipso otētū. cāt igit sciaz ⁊ actū intelligēdi q̄ fūt sub ente pme intentionis. ¶ Ad sextū pōt dici q̄ maior ē falsa. licet. n. ens secunde intentionis sit per actum comparatiuum. nō tamen ens pme intentionis. Vel potest dici secundū iam dictum q̄ numerus non est effective ab anima.

Quantum ad tertiū articulū vbi erant aliqua dubia remouēda. ē illa pma dubitatio. qualis ē vnitas que ē pncipiū numeri. ¶ Rndeo vbi ē sciēdū q̄ ē vna opinio cuiusdā doctoris q̄ ponit q̄ vnū ē duplex. qđā a quo icipit numerus numerādo. s. vnū duo tria ⁊c. Aliud a quo fluit siue cātur ⁊ oritur numerus. ⁊ hec ē vnitas illa: ex cuius diuisione cātur numerus. Pm. n. q̄ otinuū diuidit ita crescit numerus ⁊ augeat. tūc igit dicit doctor iste q̄ vnū qđ ē pncipium numeri nō ē illud a quo icipit siue a quo ichoat numerus. sed illud a quo fluit ⁊ cātur numerus qđ ē illud ex cuius diuisione cātur numerus. ex diuisione. n. otinui cātur numerus. otinnū aūt dicit vnitatē. ¶ Pro illa opinione arguit pmo sic. vnū qđ ē pncipiū numeri otinz numeroz. sed vnum a quo icipit numerus nō cōtinet numeroz. s illud a quo pfluit. q̄m̄ istud respicit ipsū numerū. q̄ sicut totū respicit partē suā. nō aūt illud a quo icipit numerus. imo talis ē eius pars. ergo ⁊c. ¶ Itē i illis q̄ fūt eiusdē rōis nō magis accidit q̄ numerus icipiat siue ichoet ab vno q̄ ab alio. sed oēs vnitates fūt eiusdē rōis. ergo vnitas a qua incipit numerus ē tm̄ p accidēs pncipiū numeri. ⁊ nō per se. nō. n. est per se pncipiū numeri magis q̄ vltima vnitas. ergo ⁊c. ¶ Itē vnū qđ est pncipiū numeri est pr̄ius numero nō tm̄ ordine positionis. sed etiā ordine causalitatis ⁊ dignitatis. sed vnū a quo incipit numerus est pr̄ius numero tm̄ ordine positionis. vnum autem ex cuius diuisione oritur numerus est pr̄ius ordine causalitatis ⁊ dignitatis.

Contra opinionē istaz arguit sic. primo illud qđ necessario nō est per se pncipiū alterius: sed vnū ex cuius diuisione causat numerus corrumpit necessario ad generationē alterius. s. numeri maioz patet. quoniā causa vel pncipiū p se nō corrūpit ad generationē pncipiati vel causati. minor patet. q̄m̄ scōz q̄ otinue crescit numerus sic continue decrescit vel corrumpitur illud vnū ex cuius diuisione fit numerus. vnde sicut numerus crescit in infinitū p appositionē vnitatū ita decrescit otinuū ⁊ diminuitur ⁊ osumitur in infinitū p substractionē ⁊ diuisionē ipsaz vnitatū. quare ⁊c. ¶ Item q̄m̄ aliqd nō est causa alicuius: nisi mediante aliquo ei opposito cuius est causa p accidēs nō est causa illius p se. sed vnū ex cuius diuisione oritur numerus non est causa numeri nisi mediāte vno ei opposito cuius est cā tantū p accidēs. ergo ⁊c. minor pbatur. q̄ vnū non est causa numeri nisi mediātibus vnitatibus partialib⁹ diuidētibus ipsū: q̄ dē ostitutū numeroz ipsum. istaz aūt vnitatū q̄ fūt causa numeri ipsū vnū diuisibile nō ē cā numeri nisi tm̄ p accns. ergo nec ipsius numeri. q̄re ⁊c

Ydeo dico aliter. ¶ Ad cuius euidētiā est sciēdū q̄ vnū repertū in numero est duplex. qđā est qđ osequitur generaliter oēm numeroz: sicut ppria passio sequitur suū subiectū. Ita. n. quālibet speciē numeri osequitur sua propria vnitas sicut propria passio suū proprium subiectū. vnde sicut vnitas in generali osequitur ens i generali. ita determinata vnitas determinatū numeroz: ⁊ etiā ipsū numeroz in generali. ⁊ de ista vnitate pono istā propositionē q̄ ipsa nō est pncipiū numeri. sed magis ecōuerso. probat. propria passio nō est pncipiū subiecti sui cū sit posterior sed potius ecōuerso. sed vnitas predicta est propria passio numeri. ergo ⁊c. ¶ Secūdo est alia vnitas que nō osequitur sic numerū: sed precedit omnē numeroz naturaliter ⁊ hec subdistinguitur. quedā. q̄. est alicuius diuisibilis ex cuius diuisione aliquo modo causat numerus. ⁊ de ista vnitate pono istā oclusionē siue propositionē q̄ ista nō est per se pncipiū numeri: sed per accidēs: qđ probo. quoniā vt argueba tur superius: huiusmodi vnitas corrūpit ad generationē numeri. ¶ Tertio est alia vnitas abstrahēs a diuisione ⁊ indiuisione: licet vtrunq̄ possit sibi accidere. ad quā etiā vnitatē terminat diuisio predicte vnitatis. et de ista pono istā propositionē. q̄ ipsa est pncipiū numeri per se. probatur. quoniā nec prima nec secunda. ergo cū nō restet nisi ista sequitur q̄ ipsa fit pncipiū numeri per se. ¶ Secunda propositio de ista vltima vnitate est ista. q̄ ipsa est de genere quātitatis discrete saltē reductiue. probatur. vnū qđq̄ qđ est pncipiū linee. puta punctus est de genere quātitatis otinue: ergo per cōsequens multo magis illud qđ est pncipiū numeri est de genere quātitatis discrete. probatur osequētia. quoniā punctus sic est pncipiū linee q̄ si ipsū in infinitū replicetur nunq̄ potest reddere ipsam lineaz. vnum aūt sic est principium numeri q̄ aliquotiens sumptum reddit numerum. ergo magis est principium numeri vnus q̄ punctus linee. ¶ Tertia propositio est ista. q̄ vnum qđ est principium numeri aliquo modo est numerus: alio modo non. nam numerus potest accipi dupliciter. Uno modo generaliter pro omni mensura discreta permanente. ⁊ sic prima vnitas est primus numerus. Alio modo specialiter pro mensura permanēte diuisibili ⁊ discreta ⁊ sic vnū nō ē numerus. sed hoc mō accipiēdo numeroz primus numerus ē nūer⁹ binarius. nō aūt vnū inq̄tū vnū cū vnū inq̄tū vnū sit indiuisibile. ⁊ hoc est q̄

antiqui phi de numero loquētes aliqui dixerūt primū numerū eē vnitatē. alij aūt qualitatē: z vtrīq; vex dixerūt accipiendo numerū diuersimode. vt dictum est.

Ad rōnes rñdeo. Ad primā pcedo maiorē z negō minorē qm illud vnū a quo incipit numerus ptinet numerū cū aliquotiēs sumptū reddat ipm numerū. nō sic ē illud vnū ex cuius diuisione causatur nūerus. cū tale cozrūpatur ad gnātionē numeri. vt dictū est. Sed tamen hic forte pōt dici q; vnū ex cuius diuisiōe causat nūerus ē duplex: quoddā qō hz rōnē totius integralis. z hoi nō ē pncipiū nūeri. nec saluat aliquo numerato imo cozrūpit ipo nūero gnāto. Aliud ē qō hz rōnē totius vlīs. vt bō in coi. z tale vnū reperit i quolibet nūerato. z hoc ē per se pncipiū nūeri. et tale vnū ē mēsura nūeri triplr. s. per explicatiōem qz tātus ē qlibet nūerus quātū ē de vnitate illius qō i ipsis nūeratis diuidit. Secundo per replicationē. qm tātus ē qlibet nūer⁹ quotiēs ē illō vnū replicatū. Tertio per adequationē. qz tāt⁹ ē qlibet nūerus qz̄tū ē illō vnū. vñ qm illud est i potētia replicabile siue multiplicabile i infinitū. iō etiā ipe nūer⁹ ē multiplicabilis in infinitū. verūtn iste modus hz sit spāliozq; alius nō tn magis ppri⁹. Ad z^m^ dico q; vnū qō ē pncipiū nūeri pōt sumi duplr. qm vel formalr qz̄tū ad rōnem vnius. vel materialr: puta tale vel talētū. tūc dico q; bn accidit q; homo incipiat nūerare ab vno mālr sumpto. puta ab illo vel ab isto vno: z ita q; istud vnū pcedet z aliud subseqtur: pcedo q; istud accidit nūero. sed accipiēdo vnū formalr z in cōi nō accidit nūero. imo ē de eētia ipsius z de rōne ei⁹. Ad tertiū dico q; vnū a quo incipit nūer⁹ ē pncipiū nūeri. sicut idiuisibile diuisibilis: et ē ipso pri⁹ nō tn ordine pōnis vt dicit. hz etiā ordine pfectionis cum sit mensura eius z rō cognoscēdi ipm.

Secunda dubitatio ē ista. a q; vnitate dr nūer⁹ vn⁹ formalr. Rñdeo. vbi sciēdū ē q; sunt hic multi modi dicēdi. vn⁹ modus ē fris Aādul. vbi supp primū sen. q; ponit istā pclonē q; nūerus formaliter z realr ē qdā multitudo z nō aliqua vnitas. nec aliqō vnū. iō dicit q; fatuū ē dicere et querere ppter qd nūer⁹ hz vnitatē suā cū oppositū ipse sibi. Nec aūt opi. ab ipo pbat sic. qz cuius partes nō sunt magis vnū qz̄ si nō eēnt i eo ē formalr z realr qdā plalitas z multitudo. partes nūeri sūt hoi. g̃ ꝛc. maior pz. qz vnitas totius resultat ex vnitate partiū adinuicē vt deducit phs. 7. z 8. meta. de vnitate opositi. minor pbat. qz partes nūeri sunt actualr oiode distincte. z sic fundāt nūex qm ē talis maior distinctio z nō vnitas. Itē qz accns cuius esse nēcio ē i plib⁹ realr z localr distictis ē plalitas oioda. nūerus ē hoi. maior pz. qz accntia nūerant p subiecta saltē actualr z realr. mior etiā pz. qz si eēt in vno subo posset fundari in vna vnitate. Itē qz oē qō ē realr vnū z nō pla vel ē vnū simplicitate vel opōne. sed nūerus nō est vn⁹ vnitate simplicitatis. cū ꝯsistat i plibus realr distictis. nec opōne. qz partes nūeri pūt eē aliq; oiode separata. qm vn⁹ lapis hic z alius parisius fundāt dualitatē.

Contra istā opi. arguitur primo sic. oē qō hz ppriā entitatē a quocūq; alio distinctā z diuisam z i se distinctā dicit aliquā ppriā vnitatē: z i se ē aliqō ens vnū. nūer⁹ ē hoi. g̃ ꝛc. maior pz. qz ista ē diffinitio vni⁹ z etiā qz ens z vnū ꝯuertunt. primo ethi. z 4. meta. minor pbat. qz oē qō ē spēs alicui⁹ pdicabilis ti hz aliq; ppriā entitatē ab alio distictā z i se idistinctaz nūerus ē hoi. g̃ ꝛc. Cōfirmat. vnitas specifica ē aliq; vnitas hns sub se vnitates nūerales sz numerus dicit aliq; vnitatē specificā cum sit spēs generis. ergo ꝛc.

Nec rōes eius cogunt. Ad primā dr q; supponit q; vnitas ē pars nūeri: z q; hz aliq; ptes reales: qō forte nō ē vex vt stati videbit in alio dubio. Aliī dicēt q; hz illa plitas nulla habeat vnitatē realr eo q; fūdat nūex. sepata tn hnt vnitatē aliquā fm intellectū qz vt sic fūdant nūex. vnde sua rō z etiā sua opinio eēt optima si ille vnitates fūdarēt realr numex sicut ipse tenet. Ad secūdū dico q; maior ē vā de accnte reali sic fūdato i plib⁹ localr distinctis. nō aūt ē vex de accidēte qō ē ab aīa obiue. qm illō pōt fundari in illis intētionalr q; vt hnt ia rōnē vnius subi. hz realr habeāt oīmodā multitudinē. Ad tertiū pōt dici tenēdo q; vnitas nō sit pars nūeri. qz nūer⁹ ē vnus vnitate simplicitatis formalr hz fūdamētalr sit diuisibilis qz̄tū. s. ad eius vnitates q; sūt ei⁹ fūdamētū. tenēdo aūt q; vnitas sit pars nūeri difficile esset soluere ei⁹ rōnē. Et iō ē alia opi. cuiusdā doctozis q; ponit q; nūer⁹ hz formā suā et suā vnitatē ab vltima vnitate nō absolute inq̄tū vnitas ē sed fm determinatā distātiā ad primā vnitatem penes quā distātiā maiorē vel minorē a pma vnitate nūeri distinguūt numeri specifice qlibet fm suā distātiā aliā z aliā. Cōtra. tuz qz seqret q; variata vltima vnitate sic q; ipa fieret prima variaret forma nūeri. qm variato illo qō ē forma numeri variat numerus. hz vltima vnitas pōt fieri pma scōz inceptionē numerādi ad aliā z aliā vnitatē remanēte eadē forma nūeri: vt pz sensibiliter. g̃ ꝛc. Tū etiā qz distātia ē qdā relo z respectus. z sic numerus sortiret suā formaz a respectu. qō ē falsū: cū sit entitas absoluta. Et iō dico alr q; in numero ē duplex vnitas. qdā mālis. z qdā formalis. vnitas mālis ē illa que ē fūdamētū nūeri. vt vnitas mālis que ē i numero gnario sicut sūt gnq̄ vnitates: z ab ista vnitate māli variat z multiplicat nūerus ita q; quot sūt tales vnitates tātus ē nūerus. vt si sint due vnitates ē binarius: si tres ternarius. Alia ē vnitas formalis i nūero vt ista q; ē passio nūeri psecutiua ipsius nūeri sicut passio psequitur suū subiectū. Una enim est ppositio famosa apud oēs scotizātes: z apud oēs scōz veritatez loquētes. q; cuilibet entitati cozrñdet sua propria vnitas proportionabiliter. et ab ista vnitate formali non variatur numerus. quoniam nullum prius variatur ad variationem posteriozis. sed ista vnitas est posteriozis numero sicut propria passio suo subiecto. Hoc pmisso pono duas ppositiones. Prima est ista. q; numerus est fundamentalr vnus ab eius forma propria et ab eius entitate propria. pbatur. quia ab illo est numerus fundamētaliter vnus quod est ratio fundatia sue proprie vnitatis. sed eius propria entitas et eius ppria forma est ratio fundatiua sue proprie vnitatis cū sit subiectum eius. ergo ꝛcē. Secunda propositio est ista: q; numerus ē formaliter vnus ab illa vnitate formali que est eius consecutiua sicut propria passio suū subiectum. probatur. ab illa vnitate dicitur numerus formaliter vnus per quam est in se formaliter indiuisus z a quocunq; alio diuisus. ista patet. quia hec est descriptio vnius. sed hoc est a tali vnitate. patet. quia talis vnitas vt supra dictum est: est passio entis: que sic

describitur i 5°meta. ¶ Sz dubitatur circa ꝟ gd ē nūerus ⁊ q̄ ē eius forma? ¶ Rñdeo dr̄ q̄ forma nūeri est ista sic ⁊ multox alioꝝ. vñ dñt qdā q̄ ternitas ē forma ternary. ⁊ sic ꝑsideratur sīlr de alys. ¶ Alij dicūt q̄ discretio ē forma nūeri sic ꝑtinuitas ē forma quātitatis ꝑtinue ita q̄ alia ⁊ alia discretio facit aliū ⁊ aliū nūerū. ¶ Alij dicūt q̄ aggregatio multitudinis. vñ alia ⁊ alia aggregatio facit aliū ⁊ aliū nūeꝝ. vñ Boetius in libro de vnitate ⁊ vno. dicit q̄ nūerus ē multitudo ex vnitatib⁹ aggregata. Aureolus aūt dicit q̄ forma nūeri ē sūma multitudinis ita q̄ multitudo ē ibi q̄si materialis ⁊ nō ē nūerus. sz assumatio ē ibi formale ⁊ ꝟ formalr nūer⁹. ꝟ pbaf̄ ꝑmo sic: illud vr̄ rō formalis alicuius quo rñdet̄ interrogāti de eo. sz interrogāti de aliq̄ multitudie q̄ta ē. puta de denario nūero hominū ñ rñdet̄ absolute multitudo sz rñdet̄ aliqd circa multitudinē: puta q̄ ē tāta. illa aūt tantitas nō ē aliud q̄ assumatio q̄dā illius multitudinis. g̃ ⁊c. ¶ Itē illa rō ē specifica nūeri quā interrogat hec dictio q̄t: sz cū q̄ritur quot sūt isti: ista dictio quot non interrogat nisi certam summam vel certam vnitatem multitudinis.

Tertia dubitatio p̄ncipalis ē ista. vtrū vnitas sit ps numeri? ¶ Rñdeo vbi sciēdū q̄ ē opinio cuiusdā doctoris q̄ ponit q̄ vnitas ē ps nūeri ñ solū fūdamēralr simplr sz ēt ps aliquota. q̄ aliquotiēs sūpta reddit suū totū. Dec aūt opio ꝓbaf̄ triplr. primo sic. illud ē ps alicuius aliquota qđ aliquotiēs sūptū reddit suū totū. ꝑz. q̄ ñ redderet suū totū nisi eēt ps eius. sed vnitas aliquotiēs sūpta reddit ipz nūeꝝ. vt ꝑz. g̃ ⁊c. ¶ Itē illud ex quo ꝓponit aliqd ē ps illius ⁊ ex quo cōstituit. sz nūc ꝓponit ⁊ ꝛstituit ex vnitatib⁹. g̃ ⁊c. ¶ Itē illud i qđ aliquid resoluit ē pars eius. sz nūer⁹ resoluit i vnitates: vt nūerus ternari⁹ i tres vnitates. ergo ⁊c. maior patet: q̄ ex eisdē res ꝓponitur in qb⁹ resoluitur tertio huius. ergo ⁊c. ¶ Confirmatur. q̄ nūc nūerus eēt formalr indiuisibilis ⁊ sic nō eēt formalr quātitas. ꝓbaf̄ ꝟña. q̄ oē diuisibile habet ptes. nūerus aūt ñ pōt diuidi nisi i vnitates. ergo cū diuisibilitas sit rō quātitatis. 5. meta. nūerus nō erit quantitas.

Cōtra ista opinionē sz sit opio cōis. arguit̄ primo sic. ipossibile ē q̄ aliquid p̄ter aiam exīs sit pars illius quod nō bz eē p̄ter aiaz. sed vnitas bz eē p̄ter aiaz. vt ꝑz. numerus aūt p̄ter aiam nō est. vt dictū ē. ergo ⁊c. ¶ Itē illud qđ ē in spē specialissima alicuius gñis ⁊ idem secuz eēntialr nō ē in potētia ad aliā spēz illius gñis: sz sit in potētia ad ipsū. sicut subm. q̄ vna spēs spālissima: nec aliqd idē secū eēntialr nō ē pars alterius spēi spālissime. sed q̄titas ꝑtinua ⁊ quantitas discreta sunt spēs oppositę quantitatis. ergo illō quod ē in gñe q̄ntitatis ꝑtinue nō ē pars intrīseca q̄titatis discrete. sed vnitas ꝑtinui ē i gñe ꝑtinui. ergo vnitas nō ē pars numeri q̄ est quātitas discreta. ¶ Itē ex partibus spē distinctis nō resultat totū spē distinctuz sed vnitas linee ⁊ vnitas superficiei ⁊ vnitas pfūditatis sunt spē distincte sicut ipsaꝝ diffinitōes sunt spē distincte. sed numerus duaꝝ linearꝝ ⁊ duaꝝ superficierū sūt idē spē. q̄ idē binari⁹ i spē ē quozūcūq̄ duoꝝ. ergo numer⁹ nō ꝓponit ex vnitatib⁹ tāq̄ ex ptib⁹ itrīsecis.

Ydeo dico aliter q̄ sicut aliud est subiectum: accidentis. aliud ipm accīs. ita aliud est eē in trinsecū subō ⁊ aliud accīti. vel aliud est eē partē subi ⁊ aliud est esse partē accidētis. ⁊ aliud huius ⁊ aliud illius. vnitas igitur nō ē pars numeri sz ē aligd subiecti numeri. vñ nūerus ē quoddā accīs fūdatū sup vnitates sicut vnitas fundatur sup q̄titatē cōtinuā. q̄ aūt nō sit pars ꝓbatur. q̄ pars itrīseca rei sēper ē ciusdē gñis cū suo toto cui⁹ ē pars. sed vnitas q̄ ē p̄ncipiū numeri nō semp ē eiusdē gñis cū ipo nūero: q̄m vnitas lapidis nō ē semp eiusdē generis cū ipso numero. g̃ ⁊c.

Ad rationes in oppositū rēspōdeo. Ad p̄mā dico q̄ maior ē vera si reddat ipm numeꝝ formalr. vnitas aūt ē sic aliquotiēs sūpta non reddit numeꝝ formalr sed reddit formalr subm numeri. ⁊ iō est pars subiecti numeri. numeꝝ aūt reddit ꝟcomitanter. ¶ Ad secūdū dico q̄ numer⁹ nō ꝓponit formalr ex vnitatibus quātū ad essentiā sed solū māliter rōne subi. ¶ Ad tertiū dico q̄ numerus nō resoluitur formaliter in vnitates nec essentialiter sed solum materialiter ratione fundamenti. ¶ Ad confirmationē dico q̄ sufficit q̄ sit materialiter diuisibilis.

Quarta dubitatio est ista. Qualis est vnitas senary numeri. s. sex. ⁊ vtrū sex sit sexies vnū vel ter duo. ¶ Rñdeo ad primū ⁊ dico q̄ i nūero reperitur q̄d. uplex vnitas. primo est ibi vnitas q̄ resoluitur in numeꝝ ⁊ diuiditur in numeꝝ. s. vnitas a q̄ accipit̄ totus numerus: que per suā diuisionez causat numeꝝ. ¶ Scōo ē ibi vnitas i quā resoluitur ⁊ diuiditur numer⁹. ⁊ hec ē vnitas q̄ collocaf̄ i numero. ⁊ hec vnitas ē absciſa et accepta a prima vnitate sicut illud quod absciditur ē posteri⁹ illo a quo absciditur. ¶ Tertio ē ibi vnitas cōis vtriq̄ vnitati. s. a q̄ absciditur ⁊ vnitati absciſe. ¶ Quarto ē ibi vnitas q̄ ꝓsequitur numeruz sicut passio suū subm. q̄ vnūqđq̄ ens ꝓsequitur sua ꝓpria vnitas. ¶ Prima vnitas a q̄ accipit̄ numer⁹ ē mēsura numeri p explicationē: q̄m tant⁹ ē numer⁹ quilibet q̄tū explicaf̄ de ipo per diuisionē ipsi⁹ i numeꝝ. ¶ Secūda vnitas q̄ absciditur a p̄ma vnitate ē mēsura nūeri per adeq̄tionē. q̄m tāt⁹ ē nūer⁹ adeq̄te quot sunt vnitates absciſe. ¶ Tertia vnitas cois vtriq̄ ē mēsura numeri p replicationē. q̄ tāt⁹ ē numer⁹ quilibet quotiēs replicatur vnitas cois i vnitatib⁹ absciſis iter quas vnitates absciſas: p̄ma ē mēsura numeri scōm elōgationē ⁊ distātiā. q̄ tāt⁹ ē numer⁹ quilibet q̄tū distat a prima vnitate absciſa. verūtn vnitas q̄ ꝓsequitur numeꝝ nō ē ꝓpria mēsura numeri sz magis passio ei⁹. forma igitur specifica numeri nō ē scōa vnitas q̄ collocaf̄ i numero q̄m ista ē subm ⁊ mā nūeri: i q̄ neq̄ ē tertia vnitas cois vtriq̄. q̄ illa nō ē vna numero sed plures. Forma aūt specifica numeri ē vna nūero. nec forma nūeri ē vltia vnitas. q̄ illa ē passio. nec forma nūeri ē distincta a prima vnitate. q̄ illa relatio numeri nō ē quantitas nec ē discretio. q̄ nūero tot sunt discretōes quot sūt vnitates discrete. Quid g̃ ē forma specifica nūeri senary? Dico q̄ ē vna absoluta q̄titas q̄ ē sua seneitas. nec oz q̄ri ozia speᶜᵃ p ꝓpatōez ad aligd extrīsecū. q̄ illa forma absoluta specificaf̄ a se. nec p ꝓpatōem ad aliō. Si q̄raf̄ q̄ ē ista ozia. dico q̄ ē nobis ignota sic ozie alioꝝ. ¶ Quātū ad zᵐ dico q̄ sex nō sunt bis tria nec sexies vnū. qđ ꝑ 3ᵗ. primo q̄ illō qđ ē formalr vnū nō ē formalr plā. sz nūer⁹ senari⁹ ē formalr vn⁹. tria aūt tria sūt formalr plā. g̃ sex ñ sī fōrlr tria ⁊ tria. ¶ Itē 2° nulla ps in q̄titate predicaf̄ de toto i quantitate. sz pars quan-

titatiua sunt duo z tria simplr. ergo duo z tria nō predicantur de sex. sed dicēdo sic sex sunt bis tria. tria p̄dicātur de sex. g̃ ꝛc. eodē mō pōt argui de vno q̄ sex nō sūt sexies vnū. qz vnū ē pars senary: z pars nunq̄ p̄dicat de toto. ¶ Tertio sic. illō qō nō ē simplr aliud non ē aliquotiens illud. sed sex non sunt simplr vnū. ergo sex nō sunt sexies vnū. similr sex nō sunt simplr tria. ergo nō sunt tria aliquotiēs: z ita bis tria nō sūt sex. et tanc̄na z. meta. dicit q̄ decē nō sūt nouē m z vnū. q̄m aut itelligis q̄ decē sunt nouē z vnū. z sic de decē p̄dicabit̄ nouē z etiā vnū. quoz vtrūq; ē falsū. qz nec nouē p̄dicantur de decē nec etiā vnū. aut intelligis q̄ nouē cū vno sunt decē. z ita p̄dicat decē de nouē z vno. qō ē falsum quia decem non predicatur de nouem per se nec etiā de vno. z ita decem sunt simpliciter simul decem.

Ad rationes principales rñdeo. Ad primam dico q̄ tres vnitates realiter ni si vt ꝺcepte nō sunt principiū sufficiens numeri. ¶ Ad secundū dico q̄ maior est vera de entitate absoluta q̄ est preter aiam. numerus aūt nō ē preter aiam vt patuit. ¶ Ad tertiū dico q̄ nō est simile. si eni aliquid nō differat ab ente in cōmuni: cuius rōne nihil pōt effugere ñ segt̄ q̄ ñ differat ab aliquo i spāli. Et hec de q̄stione:

Queritur ꝺnō ter. Utruz tempus sit mēsura durationis cuiuslibet durantis plus q̄z per instans. Et videtur q̄ sic. cuilibet rei successiue durāti cozrndet aliqua mensura durationis formaliter successiua. sz oē durās plus q̄z per instans durat successiue. ergo ꝛc. maioz pz. qz cuilibet durationi ꝺz cozrndere proportionabilr sua mensura: minoz pz. qz durās plus q̄z per instans durat modo z prius. cū ergo tps solū sit mēsura successiua. qz prius z posterius vt numerata sunt ipm tps p ꝺmenta tozē. 4. huius. ergo segtur q̄ tēp⁹ sit oiuz taliū mēsura.

In oppositum Deus z angelus durāt plus q̄z per instans. sed talia non mensurantur tempoze. ergo z cetera.

Respondeo Ubi sic procedā. qz primo ponaz quedam dicta. Secundo dicam ad questionē. ¶ Quātū ad p̄mū ē istud primū dictū q̄ a doctoribꝰ vlr ponūt sex mēsure. Prima ē eternitas: secūda euū. tertia tps. quarta instās tēporis. quinta instans nature. sexta instās naturalis intelligētie. z addit̄ alia que est instans originis. ¶ Eternitas eni ē mēsura diuine essentie vbi nec ē principiū nec ē finis de q̄ logt̄ Boecius gnto de ꝺsolatōe. ꝺicēs. Eternitas est interminabilis vite tota simul z perfēa possessio. Ytez idem Boecius dicit q̄ nec eternitas nec aliqd ieternitate preteryt. nullūq; in tpe reperire ꝺtingit. z iō solus deus secundū doctores ē eternus. ¶ Secūda aūt mensura est euum. euū aūt ē mēsura cuiuslibet permanētis siue sit suba siue sit accn̄s. dūmō p̄scindat a mutatiōe q̄cūq; ita q̄ suū subm̄ est euiternū. de quo dicit boeciꝰ 3. de ꝺsola. g inquit. O qui perpetua mūdū rōne gubernas Terraz celiq; fatoz: g tps ab euo ꝺre iubēs stabilisq; manēs das cūcta moueri. ¶ De tertia mēsura que est tps dr̄ q̄ ē mēsura mobilis z motus: z per accidens etis. vt br̄. 4. huius. vñ tps solū ē mēsura successiuoz de quo dicit Dion⁹. li. ō diuinis no. c. 13. Tps vocāt aliqd qō in gnatōe z corruptōe z variatōe aliter se habz.

¶ Quarta mēsura ē instans tēporis qō mēsurat mutatōes istātaneas. vñ sicut motꝰ mēsurat̄ tēpoze: ita mutatū ee mēsurat̄ istāti. vñ solū mēsurat mutatū ee vel mutatōes subitas. vñ nō mēsurat suba z nisi vt est sub mutatōe subita vel sub mutato esse. ¶ Quinta est istās nature. de isto instanti sūt multi modi ꝺcēdi. Alīq dñt q̄ nō stat nisi i dependentia huius ab hoc. ita scōm istud instans ꝺcūt p̄cedere subm̄ ꝓpriā passionē z partes totū. z sic ꝺcūt q̄ passio ē posterioz natura suo subō. Sed hoc improbat̄. qz filiꝰ in diuinis dependet a pre: z tn̄ nō ē posterioz pre nā. Et iō sicut dictū fuit superiꝰ ꝺco q̄ per prioritatē nihil aliud itelligo q̄z p̄supp̄nē huiꝰ ab hoc in q̄dā alteritate nature. z iō patit̄ istātia de filio i diuinis. q̄m nō ē alteritas nature i pre z filio: imo sunt vna res nā. sz tn̄ passio ꝺcit alteritatē nature a subo. iō subm̄ p̄cedit passionē in instanti nature. ¶ Sexta aūt mēsura est instās naturalis intelligētie: z illa mēsurat gditates scōm q̄ vna ē apta nata intelligi sine alia. De ista loquit̄ aristo. in p̄dicamētis. relativa sunt simul nā. i. nāli intelligētia: et iō si vnū p̄cedat alterz intellectōe ē mēsura naturalis intelligētie. sicut suba cuius cognitio precedit cognitionē accn̄tis. z hoc naturalr̄ q̄z ꝓpter vires sensitiuas prius originer̄ in nobis cognitio accidentis. ¶ Septima mēsura ē mēsura p̄ncipiatoz. z ista respicit principiū z principiatū. ita q̄ scōm istā mēsurā principiū p̄cedit principiatū prioritate originis. vñ bñ segtur est prioritas nature. ergo originis. sed nō ecōuerso. qz prioritas nature addit alteritatē in natura. et hec de isto. ¶ Secūdū dictū ē q̄ gntuplex ponit̄ genꝰ mensuraz per aliū modū a ꝺdictis. Una ē mēsura pfectionis. secūda cātiōis. tertia coordinatōis. quarta inotescentie. quita duratōis. Prima g̃ mēsura ē genus pfectōis de qua br̄. 4. meta. q̄ spēs sūt sicut numeri. qz sic vnus numerus ē pfectior altero: ita vna spēs ē perfectior altera. ita q̄ perfectius in vniuerso est mensura alioz. vt br̄ per ꝺmētatorē xi. meta. z per doctores de causis. De secūdo habes. 9. meta. q̄ scibile ē mēsura scie. qz scibile est cā scie. De tertio br̄. 10. meta. primū i quocunq; gñe ē mēsura alioz: vt vnitas oium q̄ ordinant̄ in gñe q̄titatis. z ista addit aliqd supra mēsurā perfectionis. qz ista pōt ꝺcere iperfectōes aliq̄. qz vnitas ꝺcit priuationē. De quarta mensura ē exēplū de vlna vel cubito vel cāna q̄ ē mēsura inotescētie. qz per q̄titatē vlne vel bicubiti cognosco q̄titatē pāni. Sed de gnta dr̄ q̄ ē mēsura duratōis siē tps mēsurat motū. z euiternitas sil̄r ē mēsura angeloz z oiuz permanētiū. ¶ 3ᵐ ꝺcm̄ ē q̄ q̄cūq; mēsurā accipit notitia ō mēsurato. pbat̄. qz per illud accipit notitia ō mēsurato per qō itellcūs ꝺdicit certificat̄ ō mēsurato. sz p q̄cūq; mēsurā ite⁹ ꝺdicit certificat̄ ō mēsurato: vt pz ꝺducēdo i singulis. g̃. ¶ 4ᵐ ꝺcz ē q̄ mēsurare nihil aliud ē q̄z aliqd fm q̄titatē minꝰ notā p aliq̄ magis notā certificare z notificare. ¶ 5ᵐ ꝺcm̄ ē. mēsura nihil aliud q̄z ite⁹ ō q̄ntitate rei determiata certificatio. ¶ 6ᵐ ꝺcm̄ē. q̄ mēsura ꝺportat triplicē remꝰ. vnū ad iteᵐ. aliū ad rē mēsuratā. aliū ad mēsurā. ¶ 7ᵐ ꝺcm̄ē. q̄ mēsura ē duplex. q̄dā ex nā rei. q̄dāz a nobis. mēsura q̄ ē ex nā rei ē q̄ ē ab ipa nā z nō ex aliq̄ alia istitutōe būana. mēsura a nob⁹ dr̄ q̄ ñ mēsurat ex nā rei: sz ex instōe būana. ¶ 8ᵐ ꝺcm̄ ē. q̄ 3ʳᵉ g̃ⁿ i gñali mēsuraz secundū modū triplicē mensurandi. quia aliquando aliquid mensuratur replicatiue. aliq̄ explicatiue. aliq̄

explicatiue ⁊ replicatiue. hoc pz. aliqñ. n. mēsuratū excedit mēsurā. aliqñ excedit ⁊ excedit. aliqñ equat mēsura mēsurato. ex hoc ꝯcluditur corrolarie ꝙ habem⁹ gd est mēsura. ¶ Nonū dictū ē. ꝙ ꝯditões mēsure sūt sex. ¶ Prīa ē. ꝙ ex rōe mēsure ē ꝑnitas. pz. qm̄ nullū pri⁹ ꝓdet a posteriori. sz poti⁹ ecouerso. sz mēsuratū ꝺ pdet a mēsura. ḡ ⁊c. ¶ Scda ꝯditio ē. ꝙ ꝺ rōe mēsure ē notioritas ꝑbaf. qm̄ illud qꝺ aliqꝺ cogſcit ē noti⁹ illo qꝺ cognoſcit: sz p mensurā res mensurata cognoſcit ex scḋo dicto. ergo ⁊c. Jrē. 5 meta. dicit ꝓbs ꝙ primū ē qꝺ ē mēsura. ¶ Tertia ꝯditio est. ꝙ de rōe mēsure est simplicitas: pz qm̄ ḡto plus aligd accedit ad simplicitatē tāto plus accedit ad mēsurā siue rōez mēsure. ¶ Quarta ꝯditio est ꝙ de ratione mēsure ē vnifozmitas vl regularitas. ꝑbaf. qm̄ nihil pōt regulari p illud qꝺ ē irregulare ⁊ diffozme. sed regulatū hz regulare mēsurā. ḡ ⁊c. ¶ Quinta cōditio est. ꝙ de ratione mēsure est indepēdētia. ꝑbaf. qm̄ de ratiōe ꝑozis vt prius ē indepēdētia: sed mēsura est prioz mensurato ex prima ꝯditione. patet. ergo ⁊c. Jstā aūt indepēdētiā intelligo ñ absolute: ꝙ nullo mō dependeat. qz sic nullū creatū eēt mēsura. sz hz intelligi respectu mēsurati. ¶ Sexta ꝯditio ē. ꝙ de rōe mensure est vnigeneitas. patet. qm̄ mēsura ē vnigenea mēsurato. ꝑbaf. p ꝓm. io. meta. qui dicit ꝙ qōlibet mēsuraf per aligd sui generis. etiā sic intelligēdo nō solū scḋz rationē analogie sicut ponit alexander. nono meta. sz ēt vniuocationis. ¶ Ponit ē ꝓdictus doctoz ꝙ inter deū ⁊ creaturā nō ē vnitas vniuocationis. cuius rō ē scḋz eū. qz se bñt sic mēsura ⁊ mēsuratū. Dz aūt dictū ē debile ⁊ reputo falsū. pp qꝺ teneo ꝙ tā iter deuz ⁊ creaturā ḡz inter ḡcūqꝫ mensurā cū mēsurato ē vnigeneitas nō solū fz rationē analogie: sed ēt vniuocatiōis. Circa qꝺ ē sciēdū ꝙ triplex pōt eē vnitas. quedā metaphisica. qꝺā ꝓbica: ⁊ quedā logica: ⁊ secūduz hoc triplex genus reperiſ. ſ. genus metaphisicū ꝓbicū ⁊ logicū. genus metaphisicū est ēs. 4. meta. genus ꝓbicū ē in quo entia ꝓbica ꝓueniūt qꝺ ē subiectū nāle. genus logicū dicitur genus ꝑdicabile. primo generi. ſ. metaphico corrñdet triplex vnitas scḋz ꝙ ipz diuerſificaf tripliciter. Uno modo pōt accipi ipm ens vt cōe creature ⁊ creatori. alio mō vt cōe substantie ⁊ accñti. tertio modo soluz vt cōe oibus accñtibus. oia. n. ꝺtēta sub isto genere sic tripartito bñt ꝓpriā vnigeneitatē. Cōtēta. n. sub ēte ꝑmo mō acceptō vt deus ⁊ creatura vnigeneātur in ēte. ista tñ vnigeneitas cū sit inter mēsurā ⁊ mēsuratū ñ excludit vnigeneitatē analogie cū analogia ipoztet ḡdā inequalitatē participatōis. idcirco scḋm illā ꝑcise sumptā nō pōt eē rō mēsure que ordinē prioritatis ipoztat ⁊ per oēs ieq̄litatē pticipatōis. ꝺtēta aūt sub ente scḋo mō accepto vnigeneanf i ente creato. cōtēta vero sub ente tertio mō accepto vnigeneanf in accñte. nulla tñ baꝛ duaꝛ vnitatū excludit vnitatē analogie sicut nec prima vnitas. sicut enim prima vnitas ita ⁊ iste due vltime sunt iter mēsurā ⁊ mēsuratū. nec tñ ē itelligēdū ꝙ illud in quo sunt ꝑdcē vnitates sit mēsura respectu eoꝛ q̄ in ipis vnigeneātur. sed nobili⁹ ꝺtētū sub illis in ḡbus sūt tales vnitates. illō ē mēsura respcū alioꝛ vt i ꝓmo mō nō ē mēsura ens sed ōs. nec i scḋo mō ens creatū: sed suba. nec i tertio accñs sed ḡtitas: aut quodcūqꝫ aliud sub accñte ꝺtētū. ¶ Scda vnitas. ſ. ꝓbica mēsura ⁊ mēsurat ē etiā vniuoca. vbi. n. aligd accipiſ i ꝓbica qꝺ bz rōez mēsure respcū alioꝛ ibi ē nēcia ꝓueniētia in gñe ꝓbico. q̄re ⁊c. ¶ Tertia vnitas sūpta scḋz gen⁹ logicū q̄ ē inter mēsurā ⁊ mēsuratū ē vnitas vniuocatiōis. vbi ē aduertēdū ꝙ scḋz ꝓbz. 5. meta. in vnoqꝫ gñe ē aligd. qꝺ ē mēsura oiuz illoꝛ q̄ sūt i illo gñe sicut ꝓstitutū per icorporeū hz rōez mēsure respectu corpozei. ¶ Pic tñ itelligēdū ē ꝙ suba diffozmiter ⁊ opposito mō descēdit p corporeū ⁊ icorporeū. sic. n. descēdit suba p incorporeū ꝙ forma nō recipitur scḋm vnā opi. in mā accipiendo māz ꝑ altera parte ꝓpositi. vel saltē nō recipiſ in mā ḡtitatiua. In descēsu suba per corporeū recipiſ forma in materia ḡtitatiua. illō i quo ē diffozmitas ē. qm̄ i primo descēsu ḡto imediati⁹ aligd cōstituiſ p icorporeū tāto ē pfecti⁹. ⁊ ḡto remoti⁹ tāto ipfecti⁹ sicut angelus: qm̄ imediati⁹ ꝓstituiſ ḡ aīa: iō nobilioz est ipa. vñ aīa ifimū gradū tenet i ordine itellectuaꝛ: ⁊ ꝓmū i ordine formaꝛ corporaliū. ⁊ mediū iter formas corporales ⁊ icorporales. ecouerso aūt ē i alio descēsu g fit p corporeū. qm̄ ibi ḡto imediati⁹ spēs p corporeū ꝓstituitur tāto ipfectioꝛ ē: ⁊ ḡto remoti⁹ tāto perfcōr ē. qꝺ ꝓz. elemēta eni per corporeū imediate ꝓstituta sūt. iō ipfcōza sunt ḡ bō. Jdē aūt ē in q̄cūqꝫ spē aīata. bō. n. ē pfectioꝛ spēs: qz vltimo ꝓstituiſ. Ex quo pz ꝙ i ꝑdictis diuersimode accipiſ mēsura. qm̄ i ꝑ descēsu qꝺ ē prius ē mēsura aliorum: cū illud sit pfecti⁹: i scḋo aūt qꝺ ē posteri⁹ hz rōnē mēsure vt bō p eāde rōez. qm̄ pfcōr ē oib⁹ alys. ⁊ hz ē qꝺ dicit ꝓbs ꝙ bō ē mēsura oium. qz bēt ꝓueniētiā cū oib⁹. qꝺ ꝑt exponi scḋm Grego. qz cōicat cū oib⁹. qz i eē cū iſefibilib⁹. ⁊ viuere cū viuētib⁹. ⁊ itelligere cū angelis. Ex dis ꝯcludo. 16. corrolaria. ¶ Primū ē ꝙ irresolubilitas. idiuiſibilitas. vltimitas. vnitas ꝺr rō mēsure hz patet ex ꝓcedētib⁹. ¶ 2m ē ꝙ ꝺñtiū et idñtiū nō pōt eē eadē mēsura i illo gñe. ꝑbaf. qz mēsurā oportet esse vnigeneā mēsurato. ḡ ⁊c. ¶ Tertiū ē. ꝙ illud qꝺ est cōe rōe ꝑdicatōis nō habet rōem mēsure. ¶ 4m ē. ꝙ mensuratū ꝺepēdet a mēsura. ꝑbaf. qz posteri⁹ ꝺepēdet a prīi suo: hz mēsura ē gd ꝓus mēsurato. ḡ ⁊c. ¶ 5m ē. ꝙ soluz i eēntiaſ ordinatis ꝓueniſ rō mēsure ⁊ mēsurati. ꝑbaf. qz rō mēsure solū ꝓueniſ vbi ē prī⁹ ⁊ posteri⁹. ¶ 6m ē ꝙ i illis q̄ sūt eiusdē rōis penit⁹ nō pōt eē rō mēsure ⁊ mensurati. ꝑbaf. qz mēsura hz rōez ꝓzis idepēdētis ⁊ notioris. mēsuratū vo hz rōnē posterioris ⁊ ꝺepēdētis ⁊c. ⁊ iste sunt rōes diuerse. ḡ. ¶ 7m ē ꝙ i idiuiduis ꝑprie nō ē rō mēsure ⁊ mēsurati. ꝑbaf. qz idiuidua sūt eiusdē rōnis specifice. nec ē ibi ꝓus ⁊ posteri⁹. ꝑpter qꝺ ibi ñ ē ordo fm ꝓm. 7. meta. scḋz nāz. sz mēsuratū ⁊ mēsura nō oz ꝙ sint oio eiusdē rōis. qz ibi ē ordo. ⁊ ēt qz oz ꝙ sit inter ea ꝓus ⁊ posteri⁹ scḋz nām: vt pz ex ꝓcedētib⁹. ḡ. Et dico ꝑ. qz si i idiuiduis sit ꝓzitas pfcōis ita ꝙ vnum sit pfci⁹ alio. tūc pōt iponi rō mēsure ⁊ mēsurati. vñ supposito hz satis ꝙ suba suscipit magis ⁊ min⁹. de q̄ i. 5. b⁹. q. 2. fiet mētio. ⁊ tūc nā būana i xp̄o hz rōnē mēsure respcū oiuz boiuz. ¶ 8m ē. ꝙ i sol' spēb⁹ vl gñib⁹ sūptis ꝑpe vt sūt spēs vel genus est ꝑprie rō mēsure ⁊ mēsurati. ꝑ batur. in essentialiter ordinatis est ꝑprie ratio mēsure essentialis aūt ordo solū est inter spēs vel inter gña sūpta vt spēs. qꝺ dico p tāto. qm̄ genera aliq̄ sūpta vt genera. hoc est ñ cōparata ad aligd superi⁹ eis comune ñ bñt analogiā nec ordinē ⁊ ita nec rōem mēsure. ¶ Nonū corrolarium est. ꝙ ipfecti⁹ ñ ē mēsura pfectioris. ¶ Decimū corrolariū ē. ꝙ negationes ⁊ ꝑnationes mē

surā̄ per affirmationes ⁊ habitus. ꝓbaī. qm̄ imperfecti⁹ mēsurat a perfectiori. sed negationes ⁊ priuatiões sūt imperfectiores affirmationib⁹. ⁊ habitib⁹. ergo ⁊c. ¶ Itē. qz depēdēs ab aliquo mensurat abipso. sed priuationes ⁊ negationes depēdēt ab habitib⁹ ⁊ affirmationibus. g̃ ⁊c. ¶ Undecimū correlariū est. q̄ iste ꝯditiones p̄cedentes perfecti⁹ inueniunt ī mēsura ex nā rei q̄ in mēsura ex nobis ¶ Duodecimū est. q̄ illud ē perfecti⁹ mēsura ī quo perfecti⁹ reperiūt dicte ꝯditiones. patet. qz perfectius saluat rōnē mēsure in eo. ¶ Tredecimū correlariū ē q̄ nihil habet rōem mēsure nisi qō bz rōez spēi spāliſſime. cā cui⁹ est. qm̄ rō mēsure sēper ꝺz accipi fm nobiliꝰ ⁊ ꝓfectius: hꝰ ē spēs specialiſſima. g̃ ⁊c. ¶ Quartūdecimum correlarium est. q̄ mensura fz genus logicū est iperfectior q̄ mēsura scōm gen⁹ metaphisicū. ꝓbō qz magis habet de ꝓfectione respectu mēsurati. deus enim qui est mensura secundū genus metaphicū perfectius se habet ad mensurata q̄ incorporeū quod est mensura secundū genus logicū: se habet respectu corporeoꝝ quoꝝ est mensura. aliqñ tñ est oppositū. vt si ꝓpareī relatio ad relōnē: vel qōcūq; accidens ad aliud accidēs. in talibus enim magis depēdet mensuratū a mēsura: vt q̄litas a quātitate q̄ homo ab angelo. est etiā ī ipis mēsura ignobilioꝝ q̄ ī istis vt ꝑz. g̃ ¶ Quidecimū ē q̄ eternitas nō habet ꝓprie rōnē mēsure respectu dei. ꝓbatur. quia mensura habet rōem perfectionis ⁊ indepēdētie. ¶ Sextūdecimū correlariū ē. q̄ impossibile ē q̄ mensura possit accipi respectu sui ipius. ꝓbatur. qz idem ad seipm nō habet ordinem cēntialē: nec est perfectius seipo. ¶ Sciēdū tñ q̄ sicut patet in qnto ⁊ decimo meta. rōm mensure primo ꝯpetit vni qō est principiū numeri. ⁊ ex hoc transferꝝ ad alia genera. vt. ſ. illud sit mēsura in quolibet genere qō habet rōnē primi ⁊ vnius in illo genere. vnde aduertēdū q̄ vnū in ꝯparatione ad numerū habet duplicē rōem fcz rōem mensurātis per replicatōem. ⁊ rōem declarātis ⁊ causantis cognitōem de numero: eo q̄ habet rōnem principy quo ipm numeꝝ cognoscimus. vnitas. n. aliquotiens sumpta adequat omnem datū numeꝝ: et mensurat ipm per vnitatem. ⁊ sic cognoscitur numer⁹ nā per vnitatē habet diffiniri ex ipo. ergo vno transfertur rō mensure: vt sic in quolibet genere. exemplū. albedo ponit mēsura in genere coloris. ⁊ ꝑz q̄ nō ē dicendum q̄ albedo per sui replicationē aliquotiēs sumpta mensurat alios colores: ideo sibi nō ꝯpetit primo ratio vnius. habz tñ secūdā quatenus albedo vt perfectior color ⁊ habens aliā rōnē habitus respectu coloꝝ alioꝝ ē apta nata dare notitiā de alys coloribus. Similr̄ se bz in alys generibus: vt illud dicat mensura in quolz genere quod habet hanc vel illā rōnē vnius: sicut cubitus vel aliqd tale dr̄ mēsura in gñe pānoꝝ. qz per sui replicationē aliquotiens sumptus dat mēsurā de pāno.

Quantum ad secundū arti. pono aliquas ꝓpositiones. Prima est ista q̄ nulla entitas permanēs pōt mēsurari aliqua mensura formalr̄ successiue. hoc ꝓbatur. qz mensura duratiua nō bz hmodū oppositū suo mēsurato. sed mēsura successiua bz modū oppositū enti permanēti. qz successiuū ⁊ permanens sunt opposita cū dividāt aliquod cōe. ergo ⁊c. maior ꝑz. qz mēsura ⁊ mēsuratū debēt ꝓportionari. ¶ Itē omnis entitas eadē cēntialiter cū aliqua entitate ꝑmanēte est permanens nec̄io. ꝑz. qz idem nō pōt eē successiuū ⁊ permanens. sed mensura duratiua ⁊ duratio sūt eadem cēntialiter cū quolibz duratiuo. ergo ⁊c. minor ꝓbatur. illud per quod aliquid est extra nihil: et per cuius anihilationē est nihil est idem essentialiter cū eo sed per durationē res est hꝰ. qz inquantū res durat tm̄ est ens. ergo ⁊c. ¶ Secunda ꝓpositio est. q̄ tps non est mensura per se ⁊ formalr̄ alicuius permanētis. ꝓbatur ex ꝓcedētibus. qz tps est mensura successiua. sed nulla talis est mensura permanētis. vt ꝓbatū est. ergo ⁊c. ¶ Tertia ꝓpositio est. q̄ euum est mensura cuiuslibet permanentis vt permanens est. ꝓbatur. nam euum vt dictum est: est mensura cuiuslibet causati permanētis. ¶ Confirmatur. quia non mensuratur eternitate. patet. qz non est ab eterno. ⁊ etiam qz eternitas ꝓprie debetur deo. nec etiā tēpore. qz tps solum est mensura successiuoꝝ. nec etiā instanti. qz solū tali mēsuranr̄ duratiua per instans. ergo sequitur q̄ omnia talia permanentia vt permanentia sunt ⁊ vt abstabunt a quiete ⁊ motu mensurantur euo taz materialia q̄ imaterialia: vt angeli. ¶ Sed est dubitatio qua mensura mēsuranr̄ operationes angeli. Thomiste dicunt q̄ mensurātur tpe discreto. putant enim ⁊ dicunt q̄ tps discretū ē qōdam ens de genere quantitatis ꝯstans ex instantibus adinuicē succedētibus: ita q̄ aristo. non fecit mētionez de isto tpe. qz posuit subam angeli non distingui ab ei⁹ operatione. ⁊ ideo credebant q̄ eadem mensura mensuretur suba angeli ⁊ eius operatio. ¶ Sed ꝯista opinionē arguo primo sic. quecunq; bñt vnū modū essendi vt sic mensurantur vna ⁊ eadem mensura. sed suba angeli ⁊ eius operatio habent vnū modū eēndi. vtrunq; eniꝝ est permanēs. ergo cū eius suba nō mēsuretur tali tpe: nec per cōs ei⁹ operatio. ¶ Itē operatio beatifica angeli mensuratur euo. ergo ⁊ quelibet eius operatio. ꝯña tenet. quia habent eundem modū eēndi: ⁊ sūt vnigenea. aīs ꝑz per augu. ergo ⁊c. ¶ Ideo aliter dico q̄ ipsius angeli operatio imanēs mēsuratur euo. ⁊ bñ dico imanēs ad remouēdū operationes nō imanētes: vt motꝰ localr̄ ei⁹. ⁊ tales opatōes successionē bñtes. qz bꝰ talia mēsurāt tpe. vñ eadē mēsura q̄ mēsurat ſba ágli mēsurat ⁊ ei⁹ opatio imanēs: sicut sūt itelligere ⁊ velle

His visis rñdeo ad rōez in oppositū factam. nego maiorē. vñ ista successio ñ ē mēsura duratiua entis ꝑmanēt]. ſz solū ꝑ coexñtiā ad illam. ⁊ hoc sufficit.

Arca quintum libꝝ phicoꝝ in quo aristo. determinat de spēbus motus ⁊ mutatōis. ſ. de gñatione ⁊ corruptōe q̄ro primo istā. q. Utrū rō ꝑmi termini actꝰ trāseūtis per se ꝑmo ꝯpetit ipi forme. Et videt q̄ sic. nā mutatio vel actus trāsiens non denoiatur nisi a p se termio. ſz motꝰ transiens denoiatur a forma. ergo ⁊c. maior ꝑz quinto huius. minor etiā ꝑz. qz actus qui est in albedine dicit dealbatio. silr̄ gñatio dr̄ naturalis qz est via in natura

nō antem in natura que est materia nec que est compositum. quia compositum nō est natura sed habēs naturā. ergo dicitur naturalis. quia est in formam. ¶ Item illud quod de nouo habet esse post non esse illud per se est terminus alicuius actus transeuntis: sed forma ē huiusmodi. g̃ ꝛc. maior p̄z. q̄z nihil p̄t accipere eē post nō esse q̄n terminet actū per quē acgritur. minor ēt p̄z. q̄z forma p̄ius bēbat nō eē: ꝛ postea habet eē.

In oppositū q̄ per se terminat actuz ē per se actu. sed forma nō habet eē per se q̄m nulla pars in cōposito ē p se. g̃ ꝛc.

Rñdeo vbi sic p̄cedā. q̄m p̄ recitabo q̄stū ad illō q̄ p̄ncipaliter q̄rit opinionē p̄hi ꝛ p̄metatoris. ¶ Scō ipa ip̄obabitur oñdēdo q̄ forma s̄balis ꝛ accñtalis sūt p se. ꝛ p̄ mīatia gñatōez p̄ius q̄ opositū ¶ Tertio dabo intellectū huius q̄stionis exponēdo mē tē p̄hi. ¶ Quarto ingretur vtrū dzia indiuidualis q̄ indiuiduū est ab alio distinctū numeraliter sit per se termin⁹ vl p̄ncipiū act⁹ trāseuntis.

Quantum ad p̄mū ē opio Ari. ꝛ cōiter omniuz q̄ forma s̄balis nō ē termin⁹ generationis. s̄z totū opositū: nec ēt accñtalis: ita q̄ nec ista nec illa per se generantur ꝛ tā q̄ quod: s̄z solū p accñs: ꝛ tā q̄ quo. ¶ Pro illa opinione arguit sic Ari. 7. metha. oē quod per se gñatur per se generatur ex aliquo sui sibi i exñti tā q̄ eius pars. nā alr̄ crearetur: si ex nibilo sui eēt s̄z materia nibil ē forme tan q̄ inexñs. g̃ ꝛc. vnde dicit Ari. q̄ nō fit es nec rotūdū. sed es rotūdū: idē dicit de corruptione. ergo ꝛc. ¶ Itē illud ex quo aliq̄d fit per se est per se eius p̄ncipiū q̄ fit. sed materia ñ ē p̄ncipiū forme. nam secūdū p̄hm p̄imo huius. p̄ncipia nō sūt ex alijs nec ex alterutris. ¶ Itē illud ex quo aliq̄d fit ē per se causa eius: sed materia nō est per se cā mālis forme nec forma causa formalis materie. ergo ꝛc. minor p̄batur. q̄z secundum Auicē. sexto metaphisice sue. capitulo p̄imo. vtrūq̄ vnum est causa compositi.

Contra istam opinionē arguit. ꝛ primo de forma accñtali p̄imo sic omnis generatio per se vna b̄z per se vnū terminū p̄imū. vnitas. n. p se generationis est ex vnitate p̄imi p se termini: sed generatio p se vnius accidētis. puta albedinis ē per se vna. g̃ ꝛc. s̄z cōpositū ex substantia ꝛ accidēte nō est per se vnuz s̄z p accñs. 5. meta. g̃ nō ē ad ip̄m: nec ad subiectū cū supponatur. g̃ ad formam. ¶ Itē aut gñatio accidētis est vna per se eēntialiter: aut tm̄ per accñs. si p̄imū. g̃ b̄z vnuz terminū p̄imū eēntialiter quo modo non est cōpositū. si scōz: oē vnū per accñs est plura essentialiter. g̃ generatio ista ē plures generationes eēntialiter. Quero tūc q̄ sunt termini istarū gñationū partialium inclusarum opositū nō p̄t eē terminus alic⁹ eaꝝ. q̄m q̄libet ē p se vna. opositū aūt ē vnū p accñs. ꝛ q̄m ip̄m ponit termin⁹ illi⁹ gñatōis totalis istas partiales icludētis. g̃ extrema opōnētia sūt termini talis gñatōis partialis. q̄ō ē ō ppositū. ¶ P̄ tertio. opositū ex subo ꝛ accñte nō est vnū nisi sola ordis vnitate. q̄z si p se. g̃ ex eis aliq̄d ēt̄ū resultaret. q̄ō ē falsū. q̄ro. n. de isto aut ē subā aut accñs neutꝝ istoꝝ mōꝝ ē. nā accñs nō ē de rōe subi. nec subā de rōe ūi accñtis. g̃ tm̄ resultat q̄dā relo vnionis. g̃ si nulla gñatio accñtis ē ad partes s̄z ad totū. ꝛ illud vltra partes ñ dicit nisi relōē vniōis. ois gñatio accñtis cuiuscūq̄ t̄mīabit ad relōē. q̄ō ē falsū. ¶ P̄ 4.° arguit. aut ex illis resultat aliq̄d tertiū p̄ter relōē vnionis aut nō. si nō. g̃ vt p̄ius ois gñatio accñtis t̄mīabit ad r̄lonē si sic. g̃ illud resultās ē p̄fecti⁹ q̄ opositū ex mā ꝛ forma s̄bali. cū. n. icludat subm̄ opositū ex mā ꝛ forma s̄bali: ꝛ vltra b̄ aliq̄d aliud: puta formā accñtalē: ꝛ ita termin⁹ gñatōis fm̄ qd erit nobilioz termio gñatōis simplr̄. q̄ō ē falsū. ¶ Scōo arguit̄ de forma s̄bali p̄mo sic. p̄ius nā sub rōe q̄ p̄i⁹ nō p̄t accipere eē per p̄ductionē posterioris: alr̄ termin⁹ scōari⁹ eēt p̄rioz termino p̄riori s̄z forma s̄balis ē p̄rioz natura ipo toto opposito. cā enī itrisēca rei p̄oz ē ipa re cāta. g̃ p̄p̄riū suū eē itrisecū nō accipit eē per gñatōez opositi. s̄z ostat q̄ ipsa accipit eē de nouo. q̄z eius eē ē nouū. g̃ boc ē per gñationē aliquaz p̄oz ē gñatōe opositi. ¶ Añ diceret aliq̄s q̄ forma ē bñ p̄rioz nā ipo opposito quātū ad eē ēntie. nō aūt q̄tū ad eē exñtie. ¶ Cōtra. causatū vt cātū nō ē p̄ius natura cā vt cā est secundū eē exñtie actualis. ¶ Secūdo ad p̄cipale arguit̄ sic. p quocūq̄ instāti ē opositū ex aliq⁹ p̄rioribus ē opositū. nō enī ex posterioribꝰ nec simł cū eo. semper enī oponētia sūt p̄rioza. sed p illo signo p̄o quo opositū terminat actū gñatōis ē opositū. g̃ oponētia nō accipiūt eē per gñationē opositi. sed forma ē nouā. g̃ ꝛc. ¶ Tertio arguo sic. p̄ductio alicui⁹ causati babētis cās intrinsecas p̄supponit nēcio vnionē illaꝝ. sic enī cause extrisece non p̄nt agere nisi approximate. ita nec cause intrisece p̄nt agere nec opositū ꝓstituere nisi p̄ius adinuicē sint vnite. p̄z de aia ꝛ de corpore respū bois. sed vnio quorūcūq̄ p̄supponit eoꝝ eē. g̃ forma ñ accipit eē nisi per illā vnionē nec per gñatōem opositi ¶ Itē q̄rto sic. illud magis vel p̄i⁹ ē p̄ductū q̄ō se toto ꝛ quolibet sui ē p̄ductū q̄ illud q̄ō nō se toto: nec quolibet sui ē p̄ductū. quod. n. alicui cōuenit adeq̄te p̄imo cōuenit ei q̄ illi cui nō cōuenit adeq̄te. illud aūt q̄ō cōuenit alicui se toto cōuenit sibi adequate. sed forma est p̄ducta se tota. non sic est totū opositū: cū materia sit ingenita ꝛ incorruptibilis. ergo. ¶ Itē quinto sic. pars eēntialis nō ē iperfectōr parte integrali ꝛ q̄titatiua. sed pars integralis nō gñat̄ ad gñatōez toti⁹: nec corrūpit̄ ad corruptōez toti⁹. corrupto. n. toto nō oz partes eius corrūpi. ꝛ etiā parte ipa genita nō oporteret ip̄m totū generari. ¶ Itē sexto. illud ē p̄ius gñatōe q̄ō ē posterius resolone. sed corruptio forme ē posterioz corruptōe cōpositi. ergo ꝛc. minor p̄batur. illud. n. ē p̄ius natura a quo nō cōuertitur subsistēdi ꝓpa. sed bñ segtur. corrūpit̄ forma. g̃ cōpositū. ꝛ nō econuerso vt patet. p̄mo ō facto boīe. patet etiā possibili. q̄z deus posset ꝓseruare p̄ncipia cuiuscūq̄ opositi sine opposito ꝛ ñ econuerso. ¶ Cōfirmāt̄ per eandē rōnē per quā p̄batū fuit de corrupti one. quia illud est p̄ius a quo non conuertit̄ ꝓpria subsistendi. sed ad generationē cōpositi segtur generatio et p̄ductio forme. ꝛ non econuerso: vt patet ex dictis. ¶ Dico igitur q̄ forma per se ꝛ p̄prie generatur gñatione p̄p̄ria alia a generatione cōpositi. Ad cuius intellectū quantū ad istū articulū ē sciendū. q̄ forma est in duplici dzia. ꝛ loquor de dzia naturali ꝛ forma substantiali. quedaz enim forma totius. puta humanitas alia partis vt anima. p̄ima non generatur alia generatōe q̄ totum quia idem est quod totū. alia aūt que est forma partis potest accipi dupl̄ secundū duplex eē quod b̄z in toto. habet. n. quodda eē p̄p̄riū ꝛ itrisecū. puta illō quo ē forma ꝛ q̄ distinguit̄ a mā siue ab eē materie. aliō

esse habet sibi extrinsecū ⁊ accñtale. puta eē totius qō pticipat vt est i toto. eē. n. totius aliquo mō pficit mām ⁊ formā. ⁊ ita huiusmodi eē ñ est ꝓpriū forme. qz ēt cō/uenit materie vt intrinsecū. qz illo corrupto adhuc pōt remanere forma cū tū ad totū eē suū intrinsecū sicut ēt remanet materia. tūc dico q sicut forma bz duplex eē ita est duplex generatio. vna qua forma accipit eē ō no uo ꝓpriū sibi ⁊ intrinsecuz. ⁊ ista est simplex generatio forme. alia est qua accipit esse ꝓpriū ꝓpositi. ⁊ ista scōa gñatio forme ē scōz qd. qō pz. qz vt dictum ē corrupto eius esse adhuc remanet totū suū eē ꝓpriū. hec ēt gña tio est coīs forme ⁊ materie. generato enim ꝓposito ge neratur tam materia cū forma cū tū ad istud eē: ⁊ scōm hoc possumus distinguere triplicē generationē. qua ꝓ prima ē qua forma generatur ⁊ accipit esse ꝓpriuz ⁊ intrinsecū. Secūda ē qua ꝓpositū generaī. Tertia est scōm quid. puta quātū ad esse ꝓpositi qua forma ⁊ mā generanī. ita sīr ē triplex corruptio. quedā intrinseca: que respicit eē ꝓpriū forme. ⁊ hec nō ꝓpetit omni for/me. qm̃ nō cōpetit intellectiue. s. aie. alia est extrinseca s. cū tum ad eē ꝓpositi que est corruptio forme scōz qd ⁊ est coīs omni forme in formāti. alia est ꝓpositi. ex qui bus pz q forma est generabilis ⁊ corruptibilis simplr ⁊ secūdū qd: saltem aliqua. mā aūt scōm qd solū cū tuz ad eē extrinsecū. ¶ Quid ergo dicemus ad mētē aristo. estne negandus in isto passu? Rñdeo ⁊ dico q non. nā de forma accñtali satis pz ꝓcordantia inter hanc opi. ⁊ suam. qm̃ non generaī per se tanc̄ qō illa generatiōe qua ꝓpositū generaī. lz. n. generetur aliqua alia gñati one priori de qua omnes maiores ⁊ aristo. negarēt. de alteratōe vero nō capio ipm bñ nisi teneret q ex subo ⁊ accñte aliquod vnū tertiū resultaret: qō mibi nō est captabile. qō alibi ē oñsū. diceret ergo q in alteratiōe ꝓcludit q duplex est factio. vna qua fit ipsa forma acci dentalis. alia qua subm̃ fit sub tali forma ex qua subz informaī sub tali forma. prius inquā natura forma est producta antec̄ informet. qm̃ iformare presupponit esse rei ⁊ terminus huius factionis volēdo seq mētem aristo. diceretur q vel ē subm̃ sub forma. quod videī satis ꝓueniens ⁊ satis captabile. vel aggregatū ex vtro cū. puta sicut ens album: qō nō intelligo ita bñ sicut pm̄ lz multi in hoc passu discordent ab aristo. ¶ Ad rōnes eius rñdeo. ad primā. oē qō gñaī ⁊c. ꝓmo oñdiī q ista rō concludat etiā ꝓtra aristo. arguā sic. oē qō gñatur p accidens generaī ex aliquo sui p accñs. sicut quod ge neratur per se generatur generaī ex aliquo sui per se. sed ꝓcedit formā per accñs gñari. ergo materia cū nō possit aliud dari ē illa forma per accñs. qō est falsum: cū sit prior ⁊ eius fundamētū. tunc dico ad ronē q cuz forma nō habeat eundē modū eēntialiter sicut ꝓposi/tum. nec per cōs eundē modū fiendi. secundū enī mo dū essendi cūiuslibet est ꝓprius modus factōis ipsius ¶ Per hoc dico ad formaz. q fieri ex aliquo sui est du pliciter. vel ex aliquo sui sicut ex parte eius intrinseca ⁊ iste modus generationis est cōpositi. qm̃ ꝓpositū bz aliqd ex quo fit tanc̄ partē sui. puta mām. Alio modo aliqd fit ex aliquo nō vt ex parte sui intrinseca sed sic ex subo de cuius potētia educitur. ⁊ hic est modus gña tionis forme. lz. n. materia nō sit aliqd forme ꝓmo mō: qz tūc eēt ꝓpositū. ētm̃ ei⁹ subz. q autē nō sit ex aliquo sui ꝓmo mō. oū tm̃ fiat ex aliquo sui scōo mō nō fit per creationē. qz creatio ē de aliquo sui ꝑsuppositō vtroq̄ mō. ¶ Ad aliud qm̃ dī. illō ex quo fit aliqd ē ꝓncipiū ⁊c dico q vel ē vel itrīsece si fiat ex eo vt ex parte sui nē totū fit ex mā ⁊ forma. vel extrinsecū si fiat ex eo scōo mō. vz. sicut ex subo. vt forma fit ex materia de cui⁹ po tētia educiī. ⁊ qm̃ dī q ꝓncipia nō sūt ex alterutris. ve rū ē itrīsece vt cōpositū ex eis: lz bñ extrinsece. ¶ Per idē ad idez auicē. q materia nō ē cā materialis forme

Quantum tanc̄ pars eius intrinseca.

ad scōz arti. sic ꝓcedā. primo reci/tabo duos modos dicēdi ⁊ ipos improbabo. Secundo dicā alr. De primo ē vn⁹ modus dicēdi q natura ꝑticu fica: puta humanitas vel q̄cūq̄ alia talis ē ꝓncipiū et termin⁹ agēdi vel gñandi. ⁊ dzia idiuiduatis nō ē nisi ꝓditō ꝓncipy ⁊ termini. ē. n. ꝓditio sub q̄ ipa natura ꝓn cipiat ⁊ terminat istū actū. ⁊ sic ꝓportionabilr in alys. vñ qñ sor. gñaī illud totū qō gñaī ē sor. ꝓposit⁹ ex nā ⁊ dzia idiuiduali. ꝓncipiū aūt totale terminādi istū ac/tū ē nā specifica. dzia aūt idiuiduatis ē ꝓditio sine q̄ ñ pōt termiari iste act⁹: sicut declaraī exēplo. qz albedo nō videī nisi sub cētitate: lz cētitas non sit formatis rō obi. ē tm̃ rō sine q̄ nō pōt albedo videri. ¶ Pro illa opi. arguiī ꝓmo sic. illō ē ꝑse rō ꝓducēdi aliud i quo ipm ꝓ ductū assimilaī ꝓducēti ꝑse. hoc pz. qz oē ages intendit sibi assimilari passū vel effectū. lz illō in quo effcūs as/similatur efficiēti ē nā ⁊ nō dzia idiuiduatis. qz illa est ꝓncipiū distiguēdi. ḡ. ¶ Ité i gñatōe vniuoca termius ē eiusdē rōis cū ꝓncipio ꝓductiuo. lz gñatio q̄ ignis ge neratur ab igne ē vniuoca. ḡ ⁊c. sed in igne gnante ⁊ in igne genito nihil ē eiusdē rōis nisi nā ipa. qz nō dzia in diuiduaī cū ipa sit ꝓncipiū distiguēdi ꝑcile. ḡ ⁊c. ¶ Ité tertio arguiī sic ab illo doctore. ōtinēs virtualr aliqd alterius rōis a ōtinēte nobilius ē cū ꝓtētū. patet: qz cō tinēs aliqd eguoce ē nobili⁹ cū ōtinēs vniuoce. ōtinēs enim alterius rōis a ꝓtēto ē ōtinēs eguoce. lz dzie idi/uiduales sunt alterius rōis. qz i nullo ꝓueniunt. ergo si vna ōtinet aliā ꝓtinet eā eguoce. sed si ipa sit ꝓnci/piū ꝓducēdi vna ōtinebit aliā: cū ꝓncipiū ōtineat vir tualiter terminū. ergo ⁊c. sed ōtinēs aliqd eguoce ē no bilius ꝓtēto. ḡ q̄cunq̄ dzia indiuidualis nobilioz ē alia ⁊ quodcūq̄ indiuiduū eiusdē ꝑsi nobilius ē alio eiusdem ꝑsi. qō est falsum.

Contra istū modū dicēdi quem ñ reputo i toto eē vez arguo ꝓmo sic. illō qō nō ōtinet aliud i actu ed tm̃ i potētia nō ē rō ꝓducēdi ipz. lz nā nō cōtinet ipsas dzias idiuiduales actu lz tm̃ i potētia sicut gen⁹ ꝓtinet dzias. ḡ nā ñ pōt eē ꝓncipiū vel rō ꝓducēdi idiuiduatē dziaz nec ipz idiuiduū. ¶ Ité ipfecti⁹ nō ōtinet vtualr pfecti⁹. lz nā ē eēntialr ipfectior dzia idiuiduali. ḡ. p⁹. minozis. i ordine eēntiali act⁹ vltim⁹ simplr ē pfectior oīb⁹ pcedētib⁹. vt pz i formis subalib⁹. vbi. n. ples ocur rūt sēp vltima ē oīb⁹ pcedētib⁹ pfectior. lz ordo lineę pñtalis ē simplr eēntialis cū supi⁹ i ordine tali p̄dicet ꝑse de iferiori: nō aūt i illo. ḡ vltim⁹ act⁹ i tali linea p/dicamētali ē oīb⁹ pfectior. lz vltim⁹ act⁹ ē dzia idiuiduat seu idiuiduī. ḡ. ¶ Cōfirmaī. qz illō qō dat gdū vnitati pfectiorē dat pfectiorē gdū entitati cū vnitas sit pa⁹ entis pa?at ñ ꝓt augeri nisi ad itēsionē ꝓpry subi. lz dzia idi/uidualis dat pfectiorē gradū vnitatis cū ipa nā. ḡ ⁊c ēti tas dzie ididuaī ē pfectior cū ipa nā. vñ dicēs q dzia idi/duaī dat actū pfcm̃ ⁊ bz qd bz nēcio dīre q vnitas

numeralis que est ab ipsa sit vnitas imperfecta: ꝛ secũ dũ qd. qõ est manifeste falsũ cũ ipa sit pfectioꝛ ꝛ maioꝛ oibus alys. ¶ ℔. tertio arguit sic. qõ ꝛuenit alicui p se. ꝛ primo magis sibi ꝛuenit p illud quo ipsuꝫ est tale q̃ p illud qõ nõ est primo tale sicut habere tres angulos p se ꝛ primo ꝛuenit triãgulo. ꝛ ineſt sibi p illud qõ ẽ primo triãgulus. sed agere siue ꝓducere actiue vel passiue pri mo ꝛ p se ꝛuenit singulari. ergo ꝛuenit sibi p illud quo ipsũ est primo singulare. sed ipsũ est singulare per differentiam indiuidualem non per naturam. ergo ꝛc.

Alia est opinio tenẽs extremũ videlicet q̃ differẽ tia idiuidualis est totale ꝓncipium siue ratio terminãdi ꝛ ꝓncipiãdi actionem. ℔ro illa opinione ar guit sic. illud est ratio formalis terminãdi aliq̃ actionẽ ꝓductiuã per qõ ꝓductũ distinguit a ꝓducente. sz genitũ distinguit per dr̃ias idiuidualẽa generãte. nõ aũt per nãz cũ ea ꝛueniãt. ¶ Scõo arguit sic. illud est ratio terminãdi formaliter ꝛ etiã ꝓncipiãdi seu eliciẽdi actionẽ per qõ distiguit generatio actiua a passiua. sed iste due ꝓductões oppolite nõ distinguũtur penes nãz. sed distinctio iter eas accipit penes dr̃ias idiuidua les siue in ordine ad ipsas. q̃ ꝛc. minoꝛ ꝓbatur. qꝛ relati ones alterius rationis debẽt distigui penes fũdamẽta alterius rationis. sed ꝓductio actiua ꝛ passiua sũt rela tiones alterius rõis. ipsa aũt natura ẽ eiusdẽ rõis cũ ge nerãte ꝛ gñato saltẽ in generatione vniuoca. dr̃ie ãt in diuiduales sẽp sũt alteriꝰ rõnis. q̃ ꝛc. ¶ Tertio arguit sic. illud ẽ terminus gñationis p qõ distiguũt gñatões ipse in se. sed generationes quecũq; eiusdẽ rõis distin guuntur penes differẽtias indiuiduales. nõ aũt penes naturã. ergo hñt dr̃ias indiuiduales ꝓ per se terminis: nõ aũt naturã. ¶ Ex ꝓtra istã opinionẽ arguitur ꝓio sic. illud qõ fundatur in aliquo ñ ꝛtinet virtualiter illud in quo fundat: hoc pz. qꝛ iposibile est posterius cõtinere ꝓius virtualiter: qõ aũt fũdat i aliquo ẽ nãliter poste riue eo: sed dr̃ie idiuiduales fũdãtur i nã sicut actus in ꝓꝓio potẽtiali. ergo nõ ꝛtinẽt virtualiter ꝓfectionem nature. sz actus g nõ ꝛtinet ꝓfectionẽ alicuius rei: vir tualiter nõ põt esse tota ratio ꝓducẽdi ipsam. ergo ꝛc. ¶ Itẽ i generatiõe vniuoca p se ꝛ nõ p accidẽs ꝓncipiũ ẽ eiusdẽ rõis cũ ꝓncipiato: loquendo de generatiõe p se vniuoca: vt qñ ignis calidus vel q̃tus generat ignẽ ca lidũ vel q̃tũ: sed generatio caloris istius ab hoc caloꝛe ẽ p se vniuoca. ergo ꝛc. sed differẽtia idiuidualis calo ris generãtis nõ est eiusdẽ rõis cũ dr̃ia idiuiduali gene rati. ergo ꝛc. ¶ Et ideo dico aliter. q̃ licet totũ ꝟstitutũ ex nã ꝛ dr̃ia idiuiduali sit ꝓncipiũ vel terminus genera tionis: tñ nec nã nec dr̃ia idiuidualis ẽ totale ꝓncipiũ vel terminus generatõis vel actõis. sed tñ vtrũq; ꝛcur rit diuersimode. ¶ Ad cuius euidẽtiã ẽ sciẽdũ. q̃ gene ratio i creaturis ẽ coicatio ꝛ ẽ ꝓductio. est qdẽ coicatio nature ꝛ oiuz i ea eẽntialiter iclusoꝝ. ignis. n. generans coicat igni genito naturã ignis: ꝛ oia q̃ illa natura eẽn tialiter icludũtur q̃ qdẽ ꝓsupponũtur i generatiõe. est etiã scõa ꝓductio ꝛ hoc ipsius idiuidui ꝛ oiuz q̃ i gene ratione nõ ꝓsupponũtur. cuiusmodi sũt ipse dr̃ie idiui duales q̃ oẽs sũt i nullo ꝛueniẽtes: dico tñ q̃ licet gene ratio i creaturis sit ꝓductio ꝛ coicatio. magis tñ ꝓdu ctio erit quasi coicatio. ꝛ hoc tã extẽsiue q̃ itẽsiue. extẽ siue qdẽ. qꝛ i rõe ꝓductõis ꝛueniũt tã generatio vniuo ca q̃ equoca. ¶ Ratio aũt coicatõis ẽ ꝓꝓie generatio nis vniuoce. coicatio. n. est collatio alicuius rei coiꝫ ge neráti ꝛ genito. i generatõe aũt pure equoca vt equoca est nihil hz genitũ cũ generãte cõmune. lz. n. aliqua ra tio sit coiꝫ generãti ꝛ genito vt entis vel q̃cũq; alia ratio iferioꝛ. tñ respectu illius nõ ẽ generatio vniuoca. sz equoca. generatio. n. qua generat aliqõ aial ab hoie est equoca q̃tũ ad rõez ſpẽi. nõ q̃tũ ad rõez generis cõem eis. ꝛ ita ꝓductũ equoce vt sic nõ hz aliqõ cõe cũ ꝓduc cẽte. ꝛ p ons i ꝓductõe equoca non coicat aliqd ꝓduc to cũ sẽper coicatũ ꝑhabeat i coicãte. exquo patet q̃ ꝓductio se hz i plus extẽsiue q̃ coicatio. Scõm. s. q̃ generatio sit magis ꝓductio q̃ coicatio etiã itẽsiue in creaturis. licet sit oppositũ i diuinis pz. qꝛ generatio ẽ coicatio respectu eius qõ ẽ cõe generãti ꝛ genito: ꝓduc tio aũt ẽ respectu eius qõ ẽ ꝓꝓiũ genito. nũc aũt iter idiuidua eiusdẽ ſpẽi est maioꝛ diuersitas q̃ ꝛueniẽtia: diuersitas. n. oibus est nota: ꝛ ab oibus ꝛcessa. non aũt eoꝝ ꝛueniẽtia vel vnitas. qꝛ ergo coicatio attendit pe nes illud i quo generãs ꝛ genitũ sũt vnũ. ꝓductio aũt penes illud p qõ generãs a genito distinguit. ꝛ ipsũ ma gis distinguit q̃ sit vnũ cũ eo. ergo ꝛc. ¶ Ex ꝓdictis er go respõdeo ad qõez cũ q̃rit qd sit formalis terminus vel ꝓncipiũ generatõis si logmur de actõe vniuoca. ꝓ ut ipsa ẽ coicatio dico q̃ ꝓncipiũ formale ꝛ terminus ẽ natura. Ipsa. n. est ratio coicandi se actiue: ꝛ terminus coicabilis passiue. si aũt logmur de ipsa generatõe vt ẽ ꝓductio. sic dico q̃ terminus eius ẽ indiuiduũ. nõ p na turã. sed p dr̃iaz indiuidualẽ. ita q̃ dr̃ia indiuidualis ẽ in generãte ratio ꝓncipiãdi. i genito aũt rõ terminãdi. vñ licet dr̃ia indiuidualis sit in vtroq; tã in generãte q̃ in genito: neutra tñ ẽ eiusdẽ rõnis formaliter cũ altera. cũ sint ꝓmo diuerse in nullo ꝛueniẽtes vt ostensũ ẽ in primo libro. ¶ Nec aũt ꝛclusio sic ꝓbatur. illud est ter minus formalis actõis vt est ꝓductio qõ nõ ꝑsupponit ꝓductũ sed simplr p ꝓductionez accipit esse: sed illud qõ accipit eẽ simplr p ꝓductionẽ ñ est natura. sed dr̃ia indiuidualis. natura. n. nõ accipit esse simplr. sed tñ in hoc ꝛ in illo ꝛ fm qd. ergo ꝛc. ¶ Itẽ ꝓduci passiue ẽ acci pere esse. tũc sic. nihil est terminus actõis sub rõe oppo sita termino eius. sed natura cũ ꝑsupponitur ꝓductõi opponitur termino actõis q̃ segtur ipsã cũ accipiat esse p eã. ergo ꝛc. ¶ Itẽ q̃ dr̃ia indiuidualis nõ sufficiat per se oñdo sic. nulla potẽtia limitata ꝛtinet imediate plu ra eiusdem rõis sine aliquo ordine siue mediãte aliqua vna rõe. sed vnũ indiuiduum ꝛtinet multa eiusdẽ rõis sine aliquo ordine. põt. n. multa sine aliquo ordine ge nerare. ꝛ ideo ꝛtinet ipsa virtualiter. ergo hoc erit me diãte aliqua vna ratione. sed hoc nõ põt esse nisi natu ra. ergo ꝛc. Sic ergo dico q̃ in creaturis vtrũq; ꝛcur rit ad ꝓncipiandum ꝛ terminandũ generationẽ aliq̃ secundum diuersas rationes vt visum est.

Ad rationes i oppositũ rñdeo. Ad primã pri me opinionis cũ dicitur. illud ẽ ꝓncipiũ ꝓducẽdi ꝛc. dico q̃ illa maioꝛ est vera ꝑt ge neratio est coicatio. nõ aũt vt est ꝓductio: imo vt sic il lud est ꝓncipiũ ꝓducẽdi in quo ꝓducẽs distinguitur a ꝓducto. licet enim generãs vel coicãs intẽdat assimi lare. tamẽ vt ꝓducens est intendit distinguere. ꝛ qꝛ in creaturis magis ꝓducẽs a ꝓducto distinguitur q̃ sit idẽ. ¶ Ad scõm in generatõe vniuoca ꝛc. dico q̃ aliqd esse eiusdẽ rõis potest esse dupliciter. videlicet formaliter ꝛ

quiditatiue: vel fundamentaliter ꝛ denominatiue. pri/mo modo sunt eiusdē rōis duo idiuidua eiusdē speciei: qz icludūt gditatiue naturā specificā q̄ est eiusdē rōis. scōo modo sicut due differētie idiuiduales eiusdē spēi. tales nō sūt eiusdē rōis gditatiue cū nihil habeāt com/mune eiusdē rationis seu includāt. sed tm̄ fūdamētaliter ꝛ denoiatiue p ꝯto sunt eiusdē nature q̄ est eadē se cūdū rationē. ꝛ sūt ꝓstitutiue idiuiduoꝝ q̄ sūt eiusdem rōis. tūc dico q̄ in generatione vniuoca vt coicatio est p̄incipiū ꝛ terminus sūt eiusdē rōis gditatiue ꝛ forma/liter. qz vt sic p̄incipiū ꝛ terminus est natura. vt aūt est ꝓductio sic dico. q̄ sūt eiusdē rōis denoiatiue tm̄ ꝛ fun damētaliter. qz sic p̄incipiū ꝛ terminus sūt differentie indiuiduales q̄ sunt eiusdē rationis hoc modo. ¶ Ad tertiū dico. q̄ sicut aliqua esse eiusdē rōis est dupliciter vel formaliter ꝛ gditatiue. vel fūdamētaliter ꝛ denoia tiue vt due differētie idiuiduales sicut dictū est. ita per oppositū aliqua esse alterius rōis pōt eē dupl'r. vel for/maliter: nō tm̄ denoiatiue vt due differētie indiuidua/les: vel formaliter ꝛ gditatiue vt due spēs spāliſſime: t ales gdē sunt formaliter ꝛ specifice alterius rōnis: ꝛ etiā fūdamētaliter ꝛ denoiatiue. qz nō sunt ꝓstitutiue alicuius vnius rōis. ¶ Per hoc ad rōem cū dicit. q̄ ꝓtinēs alterius rōis a ꝓtēto est ꝓtinens equoce. ꝛ per ꝯns est nobilius ꝓtēto. dico q̄ hoc est verū quādoq̄ ꝓtinēs est alterius ratōis a ꝓtēto formaliter ꝛ denoiatiue. nō aūt quādo ꝓtinēs ꝛ ꝓtētū sunt eiusdē rōnis denoiatiue. sic est in ꝓpositō de duabus differētijs indiuidualibus ideo nō oportet q̄ tale ꝓtinēs sit nobilis ꝓtēto: licet sit equocū ꝛ alterius rōnis ab ipso modo p̄expositō. ¶ Ad p̄imā rationem alterius opi. illud est ratio ter̄minādi ꝛc. dico q̄ illa est vera ꝑ̄ generatio est ꝓductio. nō aūt in ꝯtū est coicatio vt superius declaratū est. ¶ Ad scōm dico q̄ generatio actiua ꝛ passiua in ꝯtū coicatio nō distinguūtur penes differētias indiuiduales. sed pe nes diuersū modū respiciēdi eādē naturā. coicatio aūt actiua respicit nāz vt ab agēte siue ꝑducēte effectiue. ¶ Ad tertiū dico. q̄ generatiōes distinguuntur penes differētias idiuiduales in ꝯtū sūt ꝓductiones.

Ad rationes p̄incipales i oppositū patet. qz p parte nostra faciūt. ¶ Ad rōes adductā i oppositū. dico q̄ maioꝝ ē falsa nisi intelligaꝝ de generatōe illa scōa quā terminat cōpositū: aliquid .n. qđ non est per se est ꝓductū per se vt accidentia.

Quaeritur Utrum ꝓductio formę substantialis naturali/ter generate mensureꝝ aliqua mēsura i/diuisibili. i. vtrū generatio sit in instanti vel in tpe. ꝛ videꝝ q̄ nulla mēsura idiui/sibili mēsureꝝ nec sit in istāti. p̄imo sic. nullū agēs cuius substātia est in tpe agit in nō tpe. p̄z p penultimā ꝓpositionē de causis plane in littera. sed ge neratio est in tpe. ergo ipsū agēs ageꝝ i tēpore. ꝛ ꝯns ge neratio mēsurabitur tpe. ¶ Ite ois trāsmutatio cuius terminus partibiliter acgrit est trāsmutatio successiua ꝛ etiā in tēpore. sed forma substantialis q̄ est terminus generatōis acgrit sic partibiliter. ergo ꝛc. maioꝝ p̄z. qz ois talis trāsmutatio est motus. motus aūt est acgsitio partis post partem. ꝓbaꝝ minoꝝ. nam si ex aere debeat ignis generari p̄imo iducetur forma ignis i vna parte materie: deide i alia ꝛ sic successiue. qđ sic ꝓbo. qz illa parte materie p̄imo iducit forma q̄ ꝓius disponitur ad successionē forme ꝛ q̄ est citius dispositā. sed si ignis agat i aere illa pars q̄ est ꝓpinquioꝝ agēti ꝓius natura/liter disponet ꝯ pars remotioꝝ. ergo ꝛc. ¶ Ite impossibi/le est agēs naturale in instāti agere. ergo nec generatio nē fieri in instāti. ꝯña p̄z. sed añs ꝓbaꝝ. qz tūc agēs fo/rtius ageret i minus ꝯ in istāti. ꝯto. n. virtus agētis est fortioꝝ tanto citius pōt agere. hec regula est phīsica ꝛ q̄ pōt haberi ex sexto huius. ¶ Ite substātia suscipit ma/gis ꝛ minus. ergo ipsa pōt acgri diuisibiliter: cum ergo ipsa acgrit ꝑ generationē generatio mēsurabit mensu ra diuisibili. añs p̄z. qz elemēta sunt in mixto scōm eoꝝ formas substātiales. p̄z. qz vnūqōq̄ cōponit ex illis in que resoluit. tertio huius. sed mixtū resoluit in elemen ta vt patet ad sensū: ꝛ scōo de generatione. cū igit ele/menta non possint esse in mixto scōm eoꝝ formas com pletas. quia tunc statim corrumperetur mixtum opoꝝ/tet q̄ sint in esse quodam remisso ꝛ fracto.

Ad oppositum est Aristo. i hoc. 5. qui ponit generationem non esse mo tum. qđ tamen esset si esset in tempore.

Respondeo vbi sic ꝓcedā. p̄imo enim inqui/retur vtrū substātia habeat i sua entitate gradus scōz quos ipa suscipiat magis ꝛ minus. scōo qz fuit fcm̄ de mixtione elemētoꝝ in vltimo argu/mēto ingreꝝ vtꝝ elemēta sint formaliter i mixto scōm suas formas ſbales. tertio ingreꝝ de p̄ncipali quesito.

Quantum ad p̄imū est sciēdū p̄imo q̄ substā/tia pōt accipi dupliciter. vno mō ꝯ tū ad ꝓp̄riū modū eius eēndi q̄ est eē p se ꝛ nō i alio qui gdem est modus nō positiuus: sed negatiuus vt patuit alibi: ꝛ ꝯtū ad hoc substātia nō suscipit magis ꝛ minus: nec ifra eādē speciē nec i diuersis: ꝛ de ista pōt intelligi dictū phī in p̄dicamētis q̄ dicit substātiā non suscipere magis ꝛ minus. ¶ Alio mō pōt accipi substātia ꝯtū ad entitatē substrataz huic mō eēndi: ꝛ isto mō est dubiū. vtꝝ substātia ifrā eādē speciē hēat latitudinē graduū scōz quos suscipiat magis ꝛ minus. De quo p̄imo reci/tabit quis opinio tenēs partē negatiuā. scōo ponet opi nio tenēs partē affirmatiuā. ¶ Est ergo quis opinio te/nēs q̄ substātia nō pōt suscipere magis ꝛ minus. ꝓbaꝝ. quis forma hns latitudinē graduū ifra eādē speī apta na ta est eē terminus motus. sed forma substātialis nō pōt eē terminus motus. Tū qz generatio nō ē motus q̄nto huius. Tū etiā. qz quis motus est a ꝓtrario i ꝓtrariū scōz phīz ibidē: sed scōm eū substātie nihil ē ꝓtrariū. ergo ꝛc. ¶ Ite quis gradus forme aduenies rei ꝓstitute in eē eēn tiali ꝯtū ad eius speī est accns eius. ſz si forma substā/tialis hēret gradus hȝ. aduenirēt subie iā ꝓstitute i eē suo eēntiali. ergo p ꝯns erit eius accns. ꝛ p ꝯns i sua nā non suscipiet magis ꝛ minus: ſz solū accntaliter. ¶ Ite ꝯto aliqđ ens est magis fixū ꝛ pmanēs siue stabile tāto ma gis suum esse consistit in indiuisibili: sed esse substantie est magis stabile ꝯ aliquod accidens. et tamen multa sūt accidentia que non suscipiūt magis ꝛ minus. patet. vna. n. ꝯtitas nō ē magis alia: ſz sit maioꝝ. ſl'r vnus cir/culus nō est magis circulus ꝯ alius. q̄m partes circūfe rentie cuiuslibet circuli: ꝛ equaliter distāt a centro. vbi etiā situs ꝛ multa alia ꝓsistūt in idiuisibili. ergo multo magis substātia. Licet aūt ista opinio sit multū quis ꝛ bona ꝛ videaꝝ de itētōe phī. verūtn̄ vt vtrāq̄ partē vi-

demus ꝛ ꝑ vtraq; parte sustinẽda: dico alr de pñti q ſba ifra eãdẽ ſpẽz bz latitudinẽ gradũ ſcõm quos põt ſuſcipere magis ꝛ minus. ꝓbaf hec opinio per articulũ excoicatũ ꝓariſius ſub hac forma q gcũq; nõ dixerit aiaz xpi eẽ pfectiozẽ ꝛ nobiliozẽ cẽ aia Jude erat. ¶ Jtẽ rõe ſic. accipio duo cozpora nãlia eiuſdẽ ſpẽi ꝛ eiuſdẽ diſpoſitionis cẽtũ ad oĩa quoz vnũ ſit duoz pedũ ꝛ aliud vnius pedis ꝛ pono q cozpus duoz pedũ ꝺdẽpſeꝛ cẽtũ ad diminutionẽ eius quouſq; deueniat ad cẽtitatẽ vnius pedis. qz hoc totũ eſt poſſibile. tũc hoc ſuppoſito arguo ſic. oẽ cozpus ſcõz ſba excedẽs aliud manẽte eius eẽntia tota excedit illud ſp: ſz cozpus duoz pedũ excedit ſcõz ſba cozpus vnius pedis. ſz qñ ꝺdẽpſaf remanet tota eius ſba. ergo ſic ꝺdẽpſatũ ꝛ redactũ ad cẽtitatẽ equalẽ adhuc excedit ipſũ ꝛ erit maius ipſo. ſz nõ eſt maius extẽſiue. ergo neceſſario erit maius intenſiue cẽ ſba alia eiuſdem ſpẽi. ſed hoc nõ eẽt niſi ſba ſuſciperet magis ꝛ minus itẽſiue. ergo ꝛc. ¶ Jtẽ cuiuſcũq; termini actio recipit itẽſionẽ ꝛ remiſſionẽ: ꝛ ille terminus: ſz ꝓductio ſubſtãtie neceſſario recipit itẽſionẽ ꝛ remiſſionẽ. ergo ꝛc. maioꝛ pz. qñ ſi itẽſa actõe nõ intẽderet terminus ſeq̃reꝛ q idẽ formalr eẽt terminus actõis itẽſe ꝛ remiſſe: ꝛ q idẽ eẽt effcũs cauſe pfecte ꝛ iperfecte: qõ ẽ icõueniẽs. Aũ etiã qñ ſi itẽſa actõe nõ intẽderet terminus: accipio actõez itẽſã ꝛ diuido eã in gradu in quo é eq̃lis actiõi remiſſe ꝛ in aliũ in quo excedit ipſũ. ꝛ q̃ro tũc qd cozrñdet ipſi gradui in quo tũc excedit ꝓ termino. nõ. n. illud qõ cozrñdet actõi remiſſe. qñ boc cozrñdet alteri gradui. vl̃ g̃ nihil qõ ẽ icõueniẽs: vl̃ aliqd aliõ ꝛ tũc ſequit q terminus intẽdat ad itẽſionẽ actionis: qõ ẽ ꝓpoſitũ. minoꝛ ꝓbaf. vz q actio generatia ſubſtãtie itẽdat. Aũ qz ois virtus vnita fortioꝛ ẽ ſeipa diſperſa. pz ꝑ auctoꝛẽ de cauſis: quãto ergo virtus generatiua ſubſtantie erit vnita tanto erit pfectioꝛ. Aũ ẽt qz quãto aliqd plus habet de forma: tanto plus habet de actione conſequente formam. ſz cozpus ſpiſſuz plus habet de forma q̃ cozpus rarũ. ꝛ ꝑ põs plus bz de actione põte. ergo de generatione nõ extẽſiue qz actio ñ excedit actionẽ extẽſiue niſi rõe ſubiecti vel rõne tẽpoꝛ. ergo intẽſiue. Aũ etiã qz virtus limitata ꝛ finita bz virtutẽ intenſiozẽ in paſſũ ꝓpinquũ cẽ in paſſũ remotuz. ergo ſequit q cẽto ẽ paſſũ magis ꝓpinquũ tanto actio fit fortioꝛ. ¶ Jtẽ cuiuſcũq; ſubiecti ꝓprie paſſiones nãles ipſũ põtes ſuſcipiũt magis ꝛ minus: ꝛ ipſũ ſubiectũ. boc pz. qz ſbm nõ itẽdit niſi itẽſione alicuius cauſe. ſz ꝓpria operatio ignis q̃ ẽ calefacere pfectioꝛ eſt ſine oi diſpoſitõe ꝛtraria ꝛ ſuſcipit magis ꝛ minus. vt ignis de q̃rcu magis cẽ ignis de palea vl̃ de ſtupa. ergo ꝛc. ¶ Jtẽ calidũ itẽdit ꝛ remittit. ergo ꝛ ignis. ꝓbaf põa. cã nãli ſilr ſe hãte: cãtũ ẽ ſilr ſe hãs. ſed calor i diuerſis indiduis nõ ſilr ſe bz. ergo ꝛc. pz. qz vnus erit intẽſior alio. maioꝛ pz. qz omnis cã nãlis agit in cẽtũ põt: ꝛ ſcõm vltimũ de potentia: ꝛ ſic ois cã eque perfecta cãbit effcm eque pfcm. g̃ad deſtructionẽ põtis effcũ nãli ñ eq̃ pfcõ ꝛ nõ ſilr ſe hãte nec cã ſilr ſe habit. ¶ Ad iſtã rõez q̃ videf põderoſa. reſpõdeꝛ multiplr. ſed nõ curo de pñti. ¶ ℞. qõ mutaf partim ẽ i termino a quo ꝛ partim eſt i termino ad quẽ. ſexto huius. vbi dr. q boc bz veritatẽ i q̃ttuoꝛ p dicamẽtis vel generibus. q̃ro hic partẽ ꝛ partẽ aut accipiẽ ꝓ diuiſibilitate formẽ ſcõm quã ẽ motus aut ꝓ diuerſa diuiſibilitate ſubiecti qõ mouef: ſi ꝑmũ bꝛeꝛ ꝓpoſitũ: qz forma ſubſtãtialis erit diuiſibilis. ſi ſcõz ⁊tra. Aũ qz ꝓpoſitio Ariſto. erit falſa. nã illa pars mobilis ſit. a. puta pedalis. illud. a. traſmutaf. ꝛ tñ ſcõm rẽ nõ ẽ partim i vtroq; termino. ſed ſcõm rẽ i altero tm̃. Aũ qz ⁊tingit aliqõ totũ ſilr alterari ex octauo libro huius. ꝛ ſe cũdo de ſenſu ꝛ ſenſato. ergo i tali actõe partim ꝛ partim nõ põt accipi ex parte mobili. Aũ qz Ariſto. peteret ꝑncipiũ qõ ẽ falſũ. vult. n. ꝓbare q oẽ mobile ẽ diuiſibile. acciperet ergo qõ oz ꝓbare. nã ſi mobile bẽt partẽ ꝛ partẽ iã patet q ẽ diuiſibile. ¶ Jtẽ oĩs forma bñ gradus eiuſdẽ rõis ſilr cõpoſſibiles i eadẽ parte ſubiecti põt itẽdi ꝛ remitti: ſed forma ſubſtãtialis bz bꝫ plres gradus cõpoſſibiles. ꝓbatio. qz qõ eſt pfectõis i iperfectiozi nõ debet remoueri a perfectiozi. ſed i accñtibus ſũt huiuſmodi gradus q̃ ſũt iperfectioza. ergo ꝛ i ſubſtãtia erũt cõpoſſibiles. vñ non videf ipoſſibile q põ poſit vnã aiaz facere ẽm ſubſtãtiã ſuam pfectiozem alia. ¶ Sed qd diceꝛ de Ariſto. q̃ videf dicere oppoſitus ⁊ rñdeo q nõ loq̃baf nãlr nec pḟice: ſed tm̃ logice. logice. n. loquẽdo ſubſtãtia nõ ſuſcipit magis ꝛ minus. qz vt ſic ſumiꝛ cẽtũ ad eius modũ ſcõm quẽ dictũ ẽ q nõ ſuſcipit magis ꝛ minus ꝛc. ¶ Ad rõnes i oppoſitũ rñdeo. ad ꝑmã ꝺcedẽdo maioꝛẽ. põt aũt ſcõz iſtã viam negari minoꝛ. ¶ Ad ꝑmã ꝓbationẽ q̃ dr q generatio non eſt motus. dico q ex boc nõ ſequtur q̃n ad ſubſtantiã poſſit eẽ motus. qz gradus formẽ q̃ itẽditur nõ introducit ꝑ generationẽ ſed ꝑ itẽſionẽ. qz generatio ꝓprie ꝛ ſimplr ẽ ꝓductio ſubſtãtie de nõ eẽ actu ſimplr. ad eſſe actu. ¶ Ad aliã ꝓbationẽ. qz ois motus ẽ a ⁊trario i ⁊trariũ. ꝛ ſubſtãtie nihil ẽ ⁊trariũ. dr q vtraq; ꝓpoſitio eſt dubie. ſi. n. i maioꝛi ꝓprie ⁊trariũ accipiaf. tũc iſta ẽ falſa. qz i cẽtitate ꝛ vbi nõ ẽ ⁊trarietas ſic: ꝛ tñ ad ipſa eſt motus: ſi aũt accipias ⁊trarietatẽ large ꝑ quocũq; icõpoſſibili ꝺcedo maioꝛẽ: ſed tũc minoꝛ ẽ falſa. qz vna forma ſubſtãtialis ẽ icõpoſſibilis alteri. ¶ Si aũt accipias cõtrariũ ꝓnatiue ſic etiã ſba bz ⁊trariũ: qz bz ꝓnationem oppoſitã. minoꝛ etiã pz. qz q̃ ſubſtãtie nihil ſit ⁊trariũ ẽ dubiũ. dico ergo q põs arguit ibi ex q̃buſdã coĩbus ꝛ a multis ꝺceſſis. vñ reliqt ideterminatũ i octauo meta. vbi dicit cũ cõmẽtatoꝛe: ſz dubie q ſba ſuſcipit magis ꝛ minus. ¶ Ad ſcõm qñ dr q gradus aduenies rei ꝺſtitute ꝛc. dico q aliqd eẽ accñs alteri põt eſſe duplr. vno mõ. qz ẽ alterius gñis ab eo cui aduenit nõ faciẽs ꝑ ſe vnũ cũ eo: ꝛ ſic ſcõs gradus albedinis nõ ẽ accñs ꝑmo gradui cui aduenit nec etiã ipſi albedini. nec etiã ſcõs gradus formẽ ſbalis ẽ ſic accñs ꝑmo gradui. nec etiaz ſube. ¶ Alio mõ põt accipi accñs ꝓ oi eo ſine quo res põt eẽ. ꝛ iſto mõ ꝺcedo q ſcõs gradus formẽ ſbalis vel etiã accñtalis ẽ accñs reſpectu ꝑmi. ¶ Ad aliud poſſet ꝺici vno mõ q licet eẽ ſubſtãtie ſit magis fixũ cẽtũ ad exñtiã. eo q bz p ſe exñtiã cuiuſmodi nõ ẽ aliqõ accñs. nõ tñ ẽ magis fixum cẽtũ ad boc. qõ ẽ itẽdi vel remitti. vel negaretur minoꝛ. qz quãtitas ꝛ q̃ adducũtur poſſũt ſuſcipere magis ꝛ minus. cẽtitas iquã dẽſi cozpoꝛis eſt perfectioꝛ cẽ quãtitas cozpoꝛis rari. ſi ergo vis tenere iſtã opinionẽ põt ſic teneri. ſz boc teneã cã collatõis.

Quantum ad ſcõm articulũ vbi erat videndũ quõ elemẽta ſũt in mixto. pono aliquas ꝓpoſitiones. ¶ Prima ꝓpoſitio eſt iſta. q elemẽta nõ ſunt i mixto virtualiter ꝛ i actu virtuali mõ quo i ſua cauſa effectus eſt virtualiter. ꝓbaf ſic. cauſa effici

ens p se cõpatiť suũ effectũ. ita q nõ corrũpiť ad corru
ptionẽ siue generationẽ ipsius. sed i istãti i quo generã-
tur elemẽta ex mixto mixtũ corrũpiť vt patet. ergo ꝛc.
¶ Itẽ nulla forma eadẽ nãliter scõm speciẽ ọtinet per
modũ cause formae ọtrarias patet. qm̃ idẽ inq̃tũ idẽ
semp est natũ facere idẽ. sed forma cuiuslibet mixti est
vna ꝛ eadẽ scõz speciẽ. forme aũt elemẽtoꝝ sũt ọtrarie
sicut etiã ipsoꝝ qualitates. ergo forma mixti nõ ọtinet
virtualiť p modũ cause formas elemẽtoꝝ. ¶ Itẽ causa
efficiẽs ꝛ mãlis nõ pñt coicidere. sed mixtũ est i potẽtia
passiua p modũ materie ad ipsa elementa. qm̃ illud ex
quo p corruptionẽ sui aliqd generať est i potẽtia passi-
ua ad illud. sed elemẽta generãtur ex mixto p corrupti
onẽ ipsius. ergo ꝛc. ¶ Scõda ppositio ẽ. q elemẽta non
manẽt i mixto tm̃. fm̃ silitudinẽ ꝛ ꝓueniẽtiã ipsoꝝ cum
ipso mixto. ponũt. n. qdã elemẽta manere i mixto eo q
mixtũ hz q̃dã ꝓueniẽtiã cũ elemẽtis. hz. n. mixtũ quat
tuoꝝ qualitates. Ista aũt ppositio sic pbať. illa q̃ ocurr-
ẽtia ad mixtionẽ alicuius nõ totaliter corrũpũtur ma
nent i eodẽ aliquo mõ. nõ solũ scõz ꝓueniẽtiã ꝛ silitudi-
nẽ. sed elemẽta ocurrũt ad generationẽ mixti ꝛ non to
taliter corrũpũtur. quoniã mixtio est mixtibiliũ altera
toꝝ vnio ꝛ nõ corruptoꝝ ꝑmo de generatõe. Itẽ oẽ q̃ ò
est vere mixtũ aliquo mõ ex aligbus illa veraciter sũt
i eo. nõ solũ scõm silitudinẽ. sz elemẽta vere veniũt ad
mixtionẽ mixti. ergo ꝛc. ¶ Itẽ eodẽ mõ elemẽta sũt in
mixto quõ ọtraria sũt i medio. sed ọtraria sunt i medio
nõ solũ scõm ꝓueniẽtiã. sed scõm aliquas eoꝝ realita
tes. pbo. q vnũ ọtrarioꝝ i aliud agit. puta calidũ in fri
gidũ ꝛ statim nõ corrũpiť. aliter ipsa alteratio non esset
motus. ergo i tẽpore intermedio i quo remittiť necessa-
rio calidũ iducit aliqd. ergo ꝛc. ¶ Tertia ꝓpositio est
ista. q elemẽta nõ manẽt i mixto i aliquo actu formali
perfecto nec remisso i quo saluẽť spẽs alicuius forme
ipsoꝝ. est. n. opinio Auicen. q elemẽta manẽt scõz eẽn
tias cõpletas. remissas aũt scõm suas qualitates. cõmẽ
tatoꝝ aũt dicit q elemẽta nõ remanẽt i mixto scõz eẽn
tias eoꝝ cõpletas. ppositionẽ banc pbo sic. nulla spẽs
spãlissima i genere substãtie est i potentia ad aliã speciẽ
spãlissimã. vt cũ ipsa possit facere per se vnũ. sed ignis ẽ
spẽs spãlissima i genere substãtie ꝛ sic de alys elemẽtis.
ergo cũ q̃libet mixtũ sit spẽs distincta ab elemẽtis. seq
tur q talia elemẽta per se nõ pñt facere vnũ cum ipso
mixto nec possunt venire per se ad cõstitutionẽ ipsius
mixti. ¶ Itẽ ex duabus spẽbus spãlissimis saluatis eo-
rũ rõnibus specificis i quocũq; gradu nõ põt fieri vna
spẽs spãlissima per se. ista pz. qm̃ ex qbuscũq; fit per se
vnum: ipsa sũt idistincta ab illo q̃ fit. pz de mã ꝛ de for
ma ꝛ de partibus respectu totius. cum ergo q̃libet ele
mẽtoꝝ sit vna spẽs spãlissima distincta a mixto. seqtur
necessario q nõ possũt venire per se ad ẽstitutionẽ mi
xti. nec possũt esse i mixto saluatis eoꝝ rõibus specificis.
¶ Itẽ idẽ accñs numero non põt eẽ sil i diuersis subie-
ctis. vel sic eadẽ pars materie nõ põt siť perfici i media
te duabus formis specificis disperatis. ergo nec eadem
pars materie mixti põt i formari sit formis oium ele-
mẽtoꝝ. si ergo elemẽta manẽt i mixto scõm eoꝝ essen
tias ꝓpriaſ. sequiť q i hac parte materie mixti sit forma
vnius elemẽti. ꝛ i alia pte forma alterius. q̃ ẽ ipossi-
bile. Tũ qm̃ q̃libet pars materie mixti resoluiť i quat-
tuoꝝ elemẽta. sed q̃libet ẽ ex eo i q̃ resoluiť. Tũ etiã
q; sequiť q q̃libet ps mixti nõ esset mixta: ĩmo q nulla
pars eẽt totaliť mixta. tũ ẽt. qm̃ sequiť q essent ibi q̃ttu
or ididua de gñe sbe cũ materys ꝓpriis ꝛ sic q̃ttuor coꝛ
poꝛa eẽnt i eodẽ loco q̃ ẽ ipoſsẽp natura. ¶ Itẽ q̃sta ẽ re
pugnãtia iter mixtũ ꝛ elemẽta tãta est ecõuerso. iter ele
mẽta ꝛ ipsũ mixtũ. sed tãta ẽ repugnãtia iter elemẽta ꝛ
mixtũ q qñ ex mixto p resolutionẽ ipsius generãť ele-
mẽta mixtũ nõ remanet i aliquo gradu sui saluata spẽ
mixti i elemẽto q̃ generaťex eo. ergo nec elemẽta ma
nẽt i mixto q̃ gñaťex eis. ¶ Quarta ꝓpositio ẽ. q ele
mẽta nõ sũt i mixto tm̃ scõz eoꝝ qualitates. Dicũt. n. q
dã q forme elemẽtoꝝ i generatiõe mixti totaliter coꝛ-
rũpũtur. sed p tãto dr̃ mixtũ ex elemẽtis eẽ: qz corru-
ptis elemẽtis ọsurgit quedã forma simplex eque sim-
plex. sicut q̃cũq; eoꝝ: dr̃ tm̃ ọtinere elemẽta i virtute:
qm̃ illa forma isurgens determinat sibi easdẽ ꝓprieta-
tes. licet nõ i sũmo: sed i quodã medio. ꝛ sic i quadã mi
xtione. vñ dicit q sicut formã ignis ọsequiť iseparabi-
liter calor i sũmo sic formã mixti ọsequiť q̃dã qualitas
ꝓportionabilis q̃ est q̃dã qualitas cõplexionalis eius.
Unde nõ est qualitas ignita. sed cõplexionalis. hãc. er
go ppositionẽ: banc opinionẽ reprobãtẽ. pbo p̃mo sic.
mixtũ resoluiť i quattuoꝝ elemẽta: ergo quattuoꝝ ele-
mẽta sũt necessaria i mixto aliquo mõ nõ solũ scõz q̃li-
tatẽ: pbať ꝓña: qm̃ q̃ro vñ ꝓuenit illa resolutio i quat-
tuoꝝ elemẽta. vel ꝓuenit ex parte qualitatũ. vel ex par
te agẽtis mixtũ corrumpẽtis. vel ex parte mixti. vel ex
parte materie. sed neutro istoꝝ modoꝝ. ergo oz elemẽ
ta manere i mixto aliquo mõ scõz q declarabiť i sequẽ
tibus: nõ inq̃ põt dari q hoc sit ex parte qualitatũ: qm̃
nullũ iperfectũ ẽ cã pfectioris. nec etiã aliq̃ accñs est
cã effectiua alicuius sube: ipossibile ẽ ergo q tales qua
litates sint cã gñatõis mixti. nec etiã põt dari q ex par
te agẽtis mixtũ corrũpẽtis. Tũ qm̃ oppositũ nõ ẽ cã op
positi. qm̃ ergo ignis cõburit lignũ ex cuius cõbustione
quattuoꝝ elementa resoluũtur vt videmus i cineres q
ignis generať. ꝛ sic resoluiť i terrã ꝛ generaťq̃dã humi
ditas ꝛ sic resoluiť i aquã. ꝛ sic de alys. ignis ergo corrũ
pens nõ erit cã gñatõis aque. Tũ etiã. qz idẽ inq̃tũ idẽ
semp est aptũ natũ facere idẽ: ꝛ nullũ agẽs nãle respe-
ctu eiusdẽ passi ẽ sil ꝛ semel cã oppositoꝝ. nec põt dari
q ex parte mixti. Tũ qz mixtũ corrumpiť i istãti i quo
elemẽta generãtur. cã aũt ꝛ effectus sil sũt. ꝛ cã effecti
ua nõ corrũpiť ad generationẽ effectus. Tũ qz sicut di
cebať nullũ agens nãle sil ꝛ semel est causa oppositoꝝ
respectu eiusdẽ. Tũ etiã qz nihil est causa corruptionis
sui ipsius. si aũt mixtũ eẽt causa resolutiõis elementoꝝ
eẽt cã corruptõis sui ipsius. ergo ꝛc. nec põt dari q ex
parte materie. qm̃ materie nulla cõpetit actinitas. igiť
oz q elemẽta nõ sint i mixto tm̃ scõm eoꝝ qualitates.
¶ Quita ppositio est. q elemẽta nõ sunt i mixto i pura
potentia. nec pure potẽtialiter hoc pbať. qz tũc seq̃reť
q eque vnũ elementũ esset i alio sicut i mixto. ꝛ etiã q
eque oĩa elemẽta eẽnt i mã vnius elemẽti. sicut sũt i mi
xto. ꝓña ẽ falsum. ergo ꝛ añs. falsitas ꝓñtis apparet: qz
tũc equaliter q̃libet elemẽtũ esset mixtũ sicut ꝛ aliq̃
mixtũ q̃ ẽ manifeste ipossibile. ꝓña pz. qz mã cuiusli-
bet elemẽti ẽ i potentia ad formam cuiuslibet elemẽti.
¶ Sed ọtra istã ppositionẽ arguiť. illud q̃ ẽ terminus
generationis ad quẽ ipossibile ẽ q maneat actu aliqua
actualitate. sed pure potẽtialiter i termino generatõis

a quo: sed elemēta generātur ex mixto. ergo ipossibile ē q̄ ibi maneāt sc̄ōm alic̄ actualitatē. maior p̄z. q̄ termini motus ⁊ mutatōis sūt ic̄opossibiles. gnto buius. ergo ⁊c. ¶ Rñdeo ⁊ dico q̄ si mixtio eēt gñatio illa rō eēt demōstratiua. nūc etiā mixtio ñ ē generatio. nec p̄ oñs resolutio mixti i elemēta ē corruptio: quō aūt hoc sit dicet. ¶ Sexta ꝓpositio ē q̄ elemēta manēt i mixto aliqua actualitate ꝑmixta tm̄ cū aliqua potētialitate i qua gdē actualitate nō saluaī eox cē specificum. q̄ statim declarabit. ¶ Pro cuius euidētia ē sciēdum: q̄ actus ⁊ potētia dupl'r distinguunt. ē. n. q̄dā potētia pura simpl'r i qua res nihil hz de actu: ⁊ sil'r est p̄ oñs q̄dā actus simpliciter i quo res nihil hz de potētia. scōo ē q̄dā alia potētia ꝑmixta actui ⁊ q̄dā actus ꝑmixtus potētie. actum simpl'r dic voco oēz actū i quo saluaī spēs rei: sicut actū simpl'r albedinis: dico oēz gradū itēsū vel remissum in quo saluaī spēs albedinis. ⁊ p̄ oppositū actū nō simpl'r voco oēz actū i quo nō saluaī spēs siue rō rei specifica. nec tm̄ res ē i ipso potētia pura. dico ergo sic q̄ duplex ē actus forme. s. actus simpl'r i quo saluaī spēs forme siue ille sit itēsus siue remissus. est aūt alius actus ꝑmixtus potētie i quo nō saluaī spēs forme. ⁊ ille actus p̄t dici actus cuiusdā ꝑfusionis ita q̄ elemēta sūt i mixto i actu nō actualitate virtuali nec p̄fectōali tm̄: nec formali in quo saluaī rō specifica ipsox. sed manēt i ipso actu potētie ꝑmixto i quo nō saluātur eox specifice rōes. ⁊ hec vr ē opinio Aureoli i sc̄o sniax q̄ ponit q̄ eēntie elemētox nō corrūpūtur totaliter. sed manēt aliquo mō sc̄ōz realitates aliquas ptinentes ad ipsas formas elemētox i quo tm̄ nō saluaī nomē. nec rō specifica. nec diffinitio ipsox elemētox. vñ ponit q̄ forma mixti ē ꝑflata ⁊ ꝑstituta ex realitatibus formax elemētox. nō. n. ē res ꝑstituta seu cōpleta ex formis elemētox i quocūq̄ gradu. ¶ Primo ergo ꝓbo q̄ sit ponendus talis actus ꝑmixtus potētie. sc̄ōz quē elemēta sūt i mixto. ꝓbo primo sic. vbicūq̄ iter actionē ē dare alic̄ actionē mediā ibi iter terminos illax actionū ē dare mediū terminū. sed in mixto ē dare actionē mediā inter generationē ⁊ corruptionē. ꝓbo. q̄m̄ mixtio nō ē generatio nec corruptio. vñ Aristo. ꝑmo de generatōe. describit eam sic. mixtio est mixtibiliū alteratox vnio. ergo nec ē terminus generatōis nec corruptōis. non t̄minus generatōis. qz t̄minus generatōis est ens actu in quo saluaī spēs forme. nec t̄minus corruptōis. cū terminus corruptōis sit nō ens simpl'r in actu. sed tm̄ est in potētia passiua. ergo t̄minus mixtionis est aliq̄d mediū iter ista. ¶ Itē eodē mō elemēta manēt in mixto. quō qualitates ꝑrie manēt in medys. sed qualitates ꝑrie isto mō manēt in medys vz in actu ꝑmixto potētie nō saluatis in ipsis eox ꝓprys rōnibus specificis. ergo ⁊c. minor ꝓbaī. q̄m̄ q̄ vnū ꝑriū corrūpit aliud ⁊ generaī spēs media vt i coloribus paledo: nō corrūpit ipsū in īnstāti sed successiue remittēdo ipsū. vt p̄z de calido agēte i frigidū. sed nō remittit nisi aliq̄d generādo vel cāndo in ipsū. generatio. n. vnius ē corruptio alterius. tūc ergo q̄ro de isto nūc cāto per calidū vel est aliqs gradus causatus ipsius calidi remittētis i quo saluaī rō eius specifica. aut nō. non p̄t dari p̄mus. q̄m̄ ipossibile est q̄ due forme specifice distincte nec etiā aliqs gradus ipsox in quo saluet rō eius specifica possit venire per se ad cōstitutionē alicuius alterius spēi. ergo sequit q̄ illud q̄ causat calidū remittēdo ipsū frigidū nō sit aliqs gradus i quo saluatur rō specifica ipsius calidi. oportet igit q̄ sit realitas alicuius forme sc̄ōm quā calidū maneat in quodā actu cōfusionis in ipso frigido hec videtur esse intētio Aristo. in libro de generatōe. ꝑbi. n. q̄rit quō elemēta sint i mixto: ⁊ ꝓbat q̄ elemēta nō corrūpūtur in mixtione siue in generatōe mixti. quoniā q̄d corruptū est nō est ens: qz ex nō entibus nō p̄t esse mixtū. ¶ Secūdo ꝓbat. q̄ elemēta nō maneant in mixto actu per hoc q̄ si remanerēt in mixto in actu elemēta nō se haberēt aliter nūc q̄ ꝓius ⁊ sic nō esset mixtū. vnde videmus q̄ i mixtione vini ⁊ aque nō remanet vinū nec aqua. ⁊ soluit finaliter dicēs q̄ manēt i potētia i mixto ⁊ nō in actu p̄ hoc aūt p̄z nō itēdit q̄ elemēta maneāt i mixto i potentia simpl'r pura. sic q̄ nullo mō maneāt i ipso mixto i actu. q̄m̄ q̄dcūq̄ ex quo aliq̄d est mixtū non existens aliquo mō i actu i eo simpl'r est corruptū. si ergo elemēta nullo mō post mixtionē existāt i mixto actu: segtur q̄ simpl'r essent corrupta: ⁊ sic mixtū esset ex non entibus q̄d est icōueniēs: ad q̄d deducit p̄z ibidē. vnde dico q̄ nisi ponaī vnus actus medius oportet necessario vnū ꝯcedere ex duobus: videlicet vel q̄ i mixto maneāt elemēta sc̄ōm eox essentias ꝓprias: ⁊ sic mixtū nō erit vnū p̄ se. sed tm̄ per accidēs ⁊ per aggregationē: vel oportebit ponere q̄ elementa nullo modo actu sint in mixto: sed totaliter corrūpūtur. ⁊ sic per oñs nō erit aliq̄d sc̄ōm rē mixtū: vtrūq̄ aūt horū est icōueniens. ergo ⁊c. ꝓbaī ergo q̄ elemēta sint i mixto aliqua tali actualitate ꝓbata. q̄ i mixto sunt aliq̄ realitates elemētox que gdē realitates ꝓprie nō sunt qualitates ipsox elementox: nec eox accidētia. nec sūt forme elemētox. sed sūt quedā tales realitates i gbus nō saluaī ꝓpria rō specifica forme sicut declaratū est de medys qualitatibus i quibus est aliqua realitas alterius ꝑry. ex gbus gdē realitatibus forma mixti dr̄ ꝑflata ⁊ ꝑstituta. Hoc ꝓbatur sic. nō magis ē simplex forma mixti substantialis q̄ sit forma huius sillabe. ba. q̄ est q̄dā sonus i genere qualitatis. sed iste sonus ba. nō obstāte eius simplicitate est ꝑflatus ex ꝓprys realitatibus. b. ⁊. a. ⁊ ex realitatibus sonox. b. ⁊. a. ablatis solis ꝓprys terminationibus. b. ⁊ a. sic ergo sil'r forma mixti nō obstāte eius simplicitate ꝑstituit̄ vel ꝑflabit̄ ex realitatibus elemētox: in quax tamen nulla saluabitur forma elementi. sed manet ibi amissis ꝓprys terminatōibus. maior patet. quoniā ille sonus ba. est vna qualitas ⁊ vnus sonus simplex. aliter essent ibi due sillabe. ergo ⁊c. minor ꝓbaī: cū enim dico. sta. in isto sono aliq̄d habetur de isto sono. s. ⁊ aliquid de sono. t. ⁊ aliquid de sono. a. sed tamen nihil est i eo i quo saluatur forma soni alicuius eox: sed est aliqua realitas vtriusq̄ soni vt patet: quoniā si saluatur sonus non tm̄ fiet iste sonus q̄ est sta: sed fiet iste sonus distinctus scilz. s. t. ⁊. a. ergo ⁊c. vel potest dici q̄ elemēta manēt i mixto sc̄ōz eox realitates ablatis eox terminatōibus ⁊ actuationibus. ideo ꝓducūt nomē ⁊ diffinitionē forme. sed ille realitates sūt q̄dā trūcate entitates ipsox elementox. hec videt esse plana itētio Aristo. primo de generatione. q̄ dicit q̄ mixtibilia i mixto totaliter nō corrūpūtur. dicit. n. q̄ mixtio est mixtibiliū alteratox vnio. mixtibilia ergo alterātur hoc est amittant ꝓprias actuationes ⁊ determinatōes. ⁊ p̄ oñs i mixto nō saluātur sc̄ūdū eox formas substātiales. ¶ Sed iuxta illā mām

sūt alique difficultates. ¶ Prima quoniā videtur pone re q̄ forma substātialis suscipiat magis ⁊ minus. ponit .n. q̄ elemēta sūt i mixto scōm quasdā entitates trun catas. ¶ Ītē eodē mō elementa sunt in mixto quō ꝺria sunt in medio. sed ꝺtraria nō sūt aliquo i medio actu p mixto. ergo nec elemēta. ꝑz maior. q̄ colores medy dicūtur esse mixti ex extremis: sicut mixtū ex elementis. ꝓbaī hoc. Tū q̄ tūc colores extremi essent realr i medys. ⁊ ita eēnt cōpositi vel cōpossibiles ex extremis. qō ē falsū. qm̄ accidēs est forma simplex. Tū etiā quoniaꝫ sequeret q̄ medius color pfectior eēt vtroq; extremo. ꝓbatio. ois forma cōposita seu ꝓstituta ex duabus formis ꝺrys scōm speciē distinctis est perfectior qualibet illaꝝ: sicut ipsū mixtū est pfectius quolibet elemēto. ſz medius color nō est pfectior extremis. q̄ albedo ē nobilissimus color. q̄ mensura est oīum colorū. io. metha. ¶ Ītē ostēdo. q̄ ibi sint forme elemētoꝝ actualr ⁊ simpliciter. primo sic. ois operatio arguit ꝓpriā formā: sed i mixto sūt alique operationes elemētoꝝ. ergo ⁊c. maior ꝑz. quarto metha. minor ꝓbaī. qm̄ multa mixta calefaciūt ⁊ infrigidāt ⁊ ferūtur deorsū vel sursū. hoc aūt nō pōt esse ex ipsis qualitatibus primarys. ꝓbaī quoniā accidēti nō debetur agere. cū igit tales operatiōes sint mixtis ⁊ elementis. sequit q̄ hoc sit ꝓpter formā ī existēte vtrisq;. ¶ Ītē omne mixtū pōt resolui in quatuor elemēta. ergo q̄libet est ex quattuor elemētis secūdū eoꝝ formas. ꝫsequētia ꝑz: q̄ vnūq̄q; est cōpositū ex eisdē i que resoluit. tertio huius. ¶ Unde quero ex gbus ꝓuenit resolutio illa in elementa nisi ibi insint elemēta. ¶ Ītē ex eisdē sumus viuimus ⁊ nutrimur secūdo de generatione. sed multa mixta nutriūtur ex elemētis scōm eaꝝ formas sicut de plātis ꝑz que nutriuntur ex aquis. ⁊ sil̄r de salmādra dicit q̄ nutrit ex igne ⁊ inde viuit. ergo ⁊c. ¶ Rādeo. ad primā dicit Aureolus q̄ aliud est intēdi ⁊ remitti. ⁊ aliud frāgi. repugnat enim forme substātiali intēdi ⁊ remitti nō tamen frāgi. ¶ Aliter dicitur q̄ aliqua forma pōt suscipere magis ⁊ minus. dicit vno modo soluata rōne specifica forme in vtroq; gradu eius sicut albedo cuius ratio specifica salvaī i vtroq; gradu eius siue in ītēso siue i remisso. ⁊ illo modo forma substātialis nō pōt suscipere magis ⁊ minus. alio modo pōt aliqua forma suscipere magis ⁊ minus: ita q̄ in illa terminatōe nō salvaī eius ratio specifica. ⁊ isto modo forma substātialis pōt suscipere magis ⁊ minus itelligēdo q̄ forma ipsa ꝺz duplicē actū vnū i quo salvaī species forme. aliū i quo nō salvaī. ¶ Ad secūdū nego minorē. ad ꝑmā ꝓbationē dico q̄ licet medius color sit forma simplex ꝓ exclusionē cōpositionis q̄ est ex materia ⁊ forma: est tn̄ ꝓposita. alio mō. puta ex gradibus pfectionalibus vel aliquo mō tali. ¶ Ad aliā ꝓbationē. q̄ tūc medius color eēt pfectior. vno modo dr̄ q̄ non sequit. quoniā iste actus ꝑmixtus est iperfectior q̄ actus simplex. vnde illa ꝓpositio tenet quādo ille forme nō insūt illi i actu simplr. sed hoc non videt sufficere. Et ideo dico aliter: q̄ sicut mixtū est nobilius elementis. ita color medius est nobilior extremis. hoc ꝺclaro i medys coloribus. omne illud q̄ō continet aliqua scōm aliquos gradus pfectiores est nobilius quolibet illoꝝ. hec est causa ꝓ quā ponimus mixtū esse nobilius elemētis. sed extrema ꝺtinētur i medio scōm quosdā gradus pfectionis. ergo ⁊c. ¶ Hoc idē pōt ꝺclarari scōo ex eoꝝ effectibus. nā ille color est perfectior i quo potētia eius magis delectat. puta visus magis delectatur. i colore medio q̄ i alio. ergo ⁊c. sil̄r ge magis delectat i sapore medio q̄ i extremo. ¶ Ad ꝓbationē quando dicit q̄ albedo est nobilissimū coloꝝ. dico q̄ aliqua possunt adinicē cōparari duplr. vno mō vel scōm gradū entitatis. s. specificū ipsoꝝ. vel q̄tū ad gradū actiuitatis eoꝝ. primo modo cōparādo elemēta ad mixtum vel colores extremos ad medios. dico q̄ mixtū est perfectius elemēto. ⁊ color medius extremis. ¶ Scōo aūt modo q̄tū ad excellētiā actiuitatis est ꝺtra. nā albedo est color pfectissimus. q̄ magis actiuus: ⁊ visus imutatiuus: sic etiā ignis est nobilior quocūq; mixto. quoniā est actiuior. licet i gradu entitatis sit iperfectior vt dctm̄ est. ¶ Ad tertiū dico. q̄ sicut tales operatōes sunt i gradu mixti ītēso ⁊ remisso ita possunt esse a forma mixti. ¶ Ad quartū dico. q̄ alio mō mixtū pōt resolui i aliqua ⁊ alio mō illa erūt i eo: quoniā resoluit i ea vt sūt i actu simplr. saluatis eoꝝ ꝓpriis rōibus. ⁊ tn̄ illa poterūt esse i ea actualitate ꝑmixta scōm aliquas entitates in gbus nō salvaī eoꝝ esse specificū sicut pōt ꝺclarari de illa sillaba sta. ⁊ eius sono qui resoluit i sonos triū litterarū. ⁊ tamē ista sillaba sta: nō remanet substātia istaꝝ litteraꝝ actualitate pfecta vt patet: sed remanent alique realitates eaꝝ: ita pōt eē de elementis: sed vnde est illa resolutio: ꝺco q̄ est ꝑ accidēs a corrūpēte vel resoluēte mixtū ꝑ se ex illis realitatibus q̄ excitātur ꝑmotū ꝑ rūpūt i actū simplr ⁊ acquirunt ꝓpinquos terminos ⁊ actuationes ⁊ sic babet simpliciter actus illius forme. ¶ Ad qntū dico. q̄ nullū mixtū resoluit ⁊ nutrit ex elemētis ꝑcise puris. vnde plāte nutriūtur ex cōmixtione ſre cū fimo ⁊ aqua. ¶ Ad illud de salmādra negat. quoniā nō nutrit ex solo igne sine aliquo alio nutrimēto: ls per sui qualitatē posset stare i igne. q̄ nō moriatur.

Quantum ad tertiū articulū pono aliqua dicta. ꝑmū est q̄ motus pōt accipi dupliciter. ꝑmo coiter ⁊ large. put se extēdit ad oēz mutationē. ⁊ isto modo loquit ꝓbs. tertio phisicoꝝ. ⁊ vbicūq; loquit de hac materia ante hunc quintū libz̄. vnde diffinitio data de motu tertio huius. est cois ad omnē mutationē. ⁊ hoc modo pōt ꝺcedi q̄ generatio est motus. ¶ Alio mō pōt sumi motus magis stricte ſm q̄ est mutatio a subiecto i subiectū. ⁊ isto mō solū ē i tribus generibus. s. ad q̄ titatē qualitatē ⁊ ad vbi. ⁊ illo mō logt ꝓbus. q̄nto huius. ⁊ isto modo distinguit a generatiōe ¶ Secūdū dictū est illud. q̄ generatio pōt sumi duplr. vno mō ꝑ alteratōe materie. alio mō ꝑ introductione forme substātialis in materia. ¶ Tertiū dictū est illud q̄ triplex inuenitur successio in generatōibus substantiaꝝ vna successio est in qualitatibus substātie corrūpē de. Alio mō est successio in generatione substātie alicuius cōpositi in diuersis mēbris sicut in generatōe aialis ꝓius generatur corꝝ q̄ alia mēbra minus principalia. Tertia successio est. quādo forma substātialis iducitur i parte ꝓpinqua agētis ꝓius q̄ in parte remota. ¶ Hoc premisso pono aliquas ꝓpositōes. ¶ Prima est hec. q̄ in gbusdā formis tota forma acgritur simul in instāti. patet de forma asini et de multis alys. puta de talibus formis pfectis. ¶ Scōa ꝓpositio est. q̄ quedā sunt forme que partibiliter acquiruntur sic q̄ vna pars ꝓius acgrit q̄ alia: sicut ꝑz in generatōe ignis in materia ae/

ris sicut arguebat in vna rone posita in pede onis. tamen hoc no obstante qlibet eius pars acgrit in instanti. Ex quo euidenter p3 ad one. s. q pductio formesubstantialis est in instanti: nam alias generatio no distingueret a motu ppie dicto. qo est contra phm. quia huius. i motu qde manet idem subiectum sub vtroq termino: non sic de gnatoe. sed lz maneat ma eadem inueniat in materia.

His visis rndeo ad rones principales. ad primam dico q maior sic nude intellecta videt bre instanti. sol. n. in instanti aerem illuminat. qz illuminatio fit in instanti. ergo oportet q itelligat de actoe fudata in motu z no de mutatoe instantanea cuiusmodi est pductio formesubstantialis. Ad scdam rnem rndeo z dico. q licet tota pductio totius formei quodam instanti no sit tota acgsita. verum tn quelibet eius pars i instanti acgrit. tn no appropriat eis hec. qz successio est ppie motus. qm in motu manet idem subiectum sub vtroq termino: z est a subiecto i subiectum vel ab affirmato i affirmatum: no aut sic e i generatoe. qz e a no ee in ee. Ad aliud rndeo negando ans. Ad pbationem dico. q agens supnale fortius agit hoc e qz ad introducendam formam substantialem in materia no idiget tanto tpe ad dispositionem totius: imo sil pot disponere z introducere no sic de agente nali. Ad aliud tenendo q substantialis forma suscipiat magis z minus. de quo tm non determino me de pnti: dicerem q gnatio formei est i instanti: sed eius itensio pot ee i tpe. illa aut itensio est motus qui no est de aliquibus tribus generibus. vnde secundum hoc vel oportet negare phm vel oz substantiam dicere no sic intendi. z hoc sufficit ad presens.

Queritur Utrum i gditate formeac cidentalis sit dare gradus p3 quos ipsa possit suscipere magis z minus: z scm quos possit motum terminare. z vr q no. nam scm auctorem ex principiorum formam e simplici z inuariabili essentia ofi stes. Item octauo metha. forme sunt sicut numeri. qz sicut numerus stat in indiuisibili: ita q nihil pot sibi addi vel minui: gn mutet spes numeri sic silr z de forma. z p ons no habebit istos gradus. Item Aristo. i pdicamentis de qualitate ocessit de iusto q suscipit magis z minus: no tm de iustitia q suscipiat magis z minus: vn vna iustitia no e magis alia: lz vnus sit magis iustus q alius. Item rones sic arguit: qm aut tales gradus sunt extra eentiam formei: z sunt sibi accntales. vel intra eentiam formei z sunt sibi eentiales. neutro istorum modorum sunt. ergo c. p batio. pmum no pot dari. qm seqret cum os posset separare qcumq accntale a quocumq q os posset facere albedinem sine aliquo gradu. qo e falsum. Tum etiam qz tunc albedo itensa vel remissa eet aggregata: imo albedo quocunq mo accepta eet quedam aggregatum p accns: z sic no eet in gne quorum vtrumq e falsum. nec pot dari scm qz tunc seqret q albedo remissa no eet pfecte infra eentiam albedinis nec spem. Tum etiam qz seqret q nulla forma vna posset suscipere magis z minus z etiam remissa z itensa differret scm eentiam: quorum vtrumq est ipossibile. Tum etiam qm gradus ctingentes no sunt eentiales. sed hoc gradus sunt ctingentes. pbo. forma ctingeret itendit z remittit. ergo tales gradus scm quos itenditur sunt ei ctingentes z accntales. z silr illud qd remittit. Item sequit. q albedo intensior esset coposition. osequens est falsum. ergo z ans. falsitas osequentis p3. qz in formis quanto forma est coposition tanto imperfectior: z qnto simplicior tanto perfectior. osequentia p3. quoniam plura includit. Item ipossibile est plurima accidentia eiusdem speciei esse in eodem subiecto: sed tales gradus plures sunt eiusdem speciei cum sint eiusdem ronis. ergo c. maior p3. quinto metha. Item tales gradus vel sunt finiti vel infiniti. no infiniti. quoniam no est dare infinitum in actu. Tum etiam qz no est dare maius infinito. z per consequens. vna albedo non esset perfectior alia. nec possunt esse finiti. quoniam diuisibilitas motus est partim ex diuisibilitate termini z formei scm quam est motus: p3 in motu locali. vnde Aristo. phat ex diuisione spatii scm qo e motus e diuisio motus. p3 etiam. qz p illam partem motus vel aligd acgrit de termino vel nihil: si nihil. ergo in ista parte tpis corrndete illi parti motus mobile quit qz i tota parte temporis eodem mo se buit. seqtur etiam q sit motus z ad nihilum terminet. quorum vtrumq e ipossibile. Tum etiam qz cuilibet mutato ee in motu aligd rndet ex parte termini. qz oe qd mutatum e scm aligd mutatum e. cum g i motu sint infinite partes z infinita mutata esse. sexto huius. seqtur q in albedine sint gradus infiniti. Item tales gradus vel sunt diuisibiles vel indiuisibiles. no pmum qz tunc gradus bret gradum. z tunc qro de isto gradu vel e diuisibilis: vel no: z sic procedam in infinitum. nec indiuisibilis. quoniam tunc eet in subiecto indiuisibili: z tunc indiuisibile esset immediatum indiuisibili: quoniam cum inter istum gradum z alium no sit aligd aliud medium. qz tunc eet forma sine gradu. ergo p ons gradus n eet immediatus gradui. z p ons sub m istius gradus erit immediatum subiecto alterius gradus. sz illa subiecta sunt indiuisibilia. ergo c.

In oppositum arguit sic. ipossibile est aliquam formam posse coicari pluribus secundum magis z minus nisi in se habeat aliquos gradus z aliquas entitates secundum quas diuersime de participetur. sed albedo vel aliqua talis forma participatur sic a diuersis. ergo z cetera.

Respondeo vbi sic procedam. primo ad declarationem tituli huius questionis ponam aliqua preambula. Secdo inquiret vm est causa vel vm puenit q aliqua talis forma suscipiat magis z minus. Tertio inquiretur principale propositum. Quarto mouebo aliqua dubia circa istam materiam.

Quantum ad primum est primo sciendum. q in titulo questionis ponitur gradus: de quo pono aliqua dicta. Primum e. q gradus ide est qd gressus. dicit. n. a gradior graderis. ex hoc aut trahitur ad plura alia. qz sicut scm istos passus vel gressus itur de vno loco ad alium: ita etiam quodammodo p istos gradus mobile siue forma gradit quodammodo ab vno gradu i alium. Secm dictum e. q gradus arguit qtitatem. Jo notandum q triplex est qtitas. qtitas molis siue dimensionalis. z qtitas perfectionis q respicit esse rei. z qtitas virtualis que respicit agere z formam. secunda coincidit cum tertia. qz agere seqtur esse. Tertium dictum est. q isti gradus necessario sunt ponendi in ipa forma. hoc pbatur. ipossibile e eadem forma sil a diuersis secm aliam z aliam rone participari nisi illa forma copatiat secum pluralitatem illarum rationum: sed aliqua forma specifica participatur simul a diuersis secundum aliam z aliam rationem. patet. ergo c. illas sunt rones dico ce gradus. puta albedo participatur a diuersis secm aliam z aliam roem vt p3. ergo c. Contra. qd vniuocum participat secm eadem roem. Rndeo vex e

specificā ꝛ cōez: nō aūt idiuidualē ꝛ spālē. ¶ Ite ipossibile ē aliq̄ formā sil'plibus coicari nisi i se sit aliqualiter illimitata. explū de essentia diuina q̄ vna exīs tribus psonis coicaf. sed oē illimitatū bz rōnē quantigradualis. ergo oīs forma q̄ sil' coicat pluribus bz gradus. ¶ Ite. oīs forma q̄ i realiter distictis realiter diuidīf est i se diuisibilis realiter: sed aliqua forma specifica. puta albedo realiter diuidīf i pluribus idiuiduis albedinis. ergo ipsa real'r i se ē diuisibilis realiter. ꝛ partes illas in quas vel scōz quas diuidit voco gradus ꝛc. ¶ Quartū dictū est. q̄ de gradu talē pono descriptionē q̄ gradus forme de quo nūc est sermo est portio pfectōalis forme specifice exīs eius ꝛceptū gditatiuū: sed ipsā formā specificā i fra suū ꝛceptū icludēs: coicidēs cū ea i idē ēntialiter: iclusa itra ꝛceptū idiuidui vagi vage ꝛ determinati determinate: ita q̄ i pdicta descriptōe tāgūtur sex ꝛditiones: scōz sex particulas ibi positas. ponit. n. primo ibi portio perfectiōalis. q: forma specifica ē i se illimitata bñs q̄dā totalitatē seu q̄titatē. cuius gradus ē portio q̄dā ꝛ pars. q: nō icludit illā totā q̄titatē. ¶ Sciēdū. n. q̄ forma specifica bz partes ēntiales. s. mām ꝛ formā vel genus ꝛ dīaz. bz etiā partes pfectōales scōm quas cōpetit sibi totalitas pfectōis seu q̄titas pfectōalis. bz etiā partes māles cuiusmodi sūt partes subiectiue. vñ ergo gradus dr̄ q̄dā portio pfectōalis ipsius forme specifice. ¶ ponit scōo extra eius ꝛceptū gditatiuū. vbi ē sciēdū q̄ lz forma specifica bēat quādā illimitationem tñ i fra ꝛceptū suū gditatiuū nō bz istos gradus: sed abstrahit ab illis: ꝛ pōt itelligi sine illis. rō ē. q: si eos icluderet seq̄ref q̄ vbicūq̄ forma specifica reperiretur ibi ēnt oēs isti gradus. ꝛ iō tāta eēt pfectio i vno ꝺiuiduo sicut i oibus sil'. qō ē absurdū. ¶ ponit tertio scōm ipsā formā specificā i fra suū ꝛceptū icludēs. ꝛ rō huius est. q: i quolibet saltaf rō forme specifice. qō nō eēt nisi icluderet illū ꝛceptū. nec debet videri icōueniēs q̄ cōceptus gditatiuus specificus abstrahat ab bꝺ gradib⁹. ꝛ nō econuerso cū hoc sit de quolibet iferiori. ¶ ponitur quarto coicidēs cū ea i idē ēntial'r. s. cū forma specifica: qm̄ qū forma specifica ꝺbit per aliquē bor graduū nō ꝺbit per aligd ꝓprie accītale. sic q̄ nō faciat idē cū ea ēntial'r. lz coicidit i gditatē. ¶ ponit. 5°. iclusa itra ꝛceptū idiuiduū. illa. n. portio icludit i ꝛceptu indiuidui q: lz eē forme specifice vt sic abstrahat a tali gradu nō tñ vt ē exīs. imo per necessitatē ꝛcernit aliquē istor vt sic. nō pōt aūt existere nisi in aliquo indiuiduo. ꝛ sic per ꝺñs iste gradus ē de ꝛceptu gditatiuo ipsius idiuidui. ¶ ponit. 6°. vagi vage ꝛ determinati determinate. q: lz iste gradus includat in cōceptu indiuidui. tñ sicut duplex ē idiuiduū. s. vagū ꝛ signatū: sic est duplex gradus. ponit postea i titulo qōnis magis ꝛ minus ꝛc. ꝛ q: magis ꝛ minus ꝓportāt q̄dā ꝛparationē. primo ꝓmittā distinctionē de cōparatōe: scōo oñdā quō se bñt magis ꝛ minus ad maius ꝛ minus. ¶ De primo sciēdū q̄ cōparationū q̄dā ē abusiua vt cū dr̄. lux ē clarior tenebra: q̄dā ē excessiua vt cū dr̄ infinitū ē maius finito. q̄dā ē equoca vt cū dr̄ sonus ē acutior sapore. q̄dā analoga. vt cū dr̄ q̄ba ē pfectius ens q̄ accīs. ista aūt analogia nō aufert total'r vniuocationē metaphisicā. q̄dā ē vniuoca vt cū dr̄ vnū ens eē albius alio. Et hec ē ꝓpria cōparatio ꝓm formā vnius spēi de quo br̄ septimo huius. vñ ex hoc pz q̄ magis ꝛ minus accipiūtur ꝓprie i forma ciusdē spēi.

¶ Propē scōz dico. q̄ maius ꝛ minus ꝛ magis ꝛ minus dīnt ꝛ cōueniūt. Conueniūt qdē dupl'r. primo q: vtrūq̄ ē cōparatio q̄dā. scōo q: vtrobiq̄ ē cōparatio disquipantie q̄ oritf ex disquipantia ꝛ difformitate terminor. Bz dīnt multipl'r. primo q: maius ꝛ minus iportāt cōparationē vnius ad vnū pcise i se: sz magis ꝛ minus iportāt cōparationē vnius ad vnū nō pcise i se. sz i cōparatōe alicuius tertij. qō participant. puta alicuius forme. ¶ Scōo q: magis ꝛ minus sūt aduerbia. ꝛ iō distinguūtur sicut modi. sz maius ꝛ minus sūt noia: iō accipiūtur non modaliter: sz noial'r ꝛ significāt formas ꝛ nō modos forme. ¶ Tertio q: magis ꝛ minus nō dīr de forma participata. sz magis de ipsis participātibus. sed maius ꝛ minus ecōtra pz. ¶ Quarto q: magis ꝛ minus sumūtur penes itēsionē ꝛ remissionē forme. sz maius ꝛ minus penes extēsionē ꝛ itēsionē. ¶ Quinto q: magis sp̄ꝑ upponit maius in forma. ꝛ nō econuerso sicut paret de q̄titate. sic ergo planus est totus titulus questionis.

Quantum ad scōz articulū pono aliq̄s ꝓpōes. ¶ Prima ē ista. q̄ maioritas ꝛ minoritas extēsiua subiecti vel forme vel vtriusq̄ nō ē cā suscipiēdi magis vel minus. hoc sic ꝓbaf: q: tūc seq̄ref q̄ equus albus eēt albior q̄ margarita. qō ē falsū. ¶ Ite tūc figure ꝛtes q̄titatē q̄to eēnt maiores tāto essent magis ꝛ q̄to aliqs bō eēt maior tāto eēt magis. qō ē falsū. q: neutrū bor suscipit magis vel minus. ¶ Scōa ꝓpositio ē. q̄ approximatio ꝛ remotio a suo ꝺio non ē cā suscipiēdi magis ꝛ min⁹. ꝓbaf. q: tūc seq̄ref q̄ vbi nullū eēt ꝺriū. ibi nō eēt magis ꝛ minus. ꝺñs ē falsū. ergo ꝛ añs. falsitas ꝺntis pz. Tū q: lumē i medio pōt eē scōm magis ꝛ minus. ꝛ tñ in medio nullū ē ꝺriū lumini. q: alr illuiatio fieret i tpe. tenebra. n. solū opponit ꝑuatiue lumini. Tū q: diuersi ꝑnt participare vtutē eādē nō participādo aliqd de vitio oppositō. puta tēperātia vel humilitatē: q̄. n. ñ pticipēt aliqd ō vitio oppōito pz. nā alr ōnarēf. Tū etiā q: i statu innocētie fuisset scōz magis ꝛ minus gra i diuersis. vbi tñ nullū fuisset ꝺriū pctm̄. lz pz exīsse i btis i pria. Tū etiā q: hec separarent adiuicē i pdicamēto bitus. vbi scōz auctorē sex pncipior nullū ē ꝺriū: ꝛ tñ scōz eūdē bitus suscipit magis ꝛ minus qm̄ ornatior ē eques pedite. ¶ ꝓ. ad pncipale. accipiat albedo pmixta nigredini fiat ītēsior ꝛ pfectior ꝛ tollaf nigredo. ꝛ tūc sic. aut ista albedo ītēdit q̄duētū alicuius positiui. vel tñ p remotionē nigredinis. si pmū dr̄ ꝓpositū. si scōz. ꝺtra. nullius effcūs positiui pōt eē cā ꝑuatiua: sz intēdi ē effcūs positiuus. pz. q: amotio nigredinis tñ ē cā ꝑuatiua. ergo amotio nō pōt eē cā isti⁹ ītēsionis. ¶ Cōfirmaf. qm̄ motus denoiaf ex termino ad quē. ex gnto huius. sz ista ītēsio albedinis ē dealbatio ex eodē. gnto huius. ergo terminus ē aliqua albedo. ꝛ p ꝺñs non amotio vel separatio nigredinis. ex hoc ꝺcludo correlariū q̄ opinio dicēciū talē eē cāz suscipiendi magis ꝛ minus. ē falsa. ¶ Tertia ꝺclusio est ista. q̄ accessus ꝛ recessus ad ipositionē nois nō ē cā suscipiēdi magis ꝛ minus. hoc ꝓbo. qm̄ si sic. ergo nihil ē albū albedine nisi sit albissimū. ꝺñs ē falsū. ergo ꝛ añs. qm̄ tūc albū remissū nō eēt albū. ꝺña pz. cui nō cōpetit significatū nois nō ꝺuenit ipz nomē. si ergo albū iponit ad significādū albedinē i vltimo gradu nihil erit albū nisi sit albissimum. ex hoc ꝺcludit correlariū q̄ opinio auctoris sex pncipior q̄ hoc dicit ē falsa. nisi forte exponat ꝛ excusef q̄ iposi-

tio illa noīs ponatur ad puritatē forme. sed hoc est idē qđ prius. qz vt sic nihil erit albū nisi sit purum album. ¶ Quarta ꝯclusio ē illa. qđ forma accñtalis non suscipit magis z minus scđz dispositionē ī subiecto vel scđz eē ī subiecto remanēte eius eēntia imutata. hanc oñdo sic. qz illud eē vel dispositio forme vel ē idē cū eē forme vel non. si idē. hētur ꝓpositū. qz cū illa dispositio sit maior vel minor. ergo z eē forme cū qua tenet eē idē. Si nō ē idē q̄ro de eo vtrū scđz sui substantiā suscipiat magis z minus. vel nō. si sic. hētur ꝓpositū. si nō. ergo erit ꝓcessus ī ifinitū. ¶ ℔. habito termino scđm rōez qua terminus motus cessat. qñ habitibus p̄sentibus ī mā cessat motus. ex ꝑmo de gñatōe. sed ꝑte ī p̄ncipio calefactōis hētur caliditas scđm rōnē qua ē terminus calefactōis. ergo ī p̄ncipio cessabit motus ille. qđ ē ipossibile. minorez ꝓbo. qñ oē qđ mouet hz aliqd de termino a quo z aliqd de termino ad quē. ex sexto huius. ergo ī p̄ncipio calefactōis ī ipso calefactibili ē aliqd de esse caloris. si ergo eē caloris nō suscipit magis z minus ī p̄ncipio erit calor pfectissimus scđz quē modū non ē terminus motus. ex hoc ꝯcludit correlariū qđ opinio ponēs cāz dictā suscipiēdi magis z minus ē falsa. ¶ Quinta ꝯclusio ē ista. qđ radicatio forme ī mā nō ē cā suscipiēdi magis z minus. hāc oñdo sic. qñ ista radicatio vel ē aliqd distictū a forma radicata vel nō. si nō hētur ꝓpositū: qñ cū illa radicatio sit maior vel minor. ergo z forma. si est aliqd distictū vel ē forma absoluta vel respectiua. si absoluta hētur ꝓpositū. si respectiua sīr qñ magis z minus ī forma respectiua oriē ex magis z minus ī forma absoluta. ¶ ℔. si sic. ergo vbi erit forma magis radicata ibi subiectū magis erit tale. oñs ē falsū. sicut apparet manifeste. qñ scđz medicos. febris ethica ē magis radicata q̄ tertiana. z tñ tertiana ē ītensior. ideo tertianus est magis febricitans. sīr verecūdus ē aliq̄n rubicūdior. z tñ ruboz ē ī eo minus radicatus q̄ ī aliquo alio. g nō ē rubeus puta sanguineus nāl'r. ¶ Sexta cōclusio ē ista. qđ subiectū forme non ē cā suscipiendi magis z minus. hoc apparet: qz subiectū dr tale ꝓpter formā ībērētē z nō ecōuerso. ergo dicē magis tale ꝓpter maioritatē talis forme. z nō ecōuerso: ex quo ꝯcludo correlariū qđ nihil extrisecū forme ē p̄cisa rō z formalis causa suscipiēdi magis z minus. ¶ Septima ꝯclusio ē ista. qđ p̄cisa rō suscipiendi magis z minus est latitudo graduū ī forma specifica qđ idē est qđ illimitatio forme q̄ participat. ꝓbatio huius pz. Tū ex ip̄probatōe oīuz opinionū p̄cedēntiū: nec videt alia via restare nisi ista. Tū qz ipossibile ē formā participare scđz magis z minus nisi sit ī se aliqualiter illimitata. quoniā oppositū p̄dicati īfert oppositū subiecti. ℔. n. qđ nō sit illimitata quō participabit scđz aliū z aliū gradū. Tū ꝑ simpliciū ī p̄dicamentis capitulo de qualitate. vbi recitās multas opiniones de causa suscipiēdi magis z minus z ip̄probādo p̄fert z ꝑmendat opinionē Archite dicēs sic. mirabiliter Architas breui sermone causam eius qđ est magis z minus īsinuat dicēs. qualitas. n. quoniam ifinitatem quandam participat. ideo secundum eius rationem habet qđ suscipiat magis z minus. z non ex participantibus. hec ille.

Quantum ad tertium articulū vbi erat videndum vtrum tales gradus sint ī eēntia forme secundum quos forma per essentiā augetur: est sciendum: qđ est vna opinio multum rationalis: z cōmunis premittens istam distictionez qđ essentia habet duplices partes. quasdaz materiales sine accidentales que sunt extra rationem specificam forme: z q̄tum ad istas forma suscipit magis z minus. habet etiā secundo partes formales: z quiditatiuas. que cadunt ī diffinitione z q̄tū ad istas essentia nō suscipit magis z minus. qđ ꝓbatur. quoniā illud sine quo res potest esse z nō esse: nō est de rōne eius quiditatiua: sed forma que suscipit magis z minus potest esse sine gradu ītēso. ergo ille nō est de ratione rei. ergo ratio diffinitiua rei non suscipit magis z minus. ¶ Confirmatur per Aristo. octauo metha. vbi dicit: qđ diffinitōes rez sūt sicut numeri. numerus aūt non suscipit magis z minus. ergo nec ratio diffinitiua rei suscipit magis z minus. vnde dicit qđ pp hoc tales gradus dñr ptinere ad eēntiā vl' eē iter eentiā eo qđ nō sunt res addite nature illius generis: nec ad aliud genus pertinentes. z ideo non faciunt vnū aggregatum cum forma. quoniam non pertinet ad aliud z ad aliud genus. non aute dicuntur intra essentiā: sic qđ pertineant ad quiditatē. licet ista verba sint bene dicta saltem quantum ad aliqua. tamē q̄tum ad hoc non video magnam necessitatem qđ sicut diffinitum suscipit magis z minus: quia etiā diffinitio z eius partes suscipiant magis z minus. Ideo dico aliter qđ forma que intendit suscipit intensionē quantū ad esse z quantum ad essentiam secundum quaslibet partes eius inclusas siue materiales siue formales siue quiditatiuas siue quascūq̄. Hoc ꝓbatur tripliciter. primo ex habitudine diffinitionis ad diffinibile sic. diffinitio rei adequata indicat adequate naturam rei nec plus nec minus: quoniam si minus tanc esset diminuta. si plus tūc esset superflua: sed albedo que est quedam forma diffinibilis suscipit magis z minus. ergo z diffinitio albedinis suscipit magis z minus. ꝓbatio assumpti quoniam quando aliquod album intenditur illud solum non intenditur: sīue est intensius: quia album: sed etiam est intensius album. quia est albius. sed quod est albius habet plus de perfectione albedinis: quoniam nō est albius nisi quia habet magis de albedine. ergo albedo diffinibilis suscipit magis et minus. ¶ Item cuiuscunque diffinitionis diffinientia suscipiunt magis et minus et ipsa diffinitio constituta ex his suscipit magis et minus: sed diffinientia albedinis suscipiunt magis et minus. ergo et ipsa diffinitio. minor ꝓbatur. quia color qui est genus albedinis suscipit magis et minus. quia sicut aliquid est albius alio ita etiaz aliquid est magis coloratū alio. illud autem aliud qđ est magis coloratum alio plus habet de colore. ergo color qui est genus albedinis suscipit magis z minus sicut etiam albedo. z eodem modo differentia quia non videtur magis de vno q̄ de alio. vnde disgregatiuum suscipit magis et minus sicut z albedo. vnde quanto aliquid est albius tanto magis disgregat. ¶ Item arguitur ex habitudine suppositorum sicut se habet generatio forme indiuidualis ad generationem speciei: sic se habet intensio indiuidui ad intensionem speciei. sed generato per se aliquo indiuiduo generatur per consequens quodlibet suum superius. vt generato forte generantur homo z animal. similiter ergo intenso aliquo indiuiduo intenditur ex consequenti quodlibet eius superius inclusum in eo. illud autez qđ indicatur per diffinitionem includitur essentialiter in

idiuiduo. ergo illud itēdit ⁊ sic diffinitio habebit quā-
dā latitudinē i suo ordine sicut diffinibile. vñ sicut vna
albedo intēsior est alia. ita color disgregatiuus visus su
scipit magis ⁊ minus. Dico ergo q̄ sicut forma specifi-
ca suscipit magis ⁊ minus in suis indiuiduis ꝛ nō sepa-
rata ab eis: sic diffinitō specifica suscipit magis ⁊ minus
i suis inferioribus: ꝛ nō separata ab eis. ¶ Ad alterius
opinionis rationes respōdeo. p̄ cuius euidētia primo
ē sciēdū q̄ aligd eē de rōne alterius pōt eē duplr. vno
mō sicut illud in quo saluaf̄ rō rei. alio mō sicut sine q̄
nō pōt eē rō rei. in his aūt q̄ nō suscipiūt magis ⁊ minus
idē ē illud in quo saluatur rō rei ⁊ sine quo nō pōt eē rō
rei. In his aūt q̄ suscipiūt magis ⁊ minꝰ aliud ē i quo sal
uaf̄ rō rei: ⁊ aliud sine quo nō pōt saluari rō rei. dico igi
tur q̄ in his q̄ suscipiūt magis ⁊ minus diffinitio idicat
illud qō est de rōne rei vtroq; mō ⁊ sine quo nō pōt eē
rō rei ⁊ in quo saluatur rō rei. iō diffinitio suscipit ma-
gis ⁊ minus sicut ⁊ diffinibile. in his aūt q̄ nō suscipiūt
magis ⁊ minus diffinitio solū idicat illud sine quo non
pōt eē rō rei. cuius rō ē q̄ talis eēntia est diffinibilis. et
per oñs eius diffinitio bꝫ corrūdere diffinito. ⁊ iō nō su
scipit magis ⁊ minꝰ sicut nec diffinitū. cā aūt est rō idē-
titatis ⁊ idiuisibilitatis. Et per hoc pꝫ ad formā q̄ dr̄ il
lud sine quo res pōt esse ⁊c. dico q̄ verū est q̄ non est de
rōne rei sic q̄ sine ipo nō possit esse rō rei. bñ aūt est de
eēntia rei tanq̄ illud i quo saluatur rō rei vēl qō saluaf̄
vel qō reperīf̄ in rōe. ¶ Ad aliud de nūeris. dico q̄ plꝰ
octano meta. bñ ꝓparat gditates et diffinitōes nūeris
q̄tū ad hoc q̄ sicut i nūeris q̄libꝫ vnitas addita variat
spēm ⁊ diffinitionē sic q̄libet entitas talis extranea va
riat diffinitionē rei. q̄tū aūt ad suscipere magis et mi-
nus nō ꝓparat oēs diffinitiones nūeris. sed q̄tū ad hoc
pñt solū ꝓparari diffinitōes substātiaꝝ q̄ nō suscipiūt
magis et minꝰ. vñ postea subdit q̄ diffinitōes nō suscī-
piūt magis et minꝰ nisi cū materia. ꝓcedo igitur q̄ albe
do vt separata a materia hoc ē a suis idiuiduis nec ipa
nec sua diffinitio itēdit nec remittit. tñ cū ē in materia
hoc est in indiuiduo. puta in hac albedine: hꝫ albedo ⁊
eiꝰ diffinitio suscipiūt magis ⁊ minus ſm intēsionē ⁊ re
missionē. ¶ Et si dicaf̄ q̄ forma ē ꝓsistēs in simplici ⁊ in
uariabili eēntia. Cōcedo q̄ est indiuisibilis subiectiue
vt ille intēdit log volēs dare dr̄iaꝫ inter mām ⁊ formā
ex hoc q̄ mā ē variabilis subiue de forma in formā con
trariā. forma aūt nō sic ē variabilis. igit ⁊c. Dico ergo q̄
forma q̄ suscipit magis ⁊ minꝰ in essentia sua suscipit hꝫ
gradus ⁊ in eēntia sua intēdit ⁊ remittitur: sic intelligē-
do q̄ vna albedo ē magis alia: ⁊ q̄ vnꝰ homo magis pti
cipat de rōne albedinis q̄ aliꝰ. similr dico de diffinitōe
albedinis. ¶ Sciēdū tñ q̄ nō imaginor q̄ tales gradus
sint de eēntia formę. ꝫ sint eēntialr idē cū ipa. sic itelli-
gēdo q̄ nō sit aligd exneū ipsi nature. vñ nec ꝑpr̄ hoc
a gradibus istis erit nā inseparabilis. nā ꝫ inter supius
⁊ iferius sit idētitas eēntialis: tñ supius pōt eē sine hoc
inferiori: ⁊ sil'r partes sine toto. vñ sicut totū ñ ē idē eēn
tialr suis partibus sed bñ ecōuerso: sicut nec etiā indi-
uidua sunt idē eēntialr spēi ꝫ bñ ecōtra: sic gradus nō
sunt idē eēntialr nature: sic q̄ sint de eēntia nature: licꝫ
bñ ecōuerso. accidūt eni sibi sicut idiuidua spēi. ¶ Hoc
g̃ ꝑmisso pꝫ ad formā qōnis ponēdo vnā talē ꝓpōnē. q̄
intēsio formę fit per gradus. ꝑbaf̄. nā ois forma q̄ aug
mētaf̄ bꝫ partes cū ad indiuisibile nō sit mot⁹. sexto bꝰ

⁊ etiā q̄ diuisibilitas per se ꝺpētit q̄titati q̄ ē terminus
augmēti. bꝰ partes voco gradus. ¶ Itē ꝓcessus a minꝰ
perfecto ad magis pfectū nō pōt itelligi sine gradibus:
ꝑbatur. q̄ ascēsus nō fit nisi per gradus. sicut pꝫ i vna
scala q̄ si ascēdimus gradatim ascēdim⁹. sic forma q̄ñ
intēdit accedit ⁊ ꝓcedit a minus pfecto ad magis pfe-
ctum. ergo ⁊c ¶ Cōtra q̄ cū quilibet boꝝ graduū sit q̄
litas habebit aliquos gradus. ⁊ erit ꝓcessus vsq; in in
finitū. Dicitur q̄ cū diuisibilitas in gradibus sit per se
passio q̄titatis virtutis. ⁊ quilibet gradus sit qualitas
illa diuisio vadit i ifinitū sicut ⁊ i sēsibilib⁹ formis q̄ītē
duntur p̄ motū. ¶ Sed hic ē vna difficultas si isti gdus
sint realr distincti. Quidā dicūt q̄ nō sūt actu distincti. sꝫ
tēdūt i vnā actualitatē realē oēs: ⁊ fundāt idiuisionē vl'
indistinctionē realē. de q̄ tñ dictū fuit prima. q. primi li-
bri. ¶ Contra. q̄ q̄ñ aliqua sic se bñt q̄ vnū pōt corrūpi
reliquo remanēte illa sunt realr ⁊ actualr distincta. pꝫ.
sed isti gradus sunt hꝰ. vt pꝫ in intēsiōe ⁊ remissione. g̃.
¶ Et iō dico alr q̄ illi gradus realr actualr sunt distincti
¶ Ꝫ o contra. q̄ vulgus in ꝺtinuo nō ponit partes i actu:
sed in potentia. ergo non possunt actu distingui. tū etiā
quia tunc erunt actu infinita cuꝫ sicut in continuo sint
infinite partes: sic in forma habeant esse infiniti gra-
dus. aliter ad ipsam nec secundū ipsam non posset esse
motus. Tum tertio etiaꝫ quia cum quilibet gradus sit
forma tot erunt ibi formę quot gradus. Tum quarto
etiam quia isti gradus separati ab inuicem distinguun
tur numero. ergo cum minus distinguantur coniuncta
q̄ illa que sunt separata. et nulla sit distinctio minor q̄
numeralis: sequitur q̄ isti gradus coniuncti nullaten⁹
distinguantur. ¶ Respondeo. ad primum argumētuꝫ
dico q̄ ꝫ in continuo ponantur infinite partes termi-
nationis diuisionis ⁊ separationis in potentia: tamē sūt
plures actu distincte ⁊ producte. ⁊ sic dico de gradibus
¶ Ad secundum dico q̄ licet plura actu diuisa sint sim
pliciter plura. tamen in actu distincta: indiuisa tamen ⁊
abstrahentia a diuisione sunt plura secunduꝫ quid. po-
nere autem infinita secundum quid non est impossibi
le. ¶ Ad tertium dico q̄ ꝫ plures gradus caritatis sint
caritas: tamen plures gradus caritatis non dicunt plu
res caritates simpliciter nisi sint actu diuisi. Unde est
vna caritas totalis sed plures partiales. ¶ Ad quartuꝫ
dico q̄ in diuisione numerali vel distinctione sunt plu
res gradus. Unde sciendum q̄ isti gradus habent in
forma quadruplicem vnitatem. Prima est vnitas in-
diuisionis. licet enim sint distincti: non tamen diuisi.
Secūda est vnitas ꝓpositionis. q̄ ois forma ꝓposita ē
ex suis gradibus. sicut oē ꝺtinuū ex suis partibus: ꝫ n̄
fit talis ꝓpō qualis est entis in actu cūm ente in potēria
Tertia est vnitas ꝺtinuitatis. ꝫ eni nō habeāt ꝺtinuita
tem extēsiuā taliū tamen extrema sunt. hic non ē talis
extremitas: est tamen ibi vnitas intēsiōis. Quarta vni
tas ē homogeneitatis. q̄ q̄libꝫ graduꝫ ē eiusdē nature.

Sed hic duo sunt dubia. Primū est quales sunt isti
gradus. Rñdeo. vbi sciēdū q̄ gradus gdā sūt
eēntiaꝝ: ⁊ isti dicūtur illi scōꝫ quos q̄libet eēntia limi-
tata ē ad certū genus ⁊ ad certā spēm. ⁊ ex istis gradib⁹
ꝺstituitur ordo vniuersi. Alij sūt gradus formaꝝ. ⁊ isti
si accipiāf̄ ſm formā spērū sic nō distinguūtur a ꝑmis.
sed si accipiantur gradus eo modo quo ponimus gra-
dum in formis. vt puta vnum communiorem. alium

minus cõmunẽ: ꝛ sic vsq; ad specificũ. sic distinguũtur a ꝑmis. ꝓbatur. qz ipossibile est duos gradus eẽntiarũ eẽ in eadẽ eẽntia ꝛ reperiri. patet. qz iam esset cõtradictio: sed isti ꝛ illi possunt esse i eodez. ergo ꝛc. ¶ Tertio sũt alĳ gradus perfectionuz vnitiue ꝓtẽ tazũ ꝛ isto mõ est intentio mea hic de gradibus. Ex quo cõcludo qꝺ diuersitas bozũ graduũ nõ diuersificat speciẽ. qz sũt pozrationes eiusdez forme specifice. ¶ Secũdo concludo qꝺ forma specifica ẽ indiuisibilis quãtũ ad gradũ specificũ. diuisibilis vero quantũ ad gradũ perfectionalem. qz forma specifica intendi põt ꝛ remitti. ¶ Tertio cõcludo qꝺ ĩ quolibet mutato esse ẽ alter ꝛ alter gradus. ¶ Quarto ꝛcludo qꝺ ratio formalis nature iisto gradu reperte nõ acquiriẽ de nouo. qz eadẽ quiditas prefuit totaliter ꝛ in gradibus precedentibus cũ sint eiusdez rationis formalis. ¶ Secũdũ dubiũ est a quo sunt isti gradus: Dico qꝺ sunt formalĩ ab essentia forme nõ absolute sub existẽtia. sũt aũt effectiue ab aliquo efficiente ꝛ intendente ipsam formã. Finaliter aũt ꝓpter boc qz tota ratio nature specifice non potest ꝛseruari ĩ vni co gradu: ideo indiget pluribus vt per aliũ ꝛ alium gradũ perfectio eius possit perpetuari.

Quantum ad quartũ articulũ ẽ primũ dubiũ. vtrũ ĩ itensione forme gradus preexistens cozrũpatur in aduentu subsequentis: ¶ Respõdeo vbi est scienduz qꝺ est opinio gerardi odonis qꝺ cũ aliquid fit de albo albius vel de albo minus albũ tota forma precedẽs cozrũpiẽ ꝛ nouũ idiuiduũ forme generaẽ. ¶ Spec aũt opinio sic ꝓbaẽ. termini motus sũt ꝑ se incõpossibiles. quinto huius. ſz gradus huius forme que ẽ existens ꝛ sequẽs sũt termini motus. vel saltez rationes formales terminãdi. ergo gradus precedẽs est incompossibilis gradui sequenti. g ꝛc. ꝓbaẽ minoz tripliciter. Tũ primo qz termini motus sũt positiui: qz motus fit de subiecto ĩ subiectũ. dico aũt subiectũ affirmatiue mõstratũ: sed nihil est positiuũ in termino a quo nisi gradus preexistens. quoniã priuatio termini ad quẽ ñ est aliquid positiuũ. ergo gradus preexistens est per se terminus a quo. ergo ꝛc. Tũ ẽt qz aut terminus a quo est aligd positiuũ aut nihil. si ẽ positiuus babeaẽ ꝓpositũ. qz nihil ẽ per se positiuũ ĩ termino a quo nisi gradus preexns. si aũt terminus a quo sit priuatiuus ꝛ priuatõ in subiecto apto nato equipollet negationi oppositeꝫ dictozie affirmationi. g augmẽtũ forme erit exñ subiecto in subiectũ ꝛ ita eẽt mutatio idiuisibilis ꝛ nõ motus. ꝓbatur. qz priuatio ꝛ habitus opponũr circa subiectũ aptũ natũ sicut affirmatio ꝛ negatio: ſz iter affirmationẽ ꝛ negationẽ non ẽ dare mediũ. g si terminus per se augmẽti ẽ priuatio sequiẽ qꝺ iter terminos augmẽti nõ sit dare mediũ. sed iter terminos nõ bñtes medĳ nõ ẽ motus. qz motus nõ diuidiẽ nisi scõz diuisionẽ spatĳ vel medĳ mediantis iter terminos. g ꝛc. ꝛ ꝓterea gñatio nõ ẽ motꝰ. qz ẽ a nõ eẽ in eẽ. Tũ etiã qz priuatio q̃ ẽ principiũ nature bz fũdari supra aliq̃ formã positiuã icõpossibilẽ termino ad quẽ. ꝑz qz principiũ ꝑ accidẽs reduciẽ ad principiũ per se. priuatio aũt ẽ principiũ per accidẽs. forma ãt ẽ ꝓncipiũ per se. primo bꝰ. sed iter termino a quo augmẽti nõ iueniẽ aligd positiuũ super qõ fundeẽ priuatio termini ad quẽ nisi gradus ꝑexistẽs. g gradus ꝑexistẽs ẽ icõpossibilis gradui subsequenti. ¶ Cõfirmatur. qz termini motꝰ localis sunt positiui. sũt enĳs a t vno vbi ad alind. ergo per ɔsequẽs termini motꝰ ĩ tẽsiui sunt positiui. sed illi termini itẽsiui sũt ipi gradus vt ꝓbatũ ẽ. g. ¶ Ytẽ qõ augeẽ: augeẽ scõz se totũ ꝛ scõm q̃lz sui ptẽ. qz q̃lz ꝓ aucti ẽ aucta. ꝑ de gene. si g ĩ augmẽto q̃titas ꝑexns manet cũ q̃titate seq̃nti. ꝛ tota q̃titas ꝑexns ꝑ q̃titatẽ sequẽtez augeẽ. g due q̃titates nũero erũt sil ĩ eodẽ loco. ꝛ ita ꝑ te duo corꝑa erũt ĩ eodez loco sil. qꝺ ẽ ipole. g. ¶ Ytẽ forma ꝑexns ꝛ forma seq̃ns sũt eiusdẽ spẽi. si g q̃litates ꝓcedẽtes manẽt sil cũ seq̃nte ꝛ sint ĩ eadẽ pte subi. qz forma itẽsa ꝛ remissa nõ dzñt subo. g pla accña absoluta eiusdez spẽi solo nũero dzia erũt sil ĩ eodẽ subo. qꝺ ẽ ipole. g seqr qꝺ forme ꝓcedẽtes corrũperẽr. ¶ Ytẽ si gradus preexns remaneret forma mutareẽ a gradu in gradũ: ꝛ per ons eẽt subĩ trãsmu

Sed tatiõis. quod est falsum. g ꝛc.

Ꝫ istã opi. arguiẽ ꝛ pono istã ꝓpõẽ ꝓtradcõriã illi qꝺ ĩ moriẽtẽsiuo gradus ꝑexns ñ cozrũpiẽ ĩ aduẽtu seq̃ntis. bãc g ꝛclonẽ. ꝓbo sic. illa q̃ sũt ꝓpossibilia ĩ eẽndo nõ se excludũt ab iuicẽ. ſz forma itẽsa ꝛ remissa sunt ꝓpossibiles ĩ eẽndo. g. mioz ꝑz. qz illa q̃ dzñt nisi solũ ꝑz positiũ ꝓpt̃ ꝛ suplatũ sũt ꝓpossibilia. qz suplatũ nõ excludit ꝓpatũ: nec ꝓpatũ positiũ. qz albissimum icludit albius ꝛ albius albũ. ¶ Ytẽ cozruptis oib⁹ accñtib⁹ nãlib⁹ subi ꝛ subz cozrũpiẽ. qz cozruptio accñtiũ nãliuz ẽ vltima necitas ad corruptionẽ subi. ſz q̃titas ẽ accñs naturale subẽ naturalis q̃ cozrupta cozrũpunr oia alia accñtia naturalia. g. si igiẽ ĩ augmẽto q̃titatis cozrũpiẽ tota q̃titas ꝑexns segẽ qꝺ cozrũpaẽ subĩ q̃titatis. sed subm q̃titatis ẽ subm augmẽti. g cozrũpetur subz augmẽti. ꝛ sic nõ erit augmẽtatio nec diminutio. ¶ Cõfirmaẽ. qz agẽs nãlẽ nõ põt expoliare ab oi subo q̃titatẽ. nec põt facere qꝺ q̃titas trãseat a subo ĩ subĩ. si g ĩ augmẽta q̃titat) q̃titas ꝓcedẽs cozrũpaẽ ĩ aduẽtu q̃titat) seq̃ntis ꝛ q̃titas seq̃ns ex q̃ fit augmẽtũ nõ trãsit de primo subo ad aliud subĩ. g q̃titas seq̃ns trãsit cũ suo subiecto ĩ aliud qõ oz augeri ꝛ sic trãsit q̃titas ꝓcedẽs cũ suo subo q̃tũ ad cozruptionẽ. ꝛ ita illud qõ segẽ in termino augmẽti erit indiuiduũ nũero. ꝛ ita nõ erit subĩ auctũ. ¶ Cõfirmaẽ. qz cozrupto subõ cozrũpiẽ oia eius accñtia. si g ĩ augmẽto q̃titas ꝑexns cozrũpitur cũ ipa sit subz alioꝝ accñtiũ saltẽ pluz: segẽ qꝺ oia talia accña corrũpãtur. qõ ẽ manifeste ipole: cũ augmẽtabile post augmẽtũ remaneat albũ ꝛ nõ habeat a quo postea gñetur albedo. vt ẽt suppono. g. ¶ Ytẽ illõ ex quo fit augmtũ ñ oz qꝺ semꝑ sit maiꝰ eo qõ augetur cũ ex aliq̃ mioꝛi possit aligd augmẽtari. ſz ex mioꝛi q̃to nõ põt gñari maius q̃tũ. g si i aduẽtu q̃titatis aduenientis cozrũpetur ꝑexns segẽ qꝺ augmẽtabile sit solũ tãtũ q̃tũ est q̃titas aduenies. ¶ Ytẽ qñ calidũ remittit frigidũ itẽsũ si totũ frigidũ itẽsũ cozrũpiẽ ꝛ succedit ibi frigidũ remissũ. q̃ro a quo cãtur illõ frigidũ. nõ ab aliquo frigido. ga ñ oz aliud frimꝰ i eiꝰ remissione eẽ. nec cãtur a calido. qz vnũ ꝓtrariũ ñ ẽ cã alteriꝰ. g nõ ẽ cãtũ õ nouo. ſz ꝑ⁹ existebat añ remissionẽ. g sil ꝛ i itẽsiõe illõ qõ ꝑexistebat ñ cõrũpitur ſz manz. ¶ Ytẽ pono qꝺ volũtas ꝑ actũ ꝓprũ õbeat remittere actũ intellectus. põt inq̃ volũtas imperare intellectui qꝺ nõ intelligat ita intense. tũc sic. illa volitio remittens necessario ꝓsupponit aliqꝺ actũ intellectus nõ sequentem qui est per te nouus: qz ille posterior ẽt. ergo per õns precedẽs nõ cozrumpitur sed manet. ¶ Ytẽ sequereẽ qꝺ in rarefactione spẽruz in eucha-

ristia ex cõsecratione ⁊ ꝺstrictione quã necessario sequi tur maior vel minor precedens q̃titas corrũperetur: qꝺ est manifeste contra fidez. qz ipsamet accidentia numero: que erãt i pane ⁊ i vino remanẽt facta ꝺsecratõe.

Ad rõnes alterius opinionis respondeo. Ad p̃ mã de incompossibilitate terminoꝝ pono aliquas distinctiones. ¶ Prima distinctio est illa q̃ duplex ẽ motus. ſ. acquisitiuus ⁊ deperditiuus. exẽ plũ p̃mi cũ ex nõ albo fit album. exẽplũ ſcõi cũ ex albo fit nõ albũ. ⁊ istoꝝ motuũ termini oppoſite ſe habent: qz in motu acqſitiuo termin⁹ a quo ẽ priuatiuus: et ter min⁹ ad quẽ ẽ poſitiuus. ſz i motu deperditiuo ẽ ecõuerſo ¶ Secũda diſtictio ẽ iſta. q̃ termini mot⁹ ſũt duplices qꝺã p ſe. qꝺã per accñs. termini qꝺ per ſe ſũt p̃uatio ⁊ habitus. et bi ſũt termini primi. termini vo per accidẽs ſũt termini ambo poſitiui: et ſũt termini cõcomitates. ¶ Tertia diſtictio ẽ iſta. q̃ mot⁹ alteratiuus ẽ duplex. aliq̃ñ. n. per motũ alteratiuũ aliqꝺ acqrit nullo mõꝺo habitũ. puta ſi aliqꝺ ſimplr nõ albũ fiat albũ. aliquãꝺo aliqꝺ acqrit p̃ius aliquo mõꝺo habitũ. vt cuz ꝺe remiſſo fit intẽſũ. ¶ Quarta diſtictio q̃ ẽ ad p̃poſitũ ẽ ꝺe icõpoſ ſibilitate terminoꝝ. illa. n. põt itelligi tripl̃r. vno mõꝺo q̃ ſit ex hoc q̃ ille termin⁹ nõ ſit ille terminus. alio mõꝺo q̃ vterq̃ terminus nõ põt iꝺẽ ſubm̃ ſimul perficere. alio mõꝺo q̃ itelligat illa icõpoſſibilitas p eo q̃ vterq̃ termi nus per poſſibile nõ põt currere i eoꝺẽ. exẽplũ in ꝑpoſi to ꝺe motu intẽſo ⁊ remiſſo q̃tũ ad graꝺũ p̃cedẽte ⁊ ſe quẽte. hic vtiq̃ ſaluat primã incõpoſſibilitas. ſaluat et ſecũda p q̃to vterq̃ gradus vt actu exñs ⁊ diſticte nõ pficiũt aliquid iꝺẽ. ſed talis icõpoſſibilitas nõ ẽ aliqꝺ abſolutũ ⁊ poſitiuũ. ſz ſcõz negationẽ cuiuſꝺã p̃cisionis ꝺi. n. gradus nõ diſtinguũt nisi penes eẽ actu diſtinctũ ⁊ nõ eẽ actu diſtinctũ. eẽ aũt actu diſtictũ ꝺicit p̃ciſio nẽ quãꝺã. puta q̃ nõ ẽ pars alicuius. nõ eẽ actu diſtictũ ꝺicit negationẽ illi⁹ p̃ciſiõis. puta q̃ ẽ pars alicui⁹. aꝺue niẽte aũt ſecũꝺo graꝺu primo⁹ fit pars alteri⁹. ⁊ tollit ab eo iſta p̃ciſio. Tertio mõꝺo nõ ẽ icõpoſſibilitas niſi ſumẽꝺo poſitm̃ ſub p̃uatõe ſequẽtis. Ad formã aũt rõnis ſm iſtã viã poſſet ꝺici q̃ termini motus ſunt icõpoſſibiles. ꝺr vno mõꝺo q̃ vez ẽ ꝺe terminis primis q̃ ſunt habitus ⁊ p̃uatio. nõ aũt ꝺe terminis ꝺcomitãtib⁹ ſaltẽ i gbuſ ꝺã motib⁹. Uel alr ꝺr q̃ iſti gradus ꝺicũt icõpoſſibilita tẽ vt p̃ciſi ſũt. Alr ꝺicit franciſc⁹ ꝺe marchia ꝺcedendo maiorẽ. ſ. q̃ tales termini mot⁹ ſũt icõpoſſibiles. Ad mi norẽ q̃ñ ꝺr q̃ termin⁹ a quo ẽ gradus p̃exñs qꝺã ꝺicũt: vt ipe ꝺicit q̃ terminus a quo per ſe augmẽti ẽ p̃uatõ ¶ Sz ꝺtra hoc arguit. qz agẽs nãle nõ inueniẽs in ſubo aliq̃ forma poſitiua ꝺtraria ſz ſolũ p̃uationẽ nuꝺã in troꝺucit formã ꝺebitã i iſtãti ſicut pz ꝺe luce q̃ nõ inẽit i aere niſi ſolũ p̃uationẽ: ita p̃ñs ſequit q̃ itẽſio iſta ſit q̃ꝺã mutatio iſtãtanea. iõ ꝺicit cõmẽtato⁹ q̃ terminus augmẽti ſiue ſm q̃titatẽ molis ſiue pfectõis nõ ẽ p̃uatio nuꝺa nec gradus q̃titatis p̃exñs. ſz ẽ p̃uatio fũꝺata i aliq̃ forma icõpoſſibili termio ad quẽ. q̃ aũt ſit forma illa ꝺico primo i q̃titate molli qꝺ augeꝝ nãl̃r ex aliquo q̃to nãli qꝺ paulatim corrũpit i ei⁹ mã i q̃ q̃titas cuz ſuba ſubiecta gñat. ⁊ ita termin⁹ a quo poſitiuus augmẽti ſup quẽ fũꝺat p̃uatio termini ad quẽ ẽ forma pri oris q̃titatis ex q̃ fit augmẽtũ q̃ ẽ incõpoſſibilis forme gñande: ⁊ illo mõꝺo fit augmẽtũ ſicut cũ cibo augeꝝ aial ⁊ corrũpit forma cibi ⁊ itroꝺucit forma aialis. ⁊ ſic termi nus a quo poſitiuus augmẽti ẽ forma cibi cũ ei⁹ q̃tita te. qz manẽs ſub ꝑpria q̃titate nunq̃ augeret aial. ſilr ꝺe q̃titate pfectõis. qñ ſimplr itẽꝺit pmotũ: bz formã ꝺtrariã poſitiuã: ſicut albedo nigredinẽ ⁊ aliquos colo res itermedios. ⁊ tũc p̃uatio termini ad quẽ fũꝺatur ſup formã poſitiuã icõpoſſibilẽ. ſi vo ſit aliq̃ q̃litas ſuſci piẽs magis ⁊ min⁹ nõ bñs ꝺtrariũ poſitiue ſicut lux. tũc talis forma ſil introꝺucit i ſubo nõ ſucceſſiue per motũ: ſz i iſtãti niſi per accñs iquãtũ agẽs magis approximaꝝ ſubo ⁊ min⁹ ſcõz motũ localẽ ⁊ ſcõz maiorẽ ⁊ minorem approximationẽ introꝺucit eã ſub graꝺu remiſſiori ⁊ in tẽſiori. ſicut pz ꝺe ſole q̃ q̃to plus ad nr̃m hemiſperiũ appropiquat tãto plus illuiat. ⁊ iõ ois q̃litas nõ bñs cõ trariũ ſi agẽs approximetur paſſo itroducitur in iſtãti. q̃ aũt itroducatur ſucceſſiue hoc ẽ per accñs ꝓpter mo tũ alteri⁹ rõis ꝺcurrẽtis. ⁊ ſic ois forma q̃ augeꝝ eo mõꝺo quo augetur bz terminũ a quo poſitm̃ icõpoſſibilẽ ſup quẽ fũꝺatur p̃uatio eius. ꝓpter qꝺ pz ad primã p̃ bationẽ q̃ terminus a quo augmẽti nõ ẽ p̃uatio nuꝺa ſed p̃uatio vt fũꝺata i ſubo poſitiuo diuiſibili. iõ nõ ſequitur q̃ augmẽtatio ſit mutatio. ¶ Per hoc ad ſcõaz p̃batõez cũ ꝺicebaꝝ q̃ p̃uatio ⁊ habit⁹ nõ bñt mediũ ꝺico q̃ p̃uatio nuꝺa ⁊ habitus ſunt imediata ſicut af firmatio ⁊ negatio circa ſubm̃. ſz p̃uatio fũꝺata i for ma ꝺtraria rõne forme ꝺtrarie ẽ diuiſibilis. ⁊ iõ motus attẽꝺitur ibi per ſe ſcõz diuiſibilitatẽ forme ⁊ nõ p̃ua tõis niſi per accñs. ¶ Ad ꝺfirmationẽ. ꝺcedo q̃ termi nus a quo augmẽti ẽ aliqꝺ poſitm̃. ſz hoc nõ ẽ ipe gꝺus ſed aliq̃ forma oppoſita vt patuit. ¶ Ad tertiã p̃batõez p̃uatio nãlis fũꝺat ſup̃ formã ꝺriã ꝺcedo aliquo mõ ſed illa nõ ẽ gradus forme p̃exñs ſed alia forma oppo ſita vt ꝺictũ ẽ. ¶ Ad zm cũ ꝺr q̃ duo eẽnt corpora i eoꝺ loco. ꝺico q̃ nõ ſequitur. qz q̃titas rei ex q̃ aliqꝺ augetur corrũpit q̃tũ ad p̃priũ eẽ p̃exñs. ⁊ ei⁹ mã gñat q̃titas alia a priori: ⁊ ſic nõ ſequitur duo corpora eẽ i eoꝺẽ lo co ſimul. qz primũ corp⁹ corrũpitur ⁊ nouũ gñatur ⁊ cũ p̃exiſtẽti occupat maiorẽ locũ. ⁊ iõ ſcõm augmẽtũ q̃nti tatis fit loc⁹ maior. vnde ſi loc⁹ nõ fieret maior optime ſeq̃retur q̃ duo corpora eẽnt ſimul. ¶ Ad tertiũ q̃ tũc plẽs forme eẽnt in eoꝺẽ ſubo: ꝺico q̃ ex graꝺu p̃cedẽti ⁊ ſequẽti reſultat vnum iꝺiuiꝺuũ actu per ſe ⁊ manet duo i potẽtia. ⁊ iõ ñ ſequit q̃ ſint duo accñtia nũero actu eoꝺẽ ſbõ: ſz pl̃a i põ ⁊ vnũ i actu. ¶ Ad 4m ꝺico q̃ forma ñ mutaꝝ ꝼz ſ bz forme ſz ꝼz formã mutaꝝ a gꝺu i gꝺũ

Secundum ꝺubiũ ẽ. vtrũ iſti gradus poſſint vniri ad ꝺſtitutionẽ alicuius ter ty. ⁊ vr̃ q̃ nõ: cũ ex duobus i actu nõ fiat p ſe vnũ niſi al terũ ſit in actu ⁊ alterũ i potentia. ſz iſti gradus cũ ſint eiuſꝺẽ rõis nõ poſſunt ſe habere ſic. ergo ⁊c. Tũ qz ex diſtinctis ſpẽ nõ fit vnũ p ſe: ſz iſti gradus diſtinguũtur per ſe ſpecie. ergo ⁊c. ꝓbõ minorẽ. qz quilibet eſt ꝑdi cabilis de pluribus ꝺifferentibus nũero i gꝺ. puta gra dus quartus abſtractus ab hoc vel abillo ẽ ꝑdicabilis de oibus partibus habentibus 4m gradũ. ſilr in alijs. ¶ Rñdeo vnuz ꝺicitur multipl̃r. quoꝺꝺã ẽ vnũ vnita te eſſentialis identitatis ⁊ ſimplicitatis. exemplum ꝺi uina eſſentia ⁊ relatio. aliud eſt vnum vnitate compoſi tionis: puta ex materia ⁊ forma. aliud eſt vnum vnitate ꝺtinuitatis: puta aliquod ꝺtinuum. aliud eſt vnũ vnitate etherogeneitatis. puta corp⁹ humanũ. aliud ẽ vnũ vni tate homogeneitatis vt aq̃a ⁊ huiuſmoꝺi. ¶ Ad ꝓpoſi

tū ex duobus gradibus vnius forme fit vnus hoc vltimo mō alys pretermissis. nā isti gradus sūt vnius nature. ex his pz rn̄. vn̄ nō vr possibile q; ex aliquibus possit resultare augmētū nisi sint vnita. ¶ Ad argumēta. ad primū dr vno modo q; ipa forma ē i potētia ad illos gradus. alio modo dicitur q; vnus gradus est in potentia ad alterū: quare sine sic sine n̄ sic ex eis poterit fieri vnū p se. ¶ Cōtra vtrunq; qz nihil eiusdē rōis ē i potētia ad aliud eiusdē rōis. sz tā forma ē eiusdē rōis cū oibus suis gradibus q; vnus gradus cū alio. ergo etc. Aliter dicit q; esse in potentia ptingit dupliciter. vel i potētia subiectiua vel in potētia cōiunctiua. Nunc ad ppositū vnus gradus nō ē in potētia subiectiua ad aliū: sz ipotentia ptiūctiua: z ista sufficit vt possint facere vnū. ¶ Cōtra. qz isto modo gradus vterq; ē i potentia z vterq; i actu: qz nō est ratio quare magis sit vnū i potētia diunctiua ad aliū q; econuerso. quare vel vterq; in actu vel vterq; i potentia. ¶ Ideo alr dicit q; argumētū pcedit de vnitate ppositionis vbi oportet ppositū z opponentia esse alterius rōis vnū esse in actū z aliud in potentia: nō sic ē in ppōsito. ¶ Ad scōz dicit q; distinctio specifica est duplex. quedā simpliciter z quedā secūdū quid. exemplū primi. homo z equus. exemplū secūdi masculinū z feminū q̄ distinguūtur spē in ratione sexus z n̄ nature. sic aliger homo z quodlibet idiuiduū vagū ē spēs scōz qd Ad formam: maior si sit vera hoc est loquēdo de specie simpliciter: sed tunc minor est falsa sicut pz.

Tertium dubium est. vtrū isti gradus sint eiusdē vel alterius z alterius rōis. R̄ndeo vna opinio ē cuiusdaz doctoris qui ponit q; isti gradus sunt alterius z alterius rōnis. ita q; semp posterior gradus ē actualior z pfectōr precedenti. hec aūt opinio sic pbat: gradus itēsus ē perfectior remisso sz inter gradus eiusdez perfectionis omnino neuter ē perfectior alio: qr pfecti⁹ i eo q; pfecti⁹ ē alteri⁹ rōis ab ipfectiori. ḡ gradus itensus ē alterius rationis a remisso. sed vltimus gradus ē intensior precedenti cū faciat formā intēsiorē. ergo etc. ¶ Itez nulla forma ē diuisibilis i partes eiusdem rationis nisi mediante quātitate. pz quinto meta. ḡtum ē quod ē diuisibile i ea que sibi insūt quozū vtrū q; natū est esse bocaliquid: sed tales gradus forme nō diuiduntur secundū quantitatē cū i eadez parte quātitatis recipiantur. ergo nō sunt eiusdem rōnis. ¶ Item nulla forma bn̄s plures gradus eiusdē rōis determinatur ex se ad certū numer̄ ipsoz̄ q; semper possit habere plures. patet de idiuiduis eiusdez speciei. sed quelibet forma itensibilis determinatur ad certuz numerū graduum cum sit deuenire ad terminum vltimatum: est. n. dare superlatiuū gradū. vltra quē non ē pcessus est. n. dare albissimū. z iterū qr oiuz natura cōstantiuz est determinata magnitudo z paruitas atq; numerus. tertio de anima. ¶ Itē ex duobus gradibus eiusdem pfectionis n̄ fit forma intēsior. patet de duobus tepidis ex quibus non fit intēsius calidū. si ergo tales gradus sūt eiusdem rōis sue perfectionis sequitur q; forma per tales gradus non possit intendi. quod est falsū.

Sed contra istam opinionē arguit primo sic. nam si gradus posterior esset perfectior pcedenti seq̄retur q; augmentū forme esset nēcio in duplo. z nunq; posset per medietatē augeri. hoc aūt ē ōtra veritatē. pbatur ꝟña. qz accipio formā bn̄tē vnū gradū vel q̄tuor acqrat vnū gradū ille gradus per te valet tātū sicut p̄ exn̄s z plus. ergo per ꝟñs segtur q; augebitur in tātū et plus. z sic augebit plus q̄z per medietatē. ¶ Itē ad gradus alterius rōis sunt motus alterius rōis. sed motus ad gradū intēsi vel remissi ē vnius rōis. qz ē ad vnū terminū specificū. ergo etc. ¶ Itē ois gradus alterius rōis ab alio ꝟstituit spēm diuersam ab alio. qō pz. qz hec est dria iter gradū specificū z indiuidualē. qz gradus specificus ē alterius rōis. iō ꝟstituit formā alterius rōis. gradus vero indiuidualis qz nō ē alterius rōis iō nō ꝟstituit spēm alteri⁹ rōnis. sed gradus intensus z remissus non constituunt species diuersas. ergo z cetera.

Ad rationes alterius opi. rn̄deo. Ad p̄mā dico q; forma intēsa includit plures gradus eiusdē rōis. s. gradū p̄cedētē z gradū sequētē. z sm hoc gradus sequēs p̄cise accept⁹ vt distinguit ꝟtra p̄cedētē gradū nō ē pfectior eo nec ipfectior. si aūt accipiat vt includēs p̄cedētē z simul sūptus cū eo sic ē pfectior eo. s. remisso p̄cise accepto. ¶ Ad 2m dico q; partes eiusdē rōis sunt in duplici dria. q̄dā enī nō sunt cōpossibiles simr in eadē parte subiecti. z de talibus vex ē q; nulla fōrma ē diuisibilis i plures grad⁹ eiusdē rōis nisi mediāte q̄titate. q̄dā vo sūt ptes eiusdē rōis nate pfice re eādē ptē simr: z tales nō distinguūt actu mediāte q̄titate. ¶ Ad 3m dico q; illa forma itēsibilis pōt sumi dupl̄r. Uno mō scōz se z respcū agētis pmariy. alio⁹ respcū agētis nālis vel subi ipaz itēdētis. pmo⁰ ipa ē i finitū augmētabil. 2⁰⁰ vo nō. agēs nāle ipaz itēdēs ē finite vtutis z sic i finitū nō pōt ipaz itēdere. z sic ibi ē deuenire ad ḡdū suplatiuū i ꝓparatōe ad agēs nāle. i ꝓparatiōe aūt ad agēs pmariū nō. ¶ Ad auctē aristo. 2. de aīa. dico q; logr̄ nāl̄r z i ꝓparatōe ad agēs nāle. ¶ Ad 4m p̄ oñdam tria exēpla. q; ex duob⁹ talib⁹ fiat itēsius. p̄m ex̄m ē q; ex duob⁹ ignib⁹ fiat ignis itēsior pz. 2m qz duo luia ꝓiuncta faciūt lumē itēsius. pz 3m. qz duo ḡua faciūt ḡui⁹. z p̄ ad ar̄m de tepido dico q; rō b⁹ ē qz q̄lz tepiditas bz subz distictū. sz si tepiditas vni⁹ sbi adderet alteri fieret itēsi or. z sic apparet ō duob⁹ albis qzsi albedo vni⁹ sbi adderet alteri fieret albū itēsi⁹. n̄ aūt si remaneret sbi distincti.

Quartum dubiū ē. vtrū forma itēsa z remissa sint vna z eadē nūero. R̄n vna ē opinio rum tenētis ptē negatiuā quā sic pbat. ois mot⁹ ē a 2⁰ i 3m. i ꝑ gnto. sz a forma itēsa ad formā remissā ē mot⁹ z ecōtra. ḡ forma itēsa z remissa ꝓtrariāt. sz idē i nūero n̄ ꝓtrariat sibypi. ḡ forma remissa z itēsa nō sūt eadē i nūmero. ¶ Itē impossibile ē q; idē i nūero bis gn̄et. sz poēz motū gn̄at termin⁹ mot⁹. ergo si albedo itēsa z remissa eēnt eedē i nūero: cū albedo remissa gn̄et p vnū motū z itēsa p aliū idē i nūero bis posz gn̄ari. sz ꝑ ē impoſe. z. ō gn̄atōe. ḡ. q; ār ois mot⁹ sit aggregatiu⁹ termini pz pcōmētatorē. 3. b⁹. mot⁹ nihil aliud ē q̄z gn̄atio ptis p⁹ ptē. ḡ etc. ¶ Itē sic̄ se bz vbi ad motū localē sic se bz q̄lz ad motū alteratōis. sz i motu localimobile i q̄lz instāti bz aliud z aliud vbi. ḡ i motu alteratōis alterabile i q̄lbz instāti bebit aliā z aliā q̄litatē i nūero etc. mior ꝓbat. qz si i motu localimobile i duob⁹ instātib⁹ bret idē vbi nūero seqret q; mobile gesceret scōm vbi. qō. n. bz idē vbi nūero qō p̄ bz se eodē mō respcū vbi sicut ꝑus. ¶ Itē se q̄ret q; alē nūero eēt sub diuersis spēb⁹. ꝟ ē falsū. ḡ etc. ꝓbatio ꝟña. accipio albedinē remittatur i tali remissione veniet ad mediū. sed color medius distinguitur spe

cifice ab extremis.i de sensu ꝛ sensato.g ꝛc. ¶ Sed cō/tra istā opinionē arguitur applicando quasdā rōes p quas fuit ꝓbatū ꝙ gradus ꝓcexñs ñ corrūpitur i ad/uētu sequētis. ꝓbatur sic. destructo subiecto naturali ꝛ corrupto: corrumpuntur oia eius accidētia. patet. qz destructo eo a quo aligd dependēs: destruitur ꝛ depē/dens: ꝛ destructo ꝓxi destruitur ꝛ posterius. ꝛ destru/cto fūdamēto destruitur ꝛ fundatū. ꝛ destructa cā de/struitur effectus. si g in augmēto quātitatis tota quāti/tas ꝓexistens corrumpatur necessario scōz hāc viā. vt ibi patet p eius rōnes cū quātitas sit subiectū ime/diatū albedinis ꝛ multox alioꝝ accidētiū habebo ꝙ qñ aligd augmētabitur tota eius albedo corrūpetur. hoc ē ipossibile. qz i istāti i quo generatur illa quātitas nona non pōt generari albedo. quia suppono ꝙ nō sit aligd dealbās: qđ ē ipossibile. ¶ Cōfirmatur. qz corru/ptis omnibus accñtibus nālibus alicuius subiecti cor rūpitur subm. sed possibile est ꝙ oia accñtia q̄ sunt in aliquo subō naturali augmētenē ꝛ intēdant. ergo ꝛc. ¶ Ꝫrē suppono ꝙ sit aliquod calidū remittēs frigidus decē graduū: tūc corrupto decimo gradu remanet fri gidū remissū nouē graduuz. tūc q̄ro illud frigidum re missum a quo ē per se causatū. qz cuilibz effectui per se rñdet aliquo modo cā per se. non pōt dici ꝙ causetur a calido per se. qz nullū ꝺrium ē per se cā ꝺrij. corrumpunt eni se ꝛ nō se generāt nisi forte per accñs. Vñ aristo. 9. meta. agens naturalr tantū per se valet ad vnū oppo sitū. calidū eni ita ē per se causa calidi ꝙ nō ē cā per se frigidi. nō igitur a calido nec a frigido. quia vel esset a frigido ꝓcedēte vel ab aliquo pñti existēte, vel ab ali/quo seq̄nte. nō a ꝓmo nec ab vltimo. qz hec nō sunt qñ illud calidū ē. nec ab aliq̄ ꝓsente. ga possibile ē ꝙ ibi nullū sit. ergo oz ꝙ idē remaneat in nūero remissa ali/qua eius perfectiōe. ¶ Ad rōnes. ad primā dico ꝙ oīs motus ē a ꝺrio in ꝺrariū vel simplr vel fm gd ꝛ egpol lenter. nō oz ergo in oī motu ꝙ termini sint ꝺrary ūm pliciter sed bene secūdū quid. in motu aūt remisso vel intenso est recessus ab vno ꝺrario ꝛ accessus ad aliud ꝛ hoc sufficit. bene aūt ē possibile ꝙ idē sibypsi secūdū tñ diuersos gradus entitatis ꝛ quodāmō perfectōis ꝛ secūdū gd ꝺrarietur. ¶ Ad secūdā cōcedo maiorē. ad minorē dico ꝙ in motu intensiuo bñ acquiritur nouus gradus sed non noua forma. puta albedo noua. vnde lz ille gradus esset separatus per possibile vel ipossibile dico ꝙ eēt albedo in recto. si aūt nō separatus eēt albe do in obliquo. nō ergo oz ꝙ in oī motu saltē quo res p/ficitur ꝛ maiorar acgratur simplr nouus terminus: lz rō terminādi possit nouiter acquiri. ¶ Ad tertiū dico ꝙ nō ē simile in motu locali ꝛ in motu alteratiōis. qm in motu locali terminus totus simul acquiritur ꝛ tot⁹ simul deperdit. nō sic aūt in motu alteratōis. de ipo ät magis videbit in sequentib⁹ quō ad ipm fit motus: et quō acgrit in instāti. ¶ Ad quartū dico ꝙ tm posset re/mitti ꝙ veniret ad formā mediaz distictā specifice ab extremis. hoc aūt posito nō dico ꝙ eēt eadē in nūero. hoc aūt nō obstāte ipsa poterit tali modo remitti ꝙ nō

His visis rñdeo ad rōnes principales. Ad primam aūctem ꝛ secūdā dixerunt alig ꝙ intelligit q̄ ūntū ad esse specificum ꝛ quiditatiuum: quoniam quantūz ad illud nō suscipiūt magis ꝛ minus, bene autē possunt in esse indiuiduali. tenendo autem ꝙ suscipiant magis ꝛ minus q̄tū ad esse gditatiuū ꝛ eentiale ita etiā ꝙ gdi tas ꝛ eentia intēdat sicut exposuimus in articulo ꝓin cipali. rñdeas sicut intēdimus ibi. ¶ Ad aliā aūt auctē aristo. in predicamētis dr vno modo ꝙ forma non su/scipit magis ꝛ minus nisi vt i subō exñs. qz sicut nō bz eē nisi in subō ita nō suscipit magis ꝛ minꝰ nisi in subō aliter dicitur ꝙ loquitur cū ambiguitate. ¶ Ad rōnes. ad primā dico ꝙ tales gradus sunt extra eentiā forme sic ꝙ nō sunt de eentia forme. verūtñ hoc nō obstante nō faciunt vnū aggregatū cū forma qz nō sunt alterius gñis. Et cū dicis ꝙ exquo sunt accñtales pñt separari dicitur ꝙ lz quilibet gradus signatus sit accñtalis tam forme specifice q̄ nūerali vage tamē accepti sūt de es/sentia forme indiuidualis non aūt specifice. qz forma specifica nō pōt eē sine indiuiduis. iō per ꝺsequēs for/ma specifica non pōt separari a quocūq̄ gradu: nec eēt indiuiduali. vnde forma specifica est idem realr ꝛ idē/tice cuz quolibet gradu: ꝛ seruatur in quolibet gradu. ¶ Ad secūdā cū infertur ꝙ albedo intēsioꝝ erit ꝓpositioꝝ. dico ꝙ ibi nō est ꝓpria ꝓpositio. ꝛ cū additur ꝙ for ma simplicioꝝ ē perfectioꝝ vex ē de simplicitate oppo sita ꝓprie ꝛ vere cōpōni qualis nō ē i ꝓposito. ¶ Ad 3m dico ꝙ plā accidētia eiusdē spēi habētia ꝓprie actuali tatē ꝛ quoddā eē p̄cisū in actu nō possūt eē i eodē sub/iecto. verūtamē dū vnū sit i potētia reliquū in actu vl cedant vnitiue in vniones alicuius vnius forme bene possunt esse talia plura in vno ꝛ eodē subō. ¶ Ad q̄rtū cū dr vel sunt finiti vel infiniti. respōdeo. vbi sciendū ꝙ sicut in continuo quocūq̄ sunt quedā partes eiusdē ꝓporionis ꝛ potētiales ꝛ infinite. alie vero actuales ꝛ eiusdē quantitatis ꝛ finite: sic ponitur de gradibus i forma. ꝙ. ſ. sunt ibi quidā gradus potētiales: ꝛ illi sunt infiniti in forma. ꝛ fm istos vna forma non est intensi/oꝝ alia cū in qualibet sint infiniti ꝛ nō plures i vna q̄ in alia. aly vero sunt gradus actuales: ꝛ sicut i ꝺtinuo sunt ille partes actuales finite: ꝛ fm istas vnuz ꝺtinuū est maius alio. ita silr isti gradus actuales in forma sūt finiti. ꝛ secūdū istos gradus vna forma est intēsioꝝ alia ¶ Ꝫz ē dubitatio q̄ possibilitate illi dñr potentiales ꝛ isti actuales cū q̄libet pars in suo toto dicat potētialis ꝛ imprecisa ꝛ indiuisa a suo toto. ¶ Rñdeo dicas mihi partes eiusdem ꝓporionis in ꝺtinuo q̄re dicūtur po/tētiales ꝛ alie actuales. ꝛ hoc tā ab aristo. q̄ a cōmēto re i diuersis locis. ꝛ ab oibus cōiter loquētib⁹? Dicas mihi hoc ꝛ ego dicā tibi illō. p me g ꝛ pte satisfacio ad illud quod q̄ris. ꝛ dico ꝙ iō dñr eē i potētia p̄cisiōis ꝛ se patōis. ꝛ iste ꝓpositū i actu p̄cisiōis ꝛ sepatōis. quia nulla pars ē sic p̄cisa nec aligs gradus. Dicā g ꝓmo de partib⁹ i ꝺtinuo eiusdē ꝓporiōis qz iste dñr potētiales qz ꝺtinēt a partib⁹ actualib⁹. puta eiusdē q̄titatis. dñr ēt potētiales: qz scōz ipas nō crescit nec minorar cōti/nuū. Ꝫste ät eiusdē q̄titatis dñr actuales. qz scōz ipos crescit ꝛ minorar ꝺtinuū ꝛ distīguūt ꝺtinua scōz excess sū. ꝛ qz distictio ē pens i actu ꝛ eē cāz maioritatis vidr eē q̄dā actualitas. iō tales ptes eiusdē q̄titatis dñr ac/tuales. Idē posses dre ō gradib⁹ forme. qz vz. isti dñr actuales qz forsan ꝺtinēt g̃dus illos potētiales. ꝛ scōz ipsos vna forma ē itēsioꝝ alia ꝛ excedit aliā. hec ät oia videt nōre q̄dā actualitatē. ꝛ cū dr ꝙ eēt dare i finitū i actu iaz fuit dictū ꝙ ista infinitas ē scōz gd. ¶ Ad 5m qñ

dicit q tales gradus l' sūt diuisibiles l' idiuisibiles. vno mō dico q sūt diuisibiles: ita q ista diuisio vadit i ifinitū: sicut pz de ptibus ptinui. verūtn actualis n diuidit i actuales: sz solū i potētiales. Alr dicit q isti grad⁹ sunt indiuisibiles scōm perfectionē: ita q glibet gradus ē vna simplex perfectio idiuisibilis. verūtn sunt diuisibiles tales grad⁹ quodā mō scōm extēsionē: ita q n ē intelligēdū qđ aliq̄ forma scōz se totā ē itēsa eq̄lr q vnus gradus ē in vna parte subiecti z alius in alia parte. z sic de alijs. sz glibet ē i q̄libet pte. ¶ Bz ē dubitatio qn calidū agit i frigidū illud imissū p calidū i frigidū quo pōt ꝓseruari ibi: nā vel est maioris vtutis q̄ frigidū remanēs vel minoris, vel eq̄lis. si minoris, g̃ corrumpit z nō poterit saluari. si maioris, g̃ erit magis calidū q̄ frigidū. si eq̄lis. ergo erit eq frigidū z calidū z tn certū ē q pōt esse magis frigidū, vt pz p sēsū. Rndeo z dico q est maioris vtutis. z cū dr: ergo corrūpit. dico q nisi eēt agēs extrinsecū ꝓseruās stati corrūpere. ꝑpter ād extrinsecū agēs ꝓseruatur. sicut pz de aqua tepida q̄ ꝓseruatur i tepiditate ꝑpter pñtiā ignis. ifrigidat ād ꝑpter absētiā ignis.

Queritur Utrum ad quātitatē sit motus. z vr q nō, ois motus ē a cōtrario i ctrariū. sz quātitati nihil ē ctrariū i predicamētis. g̃ ꝛc. ¶ Itē augmētatio nō est possibilis. g̃ nec motꝰ ad quātitatē est possibilis. ꝺna tenet p ph̄m quinto huius. g ponit q motus ad quātitatē vel est augmētatio vel diminutio. ꝓbatur ꝺna multiplici rōe. ꝓmo sic. qz si augmētatio esset possibilis aut fieret aduenīēte materia nuda aut aduenīēte mā cū quātitate. nō fit aduenīēte materia nuda. qz nūq̄ ē sine quātitate. nec fit aduenīēte materia cū quātitate. qz tūc due q̄titates essēt in eodē. hoc ē falsū. g̃ ꝛc. ¶ Itē si augmētatio esset possibilis tunc fieret alimēto aduenīēte. tūc q̄ro de isto alimēto vel conuertit in substam aliti: vl n. si nō. tūc nō ē augmentatio. qz si cibus ponat i stomacho meo ego nō ero maioz nec minoz. si vero ꝺuertit i substantiaz aliti z corrūpit. z si corrumpit aliqd aliō g̃nat qz corruptio vnius ē generatio alterius: sz g̃natio n est augmētatio. g̃ ꝛc. ¶ Itē si augmētatio eēt possibilis. tūc fieret aliq̄ q̄titate aduenīēte. qz illud p qō alitū auget nō ē sine quātitate: z illud qō auget hz quātitatē, sz recipiēs hz denudari a nā recepti. g̃ ꝛc. relinq̄t g̃ q augmētatio n sit possibilis. ¶ Itē si augmētū eēt possibile hoc eēt p rationē alimēti. sz nō potest hoc. g̃ ꝛc. scōo de aia: qz alimētū in eo q quantuz habet augmētare: sz n pōt qz illud alimētū aut reciperet i pleno aut i vacuo. n in vacuo. qz nō est dare vacuū i natura. nec i pleno. qz tūc eēnt duo corpora simul i eodē loco: qō ē falsū. vt pz. secūdo de aia. ¶ Itē si augmētū eēt pole tūc aīal augmētaret in duplici parte. sed hoc ē falsū. g̃ ꝛc. falsitas ꝓsequētis pz ad sensuz. ꝓbō ꝺntie q: q̄libet ps aliti augmētaret: sz aliq̄ ps ē ita minima q̄ n pōt augmētari nisi in duplici pte augmētaret qz n est dare minus minio. ¶ Itē si sic oporteret dare decisionē ptiū i susceptione alimēti. sz hoc ē falsū. g̃ ꝛc. falsitas ꝺntis pz. videlicet q n sit talis decisio ptiū. qz tūc doloz cāret qn susciperemus alimētū. tn nō causat. vt pz de se. ꝺna pz. qz alimētū nō posset de vna pte ad aliā trāsire nisi ptes deciderentur cū partes sint solide. ¶ Itē si augmētū esset pole tūc n differt a g̃natione: sz hoc ē falsū. g̃ ꝛc. falsitas ꝺntis pz. qz sūt diuerse spēs motus. sz ꝺna ꝓbat. qz ibi n eēt augmentum nisi ibi esset noua generatio carnis.

Ad oppositum est aristo. quantum ad vtrū q̄ hoc. z primo quantū ad primum in hoc quinto. vbi plane determinat q ad q̄n titatē est motus. quantum vero ad secundum in scōo de anima. vbi dicit q augmentum est possibile.

Respondeo Vbi sciendū est fm ph̄m in qnto huius. motus ad q̄titatē est augmentatio z diminutio. Est ergo primo videndū de augmētatione z de natura eius. vbi pono aliqua dicta. Primum est q augmētatio est duplex. quedam est ꝓprie dicta. quedam est large dicta. Augmētatio ꝓprie dicta est quando alimentū virtute caloris naturalis conuertitur in substantiā aliti z facit vnum cū eo. vnde ad hoc q fit augmētatio ꝓprie dicta tria requiruntur. primo q fiat aliquo aduenīēte. z per hoc differt a rarefactione. Secūdo oportet q ex alito z alimēto fiat vnū z per hoc differt ab aceruo lapidū. Tertio oportet q q̄libz pars aucti sit aucta. z per hoc differt a rebus inanimatis. nam si in igne magis apponeretur de cōbustibilibus dicitur q ibi est augmētatio: sed tamē ibi non est augmētatio ꝓprie dicta. quia quelibet pars auctinō est aucta. Similiter ex parte aliti duo requirūtur. s. q possit alimētū conuertere in sui naturā. Secūdo requiritur q habeāt pozos z venas in quib⁹ tale alimētū possit recipi ne duo corpora sint i eodē loco. Similiter ex parte alimenti alia duo requirūtur. s. q sit in potentia ad formā aliti. Secūdo q cito possit digeri. Bz augmētatio large sumpta ē q̄n aliquid additur alteri z non cōuertitur in naturā ipsius nec facit idem numero cum eo. sicut patet in aceruo lapidum vel in igne. quia si in igne apponantur ꝓbustibilia nō est idez ignis in nūero sed est ibi alius ignis de nouo generatus. Requiritur etiā in augmētatione quod alitur: z hoc est ipm alitus z quo alitur z hoc est ipm alimētū. z alēs z hoc est illō p qō fit ipz alimētū. ¶ Scōz dictū ē p qué modū fit ipz augmētū. Rndeo vbi est sciēdū q ē vna opi. auicēne q dicit q augmentū habet fieri per alimentū: ita q alimentū illud recipitur primo in stomaco z ibi decoquitur et diuiditur ita q pars grossioz emittitur extra per partem inferiorem z alia pars subtilis digeritur z cum bene est digesta z decocta in epate conuertitur in sanguinē quod apparet in rubedine epatis. qn epar est rubeū. ita q pars grossioz vadit ad vrinam. qn vrina est colamētū sanguinis. sed pars subtilis vadit ad cor. z iterum ibi digeritur ita q pars grossioz vadit ad vasa seminaria z ex illa fit generatio. sed pars magis subtilis per quasdam venas procedētes a corde ad q̄libet ptē extenditur. vnde in qualibet parte corporis sunt gdaz ramusculi venarum per quos tale alimentum recipit in q̄libet parte aialis. z sic per illud alimētū augmētatus sic aiali causat. z hec ē bona opi. ¶ Est tamen alia opio auerois q dicit q illud alimentum bene decoctum et digestum in stomaco vadit per quasdam venas ad oēs partes corporis z postea in pozis ipsius animalis recipitur. z tamen pozi primo erant pleni quodaz humore hūido z aduenīēte illo alimēto qō ē corp⁹ solidū iste hūor hūid⁹ melācolic⁹ l' gdā alter ex pte illā emittit p pozos z ideo de illo gnant vmes vl pili vl alie superfluitates. vl ēt talis hūor aduenīēte alimēto ꝺdēsatur z in partem

alia cedit vl corrumpit. z sic ps illa grossatur i q recipit alimentu z extendit z sic augmetu i alialibus catur. z hec opinio est qsi eade cu opinione Auicenne. ¶ Sz contra ista opinione arguit cometator z dicit q si p poros tale alimentu caret augmetu. tuc totu corpus eet poro su siue qlibet ps. sz hoc est falsu. ergo vt q hec opio no sit vera. Soluit ipe cometator z dicit q aliqd pot ee porosu dupler. Uno mo vel i actu vl i potetia. z dicit q sz totu corpus no sit in actu porosu. tn in potetia totu corpus z quelibet pars eius e porosa.

Hoc premisso videdu e quo modo ad quatitate sit motus. vbi sut aliq itelligeda. ¶ Primo q quatitas pot sumi dupler. Uno mo p se z absolute vt abstrahit ab omni posteriori. i. puta ab omni qualitate sensibili. z p cons a substatia sensibili inquatu sensibilis e. Alio modo inquatu ocernit substatia nale z e terminus corporis nalis. primo mo ptinet ad oideratione matematici: z vt sic abstrahit a motu z ma sensibili: z vt sic i ea no est otrarietas. inquantitate. n. otinua no e minimu: nec in quantitate discreta maximu. Secudo mo in quantitate e otrarietas. vn in vnoquoq opposito naturali ex materia z forma substatiali trasmutabili e ponere maximu z minimu z medium bns latitudine scom qua ab vno in alterz pot fieri motus. z ille motus ppie est ad quatitate. ¶ Secudo est intelligendu q ad quantitate simplr no e motus p se ita q motus precise termineet ad quatitate cuz in oi motu supponatur qtitas: quonia oe qd e mobile e diuisibile. sed in motu ad quantitate. s. ad augmetatione vel diminutione mot9 z trasmutatio attendit penes quatitate z terminat ad qtitate: scom tn aliu z alium gradu perfectois illius generis. vn vel e a qtitate perfecta ad minus pfecta. vel ecouerso. sicut qn ex minus albo fit magis albu est motus scom albedine. z tn albedo manet in principio medio z fine. ¶ Ex predictis pono ista ppone. q ad qtitate per se e motus. pbatur alicui pot addi partialr z successiue noua qtitas ipsuz nouiter extendes z successiue. ergo motus ad quatitate est possibilis. ona p3. qz hoc non est nisi scom quantitatem. antecedens patet ad sensum.

His visis rndeo ad rones principales. Ad pma dico q sz i qtitate absolute supta vt precidit a qlitate sensibili no sit Quietas: tn vt determiat sibi mam sensibile bz quodamo Quietate sz hec no sit ppie Quietas. Intelligedu e etia q quatitas suscipit magis z minus saltem extensiue. quod sufficit ad hoc q sit termin9 motus. ¶ Ad secudu nego ans. Ad pma pbationem dico q augmetatio fit aduenie ma cu qtitate. Et cu dr q due qtitates eent simul. dico q no. qz vna iuxta ponitur alteri. vbi tn sciedu q i augmetatoe ante q fiat augmetu cozrupit forma alimeti: z postea materia exis cu suis dimensionibus itermiat] fit sub forma aliti: z postea fit extensio quedam et maioratio quedam in alito. vnde no fit maioratio ratione materie absolute cu sit indiuisibilis. sed ro quantitatis precedentis z forme precedentis z virtute agentis z illius quod e causa aledi. z virtute illius etia quod e ca Quertedi alimetu in re alitaz. ¶ Ad secuda pbatione dico q fit aduenie alimeto: z cozrupitur forma alimeti. Un dicitur q tuc no eet augmetatio sed generatio. dico q ista bn stant q fiat cozruptio forme alimeti: z ex hoc q fiat augmtatio rei alite: z generatio noue partis corporis. ¶ Ad tertiu dico q n debet denudari recipiens a natura recepti quomodocunq z qualitercuq. vnde in hac ro no video magna efficacia. nec si negaretur daret multum. ¶ Ad quartu nego minore. z cu pbat. qz aut recipit i pleno. aut i vacuo. dico q i pleno. s. i poris q sut satis pleni quoda humore humido. Et cu dicis q duo corpora tc. dico q no. qz iste humor aduenie alimeto odensat vel cozrupit: vel in partem proximam cedit: z vnum facit cum ipsa. ¶ Ad quintu dico. vbi sciendu est q duplices sunt partes. quonia quedam sunt partes corporis que differut specie sicut manus a pede z a capite z sic de alys. Alie sunt que differunt numero solum. vt vna pars carnis ab alia parte carnis. ¶ per hoc ad forma cu dicitur q animal in duplo augmetaretur. dico q verum est quelibet eius pars in specie sed non in numero. ¶ Ad sextum dico q non est dare tale decisione partiu: quonia non transit alimentu per partes: sed per venas mittit ad omnes partes corporis z recipitur in poris sicut visum est. ¶ Ad septimum dico cum dicitur q augmetu non differret a generatione. dicitur q duplex est generatio quedam simplex: vt quando generatur totuz animal vel pars principalis. alia est generatio secundu qd vt quando generatur aliqua minima pars carnis. ido augmentum non differt a generatione secunduz quid sed bene differt a generatione simpliciter. z beo qoe.

Queritur Utrum relatio sit p se terminus motus. Et videtur q sic. Illud quod per se suscipit magis z minus e per se terminus motus. sed relatio est hoc. ergo tc. probat maior. quonia suscipere magis z min9 hoc non est nisi intendi z remitti. hec autem sunt qdaz motus. probatur minor. quonia suppono q duo sint similes i albedine: vnus tame sit albior alio. suppono igitur q remittatur talis albedo in albiore. ex hoc sequit q fiat similior qm prius fuerit alteri. et per consequens filitudo intendit per se. qz no itenditur ad intensiones fundamenti cu fundamentu remittatur. ergo ista intensio e per se in similitudine. ergo tc. ¶ Gte ro phi per qua pbat q ad relatione no sit motus est ista. qm impossibile est q aliquid alicuius gnis ad quod est motus reperiatur in aliquo de nouo sine eius mutatione. na nulla mutatoe facta in me factus su alteri similis. Ex ista rone formo mihi vna rone ad oppositu. ois res aduenies alicui nouiter quod trasmutatur in aduentu huius e per se terminus mot9. hoc p3 oppositu ad ista rone phi. sz relatoe aduenie fundamto fundamtu p se trasmutat. g tc. pbat minor. oe illud qd se bz nuc aliter qm prius necio trasmutat. p3. 6. h9 sz fundamentu aduenie relone se bz nuc alr qm pus: qz pus ego n era tibi filius. mo su filius. g.

Ad oppositum est aristo. z ratio sua iaz adducta est.

Respondeo Ubi sic procedaz. primo premittam vnum preambulum. Secu do ponam aliquas conclusiones ex quibus patebit propositum. ¶ Primum preambulum est istud. q differetia est inter actionem z mutationem z etiam motum. quoniam mutatio z motus continent duos terminos scilicet a quo et ad que. quia omnis mutatio est ab opposito i oppm. qz ois mutatio e a qda i qda. i B. 5o vl

a subiecto i subiectū sicut motus. vl a nō subiecto i subiectū sicut generatio. vel ē ex subiecto i nō subiectū sicut corruptio. actio aūt p se nō tinet nisi tm̄ terminū ad quē. nō terminū a quo nisi p accidēs iquantū occurrit cū mutatione que ocernit duos terminos. qō aūt ē p se pōt absolui ab eo qō ē p accns. ⁊ sic pōt actio reperiri sine mutatione ⁊ motu. vñ scōs Aug. 6. de trini. c. i. splēdor ignis g gignit ab igne atq; diffundit esset coetern⁹ vl coeuus igni si ignis eēt eternus. si g̃ sic eēt splēdor ignis eēt p se terminus actionis ignis ab eterno ⁊ tm̄ nō eēt termin⁹ mutationis: nec p se: nec p accidēs: quoniā nō trāsiuisset de nō esse ad eē. aliter ꝺdictiones simul sibi ieēnt nisi verificēt p diuersis signis nature: sicut qdā doctor verificat. qō tm̄ fuit i pcedētibus iprobatū. similr ē aliud exēplū Aug. io. de trini. c. 3i. si pes eēt ab eterno i pulvere semp ei subeēt vestigiū: qō qdem est causatū a pede. si igit sic eēt vestigiū eēt p se terminus actionis ⁊ nō eēt p se terminus mutationis: nec p accns: qm̄ cū mutatio sit de opposito i oppositū tūc pulvis esset sit sub vtroq; oppositoꝝ. qō ē impoſe. ⁊ ita ois forma cocua suo subiecto realr distincta ab ipō ē per se terminus actionis. nō tm̄ ē per se termin⁹ mutationis: qm̄ subiectū sit eēt sub vtroq; oppositoꝝ: qō pbo eē impoſe: qm̄ i istāti gnationis subē generant oia accidētia naturalia. s. quātitas qualitas naturalis: qm̄ subā nunq; est p aliquo instāti sine accntibus naturalibus. i illo ergo istāti gnationis gnatio quātitatis est alia a gnatione subē: qz quātitas est accns absolutū realiter distinctū a subā ⁊ tm̄ mutatio ad quantitatē nō ē per se alia a mutatione ad subām pbatio. qz cū ois mutatio sit ab opposito in oppositū. ⁊ subiectū i eodē instāti nō possit trāsire de opposito i oppositū quoniā tūc esset simul sub vtroq; oppositoꝝ. ergo mutatio p se tm̄ est ad substātiā. ⁊ p accns ad q̃titatē ⁊ tm̄ actio est p se ad vtrūq;. ergo aligd p se potest esse terminus generatiōis: licet nō sit p se terminus mutationis. hec est itētio phi. 7. metha. vbi loquēs de actiōe sic ait. oia aūt q̃ fiunt ab aliquo fiunt ⁊ ex aliquo ⁊ hoc aliud dico scōs q̃libet categoriā aut non hoc. hoc aūt q̃tū. aut quale. aut quando. hoc autē ex quo fit qō dicimus materiā eius aut ex quo eoꝝ q̃ natura sunt aliud. ecce q phs manifeste dicit hic q factio non ocernit nisi tria. s. a quo fit quod est agens. ⁊ ex quo quod est mā scōm q ipse exponit: quod dicimus materiā. ⁊ hoc aliō quod est terminus ad quē. ⁊ non potuit plura. ergo de rōne actōis nō ē bre terminū a quo sed terminū ad quē

Hoc premisso de secūdo pono aliquas ocluſiones. Prima cōclusio est ista. q res cuiuscunq; predicamēti est per se terminus actōis distincte ab actiōe alterius predicamenti. excepta tm̄ actione et passione. probatur sic. illud quod non includitur in termino primo alicuius actionis formaliter ⁊ eēntialiter etiā per realē identitatē non accipit esse imediate virtute illi⁹ actionis. pz. qm̄ virtus cuiuscunq; actionis non extendit se vltra terminū proprīū ⁊ inclusum in ipso eēntialiter vel per realem identitatē. sed res vnius ꝑdicamēti non includitur in re alterius predicamēti eēntialiter. qm̄ predicamēta sunt eēntialiter distincta. nec realiter per realē idētitatē. qz tunc vnū non posset esse sine alio realiter: cum idem non possit realr eē sine seipso. ergo res vnius predicamēti non accipit esse per actionē terminatā ad rem alterius predicamēti. ergo quodlibet predicamentū accipit esse per proprīā actionē: excepta actione que non est terminus actionis. quia tunc esset processus in infinitū. ¶ Forte diceres q res vnius predicamēti includitur in re alterius predicamēti virtualiter. ad hoc aūt q terminus actionis secūdarius accipiat eē virtute actionis primi termini sufficit q̃ includatur in primo termino virtualiter. ¶ Contra. quilibet effectus includitur virtualiter in sua causa: ⁊ tm̄ effect⁹ nō accipit esse ad productionē passiuā qua ꝓducitur sua causa. qz tunc cessaret omnis actio cause secunde. ergo ad hoc q aliquid producat̄ per actionē alterius termini non sufficit q̃ includatur virtualiter in eo. Similiter creatura includitur virtualiter in verbo: ⁊ tm̄ creatura non accipit esse per ꝓductionē verbi diuini sed p ꝓductionē ppriā. qz aliter fuiſſ ꝓducta ab eterno. Similiter verbū manet virtualiter in patre. ⁊ tm̄ verbum accipit esse per ꝓductionē ppriā per quā nō accipit eē pater. ergo ad hoc q terminus secūdarius accipiat eē per actionē primi termini nō sufficit q̃ includat̄ in ipo virtualiter. ¶ Ité ad principale. omne qō accipit eē de nouo accipit eē per actionē imediate terminatā ad ip̄z q̃m per actionē terminatā solū mediate nō accipit eē nisi solū mediate. sed res cuiuslibet predicamēti accipit esse de nouo. ergo per actionē imediate terminatā ad ip̄am. sed actio imediate terminata ad vnū predicamētū nō pōt imediate terminari ad aliō. qz eadē actio limitata nō pōt terminari imediate ad terminos realiter diuersos. ergo oz q̃ terminus secūdari⁹ actionis distictus realr a primo termino illius actōis nō accipiat eē imediate per actionē primi termini: sed per proprīā actionē. ¶ Ité hoc pbo spāliter de relone sic. Si relo acciperet eē aut hoc esset per actionē absoluti. aut hoc eēt per actionē fundamēti. aut per actionē termini. nō per actionē termini. tum qz actio que nō attingit subz alicuius forme nō attingit illā formā. sed actio termini cum sit subiue in ipso termino nō attingit subm̄ relōis oppōite. ergo nō attinget relonē oppositā. tum etiā qz actio cuiuscūq; agētis limitati ocernit certā distantiā agentis ad effectū cū nō possit agere distans in infinitū sed vnū correlatiuū nō ocernit certā distantiā alteri⁹. correlatiui. ergo nō accipiet eē p ꝓductionē ipsius nec per ꝓductionē fundamēti. ¶ Tū primo qz relo accipit eē de nouo post gnationē fundamēti. ¶ Tū etiā qz forme ꝺrie nō accipiūt eē per eandē actionē numero. sed idem fundamētū refertur ad diuersos terminos ⁊ rarys respectibus sicut eadē q̃titas que est maioz respectu vnius ⁊ minoz respectu alterius. qui sunt duo respect⁹ cōtrary. ergo relatio nō accipit esse imediate per actiōez fundamēti nec termini sed per proprīā actionē. ¶ Secunda ocluſio est ista: q nihil est per se terminus mutationis nisi tm̄ substātia quātitas ⁊ qualitas ⁊ vbi. ⁊ hoc loquēdo de mutatiōe nāli. Hec aūt ocluſio sic probaf. Illud quod positis extremis ponit̄ in eodē instanti cū eis nō accipit eē per se per mutationē sz solū per accns. pbatur. qz ois mutatio est de opposito in oppositū. sed extrema alicuius forme non possunt transire in eodē instanti de opposito in oppositū. qz tunc simul eēnt sub vtroq; oppositoꝝ. ergo qm̄ quid accipit esse in eodē istāti cum extremis distinctis ab eis non est per se ⁊ prope terminus mutationis. sed relatio de genere relationis ponitur in eodem instanti in quo ponuntur ambo ex-

trema.ergo ꝛc. ¶ Confirmatur.quoniam illud qđ non habet prꝓprium oppositum non habet prꝓpriam mutationem cum omnis mutatio sit de oppositio in oppositum.sed illud quod ponit̄ alio posito ꝛ tollitur alio sublato non habet prꝓprium oppositum in illo subiecto: quoniam tunc idem subiectum in eodem instanti esset subvtroq; oppositorum:sed relatio ponit̄ posito extremo vtroq;.ergo non est per se terminus alicuius mutationis:sed tantū per accidens.idem potest intelligi de q̄cunq; alia forma. ¶ Sed ⁊tra predicta arguit̄ primo sic contra primam conclusionem.quicquid est per se terminus actionis refertur per se ad agens sicut prꝓductus ad producens:sed relatio non refertur ad causam per modum prꝓducti ad producens:quoniam tunc relatio esset subiectū alterius relatiōis p quā referretur ad producens ꝛ illa esset subiectum alterius rationis.ꝛ sic esset abire in infinitum:quod est inconueniens. ¶ Cō tra secundam conclusionem arguitur sic.omnis actio noua est mutatio :quoniam mutari est aliter se habere nunc q̄ꝫ prius.sed relatio potest acquiri de nouo non acquisito fundamento de nouo.sed solum acquisito termino de nouo.ergo talis acquisitio noue relationis erit noua mutatio.qz noua actio est noua mutatio.ergo ad relationem est per se mutatio noua alia a mutatione fūdamenti. ¶ Item generatio secundus quid est mutatio secundus quid: sicut generatio simpliciter est mutatio simpliciter.sed omne illud qđ p se ē terminus actionis est p se terminus generationis.ꝛ gñatio sc̄ꝫ gd terminatur ad quodlibet predicamentum:quoniam ad qđlibet predicamentū per se est actio.ergo ad quodlibet predicamentum est per se mutatio ꝛ non tantū per accidens. ¶ Respondeo ad primū dico q̄ duplex est relatio.quedam effectus ad causam siue producti ad producens.ꝛ ista prꝓprie non referr̄ ad producens:sed est ratio referendi productum ad producens. Quedaz vero est relatio altera ab illa sicut ē relatio similitudinis ꝛ equalitatis.ꝛ sic de multis alys ꝛ ista non refertur ad producens nisi mediante prima relatione ꝛ talis relatio est subiectū prime relationis:ꝛ refertur per illam ꝛ in prima relatione est status:ꝛ sic nō sequitur ꝓcessus in infinitum.ꝛ sic concedo q̄ relatio vnius rationis fundatur super relationem alterius rationis.ꝛ sic nō sequitur processus in infinitum.sicut nec sequitur in alys accidentibus. Cum ergo dicitur.omnis forma que per se ē terminus actionis vel refertur adagēs denoīatiue sicut subiectū relationis vel refertur ad agens essentialiter ꝛ gditatiue sicut ista relatio producti ad producēs refertur ad producens essentialiter ꝛ quiditatiue:non autem fundamentaliter ꝛ denominatiue.sed alie relationes ab ista referuntur ad agens materialiter ꝛ denominatiue. non tamen essētialiter ꝛ quiditatiue:vbicūq; autem est subiectus aliquod tale denominatiue propter aliqđ qđ est tale essentialiter est status in illo quod est tale essentialiter. ¶ Ad aliud dico q̄ eo modo quo ē actio noua eo modo est mutatio noua.si per se per se.si per accidens per accidens.acquisitio relationis noua sine noua acquisitione fundamenti siue prꝓpter acquisitionem termini nouam est noua non per se sed per accidens.ideo est mutatio per accidens prꝓpter mutationem termini oppositi.quoniam si terminus fuisset coeuus fundamento relatio esset coeua vtriq;.q̄ autē non sit coeua vtriq;.hoc est per accidens quoniam ipsa extrema non sunt coena adinuicem:ꝛ sic ab alio habet q̄ sit terminus actōis.ꝛ ab alio q̄ sit termin⁹ noue actionis quoniam q̄ sit terminus actionis distincte:hoc habet quoniā est ens distinctū.q̄ autē sit terminus noue actionis.hoc habet ab extrinseco: quoniā aliqua causa sua est noua.ꝛ ita q̄ relatio sit nona hoc non habet per se ex natura sua.quoniā tunc esset per se terminus mutationis.sed hoc non habet ex alia causa noua.ideo est terminus mutationis per accidēs tātū. ¶ Ad aliud dico q̄ generatio secūdū quid potest sumi dupliciter.vl inquantū mutatio:ꝛ sic est solū in quatuor predicamētis per se ⁊ in quolibet alio sit p accns.vel solū vt simpliciter est productio rei vt distinguitur ⁊tra mutationē rei prꝓprie dictā.ꝛ sic ⁊cedo q̄ est per se in quoꝫ p̄dicamēto excepto predicamento actionis.

His visis rādeo ad rōnes principales. ad primaꝫ ⁊cedo maiorē. ad minorē dico q̄ relatio per se nō suscipit magis ꝛ minus sed hoc ē per accns ꝛ p aliud.puta per intēsionē fundamēti sicut arguebat̄. aliq̄n etiā remittitur ad remissionē fūdamēti vtputa q̄ duo sint equalia albi:intēdatur albedo in vno. ecce q̄ facti sunt minus similes.pōt etiā intēdi vl remitti ad intēsionē vel remissionē alterius extremi. ¶ Ad secundū rādeo vbi pono talē ꝓpōnē.q̄ fundamētū cui nouiter aduenit relatio necessario mutatur in aduētu relationis. et q̄ adducitur ab aristo. q̄ sine mutatione fundamēti ipm fundamētū factū ē simile alteri dico q̄ mutari ē duplr̄. vno modo ad se.alio modo ad alterū.primo modo est in absolutis. secundo mō in respectiuis. et primo modo intendit aristo. q̄ secundū relationē nō ē mutatio i subo vel fundamēto ꝛc.

Queritur vtrum vbi sit per se terminus motus localis.ꝛ videt̄ q̄ nō.q̄n non suscipit magis nec minus per auctorem sex ꝓpn.nec est in ipso ⁊trarietas.qz ab vno vbi ad aliud nō ē maxima distantia saltem inter q̄cūq;.ergo ꝛc. ¶ Itē locus est per se terminus motus localis.ergo nō vbi.p̄ña p̄z.quia vnus motus genere ē ad vnū terminū genere.s.hui⁹.modo locus ꝛ vbi differūt genere.ꝓbatur añs.qz motus capit denoīationē a termino.q̄nto huius.motus aūt localis dicitur a loco. tuz etiā qz ⁊tie motus localis sunt ⁊tie loci.puta sursū ꝛ deorsū.q̄ ꝛc. ¶ Itē nulla forma acq̄sita impartibilr̄ ꝛ indiuisibilr̄ est per se terminus motus.p̄z. qz motus est acq̄sitio partis post partem.6.huius.ad idiuisibile nō ē motus.sed vbi acquiritur impartibilr̄ ꝛ totū simul:ꝛ similr̄ deperdit̄ totū simul.ꝓbatur.qz illud deperdit̄ totū sit quod secūdū se totū inest i mobili i vno istāti ꝛ nūq̄ postea est i mobili.nec secūdū se totū nec secūdū aliquaꝫ partē eius.sed vbi est hꝰ.ꝓbatur i motu locali.vel mobile i vno instāti ⁊ aliqđ vbi.ꝛ nūq̄ postea habebit aliquā partē ipsius vbi.vel nō. Si dicatur q̄ nō habet̄ ꝓpositū.qz videlz vbi deperditur totū simul ꝛ per oīs acquirit̄ totū simul. ¶ Et si dicat̄ q̄ sic ista pars ipi⁹ vbi quā dicis q̄ ⁊ mobile in alio istāti aut erit i eadē parte mobilis in qua primo erat, aut i alia. ¶ Si dicat̄ q̄ sit in eadē tūc illa pars quiescit.qz ⁊ continuē idē vbi:ꝛ tūc totū mouebit̄ localr̄ parte gescēte.qđ ē ipossē.ergo ꝛc. ¶ Si dicat̄ q̄ sit in alia parte q̄ꝫ prius eēt, tūc migrabit ꝺ pte

in partē ⁊ de subiecto ī subm̄. qđ ē impoſe. qz accīs nō trāſit de ſubo in subm̄. ¶ Cōfirmat qz ſi aligd moueat abyno vbi ī aliud q̄ro an maneat p̄imū vbi aut nō. Si maneat ī gete ⁊ mobile recedit migrabit de subō ī subz Si nō maneat vel g̃ corrūpitur vel deferē cū mobili. nō p̄imū vt videt qz exquo causat ex circūſcriptōe loci ⁊ locus manet īmobilē. videt ergo q̄ vbi manebit: Si deferat cū mobili tūc ad illud vbi nō ē motus. quia motus ē reſpectu nō habiti. vbi aūt ī p̄incipio habeē. ¶ Jtē vbi ē circūſcriptio corporis locantis ꝛc. ſed circūſcriptio iſta ꝓſiſtit ī indiuiſibili ita q̄ quocūq; addito vl variato variat iſta circūſcriptio. ergo īdiuiſibilē acgrit. nō ergo per motū. ¶ Jtē ſi ad vbi eēt mot⁹ ille mot⁹ eēt in tpe. ſz in quolibet tpe ſunt ifinita iſtātia in actu. et in quolibet inſtāti ē mobile motū ī aliquo ſibi adequato ī actu. ex quo ſeq̄t q̄ ſi motus ad vbi eēt poſſibilis q̄ infinita vbi in actu eēnt iā ptrāſita. ſed infinita eē actu p fecte ptrāſita iplicat ꝓtradcōez. g̃ illud ex quo ſequitur ſcilz motū eē ad vbi. ¶ Dicet q̄ iſtās ī omni tpe ē ī potē tia ſolū. ⁊ eodē mō mutatū eē in motu. ꝓpter quod dr̄ q̄ mobile dū ꝓtinue mouet nō ē ī vbi niſi in potentia: ¶ Cōtra. q̄libet inſtans i tpe ē ī actu actualitate p̄ntialitatis vt diſtinguitur ꝓtra p̄teritū ⁊ futur̄ ſz nō habeant actū ſeparatū ſz in quolibet inſtāti tpis mēſurātis motū alicuius ad vbi mobile ē actu actualitate p̄ntie ī vbi ſignato. ergo ſi motus ad vbi eēt poſſis ſequtur q̄ mobile fuit actu fundatū in infinitis vbi. ⁊ q̄ infinita ſint actu pertrāſita. ꝓñs eſt falſum ⁊ ꝓtra pb̄m. 3. huius. ergo ꝛc. ¶ Jtē ſi motus ad vbi eēt poſſis ſeq̄retur q̄ mobili veloci exīte in p̄incipio magnitudinis ⁊ mobili tardo in ſigno medietatis ſpatij ipis incipiētib⁹ ſimul moueri q̄ nullā partē magnitudinis pertranſibit mobile tardius anteq̄ attingat a velociozi: tāta pōt eē velocitas excedens ex parte velociozis. ꝓñs eſt falſū ⁊ iplicās ꝓtradictionē. ergo ⁊ añs. falſitas ꝓñtis pz. nā illud icludit ꝓtradictionē q̄ mobile velox ſimul incipiat moueri cū tardo: ⁊ q̄ attingat mobile tardū per motū anteq̄ exeat vbi in quo incipit moueri. ꝓña pbat. naz ſi mobile tardius in aliquo pertrāſeat de ſpatio anteq̄ mobile velocius aduenerit ad vbi a quo mobile tardius icepit moueri illa pars q̄tūcūq; modica ē aliquota reſpectu ſpatij intercepti inter mobile velocius in p̄incipio motus ⁊ tardius ſic q̄ ſit in decupla ꝓportione ſe bñs volo q̄ mobile velocius excedat in velocitate mobile tardius in vigeſima ꝓportione. ergo in tpe in quo mobile tardius pertrāſibit decimā partē ſpatij intercepti inter terminū a quo incipit moueri mobile velocius et mobile tardius: mobile velocius vlterius pertranſibit de ſpatio vltra tardius per nouē partes ſpatij equales ſpatio qđ mobile tardius ponit pertrāſire. ex quo ſequitur q̄ mobile tardius nō tātū pōt pertrāſire de ſpatio q̄tū datū ē ante q̄ mobile velocius deueniat ad vbi a quo mobile tardius incepit moueri. ¶ Jtē arguitur per rōnes zenonis quas ponit pb̄s ſexto huj⁹. ⁊ accipio ſolū duas ꝓma ē iſta. q̄ oē qđ mouetur per aliquod ſpatiū ꝑus pertrāſit mediū q̄ attingat finē. ſz iſtud mediū ē diuiſibile in duo media equalia. ergo ꝓius pertrāſibit medium illius medij q̄ attingat finē. Eodē mō arguā ō medio illius medij in infinitū cū ꝓtinuū ſit diuiſibile in infinitū. ſed pertrāſire infinitas magnitudines ē ipoſſe in actu. g̃ impoſſe ē moueri ad vbi. ¶ Secūda rō zenonis eſt hec. ſi motus ad vbi eſſet poſſibilis velociſſimū nūq̄ attingeret tardiſſimū. ꝓbatio. pono q̄ mobile velocior excedat in decuplo mobile tardius in velocitate. cum hoc pono q̄ velocius ſimul incipiat moueri a p̄incipio magnitudinis. a. b. c. ⁊ mobile tardius a medio. ſ. ab ipo b. tūc arguo ſic. añq̄ mobile velocius vētū ſit ad b. mobile tardius aligd ptrāſiuit de ſpatio extra. b. qđ ꝓbo. quia ſi adhuc mobile tardū ſit in b. ergo fuit in. b. per totū tp̄s per qđ mobile velocius mouebatur de a. in. b. g̃ in toto illo tpe quieſcebat: ⁊ per cōſ non ſimul incipiūt moueri. tūc accipio terminū illū in quo eſt mobile tardum. vel ad quem eſt motum mobile tardum quando mobile velox eſt in b. ⁊ vocetur iſte terminus c. tūc ſicut p̄ius arguo anteq̄ mobile velox ventum ſit ad c. vel mobile tardū trāſiuit aligd vltra. c. vel nihil. ſi nihil. ergo in toto tpe in quo mobile velox mouebatur a b. in. c. mobile tardū geuit in c. ⁊ tunc ſic nō mouebatur ſed ſuppoſitū erat q̄ ꝓtinue moueretur. ergo necio trāſiuit aliquid vltra. c. tunc ſit iſte terminus. d. ⁊ ſic ſicut ꝑius arguam ⁊ procedam in infinitum.

Ad oppoſitum

ē ariſto. q̄ ponit motū eē ad vbi ⁊ motū localē eē poſſ:

Rñdeo

vbi p̄remittā aliqua ꝑambula. Secundo dicā ad qōnē. ¶ P̄imū ꝑambulū ē q̄ cū oīs motus ſit a ꝓtrario ī ꝓtrariū ⁊ ad vbi ſit motus. ideo in vbi eſt aliqualis ꝓtrarietas nō fm ſe ſed in ꝓparatōe ad aliquod extrīſecū. vnde aliq̄n illa diſtātia accipitur in ꝓparatiōe ad motū grauiū ⁊ leuiū quoꝝ termini ſūt ꝓcauū orbis lune ⁊ centrū. Aliq̄n accipitur illa ꝓtrarietas penes appetitū mouētis. puta vt ſi aliquis intēdat ire ad dom̄ū vt ibi geſcat illud vbi. vbi geſcit maxime diſtare vbi in quo incepit. ⁊ hoc dico in ꝓparatiōe ad appetitū mouētis. nec aliter in vbi ē motus nec ꝓtrarietas. ¶ Secūdū ꝑeambulū ē iſtud. qđ ē intelligēdū per vbi. dico q̄ vt coīter dicitur q̄ vbi eſt circūſcriptio corporis locati a circūſcriptione loci ꝓcedēs. per illā circūſcriptionē poſſumus intelligere tria. ¶ Vno mō ipam circūſcriptionē actiuā loci quatenus intelligitur actiue a loco ꝓcedere. ¶ Alio mō poſſumus intelligere p̄ipaz circūſcriptōez vt paſſiue eſt actus corporis circūſcripti ¶ Tertio mō poſſumus itelligere per iſtā circūſcriptionē quoddā eē relictū in corpore a loco circūdante: nec vt eſt actus affectiue ꝓcedens a loco: nec vt eſt paſſio loci ſed vt eſt quidā actus inherens mobili capiens diuerſitatē ⁊ diſtinctionē a loco circūdāte locatū. nō tñ conſideratur vt eſt effectiue ab illo. ⁊ vt ſic eſt genus. ¶ Tertiū ꝑambulū eſt q̄ terminus motus localis ē duplex. qdā intrinſecus g̃ acgritur mobili tāq̄ ſubō. Eſt alius terminus extrinſecus ⁊ ille ē ipe locus. locus enī nō acgritur mobili niſi ſicut mēſura extrīſeca. locus enī eſt i locāte nō in locato. tñ ipſe motus denoiatur a loco. coīter enī vocamus iſtū motū motū localē: ⁊ vna cā ē. qz locus eſt nobis notior q̄ ſit vbi. alia cā eſt qz locus ē vndiq; corpori locato adequatus ſicut ſi eēt forma ſibi inherens. ¶ His viſis pono duas ꝓpones. p̄ima eſt iſta. q̄ ipſz vbi formalr̄ ſumptuz acgritur in inſtanti. hoc probatur ſic. illud quod eſt aliud ⁊ aliud in alio ⁊ in alio inſtāti et deperditur totū ſimul acgritur in inſtanti. ſed vbi ē huj⁹. g̃ minor probatur per quandā rōnē ſuperius adductam qz ſi mobile in duobus inſtantibus eſſet in eodem vbi ſaltem fm partem. ergo ſecundū partē quieuit. vnde

aristo. in sexto huius ponit q mobile in quolibet istāti est in alio et in alio spatio sibi equali. ¶ Vbi sciendum q ipsū vbi acquiri in instanti potest intelligi dupliciter. Uno modo q eius acquisitio ⁊ eius via acquisitiua que est motus fit i instanti. ⁊ hoc est falsū. q3 motus ē i tēpore. Alio modo q ipsū vbi acquiratur in instanti hoc ē q acquisitum esse sit in instanti. ⁊ isto modo ipsuꝫ vbi acquiritur in istāti. vbi sciendū est q aliter ē in motu locali. ⁊ aliter in alys motibus. quoniaꝫ in alys motibus terminus acquiritur q̄tum ad suū esse formale partibiliter: quoniā terminus habet partē et partē: ꝫ acquisitū esse cuiuslibet partis fit i instanti. In motu autē locali licet terminus extrinsecus acquiratur partibiliter .s. locus. tamē terminus intrinsecus motus localis. s. ipsū vbi cū nō sit nisi respectus quidā extrinsecus aduenies causatus a loci circūscriptione actiua ideo variat ad variationē ipsius loci. cū igitur mobile i quolibet instanti sit in alio ⁊ in alio loco sic q nō sit dare instans in quo mobile nec aliqua pars mobilis sit in eodē loco sicut prius: aliter quiesceret in tempore intermedio ideo sequitur q sicut i quolibet istanti locus ē alius ⁊ alius ita i quolibet instanti sit aliud ⁊ aliud vbi. probo igit q acquisitio ipsius vbi ⁊ eius via acquisitiua? puta motus ē in tempore: licet acquisitū eē ipsius sit i instanti hoc nō obstante pōt eē terminus motus. ¶ Ex ē dubitatio q̄m non vī differre motus a mutatione: quoniā p te termin⁹ motus acquiritur in instanti licet eius via sit i tempore. idez ego dicā de generatione. quoniā eius via acquisitiua forme substantialis in tempore. eius aūt introductio ⁊ acquisitum eē in istanti. Dicitur q quantū ad hoc nō ē differentia ꝫ q̄ntū ad hoc. q3 motus ē ꝫ subiecto in subiectū. Mutatio aūt ē a nō subiecto in subiectū vt generatio: vel a subiecto i nō subiectū vt corruptio. vī etiā pōt attendi differentia q̄tū ad aliquos terminos mot⁹ quoniam in motu terminus acquiritur partibiliter. de forma autē substantiali nō sic ē saltē sp: ꝫ i omni motu hoc est sēper: vel q̄ntū ad aliquem terminū extrinsecū qō dico ꝓpter motuꝫ localem cuius terminus extrinsecus ē locus qui acquiritur partibiliter: licet eius terminus intrinsecus. s. ipsū vbi acquirat non sic partibiliter. In alys aūt motibus quilibet terminus acquiritur ptibiliter. est etiam differentia q̄m i mutatione: puta quādo forma substantialis debet generari vel corrumpi: requiritur alteratio precedens. non sic aūt opꝫ esse i quolibet motu: licet aliquādo ptingat in quibusdā. ¶ Secunda ꝓpositio ē ista q ipse locus vel terminus extrinsecus motus localis: quod idem ē: acquiritur partibilī. hoc probatur. omne qō bꝫ prē ⁊ prē acquirit partibilī. p3. q3 nō pōt acquiri aligd nisi sicut est. sed locꝰ bꝫ partē ⁊ partē. p3. est. n. vltima superficies corporis ptinētis. superficies aūt cū sit quātitas diuisibilis ē simulter. locꝰ etiā ē quantitas. ¶ Hec etiā ꝓpō p3 ad sensum. videm⁹ eni q si aliquod mobile moueat ad aliquē locū q primo vna pars ē i vna parte spatⁱ. ⁊ postea in alia. ergo. ¶ Ex est dubitatio ꝓtra hoc. q3 suppono q aliquod corꝰ planum descēdat ad aliquē locū. videmus eni sensibilī q locus vltimatus ē totus simul acq̄situs sic q vna pars huius mobilis nō ē prius in vna parte loci q̄ in alia. ⁊ si rota descenderet ⁊ caderet deorsum vides q vtraq; ps simul ē in loco ad quez mouetur tota rota. Dicitur q aliter est de motu qui est ante ⁊ retro. puta si aliquid mobile moueret de plano supra istā paginā. aliter in motu qui est deorsum in sursū vel ecōtra. q3 in primo motu q est ab ante in retro primo vna pars mobilis est in vna parte loci q̄ in alia. nec q̄ alia pars. vt p3 ad sensuꝫ. In alio aūt motu ꝫ quātū ad spaciū intermediū sit q̄dam partibilitas. vt si lapis descēdat apparet quō lapis primo ē in vna parte aeris postea in alia: ⁊ sic successiue. verūtn quātū ad locū vltimatū in quo gescit. puta i terra nō ē illa acq̄sitio sic partibilī ꝫ bn̄ via acq̄sitiua bui⁹ termini sit partibilī. ¶ Sed est dubitatio circa dicta. vtrū p aliquā potentiā corpoze manēte in loco corpus possit esse sine vbi. Et videtur q non. quia positis extremis alicuius respectus ipsis etiam applicatis. quod dico ꝓpter respectum extrinsecus aduenientem: necessario ponitur ipse respectus. sed vbi est quidam respectus inter locans ⁊ locatum extrinsecus aduenies vt alibi est ostēsum. ergo applicatis loco ⁊ locato segtur necessario ipꝫ vbi. ¶ Ité agēte naturali approximato passo dispositio necessario agit. 9. meta. sed locus est quoddā ens naturale cui debetur agere. vī actiue necessario circūscribere. ergo approximato sibi circūscriptibili qō ē receptibile ⁊ passiuū respectu circūscriptōis actiue. puta ipsū locatū necessario sequitur q ipse locus causet istam circūscriptionē in ipso locato. sed ipa circumscriptio passiua nihil aliud est q̄ ipsum vbi. ergo ⁊c. ¶ Ad oppositū. q3 sicut deus conseruabat illos tres pueros. scilicet sidrac misac ⁊ abdenago q in igne existentes non cōburerentur. ita q fuit precisum agens naturale approximatuꝫ passo dispositio a sua actōe: ita pōt circūscribere istā actiuitatē loci i locatū q locus nō causabit istud vbi i locato. ¶ Respōdeo vbi pono duas ꝓpositiones. ¶ Prima est ista. q secunduꝫ viam nature non est possibile q locato existente in loco ipsum non habeat vbi in loco. p3 per rationem iam factam. quoniam agens naturale approximatum passo dispositio secunduꝫ viam nature nō potest non agere. ¶ Secunda ꝓpō est ista. q p potētiā dei ē bene optime possibile. ꝓbaī. oē absolutū prius nā alio distictū eentialī ab ipo pōt p aliquā potētiā separi. ista iā superiꝰ fuit ꝓbata: ⁊ ad multas istātias iductas responsū: sed locatū est prius ipso vbi. ⁊ similiter locus est prius ipsa circūscriptione actiua ⁊ distincta ab ipsis. ergo deus poterit facere q sint locus ⁊ locatū etiaꝫ approximata: ⁊ tamē q locatū nō habeat vbi formaliter ita q tūc tle locatū ñ erit alicubi formalī. hoc ē nō bēbit aliquod vbi. erit tamē alicubi quasi fūdamētaliter. hoc est quoniā erit in aliquo loco. ¶ Et per hoc potest solui vna ratio. naꝫ separato tali vbi: tale corpus vel est alicubi vel nō alicubi. si est alicubi. ergo habet aliquod vbi. quoniā alicubi ꝓponitur ex alio et vbi. si nō ē alicubi. ergo est nullibi: sed esse nullibi nihil aliud est q̄ esse in nullo loco. ergo per ꝓsequens. non esset in loco quod est contra positū. Solutio patet p iam dicta. q3 hoc posito non esset in loco formaliter. ꝫ bene fundamētalī. hoc ē q3 esset i aliquo loco. ¶ Ad rationes alias respondeo ⁊ dico. q omnes procedūt scōm viā nature. aliter aūt est loquendu scōm naturā ⁊ aliter scōz dei potētiā.

His visis respondeo ad rationes principales. Ad p̄maꝫ dico q nō sequitur. vbi non recipit magis nec minus. ergo ad ipsū non est motus cū q̄titas nō suscipiat magis ⁊ minus: nisi solū extensiue. vnde etiam ipsū vbi suscipit magis ⁊ minus quasi fūdamentaliter

ḡtū ad locū nō ḡ locus sit ꝑprie fūdamētū ipsius ubi: ꝫ quoniā fundaf in illo qō est in loco puta locato, pa' tet ét quomō in ubi est cōtrarietas, quoniā fuit iaz declaratum hoc in preambulis. ¶ Ad scōz dico, ḡ unius motus ē tantū unus terminus intrinsecus ⁊ iste terminus est in motu locali, bene aūt pōt habere duos terminos, unum intrinsecuz ⁊ aliū extrinsecū. ¶ Ad tertiū dico ḡ licet ubi ḡtū ad suū esse, formale imparti: biliter acquiratur, tamē ḡtū ad esse fūdamentale, puta ḡtū ad ipsū locū partibiliter acquiritur, unde sicut fuit declaratū, non oportet ḡ in omni motu terminus utr insecus partibiliter acquiratur, quod dico ꝓpter motū localē, qm in alys est bñ dare terminū intrinsecū partibilr acquisitū: ꝫ bñ ei⁹ via sit partibilis, quā gdē partibilitatē hz ex spatio sup quod est motus, ut pz. 6⁹ huius. ¶ Et cū adducitur ḡ nullū in instanti acgsituz ē terminus motus, uez est sumēdo li acgsitū ꝓ acgsitione primaria, ut si dicamus ḡ cuius acgsitio ein istāti ipm non est terminus motus, ⁊ hoc ē uez, sumēdo aūt acgsitionē ꝑ acgsito esse maioz nō ē uera, ⁊ cū adducit ḡ ad indiuisibile nō est motus, uez est si sit indiuisibile formalr ⁊ fundamētalr, ꝫ aūt ipm ubi sit indiuisibile formalr: nō tñ fūdamētalr, puta quātū ad locū qui quō sit eius fundamētū dictū ē. ¶ Ad confirmationem dico ḡ trāslato mobili ubi corrūpitur uel ad loci decisionē uel mobilis uel permotū localē, ubi enim est eē locati ꝺmēsuratiue in hoc loco, sed recedēte locato ista ꝺmēsuratio ⁊ illud esse ad hunc locū deficit per motū localē corporis locati, ⁊ iō est fallacia ꝺntis, locus non deficit, ergo ubi nō deficit. ¶ Ad quartū unus doctoz dicit ḡ ꝫ ista circūscriptio q̄ est ubi ꝺsistat in indiuisibili in ꝓparatione ad locū ⁊ ad polos ⁊ ad intelligētiā mouētē celū a ḡbus locus capit suā imobilitatē ut dicit, tñ in cōparatōe ad partes q̄ntitatiuas mobilis acquirentis ubi diuisibile est ⁊ diuisibiliter acquiritur, hec ille, sed hoc non capio ut patet per quandam rōnē adductā, ⁊ ideo dicas sicut ad secundā diximus. ¶ Ad quintā dico ḡ non est inconueniēs ꝓcedere infinita ubi uel infinitas partes spatij actualiter actualitate pñtialitatis eē pertrāsitas dūmō per accīs ¶ Ad cuius euidētiā sunt duo notanda. ¶ Primū notandū ē quot modis ꝓtingit idiuisibile itelligi in actu, dico ḡ triplr, uno mō ḡ habeat eē actu separatū, ⁊ hoc ē impossibile. Secūdo mō dr idiuisibile eē actu actualitate terminatōis, ⁊ sic idiuisibile qō terminat ꝓtinuū dr eē i actu. Tertio dr indiuisibile in actu qō actu ꝓtinuat partes linee, sed hoc cōtingit duplr. Uno mō, si mobile aliquod quiescat in aliquo signo ꝓtinuāte unā partē linee cū alia, ⁊ tunc mobile dr ꝑprie figurare punctū in actu qñ actu pausat super aliquod punctū. Alio mō indiuisibile ꝓtinuās partes magnitudinis dicit eē actu actualitate pñtie, ⁊ isto mō glibet punctus in linea est in actu ⁊ inter istas actualitates est gradus, qz prima si eēt possibilis eēt maxima, secūda ē possibilis sed minoz ꝑma tertia est minoz secūda, sed tertia actualitas ē minoz omnibus, ideo secundū modū loquēdi aristo. ⁊ ꝺmentatoris indiuisibile ꝓtinuans partes alicuius ꝓtinui est in potētia, quod ē intelligēdū in ꝓparatione ad actualitatē fm quā terminat. ¶ Secūdo ē notandū ḡ in quolibet ꝓtinuo sunt partes duplices, s. eiusdē ḡtitatis ⁊ eiusdē ꝓportionis, ut habetur a ꝺmētatore tertio huius. c. de infinito. ⁊ sexto huius. 3m̄to. 6. ⁊. 8. secundū hoc igitur in quolibet continuo sunt partes duplices, q̄dā finite, ⁊ q̄dā infinite, utrūq; ē de rōne ꝓtinui. Infinitas enim inē sibi fm partes eiusdē ꝓportōis, qz est diuisibile in ifinitū, finitas vero inest sibi fm partes eiusdē ḡtitatis, ex quo pz quō finitas ⁊ infinitas sunt passiones ḡtitatis, qz hec videnf ꝺtiari, ⁊ pz ḡ nō est fm idē, pz etiā quō in motu nō est dare primā partē nec vltimā: ⁊ patēt pista multe ꝺtroversie in phia. ¶ Pio ergo positiꝫ dico ḡ trāsire infinita in actu solū actualitate pñtie, s. nō significādo ea per actualē gerē nō est incōueniēs saltē per accīs ¶ Qualr aūt per accīs infinita sint pertrāsita intelligēdū est ḡ partes iste eiusdē ꝓportōis ꝓrehēdunf a partibus eiusdez ḡtitatis, nunc aūt pertrāsitio que fit per motū super aliquā magnitudinē per se opetit magnitudinis fm ḡ est infinita: quā finitatē m capit ex partibus eiusdem ḡtitatis ita ḡ illa infinita nō pñt pertrāsire in quantū talia sed inḡtū ꝓrehēduntur a partibus eiusdē ḡtitatis q̄ ꝺstituunt totū, ⁊ secūdū quas totū ē finitū ¶ Ad sextū dico ḡ supposito ḡ velocitas mobilis ꝺsit intēdi in infinitū nō ē dare aliquā partē signatā quā tardius ꝺsit pertrāsire anteq̄ attingatur, nec ex hoc sequitur ḡ attingatur anteq̄ aliquas partem perrans ſeat, qz in spatio quatenus ex natura sua est in infinitū diuisibile oz ḡ sint partes indeterminate ⁊ vage, unde ifiniti inquantū infinitū sunt partes infinite ⁊ indeterminate, ⁊ dico ḡtūcūq; velox insequēs tardū excedat in velocitate dūmō pertrāseat per motū aliquid ptransibit mobile tardius anteq̄ attingatur, nullā tñ partez signatā cōtingit dare, ⁊ hoc probatur rōne. ¶ Ad rōnes zenonis rñdeo, ad primā pz quō ifinita pñt eē pertrāsita ꝑiā dicta. ¶ Ad secundā, qñ dr ḡ mobile tardius ⁊c. ꝓcedo, ⁊ qñ ulterius arguitur per eādē rōnez, ḡ nunq̄ attinget, dico ḡ nō segtur sed ē fallā scōz gd ad simplr. solū enī istud sequif attēdēdo ad illū ꝓcessū secūdū ḡ mobile velox ⁊ mobile tardū diuidūt spatiū secūduz partes eiusdē ꝓportionis, ⁊ scōz hoc uez ē ḡ nunq̄ attingeretur. Undenō segtur, nō attigitur scōz istas partes, ergo nō attingitur, nō segtur ut dictū ē, unde ista ifinitas eiusdē ꝓportōis accidit magnitudini ut ipsa est ꝑ transita, attendēdo aūt ad aliū ⁊ aliū ordinē partiū, ꝫ. eiusdē quātitatis scōz quas ē totū infinitū ⁊ pertrāsibile que partes ꝓphēdūt illas eiusdē ꝓportōis bñ ē attingibile ⁊ pertransibile. ¶ Ad primā rōnez zenonis cū dr ḡ segtur motu veloci exīte ⁊c. nego ꝺnāz, ad ꝓbationez cū dr ḡ si mobile tadius ⁊c. hāc ꝓcedo ē verā, ⁊ cū dr ḡ mobile velocius excedat ⁊c. pōt sic rñderi: qñ dr ḡ mobile tardius aliquid pertransiuit ⁊c. ꝓcedo, ⁊ quando ulterius dr per eandē rōnē, qz rō semp concludit ḡ anteq̄ mobile velocius sit i termino a quo mobile tardius incepit mouerī: ḡ mobile tardū aligd ptrāsiuit: ⁊ sic ꝓcedēdo i ifinitū. ¶ Pro cuius euidētia imaginor sic ḡ mobile tardū ḡtūcūq; mimā partē pertrāseat ō spatio ipsam trāsit i tpe. Secūdo imaginor ḡ mobile velox i equali tpe plus ptrāsit de spatio q̄ mobile tardū Tertio imaginor ḡ mobile velox i minori tpe trāsit eq̄le spatium q̄ mobile tardum, tunc dico ḡ anteq̄ mobile velox sit in b. mobile tardum aliquid pertransiuit de spatio, ⁊ quando ultra procedis dico ḡ falsum imaginaris, qz si mobile tardum transiuit digitalem quantitatē in toto tpe in eodem tempore velocissimū tran-

fluit bicubitalem quantitatem in toto tempore.

Arca libri sextū quero istam q̄sti onē. Vtrū quodlibet ↄtinuū ↄponat̄ ex sēp diuisibilib⁹: ꝛ diuidatur in semper diuisibilia. ꝛ videtur ꝙ nō. qz tunc sequeretur ꝙ in continuo eēnt alique partes ꝺo ignote. ↄñs est falsus. falsitas ꝺsequentis ꝑz. qz deus nihil ignorat. aliter esset imperfectus. ↄña ꝓbatur. qz oēs partes quas deus cognoscit in ↄtinuo vēl sunt diuisibiles vel indiuisibiles. si indiuisibiles habeā ꝓpositū: si diuisibiles cū oē diuisibile sit diuisibile in aliud a se. ergo per ↄñs vltra partes oēs quas deus scit in continuo sunt alie partes. sed ille partes q̄ sunt alie ab omnibus partibus que sūt ꝺo cognite sunt deo ignote. ¶ Itez si linea diuidatur fiunt duo puncta in actu. sed certū ē ꝙ punctus non diuidit: cū sit indiuisibilis. ergo illa diuisio cadit inter duo puncta. sed inter ista duo pūcta post diuisionē nō est mediū vt ꝑz. qz si ille linee adinuicē applicent̄. ergo nec prius ante diuisionē erat aliquod mediū. ¶ Cōfirmat̄. qz q̄n linea diuiditur quero super qd cadit diuisio. vel eni cadit super punctū: ita ꝙ nullus punctus fiat duo per diuisionē. vel cadit inter duo puncta in potentia in linea que postea per diuisionē fiant in actu terminātia. ñ ꝓt dici ꝓmū qz pūct⁹ ē ꝺio idiuisibilis. si deꝫ 2m̄ hēo ꝓpo. m.

In oppositum est Aristoteles in sexto huius libri.

Respondeo Vbi intendo sic procedere. Primo inquā recitabo opi. ↄtradicēntē opinioni aristo. Secūdo p̄dicta opi. īprobabitur ꝛ ponet̄ opi. ꝓpria. Tertio ex hoc videbit̄ vtrum indiuisibile sit immediatum indiuisibili.

Quantum ad primū arti. sciēdū ē ꝙ ē vna opinio fratris gerardi odonis q̄ ponit ꝙ ↄtinuū quodcūq; ↄponitur ex indiuisibilibus ꝛ resoluitur in indiuisibilia. hoc sic ꝓbat multipl'r. primo sic. in oi ordine eēntialis depēdētie est status ad aliqō simpl'r primū in ordine illo nō depēdens vel ab aliquo alio in illo ordine vel genere. sed ↄtinuū totū depēdet eēntialit̄ a medietatib⁹. ꝛ iste medietates ab alys medietatibus. ergo erit necessario dare aliquod primū simpliciter independens. ſ. aliquā partē que nullo modo ē totū. Talis aūt pars ↄz ꝙ sit indiuisibilis. aliter nō eēt simpl'r prima. ergo ꝛc. maior ꝓbat̄. qz essentialis depēdentia ē illa in qua posterius depēdet a priori: sic ꝙ cōtradictionē implicat eē posterius sine priori: ꝛ ꝙ in tali ordine sit primū simpl'r. ꝑz. qz eēntialis depēdētia retinet effectū i eē. ꝛ nullū effectū sic retinet nisi terminatū i eē. ꝛ hec ē ꝓpō aristo. 2. meta. minor ꝓbat̄ qz vn⁹ cubitus depēdet a duobus semicubitis sic ꝙ contradictio ē cubitū eē ꝛ semicubitū nō eē. Ista aūt rō facil'r soluit̄ hec eni ꝓpō tenet i causis efficiētib⁹ ꝛ extrinsecis. non aūt intrinsecis. partes aūt ↄtinui nō ↄparant̄r ad continuū sicut efficiēs. vñ aristo. per illā ꝓpōnez primo ꝓbat de causis efficiētibus sicut etiā ꝑz. 2. meta. ¶ Item secūdo sic. oē totū ↄpositū ex partibus vel magnitudinibus multitudine infinitatis sicut cōponitur cubitus ex duobus semicubitis est magnitudo infinita. sed nullum cōtinuū ē magnitudo actu infinita. 3. huius. g̃ ꝛ ce: maior includit p̄dicatū in subo. sicut enim duo semicubiti reddunt quantitatē cubiti sic magnitudines infinite multitudine reddūt magnitudinē infinitā. vñ nūq; ex infinitis pōt fieri infinitū. nec cōuerso. g̃ ꝛc. ¶ Itē tertio sic. ↄtinuū potest esse vltimate diuisū. ergo nō diuisibile ē in infinitū. ↄña patet. ſz antecedens ꝓbat̄. oēs possibilitates nullū per se inter se ordinez habētes quarū quelibet potest esse ad actū reducta in instanti possunt esse ad actū reducte in instanti. a. ſz omnes diuisibilitates ↄtinui sūt quedā possibilitates nullū ordinē habētes eēntialez. ꝛ quelibet illarū potest esse ad actū reducta in instanti. a. ergo omnes sūpte simul poterūt esse ad actuz reducte in instanti. a. maior ꝓbat̄. qm̄ oēs possibilitates non habent incōpossibilitatē quin simul possint reduci ad actū. nisi dicat̄ ꝙ eēt ordo suppositionis. sic ꝙ vna non potest reduci ad actū nisi prius reducatur possibilitas altera non reducta. minor patet. qm̄ possibilitates ñ bñt essentialē ordinez p̄suppositionis. qz vtraq; potest ad actū reduci altera nō reducta. puta hec siue ista. ¶ Itē quarto sic. oīs potētia potēs ↄponere ↄtinuū ex partibus suis oībus ꝛ singulis potest ipsū resoluere in omnes ꝛ singulas partes. ſz omnis potētia diuina pōt cōponere ↄtinuū ex omnibus ꝛ singulis partibus suis. ergo potest resoluere ↄtinuū in omnes partes suas ꝛ singulas. maior patet. qz per easdē cās ꝑ quas vnūqq; ↄstituit̄ per easdē potest destrui. minor ꝓbat̄. qm̄ vel in cōtinuo ē aliqua ꝑticula ꝛ aliqua vnio q̄ esta deo. vel nō. si quelibet particula ꝛ quelibet vnio esta deo: habeo ꝓpositū. si scōm. ergo illa erit increata ꝛ creata: quod ē incōueniens. ꝛ etiaz qm̄ queraz de illa particula ꝛ de illa vnione quam dicis nō eē a deo si deus pōt illā resoluere in partes suas omnes vel nō: si sic bētur ꝓpositū: si nō. ergo aliqō agēs pōt plus vnire q̄ deus diuidere: ꝛ tunc arguaz vt prius. qz ꝙ quancūq; potētiam ꝑtes ↄtinui possunt ↄiūgi p eādem possūt separi. ¶ Cōfirmatur. quoniā omnez simultatē potest deus separare a q̄cunq; re q̄ ñ est illa res nec depēdet ab ea: sed quelibet pars ↄtinui differt ab alys ꝛ ñ depēdet ab eis i esse. ergo deus poterit separare quālibet ꝑtez ↄtinui ab alia. ¶ Cōfirmat̄ tertio quoniā nulla potētia passiua i rebus naturalibus excedit potētiā dei. sed ↄtinuū ē i potētia passiua ad diuidēdū. ergo illa potētia ñ excedit potētiā dei. ꝛ sic deus poterit diuidere. ¶ Itē oē mēsurabile ꝙ reduplicationē idiuisibiliū ↄponitur ex idiuisibilib⁹. ſz cōtinuū ē b9i. g̃ ꝛc. minor ꝓbat̄ sic. oē idiuisibile pōt localit̄ moueri super spatiū. g̃ pōt mensurari spatiū per replicationē idiuisibiliū. añs ꝓbat̄ sic. oē varians suū ꝓpriū situ pōt sup aliq; magnitudinē localiter moueri. ꝑz. qz nihil aliud ē moueri localit̄ q̄ variare suū situ quē hz i loco. ſz idiuisibile ē b9i. ꝑz. qz si linea mouet̄ prius pūct⁹ q ē vltimus linee hz determinatuz situ i linea sup quā mouet̄. cū aūt tota linea mouetur necessario ꝛ pūct⁹ mutat situ suū. g̃. ꝛc. Hoc idē posset ꝓbari ꝺ spera tāgēte planū i pūcto. nulla eni repugnātia ē ꝙ sit i nā aliqua spera vna ꝛ aliqō corpus planū ꝛ ista duo applicētur per cōtactuz. ille aūt cōtact⁹ nō erit

nisi pūctualiʒ vt ꝓbari pōt geometrice. qz si diceret ꝙ se tangerent plus q̄ in indiuisibili sequeretur ꝙ planū et non planū essent equaliter applicata. quod ē impossibile. ¶ Itē si ꝯtinuū esset diuisibile in infinitū omnia ꝯtinua eēnt eq̄lia. ꝓñs ē falsū. ergo et añs. ꝓña ꝓbatur sic. qz eēnt ꝓposita ex partib⁹ nūero et magnitudine eq̄lib⁹. numero qz in quolibet eēnt partes ifinite. et quot possent accipi i maiori: tot possent accipi i minori: cū nō possit dari maius ifinito. eēnt etiā eq̄les magnitudine qz sic eēnt maiores partes vnius q̄ alteri⁹. puta i duplo ille partes diuideretur i medietates. et ꝓ ꝓñs i vna medietate eēnt ifinite partes et i alia silr. et sic eēt dare maius infinito. q̄re ꝛc. ¶ Itē ipossē ē ꝯtinuū eē actu diuisū in infinitū. ergo ipossē ē ipm diuidi in ifinitū. ꝓña ꝓbat qz qđ ipossē ē factū eē ipossē ē fieri. primo celi et mundi.

Sed ꝯ istā ꝛc ꝓbatur ex idiuisibilibus nec resoluat i idiuisibilia imo resoluat i semp diuisibilia. hāc ꝓbo ꝑmo ꝓ rōnes aristo. quas ponit in isto sexto. prima rō sic formatur a cōmētatore. illa ex q̄bus cōponitur cōtinuū diuidunt in vltimū et in hūtia vltimū. sed pūcta nō pñt diuidi in vltimū nec i hūs vltimū. ergo cōtinuū nō cōponit ex idiuisibilib⁹. maior ꝓbat per aristo. et diffinitionē cōtinuoꝝ. cōtinua sunt quoꝝ vltima sunt vnū. ergo illa q̄ sunt cōtinua hñt vltimū. aliud ē aūt vltimū et hūs vltimū. et minor pz. qz tūc idiuisibile eēt diuisibile. qđ ē falsū. ergo ꝛc. ¶ Itē illa ex q̄b⁹ cōtinuū cōponit sunt se tāgētia tactu ꝯtinuitatis. et ex illoꝝ tactu resultat magnitudo. sed puncta vel idiuisibilia nō pñt ꝯtinuari nec cōtiguari. nec ex eoꝝ tactu resultat magnitudo. ergo ꝛc. maior pz per diffinitionē cōtinuoꝝ. vñ. 5. huius. q̄cūq; sunt ꝯtinua sunt cōtigua. minor ꝓbatur. qz in quolibz cōtactu vel totū tāgit totū: vel pars partē: vel pars totū. sed puncta nō tāgūt se scōm partē cū nō habeāt ptes si ergo secūdū totū fit eoꝝ tactus erit suppositio. et sic nō faciēt magnitudinē. qz de rōne magnitudinis ē ꝙ oēs eius partes sint in situ distincte cū ois magnitudo habeat partē extra partē. ¶ Ista rō declaratur coiter ꝟ mō. vez ē ꝙ de vitate sermōis minor ꝓpō pōt adduci cōtra pm̄ nisi aliter declararetur. quoniā duo cozpora se tangunt in superficie. ergo superficies erit pars cozporis. cuius oppositum intendit ꝓbare. ¶ Itē due linee se tāgunt in puncto tm̄. ergo pūcta sūt ptes linee. cuius oppositū ꝓbare intendit. ergo videtur ꝙ rō pm̄ militet cōtra eū. vnde si rō intelligaf hñ et reducaf ad intellectū quē ipse habuit et nō ad vba trāslationis nō dubito ꝙ demostrat. nō enī accipit pm̄s partē ibi ꝓprie ſz vocat partē eē oē illud qđ ē aliqd p se alicui⁹. dū tm̄ nō sit totū. ¶ Et si dicaf ꝙ oē qđ ē aliqd alicuius per se vel est totū. vel pars. dico ꝙ falsū ē. qz terminus rei non est ipsa res nec pars eius ꝓprie dicta. sic dico a silr cū punctus sit terminus linee nō ē pars linee nec ē idē qđ ipsa linea: sed est termin⁹ tm̄ cōtinui. silr de istāti dico respectu tpis. de mutato eē respectu mot⁹. ꝓpō ergo pm̄ sic intelligitur ꝙ illa q̄ se tāgūt vel scōm totū tāgūt se. vel se tangunt scōm aliqd sui et scōm aliqd nō. ſz pūcta nō se tangūt scōm aliqd sui et scōm aliqd nō cū pūct⁹ sit simplex et indiuisibilis. ergo tact⁹ pūctoꝝ ē secundum se totū. et sic eoꝝ tactus erit suppositio. et sic ꝓ ꝓñs nō faciet magnitudinē. qz oīs magnitudo hz partē extra ptē ¶ Ex suppōne enī nō causatur magnitudo habēs partes ex partē. vnde ex suppōne linee sup lineā nō pōt fieri magnitudo in latitudine. silr ex suppōne superficiei in superficiē nō pōt fieri magnitudo i ꝓfundū. cum ergo punctus sit idiuisibilis scōm lōgū latū et ꝓfundū tactus ipsi⁹ cū aliquo pūcto nō faciet magnitudinē. q̄m tact⁹ illius cū aliquo pūcto ē suppositio. et ita declarat cōmētator. 6. huius. rōes istā. cōmēto. z. ¶ Et si obyciatur ꝙ q̄n due linee se tangūt vltima eaꝝ erūt i eodē situ. qđ est falsū. qz tūc eēnt vnū. et ꝓ ꝓñs due linee q̄n se tāgerēt eēnt cōtinue. qz cōtinua sūt quoꝝ vltima se tangunt vt sunt silr. ergo ꝛc. ¶ R̄ñdeo et dico ꝙ ꝛz vltima duaꝝ lineaꝝ se tāgētiū sint i eodē situ: nō tm̄ sunt vnū. qz actualis diuisio cuiuslibet linee fit per duo puncta. et q̄diu puncta remanēt i actu tādiu linee sūt diuise. esto ꝙ pūcta sint in eodē situ. si aūt pūcta nō remanerēt i actu tē tales linee erūt cōtinue. ¶ Tertia rō sit ista. si cōtinuū cōponeretur ex pūctis tūc diuideretur i pūcta. ꝯsequens ē falsū. ergo et añs. falsitas ꝓntis pz. qz si cōtinuū diuideretur i indiuisibilia tūc idiuisibilia nō solū eēnt ꝯtigua imo eēnt ꝯtinua. alīʒ ꝯtinuū nō diuideretur i illa. sed idiuisibilia nō pñt ꝯtinuari vt ꝓbatū est. ergo ꝛc. ¶ Ista tm̄ rō paꝝ differt a p̄cedētib⁹. ꝟ frater gerardus ād nititur solue̊re p̄dictas rōnes. dicit enī ꝙ in ista diffinitione cōtinuoꝝ in q̄ dr̄ ꝙ cōtinua sūt quoꝝ vltima sūt vnū. vltimū nō dz accipi ꝑ aliq̄ parte eius qđ cōtinuatur alteri: sed ꝑ ꝓpria loci discretiua sic ꝙ ante isti⁹ et retro illius supt oio vnū. vel sursū vnius et deorsū alteri⁹ et hoc mō ē poss̄e pūcta continuari et superficies et linee adinuicē et instātia in tpe. qz ꝛz ista sint indiuisibilia scūdū partes q̄titatiuas sunt tm̄ diuisibilia scōm ꝓprias discretiuas loci vel tpis. sicut apparet ꝙ superficies distinguitur ꝑ int⁹ et extra. dicimus in q̄ ꝙ corpus est intra superficiē et nō extra. sed cozpus tāgēs ē extra et nō intra. et sic superficies indiuisibilis exñs diuidit: et diuidit ꝑ intus et extra. ¶ Itē pūctus q est i medio pōt terminare semidiametrū veniētē ex parte dextra: nō tm̄ terminādo ex parte sinistra. ꝓpter premisso rñdet ad rōes phi dicēs ꝙ illa rōne ꝯtinuoꝝ qua dicitur ꝙ ꝯtinua sunt quoꝝ vltima sunt vnū. nō accipiē ibi vltimū ꝑ aliqua parte ipsius qua ꝯtinuatur alteri: sed ꝑ ꝓpria respectia loci: ita ꝙ ante isti⁹ et retro illius sunt oio vnū et sursum istius et deorsum illius. et hoc modo poss̄e ē cōtinuari pūcta. ¶ Sed ꝙ ista solo nulla sit videtur. vel eni itendit per dextrū et sinistrū i pūctis duas relatōes fundatas i punctis. vel spatiū i quo sūt pūcta. vel ipsa met pūcta. vel aliquod absolutū qđ nō est idem totaliter cū puncto sed est aliqd eius. puta pars vel terminus. si primū. s. ꝙ duo puncta sint ꝯtinua quoꝝ dextrū vnius et sinistrū alterius sunt vnū accipiēdo dextrū et sinistrū ꝑ respectibus fundatis super duo puncta. hoc nihil est dictu. qz iste due relatōes non sunt oīno vnū. imo sunt due distincte habitudines habentes duo distincta fundamēta. ¶ Isti enim duo respectus sunt respect⁹ rōis. continuitas autem est ex natura rei. si autem accipiat dextrum et sinistrum ꝓ spatio in quo sunt puncta. sic. s. ꝙ puncta sint continua: quando situs in quo sitnaf vnum a dextris est omnino idem cum situ i quo situatur aliud a sinistris. hoc nihil est dictu. qz tūc vter ꝙ pūctus haberet totaliter eundem situm. et sic talia duo puncta non facerent magnitudinē habentem partem extra partem cum puncta sint totaliter in eodem

situ. qz situs est totaliter indiuisibilis sicut punctus. si aũt accipias per dextrũ z sinistrũ punctoꝝ ipsamet pũcta: hoc nihil est dictu. qm̃ si duo puncta fierent totalr idem impossibile est q̃ ex ipis resultaret aliqua magnitudo. si vero accipit per dextrum z sinistruz punctoruz aliquod absolutum impositoꝝ. s. q̃ duo puncta sint ꝺti nua qm̃ dextrũ vnius. i. illud qõ est a dextris. z sinistruz alterius. i. illud quod ẽ a sinistris sunt oĩo vnũ. hoc etiã nihil est dictu. qz imaginar̃ q̃ in puncto sint aliqua duo z q̃ punctus sit diuisibilis in illud quod ẽ a dextris z in illud quod est a sinistris. ¶ Item accipio tria puncta q̃ si essent continua vt ipse ponit tunc vel vtrunq; extremũ tãgit totũ mediũ. aut aliqd ipsius. vel nihil. non est dicendũ q̃ nihil. quia tũc non ꝺtinuarent̃. qz ꝺtinua se tangũt tactu cõtinuitatis. nec ẽ dicendũ q̃ tangunt aliquid z aliqd nõ. qz tũc pũctus diuideret i duo. ergo segtur q̃ vtrunq; extremũ pũctoruz tãgit totũ mediũ. z per ꝺsequẽs erũt in eodẽ situ indiuisibili cũ ipso medio. qz impossibile ẽ q̃ aliquid totũ tangat aliquid totũ totaliter gn sit in eodẽ situ indiuisibili cũ ipso. si autẽ sit in eodez situ indiuisibili cũ ipo impossibile ẽ q̃ ex eis resultet aliqua magnitudo: cũ oĩs magnitudo habeat partez situaliter extra partẽ. ¶ Ad secundã rationẽ respondet z ad tertiã sicut ad istã. patet autẽ q̃ iste solutiones salua sui gratia sũt modici fũdamẽti. remanẽt ergo demõstrationes pbi in viribus suis. ¶ Nunc igit̃ arguo cõtra istã eandez opinionẽ per demõstrationeq; Scoti quas ponit in. z. sententiaꝝ. Prima demõstratio ẽ geometrica. si ꝺtinuũ ꝺponeret̃ ex indiuisibilibus tũc maioz z minoz circulus eẽnt equales. ꝺñs ẽ falsũ. ergo z añs. cõsequentia pbat̃. quoniã tot essent partes in minozi circulo quot in maiozi: ita q̃ componeret̃ ex partibus eq̃libus i magnitudine z multitudine: quod sic declarat̃. Nã describo duos circulos super idẽ centrũ sic. s. q̃ minoz ꝺtineat̃ infra maiozẽ z vocetur cẽtrũ. a. z ducat̃. a centro. a. vna linea recta vsq; ad circũferentiã maiozis circuli z terminet̃ i puncto. b. ¶ Item ducat̃ vna linea alia ab eodẽ centro. a. z terminet̃ i puncto. c. immediato puncto. b. iste due linee sic ducte secabunt minozem circulũ. tũc quero vel tũc secabunt ipsũ in duobus punctis mediatis vel imediatis. vel in vnũ tãtũ. vltimũ dari nõ põt. qm̃ due linee paralelle nũq; ꝺcurrũt nec coincidũt si i infinitũ ꝓtendant̃. Tũ scõo qm̃ ab illo pũcto vsq; ad centrũ nõ eẽt nisi vna linea. qm̃ inter duo pũcta ñ cadit nisi vna linea recta. Tũ ẽt qz angulus minoz eẽt equalis maiozi: quod sic declarat̃. naz accipiatur iste pũct⁹ sectionis minozis circuli: z vocet̃. d. super quẽ erigat̃ vna linea perpendiculariter cadens super lineã. d. b. ecce q̃ linea recta ꝺstituit angulũ rectũ de linea. d. b. z cũ linea. d. c. ergo angulus ꝺstitutus ex linea recta cũ linea d. b. erit equalis angulo ꝺstituto ex cadez cũ linea recta d. c. qz ambo sunt recti z omnes anguli recti scõm geometras sũt equales. z p ꝺñs sequeret̃ q̃ angulus minoz eẽt equalis maiozi. qz angulus ꝺstitutus ex ista linea recta z ex illa linea. a. b. est angulus totalis ad angulũ ꝺstitutũ ex eadẽ linea recta cum linea. d. c. quia ꝺtinet ipsũ z vltra hoc vnaz lineã. non ergo põt dici q̃ due linee precedentes a centro. a. ad duo pũcta imediata. b. c. q̃ sunt i circunferentia maiozis circuli secent circũferẽtiã minozis circuli i eodẽ puncto. Nec potest dari scõz. s. q̃ secent eaz i duobus punctis mediatis. quoniã tũc minoz circulus esset maioz maiozi circulo. ergo oportet dare tertiũ. s. q̃ iste due linee secent circunferentiã minozis circuli in duobus pũctis imediatis vel imediate se habentibus. z sic sequitur q̃ maioz z minoz circulus sint equales. qz cuilibet puncto maiozis circuli cozrespõdz vnum punctũ in minozi circulo. z sic quot sunt partes i maiozi tot sunt in minozi. ¶ Secũda demonstratio est. si continuum componeretur ex indiuisibilibus sequeretur q̃ diametrũ z costa eiusdem quadrati essent eq̃les. ꝺsequens est impoĩe. ergo z añs. ꝺsequentia ꝓbat̃. qz accipio aliquod quadratũ in se habens lineã diametralem. z a duobus punctis imediate se habentibus in vna costa ꝓtrabo lineas rectas vsq; ad aliã costã. tũc ille due linee secabunt ꝺametrum in duobus punctis imediatis. vel mediatis. si imediatis sequit̃ q̃ tunc tot erunt puncta in costa sicut in ꝺametro. si vero mediatis tunc ab illo puncto mediato ducam lineam inter illas duas lineas predictas vsq; ad costam. z secũdũ hoc necessario terminabitur ad punctũ mediũ iter puncta coste imediate. quod est impossibile secundũ te etiam. quoniã paralelle nunq; concurrunt. ¶ Istas duas demonstrationes intendit reducere predictus doctoz tenens oppositũ contra opinionẽ pbi sic. si continuum diuisibile esset in infinitum minoz circulus esset equalis maiozi. quoniã ambo cõponerentur ex partibus equalibus magnitudine z multitudine. multitudine quidez quoniam vtrobiq; sunt infinite. z sic non plures in vno q̃ in alio. essent etiam equales magnitudine. quoniam si dicas q̃ infinite partes maiozis circuli sint maiozes q̃ infinite minozis circuli. tunc diuidã maiozes partes circuli donec sint equales partibus minozis circuli. puta si sint maiozes in duplo diuidã eas in partes vel medietates. z tunc erunt equales in magnitudine. eodem modo procedere oportet in ꝺametris si continuũ cõponeretur ex diuisibilibus. ¶ Iste rões sunt magis ad oppositum vt ipse dicit. Ista aũt deductio salua sui gra non est ad oppositum vt oñdetur in deductione. ¶ Ad formã ergo argumẽti dicit negando vtranq; ꝺsequẽtiã Ad ꝓbationẽ. prime linee ducte a cẽtro circuli ad duo puncta imediata z circũferẽtiã circuli non accipiunt õ circuli circũferentia nisi quantum acciperet vna earuz Dicit enim q̃ in lineis sic dispositis sunt tria per se. s. egtatio linee super lineam. iusta positio linee ad lineaz. remotio linee ad lineam. z tunc si accipiantur duo pũcta in circunferentia circuli per quam transeant due linee iterum per centrum eiusdẽ circuli ducte vsq; ad oppositum latus eiusdem circuli extra totum circulum. tũc equitatio linearũ durabit a latere circuli vsq; ad aliud latus. sed iusta positio earum erit in quatuoz punctis: quia in duobus vnius lateris z in duobus alterius lateris primis duobus oppositis. remotio aũt linearum extra totũ circulũ. dicunt etiã q̃ ibi nõ erit vna linea a minori circulo vsq; ad maiozem. z per ꝺsequens non sequit̃ q̃ circulus minoz sit equalis minozi: quoniam non erit maioz nec minoz angulus. Sed q̃ nõ sit bene dictũ apparet. est enim manifesta ꝺtradictio q̃ due linee a centro circuli ad duo puncta imediata in circũferentia circuli non accipiant de circunferentia nisi q̃tum acciperet vna linea illaꝝ. z tamẽ cum hoc linea componitur ex punctis. due linee enim accipient duas partes. quia duo puncta. vna autem linea accipiet tm̃ vnaz partem

qz vnū punctū: due ergo plus accipiēt q̄ vna. nec valet quod dicit q̄ non erat nisi vna linea a minori circulo vſq; ad maiorez. quod dicunt de equitatione linearū cōtra sensū. z ideo non curo. ¶ Ad ꝓbationē alterius ē cōsequētie dicūt q̄ si due linee ducātur a duobus pūctis imediatis in vna costa quadrati ad alia puncta imediata in alia costa oppositā alie due linee secabunt dyametrum in duobus punctis: non tñ pūctualiter indirecte: q̄uis diametrū diuidatur in equales partes secundum multitudinē partibus coste: non tamen in partes eq̄les secūdū magnitudinē. quia si due linee super dyametrū caderent ꝓpendiculariter ita in plures partes posset diuidi q̄ diuidatur nunc per lineas cadentes linee obliq̄ ¶ Sed q̄ ista rēsponsio nulla sit ꝓbatur. qz tunc linea eēt lata. si enim linea cadens super dyametrū accipiat plus q̄ vnū punctum vel accipiet in lōgum dyametrū vel i latū. si i latū bētur ꝓpositū q̄ linea erit lata. si i lōgū segt̄ q̄ illa linea ñ erit recta. qz descēderet idirecte p pūctū dyametri. ¶ Itē qñ aliq̄ linea cadēs sup dyametrū cedit dyametro ex vno latere i pūcto. b. vl extra ad aliud latus super idem punctū vel super aliud descēdendo si exit per idem punctū non accipiet nisi vnū pūctum. si non per idem: sed descendendo per dyametrū plus q̄ per vnum apparet q̄ linea illa nō obliquatur p descensum illum. ¶ Et si dicatur q̄ ille ꝓpōnes sūt mathematice. dico q̄ cum boc sunt bene demōstratiue. vt per se apparet. ¶ Sexta rō est hec. si ꝓtinuū ꝓponeret̄ ex indiuisibilibus indiuisibile diuideretur. ꝓñs ē falsū. ergo z añs. ꝓña ꝓbatur. ad cuius euidētiā sunt ista supponenda. ¶ Primū est. q̄ i omni tpe est assignare velocius z tardius. ¶ Secūdū ē q̄ velocius i equali tpe pertransit plus de spatio q̄ tardius. ¶ Tertiuz q̄ in omni tempore a velociori contingit pertransire duplex spatium super q̄cūq; ꝓportionē ad tardius. si accipiat̄ enim mobile i duplo velox i eq̄li tēpore pertrāsibit duplicez magnitudinē. z si accipiatur mobile velocius secūduz ꝓportionem sexqualteram in equali tempore pertrāsibit longitudinē maiorē secundū eandē ꝓportionem ¶ His premissis fiat talis deductio. Tunc accipiat̄ mobile velocius altero in sexqualtera ꝓportione: tale mobile pertransibit spatiū sexqualterum respectu spatij pertransiti a tardiori mobili in eodē tēpore. diuidātur ergo spatia per que mouentur mobilia velocius z tardius z diuidant̄ in indiuisibilia. z sic ita q̄ magnitudo velociozis diuidat̄ in tria diuisibilia in. q. b. c. magnitudo aūt tardiozis diuidatur in duo indiuisibilia tm̄ que se habent in sexqualtera ꝓportione. vnū ergo istoz indiuisibiliū sit o. z alterz i. tūc tempus in quo mobile velox transyt tres athomos diuidatur in tria athoma. qm̄ tēpus z magnitudo ꝓportionabiliter diuiduntur. ¶ Ista āt tria athoma temporis sint. b. c. a. cum ergo mobile velox pertranseat tria athoma spatij in trib⁹ athomis tpis necesse est q̄ mobile tardū pertranseat duo athoma in eisdē tribus athomis tpis. z mobile tardū pertranseat vnū athomū in medietate illius tpis. sed tps ꝓpositum ex illis tribus athomis nō pōt diuidi in duas medietates nisi vnū athomū mediatū diuidatur. ergo de primo ad vltimū si ꝓtinuū ꝓponitur ex indiuisibilibus idiuisibile diuideret̄. quod est ꝓtradictio. hec ē rō phi in. 6.b⁹ ¶ Alio mō arguo sic. si cōtinuū z. tunc sequitur q̄ non omnis linea diuidatur i duas medietates equales. z q̄ idiuisibile diuideretur. vtrūq; ē ipossē. ergo z illud. q̄ ät sit impossē diuidi clarz est de se. sed q̄ sit ipossē dare aliquā lineā que nō possit diuidi in equales partes pz. qm̄ oi linea data pōt facere deus equalē. z ex illis duabus lineis ꝓponere vnā duplā ad vtranq; illarz z q̄druplus ad medietatē medietatis vnius. et sic omnis linea data potest diuidi in duas lineas equales. sed ꝓña pz. qz si accipiatur vna linea ꝓposita oio ex idiuisibilib⁹ partibus puta ex nouē ipossibile est q̄ talis linea diuidat̄ i duas partes q̄n sint i vna parte plures q̄ i alia. nisi noua pars diuideretur. ergo z. ¶ Ista ratio demonstrat. ¶ Octaua ratio. si cōtinuū ꝓponeretur ex idiuisibilibus z. seq̄ret̄ q̄ idiuisibile diuideretur: aut q̄ tota rota mota non eēt mota tota. vtrunq; est impossibile. ergo z. ꝓña ꝓbatur Ad cuius euidētiā suppono q̄ partes exītes supra extremū rote velocius mouerētur q̄ q̄ sunt iuxta mediū qz maiorem circulum habent facere in eodez tempore aut in equali. accipio ergo q̄ pars indiuisibilis extrema moueatur per vnum athomum: tunc pars que est iuxta mediuz mouetur. aut non. si non. ergo tota rota nō mouetur. quia nō omnes partes sue mouerentur. si autem mouetur per minus q̄ pars existens super extremum sed illud mouetur per athomum vt suppositum ē. ergo ista mouebit̄ per minus q̄ per athomū. z sic indiuisibile est diuisibile. ¶ Nono arguo sic. si ꝓtinuū z. seq̄retur q̄ indiuisibile diuideretur: vel q̄ totum celū non moueretur. vtrunq; est impossibile. ergo z illud. ꝓña ꝓbat̄ Ad cuius euidētiā suppono q̄ partes celi que sunt iuxta equinoctialē circulū velocius mouerentur q̄ partes q̄ sunt iuxta polum. qz in equali tempore. s. in die naturali habent facere maiorem circulum. si ergo celū ꝓponat̄ ex indiuisibilibus accipio partem indiuisibilem iuxta equinoctialē que mouetur per vnum athomum. Tunc indiuisibile quod est iuxta polum vel mouetur. vel nō. si non. ergo totum celum nō mouetur simul. si mouet̄: mouetur necessario per minus q̄ per athomum. qz mouetur tardius q̄ pars existens iuxta equinoctialē. ergo indiuisibile diuideretur. ¶ Decimo sic. si continuū cōponeretur ex indiuisibilibus z. sequitur q̄ indiuisibile diuideretur: vel q̄ mobile tardius transeat equale spatium velociori mobili. vel q̄ nullo modo moueat̄ etiā dum moueatur. quodlibet istorum implicat contradictionem. ergo illud ex quo istud sequitur. consequentia ꝓbatur. si accipiantur tres linee sic q̄ due tāgant mediam in vno extremorum: et incipiant ambe moueri supra mediam vna velocius z alia tardius. quando igit̄ prima pars indiuisibilis linee que mouetur velocius p transiuit primum punctum linee imobilis. quero vtrū primum punctum linee que mouetur tardius pertrā sierit aliquid ipsius linee immobilis. aut non. si nō. nōdum est mota: z sic mouetur z non mouetur. quoniam suppositum est q̄ ambe incipiant moueri. Si dicas q̄ primum punctum linee ipsius que mouetur tardius p transierit aliquid quando primum punctum linee que mouetur velocius vnum pūctum transiuit. quero aut pertransiuit plus q̄ punctum. z tunc sequitur q̄ mobile tardius moueatur velocius. aut pertransiuit vnuz punctum. z tunc mouetur eque velociter. quia equale spatium pertransiuit: aut pertrāsit minus q̄ vnū pūctū z sic idiuisibile diuidet̄. z sic ꝓña pz. ¶ Ex istis ꝑcludo ꝓtinuū ꝓponi ex sempꝑ diuisibilib⁹ z resolui i sꝑ diuisibilia.

Quantum ad scōm articulū vbi erat ponēda opinio ꝓpria ꝑmittā ꝑmo aliqs ꝺiſtictōes. ſcō ponā aliqs ꝺcluſiones. ¶ Prima diſtictio ē iſta. q ꝺtinuū ꝑt ꝺupliciſ ſumi. Uno mō mathematice. Alio mō nāliſ. ¶ Primo mō ſumit ſub rōe ꝑciſe qua ē qꝺā q̄ntū abſtractū q̄ intellectū ab oi q̄litate ſenſibili z ab oi motu z mā nāli. Scō mō ſumit ſub rōe qua eſt qꝺā ꝺiuctū iſtis. z hz formā nālē q̄ eſt ꝑncipiū motus nālis. ꝑmo mō pertinet ad cōſideratiōnē metaphiſici. ſcō mō ad ꝓſideratiōnē nālis. ¶ Scōa diſtictio ē hec. q partes i cōtinuo ſūt ꝺuplices: q̄ꝺā ſūt equales i q̄ntitate: vel equalis q̄ntitatis: ſic q vna eſt eq̄lis alteri eq̄litate q̄ntitatis. ¶ Alie ſunt equales in ꝓportione. ſic q vna eſt equalis alteri in ꝓportione. ſiue ſequitur in ꝓportione alterius. z ſic habēt equalitatē ꝓportiōis z nō q̄ntitatis. exēplū ꝑmi. ſi accipiātur oēs linee bicubite vel tricubite. exēplū ſecūdi. ſi primo accipiaſ mediū quātitatis date poſtea mediū medy. deinde mediū alterius medy: ſic q ſemp accipiaſ ꝑm medietatē. ¶ Ad cuius perfectā euidentiā eſt intelligendū que dicūtur partes eiuſdē ꝓportionis z que eiuſdē q̄ntitatis. ¶ Secundo quare ſic appellantur. ¶ De ꝑmo omnibus alys modis ꝓtermiſſis vnum modum imaginādi imaginatus ſū ſatis mihi clarū. ſ. q partes eiuſdez quātitatis dicuntur ille i quibus pōt reperiri aliqua vna certa mēſura ipſas potens reddere: ita q ex replicatione huius talis menſure partes poſſūt reddere totū z ꝓſequēs cōſumi vt ſit vna q̄ntitas vt decē palmoꝝ pōt reperiri aliqua certa mēſura q̄ reddit certas partes in numero vt in q̄ntitate decē palmoꝝ vna palma p replicationez eius decies ꝓſumet totā illā magnitudinē. ¶ Sed partes eiuſdē ꝓportiōis dicūtur eſſe ille ꝗbus nō pōt reperiri aliqua vna talis mēſura certa. p cuius replicationē reddūtur oēs ille partes z cōſumaſ totū illud ſcōz duas partes. ¶ Cuius rō eſt quoniā cuz ille partes nō ſint in numero certo z determinato. immo ponūtur cōmuniter infinite. ideo quoniā infinito repugnat talis mēſura z talis cōſumatio. ergo ꝛc. Sed quare ſic appellā-tur: ¶ Rñdeo. vbi ſciēdū q cōparatiōes q̄ fiūt in magnitudinibus declaranē p aliq̄ cōparationē fcāz in numeris: ita q ſicut in numeris danē partes eiuſdem ꝓportiōis z eiuſdē q̄ntitatis: ita in magnitudinibus. Pro cuius euidētia ſūt aliqua intelligēda. ꝑmo ē intelligendū q ꝓportio eſt multiplex. Quedā eſt ꝓportio dupla vt qō cōtinet aliud biz ſic ſe bñt q̄ttuor ad duo z ſex ad tria. ¶ Alia ē ꝓportio ſexaltera z vocaſ emiola. i. eqlatera ab Art. i mētis locis z ē qñ aliqd ꝺtinet aliud z medietatē illius ſicut ſe bñt tria ad duo z ſex ad q̄ttuor ꝛc. ¶ Alia ē ꝓportio ſexquitertia qñ aliqd ꝺtinet totū aliud z tertiā partē eiuſdem ſicut ſe bñt quattuor ad tria. Alia eſt ꝓportio ſexquiquarta vt quando aliqd ꝺtinet aliud z quartā partē eius ſicut ſe bñt quinq̄ ad quattuor ſic multiplicātur ꝓportiōes i infinitū. ¶ Scōo notāduꝫ q ꝺuplex eſt ꝓportionalitas ſecundū philoſophū gnto etbicoꝝ. ſ. geometrica z ariſmetrica. ¶ In ꝓportiōe geometrica attēdit exceſſus nō ſcōm q̄ntitatē: ſed ſcōm ꝓportionē vt ſicut ſe bñt ſex ad quattuor. ita duodeciz ad octo. ibi nō eſt exceſſus i equali q̄ntitate. q ſex excedūt quattuor i dualitate. ſed duodecim excedūt octo i quaternitate. dualitas aūt z quaternitas nō ſūt equalis q̄ntitatis. ¶ Sed i ꝓportiōe ariſmetriq̄ attēdit ſcōz equalē q̄ntitatē. z nō ſcōm equalitatē ꝓportionis vt ſicut ſe bñt ſex ad quattuor. ita octo ad ſex. ecce q ibi ē exceſſus i equali q̄ntitate. qm̄ vtrobiq; i dualitate. non aūt eſt exceſſus i ꝓportiōe eadē. q ſex ſūt i ꝓportiōe ſexgaltera ad quattuor. octo vero i ꝓportiōe ſexgtertia ad ſex. ſicut ergo eſt i numeris ita i magnitudinibus. vnde ſicut ſe bz lignū quattuor palmoꝝ ad lignum ſex palmoꝝ. ita ſe habet lignū octo palmoꝝ ad lignū duodecim palmoꝝ iſte exceſſus eſt ſecūdū ꝓportionē geometricā z ſcōm partes eiuſdē ꝓportiōis nō eiuſdem q̄ntitatis: z eſt ibi ꝓportionabilitas geometrica. Sed ſi dicaſ ſicut ſe habet lignū quattuor palmozū ad lignū ſex palmoꝝ. ita lignū ſex palmoꝝ ad lignū octo palmoꝝ. iſte exceſſus attēditur ſecūdū partes eiuſdē q̄ntitatis z nō eiuſdē ꝓportionis. z ꝓportio ariſmetrica. z ideo dicīt coiter q ꝺtinuū eſt diuiſibile i infinitas partes eiuſdē ꝓportiōis. nō aūt i partes eiuſdē q̄ntitatis. qm̄ ſi aliqua magnitudo q̄ntūcū q magna diuidaſ i partes digitales ꝓſumereſ. ſed ſi diuidereſ ꝺtinue i partes eiuſdē ꝓportionis nunq̄ ꝓſumereſ diuidēdo vt ſi diuidaſ aliqō ꝺtinuū i duas medietates vel i duas partes. z ita alia pars in alias duas partes. z ſic i infinitū z nunq̄ erit deuenire ad idiuiſibilē ꝑs viſis z alys omnibus ꝑmiſſis ꝓſideratis: pono aliquas ꝓcluſiones. tamē ꝑmitto q itēdo ponere quaſdā cōcluſiones ſine ꝑiudicio alicuius alterius opinionis. ¶ Prima ꝓcluſio eſt iſta q i ꝺtinuo ſūt actu infinite partes licet ſit ꝺtra aliquos q ſignāt q infinite partes i cōtinuo exiſtūt. tñ nō ſubſiſtūt ſeipſis. hec aūt ꝓcluſio ſic ꝓbaſ. Nā ſi i ꝺtinuo eſſent partes infinite i actu qōlibet ꝺtinuū eſſet infinitū i actu. vñ ſi nō ſecūdū extēſionē ſal tē ſcōm entitatē. ꝺñs eſt falſū. ergo z añs. falſitas ꝺñtis pz. tertio huius. ſed ꝓbo ꝺñaz. q̄cūq; pars infinities triplicata reddit infinitū z etiā qm̄ ex infinitis nō bz cōſtitui niſi infinitū. nec ex finitis niſi finitū. ſexto huius. vñ tm̄ vnūqōq; eſt ſecūdū entitatē q̄ntū icludit. Si ergo icludit de entitate infinitas entitates eſt ſecūdū entitatē infinitū. ſi ergo i ꝺtinuo ſint infinite partes ipſū erit infinitū. ¶ Itē ſi i ꝺtinuo eſſent infinite partes oia cōtinua eſſent equalia ſic q vnū ꝺtinuū nō excederet aliud ſecūdum partes. ꝺñs eſt falſū. ergo z añs. falſitas ꝓſequentis pz. qm̄ nō videt poſſibile q tot partes ſint i milleſima parte grani mily ſicut i toto vniuerſo. nec eſt hoc mihi bene captabile licet a multis oppoſitū dicaſ. ꝺña ꝓbaſ. Illa ſūt equalia q̄ ꝓponūtur ex partibus equalibus magnitudine z multitudine. ſed ſi i ꝺtinuo exiſtūt partes infinite actu componentur ex partibus equalibus multitudine z magnitudine. cum ergo in quolibet ſint infinite partes non ſunt plures in vno q̄ in alio. quoniam infinitum non exceditur nec excedit infinitum. z ſi ſūt equales in multitudine z magnitudine. quoniaz ſi partes vnius eſſēt maiores q̄ partes alterius ille maiores poſſunt diuidi in equales partes illis partibus continui et in illo in quo excedūt maiores partes eſſent plures q̄ infinite. quod eſt falſum. quoniam infinito nihil eſt maius. ¶ Et ſi dicatur q tales non eſſent equales nec inequales. quoniam equalitas. et inequalitas ſunt paſſiones quantitatis finite. ¶ Reſpondeo et dico q licet non ſit equalitas que ſit commenſuratio duaꝝ q̄ntitatū. qm̄ talis eſt paſſio q̄ntitatis finite ibi erit tm̄ equalitas. hoc eſt nō exceſſus. qm̄ infinitū nec excedit infinitū nec excediturꝫ ergo partes vnius ꝺtinui nō

excedunt partes alterius ꝯtinui. nec totū excedit totū. ¶ Si aūt vltra dicaī q̄ nō est icōueniēs q̄ sint i ꝯtinuo ifinite partes ifinities. ꝯtra nō vz. qm̄ ifinita magnitudo partiū necessario accipit tota multitudinē partium. vñ vltra ifinitū i actu nihil est. accepta ergo semel multitudine ifinita partiū ipossibile est q̄ sint plures. ¶ Et si dicaī q̄ i multitudine ifinita nō ē totū vel pars. ¶ Contra. talis multitudo ē diuisibilis. sed oē diuisibile hz partes. q̄ nihil diuidit nisi i ea ex q̄bus cōponit. ¶ Sed hic est vnū dubiū: qm̄ si multitudo angulo⁊ sub vna spē possibiliū est ifinita. certū est aūt q̄ maior ē multitudo indiui duo⁊ possibiliū sub duabus spēbus q̄ sub vna tm̄. ergo infinitū ē maius infinito. ¶ Rñdeo ⁊ dico q̄ nunq̄ est possibilis multitudo infinita sed finita in infinitū. ⁊ iō falsū supponit. ¶ Tertio arguo sic. si in ꝯtinuo existerēt infinite partes in actu ꝯtinuū cōponerēt ex indiuisibilibus. cōs ē falsū. ergo ⁊ añs. falsitas ꝯtis patet q̄m q̄libet illa⁊ partiū numero infinita⁊ est diuisibilis vel indiuisibilis. Si indiuisibilis hētur ꝓpositū. Si diuisibilis. ergo erūt in ꝯtinuo plēes partes q̄s infinite: sed hoc ē ipossibile. ergo ⁊c. Dico ergo q̄ in ꝯtinuo nō sunt infinite partes sed finite in infinitū. vt fuit dictū tertio huius. Infinitū hz rōez successiuā: ita q̄ oē acceptū est finitū de ipso tm̄ semper restat aliqd accipiēdū. ¶ Sed ꝯ istā cōclusionē arguo sic. Illa q̄ stituūt aliq̄ ens actuale sūt actu ⁊ existūt actu in cōposito. sed partes ꝯtinui sūt hꝰ. ergo ⁊c. pz. Nam tales partes vel sūt finite vel infinite. nō finite. q⁊ tūc ꝯsumerēt totū ꝯtinuū per diuisionez. ergo ifinite. maior pz. q̄m illud q̄ nō ē actu nō hz ꝯstitere ⁊ nullū ens actu dependet ab illo q̄ nō ē actu. ¶ Jtē vel partes ꝯtinui sūt actu ens vel nō ens. pz per ꝯdictionē: nō actu nō ens. q⁊ tūc ꝯtinuū cōponerēt ex nihilo. ergo actu ens ⁊ sic existūt. Nō finite q̄m ꝯtinuū cōponerēt ex indiuisibilibus. ergo ifinite. ¶ Jtē p diuisionē non cātur nisi forma partiū. q⁊ p diuisionē nō cānt nisi pūcta. ergo aī diuisionē forma cuiuslibet partis existit. sz forma ē actus. ergo aī diuisionē partes hñt actū suum. ¶ Jtē si ꝯtinuū cēt diuisibile i ifinitū vel ē ergo diuisibile i partes q̄ sūt sp̄ i eo vel i partes q̄ nō sūt i eo. si ꝑmū hēo ꝓpositū: q⁊ cū iste nō sūt finite vt ꝓbatū est. segtur ergo necessario q̄ sint ifinite. nec pōt dari fm. q̄m vnū q̄q̄ diuidit in ea ex q̄bus cōponit. ¶ Rñdeo ꝑ cuius enidētia ē sciēdū. q̄ sicut ee i potentia accipit duplr: ita ee i actu. ee i potētia aliq̄n accipit ꝑ ee virtuali. s. ꝑ esse q̄ hñt res i virtute cause sue ⁊ res q̄ tale esse hñt nihil sūt i se. sed hñt denoīationē a potentia dei actiua i qua vtualr ꝯtinētur. ⁊ isto mō creature aliq̄s crearētur erāt i potētia. alio mō ee i potētia idē ē q̄ ipossibile aliq̄ i actu nō distincto nec determinato. ⁊ isto mō dicimus q̄ genus ipossibat spēs i potētia. q⁊ implicite ⁊ indeterminate. isto etiā mō totū ipossibat partes i potētia q⁊ indistincte. ¶ Similiter actus pōt dici duplr. ¶ Uno mō vt opponit ꝑme potētie. ⁊ isto mō actus idē ē q̄ i se existere ⁊ ee extra nihil: ⁊ isto mō vnaq̄q̄ res creata ponit extra nihil ⁊ actu ita q̄ nō ē i vtute sue cause tm̄. ¶ Alio mō esse i actu idē ē q̄ ee terminatū ⁊ clausū i sua ꝓpria ēritate. ⁊ hoc mō accipit actus a ꝑho. nono metha. vbi dicit q̄ actus distinguit ⁊ separat. ¶ Nūc ad rōes. Ad ꝑmam dico q̄ hz actu partes ꝯstituāt ꝯtinuū nō oz q̄ sint i actu distincte terminato. sufficit. n. q̄ dicāt actū ꝑmo mō acceptū hoc ē q̄ actu existāt extra nihil. ¶ Ad scām dico. q̄ partes i ꝯtinuo sūt actu ens. tm̄ nō segtur q̄ sint actu i suis realitatibus ꝓpꝛys clause ⁊ terminate. vñ oīa ista sūt vera. s. q̄ partes i ꝯtinuo sūt actu ens. ⁊ q̄ actu ꝯstituūt ꝯtinuū ⁊ q̄ sūt actu i ꝯtinuo. nō tm̄ segt̄ q̄ sint i actu distincto nec terminato: ibi. n. accipit actus ꝑz qd vt ē determinatio ꝓpōis totius: rō tm̄ accipit ibi actus simplr. nō ergo pñt actu ꝯstituere ifinitū. ¶ Ad tertiā dico. q̄ hz q̄libet pars i ꝯtinuo añ diuisionē hēat formā nō tm̄ hz eam distincte q̄nimo oēs partes ꝯcurrūt ad vnā formā totalē q̄ ē actu. sūt aūt multe forme i potētia. ¶ Et q̄m dr q̄ forma ē actus ⁊ actus ē a forma. dico. q̄ actus distinctus ē a forma totali ⁊ ꝓpleta. non tm̄ a forma partiali. q̄nimo eo q̄ pars ē nō est actu distincto ⁊ terminato. nisi talis pars sit ipsemet actus: vñ hz vna pars vere negēt ab altera. puta dicēdo hec nō ē illa: nō ꝓpter hoc sūt distincte. sed distinguibiles. ¶ Ad quartū dr. q̄ ꝯtinuū ē diuisibile i ifinitū. ⁊ ideo ē diuisibile i partes q̄s hz. i ipso aūt nō sunt partes ifinite actu: sed finite i ifinitū sūpte. ⁊ sic nō segt̄ q̄ eius diuisio possit ꝯsumari. ¶ Ex his ergo q̄ dicta sūt i scō huius. i q̄one de ꝯtigētia rer⁊. vbi hñ tractatū est vt⁊ oēs partes cōtinui sint a deo cognite. ex his etiā q̄ dicta sūt tertio huius. q̄one de ifinito. ⁊ ex his q̄ dicta sūt nūc recolligē hāc mām. i hac. n. mā oēs dubie loquunt ⁊ nunq̄ ab aliquo doctore potui illā mām hñ itelligere. ¶ Quidā. n. bene dicūt. q̄ sūt ifinities ifinite. Alter q̄ i quolibet sūt ifinite. ita q̄ tot sūt partes i millesima parte grani mil⁹ sicut i toto vniuerso. ego aūt ꝑz istā viā nō possū hñ euadere. q̄n oporteat dare maius ifinito vsq̄ quo de hac mā magis certus siz. hoc dico causa collationis. ¶ Secunda conclusio est hec. q̄ i continuo nō sunt partes ifinite i potentia. ita q̄ sit potentia ad infinitam multitudinem partium. ꝓbat̄. nam si i cōtinuo esset potentia ad ifinitas partes: ifinite partes possent poni i actu. quoniam possibili posito i esse. nullum sequitur ipossibile. ¶ Item sequeret̄: q̄ cōtinuū posset vltimate esse diuisum. hoc est falsū. ergo. cōs ꝓbat̄. q̄m ex quo est i potētia ad ifinitas partes. ifinite partes possent poni i actu. si ergo ponant̄ i actu ille ifinite partes vel erūt diuisibiles vel idiuisibiles. si secundum habet̄ ꝓpositū. si diuisibiles tunc erunt plures partes q̄s ifinite. q̄m ꝑus erāt ifinite. ¶ Jtē segtur. q̄ oia ꝯtinua essent equalia. q̄m cōponerent̄ ex partibus equalibus magnitudine ⁊ multitudine cum i quolibet essent ifinite partes ⁊ ille essent idiuisibiles. sicut deductum est supra.

Sed hic sunt aliqua dubia. ꝑmo quoniam philosophus ⁊ commentator dicunt i pluribus locis q̄ in continuo sunt infinite partes in potentia. ¶ Item vel sunt finite vel infinite: non finite quia illis acceptis continuum remanet indiuisibile. si infinitum habetur ꝓpositum. ¶ Item quacunq̄ multitudine partium accepta finita potest accipi maior. sed nulla multitudo est maior quacunq̄ finita nisi infinita. aliter esset maior seipsa. ¶ Ad istas rationes. ¶ Ad ꝑmam dico q̄ auctoritas Aristo. sic debet exponi. scilicet q̄ in continuo sunt infinite partes in potentia hoc est in potentia infinita. nunq̄ enim potest cessare potētia ad partes. ideo potentia est infinita. tamen ista potentia non est ad infinitas partes. sed ad finitas in infinitum. et sic debet exponi verbum philosophi. ¶ Ad secundum dico q̄ partes q̄e sunt in continuo sunt infinite: et quando dicitur q̄ illis finitis acceptis non poterunt plures

accipi ꝛ sic nō remanebit ɔtinuū diuisibile. dicēdū ꝙ verū est si eēnt i potētia i certo numero ꝛ determinato. ſz quocūq; numero dato adhuc ē i potētia ad maiorē. nō .n. accipio ꝙ sint i potētia centū partes vel mille. vñ excludo quēcūq; aliū numerꝫ finitū. sed i potentia ad numerꝫ finitū i infinitū. numerus aūt finitus i infinitū nūq; pōt euacuari. ¶ Ad tertiū dico ꝙ quacūq; multitudine partiū accepta pōt accipi maior. sed nō q̄cūq; accipiēda pōt maior accipi. qm̄ hoc esset oppositū i adiecto ꝙ posset accipi maior multitudo q̄cūq; accipiēda sit: talis. n. pōt accipi ex quo ē accipiēda: ꝛ nō ē accipiēda ex quo ē maior q̄cūq; dāda. vel dr̄ ꝙ li q̄cūq; sumit diuisim ꝛ nō diūctim. ¶ Tertia ɔclusio ē ista. ꝙ i ɔtinuo sunt partes potētie finite i infinitū sic ꝙ nō deus ē i re ad partē idiuisibilē ex q̄ ɔtinuū cōponaf: ꝛ hoc nihil aliud ē q̄ ɔtinuū cōponi ex diuisibilibus ꝛ non posse cōponi ex partibus idiuisibilibus. ꝛ dīcēdi i sp idiuisibilia. hec aūt cōclusio fuit superius ꝓbata. 4. rōibus. ꝛ ille rōes solū ꝓbāt i pmanētibus. ideo ego ꝓbo i successiuis. ¶ Et accipio tps cōpositū ex tribus istātibus. ꝛ magnitudinē supra quā ē motus ɔpositū ex tribus idiuisibilibus. ¶ Tūc arguif sic. si ɔtinuū eēt cōpositū ex idiuisibilibus. tūc seqrēf ꝙ idiuisibile diuideref. ɔñs ē falsū. ergo ꝛ aq̄s. falsitas ɔñtis apparet qz iplicat ɔtradictionē. ꝓbaf ɔña. oē mobile qđ mouef i toto aliquo tpe. mouef i medietate illius tpis p medietatē illius magnitudinis. sed medietas illius tpis nō bz fieri nisi p diuisionē idiuisibilis. ergo ꝛc. ¶ Cōfirmaf sic. qm̄ accipio duo mobilia. q̄ꝝ vnū sit velocius altero i sexqualtera ꝓportōe: ita ꝙ imediate velocius eo i equali tēpore plus moueref. tūc oportebit ꝙ qm̄ mobile velox ptrāsibit totā magnitudinē cōpositā ex tribus pūctis ꝙ mobile tardū ptrāsierit medietatē illius magnitudinis: ꝛ etiā ꝙ mobile velox i medietate tēporis tm̄ moueaf q̄tū tardū i toto tpe: sed hoc nō potest eē sine diuisione idiuisibilis. ꝑz. ergo ɔtinuū ē diuisibile i infinitū: ꝛ hoc scōz partes eiusdē ꝓportōis nō eiusdē q̄titatis q̄tūcūq; eēt magnitudo adhuc ɔsumereť diuisione. ¶ Sciēdū tm̄ ꝙ magnitudinē aliq̄ eē diuisibilē i partes eiusdē q̄titatis pōt itelligi dupl'r, vno mō ꝙ partes terminātes diuisionē ꝓmam sint eq̄les partibus terminātibus scōas: ꝛ sic nō ꝓcedit i infinitū. ¶ Alio mō q̄ille partes sint eq̄lis q̄titatis iter se. ita ꝙ aliq̄ ɔtinuū diuidaf i duas medietates. ꝛ illa medietas i duas medietates ꝛ sic i infinitū. ꝛ isto mō bñ ꝓcedit. ¶ Ōz ɔtra hoc sūt aliq̄ dubia. ꝓrimo qm̄ sequereť ꝙ q̄libet pars ɔtinui eēt diuisibilis i infinitū. ɔñs ē falsum. ergo ꝛ añs. falsitas ɔñtis ꝑz. qm̄ seq̄reť ꝙ pars eēt eq̄lis toti. qm̄ nō eēt i plā diuisibile totū q̄ pars. qđ ē ɔtra ꝓncipiū geometricū. qz oē totū ē maius sua parte. ¶ Cōfirmaf. qm̄ si pars ɔtinui eēt diuisibilis i partes vel eēt diuisibilis i partes ꝑmi ɔtinui vel nō. ſz i partes suas. si ꝑmū. q̄ nulla pars ɔtinui ē diuisibilis i partes suas. ſz hoc ē ponere ꝙ sit idiuisibilis: qm̄ nihil ē diuisibile nisi i partes suas. si ſz. ɔtra. qm̄ sic ꝙ ꝙcqđ ē cā cause ē cā cāti: ita ꝙcqđ ē pars partis ē pars totius. ¶ Ītē vel ē diuisibilis in q̄tū mathematicū vel in q̄tū nāle. nō ꝑmū. qm̄ diuisibilitas dicit quēdā motū ꝛ trāsmutationē a gb9 abstrahit mathematicus. nec in q̄tū nāle. qz i nālib9 ē dare minimū. vñ ē dare minimā carnē. ꝑmo huius. ¶ Ītē arguit ꝙ sit diuisibile i infinitū i partes eiusdē q̄titatis ꝓmo sic. accipio aliq̄ mobile alicuius determinate q̄titatis: puta pedalis. ꝛ accipio aliq̄ spaciū sup qđ moueaf. tunc sic. oē spatiū icludēs infinitas partes pedales ē diuisibile i infinitū i partib9 eiusdē q̄titatis: ſz tale spatiū sup qđ moueaf tale mobile ē hō. ergo ꝛc. minor ꝓbaf. qm̄ oē mobile qđ mouef ꝑ ārī. i sexto huius. i quolibet istāti tpis ē i spatio sibi eq̄li ꝛ i alio ꝛ i alio istāti ē i alio ꝛ i alio spatio. alr dicit ꝙ nō mouereť. sed i q̄libet tpe sūt infinita istātia. q̄ ꝛ ꝑ ɔñs i tali spatio erūt infinite partes pedales. ¶ Ītē suppono. ꝙ oēs linee ducte a cētro ad circūferētiā sint eq̄les. scōo suppono ꝙ a cētro vsq; ad circūferētiā possint ꝓtrahi linee infinite. ꝑz etiā. qm̄ q̄libet pūctus pōt lineā tminare ꝛ alius ꝛ alius pūctus aliā ꝛ aliā lineā. ītio suppono ꝙ iter q̄slibet duas lineas q̄ sūt a cētro ad circūferētiā sit superficies media. qđ ꝑz. qz i illa superficie q̄ ē infra circulū due linee vel sūt ɔtinue vel sūt ɔtigue vel ɔñter se hñtes. ñ pōt dari ꝙ sint ɔtinue. qz scōz latū sūt idiuisibiles. ꝛ idiuisibile nō ɔtinuaf idiuisibili. nec sūt ɔtigue. qz vnū idiuisibile nō ɔtiguaf idiuisibili. nec ɔñter se hñtes. qz iter q̄libet duo idiuisibilia ē dare infinita idiuisibilia. ꝛ iter q̄libet duo idiuisibilia ē aliq̄ mediū idiuisibile. sexto hui9. ergo segf ꝙ iter q̄slibet duas lineas sit superficies media. vñ sic iter q̄libet duo pūcta ē linea media. ita iter q̄slibet lineas duas est superficies media. ¶ Quarto suppono ꝙ q̄dta ē linea tāta ē superficies. qđ ꝓbo. qm̄ vel linea excedit superficiē. vl ecōuerso. vel sūt eq̄les. nō ꝑmis duobus modis. qz nō ē dare lineā sine superficie. nec ecōuerso. q̄ segf ītiū. Ex istis q̄ttuor suppositis arguo sic. ¶ Infinite linee ꝑnt ꝓtrahi a cētro ad circūferētiā. vt ꝑz ꝑ scōz suppositū ꝛ iter q̄scūq; duas lineas q̄ sūt a cētro ad circūferētiā ē superficies media vt ꝑz ꝑ ītiū suppositū: ſz partes illi9 superficiei q̄ sūt infra circulū sūt eiusdē q̄titatis. qm̄ q̄dta ē linea tāta ē superficies. vt br̄ ꝑ q̄rtū suppositū. ꝛ oēs linee ducte a cētro ad circūferētiā sūt eq̄les. vt br̄ ꝑ ꝑmū suppositū. ergo segf ꝙ i tali superficie sūt infinite partes eiusdē vel eq̄lis q̄titatis. ¶ Ītē oīs pars icludēs infinitas partes eiusdē ꝓportōis ē pars q̄titatiua eq̄lis cuiuslibet alteri icludenti etiā infinitas partes. ista ꝑz. qz i infinitis nō ē excessus: ſz i quolibet ɔtinuo sūt infinite partes quaꝝ q̄libet icludit infinitas partes eiusdē ꝓportōis. alr pōt ɔsumi diuisio. q̄ ꝛc. ¶ Ñ deo ad ꝑmū ɔcedo ɔña. ꝛ nego falsitatē. ¶ Ad ꝓbōem eiusdē ꝙ tūc eēt infinita ꝛ eēt eq̄lis toti. dico ꝙ ex diuisibilitate i infinitū nō segf ꝙ sint infinita nisi solū i fieri. ꝛ i accipiēdo ynū post aliud. ꝛ etiā qm̄ illa ex q̄bus ē nō sūt ꝓprie actu. vñ illud ꝓncipiū solū itelligif ſz extēsionē. ¶ Ad ɔfirmationē dico. ꝙ q̄libet pars ɔtinui ē diuisibilis i infinitū i partes ꝓprias imediate. ꝛ qm̄ ille sūt partes totius ɔtinui mediate. iō ē diuisibilis i partes toti9 ɔtinui mediate. ¶ Ad scōz dico. ꝑ cui9 euidētia ē sciēdū ꝙ oē ɔtinuū siue mathematicū siue nāle ē diuisibile in infinitū i partes eiusdē ꝓportōis q̄ sūt iexistēs: cū quo tm̄ stat ꝙ sit dare mmiū nāle. ¶ Et qm̄ ꝓbaf de corpore mathematico ꝙ diuisibilitas ē gdā motus ꝛ trāsmutatio. dico ꝙ ꝑ diuisibile possumus duo intelligere. vno mō aliqd bñs aptitudinē ad actū diuisionis vl ſlectōis passiue. ꝛ isto mō mate9. ñ sūt idiuisibilia. Silr corp9 celeste ſz ē idiuisibile cū sit trāsmutabile fm ſbaz. Alio mō possum9 itelligē ꝑ diuisibile bre ptē ex ptē siue sit trāsmutabile siue ñ ꝛ idiuisibile huic oppo9 ē carēs oī ptibilitate: ꝛ isto mō cōp9 celeste ꝛ oia mathematica sūt diuisibilia. ¶ Ad ītiā rōes rñdeo ꝑ cui9 euidētia ē sciēdū ꝙ alietas

spaty ē ex quacūq; alia ⁊ alia parte addita: siue sit eiusdē ꝓportōis siue eiusdē q̄titatis. ¶ Scōo ē sciēdū. q; si cut in spatio sūt q̄dā partes eiusdē q̄titatis. alie eiusdē ꝓportōis. ita etiā hec pñt reperiri in motu cū motus diuidat ad diuisiones spaty. ita q; alia ⁊ alia pars motus eiusdē q̄titatis ē ex alietate partiū eiusdē q̄titatis i spatio. ⁊ silr in illis eiusdē ꝓportōis. ¶ Tertio intelligēdū q; ista infinita spatia cōlia q̄ bz mobile in motu. qm̄ vt dictū ē in alio ⁊ in alio instāti ē in alio ⁊ in alio spatio sibi cōli. nō sūt totalr distincta: sed sūt q̄si se ptinētia: sic q; eoz alietas nō ē nisi ex alietate partiū eiusdē ꝓportionis. qz igit ille sunt infinite. ergo illa spatia pñt alia ⁊ alia ee ⁊ distingui ⁊ multiplicari in infinitū. ¶ Ad forma igit. qm̄ dr. oe spatiū ⁊c. dico q; vnū ē si ille ptes pedales sint distincte totalr sic q; ptes vnius nō sint ptes alterius. sic aūt nō ē in ꝓposito vt pz p̄dicta. ¶ Ad 4m dico. q; in superficie inclusa in circulo ee infinitas ptes eq̄lis q̄titatis possumus imaginari duplr. vno mō. q; ille ptes infinite sint eq̄lis q̄titatis bz distātiā q̄ ē a cētro ad circūferētiā. alio mō sm distātiā q̄ est iter lineas producibiles a cētro ad circūferētiā. vñ nō br. p icōueniēti si talis superficies diuideret infinitū. ptrabēdo sp diuisionē a cētro ad circūferētiā: ⁊ partes sp eēnt eq̄lis q̄titatis scōm distātiā q̄ ē a cētro ad circūferētiā. nec sic ꝓsti tuerēt magnitudinē actu infinitā. cū nō eēnt eq̄lis q̄titatis scōz distātias q̄ supple distātie sūt: iter lineas a cētro ad circūferētiā producibiles qm̄ sic scōm vnā eq̄lē q̄titatē tota magnitudo superficiei q̄ ē infra circulū diuideret ⁊ osumeret in circuitu. sed bn̄ sūt infinite ptes eiusdē ꝓportōis. ¶ Ad gntā rndetur p q̄dā regulā cōem q̄ talis ē. q; qn̄ arguit ab aliquo mino cōi suppositē cōfuse trn̄ respcū alicuius magnitudinis ad eūdē minū supponēte psonalr respcū alicuius magnitudinis nō ē bona ꝓña. qz seq̄ret fallacia figure dictōis. mō sic ei ꝓposito. qm̄ partes i maiori sumūtur q̄si confuse. i minori vero psonalr. ¶ Quarta cōclusio ē ista. q; oe ctinuū nāle q̄titū ad actū pmū g ē actus ecndi ē diuisibile in infinitū. hāc pbo sic. oe ctinuū nāle ē mobile. ergo ē diuisibile in infinitū. añs pz. qz nā ē pncipiū motus ⁊ getis ⁊c. scōo buius. ꝓña. pbo. qm̄ oe mobile bz ptes. ex sexto buius. tūc q̄ro vel ille ptes sūt mobiles vel imobiles. si scōm. g; mobile cōponit ex imobilibus. qō ē cōtra Ari. sexto buius. si mobiles. g; erūt diuisibiles i ptes mobiles ⁊ ille i alias ⁊ sic i infinitū. ¶ Cōfirmat. qz sexto buius br. qō oe mobile ē diuisibile. sed oe nāle ē mobile. ergo oe nāle ē diuisibile. sz oe diuisibile diuidit i sp diuisibilia vt pz i sexto buius. ergo ⁊c. ¶ Itē accipio ignē g ē corpus nāle q̄titū. certū ē q; sub q̄libet pte q̄titatis ignis ē forma nālis ignis. tūc sic. q̄titas est diuisibilis i infinitū. sed sub q̄libet pte q̄titatis ignis ē pars ignis. ē. n. hōgeneū. ergo ignis ē diuisibilis i infinitū. ¶ Cōfirmat. qz qn̄ aliq̄ sic se bñt q; pes corrndet parti sicut totū toti. si vnū ē diuisibile i infinitū ⁊ aliud: sed q̄titas ignis ⁊ ignis sunt hō. ergo. ⁊c. maior pz ex sexto buius. vbi Ari. pbat diuisibilitatē motus i infinitū ex diuisione spaty ⁊ mobilis. minor ē cuidēs. qz ois forma nālis educta de potētia materie ē extēsa i q̄titate. ¶ Cōfirmat. ex pmo de gñatōe. vbi Ari. pbat. q; oe corpus sēsibile ē infinitū diuisibile potētia. actu aūt nō. sed oe corpus sēsibile ē nāle. ergo ⁊c. ¶ Sed dices q; q̄tū nāle bn̄ ē diuisibile i infinitū. nō inq̄tū nāle: sz inq̄tū mathematicū. nā Ari. dicit scōo de aīa q; oiuz nā cō

stātiū ē certus terminus siue magnitudinis ⁊ augmēti: ⁊ ē dare etiā minimā carnē. pmo buius. si aūt eēt vlterius diuisibile eēt dare minimū minimo. ¶ Cōtra istā arguo pmo sic. Ari. pbat i hoc sexto q; motus diuisibilis ē i infinitū rōe mobilis. ⁊ tūc q̄ro vel motus ē diuisibilis i infinitū rōe mobilis inq̄tū ē gd mathematicū vel gd nāle. nō pmo mō. qz mathematic⁹ abstrahit a motu. ergo scōo mō. ⁊ br. ꝓpositū q; q̄tū nāle cui p se debet motus inq̄tū bō. ē diuisibile i infinitū. ¶ Cōfirmat. qz minima caro q̄tū ad actū pmū. puta q̄tū ad suū ee vel ē diuisibilis vel idiuisibilis. si diuisibilis br. ꝓpositū. si idiuisibilis cū minima caro veniat ad opōez carnis maioris diuisibile cōponeret ex idiuisibilibus. qō ē ipole sexto hui⁹. ¶ Itē arguit sic Scotus. qn̄cūq; aligd cōpetit alicui bz vnā pcise rōez cuicūq; cōpetit illa pcise rō illud sibi cōpetit ⁊ cuicūq; opetit scōz illā rōez simplr cōpetit sibi: bz scōz aligd adiūctū sibi ñ cōpeteret. vbi gra. videre cōpeteret alicui scōm oculos pcise. cuicūq; bñti oculos eo dē mō cōpetit videre. bz bñti manus oculos videre sibi nō cōpetat scōm manus. sed diuidi i ptes integrales eiusdē rōis cōpetit pcise. ⁊ pmo rōne q̄titatis. ergo cui eq̄lr iest q̄titas vt q̄titas ē. eq̄lr cōpeter sibi diuidi i ptes tales. sed partes q̄to ita bñ cōpetit q̄titas sicut magno. g; ⁊c. ¶ Cōfirmat. qz cuicūq; iest diffinitū vel descriptū p prie ⁊ diffinitio vel descriptio. ipole ē. n. vni opetere vnū sine alio. sed q̄titas gnto meta. diffinit p hoc qō ē diuidi i ea q̄ sūt quoz qōlibet natū ē ee hoc aligd. ergo vbi cūq; erit aliqō ꝓprie denoiatū a q̄titate poterit diuidi bz mediāte q̄titate hoc sibi opetat. ¶ Vñ illud dcm̄ cū dr. q; caro pōt diuidi i q̄tū mathematicū. nō aūt i q̄tū nāle debet sic exponi q; q̄titas ē rō diuisionis ⁊ nō nālitas. sed nō debet negari gn nālis vere diuidat: ⁊ sic sit diuisibilis sicut q̄titas cū q̄ ē: bz nālitas nō sit formalis rō illius diuisionis. sic ⁊ bñs manus vere videt si bz oculos licet manus nō sit rō formalis videdi. ¶ Cōfirmat hoc. qz nō ē dare carnē nālē idiuisibilē siue pūctu alē. qz nunq̄ ex talibus pōt fieri maius i hoc sexto. ergo cū caro q̄tūcūq; sit minima sp maneat q̄ta sp eēt diuisibilis i partes eiusdē rōnis: cū forma eiusdē carnis sit hōgenea. ¶ Ad auctoritatē scōi de aīa dr. q; intelligit de q̄to nāli q̄tū ad actū scōm g ē agere: rō huius ē. qm̄ forma naturalis regrit determinatā natūrā ⁊ determinatā q̄titatē vltra quā si diuidat nō pōt saluari forma naturalis i rōne pncipij actiui: sicut enim actus actiuoz sūt i patiēte bene dispōsito ita sūt in subiecto dispōsito. ¶ Quinta cōclusio est ista. ctinuū naturale q̄tū ad actū scōm g est generare sibi simile mouere se: vel mouere. nō est diuisibile i infinitū. hāc pbo sic. illud i cuius diuisione deuenit ad aligd determinatuz ita q; minus illo nō pōt sumi respectu actōis naturalis nō est diuisibilis in infinitū q̄tū ad actū scōm. sed omne q̄tū naturale est huiusmodi. ergo ⁊c. ¶ Maior est clara. qz diuisibile in infinitū nō habet minus aliqō determinatū qn minus illo possit sumi i infinitū. minor pbat. qm̄ ad reducēdū potētiā materie ad actū forme regrit virtus agētis determinata i agēte. qz minor nō pōt facere talē reductionē. ergo scōm hoc deus potest diuidere ignem lita paruas sintillas q; minor aliqua illaz nō posset de materia alicuius elementi vt aeris vel aque formā ignis educere. ¶ Confirmatur. quoniā ad hoc q; aliquod corpus moueatur naturaliter per medium requiritur i ipso virtus

determinata potēs mediū diuidere: posset igit deus diuidere graue i tm ꝙ vltra nō bret virtutē ad diuidēdū mediū nec cadēdū deorsū. ¶ Cōfirmat de obiecto sensus. qz ad hoc vt moueat sēsū regit virtus determinata. poterit inq̄ aliqō sēsibile i tm diuidi ꝙ si vltra diuideret nō posset mouere sēsū. ¶ His visis rādeo ad rōes alterius opinionis ꝓbātes ꝓtinuū cōponi ex idiuisibilibus. ¶ Ad ꝓmā dico. ꝙ illa ꝓpō ꝑh itelligit ibis q̄ sūt subordinata adiuicē ordine ēntiali sic ꝙ respiciūt vnū ꝑ ꝓus. reliquū ꝑ posterius sicut apparet ex vbis Ari. dicētis ꝙ vbi ē ꝓmū mediū ⁊ vltimū a moto ꝓmo nō remanet mediū cū dependeat a ꝓmo. nō ē aūt sic i ꝓposito qz lz partes bēant ordinē ad totū. nō tn bnt adiuicē ordinē nec respiciūt totū ordine priozitatis ⁊ posteriozitatis. vna. n. pars nō respicit prius totū q̄ alia. imo oēs sil cōponūt ipsū totū ⁊ hoc ipsemet dicebat i tertia rōe. qm̄ arguebat ꝙ ptes i resoluēdo siue possibilitates nō bnt ordinē ⁊ si nō bnt ordinē i resoluēdo nō bnt ordinē i cōponēdo. ⁊ sic vī ꝙ hec rō ꝺdicat illi. ¶ Ad scōm dī vno mō. ꝙ nulla magnitudo ē cōposita ex partibus ifinitis sed ex partibus q̄ nec sūt finite nec ifinite numero i actu. qz nullū numer bnt actu. vñ ꝓtinuū ē vna res i actu ⁊ nulla ē ibi multitudo i actu. sed multitudo i potentia. talis aūt potentia ñ ē ad infinitā multitudinē numero: sz ad finitā i ifinitū. sicut ponitur de potētia idiuiduoꝝ sub eadē spē. sicut fuit declaratū in tertio huius. in questione de ifinito. ¶ Aliter dicit ꝙ bene ꝓcludūt ꝙ sit ifinitū solū scōm qd. eo ꝙ partes i esse cōiuncto non sūt simpliciter i actu simul: sicut fuit tertio huius declaratū vbi ista ratio fuit tacta ⁊ fuerūt recitate multe solutōes multaꝝ opinionū. videas ⁊ retineaz quaz volueris. ¶ Ad tertiū nego antecedēs. Ad ꝓbationez ꝓcedo primam ꝓpositionē assumptaz. sz nego secundaz ⁊ minorē. quando dicebat ꝙ possibilitates iste nullū ordinē babent. reduco primo rationē ꝓtra eos. nā per eādem rationē ꝓtra eos possem ꝓbare ꝙ posset poni talis multitudo actu infinita cuius oppositū tenēt qui firmant se i isto argumento. ¶ Accipio ergo potētiā subvna specie angeloꝝ. talis potentia scōz eos est infinita. quoniā possūt multiplicari sub eadē spē angeli i infinitū vt isti dñt ⁊ bñ. certū ē aūt ꝙ ptātes angeloꝝ ⁊ etiā idiuiduorū nullū ordinē bnt iter se in priozitate. qm̄ vnus angelus nō supponit aliū nec icōpossibilitas. qm̄ vnus angelus nō ē icōpossibilis alteri. ⁊ glibet ꝑ se sūptus pōt reduci ad actū i ista tia. ⁊ ꝓ ons pñt esse angeli ifiniti si argumētū aliqd ꝓcludit. ⁊ tn ipsi dñt ꝙ deus nō pōt facere multitudinē ifinitā actu. ergo ⁊c. ¶ Respondeo igit ꝓme ⁊ pro ipsis ⁊ dico ꝙ possibilitates q̄ sūt ꝓtinuo bnt ordinem ꝓpriozitatis ⁊ posteriozitatis. priozitas qdē scōz qd nō simpl. qm̄ vna diuisio i vno signo nō ꝑsupponit alia in alio signo. tn illud qō segtur diuisionē bz ordinē ꝓpriozitatis ⁊ posteriozitatis. Ad diuisionē. n. segtur multitudo partiū. multitudo aūt partiū bz ordinē: qm̄ ꝓtinuū nō pōt diuidi i quattuoꝝ partes qn diuidat i duas tn pōt diuidi i duas: esto ꝙ nō diuidat i quattuoꝝ partes. ergo diuisio i duo ꝑcedit diuisionē i quattuoꝝ ⁊ est ꝓr. qz illud ē prius a quo non ꝓuertit subsistendi ꝓña. ¶ Cōcedo igit ꝙ i quocūq̄ signo idrñter continuū pōt diuidi i duas partes ꝓmo ⁊ sic signū vnū nō ē ꝓus alio: nec ex hoc ē ibi priozitas: sed ex hoc ꝙ diuisio ꝛminatur ad multitudinē partiū: q̄ inq̄ multitudo bz ordinē priozitatis ⁊ posteriozitatis. vñ fcā diuisione i duas partes ozit potētia ad quattuoꝝ. vñ ꝓtinuū ē primo i potentia ad duas partes in quocūq̄ signo volueris accipere diuisionē. deinde ē in potētia ad quattuoꝝ ⁊ sic in infinitū. sil. r de multitudine angeloꝝ. qm̄ lz polītates cādoꝝ angeloꝝ non bēant ordinē adinuicē. ⁊ ꝑ se vna ad aliā cōparando. tn multitudo angeloꝝ est bñs ordinē. iō nō pñt ꝓduci oēs angeli polēs. qm̄ q̄cūq̄ multitudine angeloꝝ data ozit potētia ad maiorē multitudinē. ¶ Si li i ꝓposito oēs ptes ꝓtinui nō pñt ad actū reduci sil. qm̄ fcibiles sūt i ifinitū successiue. qm̄ lz diuisio i signo. a. nō fit ꝑ diuisionē i signo. b. fcā: ⁊ vt sic nō est ibi successio: diuisio tn i duas ptes ē ꝑ q̄ i q̄ttuoꝝ: ⁊ q̄ttuoꝝ q̄ diuisio i sex: ⁊ vt sic ē ꝓpositas ⁊ successio sic cōmēta toꝝ dicit. Est etiā ordo icōpossibilitatis. qz diuisionē fcā i vno signo ꝓhibet diuisio i alio signo. nō qdē i alio determinato: sz vage accepto. ⁊ sic pz ꝙ minor ē falsa q̄ dicit ꝙ ipolītates nullū bnt ordinē. ¶ Ad 3 ꝺ solutionē ꝓmētatoris istat frater Gerardus odonis. qm̄ ꝓpō i q̄ subiicit ēminus cois vage sūptus nō pōt hre cām vitatis nisi ꝑ aliquo determinate accepto. vt ipole ē ꝙ bō currat nisi bō currat. ⁊ sic fcā diuisionē i vno signo impole ē ꝙ repugnet diuisioni fiēde i alio signo deteriate accepto. ¶ Rādeo ⁊ dico. ꝙ maior ē falsa. qō pz ꝑ multa exēpla ꝓmo qm̄ hec ē vera aliq̄ forma de necessitate ē i mā. nō tn hec vel illa determinate accepta. ¶ Itē hec ē vera. superficies nō pōt eē sine aliquo colore: nec corpus sine aliq̄ loco. bñ tn pōt eē sine illo ⁊ sine illo. ¶ Ad 4m ꝓncipale ꝑ euidētia huius rōis pono istā ꝓpōez ꝙ ōs nō pōt alr diuidere ꝓtinuū q̄ ipz sit diuisibile. qz q̄ ꝓtinuū totū ñ ē diuisibile scōz se totū sil. sic ꝙ nō pōt eē scōz se totū diuisū. iō ōs nō pōt ipz scōz se totū diuidere. sic ꝙ possit eē diuisū scōz se totū. ¶ Alr q̄ ē de vnione: alr de diuisione qz oēs ptes ꝓtinui sūt a deo vles. nō tn sūt sepabiles. nā i isto argumēto ⁊ q̄tū ad eius ꝓfirmationē ꝓmittit fallacia figure dictōis. nā dcm ē qñcūq̄ arguit ab aliquo ēmino cōi supponēte ꝓfuse tn respū alicui⁹ magnitudinis ad eūdē ēminū supponētē psonalr respū alicui⁹ magnitudinis. nō ē bona ꝓña. qm̄ sequit fallacia figure dictōis. mō sic ē i ꝓposito. ¶ Ad qntā nego minorē. ad ꝓbationē qñ dī ꝙ pūct⁹ mouet localr. q̄ ꝓtinuū pōt ꝓplicatōez idiuisibilium mēsurari. Dico ꝙ vez eēt si mouere ꝑ se. pūct⁹ aūt nō mouet nisi ꝑ accñs qz ad motū linee sic dicim⁹ ꝙ aia mouet ad motū corꝑis. ⁊ tn aia ñ pōt ꝓtinuū mēsurare. vñ etiā si pūct⁹ sit i situ ꝑ se ⁊ ꝑ se moueat: ita ꝙ sit a linea separat⁹ nō segt ꝓpter hoc ꝙ pūctus possit ꝓtinuū mēsurare vt declaratū ē de angelo q etiā ꝑ se pōt moueri. ¶ Ad idē de spera i plano dñt aliq̄ ꝙ nō pōt dari aliqō corꝑ⁹ sphericū totalr. ¶ Ally dñt. ꝙ intercipit aer. ¶ Obus ptermissis. dico ꝙ posito ꝙ spera sit oio rotūda. ⁊ aliqō corꝑus oio planū. ꝙ ipole est ꝙ ista se tāgāt i idiuisibili. alr oporterer ꝙ i illo i quo se tāgerēt ꝙ vtrūq̄ eēt planū. dico q̄ lz spera tāgat planū i pūcto q̄dm mouet. nō tn motus fit ꝑ pūctū. qm̄ i tpe i quo mouet spera supplanū nō fit tactus i pūcto: sz i linea: vñ tactus pūctualis corrñdet istāti. sz tactus linee corrñdet tpi i quo fit motus. ¶ Ad sextū dico. ꝙ lz ꝓtinuū possit diuidi in ifinitū. nō tn segt ꝙ oia ꝓtinua sint equalia. ⁊ qñ ꝑbat. qz oia cōponūtur ex partibus equalibus numero. qm̄ ifinitis ⁊ magnitudine vt declaratū ē supra. dico ꝙ nō cōponūtur ex infinitis nec ex finitis

nūero actu.qz ptes ī ɔtinuo nullū nūer̄ faciūt actu qm̄ q̄ nūer̄ faciūt actu oz ꝙ sint diuisa.qm̄ nūer⁹ cāt ex diuisione ɔtinui.ɔponīt ḡ ɔtinuū ex ptibus q̄ pūt facere numer̄ finitū ⁊ ifinitū. Vel si vis alr soluere potes applicare illā regulā iā dictā de suppositione ɔfusa ⁊ pſonali. Ad aliā ⁊ vltimā dico ꝙ ɔtinuū nō ē diuisibile ī ifinitas partes.qm̄ ois potētia ē reducibilis ad actū.et sic ɔtinuū pōt cē diuisū ī ifinitas partes.qō nō ē ver̄. ſz tm̄ ī partes finitas ī ifinitū.vñ dico etiā ꝙ Aristo. non posuit illā quā tu ponis.ſ.ꝙ illud qō ipossibile ē fcm̄ eē. ipossibile ē fieri. sed istā. qō ipossibile ē fieri ipossibile ē fcm̄ eē. Vel dicaī.ꝙ eo modo quo ē possibile fieri:eo mō ē possibile fcm̄ eē.⁊ ecōuerso.eo mō quo ē ipossibile fieri ē ipossibile fcm̄ eē:⁊ ecōtra.ɔtinuū aūt nō pōt esse actu diuisū ſcōz se totū.igit̄ per oēs nō pōt diuidi ſcōm se totū:sed ſcōm illas partes ſcōm quas pōt diuidi pōt eē diuisū. Ex pdictis igit̄ pz. ꝙ ɔtinuū nō cōponīt̄ ex idiuisibilibus.⁊ ꝙ in cōtinuo nō sūt ifinite partes actu. Verūtm̄ si velles tenere ꝙ ī ɔtinuo quocūq; sūt ifinite partes eiusdē ꝓportōis ⁊ nō ptes ī vno q̄ in alio:qm̄ hec videt̄ via magis cois posses rndere ad istā rōez ꝙ eēt actu ifinitū sicut mīsū ē ī tertio huius.ī quadā solutione fcā a frācisco de maronis:ꝙ vz solū ē ibi ifinitas ſcōz gd:q̄ gdē nō ē ipossibilis. Et ꝓ ḡbusdā alys rōibus persoluēdis ꝓ vna.ſ.ꝙ ī ɔtinuo sūt ptes partes q̄ ifinite.qm̄ q̄libet pars ē diuisibilis ī infinitū .applica istā regulā ꝙ qñcūq; arguīt̄ ab aliquo termino cōi supponēte ɔfuse tm̄:respectu alicuius magnitudinis ad eūdē terminū supponēte personal̄r respectu alicuius multitudinis.nō ē bona ɔña.qm̄ ɔmittit̄ fallacia figure dictōis. qō declarat̄ in quadā ɔsili rōe.solet.n.ꝓbari a ḡbusdā ꝙ multitudo nō possit̄ crescere ī ifinitū.qm̄ si sic tūc vltra oēz multitudinē finitā data eēt dare finitā maiorē: sed multitudo maior oi multitudine finita ē multitudo if nita.ergo si vltra oēz multitudinē finitā data eēt dare multitudinē finitā maiorē seq̄ret̄ ꝙ aliqua multitudo finita eēt multitudo ifinita:qō ē ipossibile.ꝙ aūt vltra oēz multitudinē finitā data esset dare multitudinē finitā maiorē si multitudo crescere posset in ifinitū pz.qz q̄libet singularis huius vlis eēt falsa. Nā vltra hāc multitudinē finitā data eēt dare multitudinē maiorē finitā:⁊ vltra istā aliā maiorē:⁊ sic ī ifinitum. Ad istā rōez rndet̄.qō hic ē fallacia figure dictōis.qm̄ ī maiori iste terminus multitudo ī ꝑdicato ꝓme ꝓpōis supponit ɔfuse tm̄:⁊ dicit quale qd.i minori aūt ꝓpositiōe supponit tm̄ determinate respectu eiusdez multitudinis ꝓportate per signū vle.⁊ ideo mutat̄ quale qd i hoc aliqd.ita recte possunt solui multe rationes iuxta istaz materiam.applica si vis.si non vis.teneas aliud.

Quantum ad tertiū articulū vbi erat videndū vtr̄ idiuisibile sit imediatū idiuisibili.⁊ videt̄ ꝙ nō.qz ſcōz Ari.sexto huius.si indiuisibile imediaret̄ idiuisibili ɔtinuū cōponeret̄ ex idiuisibilibus.⁊ g hoc tenet tenet illud.⁊ videt̄ ꝙ sic.nā si idiuisibile nō eēt imediatū idiuisibili seq̄ret̄ ꝙ in linea eēnt aliqua indiuisibilia:⁊ itēpore aliqua istātia q̄ eēnt deo ignota.oña ē falsū.ergo ⁊ añs.falsitas ꝓntie pz.qz deus oī nihil ignorare.vt ꝓbatū fuit ī ſcdo huius.ī qōne de ɔtingentia rer̄.sed ꝓbat̄ ꝓña.qz iter būc ꝑctū ī linea ⁊ quēcūq; aliū deo cognitū: vel est aliqō mediū vel nihil.si nihil habeat̄ ꝓpositū.si aliqō mediū vel illud mediū ē diuisibile vel indiuisibile.si indiuisibile habetur ꝓpositū.si diuisibile erūt ibi pūcta illi diuisibile ɔtinēria. ⁊ ꝓ ꝓña.illa erūt deo ignota.nā illa pūcta q̄ sunt media iter ꝓmū pūctū q est ī linea ⁊ quēcūq; aliū pūctum deo cognitū nō sūt deo cognita. Idē arguīt̄ de istātibus ī tpe recte sub eadē forma.qz iter hoc istās cē ⁊ ipsū nō eē:nō cadit mediū cū ꝺicāt.sed hoc istās nō cē ⁊ aliud istās eē de necessitate sūt sīl̄ vere ita ꝙ veritas neutrius ꝑcedat veritatē alterius.ergo iter hoc istās eē:⁊ aliud istās nō eē nō cadit mediū.ꝓbō assūpti. ꝙ eē alterius istātis sequētis nō ꝑcedit nō eē huius istātis:manifestū est.ꝙ aūt nō eē huius istātis nō ꝑcedat esse alterius.ꝓbat̄.nā si hoc istās nō ē ⁊ cū hoc supponat̄ ꝙ tps sit.si cū hoc detur ꝙ nullū aliud istās ē.segtur ꝙ tps bz cē. ⁊ tm̄ ꝙ nullū istās actu ē.qō ē ipossibile. Itē arguīt̄ sic. sit a istās mēsurās ꝓmū inductiuū esse fozme ignis ⁊ vocet̄ tps terminatū ad.a.b. Tūc arguīt̄.qōlibet istans huius tpis.b.aliud ab.a.ē ꝓteritū anteq̄.a.sit pña.ꝙ exquo segtur ꝙ q̄libet pars tpis ē cōpleta ⁊ ꝓterita anteq̄.a. sit pña.añs ē ver̄.qz q̄libet singularis ē vera.vt pz inductiue.ergo ɔña ē ver̄.ɔña pz.qz ista ouertūtur qōlibet idiuisibile huius tpis.b.aliud ab.a.ē cōplete ꝓteritum. vel saltē segtur necessario.ergo.a.est pña.⁊ segtur.a.est pña.ergo q̄libet pars illius.b.ē cōplete ꝓterita. hec igit̄ ē ꝓbatio.ꝙ q̄libet pars.b.est cōplete ꝓterita anteq̄.a. sit pña.sed si sic q̄libet pars ꝓterita cōplete ante.a.ē copulata cū futuro aliqō istās:nō ꝓ.a.certū ē.cū adhuc nō sit.ergo ꝓ aliud istās ab.a.nō mediatū.qz tūc nō eēt totū diuisibile vel totū tps cōplete terminatus ante.a. ergo erit imediatū.ergo istans erit istanti imediatum. Itē accipio vnā lineā ⁊ volo ꝙ tāgat aliā lineā ꝓpēdiculariter:tūc iste due vel se tāgūt ſcōz diuisibile vel ſecūdū idiuisibile. Nō ꝓmū.qm̄ linea ſcōz latū est idiuisibilis.ergo ſecūdū idiuisibile:⁊ si sic cū ītra lineā hāc ⁊ illā nō sit mediū:segtur ꝙ idiuisibile est imediatum idiuisibili. Dices forte:ꝙ ibi itercipit̄ aer. Nō soluis. quoniā arguīt̄ de linea tāgēte aquā.ergo ⁊c. Rndeo ⁊ dico.ꝙ idiuisibile non est imediatū idiuisibili. Tum qz idiuisibilia se tangerent.hoc est falsum.ergo ⁊c.falsitas ɔsequētis ꝓbatur.quoniā i bis que se tangunt vel totum tangit totum vel pars partem vel pars totum.nō est dare medium.idiuisibilia autem non possunt se tangere vltimis duobus modis.qz idiuisibile nō habet partē.hoc ꝓmo modo possūt se tangere.qm̄ non constituerent aliqō maius.nec aliq̄ magnitudinem. Tū etiam qz continuū componeret̄ ex diuisibilibus vt superius fuit deductum. Ad rationes ī oppositum respondeo. Ad primam de pūctis ī linea dictū fuit ꝓlixius ī ſecūdo huius. q̄stione vltima. Ad secūdaz est sciendū. ꝙ sicut dictū est ꝙ istās non cedit nisi ad cessionem alicuius partis temporis vt fuit ꝓbatum.quarto huius. Instans igit̄ non habet nō esse nisi qz aliqō tempus trānsit ⁊ aliqō qō est futurū transit in ꝓteritū: ita ꝙ simul istans habet non esse ⁊ aliqua pars temporis cedit. ex quo igit̄ sequit̄ ꝙ iter non esse huius istantis ⁊ esse alterius istantis sit aliqua pars temporis media temporis. Et quando dicit̄.ꝙ erit tps sine istanti.dico ꝙ non segtur scis enim bene secūdū ꝙ fuit dictū alibi ꝙ tempus habet esse in hoc ꝙ vna pars succedit alteri et vna cedit ⁊ altera aduenit.facta igit̄ cessione alicuius partis temporis imediate segtur instans ⁊ sic continuatur

pars cessa vel ꝑterita cū parte futura: ꝛ postea succedit futura ꝛ cedit ꝛ ad cessionē eius cedit idiuisibile illud ꝯtinuās. ¶ Ad ētiā qñ dr̄ qlibet istās buius tpis. b. ꝛc. ꝛcedo totū boc q̄ qlibet ps tpis. b. ē ꝯplete ꝑterita añq̄ a. sit pñs ꝛ cū dr̄ q̄ qlibet ps erit copulata cū futuro ꝑ aliq̄d istās añq̄. a. sit pñs nego: vñ ñ imaginor q̄ qlibet ps tpis illius. b. sit ꝑus ꝑterita nisi solū nā añq̄. a. sit pñs ita q̄ illd totū tps sine aliq̄ medio: ꝛ sit q̄dā ꝓpositas nāe qñ ē fcm ꝑteritū copulat ad futurū ꝑ. a. ꝛ nō ꝑ aliq̄d aliud istās. ¶ Ad q̄rtā dico. q̄ nō bēo ꝑ impossibile q̄ diuersis ꝛ idiuisis ꝛ nō ꝯtinuis idiuisibilis buius sit imediatū alteri idiuisibili. ¶ In bis aūt q̄ ꝯtinuāt̄ impossibile est.

His visis rñdeo ad ꝓncipales rōes fcās i pede qōis Ad ꝑmā vide i scō bui⁹. vltima qōe. Ad scām dico: q̄ talis diuisio cadit sup̄ pūctū ita q̄ pūct⁹ ē illud quo vna pars ab altera separat̄. nō q̄ pūctus diuidat̄ nec q̄ pūctus iste q̄ ꝯtinuat duas partes linee remanent fcā diuisione. ſz corrūpit̄ ꝛ sūt postea duo pūcta ō nouo cāta q̄ ꝑus erāt i potētia obiua. ¶ Per idē ad ꝛfirmationē: ꝛ illa sufficiāt. Et bec de sexto pbisicor̄.

Arca librus

septimū ꝯ nō sint materie nimis copiose nec ig⁹ sit difficultas q̄ro ꝑmo iux̄ textū i istā qōez. vtr̄ moues ꝛ motū sint sil̄. ꝛ vr̄ q̄ nō q̄m gue mouet ab agēte efficiue ſz pbz. ꝛ ometatorē. e⁹ huius. ꝛ tñ ipz mouet a gñante nō sibi tū ꝯiuncto. ¶ Ité finis mouet efficiēs ꝛ tñ q̄ñ mouet. tūc nō ē: q̄ si eēt tūc ñ moueret efficiēs. bitib⁹. n. pñtib⁹ i mā cessat mot⁹. Tūc arguo sic. finis q̄ñ mouet nō ē ꝛ q̄ñ nō ē nō sil̄ ē cū moto. ergo mouēs nō ē vl̄r sil̄ cū moto. ¶ Ité adamas attrabit ferr̄ distās local̄r ab eo. nō ḡ mouēs ꝛ motū sūt sil̄ sil̄trate immediatōis. ¶ Ité segt̄ q̄ mot⁹ ꝓiectōis nō eēt possibilis. ꝓbō. q̄m tūc cessāte manu ꝛ separata a lapide nō posset lapis moueri. ¶ Ité i gñatōe ꝑ ꝓpagationē p̄e mortuo añ filiū natū ꝓducit ꝓles. ꝛ ꝑ oñs ē ibi gñari i actu sine generāte. semē. n. nō pōt eē tale agēs: q̄ nihil agit vltra suā speciē. ¶ Ad oppositū est ꝓbs i littera.

Rñdeo vbi pono aliq̄s ꝓpōes. ¶ ꝓma ꝓpō est ista q̄ mouēs ꝛ motū sūt sil̄tpe. ꝓbatur. Tū q̄ cā i actu ꝛ effcūs i actu sil̄ sūt. Tū etiā q̄ ois relatio realis regrit duo extrema realia: ſz mouens ꝛ motū referūtur real̄r. ſ. meta. ¶ Scōa ꝓpō ē q̄ mouēs ꝛ motū sūt sil̄ vtual̄r. pz. q̄m motū nō pōt eē motū nisi ꝑ vtutē agētis. ergo segt̄ q̄ virtus agētis sit sil̄ cū isto. ¶ Vñ adamas q̄ñ trabit ad se ferr̄ ꝑmo imittit aliq̄s dispōes i ipso ferro ꝛ alterat ipsū ꝛ ex q̄ñti attrabit ipsū ad se.

His visis rñdeo ad rōes. Ad ꝑmā videbit̄. s⁹ bui⁹. i ꝛcione ō motu grauiū. ¶ Ad scōaz Ari. vr̄ se exponere: q̄m ñ itelligit̄ ō cā finali. ¶ Ꝛz ꝛ: q̄m illō q̄ō mouet aliud aliquo mō ē. ſz finis mouet efficiēs. ḡ tūc aliq̄ mō ē: ſz nō solū fz eē itētōale. ꝓbo. q̄z scōz illud eē ñ mouet fz q̄ō nō ē cā. ſz finis nō ē cā fz eē itētōale. ꝓbō. q̄m fz illud nō ē cā q̄ nō bz rōez ꝓpriā. ſz finis nō bz rōez. ꝓpriā q̄d respcū efficiētis scōz eē itētōale. ꝓbō. q̄m scōz illud iā nō dr̄ añ actionē ꝛ ꝑncipio actōis. ¶ Ité scōz illō eē scōz q̄ō ē cā ꝑficit effcm. ſz nō ꝑficit i eē itētōali ſz i eē reali. pz. q̄z sanitas ꝛcepta ñ sanat ifirmū. ḡ ꝛc. ¶ Ad oia ista fuit dcm. scōo bui⁹. vbi fuit dcm q̄ ꝛz finis sit cā i eē itētōali: nō tñ ꝑ eē itētionali ſz reali. q̄m ꝑ illo eē est cā ꝑ quo agēs agit ꝛ ꝑ quo mouēs mouet efficiēs. ſz boc ē ꝑ eē reali. ḡ ꝛc. Videas ibi magis ꝯplete. ¶ Ad 3ᵐ dr̄ q̄ ē sil̄ vtual̄r sicut fuit determinatū i scōa ꝓpōne. ¶ Ad 4ᵐ dico q̄ itell̄r de motore ꝓximo. ꝓcies aūt sil̄ ꝑmū nō ē cū ꝓiecto. ¶ Ad 5ᵐ dico q̄ semē decisū apte agit i vtute corporis supcelestis q̄ bz oēs formas nāles i vtute ita q̄ agēs ꝓcipale post decisionē ē corp⁹ supceleste. cuius tñ actio determinat̄ ꝑ semē decisū ab idiuiduis buius spēi vl̄ illius. vñ dr̄ bō ab boie gñari. q̄z itali gñatōe regrit̄ vt agēs particulare a quo semē ē decisū. ꝛ regrit̄ etiā agēs vle q̄ō ꝛcurrit i actu generādi sicut causa necessaria. ꝛ etiā q̄z post semē decisū ꝯtinet actionē ad semen decisum semen. ꝛ bec dicantur de questione.

Queritur vtrū ad sciam sit ꝑ se motus. ꝛ vr̄ q̄ sic. q̄z oīs forma successiue acq̄sita ꝛ partibil̄r necio ē ꝑ se ꝛminus motus. ſz scia est bō. ergo ꝛc. maior pz. q̄m ad oē illud ē motus q̄ō acq̄rit̄ i tpe ꝛ successiue. ad nullā. n. formā diuisibilē vel diuisibil̄r acq̄sitā est numero idiuisibilis vel istātanea. minor ꝓbat̄. logicā sil̄ totā ñ bemus i istā ti al̄r fuissemus i istāti pfci i illa scia. q̄ō ē falsū. ergo ꝛc. ¶ Ité ſz illā formā ē motus. scōz quā ſbm se bz al̄r nūc q̄z ꝓrius pz i sexto buius. q̄m moueri ē al̄r se bre nūc q̄z ꝓrius. sed scōz sciaz aia se bz al̄r nūc q̄z ꝓrius se bret: q̄m ꝓrimo ñ erat sciēs ꝛ mō ē sciēs. ergo ꝛc. ¶ Ité ois forma ꝑ se magis ꝛ minus suscipiēs ē ꝑ se ꝛminus motus. scia ē bō. ergo ꝛc. maior pz. q̄z Ari. ꝓbat q̄ ad sciaz nō ē mot⁹: q̄m ipa nō suscipit magis ꝛ minus. nihil. n. pōt suscipere magis ꝛ minus nisi ꝑ mutationē successiuā: sed mutatio successiua ē motus: q̄z nō ē gñatio nec corruptio: q̄m ista sūt i istāti: ſz scia per se suscipit magis ꝛ minus: pz se cūdo ethicor̄. vbi dr̄ q̄ habitus ex eisdē gñat̄ ꝛ itedit̄. pz igit̄ q̄ habitus itellectuales possūt itēdi. ergo ꝛc.

In oppositum ē ꝓbus i boc septimo q̄ ponit q̄ ad qualitates de ꝓma specie nō ē motus: nec ad habitus itellectuales: q̄ō sic ꝓbat. illud q̄ō aduenit alicui magis q̄ getē q̄z ꝑ motū non est ꝓprie terminus motus: sed habitus itellectuales aduenit̄ aie ꝑ getationē ꝛ ꝑ residētiā mutationū corporaliū ꝛ sensibiliū passionū. ergo ꝛc. minor declarat̄ per duo signa. ꝓmū est i bis qui iebriātur aut ifirmātur qui ꝓtūc nō possunt vti sciētia ꝓpter magnū motum vaporis ad caput ꝛ recedēte perturbatione possunt vti sciētia. Aliud signum ponit de ifantibus qui non possūt addiscere nec de bis que capiūt iudicare. vnde dicit q̄ maxime castitas ad boc operatur vt acquirant scientiā ꝛ sedendo ꝛ quiescendo fit anima prudens.

Respondeo vbi primo tractabo de acquisitione scientie per quem modum acquiritur. secundo dicam ad ꝓpositā questionē. ¶ De primo est sciendum q̄ fuit vna opinio ꝓ platonicorum qui ponebant q̄ scientia in nobis non poterat de nouo acquiri sed ponunt q̄ anima in sua prima creatione fuit perfecta moribus et scientijs. oppressa autem molle

carnis non pōt exire i actū. p ꝯtinuū aūt exercitiū exit i actū. Nec aūt opinio iprobaī p Aristo. oīs habitus ē ex actibus gñatus scōo ethico. vñ ibidē dicit. ex eisdē gñatur habitus z itēdif. Uñ nꝛz addiscere nō ē nisi qōdā reminisci. Et ideo dico aliter q̄ scia pōt i nobis nouiter acquiri. ¶ Pro cuius euidētia ē sciēdum cum scientia sit qdā habitus ex actibus itelligēdi gñatus. oīs. n. habitus nouus gñaī ex actibus. nisi sit ifusus. Actus vero itelligēdi gñaī ex obiecto relucēti spē z itellectu agente tanq̄ cā p̄ncipali. ita q̄ ex illis duobus tanq̄ ex causis partialibus vni causē totali eq̄pollētibus cātur actus itelligēdi. His p̄missis pono duas ꝓpositiones. prima est ista q̄ ad scientiam p̄ sen̄ est motus. pbatur. q. ad illā formā non ē motus cui solū opponitur priuatio z nullū habet contrariū z cuius subiectū ē summe dispositū ad talē formā. sed sic est de scientia. ergo ꝛc. maior patet. q̄m motus ē a ɔrio i ɔriū. ¶ Itē etiā q̄m subiectū recipiens successiue aliquā formā illā sic recipit per aliquā dispositionē: quaz habet. patet. q̄m non vī ex alio ista successio. cū ergo intellectus sit summe dispositus ñ bñs nisi solā priuationē scie. sequit̄ q̄ non acgraī p motū in eo. Sciēdū tn̄ q̄ susceptiuū se pōt habere respectu formē quam recipit tripliciter. Uno modo q̄ sit in vltima dispositione respectu formē nullo extrinseco impediēte sicut se bēt aer respectu illuminationis. Alio mō q̄m est in vltima dispositione. z tunc sequit̄ alteratio p quā mā disponit̄. exēplū sicut q̄n ex aqua fit ignis. Tertio mō quādo aliquod susceptiuū q̄tū ē i se ē in vltima dispositione tamē ñ recipit statim ꝓpter aliquod impedimētū extrinsecū impediens. puta sicut mediū i domo qō de die nō recipit lumē hoc ē ꝓpter aliquod extrinsecū impediens: puta ꝓpter clausionē fenestre: z isto tertio mō se habet itellectus noster ad sciaz. quoniā q̄tū est de se ē ꝓportionat⁹ respectu cuiuslibet speciei intelligibilis: sed qz itellectus noster est actus corporis nō pōt recipere spēs itelligibiles nisi mediātibus potētijs sensitiuis sicut nec mediū i domo recipit lumē clausis fenestris. Tūc dico ad ꝓpositū q̄ eo ipso q̄ itellectus q̄tum est de se est sūme dispositus vt recipiat spēm itelligibilem. ideo ad itētionē pbi sufficit q̄ acgsitio scie nō sit alteratio nec sit p motū p se. ¶ Scōa ꝓpositio est q̄ scia p accidēs acgrif̄ p motū z trāsmutationē. pbaī. illa forma q̄ nō acgrif̄ nisi p trāsmutationē alicuius z motū factū i alys potētijs sensitiuis acgrif̄ p motū saltē p accidens. scia est hꝰ. ergo ꝛc. minor pbaī. qz cognitio nostra incipit a sensu. sensus aūt a sensibili patif̄ z alterat̄. vnde dicunt qualitates sensibiles passibiles qualitates. q̄m iferunt passionem sensibus. ¶ Sed ꝓtra hoc videī Aristo. esse qui dicit q̄ aīa fit sciēs z prudēs maxime i gescēdo. nō ergo p motū potētie ꝛ sensitiue ꝛ. ¶ Rñdeo z dico q̄ aiaz gescere i partibus sensitiuis pōt esse dupl'r. Uno modo q̄ quiescat ab occupatōibus exterioribus z passionibus partis appetitiue. puta ꝓcupiscibilis z irascibilis. Alio modo q̄ virtutes sensitiue nō moueanī ab obiectis de q̄bus sciam capimus. p̄mo mō logtur Ari. cū dicit i gescēdo fit aīa prudēs z sciēs. scōo modo non.

His visis rñdeo ad rōnes. ad p̄mā pono istā ꝓpositionē q̄ nulla forma acgrif̄ p motū p se nisi habeat i subiecto aliq̄ dispositionē ꝓtrariā. si igit̄ talis forma acgrif̄ successiue hoc nō est q̄ ad ipsā p se sit motus: sed eo q̄ nos itelligimus successiue. modo vnū obiectū modo aliud ex q̄bus actibus itelligēdi vt dictū est generaī scia. p q̄ patet ad formā rōnis et dico q̄ maior est vera q̄ ista partibilitas z successio sint p se ex parte illius forme z ex parte idispositōis ꝓtrarie subiecti z illius forme. ¶ Ad scōm dico q̄ ls omne q̄ mouef̄ aliter se habeat nūc q̄ ꝓius: tamē nō omne q̄ se habet aliter nūc q̄ ꝓius mouef̄. ſz bene fit mutatio aliqua. ¶ Ad tertiū dico q̄ illa maior nō est vera simp'r video. n. q̄ itellectio suscipit magis z minus. Nā itellectio est itēsior i vno tēpore q̄ i alio: z tamē itellectio nō acgrif̄ p motū. illa ergo maior oporter q̄ itelligaī i formis bñtibus ɔriū cuiusmodi nō ē scia. ignorātia. n. solū opponit̄ ꝑuatiue scie. ergo ꝛc. Et hec de. 7. phisicoꝝ.

Circa librū octauum phisicoꝝ. in quo Aristo. determinat de eternitate motus. p̄mo quero istā q̄stionē. vtrum cuilibet creabili vel ꝓducibili pmanēte vel successiuo repugnat formaliter fuisse ab eterno: q̄ sic videī. qz impossibile est creaturā aliq̄ adquari creatori: ſz si rei ꝓducibili non repugnaret fuisse formaliter ab eterno potuisset fuisse ab eterno. z p ons adequareī creatori. saltē i eternitate. ergo ꝛc. ¶ Scōo arguit̄ q̄ de facto fuerit ab eterno: qz posita causa vltimata i actu z nō ipedita ponit̄ eius effectus. causa. n. z effectus i actu simul sūt z nō iūt. scōo huius. sed deus fuit causa oiuz ab eterno i actu nō ipedita. si. n. nō fuisset causa i actu ab eterno: sed i potentia z postea fuisset causa i actu fuisset mutatus a potentia in actum. ergo ꝛc.

Ad oppositū. deus ab eterno fuit causa sufficiēs ponere i esse qōcūq̄ ꝓducibile. ergo ab eterno qōcunq̄ ꝓducibile potuit ab ipso ꝓduci. añs p̄z. Si. n. ab eterno nō potuisset ponere ab eterno nō fuisset oipotēs z fuisset mutatus. oña ꝓbaī. qz cuilibet potētie actiue corrñdet potētia passiua. vñ nulla potētia est respectu dei ipossibilis. ergo ꝛc. ¶ Secundo arguo q̄ non fuerit de facto. Nam gen. primo. In principio creauit deus celum et terram. ergo et cetera.

Respondeo vbi sic ꝓcedā. p̄mo. n. inquiretur de possibili. vz si est possibile aliq̄ creaturā fuisse ab eterno z hoc tā de pmanētibus q̄ de successiuis. Nā multi magistri z doctores plurimi possibilitatē hāc i pmanētibus z nō i successiuis concedūt. ¶ Scōo iquiref̄ vtrū hoc fuerit de facto. ¶ Tertio inquiretur per qd deus ꝓducit creaturā vt ꝛ imediate per itellectū z volūtatem z per actū itelligēdi z volēdi vel per aliquā aliam potentiam z per aliquē alium actum.

Quantum ad p̄mū. p̄mo videbiī de entibus pmanētibus. secundo de successiuis. ¶ Quātū ad p̄mū ē vera opinio magnoꝝ doctoꝝ Aureoli z Henrici de gādauo z multoꝝ alioꝝ tenētiū partē negatiuā quā qdē multi diuersimode ꝓbant. ¶ Primo mō sic. si deus posset facere aliquid ab eterno illud necessario ꝓduxisset z nō libere nec otigēter. añs ē fal-

sū. ergo ꝛ añs. falsitas ꝟ sequētis pz. qz gcgd deus pduc
it ab extra mere libere ꝛ cōtingēter pducit. ꝓbatur cō
sequētia: qz si deus creasset aligd ab eterno aut potuit
ser nō creasse añ cū esset pductū aut sil cū fuit pductus
aut post cū ē pductū. Non pōt dari primū: qz ante eter
nū nihil est. Nec scōm. Tū qz omne quod ē qñ ē neces
se ē esse. Tū etiā qz de eodez essent ꝓtradictoria simul
vera. idez enī esset ꝛ creatū ꝛ nō creatū. vel posset esse
creatū ꝛ non posset esse creatū i eodez ĩstanti. que sunt
ꝓtradictoria. ergo ꝛc. ¶ Cōfirmaī. qz q̄ucunq; actuū
potentie possunt esse simul i ordine ad actus: ꝛ actus ēt
possūt esse simul. ſz si de⁹ potest creare ab eterno ꝛ pōt
nō creare. potentia creandi ꝛ potentia ñ creādi in eo
dem fuerūt simul ab eterno ꝛ i ordine ad actus: puta
ad creare ꝛ ad nō creare. ergo ꝛ ipsi actus. puta creari ꝛ
nō creari poterūt esse simul. hoc ē impossibile cuz sint cō
tradictoria. ergo etc. ¶ Confirmaī scōo qz omne agēs
ꝓtingenter ē ideterminatū ad vtrunq; ptē ꝺictionis:
sed si produxisset mūdū ab eterno fuisset determina
tus ad alteraz ptē tātū. ergo nō ꝓtingenter sed neces
sario ipsū pduxisset. hoc ē impossibile. ergo ꝛc. ¶ Ptē ar
guitur tertio sic. illud qō necessario prius bz ñ ee cū ee
nō potest fieri ab eterno: sed quodcūq; aliud a deo pri⁹
necessario habet nō esse cū esse. g̃ ꝛc. maioz pz. Tū pri
mo qz oē tale qō habet prius nō esse cū esse habet p̄nci
piū sui ee. tale aūt nō potest esse ab eterno. ergo. Tum
etiā qz esset nō esse sūt ꝓtradictoria que ñ possūt simꝫ
ꝟificari i eodez tpe. oportet igitur q; prius tempore ha
buerit non esse cū esse: sed nullū tale potest esse ab eter
no. ergo ꝛc. minoz ꝓbatur. qz creatio est de nihilo rei fa
ctio. ¶ Item omnis effectus ē i ordine nature posteri
oz sua causa. ī illo ergo prioz quo causa ē prioz suo effe
ctu vel effcūs bz ee vel nō ee. Si bz ee. ergo nō ē poste
rioz sua cā. si bz nō ee ꝓpositū bētur. ¶ Ptē sic. illud qō
ē pductū i ĩstāti rapti trāseūte ꝛ fluēte nullo mō pōt ee
eternū. sed oēs effcūs pducibiles pducūt p̄dicto mō.
ergo ꝛc. maioz pz. qz eternū nō bz p̄ncipiū sue duratōis.
pducibile aūt qō sic pducit. vz i ĩstāti fluente ꝛ raptim
trāseunte bz p̄ncipiū duratōis sue. minoz ꝓbaī. qz nisi
ĩstās creatōis i quo creat trāsiret sed maneret manēte
creatura: seqret q; creatura ꝓtinue crearet. hoc aūt est
ipossē. ergo ꝛc. ¶ Quarto sic. oē aliud a p̄mo bz ee a pri
mo. ergo oē aliud a p̄mo bz ee acceptū ab alio. sed ee ac
ceptū icludit nouitatē: qz nihil accipit qō bz. g̃ oē aliud
a p̄mo bz ee de nouo. ꝛ p̄ñs icipit ee. ¶ Ptē ista non sil
stāt q; aligd ānihilet. ꝛ tñ q; sit eternū a parte post. er
go nec stabit sil. q; aligd sit ex nihilo ꝛ tñ q; sit eternū
a parte añ. sed itelligētie cū nō bēant mās ꝛ sint create
ex nihilo sūt. ergo nec ab eterno fuerūt nec potuerūt ee
ꝛ si hoc. ergo nec motus corpoꝝ celestiū ab eterno potu
erūt ee. ¶ Ptē qñ alicui ꝓtigit vnū oppositoꝝ cū tū ē de
se si sibi ꝓueniat alterꝝ p aligd aliud hoc erit posterius
nō solū nās: sed etiā tpe. sed res creata cū tū ē de se nihil
ē ꝓbatio. nā totū ee qō bz accipit ab alio. ꝛ p̄ñs sequi
tur q; de se nihil sit. cū ergo bēat ee p cās: segtur ergo q;
erit posterius duratōe suo nō ee. ꝛ si hoc segtur q; nul
lū creatū fuerit nec potuerit ee ab eterno cū ipsū neces
sario bēat ee post nō ee. ¶ Ptē qōlibet ĩstās ꝟteritū p̄ces
sit aliqō ĩstās suppositō q; tps fuerit ab eterno. cū ergo
totū tēpus nō sit i rez natura nisi p ĩstās segtur q; totū
tēpus ꝓteritū p̄cessit aliqō ĩnstans. sed illud qō p̄ce

ditur ab ĩstanti non est semper nec potuit esse semper.
Sed ꝓtra ĩstā opi. arguiī primo sic. ipossibile nūq;
fuit possibile. nec ecōuerso cū nihil trāsit de
pōi ad ipōe nec ecōuerso. sed si ds nō potuit aligd p
ducere ab eterno hoc ē qz oē aliud a deo fuit ipōe ab
eterno. ergo nihil aliud a deo pōt ee pductū a deo nisi
res trāsierit de ee ipōi ad ee pōe. ſz iste trāsit⁹ ē ipōis
ergo per p̄ñs nihil a deo pōt pduci. sed hoc est impōe
ergo ꝛ illud. ¶ Dices q; oīa sunt pōsia ab eterno nō tñ
p eterno sed p tpe. ꝛ ite pōt aligd fieri ab eterno. hoc
nihil ē dictu. qz illud quod ab eterno est ipossibile ꝓ
eterno simplr ē ipossibile ab eterno. Illud etiā quod p
tpe ē impossibile simplr ē possibile. ergo si res fuit ab
eterno ipossibilis p eterno. ꝛ postea fuit ex tpe de sim
pliciter ipōi facta ē simplr possibilis. ¶ ℙ. si hoc tenet
ita dicā tibi q; nihil est simplr ipossibile. sed gcgd ē im
possibile: est ipossibile solū p tūc qñ ē ipossibile. ꝛ ita oē
ipossibile pōt fieri possibile cū nō sit ipossibile nisi ꝓ
tūc qñ ē ipossibile: ita q; per p̄ñs bz fieri. qz qñ possibi
le ē possibile ñ ē ipossibile. Hoc aūt nihil ē. ex quo segī
q; illud qō nō pōt esse ab eterno ꝛ p eterno ē simplr im
possibile. ergo ꝛc. ¶ ℙ arguiī secūdo p̄ncipalr i causis
p̄cisis. si affirmatio ē causa affirmatōis ꝛ negatio nega
tiōis. sed causa p̄cisa entitatis creature ē. qz ds dat sibi
ee ꝓtigēter. ergo cā nō entitatis eius ē qz nō dat sibi ee
tūc aut ds ē nēcia cā ist⁹ negationis. puta nō entitatis
creature. aut ꝓtigēs. si ꝓtigēs bēo ppo⁹. si necessaria: ꝛ.
quia negatio affirmationis cōtingentis nō potest esse
necessaria. In causis enim p̄cisis si affirmatio est cā
ꝓtigēs affirmatōis ꝛ negatio cā cōtigēs negatōis. ergo
sicut a deo creatura bz ee. qz deus dat sibi ꝓtigēter ee:
ita bz nō ee. qz deus nō necessario sed ꝓtigēter dat sibi
nō ee ꝛc. ¶ ℙ. Cōfirmaī. qz nulla negatio seu p̄uatio ē
pfectioz sua affirmatōe opposita. sed illud qō pōt ee ab
eterno ē pfectius aliquo mō isto qō nō pōt ee ab eterno
si ergo nō ee creature pōt ee ab eterno ergo ꝛ esse. ¶ ℙ.
ꝟfirmaī scōo. qz habitus ꝛ p̄uatio mēsurātur eadē mē
sura. ergo si nō ee fuit ab eterno ꝛ esse potuit esse silr ab
eterno. ¶ ℙ. nō repugnat creature q; sit volita ꝛ itelle
cta a deo ab eterno. ergo sibi nō repugnat q; sit ab eter
no. pz ꝑña. qz sola volūtas dei ē cā efficiēs creature. añs
pz. qz sic ē de facto q; deus itelligit creaturā ab eterno.
¶ Ptē creatū fuisse ab eterno ñ claudit ꝺictionē. ergo
ē possibile apud deū. ꝑña ē manifesta. ꝓbatio añtis. qz
pductio diuina nō determinaī ad aliq; ꝟias tpis. ergo
p p̄ñs creatura fuit possibilis pduci ab eterno. ¶ Cōfir
matur. qz deus pduxit aliq; creaturā de nouo. tunc sic
vel potuit añ pduxisse vel nō. nō pōt dici q; nō. qz actio
dei nō determinaī aliqua ꝟia tpis. ergo segtur q; ante
potuit pduxisse: tūc signeī illud ĩstās ꝛ vt prius arguā.
qz vel añ potuit pducere vel nō. ex quo segtur q; ante
qōcūq; ĩstās ifinitū deus potuit pducere creaturā. ꝛ p
p̄ñs potuit ab eterno. ¶ Ptē si non potuit ꝓducere ab
eterno vel eius cā ē ex parte primi pducētis. vel ex par
te effectus. nō primū. cū equalis virtutis ꝛ potētie fue
rit deus nūc ꝛ semp ꝛ etiā ab eterno. Nec pōt dari scōz:
qz nō repugnat effectui q; fuerit ab eterno. nā sicut ha
beī i littera si triāgulus fuisset ab eterno ꝛ habere tres
angulos fuisset ab eterno. Silr si ignis fuisz ab eterno
splendoꝝ fuisset ab eterno. ¶ Dico igitur q; deus potu
isset si voluisset produxisse creaturā ab eterno nec hoc

repugnat ex parte dei nec ex parte creature.

Ad rationes alteri⁹ opinionis rñdeo ad ꝓmā ꝛ reduco ꝓmo ipsā ꝟtra faciēte. nā deus ab eterno ꝓdestinauit ꝟtigēter saluādos ꝛ ꝓscisuit dānādos. ergo ꝛ potuit contigēter mūdū creare ab eterno. añs p3. qz oē volitū a deo ē volitum ab eterno ꝛ oē volitū ad extra ē volitū ꝟtigēter. ꝯa p3. qz illud qō f3 rōez stat cū aliquo pōt etiā stare cū quocūq; alio eius dē rōis cū illo. sed eternitas stat ꝟtigēter cū ꝟtigētia p̄scie ꝛ ꝓdestinatōis diuine. ergo ꝛ cū ꝟtigētia creatōis siue ꝓductōis pōt stare cū ꝟtigētia sit eiusdē rōnis hic ꝛ ibi. ergo ꝛc. ¶ Itē ois effcūs ꝟtigēs tūc ꝓducit. vel ꝓducit ꝟtigēter qñ ꝓducit. qñ. n. nō ꝓducit: nō ꝓducit necessario nec ꝟtigēter. modi. n. rei p̄supponūt rē. igit q̄ tū cūq; deus ꝓduxisset mūdū ab eterno adhuc potuisset ipsū nō ꝓducere. ꝛ p ꝯs ꝟtigēter ꝛ nō necessario. ¶ Ad formā rōis dico q⁹ deus potuisset creaturā nō ꝓduxisse p̄istāti. p quo ꝓducebat. ¶ Ad ꝓbationē primā. oē qō ē ꝛc. iā fuit expositū i scō huius: q⁹ ista ē vera i sēsu cōposito. ¶ In sēsu aūt diuiso ē falsa: quō aūt fit. iā fuit etiā ibi expositū. ¶ Ad scōaz ꝓbationē dico q⁹ posse creare ꝛ posse nō creare nō sūt ꝺictoria. qz sīt ego possū aliqd agere ꝛ nō agere. ista tñ sūt ꝺictoria. puta posse agere ꝛ nō posse agere ſtātib⁹ ꝺitōib⁹ ꝺictoꝛys. Et qñ vlteri⁹ arguebat i ꝟfirmatōe: q̄ūcūq; actuū potētie ꝛc. ꝟcedo illo mō q̄ potētie sūt cōpossibiles. ¶ Ad minoꝛē dico q⁹ deus ab eterno potuit creare ꝛ nō creare diuisim. nō tñ ꝟiūctim: ꝛ ita hō. potētie nō sūt cōpossibiles ꝟiūctim. ſz tñ diuisim q̄re nec actus erūt cōpossibiles ꝟiūctim sed diuisim. ¶ Ad aliā ꝟfirmationē qō dr. oē ꝟtigēter agēs ꝛc. dico q⁹ sicut dictū fuit i scō huius. q⁹ duplex ē ideterminatio. q̄dā ē de ieē: q̄dā de possibili. dico igit q⁹ oē agēs dū actu agit ē ideterminatū de possibili: determinatū tñ de ineſſe. ꝛ ita si deus ꝓduxisset ab eterno creaturā fuisset ideterminatus ideterminatōe de possibili determinatus tñ determinatōe de ieē. cū qua indeterminatōe de possibili stat p̄cise ꝟtigētia vt fuit ibi dcm̄. ¶ Ad scōm reduco ꝓmo istā rōez ꝟtra eos. Nā secūdū Hugu. si ignis fuisset ab eterno splēdoꝛ ab eterno genitus fuisset ab eo. Si triangulus fuisset etiā ab eterno ꝛ bīe tres angulos fuisset ab eterno. tūc sic. ois effcūs posteriꝛ ē sua cā i illo istāti. ergo ꝓiozi quo ē ignis vel splēdoꝛ ē vel nō ē. si nō est ꝛ postea ē cū ista sint ꝟtradictoria verificabūtur de eodē i eodē istāti durationis. Ex quo etiā segtur q⁹ nō sit illi coeuus. si ē ergo ignis nō ē ꝓiozi cuius contrarium supponit. ¶ Ad formam respondeo. ꝓ cuius euidentia est sciendum q⁹ omnis effectus est posteriꝛ natura sua causa. esse autem posterius natura non est eē in aliquo signo posteriozi reali. nec eē ꝓius non est esse in aliquo signo ꝓiozi reali in quo non sit posterius. Sed esse posterius natura vt sepe dixi nihil aliud est q̄ hoc dependere ab hoc in quadaz alteritate nature. concedo igitur maiozem si ꝓius tempoze habet non esse q̄ esse. non autem si ꝓius natura. ¶ Ad ꝓbationem primam quando dicitur. illud qō ꝓius habuit non esse q̄ esse ꝛc. verum est si habuerit ꝓius tempoze. ¶ Ad secundam ꝓbationem dico q⁹ creaturam habere non esse ꝓius q̄ esse potest intelligi dupliciter. Uno modo q⁹ fuerit aliquod signum in quo habuit non esse et posterius habuit esse. et hoc est impossibile supposito q⁹ fuerit ab eterno. Nam vel non fuisset ab eterno vel oporteret ꝟtradictoria verificari ō eodē: nisi fingas q⁹ verificāt ꝓ diuersis signis nature qō fuit alias ꝓbatū. Alio modo potest intelligi q⁹ ꝓius habuit non esse sic q⁹ eius eē habuit dependētiā ab alio. et isto modo intelligo. nec ex hoc sequit aliqua ꝟtradictio ¶ Ad vltimū dico q⁹ accipit vnū falsū. vz. q⁹ creatio transeat manente creatura. hoc enim ē falsum. qō ꝓbo. Oīs ꝓductio in instanti raptim trāsiēs ꝛ finigns manēte termino eius est accidens. omne enī quod transit manēte substātia eius est accidens. qō enī est substātia eius nō pōt trāsire ipso manēte. sed ois ꝓductio que ē accñs p̄supponit ſbz. ſz creatio ñ p̄supponit ſbz cū p̄ea res acciat esse totale. ergo nec per ꝺsequēs est fluens siue raptim transiens. sed manet manente ei⁹ termino. ¶ Itē nullum ens fluens est simplr ꝓius ente permanente. sed econuerso. sed creatio rei cum sit causa eius ē ꝓioꝛ ipsa re. ergo creatio rei permanentis non potest esse raptim transiens nec fluens nisi ponas ꝓmum ens i veritate entium fluens esse. ¶ Tunc ad rationem quando dicitur q⁹ creatura semper crearetur. Dico q⁹ creari dicit duo. aliquid reale et aliquid rationis Creari enim dicit rem esse: ꝛ hoc est in re. Dicit etiam rem eē nunc ꝓimo. ꝛ hoc ē ens rōnis. huiusmodi enim ꝓimitas est tm̄ secundū rationem. non autem est aliquid in re vel secūdū rē ꝛc. ¶ Quātū ad secūdū articulum vbi erat videndū de successiuis. alig ꝟcedētes deū posse facere entia ꝓmanētia ab eterno. ꝺnt tñ q⁹ nō sit aliqō ens successiuū puta motus vel tps ab eterno. p̄ista ꝟclusione ꝓbāda ponā ꝓmo rōes spāles. scōo ponā aliquas generales. Arguo ꝓimo sic. ifinitus ē actus ꝓmixtus potētie: tūc vic. illi cui repugnat actus ꝓmixtus potētie nō pōt eē infinitū. sed motui siue tpi repugnat q⁹ sit actus ꝓmixt⁹ potētie. tps. n. ꝓteritū totū fit i actu ꝛ nō ē aliqō ens i potētia cū totū trāsierit ꝛ i actu cōpleto fuerit. ergo ꝛc. ¶ Et si forte dicas q⁹ accipiēdo aliq̄ partē tpis ꝓteriti. puta diē hesternā. ꝛ sic post illā accipiēdo aliā ꝓrē. ꝛ sic ꝺsequēter retrocedēdo vnā accipiēdo post aliā ꝛ sic erit ꝓcessus i ifinitū. qz nunq̄ deueniet ad ꝓimū istās tēꝓoris. ¶ Sed ꝟtra hoc arguit sic ꝛ bene. qz tunc secūdū istū modū nō accipit tēpus ꝓteritū q⁹ modū ꝓteriti. sed magis per modū futuri. ¶ ℔. arguitur secūdo sic. ad principale. ratio ifiniti i quocūq; accipiat est ex illa parte ad quam est ꝓcessus nō a qua. qz a parte a qua est status nō aūt ex parte ad quā ꝓcedit. hoc patet i numeris i q⁹bus nō ꝓcedit i ifinitū ex parte vnitatis sed tantum in eundo versus multitudinem. hoc idem patet de ratione continui que quidem vadit in infinitū ex parte magnitudinis ad quam fit ꝓcessus diuisionis. sic igitur patet ista: videlicet q⁹ ratio infiniti accipitur tantum ex illa parte versus quam est ꝓcessus ꝛ nō ex illa parte a qua est ꝓcessus sed ꝓcessus in successiuis est a ꝓterito in futurum ergo impossibile est tps ꝓteritū esse infinitū: sed si esset eternum esset necessario infinitū. ergo ꝛc. ¶ ℔. arguitur tertio sic. de ratione infiniti est q⁹ non sit totum in actu: sed semper sit in potentia ad aliud: Sed illud quod est ꝓteritum totum exiſlit in actu: ita q⁹ non restat aliquid eius. igitur impossibile est ꝓteritum esse infinitum. Et si dicas vt ꝓius q⁹ est infinitum ꝓcedendo versus partem temporis precedentis accipiendo vnam partem post aliam in infinitum ia. n commutas ꝓteritum et futurum.

¶ Quarto sic. de rõe infiniti est q̃ bẽat eẽ icõpletũ ꝛ iperfectũ. qz sp hz potẽtiã annexã. sed ꝓterito repugnat hꝫ eẽ icõpletũ ꝛ iperfectũ cũ totũ qđ ꝓtinet ad rõnez eius sit cõpletũ ꝛ nihil restat accipiendũ. ergo ꝛc. ¶ ℙ. gnto ℔m ph̃z. tertio huius infinitũ ẽ cuius sp restat aliqd accipere vltra: sed extra tp̃s ꝓteritũ nõ ẽ accipere siue non stat aliqd eius accipiẽdũ cũ totũ sit acceptũ. ergo ipossibile ẽ tp̃s ꝓteritũ eẽ infinitũ. ¶ Scõo arguit̃ per rõnes cões. ꝛ ꝑmo sic. nullũ infinitũ põt eẽ ptrãsitũ. sed oẽ ꝓteritũ ẽ ptrãsitũ. ergo ꝛc. ¶ ℙ. ipossibile ẽ aliqđ infinitũ esse totũ acceptũ. sed oẽ tp̃s ꝓteritũ ꝛ eẽ cuiuslibet ꝓteriti ẽ totũ acceptũ. ergo ipossibile ẽ tp̃s ꝓteritũ vt ꝓteritũ eẽ infinitũ. ¶ ℙ. tãta duratio fuit ab eterno vsq̃ nũc ꝓcedẽ do q̃ta ẽ ab isto nũc vsq̃ i eternũ redeũdo siue retrocedẽdo. tãta. n. via ẽ ab athenis vsq̃ ad thebas q̃ta econtra a thebis vsq̃ ad athenas. sed retrocedendo ab isto nũc impossibile eẽt redire i eternũ. qz tũc ptrãsiret infinitũ. ergo ꝛ fil'r redeũdo siue reuertẽdo ab eterno impossibile ẽ deuenire vsq̃ ad istud nũc põe siue ptigere eadem rõe. ergo ꝛc. ¶ ℙ. si tp̃s ponat infinitũ a parte añ sicut ẽ infinitũ a parte post. i potẽtia ergo tm̃ tp̃s fuit ab eterno vsq̃ nũc a parte añ q̃tũ erit siue futur ẽ a parte post in potẽtia: sed eũdo ad parte post impossibile ẽ futur eẽ ꝓtrãsitũ ex quo erit infinitũ. ergo si tp̃s vel motus fuisset vel potuisset eẽ ab eterno nunq̃ potuisset eẽ deuẽtũ ad istud nũc. ¶ ℙ. ꝓ q̃libet reuolutõe solis vna fit. iz. lune. ergo si mũdus fuisset ab eterno reuolutões solis fuissẽt infinite. ergo vnũ infinitũ excederet aliud: hoc ẽ impossibile loquẽdo de infinito in eodẽ gñe. ¶ ℙ. si tp̃s fuisset ab eterno seq̃ret q̃ pars. eẽt eq̃lis suo toto. hoc ẽ impossibile. ergo. ꝓbatio ꝫne. accipio totũ tp̃s ꝓteritũ vsq̃ bodie si ẽ infinitum amota aliq̃ parte ab ipso. puta vna die vel q̃cũq̃ parte finita: illud tp̃s qđ remanet est infinitũ. sed tp̃s remanẽs ẽ pars tp̃is ꝟstituti ex parte remanẽte ꝛ ex parte remota. ergo cũ pars remanẽs sit infinita sicut ꝛ suũ totũ segt̃ur q̃ sit equalis sibi. ¶ Sed cõtra istam conclusionẽ arguit̃ ꝑmo sic. nõ ẽ impossibile eẽ infinitũ simue eternũ aliqd ꝓmanẽs. ergo nec aliqd fluẽs. ſz fluẽs nõ ẽ aliud nisi tp̃s vel motus. ergo ꝛc. ¶ ℙ. qđ ẽ simpl'r impossibile nunq̃ fuit possibile: sed qđ ẽ simpl'r impossibile ab eterno ẽ impossibile ꝛ qđ ẽ possibile tpe ẽ simpl'r possibile. ergo qđ ẽ possibile ex tpe ẽ possibile ab eterno. ꝛ qđ ẽ impossibile ab eterno ẽ impossibile ex tpe. ſz motus ẽ possibilis ex tpe. ergo ꝛc. ¶ ℙ. i causis ꝑcisis si affirmatio est cã ꝛc. ſz cã q̃re tp̃s vel motus hz eẽ ẽ q̃ rõs ꝟtigenter dedit sibi eẽ vt argutũ ẽ superius. ergo ꝛc. ¶ ℙ. suppposito q̃ aliqd possit eẽ infinitũ etiã tp̃s totũ a ꝑte post. arguo sic de tpe ꝛ motu. q̃cũq̃ aliq̃ duo sũt eiusdem rõis cui vni illoꝝ nõ repugnat nec aliud: ſz istãs qđ fuit ꝑmum tp̃is ꝛ istãs qđ ẽ terminus tp̃is sũt eiusdẽ rõis q̃tũ ad illud qđ dñt fũdamẽtaliter: hz formaliter sint alterius rõnis. puta rõ ꝓncipy ꝛ rõ termini sũt alterius rõis. tamẽ istãs qđ ẽ ꝓncipiũ ꝛ illud qđ ẽ terminus sũt eiusdẽ rõis sicut ꝛ oẽs partes tp̃is sũt eiusdẽ rõis. ſz q̃rũcũq̃ affirmationũ eiusdẽ rõis oppositẽ sũt eiusdẽ rõis. negatões. n. nõ distinguũtur nisi p affirmatões. ergo negatio istantis qđ ẽ ꝓncipiũ tp̃is ẽ eiusdẽ rõis cũ negatõe istãtis qđ ẽ terminus tp̃is cum ergo negatio instantiꝫ qđ est terminus temporis possit esse infinitũ a parte post. vt suppono. ergo p ꝫne. oẽ illud põt esse ab eterno qđ põt eẽ sine ꝓncipio siue duratõis. ergo ꝛc. ¶ Cõfirmat̃ sicut se hz q̃ titas ꝓmanẽs ad suos terminos ꝓmanẽtes: ita se hz q̃titas fluẽs cuiusmodi est tp̃s: vel motus ad suos terminos fluẽtes. sed q̃titas ꝓmanẽs sicut linea se hz: ad suos terminos q̃ nõ magis determinat siue regrit sibi vnũ terminũ q̃ aliũ. Nõ. n. magis regrit rõez ꝓncipy q̃ termini. ergo ꝛ q̃titas fluẽs sic se hz ad terminos suos fluẽtes q̃ nõ plus se determinat ad ꝓncipiũ q̃ ad terminũ nec ecõuerso. ꝛ ita si põt eẽ sine termino cadẽ rõne sine ꝓncipio. q̃re ꝛc. ¶ ℙ. nõ ẽ aliq̃ rõ. q̃re tp̃s nõ possit eẽ infinitũ. nisi qz infinitũ eẽt ptrãsitũ. sed ista nõ valet: qz sicut se hz ꝓteritũ ad fuisse ita futur ad erit. sicut. n. ista ẽ vera oẽ ꝓteritũ fuit. ita ꝛ ista. oẽ futur erit. ꝛ tunc vltra. sicut eẽ ptrãsitũ repugnat infinito ita repugnat sibi eẽ ptrãsibile ad futur. sicut ergo eẽ ptrãsitũ repugnat tpi ꝓterito infinito. ita repugnat ipsi futuro infinito. ſz nõ obstãte q̃ tp̃s nõ sit ptrãsibile. qz nõ hz terminum. adhuc tm̃ vex ẽ dicere q̃ oẽ futur erit. ergo ꝛc. ¶ Et nõ obstãte q̃ tp̃s ꝓteritũ nõ sit ptrãsitũ. adhuc tm̃ vex ẽ dicere q̃ tp̃s ꝓteritũ fuit. falsũ ergo supponit̃ cũ de rõne ꝓteriti sit magis q̃ sit ptrãsitũ q̃ sit de rõe futuri q̃ sit ptrãsibile. ergo ꝛc. ¶ Cõfirmat̃. qz sicut se hz ꝓteritũ ad fuit ita futur ad fore ꝛ ecõuerso. sed sic se hz futur ad fore vel erit q̃ ñ segt̃ futur erit. g̃ futur ptrãsibit. g̃ nec ex parte ꝓteriti segt̃ ꝓteritũ fuit. ergo ꝓteritũ fuit pertrãsitũ.

Ad rationes in ꝟriũ. ad euidẽtiã oiuz ẽ sciẽdũ. q̃ oẽs ille rões siue fortiores earũ imaginant̃. q̃ si fuisset tp̃s ꝓteritũ infinitũ fuisset tm̃ i potẽtia infinitũ. hoc aũt supposito forte rões fũt isolubiles. Sed ego imagino totũ ꝟriũ. dico. n. q̃ si tp̃s ꝓteritũ fuisset infinitũ nõ fuisset infinitũ i potentia siue i actu ꝑmixto potẽtie sicut ipsi imaginant̃ ꝛ futur eẽt infinitũ. ſz fuisset i actu infinitũ ñ qdẽ i actu manifeste siue exte. ſz i actu ꝓtereũte: talẽ. n. infinitatẽ debemus attribuere rei q̃lẽ hz entitatẽ. ꝛ iõ sicut infinitas rei ꝑmanẽtis ẽ tota sil sicut eius entitas ita infinitas rei successiue ꝓcerite fuisset nõ qdẽ in actu sic q̃ oẽs partes eius fuissent i actu. ſz successiue ꝓtereũtes sicut sua entitas vñ sicut si ões faceret aliqđ ꝑmanẽs infinitũ illud nõ eẽt infinitũ ꝑ mixtũ potẽtie. sed eẽt i actu ꝑmanente. igit̃. Cõsil'r si ões fecisset infinitũ tp̃s a parte añ illud fuisset infinitũ nõ i actu ꝑmixto potẽtie. ſz i actu simplici: nõ tm̃ i actu ꝑmanẽte sicut nec eius entitas. ſz ꝓtereũte. si tm̃ itelligas illud eẽ infinitũ i potẽtia ex hꝫ q̃ ñ fuerit totũ sil'r vt sic põt aliq̃ mõ ꝓcedi. ¶ Ad hũc ad ꝑmã rõez. infinitũ ẽ act⁹ ꝑmixt⁹ ꝛc. vex ẽ act⁹ infinit⁹ i potẽtia ñ i actu cui⁹ ẽ illõ fic eẽ futur eẽt infinitũ i potentia si nũq̃ terĩaret̃. ita infinitũ tp̃s ꝓteritũ fuisset infinitũ i actu infinite ꝛpetẽte rei successiue vt dcm̃ ẽ. ¶ Ad scõaz p idẽ. ad ꝓbõez de numeris ꝛ de diuisione ꝛtinui dico q̃ vtrũq̃ illoꝝ ẽ i potẽtia infinitũ nõ in actu. iõ vtrũq̃ ẽ infinitũ tm̃ i ꝓcedẽdo siue i accipiẽdo alter ꝓst alter nõ i accepto eẽ. nec sic aũt eẽt infinitũ tp̃s ꝓteritũ vt dcm̃ ẽ. ¶ Ad ttiã p idẽ. hoc. n. ẽ de rõe ifiniti i potẽtia nõ eẽ totũ i eẽ determinato actu. tm̃ p ꝟriũ de rõe ifiniti i actu cuiusmodi eẽt tp̃s ꝓteritũ ẽ q̃ totũ sit i actu ſz modũ sue entitatis. ꝛ iõ infinitũ ꝓteritũ fuisset i actu ꝓtereũte. ñ tm̃ i actu ꝑmanẽte. ¶ Ad 4ᵐ p idẽ. ſz. n. de rõe ifiniti sit q̃ bẽat eẽ icõpletũ. nõ tm̃ de rõe ifiniti i actu imo tale hz eẽ ꝛpletũ ℔m motũ suũ. ꝛ iõ si tp̃s fuisset aẽno nõ fuisset icõpletũ a parte añ ex q̃ parte fuisset infinitũ i actu. ſz bñ a parte post ex q̃ parte fuisset futur. sicut. n. ꝓteritũ si ꝑsupponit ꝛ nõ ẽ aliqd ei⁹ i potẽtia si est

Hic liber est Monasterij Sce virginis Dorothee pro Vienna prouincie

infinitū ēi actu ⁊ nō i potētia. Sta ⁊ futurū cū sit i potētia nō pōt eē infinitū nisi tm̄ i potētia. sic̄.n. de rōe ꝓteriti ē q̄ ꝓterierit vel p̄fuerit ita de rōe futuri ē q̄ sit i potentia. ¶ Ad q̄ntū. infinitū ē cui⁹ parte accipiētibus sp̄ē ⁊c̄. dico ꝺ ſſtr ad l̄ā q̄ vex ē de infinito i potētia tm̄ ⁊ nō i actu. ⁊ iō q̄ tps ꝓteritū fuisset infinitū ex parte q̄ ē ꝓcessus nō est aliqd. ¶ Ad alias rōes. Ad p̄mā. nullū infinitū pōt esse ptrāsitū pōt dupl'r itelligi: vno mō sic q̄ a termino i eius terminū. puta ab aliquo istāti manifeste initiāte tps p̄teritū ad aliq̄ aliud ip̄z t̄minās deueniet. ⁊ sic ē falsa. q⁊ cū l̄ā supponā fuisse infinitū. ⁊ p oñs cōsideret t̄mino. ¶ Alio mō pōt itelligi tps ꝓteritū eē ptrāsitū. i. q̄ abyt. nō tm̄ a termino fuerit deuētū i t̄minū. ⁊ sic ē vex. Per idē dico ad aliā rōez cū dr̄ q̄ infinitū nō pōt eē totū acceptū: lz.n. infinitū nō possit eē totū acceptū. p̄mo mō. i. q̄ a termino in eius terminū sit deuētū: pōt tm̄ totū eē acceptū sic q̄ totū abierit. ¶ Ad 3m de illo igressu cū dr̄ totū tps fuit ab eterno ⁊c̄. ꝺcedo. ad minorē. ipole ē ab illo nūc ⁊c̄. dico q̄ redire ab illo nūc ad eternitatē p̄cedētē pōt itelligi dupl'r. vno mō. q̄ redeat ad aliq̄ p̄mū istās illi⁹ eternitatis: ⁊ hoc ē ipole sic̄ etiā ab eternitate ipole fuit puenire ad istud nūc isto mō icipiēdo. s. ab aliquo p̄mo istāti eternitatis. q⁊ nullū tale istās p̄mū potuit eē in eternitate: cū hoc sit ꝺ rōez eterni. ¶ Alio mō pōt itelligi redire ad eternitatē ab nūc nō ad p̄mū eternitatis: sz ad durationē eternitatis. ⁊ hoc ē ipole retrocedēdo ab illo nūc duratōis in eternitatē hoc ē in durationē eternā que nō habuit p̄incipiū. ¶ Cōsimil'r dico q̄ venire ab eternitate in istud nūc potest dupl'r itelligi q⁊ vel q̄ deueniatur a primo istanti eternitatis ad ipsū: ⁊ sic ē ipossibile. vl' qō deueniatur ad p̄mū istans eternitatis: q⁊ tale nō ē ipossibile sz ab eternitate. i. durationē que nō habuit p̄incipiū ad istud nūc p̄sens. ¶ Ad quartū ipossibile ē totū tempus futurū esse ꝓteritū. q̄ nec ꝓteritū si ponat infinitū. ꝺcedo ꝺnam vniformiter accipiēdo: vñ sic eūdo a p̄nti ad futurū ñ pōt pertrāsiri nec ꝺsumi futurū. q⁊ nō pōt pertingi ad terminū. ita nec perueniēdo a ꝓterito infinito. ad tps p̄ns pertrāsit siue ꝺsumit ꝓteritū. q⁊ nō sumit ab eius p̄incipio cū nō bē ar. Et iō veniēdo ab eternitate ad nūc p̄ns nō ꝺsumasti eternitatē. q⁊ nō ichoasti nec ichoare potuisti. in hoc tm̄ distinguūtur de ꝓterito ⁊ futuro. q⁊ futurū ē tm̄ infinitū i potētia ⁊ nō i actu: ꝓteritū aūt i actu. vt supius dcm̄ ē. ⁊ iō tps ꝓteritū pōt eē ptrāsitū. sic q̄ totū abierit ⁊ fuerit. lz non sit. q⁊ a termino i terminū ductū sit vel fuerit. nō aūt tps futurū cū sit i potētia siue i actu pmixto potētie infinitū. ¶ Ad 5m de reuolutōibus solis ⁊ lune. dico q̄ illa rō ita ꝓbat q̄ tps nō possit eē infinitum a parte post cut a parte añ. idē.n. icōueniēs segr̄ de reuolutōib⁹ futuri infiniti sicut de ꝓterito. ¶ Tūc ergo ad rōem ꝺcedo q̄ ꝑ q̄libet reuolutōe solis diuisim accepta sūt. iz. lune siue ꝓterita ⁊ p futura q̄libet. sed ex hoc ꝑ q̄libet reuolutōe diuisim accepta. iz. lune. nō segr̄ vt tu ifers. q̄ oēs reuolutiones lune collectiue sūpte sint duodecies plures oib⁹ reuolutiōib⁹ solis collectiue sūptis. lz.n. q̄libet reuolutio ꝓterita vel futura solis vel lune sit finita: oēs tm̄ collectiue sūpte sūt infinite tā solis q̄ lune. ⁊ iō oēs lune nō p̄nt eē plus oib⁹ solis. ¶ Ad sextū ⁊ vltimū cū dr̄. q̄ tūc segr̄ q̄ pars sit eq̄lis toti ꝑ ista rōe arguit: ita de tpe futuro sic̄ de ꝓterito. accipio. n. aliq̄ partē tp̄is futuri illa dēpta siue remota a tēpore futuro. adhuc tps futurū remanēs ē infinitū. ⁊ tm̄ est pars tp̄is ꝓstituti ex ipso ⁊ ex ipsa parte remota. q̄ ⁊c̄. Jō hic dr̄ aliq̄ q̄ infinitas q̄titatis tollit illud p̄incipiū. oē totū ē maius sua parte. vñ per eos illud p̄incipiū nō ē vex nisi tm̄ i q̄titate finita. Sz bot ē falsū. nō. n. magis tollit aliq̄ p̄incipiū infinitas i q̄titate q̄ i entitate. ¶ S. ꝺfirmat. q⁊ tūc p̄mū p̄incipiū nō eēt vex nec teneret nisi gra materie ex quo nō teneret vbiq̄. Et iō dico al'r q̄ illud p̄incipiū. oē totū ⁊c̄. ē vex in q̄cūq̄ mā. tā vz i q̄titate infinita q̄ i q̄titate finita. sz tūc dico q̄ ex hoc q̄ tps ponit a parte añ infinitū. nō segr̄ q̄ pars equat toti. sicut nec ex hoc q̄ ē infinitū a parte post ¶ Ad pbōez dico q̄ pars q̄ remouet ab aliquo infinito vel accipit ab illa parte ex q̄ illud ē infinitū. vel nō p cōparationē ad illā: sz ad aliā. exēplū. accipio aliq̄ lineā infinitā. si demas ab ipsa aliq̄ partē p cōparationē ad extrema i ordine ad quē ē infinita: ⁊ hoc nō: q⁊ cū sit infinita caret extremis. ⁊ iō vt sic nō pōt br̄e rōez totius. vel accipis illā p cōparationē ad mediū: qō qdē nō ē mediū scōz rē. sed quo ad nos. ⁊ tale ē infinitū. ⁊ i tali ē assignare totū ⁊ partē. ⁊ sp̄ ē pars ieq̄lis toti. ¶ Cōsil'r dico de tpe. si. n. ponat infinitū ex vtraq̄ parte. vz añ ⁊ post. nō pōt accipi nec significari in illo tpe aliq̄ eius pars: nec p cōparationē ad aliq̄ tps infinitū versus nos. ¶ Tūc ad rōem in forma dico. q̄ remota aliq̄ parte a tēpore infinito. vel a q̄cūq̄ alia q̄titate infinita qō remanet ē infinitū. ⁊ q̄ñ dicis in minori. q̄ illud fuit pars p̄cedētis q̄titatis. falsū ē. infinito. n. vt infinitū repugnat br̄e rōez partis ⁊ eē totius. bñ tm̄ ꝺcedo q̄ in tpe vel in alia q̄cūq̄ infinita q̄titate ē signare aliq̄ q̄titatē finitā. q̄ hz rōez totius et partis respectu diuersoꝝ in ordine ad quaz accipit vel pōt accipi aue remoueri ab infinito aliq̄ eius pars. ⁊ tūc ꝺcedo q̄ ex illa q̄titate remanēte ⁊ ex parte remota. resultat maior q̄titas ipsa q̄titate finita remanēte q̄ hēbat rōez toti⁹ respcū q̄titatis nūc remanēt] ⁊ respcū q̄titat] remote: ita q̄ q̄titas remanēs ⁊ remota cēnt partes ei⁹ q̄ꝝ vtraq̄ sibi erat ieq̄lis. hoc de p̄mo p̄ncipali.

Quantum ad sc̄ōz dico q̄ nihil aliud a deo de fcō fuit ab eterno immo fuerūt oia ex tēpore. lz oia per diuinā potētiā poterāt eē ab eterno ⁊ sic ad qōez. ¶ Ad rōem i p̄ncipio fcām ꝺcedo q̄ posita cā nāli i actu ponit eius effcūs. deus aūt fuit cā i actu nālis: sed volūtaria ab eterno. ¶ Ad sc̄ōz dico q̄ ex hoc creatio nō eēt equalis deo i eternitate. q⁊ eternitas dei est perfecta ⁊ idepēdēs ⁊ eternitatē quācūq̄ aliā virtualiter ꝺtinēs. eternitas aūt creature est iperfecta ⁊ depēdēs ⁊ ab eternitate dei virtualiter ꝺtēta. ⁊ sic finitur q̄stio. ⁊ per ꝺsequēs totū opus q̄stionū pbilisoꝝ.

¶ Questionibus subtilissimis clarissimi doctoris Joannis canonici ex ordine minorum: omni cura ⁊ diligētia olim venerandi fratris Francisci de bēzonibus de crema bacchalary sacre theologie in conuentu Venetiaꝝ pro ingenio adhibita finem imposuit Bonetus locatelis sūptibus ⁊ expensis. d. Octauiani Scoti Modoctiensis. M. cccclxxxvij. decimoseptimo kal. nouēbris.

¶ Tabula questionū Joannis canonici de articulata.

¶ Questio prima primi libri.

Utrū ſba finita i suo ꝺceptu coi incꝯtū nā/lis sit ꝑmariū subiectū t adeq̄tū pbie nālis t bz tres articulos. ¶ ·Prim⁹ articulus.

·Qualis sit vnitas scientie generaliter accepte.
·Perfectissima notitia nō pōt bri de aliq̄ i respū ad aliud.
·Perfectissima notitia nō pōt haberi sub rōe passionis.
·Perfectissima notitia nō pōt haberi de aliquo i cōmuni.
·Notitia habita de aliquo secūdum rationem eius formalem t quiditatiuam est perfectissima.
Quid sit notitia intuitiua vel abstractiua.
Que sit rō ꝑmi ſbi scie t q̄ ei⁹ ꝺitōes. ¶ Scōs articl⁹.
Ens sub quacunq; ratione sumptū non pōt eē subiectū in methaphisica: nec mobile in phisica.
Corpus mobile nō ē rō mālis ſbi scie naturalis.
Az angelus nō sit corpus ē tū vere nālis t ꝑ se mouet.
Angelus ē i loco. t q̄plures distinctiones de eē i loco.
Mobilitas nō ē ratio formalis subi philosophie nālis.
Mobilitas ē ꝑꝑa passio t adeq̄ta ſbi phie nālis.
Ꝺba finita i suo ꝺceptu coi ē ſbz māle i phia nāli.

¶ Tertius articulus.

Utr mobilitas sit diuisa vel indiuisa a ꝑmo ſbo hui⁹ scie.
·Nulla ꝑpria passio ē p se cadibilis i ꝑdicamēto.
·Nulla ꝑꝑa passio ē formaliter ſba nec formaliter accns.
·Nulla ꝑꝑa passio ē distincta eēntialiter ab eo cuius est.
·Nulla propria passio est separabilis a subiecto.
Dis ꝑꝑa passio ē distincta fōrr t qditatiue ab eo cui⁹ē.
·Nulla aptitudo ad aliquē actū est distincta essentialiter ab eo cuius est.
Dis aptitudo adequata alicui subiecto q̄ nō est de eius ꝺceptu quiditatiuo est propria passio illius.
Utrū mobilitas sit entitas absoluta vel respectiua.
Mobilitas est entitas respectiua.
Utr de mobili incꝯtū mobile possit eē scia phica.
Impossibile est aliquem conceptum predicari quiditatiue nisi sit quiditatiuus.
Cōceptus qditatiuus i plus se bz q̄ diffinitiuus.
Accidit subiecto in scientia q⁹ habeat diffinitionem.
Cōceptū eē qditatiū pōt eē ꝺuplr. ¶ Scōa questio.

Utrū magis vlia sint magis t prius nota ab intellectu nr̄o t bz tres articulos. ¶ ·Prim⁹ articulus.

An singulare sit per se cognoscibile.
Singulare quocūq; sūptū ē p se itelligibile de nā sua.
Singulare vt prescindens ab existentia est cognoscibile notitia abstractiua.
Singulare includens existentiam t cetera accidentia est cognoscibile notitia intuitiua.
Singulare secundum suam entitatem est per se intelligibile a nobis notitia abstractiua.
Singulare est primo nobis cognitum.
·Nulla potentia ꝑ statu illo potest cognoscere singulare sub propria ratione.
Singulare circūstātōatū fz ꝺceptū quē bz ab alys distinctū cognoscit a nobis a posteriori t quasi reflexe.

¶ Secundus articulus.

Utrum vniuersale sit nobis prius t magis notum.
Vide.io. distinctiones de priozitate t posteriozitate et de confuso t distincto.
Magis vle ē ꝑus cognitū notitia distincta q̄ minus vle.
Minus vniuersale ē nobis magis notū notitia ꝺfusa.
Magis vle cātiue est prius notū priozitate pfectionis.
Uniuersale vt est qꝺā totū totalitare ꝓtinentie essentialis ē ꝑus notū notitia ꝺfusa. ¶ Tertⁱ⁹ articulus.
Utrū ad cognitionē pfectā cuiuslibet rei depēdētis a quolibet gñe cause regrat cognitio cuiuslibet cause.
Dis cognitio ō ꝺbita p statu isto ē cognitio cāe p effectū
Dis cognitio de deo p statu isto bita ē ꝺfusa t indistincta.
·Nullus ꝺceptⁿ qditatiuus ē potis bri de deo i vita ista.
Cōceptus pfōr q possit bri de deo ē: q⁹ est ens infinitū.
·Nullū ꝺceptū qditatiū subē tā create q̄ increate. nec materialis nec imaterialis habemus in vita ista.
Intellectus noster bz p statu isto aliquē ꝺceptū tā positiuū q̄ priuatiuū soli substātie cōperentem.
De nullo accnte p statu isto possumus habere cōceptū quiditatiuum. ¶ Tertia questio.

Utrū a ꝺo t creatura: ſba t accns te possit abstrahi aliqs ꝺceptus cois realis illis vniuocus. t bz q̄tuor articulos ꝑncipales. ¶ ·Primus articulus.

·Ponit opinio petri Aureoli. ¶ Scōus articulus.
Improbatur opinio petri Aureoli.
Aspectus intellectus nō potest ferri nisi super illud qꝺ est attingibile ab intellectu.
Dē illud sup qꝺ fert aspcūs itellcūs ē aliq̄ rō de se.
Cōueniētia q̄rūcūq; ē i aliq̄ vna rōe t vnico ꝺceptu.
Conceptus propius entis est aliqua propria ratio.
Aspcūs itellcūs nr̄i nō pōt ferri sup aliqꝺ denudatū ab omni ratione. ¶ Tertius articulus.
·Ponitur propria opinio.
Ens coiter sūptū nō ē vniuocū oib⁹ entib⁹ vnione ꝓbica.
Ens coiter sūptū ē vere vniuocū oibus vnione logice.
Ens cōit sūptū ē vē vniuocū oib⁹ ētib⁹ vniuocatōe me⁹ca.
Cōceptus vnius entis est vere realis: t vt est cois deo t creature substātie t accnti bz vnitatē realē.
Ens nō diuidit vt vniuocū. nec ē coē entireali t rōis.
Licet ꝺceptⁿ entis sit vniuoc⁹ t cuicūq; ꝺpat⁹ dicat vnā rōez. nō tñ ē de oibus vniuoce t qditatiue ꝑdicabilis

¶ Quartus articulus.

Cōceptus entis ē cōmunissimus t sūme primus.
Ens vt de ipso logmur est vere bñs ꝓtradictionē.
Accns ē simplr p se. t ꝑmo ē ens ex sua ꝑꝑa rōe. bz scōario: t ex pōti sit ens t ex q̄dā analogia ad substātiā.
Uniuocatio t analogia pñt se simul compati in eodez.
Cōceptus entis ē abstrabilis a ꝺceptibus alioꝝ ētiū.
Cōceptus entis est idē⁹ ꝺceptibus alioꝝ entium.
Conceptus entis est neuter respectu alioꝝ entium.
Cōcept⁹ entis dicit q̄dā alietatē a ꝺceptib⁹ alioꝝ ētiū.
Inter ꝺceptus quiditatiuos possibiles haberi de deo t creatura solus ꝺceptus est simpliciter simplex.
Cōceptus spēi cuiuslibet ꝑdicamēti est vere ꝺpositus.

¶ Quarta questio.

Utr actualis separatio accntis a ſbo cū exīa eiusdē icludat ꝯdictionē ex terminis. t bz q̄tuor articulos principales. ¶ ·Primus articulus.

Si actualis separatio accntis cois t absoluti a subiecto includat contradictionem.
Actualis separatio accntis cois vel absoluti cū exīa eiusdē ab oi subiecto nō icludit ꝓtradictionē.
Inherētia actualis ē distincta eēntialr ab accnte.
Aptitudinalr separatio accnti a ſbo p nullā potētiā ē potis
Inherētia aptitudinalis ē eadē essentialr accnti.
·Neutra iherētia ē eadē qditatiue. ¶ Scōs articulus.

Propa passio p nullã potẽtiam ẽ seperabilis a subiecto
Non quicquid deus intelligit potest producere.
Intellcũs din°oia sit itell'it ñ põt itelligẽ vnũ sine alio.
Intellectus diuinus itelligit obiecta distincta distincte.
Potẽtia itellcũalis dei pductiua nõ se excedũt ꝓpe.
¶ Tertius articulus.
Nõ ẽ ipossibo separe r'one a fũdamẽto cũ exña eiusdẽ
Posse ẽ relationẽ actual'r separari a fũdamẽto.
Relatio potest esse actualiter sine extremis.
Extrema relatõis pñt eẽ actual'r sine relatione.
Unũ correlatiuũ põt existere sine alio. ¶ 4°articulus
An ex subiecto accñte resultet aliqua vna entitas ter
tia alia ab vtroq.
An subiectum accidens faciant vnum per se.
An accidens possit intelligi sine subiecto.
An accidens possit esse subiectum accidentis.
An ens descẽdat i ſbaz accñs pmõs q sũt eẽ p se esse
in alio. ¶ Quinta questio.
Qꝛ totũ p se sũptũ dicat aliq̃ ẽtiã ẽtitatẽ distictã
real'r ab oib° suis ptibus sit sũptis zbz duos arti.
¶ Primus articulus.
An diffinitõ ab ipo diffinito ponat distictõnẽ ex nã rei.
Diffinitio diffinitũ sũt idẽ formal'r gditatiue.
Diffinitio diffinitũ distiguunt ex nã rei pter operatio
nẽ itellectus. ¶ Secundus articulus.
Totũ p se sũptũ dicit aliq̃ entitatẽ tertiã distictam ab
omnibus partibus simul sumptis.
Licet ẽtia entitas ex nã rei sit distincta ab oib°partibus
sit sũptis:nõ tñ distiguit eẽntial'r vltra partes.
Totũ per accidẽs nõ bz aliq̃ tertiã entitatẽ.
Entitas totius est entitas absoluta.
Entitas cõpositi distincti a partibus est forma totius q̃
est quiditas. ¶ Sexta questio.
Qꝛ i idiuiduis eiusdẽ spẽi sint aliq̃ rões positiue
ppi gñis eozũdẽ numeral'r extrisece distincte:
bz 3. articulos. ¶ Primus articulus.
Probat q titl's qõis ẽ sufficies ɔ Aure. ¶ 2°articulus.
Queritur que sit causa indiuiduationis.
Oba mãl'r q̃cũq̃ alia nã specifica ñ ẽ ỏ se i ỉ singulari.
Indiuiduatio nõ babet esse per aliquã negationem.
Indiuiduatio nõ bz esse p actualẽ existẽtiam:
Indiuiduatio nõbz eẽ p q̃titatẽ nec p aliq̃ accña:
Indiuiduatio nõ bz esse per materiã nec p formã.
Una q̃q̃ res ẽ idiuidua singularis p aliquẽ gradũ en
titatis positiuũ p se determinatẽ nãz idiuidui ad sin
gularitatẽ. ¶ Tertius articulus.
An i rez nã sit aliq̃ vnitas mioz q̃ nũeral'. tas nũeral'.
Exi itellcñ ẽ dare aliq̃ vnitatẽ miozẽ itẽsiue q̃ sit vni
Unitas numeralis mõ pdcõ solũ ẽ vnitas ptiua.
Scõz vnã opinionẽ exi itellcñ ẽ dare aliq̃ vnitatẽ posi
tiuã minozẽ itẽsiue vnitate numerali. ¶ Septima qõ.
Qꝛ genus dria dicant distictas realitates. bz
duos articulos. ¶ Primus articulus.
Genus differẽtia distinguũtur conceptibiliter.
Uõcept° gñis drie sumũtur ab alia alia realitate.
Gen°r dria dñt distictas realitates: vl' distigũt ex nã
rei formal'r gditatiue. ¶ Secundus articulus.
An differentia sit inclusiua generi. riozis.
Realitas drie iferior ñ icludit gditatie realitatẽ supe
Nullũ genus ẽ p se pdicabile de dria: pñs realitas.
differentie non includit realitatem generis.
Nulla dria formal'r ẽ iclusiua entis. ¶ Octaua q̃stio
Qꝛ i quolibet gñe sint tria ꝓncipia trasmutatõis
q̃ sint eiusdẽ gñis pdicabilis: bz duos articulos.
¶ Primus articulus.
Discutitur de quesito.
Dis enitas i gñe p se cadẽs est vere cõposita.
Nulla entitas lateral'r i gñe ẽ necessario cõposita.
Accña nõ sunt composita ex mã formaꝫ sed ex mãli
formali. ¶ Secundus articulus.
Utrũ iter ꝓncipia nature sit maxima oppositio.
Cõtradictio ẽ maxima oppõ penes maximũ ambitũ ex
tremoꝝ. ita q̃ est maxima oppositio extensiue.
Cõtradictoria sũt maxime opposita penes icõpossibili
tatẽ maximã extremoꝝ i eodẽ subiecto.
Cõtradictoria sũt maxime opposita penes distãtiã ma
ximã extremoꝝ iclusiue accepta.
Cõtradictoria sũt maxime aut minime opposita penes
distantiã maximã aut minimã eoꝝ de gbus extrema
ɔdictõis dicũtur. ¶ Nona questio.
Qꝛ mã dicat aliq̃ ẽtitatẽ actualẽ ꝑcisibilẽ ab oi
forma: bz duos articlos ꝓncipales. ¶ Ꝑ°articls.
Utꝛ mã dicat aliq̃ entitatẽ distictã a forma.
Nulla res i potẽtia obiua exñs ẽ aliq̃ entitas. sic dicit
aliq̃ entitatẽ imo ẽ puꝛ nihil qõ ẽ ɔtra aureolũ.
Existentia non est distincta ab essentia.
Mã dic aliq̃ ẽtitatẽ actualẽ ỏteriatã distictã a fõza.
Mãl z i eẽntia sua dicat actũ ẽtitatiuũ. ñ tñ dic actũ fõ
Utrum materia sit ꝓcisibilis ab oi forma. malẽ.
Mã ẽ seperabilis ab oi forma tã ſbali q̃ accñtali.
An materia seperata sit alicubi.
An materia sit mobilis ad aliquod vbi. uãtẽ.
An mã sepata bẽat respẽz teriatõis ad deũ creatẽ ɔf/
An aligb°materys sepat a suis formis sit dualitas vel
pl'alitas multitudo cũ talia sint q̃dã forme.
An mã sit generalis. ¶ Secundus articulus.
An causa itriseca corruptõis sit materia vel forma.
An nuõ bẽat pter q̃titatẽ ptes distictas a ptib° q̃titatl.
An dimẽsiones iteriate pcedãt formã ſbalẽ imã.
An potentia sit distincta essentialiter a materia.
An materia sit vna in omnibus.
An mã sit eiusdẽ rõis i oib°. ¶ Decima questio.
Qꝛ ꝑuatio sit aliq̃ ẽtitas formalis exñs circũscri/
pto oi opere itellcũs. bz 4. articulos.
An ꝑuatio sit ab aia ꝑcise. ¶ Primus articulus.
Utꝛ ne i creatur vt distincta a ꝑuatõe sit for'r exi aiaz.
Nega° distincta a ꝑuatõe ñ ẽ formal'r exi aiaz exñs.
Oi itellectu circũscripto nulla est contradictio.
An priuatio sit extra animam.
Priuatões formaꝝ realiũ sunt formaliter extra aiam
circũscripto omni opere intellectus.
An i deo sint negatões ꝑuatões ꝑter itellectũ.
Infinitas. imoꝛalitas. inascibilitas sũt i deo p operati/
onẽ itellectus. ¶ Secundus articulus.
An ꝑuatio dicat aliq̃ entitatẽ formal'r positiuã.
Priuatio nõ dicit aliq̃ entitatẽ formaliter positiuã.
Priuatio dicit quoddam esse priuatiuum.
Priuatio est aliqua entitas positiua ſpositaliter per/
missiue notatiue. ¶ Tertius articulus.
An ꝑuatio sit ꝑn'' cuiusl trãsmutatõis nãlis p se.
Priuatio ẽ ꝑn'' q̃tũ ad fieri i q̃libet trãsmutatõe nãli.
Priuatio ẽ ꝑn'' q accñs q̃tũ ad eẽ rei. ¶ 4°articulus.

An ꝑuatio sit distincta realiter ab ipsa materia.
Priuatio non est eadem materie realiter.
An priuationes ⁊ negationes a nobis intelligantur.
An i mā sint ifinite ꝑuatões. ¶ Scōi libri qō prima.

QUtrum forma generabilis āte sui gñatio nē habeat aliqō esse reale ⁊ habet ꝛ. articulos. ¶ Prim⁹ articulus.

Utꝛ forma generabil' añ sui generationē habeat aliqō esse actuale reale distinctū ab esse materie.
Forma ante sui generationē ñ habet aliqō esse actuale ꝓpletū nec incompletū. ¶ Scōs articulus.
Utꝛ forma gñabilis añ sui gñationē hēat aliqō eē potētiale ꝓpriū ⁊ distinctū a mā ⁊ eius potentia.
Nulla creatura añ sui ꝓductōꝛ bz aliquā ētitatē realem. ⁊ tamē realiter est producibilis.
Possibilitas qua de⁹ ab eterno creat possibile ē ꝑcise ipa diuina potētia denoians producibilia.
Creatura ab eterno bz eē pole p eē diuie potētie absolute. sz bz eē ꝓductū p eē p exercitiū diuie potētie.
Creatura ⁊a eē ñ bz i se añ sui ꝓductōꝛ. bz tñ i suis cais
Rō attribuitur possibilitas est rō ꝺceptabilis. rō ꝺcepta. ratio possibilis. ratio positiua ⁊c.
Creatura añ sui ꝓductionē bz. a. vl' nouē modos eēndi
In ad ētitatē ꝓpōnū eternaliū regrāt aliq̄ entitas.
¶ Questio secunda secundi libri.

QUtrum q̄titas possit abstrahi a materia sensibili.
Quātitas ꝑt abstrahi abstractōe ꝑcisiua ⁊ intellectuali a materia sensibili.
Quātitas ñ ꝑt abstrahi abstractōe diuisiua vel reali a
Ad sciaz matematicā q̄tuoꝛ regrunt. mā sensibili.
Due scientie sunt mathematice. ¶ Tertia qō scōi libri.

QUtrū cālitas cause finalis sit cālitas cāe efficiētis. ⁊ bz tres articulos. Primus articulus.
An finis sit cā fm eē qō bz i ītētōe agētis vel p eē reali
Finis habet rationem cause in esse intentionali.
Az finis sit cā i eē ītētōali. nō tñ pro eē intentionali sed pro esse reali. ¶ Secundus articulus.
An finis sit causa nobilioꝛ ipso agente.
Causalitas finis nobilioꝛ est cālitate efficiētis.
An eē obiuū rei sit nobil⁹ ⁊ pfectius q̄ eē subiectiuuz.
Quid ē eē obiectiuū vel etiā subiectiuum.
Eē obi^m ⁊ subiuū ñ se inuicē icludūt l' se ꝓtiblr ꝓsequūt
Eē obiuū ⁊ subiuū nō se adinuicē totaliter excludunt.
Aliqō eē obi^m ē simplr posteri⁹ q̄cūq̄ eē subiuo ⁊ bi^m p⁹
In creaturis eē obiuū ē pri⁹ simplr oi eē subiectiuo.
Omne eē obiectiuum est cōmunius oi esse subiectiuo
Ens obiuū ⁊ subiuū ñ aspiciūt ēs vt due dzie ipi⁹ diuisiue
Eē obiuū ⁊ subiuū nō aspiciūt ens vt due spēs eius.
Esse obiuū ⁊ subiuū nō aspiciūt ens vt duo modi non ꝓuertibilr se icludētes: sed se inuicē excedētes. ⁊c.
Az creature hēant ab eterno eē repītatiuū ⁊ obiectiū realiter i eēntia diuina: tñ in se nullā hñt entitatē.
Eē repītatiū cuiuscūq̄ obi ē idē formalr cū repītato.
Eē repītatiū vel obiū quod hñt creature in eēntia diuina ē simplr nobilius eē obiectiuo eaꝛ.
Esse obiuū qō hñt creature in aliquo intellectu creato nō ē simplr notius vel nobilius esse subiectiuo eaꝛ.
An finis vel ei⁹ cālitas sit efficiēs vel cālitas efficiētis.
Causalitas cause finalis est causalitas efficientis.
Finis nō ē cā entitatis efficientis. ¶ Tertius arti.
An ꝺs sit cā finalis oiuz. ⁊ cū hoc sit cā effectiua omniū
De⁹ ē cā oiuz quantū ad vtranq̄ causalitatem.
Deus nihil eꝛ se efficit nēcio sed tñ ꝓtingenter.
Deus est cā finalis omnium creaturarum.
Deus est causa oīum effectiua. sunt etiā plura ō causis
In alicuius rei possint esse plures cause.
Eiusdē rei pñt eē plures p se cause alteri⁹ gñis ⁊ totales
Eiusdē effect⁹ pñt eē ples cāe p se eiusdē gñis totales.
Eiusdē effcūs pñt eē ples cāe eiusdē ordis ⁊ gñis si sint partiales.
Impole ē eiusdē effect⁹ eē ples cās eiusdē ordis ⁊ eiusdē
An cā i actu sit finalis cū suo effcū. dē gñis totales.
Vide ibi dzias de esse in actu ⁊ eē i potētia.
¶ Questio quarta secundi libri.

QUtrū de⁹ hēat certā ⁊ ifallibilē notitiā cuiuscūq̄ obiecti futuri ꝓtingētis. ⁊ bz. 4. arti. ¶ Prim⁹ ar.
Utꝛ i futuro ꝓtingēti sit aliq̄ ps ōteriata añq̄ pōaī i eē.
Quilibet effectus ꝓtingens anteq̄ ponaī in eē determinatus est determinatione de ineſſe.
Nullus effect⁹ ꝓtigēs ōtermiat⁹ ē determiatōe ō poti.
Predcē determiatões sūt distincte ⁊ subordinate sz pri⁹ ⁊
Iste ōtermiatões sūt sine ꝺdcōe sepabiles. posteri⁹.
Quomodo distiguuntur causa cōtingens ⁊ necessaria
Indetermiatio ō poti stat ꝑcise cū ꝓtigētia. ¶ Tz⁹ arti.
Utrum in rebus aliquis effectus eueniat ꝓtingēter.
In coꝛ natura nō ois effectus euenit necessario.
Non est in rebus ꝓtingētia per se b⁹ ꝓtigētia.
Ponēdo primā cāz nēcio agere ad eꝛ ñ ꝑt saluari i re
In reb⁹ ē aliqs effcūs fortuitus vl' casualis.
Respice de causis. ¶ Tertius articulus. gētis
Utꝛ notitia ōi sit ifallibil' ⁊ certa respcū cuiuslz obi ꝓti
Effectus ꝓtingens puta naturalis stāte ifluētia gñali
ꝑt determiate cogſci p cās ꝓtigētes ab itellcū finito.
Null⁹ act⁹ volūtatis futur⁹ ꝑt ōteriate cogſci ab aliq̄ itellcū finito nisi suspicatie. Inte⁹ din⁹ itell'lit oia a⁹a se.
Per vnicū actū itellādi ōs itell'lit se ⁊ alia a se. Quō itellit ptes i pri⁹. ⁊ pūcta i linea. ⁊ vnitates i numero.
Eq̄litas ⁊ inequalitas solū ꝓgruūt q̄titati finite.
Sgna vlia nō pñt adaptari q̄titati ifinite. ¶ 4⁹ arti.
An notitia ifallibilis ipōat necitatē reb⁹ ꝑcognitis ⁊ p scitis. q̄re alibi. qz ħ nihil dic̄ lz ꝓmittat se dictuꝛ.

QUtrū mot⁹ sit aliq̄ entitas ¶ 3⁹ liber. qō. i. realr distincta eēntialr a terio ad quē. ⁊ bz tres arti. ¶ Prim⁹ arti.
Utrū gditas ⁊ diffi⁹ mot⁹ sit eē actu i pōt sic.
Predcā diffi⁹ē ꝑ additamēta. Mobile añ motū ē i duplici potētia. Sn oi motu ē duplex respectus.
Mot⁹ ē act⁹ iperfect⁹ subm pficiēs in ordine ad aliud.
Mot⁹ formalr sūpt⁹ distinctr a cēntialr a terio ad quē
Mot⁹ nihil aliud ē q̄ successiua gñatio partis post ptē
Mot⁹ ñ ē flux⁹ forme. ¶ 2⁹ arti. Utꝛ mot⁹ sit in gñe. ⁊ in quo gñe. Mot⁹ ē formalr in gñe p accīs.
Mot⁹ vt dic̄ accessū ad ter^m ad quē ē ō gñe teri ad quē vadit. ¶ 3⁹ arti. Utrū entitas mot⁹ sit realis vel ab aia solū. Entitas ⁊ vnitas cuiuslibet ꝓtinui i ħ ꝓsistit q̄ oēs eius ptes copulāt ad aliquod idiuisibile.
Dē ꝓtinuū pmanēs regrit oēs partes esse simul actu.
Cōtinuū successiuū regrit oēs ptes i actu successiue ñ simultaneo.
Exītia successiuoꝛ ōnoiaī ab idiuisibili actuali exītia.
Mot⁹ scōz rōez suā formalē ⁊ scōz ei⁹ ꝓtinuatiōn ē ꝑter
Mot⁹ scōz eē discretū ē solū ab aia. aiaz.

Motus scom̃ eē discretū ⁊ ꝺtinuatiuū ē ab aīa ⁊ ꝑter animam. ¶Secunda questio terty libri.

Arū actio sit i agēte formal'r ⁊ habet tres articulos ꝓncipales. ¶primus articulus

Utrum actio sit aliqua forma absoluta vel respectiua simpliciter.

Scom̃ mentem scoti actio est forma respectiua ⁊ respectū extrinsecū dicens.

Sex predicamenta dicūt re⁹ extrinsecus aduenientes.

Vide ibi de entitate. 6. principio.

Secundum alios opinionem actio est forma absoluta simpliciter.

Vide illā opinionē ¶Secundus articulus.

An actio fundatur in motu.

Actio vel fundatur in suo ꝓprio fundamento. s. in potentia actiua agentis vel in passiua patientis.

An actio sit distincta a motu. ¶Tertius articul⁹.

An actio sit subiective in agente.

Actio actu est in passo subiective.

Actio que ē de genere actionis ē formal'r exīs i agēte. ¶Tertia questio terty libri.

Arū effectus actualiter infinitus sit possibilis a deo ꝓduci vel si ei⁹ positio includit ꝛtradictionē ex terminis ⁊ habet tres articulos. ¶ꝓmus articulus.

Infinitū ētitate cō ē deus dicit simpl'r eēntiā diuīnā ⁊c

Infinitū de quo logī pbus ꝓsistit formal'r i successione

Infinitū ꝟ pbm̃ habet. 5. ꝺditiones. respice diligēter. ¶Scōs articulus.

Utrū infinitū actuale includat repugnantiā ex terīs.

Nulla multitudo vel numerus pōt eē actual'r infinit⁹.

Nulla m'titudo potest esse actual'r infinita.

Deus ñ pōt facere aliquā formā infinitā ꝟ ꝓfectionē. ¶Tertius articulus.

An infinitū possit excedi vel sit dare maius infinito.

Infinitas i diuersis vl'infinitas alteri⁹ rōis ñ ē impossibilis excedi. immo etiā in vno genere exceditur a finito alterius generis.

Infinitū impossibile ē excedi ab alio eiusdē rōis. ¶Quarta questio terty libri.

Arū infinitū secundū qꝺ infinitū possit ab intellectu humano cognosci.

Infinitū quantus ad rationes infinitatis siue actuale siue potentiale est cognoscibile.

Infinitū ḡtū ad illud quod subest infinitati real'r vl' ḡtū ad rē subiectā infiniti ñ intelligit aut cognoscit.

Infinitū vt iduit modū finiti tam potētial' ḡ actualis cognoscitur a nobis.

Infinitū vt iduit modū infiniti positiue ipossibile intelligatur a nobis nisi inḡtū est infinitū positiue subinduit modū finiti.

Infinitū vt iduit modū infiniti negatiue itelligit a nobis per abnegationē finiti sibi oppositi per carentiaz terminorum. ¶ꝓma questio quarti libri.

Utrum locus sit aliqua entitas absoluta essentialiter idē cū supficie. ¶ꝓmus articulus.

Utr̄ locus habeat aliquā entitatez ⁊ que sit illa: hic solū recitat opiniones. ¶Secundus articulus.

Quid sit locus

Loc⁹ m a the⁹ supt⁹ ñ ē aliud ḡ supficies ꝺcaua corpis ābiētis locatū vt pscidēs ab istā⁹ ⁊ attigēte sī rē lōtā.

Loc⁹ nālis ē vt icludēs pdcāz influentiā ⁊ actiuitatem.

Loc⁹ bz. 8. ꝺditōes. Loc⁹ ē distinct⁹ eēntialī a supficie.

Locus ꝺ quo nō ē aliqua supficies segī qꝺ ē aliq̄ entitas actualis in superficie fūdata. ¶Tertⁱ⁹ arti.

Utrum locus moueat vel possit moueri.

Locus est mobilis mobilitate corporis ⁊ destructōis.

Locus ē imobil'r se ⁊ per accīs imobilitate oppositā motui locali. ¶Secūda q̄stio quarti libri.

Utr̄ vltia spa sit p se i loco. ⁊ bz duos arti. ¶p⁹ ar⁹. ꝓnit tres modos dicēdi ad q̄stū. ¶z⁹. ar⁹. ꝓnit opini. ꝓpriā. ⁊ ibi ꝺuaz interpbos ⁊ theologos.

Vide ēt ibi ꝺ vbi ⁊ vltia spa q̄lī moueat. ¶3ª q̄ō q̄rti li.

Utr̄ plib̄ potētiā idē corp⁹ nūero possit sīl locari i diuersis locis. ⁊ bz duos articulos. ¶pm⁹ ar⁹. ꝓnit opi. ponētiū oppositū dicēs qꝺ ipole ē plib̄ potētiā qꝺ idē corpus numero ⁊c. ¶z⁹ arti⁹

Cōtra opionē di. qꝺ nō repugnat diuīe potētie facere ⁊c

Quecunq; sunt ꝓpria eēntialiter ipo vbi vnifozmiter insunt corpori quāuis habeat diuersa vbi.

Sicut passū exīs i vno loco recipet vnā formā a duob⁹ agētib⁹ sibi appzoxiat] sic ipz patiet i duob⁹ locis exīs

Sic corp⁹ i vno loco exīs se bret i rōe actiui ad diuersa sibi appzoxiata i illo loco sic ipz vt exīs i duob⁹ loc] se bret ad eaꝺ vt appzoxiata i ill' duob⁹ loc]. ¶4ª. q. 4ª li.

Utr̄ possit dari vacuū inā. ⁊ bz tres arti. ¶pm⁹ ar⁹. Scom̃ nāz nō pōt dari aliqꝺ tale spatiū ab oi corpore sepatū fm nāz possibile recipe aliqꝺ tale corp⁹.

Strāte vltia spa ꝺs possz oia corpa itermedia. ¶z⁹ ar⁹.

Utrum in vacuo possit esse motus.

Seq̄ndo viā pbi cessaret in vacuo omnis motus.

Seq̄ndo viā oppositā i vacuo cēt mot⁹. Rnd̄z ad ar⁹.

Angelus nō pōt moueri sequēdo viā pbi. qz oē qꝺ mouetur est quātum. ¶Quinta questio quarti libri.

Utr̄ tps sit aliq̄ ētitas pter aiaz exīs. ⁊ bz. 3. arti. ¶ꝓmus articulus. Quid ē tempus.

Tps ē q̄ntitas ꝺtinua successiua hās partes q̄ sunt pteritū ⁊ futur̄ ad instans itrinsece copulata. ¶z⁹ arti.

Si tempus sit preter animam.

Tps bz eē formaliter ⁊ q̄tū ad eius entitatē eī aīam.

Alī bñt eē pmanētia ⁊ alī successiua. lz istās ñ sit tps nec ps tpis. p exñaz tñ istāt] actualē ōr tps eē i actu. ¶3⁹ ar.

Utrum omnium rez temporaliū sit vnum tempus

Vel an repugnet rōni formali tempus multiplicari.

Diuz tpaliū ē vnifozmit tps qō ē mēsura oiuz motuū.

Tempus particulare vel speciale pluri ficatur.

An tps sit per se q̄ntitas ꝺtinua. ¶Tps ē p se q̄ntitas.

Tps ē p se q̄ntitas ꝺtinua. Impugnat opi. aureoli ponētis aliqs ꝺclones. An tps distiguat real'r a motu

Tps ē i motu primi mobil' subiue distictū real'r a motibus inferiorib⁹ quos mēsurat.

Pars tpis prior distinguit' a parte motus posteriozis.

Cōparando totū tps ad totū motū primi mobilis tps primū nō distiguit' real'r a motu in quo est subiective

Simil'r tps spāle nō distinguit' real'r a motu in quo ē.

Tempus distinguitur realiter a motu.

An tempus sit passio vel sequela motus.

Ponit opinionem gerardi ꝺdonis ⁊ improbat eam.

Tempus nō fuit ab eterno.

Tempus est sequela motus.

Sexta questio quarti libri.

UTrū prius scōz subst̄ātiā maneat vnū z idē i toto tēpore z habet tres artitulos.

Ponit opiones petri aureoli.

Ipsū nūc est illud secūdū substantiā i toto tempore z solū differēs penes aliud z aliō ex se tñ scōz rōz

Ipsū nūc sequit illud qō fertur sicut tps seqū motū.

Ipsū nūc i actu idē discontinuat tps nūc i potētia cō tinuat ipsū. Secūdus articulus.

Improbat supadictā opionē. Tertius articulus.

Mouet dubia. Primū dubiū.

Quare sic appellat istans. Scōz dubiū.

Utrū de rōe istantis sit idiuisibilitas.

Instanti repugnat realr diuisibilitas.

Impossibile est i eodē istanti realr alteritatē priozitatis z posteriozitatis.

In istanti potest assignari ꝓzitas z posteriozitas scōz rōem i eodē instanti tpis.

Instans nō est diuisibile i plura signa realia.

In eodē instanti possunt assignari plura signa rōnis.

Alteritas priozitatis z posteriozitatis secundū rōnem nō ponit ꝓtradictoria verificari de eodem.

An in istis signis nature sit aliqua successio.

Simultas z successio nō ꝓpetūt i idiuisibili mēsure.

An instans sit substantia vel accidens.

Proprie loquendo instans nec ē substantia nec accīs.

An instans sit intrinsecū tēpori vel idē cēntialiter.

An istās sit ps tpis. l vtr ois ps tpis sit ꝓterita l futura

Pñs nullo mō ē pars tpis idiuisibile. vl ipz nēc ipz in stās ꝓtinuās partē ꝓteritā cū futura.

Futur sumit dupliciter.

Inter ꝓterita z futura q̄dā sūt ꝓpingoza ipi nūc. q̄das remotioza. lz omnia sint preterita vel futura.

Aliter accipitur pñs a grāmaticis aliter a phīcis.

Quelibet pars tpis ē facta vel fiēda. ipm tñ nō dr pñs nisi per actualē ꝓtinuationē vnius partis cū alia.

Septima questio quarti libri.

UTrū numerus sit aliqua entitas realis absolute distincta cēntialr a reb nūeratis. z bz tres articlos

Primus articulus.

An nūerus sit ens absolutū distinctū a reb nūeratis.

Nūer ē relo. Nūer ē entitas absoluta. 2 arti.

An circū scripto oī actu intellect numerus habeat eē.

Omne nūerabile ē cōmune bis i qb numeratur.

Numerus causatur ex diuisione continui.

Nūer nō bz esse formalr aīa circūscripta vel ei actu.

Nūerus bz eē effectiue ab aīa. 3 articulus.

Qualis est vnitas que est principium numeri.

A qua vnitate dicitur numerus formaliter vnus.

Nūer ē fōmalr vn ab ei p forma z ab ei ꝓpa ētitate

Numerus est formaliter vnus a formali vnitate que ē eius consequentia sicut passio subiectum.

Unitas non est pars numeri sit aliud subm numeri.

Qualis est vnitas senary numeri. z vtrum sex sit 2c.

Quadruplex est vnitas.

Que est forma numeri senary specifica.

Octaua questio quarti libri.

UTrum tempus sit mensura cuiuslibet durantis.

Uniuersaliter a doctoribus sex ponūtur mēsure.

Quintuplex ponitur genus mensuraru 2c.

Per quācūq mēsurā accipitur mensura de mēsurato

Mensurare nihil aliud est q̄ aliquid secundū quantitatem minus notam per aliquam magis notam 2c.

Mēsura nihil aliō ē q̄ ite ō q̄titate rei ōteriata certificatio.

Mensura ipozat triplicē aspectū.

Mensura ē duplex. q̄dam ex natura rei. q̄dā ex nobis

Triplex ē gen mēsure gnal bz triplicē modū mēsurādi

Ex b br qd ē mēsura.. Cōditōes mēsure sūt sex.

Irresolubilitas idiuisibilitas 2c. dicūtur rō mēsure.

Differentiū z indifferētiū eadē est mensura.

Nō ē coē rōe ꝑdicatiōis nō habet rationem mensure.

Mensuratum non dependet a mensura.

Solū i cēntialr ordinatis inuenit rō mēsure z mēsurati.

In ill q̄ sūt eiusdē rōis penit ñ ꝓt eē rō mēsure z mēsurati

In indiuiduis ꝓprie non est rō mensure z mensurati.

In solis spēb l gnib sūptis vt sūt spēs l gen ē ꝓprie 2c.

Imperfectius non est mensura perfectioris.

Priuatōes z negatōes mēsurāt per bit z affirmatōes

Cōditiones predicte perfectōis sunt z reperiuntur 2c.

Id ē pfecti mēsura i q̄ pfecti reperiūt dcē ꝓditiones.

Nihil bz rōez mēsure nisi qō bz rōnez spēi spālissime.

Mensura secundū genus logicum est imperfectior q̄ mensura secundum genus metaphīcum.

Eternitas ꝓprie nō bz rōnē mēsure respectu dei.

Impossibile ē q mensura possit accipi respectu suppsius.

Unum in ꝓparatione ad numer bz duplicem rōnem.

Nulla entitas pmanēs ꝓt mēsurari aliq̄ mēsura formalr

Ipse ū ē mēsura alic pmanētis p se z fōlr. successiua.

Huū ē mēsura cuiuslibet permanētis vt permanēs est.

Qua mensura mensurantur operatōes angeli.

Operatio imanēs āgeli mēsurat euo.

Prima qō gnti libri.

UTrum rō primi ēminiact trāseūtis p se p ꝓpetat ipi forme. z bz q̄tuō art.

Primus articulus. Ponit opio aristo. z ꝓmē.

Secundus articulus.

Improbat opi. ꝑdcā z ponit opi. va.

Forma ꝓprie z p se gnal gnatōe ꝓpa alia a gnatōe cō positi.

Tertius arti.

Ponitur declaratio questionis. 4 articulus.

An dria idiuidualis q̄ indiuiduū ē ab alio distictū nūeralr sit per se terminus vel principiū act trāseūtis.

Az totū ꝓstitutū ex nā z dria idiuiduali sit primus alcūs gnatōis: tñ nec nā nec dria idiuidualis ē totale primum seu terminus gnatōis vel actōis. sed tñ vtrūq; ocurrit diuersimode. Secūda qō gnti libri.

UTr ꝓductio forme subal nālr genite mēsuretur

Utr gnatio fiat i istāti vel i aliqua mēsura idiuisibili. z bz tres articulos. Primus articulus. z min

An sba bēat i sui entitate gd bz q̄ ipa suscipiat magis

Sba ifra ei spēz bz latitudinē gdū fm q̄s suscipit 2c.

Scōs arti An elemēta sint in mixto formalr 2c.

Elemēta nō sunt in mixto virtualr. ipor cū mixto.

Elta ñ manēt i mixto tñ scōz silitudinē seu ꝓueniētia.

Elta ñ manēt i mixto i aliq̄ actu sōmalip scō nec rmisso

Elemēta nō manent in mixto tantū sed eorū q̄litates, vide ibi plura de elemētis. Tertius articulus.

Mot accipit dupliciter. Generatio potest accipi duplr.

Successio inuenitur in generationibus substantiaru.

In quibusdā tota forma acquiritur simul z in instanti.

Quedam sunt forme que partibiliter acquiruntur.

Tertia questio quinti libri.

Utrū in quiditate forme accidentalis sit dare gradus scōm quos ipsa possit suscipe magis z minus z scōm quos possit terminare motū.

Primus articulus.

Declaratur titulus questionis.
Gradus idem est qd gressus.
Gradus arguit quantitatem.
Gradus necessario sunt ponendi in ipsa forma.
Quot sunt isti gradus.
Uide .6. ditōes ibi positas. Secūdus articulus.
Uñ est cā qd aliqua talis forma suscipit magis z min9.
Maioritas z minoritas extensiua subiecti vel forme vel vtriusq; nō ē causa suscipiendi magis z minus.
Approximatio z remotio a suo contrario non est causa suscipiendi magis z minus.
Accessus z recessus ad ipōnē nois ñ ē cā suscipiēdi. zc.
Forma accidentalis non suscipit magis z minus scōz dispositionem in subiecto:
Radicatio forme in materia nō est cā suscipiendi zc.
Subiectū forme formalis nō ē cā suscipiendi zc.
Precise cā suscipiēdi magis z min9 ē latitudo gdnū zc.

Secūdus articulus.

An tales gradus sint in esse forme secundum qd forma per essentiam augetur.
Forma q̄ itēdit suscipit intensionē q̄tū ad esse z entiā.
Forma specifica suscipit magis z minus in suis indiuiduis secundū qd nō separata ab eis.
Queritur quales sint isti gradus.
Diuersitas horum graduum non diuersificat speciem qz sunt passiones eiusdem forme specifice.
Forma specifica est indiuisibilis quantū ad gradū specificū. diuisibilis vero q̄tū ad gradū perfectionalē.
In quolibet numerato est aliter z aliter gradus.
Rō formalis nāe i illo gradu reperta nō acgrit ō nouo.
In quo sunt isti gradus. Respice ibi z videbis.

Quartus articulus.

Si i itēsiōe forme gd9 pcedēs cōrūpit i aduētu seq̄ntis.
In motu itēso grad9 pexīs ñ corrūpit i aduētu seq̄ntis
In augmēto quantitatis gradus preexīs nō corrūpit
Uide de motu z termino motus.
An gradus possint vniri ad ostōnē alicuius terty.
Nōvr̄ pole qd ex aligb9 resultet augmētū nisi sint vnita
Si illi gradus sint eiusdem vel alterius rationis.
Uide ibi diuersas opiniōes.
An forma intensa z remissa sit eadem numero.
Uide diuersas opiniones.
Qua polītate isti gradus dīr potētiales z illi actuales:
Pi gradus non dicuntur in potentia precisionis z separationis. z isti per oppositum in actu precisionis.
Quando calidum agit in frigidum ibi imissus p calidū in frigidum quomodo potest conseruari.
Uide ibi pulchram rationem.

Quarta quest io quinti libri.

Utrum ad quantitatem sit motus.
Augmentatio est duplex.
Per quē modū fit augmētatio. Diuerse sūt opiones.
Quantitas potest sumi dupliciter.
In quantitate est contrarietas.
Ad quantitatem simpliciter z per se non est motus.
Ad quantitatem per se est motus.

Quinta qō gnti libri.

Utz relatio sit p se termin9 mot9. Prim9 articulus.
Ponitur quoddam preambulum.
Differentia est inter actionem z mutationem z motum.
Res cuiuslibet predicamēti ē p se termin9 actōis distincte ab actōe alterius predicamēti aliqua tñ actione.
Nulla res ē per se terminus mutationis nisi tñ substātia quantitas qualitas z vbi.

Sexta questio quinti libri.

Utrum vbi sit per se terminus motus localis.
Ponuntur quedam preambula.
Dis mot9 est a contrario in contrarium z ad vbi est motus.
Quid est intelligendum per vbi.
Terminus motus localis est duplex.
Ipsum vbi formaliter sumptum acquiritur in instanti
Loc9 vel termin9 extrinsec9 mot9 localis. qō idē ē acgrit. Uide ō corpore plano descēdēte. particulariter.
Si p aliq̄s pōs pmanēte cōpe i loco cōp9 possit eē sīl vbi
Nō ē pole qd locato exīte i loco ipōs nō beat vbi i loco fs
Per ōi potētiā ē hoc optime pole. viā nālem.
In rīsionibus vide quot modis dicit indiuisibile actu. z qd duplices partes sunt in continuo.

Prima questio sexti libri.

Utrū cōtinuū qōlibz cponat ex sēp diuisibilibus z diuidat i semp diuisibilia

Primus articulus.

Ponitur opi. opposita aristo. Scōs articulus.
Impugnatur predicta opinio z propria ponitur.
Uide ibi demonstrationes scoti de ista opinione vbi videtur continuum componi ex semper diuisibilibus.
Continuum potest sumi dupliciter.
Partes i cōtinuo sūt duplices. Proportio ē multiplex.
Duplex est pportionabilitas:
In nullo cōtinuo sunt actu partes infinite.
In continuo non sunt partes infinite in potentia:
Uide ibi pla de cōtinuo. Tertius articulus.
Si indiuisibile sit imediatum indiuisibili.

Prima questio septimi libri.

Utrum mouens z motū sint simul.
Prima cōclusio mouēs z motū sē sit tpe
Secūda cōclusio mouēs z motū sunt simul virtualē.

Secūda questio septimi libri.

Utz ad sciaz sit p se mot9. per quē mōz acgrit scia
Scia pōt i nob nouit acgri sicut qdā habit9 ex habitib9.
Ad scientiam per se non est motus.
Scia per accīs acgrit p motum z transmutationē.

Prima questio octaui libri.

Utrum cuilz creabili z pducibili pmanēti vl successiuo repugnz formalr fuisse ab eterno. Primus articulus.
Si pole ē aliquā creaturā fuisse ab eterno. z hoc de per manētibus z successiuis.
Ponit opi. aureoli z henrici de gandauo z improbatur
Deus potuisset si voluisset pduxisse creaturam ab eterno. nec hoc repugnat ex parte ōi nec ex pte creature
De successiuis. si tps pteritū fuisset ifinitū nō fuisz ifm i pō sue actu pmixto potētie. Scōs articulus.
An de facto fuerit aliqua creatura ab eterno.
Nihil aliud a deo de fcō fuit ab eterno. imo fuerūt oia.

FINIS

/ex tpe.

Registrum

Vacat

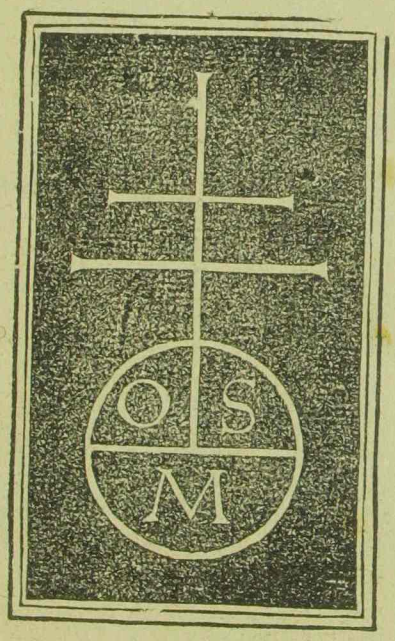
Joannis
coniunctiõe
aliquod
specialissime
quedã partes
intelligibilr
né rẽtialem
exisseret
to non
dente non
eadem inter

d Querit vtrũz
dum est q̃
ad vnitatem
determinat̃
e ꝛ potentiam
diuisibilis
lo sui
ta secundum
f dicitur causa
est in eo
Circa libꝝm
grescere sit

g infinitas
Ad rationes
vel deficiat
contenti. sed
b moueri. ergo
ſz qõ incipit
ergo nõ sunt
ta sed super
i quiditatiue
ens per se
sunt alique
specificam et

k trema. ergo
aristo. i sexto
siuit bicubita
situ. quia
l sũ. ergo ꝛ añs
Quarto sic.
Tabula

FINIS.

K.K. HOF-BIBLIOTHEK WIEN

BUCHBINDEREI
P. PUNZENGRUBER
WIEN
II, Taborstrasse 54.

